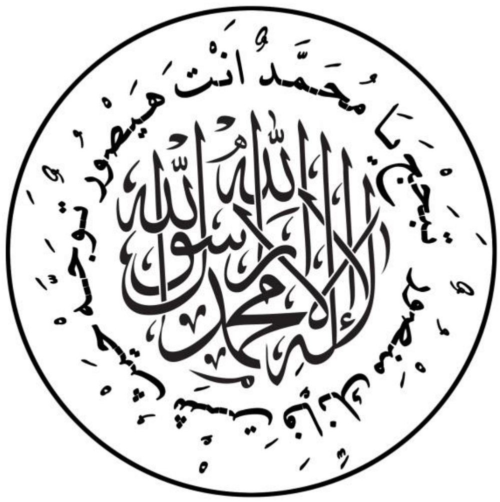
YAZILAR
43

2015-2016

İhramcızâde
Hacı İsmail Hakkı
ALTUNTAŞ

İSBN:
ismailhakkialtuntas@gmail.com
http://ismailhakkialtuntas.com

Dizgi : **H. İsmail Hakkı Altuntaş**
Kapak :
Baskı- Cilt :

2016

بِسْـــمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم اجمعين

İnternetteki sitemiz **http://ismailhakkialtuntas.com/** da 2015 yılarında okuyucularımızla paylaştığım yazılardan bir kısmıdır.

Yazılarda sıra gözetilmedi. Değişik konular peş peşe yazıldı. Bu şekilde okuyan açısından fazla sıkıntı oluşturmayacağı düşünüldü.

Tevfik ve inayet Allah Teâlâ'dandır.

İhramcızâde
İsmail Hakkı ALTUNTAŞ
Esenler /İstanbul

Başlangıç: 26. 12. 2015

Bitiş : 03. 02. 2016

Siz gibiler eksik olmazlar; yine siz gibilerin himmeti, sayesinde.

"Hasan Lufi ŞUŞUD kuddise sırruhu'l-âlî"

****

ERENLERİMDEN HABER GELDİ

Devranı çeviren Erenlerin Duasını alan milletimizin akıbeti hayır üzerinedir

Elhamdülillah

"Allah Allah,
inayeti kainat,
sırrı Mürteza Ali,
Demi Hünkar Hacı Bektaşi Veli,
vatanımızı afatı semaviye, afatı arziye ve görünür görünmez felaketlerden hıfzı emin eyleye,
Cumhuriyeyi Türkiyemizin iç ve dış düşmanlarımızı kahru helak eyleye,
ordularımızın ve güvenlik güçlerimizin sözünü geçkin, kılıncını keskin, düşmanlar üzerinde muzaffer eyleye, milleti islamiyeyi tevfiki nusret eyleye,
Allah Allah,
üçler, beşler, yediler, kırklar, üçyüzler, binler, binbirler, hazır, gaip, zahir, batın erenlerin demine, keremine,
Pirimiz Hünkar Hacı Bektaşi Veli efendimizin demi devranı yürüye, tekabbel minna bi hürmeti Ahmeden, Haydaren Hü dost.
Amin

****

Bediüzzaman Said Nursî'nin **Tarihçe-i Hayat**'ı için kaleme aldığı Mukaddime'de **Ali Ulvi Kurucu** şöyle diyor:

"Allâme Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi merhumdan, feragate ait şöyle bir söz işitmiştim: İslâm bugün öyle mücâhitler ister ki, dünyasını değil, âhiretini dahi feda etmeye hazır olacak…"

Kaynak: Nisan – Mayıs – Haziran – 2009- Gurbetteki Şeyhülislâm: Mustafa Sabri Efendi (1869–1954)http://www.yagmurdergisi.com.tr

İÇİNDEKİLER

6 Yazılar

"ELİF" Lİ BİLGİLER

"Ne zaman bir kitap yazmak istesek, önümüze Elif geldi"
İhramcızâde İsmail Hakkı TOPRAK
kuddise sırruhu'l-âlî

ELİF (ا)

Arap alfabesi'nin ilk harfidir. İbranice de karşılığı alef harfidir. Elif harfinin Ebced hesabındaki değeri birdir. Kameri harflerdendir.

Elif harfi sadece sağdan bitişebilen bir harf olup, kendisine sol taraftan bir harf bağlanamaz.

Elif, Kur'an alfabesinin ilk harfidir; aynı zamanda ilk mahreç, yani ağız boşluğundan çıkış yerleri itibariyle de harflerin ilkidir.
Etimolojik yapısı itibariyle elif, tanışmak, kaynaşmak, sevmek, cana yakın olmak, dostlukta bulunmak anlamlarına gelen "ülfet" ile, bir şeyin müteaddit unsurlarını bir araya getirmek, arasını bulmak, imtizaç ettirmek anlamındaki "te'lif" mastarlarının türediği "e-l-f" kökündendir.
Elif, alfabenin ilk harfi olduğu gibi diğer harflerin de sebebi ve kaynağıdır. **Hatta İbn Mukla'nın kaligrafi sistemine göre, bütün diğer harfler "elif" şeklinde yazılmalıdırlar.** Buna göre diğer harflerin hepsi "elif" harfinin değişik kıvrımları şeklinde yazılmasıyla meydana geldiğinden o tüm harflerin aslı ve esası durumundadır. Müteradif yada yakın anlamlara gelen kelimelerin ebced karşılıkları aynı sayıyı verdiği taktirde biri diğerinin yerine kullanılabilir.

Nitekim "Allah", "hilal" ve "lale" kelimelerinin ebced değerleri eşit (66) olduğundan bu kelimeler gerektiğinde birbirlerinin yerine kullanılmıştır.

Örneğin Allah adının yüceltilmesi (İ'lâ-i Kelimetullah) namına açılan bayrağın üzerine **"Allah"** lafzını aynen yazmak yerine, aynı sayı değerine sahip **"Hilal"**i koymak daha uygun görülmüştür. Buna göre Türk bayrağındaki "Hilal" in Allah'ı sembolize ettiğini ifade etmek yanlış olmaz. Özellikle Osmanlı Türkleri dinî konularda "Hilâl" i, askerî konularda ise "lale" yi sembol ve amblem olarak kullanmışlardır. Cami kubbelerine, minare alemlerine hilaller kondurmaları, saray ve kışla kubbelerini lale motifleri ile donatmaları hep aynı düşüncenin ürünüdür. Elif ister harf, ister sayı olsun daima dik yazılır. Bu özelliği uluhiyetten ubudiyete gelen fuyuzat için alıcı bir anten, ubudiyetten uluhiyete yükselecek dua ve niyazlar için yükseltici bir işaret(amplifikatör)tir. Yine bu özelliği ile mirac sırrının ve "sırat-ı müstakim"in de sembolüdür. Allah ve Ahad isimlerinin ilk harfi olduğu gibi evvel, ahir, ezel ve ebed sıfatlarının da ilk harfi olan "elif", evvel ile ahiri, ezel ile ebedi Ahadiyet çizgisinde birleştiren semboldür. Şu halde Elifi yani Allah'ı bilmek her şeyi bilmek demektir.

Elif, "Bir" olduğu için her şeyin kaynağıdır. Çünkü "kesret/çokluk", "bir" den geliyor. Bu bakımdan tasavvuf edebiyatımızda Allah isminin yerine remz olarak daima "Elif" harfi kullanılmıştır. Mim de Hz. Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellemin remzi olmuştur.

12 Yazılar

Bilindiği gibi “elif” harfi ötürü okunduğu zaman “o” olur, yani Türkçemizde üçüncü tekil şahsı gösteren “o” zamiri meydana gelir. “O” zamiri yalın halde ve tek başına kullanıldığı zaman Allah isminin yerini almış olur.

> Türkçedeki “o” zamiri, Arapçadaki “hu” zamirinin karşılığıdır. O yüzden elifi ötürü okumak demek “hu” zikrini diline vird etmek demektir.

Elif okuduk ötürü,
Pazar eyledik götürü;
Yaratılanı hoş gördük,
Yaratandan ötürü.

Yarin boyu elif harfi gibidir. Kölesi olan sevgilinin boyu ise lamelif gibidir, eğilmiş, bükülmüştür. Bir elif ve bir lam birleşir, lamelif harfi olur. Elif boyumu lam harfine dönüştürdü. Elif harfi lam harfine döner, lam harfi elif harfine nasıl dönüşür.

Elif harfi Türk, Arap ve Fars edebiyatlarında çok önemli bir yere sahiptir. Elif sevgilinin boyunu, sevgilinin açtığı yarayı, doğruluğu ve tasavvufta da Allah Teâlâ’ı temsil etmesi yönüyle birçok şekilde kullanılmıştır. Arap alfabesinin ilk harfi olması ve yazılışındaki incelik ve zerafet sebebiyle diğer harflerden ayrı bir öneme sahiptir.

Elif Divan Şiirinde sevgiliyi belirtirken, Fars edebiyatında doğruluğu ve Tasavvuf edebiyatında da Allah’ı temsil eder. Elif, Arap alfabesinin ilk harfi olması yanı sıra diğer harflerin de sebebi ve kaynağıdır. Birçok harf elif harfinden türemiştir.

Elif tüm harflerin aslı ve esası durumundadır.

Elif gerek incelik ve zerafeti gerekse taşıdığı sembolik anlamlardan dolayı Türkçe’de çeşitli mazmunlara ve nüktelere kaynaklık etmiştir. Birçok deyim elif ile ifade edilmiştir: Eliften yaya kadar… deyimi baştan sona kadar okumak, öğrenmek; Elifi görse mertek sanır… deyimi cehalet anlamında; Elifi elifine… deyimi de aynen, tıpatıp uygunluğu ifade etmek için kullanılmıştır.

> Eskiden çocuk yaşta tahta çıkan padişahların culüs merasimleri sırasında padişahın alnına elif çekilirdi.

Bu adet daha sonra halk arasında da yaygınlaşıp akıllı, güzel çocukların alınlarına da nazardan korunmak için elif çekilmeye başlandı. Elif, sevgiliyi tasvir ederken de dikkate değer bir biçimdedir. Divan edebiyatında sevgilinin boyu, uzunluğu elife benzetilir. Sevgilinin

endamı elifin düzgünlüğüyle ölçülmüştür. Diğer taraftan elif bazen de iki büklüm haline gelmiş aşığın yerine de kullanılmıştır.

Aşk yolunda çeşitli ıstıraplar çeken aşığın bir zamanlar dosdoğru olan boyu, sevgilinin cevri neticesinde bükülüp "lam"a veya "dal"a dönmüştür. Aşık, çekmiş olduğu dertler neticesinde adeta beli bükülmüş bir ihtiyara döner. Aşığın bağrında oluşan yaralar da elife benzetilir. Elif harfi yazılış yönüyle başka bir elifle yan yana yazılamaz. İki elif harfinin birbiriyle birleşmesi yazım kuralları açısından mümkün değildir.

Sevgili naz içindedir yani naz (ناز) kelimesinin ortasında yazılan elif harfi gibidir. Aşık ise bela altında kalmıştır yani bela (بلا) kelimesinin sonunda yazılan elif gibidir. Bu yüzden ikisinin birleşmesi mümkün olamaz. Elif, alfabenin ilk harfi olması ve diğer harflerin de aslı ve esası olması sebebiyle tasavvufta Allah'ın simgesi olmuştur.

Çünkü elif bütün harflerin evveli olduğu gibi Allah Teâlâ da bütün varlıkların evvelidir.

Düz bir çizgiden oluşan elifin noktasının bulunmaması ve kendisinden sonra gelen harfe birleşmemesi Vahdeti temsilinin ayrı bir noktasıdır. Elif ebced hesabında da bir 1 sayısına tekabül etmektedir. Bu yönüyle de Allah'ın birliğini temsil eder. Allah ve Ahad isimlerinin ilk harfi olduğu gibi evvel, ahir, ezel ve ebed sıfatlarının da ilk harfi olan elif, evvel ile ahiri, ezel ile ebedi ahadiyet çizgisinde birleştiren semboldür.

Böylece elif Allah'ın varlığının ezelde bidayeti, ebedde nihayeti olmayan, O'nun Evvel, Ahir, Zahir ve Batın olan yegane bir olduğunu ifade eder.

Mevlana da şiirlerinde elifi işlemiştir. İlahi aşk duygusuyla şiirler yazan Mevlana elifi aşka benzetmiştir. Elifin gizli anlamlar içerdiğini ve bazı kelimelerin de elifle başladığını söyleyen Mevlana, şunları söyler:

"Aşk da tıpkı elif gibidir, isminde gizlidir. O olmadan da besmele sesi gelmez. O her şeyin başıdır."

Elif, Fars edebiyatında doğruluğu sembolize etmiştir. Fakat Fars şairleri bunu yaparken elifin değişik özelliklerinden yararlanmışlardır. Boyu, göğüsteki çizgileri, alfabedeki yeri, diğer harflerin aslı olması noktasının olmaması ve vahdet gibi birçok şekilde elif doğruluğu temsil etmiştir.

Derler ki, her bin yılda elif boylu biri gelir.

M.G.T

HZ. ŞEYH MUHYİDDİN İBNU'L-ARABÎ KUDDİSE SIRRUHU'L-ÂLÎ, FUTUHÂT-I MEKKİYYESİ'NDE ELİF HAKKINDAKİ BEYANLARI

Elif Harfi

Zat Elifi! Münezzeh oldun, acaba

(Var) Olanlarda bir hakikatin ve yerin var mı?

Dedi ki: Yok, iltifatımdan gayri, ben ise

Ebed harfiyim, ezelî içeririm

işte ben seçilmiş zay ıf kulum

14 Yazılar

Ve ben sultanım, aziz ve yüce olan .

Hakikatlerden bir koku duymuş kişiye göre, Elif harf değildir. *Fakat sıradan insanlar, onu harf diye isimlendirdi.* Bir muhakkik Elifin harf olduğunu söylemişse ibarede sayılabildiği için bunu söylemiştir

Elifin makamı, cem' (birlik, toplayıcılık) makamıdır. Ona ait isim, Allah Teâlâ ismidir. Ona ait sıfat ise (her şeyi var etmek ve ayakta tutmak anlamındaki) kayyumluktur.

Fiil isimlerinden ona ait isimler, el-Mubdi (yaratan), el-Bâis (dirilten), el-Vâsi' (genişleten), el-Hâfiz (koruyan), el-Hâlık (yaratan), elBâri, el-Musavvir (suret veren), el-Rezzâk (rızık veren), el-Bâsit, elFettâh (açan), el-Muîz (azîz kılan), el-Muîd (geriye döndüren), er-Râfı (yükselten), el-Vâli (yöneten), el-Câmi (toplayan), el-Muğnî (zengin eden) ve en-Nâfî (fayda veren) isimleridir. Zat isimlerinden ise Allah Teâlâ, er-Rab (terbiye eden), ez-Zâhir (görünen, zuhur eden), el-Vâhid (Bir), el-Evvel (İlk), el-Ahir (Son), es-Samed (Denksiz), el-Ğanî (Zengin), er-Rakîb (Gözeten), el-Mubîn (Açıklayan) ve Hakk isimleridir.

Lafız harflerinden ona ait olanlar, Hemze, Lâm ve Fe'dir. Ona ait yalınlar Ze, Mim, He, Fe, Lâm ve Hemze'dir.

Ona ait mertebeler, bütün mertebelerdir. Elif altıncı mertebede ortaya çıkar. Onun otoritesi bitkilerde görünür. Bu mertebedeki kardeşleri He ve Lâm'dır. Harfler âleminin ve mertebelerinin toplamı ona aittir. Elif ne onlardan ne de onların dışındadır. O, dairenin noktası ve çevresi, âlemlerin yalını ve bileşiğidir.

(Fütuhât-ı Mekkiyye'nin Altıncı Kısmı)

**

Öncelikle bilmelisin ki: Bu harfler, yükümlü insan âlemi gibidir ve başka âlemlerden farklı olarak yükümlü tutulmada değil, hitapta kendisine ortaktır. Çünkü onlar, insan gibi bütün hakikatleri kabul eder. Âlemin diğer kısımları ise böyle değildir. **Bu nedenle bizde olduğu gibi harfler içinde de Kutup vardır. Harflerin kutbu Eliftir.**

Bizde Kutbun makamı her şeyi ayakta tutan hayattır. Bu makam, Kutup'a özgüdür. Çünkü o, himmetiyle bütün âlemde dolaşır. Elif de, bizim algılayıp başkasının algılayamadığı ruhaniyetinin her yönünden (harflere) sirayet eder. Elif, harflerin çıkış yerlerinin sonundan -ki o nefesin çıkış yeridir-nefeslerin son çıkış yerine kadar nefes olarak yayılır ve sen susmuş iken, dıştaki havaya kadar uzar. Susmuşkende bu uzama, sada diye isimlendirilen şeydir. İşte bu, Elifin her şeyi var eden olmasıdır. Ayrıca, bu durum onun rakamı yönündendir. Bütün harfler, kendisine yerleşir ve ondan oluşur. Elif ise onlara yerleşmez. **Nitekim Elif de kendi ruhaniyetine yerleşir. Elifin ruhaniyeti, takdir edilen noktadır. Nitekim bir sayısı da (sayılara) yerleşmez.**

Böylece Elif in neden Kutup olduğunu sana açıklamış olduk. Elifin gerçeğini öğrenmek istersen, bundan sonra sana zikredeceğimiz şeylerde de böyle yaparsın.

….

Bu meselenin nereden öğrenildiğini anlamak, keşfe bağlıdır. Artık, sen de halvet, zikir ve himmet vasıtasıyla onu araştır!

(Futuhât-ı Mekkiyye'nin Yedinci Kısmı- Harfler Hakkında Zikredilen Bazı Terimlerin İzahı Yalınlar, Mertebeler, Kutsilik, Birleme, Bileşim, Tekillik, Ünsiyet, Ürkütme.)

**

(Elif in Simgesel Anlamı)-İKRA'

Bism'deki Elifin *ikra' bismi rabbike (rabbinin adıyla oku)* ve *bismillahi mecrâhâ* (Geminin yüzüp gitmesi, Allah Teâlâ'nın adıyladır) ifadelerinde Ba ve Sin arasında ortaya çıktığını gördük. **Hâlbuki Sin ve Mim harfleri arasında gözükmemiştir. Elif gemiden söz eden ayetteki *bismillahi mecrâhâ* ifadesinde ortaya çıkmasaydı, gemi yürümez, *ikra' bismi rabbike* ayetinde ortaya çıkmasaydı, hiçbir benzer kendi hakikatini bilemez ve suretini göremezdi.**

Artık gaflet uykusundan uyan ve kendine gel!

Elifin surelerin başında kullanımı artınca, söyleyişte onun yerini alan benzeri nedeniyle kendisi düşürülmüştür. Benzeri, Ba harfidir. Böylece benzer, yani Ba harfi, Sin harfinin aynası, Sin ise misal haline gelmiştir. İşte terkip nizamı, bu sıraya göre düzenlenir.

Elif, Sin ve Mim harfleri -ki bunlar başkalaştırma ve fiillerin niteliklerinin mahallidir-arasında ortaya çıkmamıştır. Çünkü orada Elif ortaya çıkmış olsaydı, Sin ve Mim harfleri yok olurdu. Çünkü bu iki harf, Ba harfi gibi, Kadîm'in ayrılmaz özelliği değildir. Böylelikle Elifin onlardan gizlenmesi, kendilerine bir rahmettir. Çünkü bu durum onların varlıklarını sürdürme sebebi olmuştur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: *'Bir vahiy veya perde vardı veya elçi göndermek olmaksızın Allah Teâlâ hiç kimse ile konuşmamıştır.'* Elif, elçidir. Ba, Sin ve Mim harfleri ise bütün âlemdir (dolayısıyla Elif harflerinin bu harflerle bir aradalığı belli şekillerde olabilir).

(Ba harfinin Mim'deki İşlevi)

Ba harfi Mim'i yaratılmışa benzerlik yoluyla kesre yapar. Çünkü Mim, mülk âlemidir ve bu âlem kulluk diyarıdır. Ba o âlemi kesre yapmıştır: Yani ona kendisini bildirmiş ve kendi hakikatine onu vakıf kılmıştır. Binaenaleyh her ne zaman Ba var olursa Mim harfi de teslimiyet makamında var olur.

Ba harfi geçici bir nedenle kaybolursa -ki bu geçici neden Mim harfinin iman makamına yükselmesidir-ceberut âleminde *sebbih'i-sme rabbike'l-a'la* (rabbinin yüce ismini tespih et) ve buna benzer ifadelerde Mim harfini fetha yapar. Böylelikle benzerin ortaya çıkması için mahalli arındırmakla memur olur. Bu bağlamda ona şöyle denilir: *'Rabbinin yüce ismini tespih et.''* Ki o seni İlâhî maddeler vasıtasıyla besleyendir, dolayısıyla Rabbindir. Böylelikle Mim harfini fetha yapar. Elif harfi de görünür Hakk gelir ve Ba kaybolur. Çünkü tespih emri ona yönelmiştir, o ise bunu yerine getirecek güce sahip değildir. Ba ise Mim harfinin kendisi gibi bir yaratılmıştır. Yaratılmışın ise hakikatlere göre, asla fiili yoktur ve Mim harfinin emre bağlanması gerekir. Dolayısıyla kadîm fail olan Elifin ortaya çıkması şarttır.

(Elifin Ortaya Çıkması)

'Rabbinin ismini tenzih et' ayetinde Elif ortaya çıkmış, kudret Mim harfinde tespihi meydana getirmiş, o da, kendisine emredildiği gibi tespih etmiştir. Bunun üzerine Mim'e 'en üstün' denilmiştir. Çünkü Mim Ba harfiyle beraber en aşağıdadır. Bu makamda ise ortadadır. Bir kimse benzerini ya da kendisinden daha aşağıda bulunan birisini tespih etmez. Dolayısıyla

tespih edilenin üstün olması kaçınılmaz bir durumdur.

Adı geçen sureyi (A'la suresi) tefsir ediyor olsaydık, sırlarını ortaya koyardık.

Mim harfi, kendiliğinde münezzeh oluncaya kadar bu makamda bulunur. Çünkü herhangi bir kimsenin tenzih ettiği, tenzih edenin tenzihinden de münezzehtir. Dolayısıyla bu tenzihin tenzihi yapana dönmesi gerekir Ki, bu durumda tenzihi yapan en üstün olur. Çünkü Hakka gerçek anlamıyla en üstün ismi verilemez. En üstün, göreli isimlerden (üstün-en üstün) ve bağıntı yönlerinden birisidir. Dolayısıyla Hakk, en üstün ya da en düşük ya da en orta olamaz. Allah Teâlâ böyle bir şeyden münezzeh ve mütealdir! Bilakisken üst, en orta ve en aşağı yönlerinin O'na nispeti birdir.

Mim, münezzeh olduğunda emrin sınırından çıkmış, duyma perdesini aşmış, en yüce makamı elde etmiştir. Böylelikle Mim, elKadîm'in müşahedesine yükselmiş, *'Celâl ve ikram sahibi Rabbinin ismi münezzehtir*ifadesiyle kendisinden tam övgü meydana gelmiştir.

İsim, isimlendirilenin aynı olduğu gibi, kul da efendinin aynıdır. **'Allah Teâlâ karşısında tevazu, göstereni Allah Teâlâ yükseltir.'** Sahih bir rivayette ise Hakkın kulun eli, ayağı, dili, görmesi ve duyması olacağı bildirilmiştir. Gerçekte ise Mim harfi bismi'deki Ba harfinden etkilenmeyi kabul etmemiş olsaydı, sonuçta onun adına *tebareke'smü* (ismi mübarektir) ifa-desinde belirtilen yükseklik meydana gelmeyecekti.

**

Elif Nasıl Harflerin Başlangıcı Olabilmektedir?

Cevap:

Elif doğrusal hareketin sahibidir. Her şey ise, doğrusallıktan var olur.

Şöyle sorabilirsin: Oluş, yatay hareketten meydana gelir, çünkü o bir hastalık nedeniyle meydana gelir. Hastalık ise, sapmadır. Dikkat ediniz! Aldın hükmünü benimseyenler, âlemin yaratıcısını 'illetlerin illeti' saymışlardır. (Hastalık ve neden anlamındaki) İllet ise doğrusallık ile çelişir. Şöyle demek gereldr: Varlık illetin doğrusallığıyla meydana gelir. Çünkü her şeyin bir doğrusallığı vardır. Anlayınız! Bu bağlamda ulûhiyetin doğrusallığı, hiç kuşkusuz, me'luhun varlığını talep eder. 'Her *nefsin kazandığıyla üzerinde kaim olan O değil midir?'* Elife uygun olan, bileşik harftir Ki o da bir Elif ve Nun'dan bileşen Lam'dır. Bu bileşme gerçekleştiğinde ise -lafız değil-rakamsal Lam meydana gelir. Lafzın Lam'ının yazıdaki sureti, iki harften oluşur. Böylelikle telaffuzla birin fiilini yapar ki, bu onun aynıdır. Yazıyla ise, Elif ve Nun'un fiilini yapar. Bu da, bileşik her harftir. Ayrıca Ra, Ze harflerinin fiilini uzak-tan; Nun harfinin fiilini ise yalandan yapar. Çünkü Nun, Ze ve Ra'dan oluşan bir harftir ki, yazı harflerini kastetmekteyim.

Onlar, zikrettiğimizi nedenle, rakamdaki Elif ile başlamışlardır.

Elifte bütün harflerin şekilleri açılır.

Çünkü şekillerin esası çizgidir.

Çizginin esası ise noktadır.

Öyleyse, çizgi Eliftir. Harfler Eliften bileşir ve Elifte çözülür.

Dolayısıyla Elif, harflerin aslıdır.

Lafzı harflere gelirsek, hiç kuşkusuz Elif onları meydana getirir.

Bu bağlamda Elif, fetha yaptığın harften ortaya çıkar.

Çünkü fetha harfi, Elifi gösterir.

Bir harfi zamme yaptığında ise, meyil Elifine delalet eder Ki, bu, illet Vav'ıdır.

Meyil Elifi, işba edilen ötreden meydana gelir.

Çünkü illet malulden üstündür.

O halde Elif, meyilli olsa bile bir yükseklikten meylettiğini bildirmek için, işba edilen ötreyle harften ortaya çıkar. Bu meyil, Yaratıcının mazharı olarak seni var etmek üzere sana dönük rahmetin (simgesidir).

Dikkat ediniz! Yaratma harfinde -ki kün'dür (ol)Kef nasıl ötreli gelmiştir?

Allah Teâlâ 'Bir *şeyi irade ettiğimizde, ona sözümüz 'kün'dür (ol)* demiştir. Kef harfi, Vav'a delil olsun diye, ötreli gelmiştir.

'Kün'deki Vav neredeedir?' diye sorabilirsin.

Şöyle deriz: Vav, sükûnda gizlenmiştir ve sükûn sübut demektir. Çünkü Hakk'ta hareket imkânsızdır. Kün'deki Vav'ın sükûnu ile Nun harfinin sükûnu bir araya geldiğinde, Vav gizlenmiş ve ortaya çıkmayarak hüviyetin ayrılmaz özelliği olmuştur. Bu Vav gaybtır ve üçüncü şahıs zamiridir. Nun sükûnda Vav şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu zamire örnek olarak 'Allah Teâlâ Adem'i kendi suretine *(onun* suretine) göre yaratmıştır' ifadesini verebiliriz. Hakk, isimleri kün'deki Vav'ın varlığıyla ispat etmiştir. Başka bir ifadeyle, var olan her şey -bir sebep ile değil-vesilesiyle var oldu. Dolayısıyla sebepleri reddeden Idşi, onları koyanın Hakk olduğunu bilmeyendir. Sebepleri, ilahi bilgiye saygılı büyük âlim kabul eder.

Lafzî harflerden ruhlar âlemi meydana geldiği gibi rakamsal harflerden duyu âlemi meydana gelir. Fikri harflerden ise, hayalde akıl âlemi var oldu. Bunların her birinden ise 'isimlerin isimleri' meydana gelir.

Sonda Elif-Lam Nasıl Tekrar Edildi!

Cevap:

Bu konu, çift ve uygun rakamlara özgüdür. Bunun şekli, Elif, Be, Te, Se şeklindedir. Yoksa bu, Ebced harfleri şeklinde değildir. Çünkü Lam-Elif yazımda Elif, Be, Te, Se şeklindeki sıralamada ortaya çıkar. Harfleri koyan, şekildeki benzerliklerine göre harflerin ilişkisini dikkate almıştır. Ebced'i koyan ise, aynı şeyi dikkate almamıştır.

Elif-Lam, harflerin dizilişinin sonunda tekrarlanmıştır. Çünkü Lam, Elifin örtüsü ve kalkanıdır. Çünkü Elif, Lam'ın varlığını tamamlayan ve onu dizilişin sonuna yerleştiren Nun'un varlığıyla Lam'da gizlenir. Artık Lam-Eliften sonra Ya harfi bulunur. Ya ise, âlemlerin sonu olan terkip âleminde ortaya çıkmıştır. Ondan sonra ise Ya harfi gelir. O ise süflîlik sahibidir. Çünkü Ya, kesre hareketinin işbamdan oluşur. Kesre ise mertebelerin sonu olan düşüklüktür. Bu durum, harfleri koyanın düşüncesine hakim olan bir uyarıdır. Belki de o bunları amaçlamamıştır. Biz eşyaya onları koyanın Hakk olması yönünden bakarız, yoksa kimin eliyle ortaya çıktıklarına değil. Öyleyse bu sıralamada bir. kasıt olmalıdır. Bizim açıklamamız -başka bir şeye değil-harfleri koyanın Hakk olmasına bağlıdır.

İlle olmak Elife ait olduğu gibi son olmak da ona aittir. Harflerin başlangıcında Elif ortaya çıktığı gibi harflerin sonunda gizli kalan da yine Elif olmalıdır. Bu durum, Elifin ilk ve son, zâhir ve bâtını bir araya getirebilmesi için böyledir. Ya ise, en aşağı âlem demek olan ve kesreden meydana gelen duyu âlemindeki meyil Elifidir. Bu durum LamElifteki Elife işaret eder. Ayrıca o, tek başına kaldığında Lam'ın şeklinde bulunan sebebe delalet eder. Lam Elif ile kucaklaştığında, Nun küçülmüş ve Lam'daki Elif Lam-Elif te bulunan Elifin karşısına gelmiştir. Böylece Elif, kendi kendisinin mukabili olmuştur. Başka bir ifadeyle Elif, Elife mukabil olmuş, Nun ise İkisinin arasında rabıta olmuştur. Bu, Rabbiyle ülfet eden kulun sırrı'nın Elifidir ve kulun rabbiyle ülfeti, ilahi ihsan kapsamında yer alır.

**

Elif harfinin hakikatinden ise bütün bu harfler meydana gelmiştir. Elif, ruh ve beden itibarıyla onların feleğidir.

**

(Allah Teâlâ isminin Beş Harfi ve Beş Genel Hakikat)

Allah Teâlâ ismindeki birinci Elif -ki o Hemze Elifidir-kesiktir, ikinci Lâm'ın Elifi ise bitişiktir. Onun sayesinde satırların başlarındaki Elif kesik olmuştur. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem şöyle buyurur: **'Allah Teâlâ var idi ve O'nunla beraber başka bir şey yoktu.'** Bu nedenle Elif, kesik olmuş ve sonra gelen harfe bitişmemede kendisine benzeyen harflerden farklılaşmıştır.

**

İŞARET
(Celâl Lâm'ı ve Birlik Elifi)

Görmez misin ki: Allah kelimesinin İkinci Lâm istenilmiş, seçilmiş ve vasıtalardan arınmış iken, birlik Elifine yeterli bir şekilde nasıl bitişmiştir?

Böylelikle onun varlığı geçerli bir şekilde Elifi gösteren bir nutk (konuşma, söz) haline geldi. Zat gizli olsa bile, Lâm'ı telaffuz etmen bitişmeyi gerçekleştirir ve seni ona ulaştırır.

'Nefsini bilen, Rabbini bilir.' ikinci Lâm'ı bilen Elifi bilir. Böylelikle Hakk, senin nefsini kendisine delil yaptı. Sonra, kendi nefsine delil olmanı kendisine delil yapmıştır. Bu durum, (nefsi bilmenin Rabbi bilmeyi öncelediğini) yadsıyan ve kulun kendisini bilmesini Rabbini bilmesine önceleyen kimse hakkında böyledir. Bundan sonra, kendi nefsini bilmesinden amaçlanan şey Rabbini bilmesi olduğu için, onu kendini bilmekten habersiz yapar. Lâm'ın Elife sarılışını görmez misin? Lâm söyleyişte Eliften önce nasıl var olmaktadır? Burada anlayabilen için bir uyarı vardır.

Bu melekût Lâm'ı, birlik Elifinden doğrudan bilgi alır. Ardından algıladığı şeyi, mülk ve şehadet Lâm'ına ulaştırması için ceberut âlemine ait parçaya ulaştırır. Bileşiklik ve perde devam ettiği sürece, iş böyledir. Evvel (ilk) olmak, âhir (son) olmak, zâhir ve bâtın olmak meydana geldiğinde, Allah Teâlâ bütün harflere bitişmekten uzak Elifi ilk yaptığı gibi aynı şekilde sonun başlangıcın bir benzeri olmasını istemiştir. O halde, başlangıçta ve sonda kul için bekâ söz konusu değildir. Bu nedenle Allah Teâlâ hüviyetinin Vav'ıyla He'yi tekil yarattı.

Bir vehim sahibi He'nin Lâm'a bitişik olduğunu zannederse gerçeğin öyle olmadığını bilmek gerekir. He, Lâm'dan sonraki Eliften sonra gelir. Elife ise kendisinden sonra gelen hiçbir harf bitişmez. Lâm'dan sonraki He, her şeyden kesilmiştir. İşte yazıda Lâm'a bu bitişmek, gerçekte bitişme dpğildir. Dolayısıyla He tektir, Elif de tektir. Bir, bir ile çarpıldığında sonuç birdir. Böylelikle yaratıkların Haktan ayrılması geçerli olmuş, Hakk bâkî kalmıştır.

Mülk âlemine mensup Lâm'ın melekût Lâm'ının kendisine ulaştırdığı şeyle ahlaklaşması geçerli olduğuna göre, söz konusu Lâm, sürekli yok olucu ve kendi kalıntılarından fâni olucudur. Böylece, sonunda nefsinden bile fâni olduğu makama ulaşır. Kendi zatından fâni olduğunda ise onun fâni olması nedeniyle parça da fani olur, iki Lâm lafız olarak birleşir ve meydana gelen idğam nedeniyle dil onları şeddeli okur. Böylelikle iki harf kendilerini kuşatan ve onları ihata eden iki Elif arasında mevcut Hakk gelir.

İki Elif arasındaki La'yı okuyanı duyduğumuzda, bize ihsan edilmiş hikmet verildi ve böylece hâdisin (sonradan yaratılmış) Kadîm'in ortaya çıkmasıyla mutlaka yok olduğunu öğrendik. Böylelikle iki Elif kalmış: ilk ve son elif. Zahir ve bâtın, olumsuzlama kelimesiyle iki Lâm'ın silinmesi nedeniyle silinmiştir. Böylece Elifi Elif ile çarptık -ki bu bir'in bir ile çarpımıdır-. Çarpım sonucunda He meydana geldi. He ortaya çıkağında ise vasıtanın meydana getirdiği ilk ve son hükmü silinir. Nitekim zâhir ve bâtın hükmü de silinmiş ve bu esnada şöyle denilmiş: 'Allah Teâlâ var idi ve O'nunla beraber başka bir şey yoktu.'

Bu zamirin yani He'nin aslı merfu olmaktır ve böyle de olmalıdır. Fetha ya da kesre yapılırsa bu, kendisini fetha veya kesre yapan kimseye dönen bir niteliktir. Şu halde bu nitelik lafızda önce gelen amile döner.

**

(Zat Elifi Allah Teâlâ, İlim Elifi Rahman'dadır)

Allah Teâlâ ve Rahman isminde iki Elif bulduk: Zat Elifi ve bilgi Elifi. Zat Elifi, gizlidir, bilgi Elifi ise sıfatın âleme tecellisi nedeniyle açıktır. Yine de, yazıda Allah (الله) el-lah (ال له) arasındaki karışıklığı gidermek için Allah Teâlâ isminde gizlenmiş ve ortaya çıkmamıştır.

Bismi'de -ki o Âdem'dir-Ba harfi ortaya çıktığı için, gizlenmiş tek bir Elif bulduk. Rahimde ise -ki o Muhammed'dir-görünür bir Elif bulduk.

> Söz konusu Elif, bilgi Elifidir.
> Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem'in nefsi zattır.
> Âdem'de Elif gizlenmiştir, çünkü o, hiç kimseye peygamber olarak gönderilmedi.
> Bu nedenle niteliğin ortaya çıkmasına muhtaç değildi. Elif, efendimiz Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem'de ise görünmüştür.
> Çünkü o, elçi olarak gönderilmiş ve bu nedenle destek istemiş, isteğine karşı kendisine Elif verilmiştir. Böylelikle Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem o nitelikle ortaya çıkmıştır.

Bismi'deki Ba'nın Rahîm'deki Mim harfine etki ettiğini gördük. Âdem'in Muhammed'deki etkisi, onun bedenini meydana getirmek idi. Allah Teâlâ kelimesinde dua eden, Rahman'da ise dua edilen sebebiyle (bismi) amil (etken) olmuştur.

Sonun başlangıçtan daha değerli olduğunu gördüğümüzde, şöyle dedik: 'Kendisini bilen Rabbini bilir.' İsim isimlendirilene doğru bir merdivendir. Rahîm'in ruhunun bismi'nin ruhuna etki ettiğini gördüğümüzde -çünkü Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem Âdem toprak ve su arasında iken peygamberdi ve su ve toprak olmasaydı, Âdem diye isimlendirilmeyecekti. (Zira

Âdem kelimesinin anlamı topraktan olan demektir)bismi'nin Rahim olduğu öğrendik. Çünkü bir şey, başkasından değil kendisinden dolayı amil olabilir. Böylelikle son ve başlangıç, şirk ve tevhit yok olmuş, birliğin izzet ve saltanatı ortaya çıkmıştır.

Binaenaleyh Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem birleştirir, Adem ise ayırır.

**

AÇIKLAMA
(Rahîm Kelimesinin Harfleri)

er-Rahîm kelimesindeki Elif in bilgi elifi olduğunun kanıtı *'Beş kişi yoktur ki, altıncıları O olmasın*' ayetidir. Bismi'deki Elifin delili ise bu ayetin başındaki 'Üç *kişi yoktur ki, dördüncüsü Allah Teâlâ olmasın'* ayetidir. O halde Elif eliftir. Ayette geçen '*Bundan daha azı*' ifadesi, tevhidin bâtınını kast ederken, '*Ya da daha çoğu'* ise tevhidin zâhirini kasteder.

Bismi'deki Elif gizlenmiştir. Çünkü o, ilk var olandır ve onun yerini alma iddiasında bulunacak kimse yoktur. Böylelikle ilk yaratılmış olan, varlığımızın başlangıcı olması itibarıyla, kendi zatı ile ilk bakışta yaratıcısının varlığına delil olmuştur. Şöyle ki: Âdem, varlığına baktığında, iki durumla karşılaşmıştır: Acaba kendisinden daha önce kimsenin olmadığı bir mevcut mu onu var etmiştir? Yoksa kendisi kendisini mi var etmişti? Bizzat kendisinin kendisini var etmesi imkânsızdır. Çünkü kendisini var etmesi, ya mevcut iken veya yok iken mümkün olabilirdi. Kendisini var ederken mevcut ise o zaman neyi var etmiştir. Yok ise kendisi yok iken ondan var etme fiili nasıl meydana gelmiştir? Şu halde, geride onu bir başkasının var etmesi kalmıştır ki, o da Eliftir. Bu nedenle, Bismi'deki Sin sakin olmuştur ki, yokluktur. Mim harfi ise harekelidir ve o gerektirmenin zamanıdır.

Bismi (Âdem) ilk bakışta Elife delil olduğu için, delâletin gücü nedeniyle (bismi'deki) Elif gizlenmiş, Rahîm'de ise Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem'e delâletteki zayıflık nedeniyle ortaya çıkmıştır. Kendisine karşı çıkan bulunduğu için Hakk Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem'i Elif ile desteklemiş, Rahîm Muhammed haline gelmiştir. Buradaki Elif, ez-Zâhir isminden Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem'i destekleyen Haktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: 'Onlar galip olmuşlardır.' Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem de şöyle buyurur: 'Allah Teâlâ'dan başka ilâh yok ve ben de O'nun peygamberiyim deyiniz.'

Bu ifadenin lâfzına iman eden kişi, cennetlik bile olsa şirk boyunduruğundan çıkmamıştır; manasına iman eden ise tevhit ehli arasına katılır, sekizinci cennete ulaşması mümkün olur. O, kendine iman edenlerden birisi olur, dolayısıyla başkasının terazisinde bulunmaz. Çünkü denklik gerçekleşmiş, seçilmişlik bir olmuş, risâlet bakımından ise farklılık meydana gelmiştir.

(Besmele Lâfzı ve Simgesel Anlamı)

Bismi'de bir nokta, Rahman'da da bir nokta, Rahim kelimesinde ise iki nokta bulunduğunu gördük. Allah Teâlâ, hakkında susulandır. Dolayısıyla zat mahalli olduğu için Allah Teâlâ kelimesinde nokta bulunmazken sıfat mahalli oldukları için Besmele'nin diğer kelimelerinde (Rahman ve Rahim) bulunmuştur. Bu meyanda, bismi'deki (=Adem) nokta birleşmiştir. Çünkü o, gönderilmemiş bir bireydir. Aynı şekilde nokta, Rahman kelimesinde de bir olmuştur. Çünkü Rahman'ın işaret ettiği de gerçek Adem'dir ve o bileşik oluşanlar Arş'ının üstüne yerleşendir. Böylece Elif görünmekle beraber, er-Rahîm kelimesinin iki noktasından söz

etmemiz geride kalmıştır.

er-Rahîm'deki Ya harfi on gecenin simgesidir. İki nokta çift, Elif ise tektir. er-Rahîm ismi bütünüyle fecr'dir ve anlamı ceberût âlemine mensup bâtındır. *'Her şeyi karanlığıyla örttüğünde geceye yemin* olsun.' Söz konusu olan, melekût âlemine mensup gayb'tir. İki noktanın sıralanışına gelince, bunlardan birisi Mim'den sonra, İkincisi ise Eliften sonra gelir. Mim harfi ise kendilerine peygamber olarak gönderildiği âlemin simgesidir. **Mim'i takip eden nokta, Ebû-Bekir, Eliften sonra gelen nokta ise Muhammed'dir.**

Ya iki nokta (başka bjr ifadeyle Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem ve Ebû Bekir) üzerinde bir mağara gibi kubbe olmuştur. *'Arkadaşına 'üzülme Allah Teâlâ bizimle beraberdir' diyordu.' '* Ebû-Bekir arkadaşıyla birlikte Hz. Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem ise bu esnada Allah Teâlâ ile beraberdi. Dolayısıyla o, hikmet sahibidir. Tıpkı Bedir günü dua ederken ve sıkıntısını dile getirirken yaptığı gibi. Ebû-Bekir bunun farkındaydı. Çünkü hikmet sahibi, mertebelere hakkını veren kişi demektir, iki arkadaşın bir araya gelmesi mümkün olmadığı için, Ebû-Bekir Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem'in haline yerleştirilmemiş ve doğruluğuyla kalmıştır. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem o mertebede bulunmasa ve Ebû-Bekir orada olsaydı, hiç kuşkusuz, Hz. Ebû-Bekir Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem'in yerleştirildiği makamda otururdu. Çünkü orada kendisini perdeleyecek daha üstün bir kimse yoktur. Böyle bir durumda (Peygamber'in bulunmadığı) Ebû Bekir, o vaktin sadığı ve hâkimidir. Onun dışındakiler ise onun hükmünün altında bulunurdu.

Ebû-Bekir'in (ona işaret eden nokta) noktası, izlerini arayanlara (Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem ile kendisini takip eden Mekkelilere) baktığında, peygamber hakkında üzülmüş, tepkisini göstermiş ve sadakati baskın gelmiş, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem için duyduğu endişe nedeniyle üzülme demiştir (Ebû Bekir). Çünkü senin (Ey Peygamber), bize bildirdiğin gibi Allah Teâlâ 'bizimle beraberdir.'

(Bir itirazcı çıkıp da 'o sözü söyleyen Muhammed'dir' diye itiraz ederse bunun hiçbir kıymeti yoktur. Çünkü Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem'in makamı aynı anda cem' (birlik) ve tefrika (ayrım) makamıydı ve (bu yoruma göre) Ebû-Bekir'in üzüldüğünü anlamış, (Allah Teâlâ'yı ifade eden) Elife bakmış, ondan yardım almış ve davasının kıyamet gününe kadar süreceğini öğrenmiştir. Bunun üzerine *'üzülme Allah Teâlâ bizimle beraberdir'* demiştir.

İşte bu, varılabilecek en şerefli makamdır. Bu makam, Allah Teâlâ'nın seni öncelediği makamdır. 'Gördüğüm her şeyden önce Allah Teâlâ'yı gördüm' ifadesi, Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem'in bir mirası olarak, Ebû-Bekir'e ait bir müşahededir. Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem de insanlara 'Kendisini bilen Rabbini bilmiştir' diye hitap etmiştir. Bu, Allah Teâlâ'dan aktardığı şu ifadenin aynıdır: *'Hayır! Kuşkusuz Rabbim benimle beraberdir, beni doğruya ulaştıracaktır.'* Bize göre ifade, Hz. Ebû-Bekir'e aittir. Bizim görüşümüzü Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem'in şu hadisi destekler: 'Bir dost edinseydim Ebû-Bekir'i dost edinirdim.'

O halde Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem kimsenin arkadaşı değildi, (sahabe) onlar birbirlerinin arkadaşı Rasûlullâh sallallâhü aleyhi ve sellem'in ise yardımcıları ve destekçileri idiler.

İşaret ettiğimiz hususu anla, en doğru yola ulaşırsın.

**

HZ. PİR MEVLÂNA CELÂLLEDDİN RUMÎ kuddise sırruhu'l-athar Elif hakkında buyurduki:

Bu alamet, taş gibidir. Kısa keseyim de yoksulu, definesini onun hallerini söyleyeyim. Her fidanı yakan ateşi gördün ya. Hayali yakan can ateşini de seyret. Candan böyle bir ateş yalımlandı mı ne hayale aman vardır ne hakikate. O, her aslanın, her tilkinin düşmanıdır. “her şey helâk olur, ancak onun hakikati bâkidir.” **Onun hakikatine var, varlığından geç. “Bismi” deki elif gibi kelimede kaybol.**

O elif, Bismi’de gizlenmiştir. O, hem Bismi’de vardır, hem yoktur. Böyle ulanmak için hazfedildi mi kelimede yok olur.

O, ulanma içindir, be harfiyle sin harfi, onunla birbirine ulanmıştır. Fakat be harfiyle sin harfinin ulanması, elifin bulanmasına razı olmaz.

Bu ulanmada, bu buluşmada bir harf bile sığmazsa artık sözü kısa kesmem lâzım benim. Bir harf bile sin’le be’yi ayırıyor. Burada susmak, en lüzumlu bir şey.

Elif, varlığından yok olmuştur ama o harfi olmaksızın da be’yle sin, elifi söyler durur. “Sen atmadın attığın vakit, o attı” âyeti Peygamberin varlığı olmadan inmiştir. Peygamber de kendi varlığından geçmiş, susmuş, Tanrı diliyle söylemeye koyulmuştur da ondan sonra “Allah dedi” demiştir.

Mesnevî-i Şerif, c.6, beyit: 2235-2244

KÂŞÂNÎ kuddise sırruhu'l-âlînin (Elif) harfine yaptığı yorumlar

“(Elif) harfinde Allah Teâlâ 'nın sıfatlarından altı sıfat bulunmaktadır:

(Birincisi) ibtidâ (ilk, başlangıç olmak). Çünkü “elif ilk harfdir. Nitekim Allah Teâlâ da varlığın ilkidir.

(ikincisi) istiva (dümdüz, dosdoğru olmak). Çünkü “elif aslen dümdüz olup, herhangi bir şeye eğimli bulunmamaktadır. Nitekim Allah Teâlâ da adalet hususunda dosdoğru olup, bundan sapmamaktadır.

(Üçüncüsü) infirâd (teklik, birlik). Çünkü “elif tektir. (Nitekim Allah Teâlâ da tektir)

(Dördüncüsü) inkıta (kopukluk) ve ittisal (bitişik olmak) Çünkü “elif hiçbir harfe bitişmezken, bütün harfler ona bitişmektedir. Nitekim Allah Teâlâ da, her şeyden uzak olmasına rağmen her şey ona bağlıdır.

(Beşincisi) istiğna (hiçbir şeye muhtaç olmama) ve ona ihtiyaç duyulması. Çünkü “elif hiçbir harfe ihtiyaç duymaz, ancak bütün harfler ona muhtaçtır. Nitekim Allah Teâlâ da, hiçbir şeye muhtaç olmamasına rağmen, her şey ona ihtiyaç duymaktadır.

(Altıncısı) ülfet (yakınlık) Çünkü “elif, kelimelerin biribirlerine yakınlaşmalarına ve ısınmalarına sebeptir. Nitekim Allah Teâlâ da, mahlûkâtın biribirlerine yakınlaşmalarının sebebidir.” **s.150**

Kâşânî bu hususta şöyle der :

“Burada ince bir hakikat bulunmaktadır: Enbiyâ aleyhisselâm hecâ harflerini, mevcudatın mertebeleri hizasına koymuşlardır. **İsâ aleyhisselâm Ali kerremâ’llâhü veche ve bir kısım**

sahabenin sözlerinde bu hususa işaret edilmektedir. Bundan dolayı **"Mevcudat, Besmelenin ba 'sından zuhur etti"** denilmiştir. Çünkü bu harf (ba harfi), "zatullah "in hizasına konulmuş olan (elif) harfine bitişiktir. Bu ise, Allah Teâlâ'nın ilk yarattığı şey olan "akl-ı evvel "e işarettir." Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm" cümlesinde telaffuz edilen harfler onsekizdir. Yazılı olan harfler ise, ondokuzdur. Cümle içerisinde yer alan kelimeler biribirlerinden ayrıldıklarında, harfler de yirmi ikiye ayrılır. Bunlardan on sekiz harf, on sekiz bin âlem olarak ifâde edilen âlemlere işarettir. Çünkü bin rakamı, diğer sayı mertebelini ihtiva eden tam bir sayıdır. Bu sayının üstünde bir sayı olmayıp, mertebelerin anasıdır. Bu sayı (on sekiz sayısı) ile âlem-i ceberut, âlem-i melekût, arş, kürsî, yedi semâ, dört unsur (hava, su, ateş, toprak) ve mevâlîd-i selâse (Ma 'den, nebat, hayvan) den ibaret olan âlemlerin anaları (asılları) ifâde edilir. Bu âlemlerden her biri, kendi içerisinde kısımlara ayrılırlar. On dokuz harf, mezkûr âlemlerle birlikte insanî âleme de işaret eder. Çünkü insanî âlem, her ne kadar hayvan âlemine dâhil olsa da, varlığa hasredilmiş olması, her şeyi ihtiva etmesi ve şerefi itibariyle başlı başına bir cins olup, değeri ve delili olan başka bir âlemdir." Meleklerine ve Cebrail'e" *(Bakara, 98)* âyetinde ifâde edilen melekler arasındaki Cebrâîl gibi.

Kelimelerin biribirlerinden ayrılmaları hâlinde oluşan (22) yirmi iki sayısının tamamlayıcısı olan gizli üç elif (îsîm, Allah ve Rahman kelimelerinde yazılmayan elifler), zat, sıfat ve ef'âl itibariyle gizli ilâhî âleme işarettir. Bu gizli ilâhî âlem, tafsilât itibariyle üç âlem olmasına rağmen, gerçekte tek bir âlemdir. Yazılı olan üç elif ise, bu âlemlerin insanî en büyük tecelligâhta zuhuruna işarettir. **Bu ilâhî âlemin gizliliğinden dolayı, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme "Rahman" kelimesinin elifinin nereye gittiği sorulduğunda, ilâhî hüviyetin, yaygın rahmet suretinde gizlendiğine; ancak ehlinin bilebileceği bir şekilde insanî bir surette zuhuruna işaret olarak, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem onu şeytanın çaldığını söylemiş ve onun yerine (Bismillah) 'in ba 'sının uzatılmasını emretmişti?: "**

Görüldüğü gibi Kâşânî on sekizbin âlemin bulunduğunu, on dokuz rakamının ise, insanî âlemle birlikte diğer on sekiz bin âleme İşaret ettiğini belirtmektedir. Bunlar vücûdun, cüz'îyyat itibariyle olan mertebeleridir. Vücûdun küllî mertebeleri ise zat, sıfat ve fiil mertebeleridir.

Kaşanî'ye göre zat, sıfat ve ef âl itibariyle gizli olan bu âlemler, tafsilât itibariyle üç olmasına rağmen gerçekte tek bir âlemdir. Bu âlem ancak ehlinin anlayabileceği şekilde insanî surette tecellî etmektedir. Bu da insan-ı kâmildir. (Be) harfi, "zâtullah"ın hizasına konulmuş olan (elif) harfine bitişiktir. Bu harf, mevcudatın zuhur sebebi ve Allah Teâlâ'nın ilk yarattığı şey olan "akl-ı evvel"dir. *s. 157-158*

Kaynak: ERGÜL Necmeddin, Kâşani Hakikatü't-tevzil fî Dekâiku't-tenzil Tahkik ve Tahrici [Kitap]. - Şanlıurfa : Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tasavvuf Tarihi Bilim Dalı-125442-Doktora Tezi, 2002.

24 Yazılar

Bir 'Elif' bul mekteb-i irfanda evvel 'ba' yı sor
Kad hamide eyleyip yay gibi andan 'ya' yı sor

Aslı abdır dediler eşyanın , anın aslı ne
Noktanın da var mıdır aslı var ol ma'nayı sor

Sidre nice münteha oldu semavat üstüne
Barigah-ı Mustafa'da ser çeken Tubayı sor

Heft deryaya neden tahsis olundu bu sular
Ya yedi ırmak nedir hem cuy u hem deryayı sor

İsm-i azam suretinde dairen madar olan
Ya'ni kim , bahr-ı muhite , cümle-i eşyayı sor

'Kaf' kim Kur'an içinde zikr olunur , ol nedir
Hem o 'kaf' üstünde per ü bal açan ankayı sor

Varmıdır bir kimse , bu sırr-ı azıymı fehm ide
Cism-i arş-ı azamı devreden ejderhayı sor

Nur içinde nar olur mu , gül içinde har-zar
Adem asi olduğu şol cennet-i me'vayı sor

Zehi zakkum-ı cehennem, ni'met-i cennet nedir
Asl u fer'i ile işbu zehr ile helvayı sor

İki evdir dediler amma ki aslı üç durur
Bu iki üç dar içinde devreden darayı sor

Fevk -ı dünyanın heva , vü tahtı hem oldu heva
Ber heva üzre ne vech ile durur dünyayı sor

Varmıdır bu nefs-i mefhume aceb asl-ı sahih
Nefs-i mefhumu dahi mefhum olan 'illa' yı sor

Halveti vü celveti bir ad olup kaldı heman
Kaç adeddir hem nedir bu ikiden esmayı sor

Dedi 'essultanu zıllullahi fil arz' ol Habib
Zıl nedir zü-zıl nedir, bu iki bi-hemtayı sor

Her asırda saltanat kimde karar eyler acep
Ta huruc -ı mehdiye dek cümle bu alayı sor

Zahiren mehdiden İsa efdal olmuşken , neden
Eyledi Mehdi , takaddüm Hazret-i İsayı sor

Herkes ahval-i kıyametten haber anlar bilir
Cümleden müşkil olan şol sa'at-i kübrayı sor

Cümleden bir bir cevabın söyledikten sonra var
Bahr-ı ilm içre olan girdab-ı vaveylayı sor

'Hakkı'ya 'Hak' dedi 'la yüs'el' yürü hamüş ol
Nicedir Mevla-yı esrar-ı cihan-arayı sor

(Tasavvuf , no: 15/4,5,6 16/6,7 17/5,6)

Kaside-i Feride'nin, Rızauddin Remzi er Rufai (kaddesallahû sırrahû'l azîz) tarafından yapılan şerhinin sadeleştirilmiş özeti

Eliften maksad , sırf istikamettir ki 'emr olunduğun gibi dosdoğru ol ' kelam-ı celiline masadak olan mürşid-i kamildir.
Elif harfi yedi noktanın birleşmesi ile hasıl olmuştur. Bir mevhum çizgidir. Ki bu da mürşidlerin zahir veya batın yedi insani tavırdan mürur etmiş bir vücud-ı zilliden ibaret bulunması lüzumuna binaendir.

Mekteb-i irfan ,saliklerin dergahıdır. 'Ba' dan murad , nübuvvet nuru ve velayettir ki , kavis , şehr-i ulum, ve noktası da babusseelamdır.
"Bir mürşid-i kamil bularak dergah-ı salikana intisab et ve evvelemirde velayet ve nübüvvet sırlarını öğren" Kad hamide eylemekten maksad bar-ı sekıl-i mücahedeyi yüklenmek demektir.
Kaddın , yaya benzetilmesi eğilme, bükülmeden kinayedir. Esasen kaddin , keman teşbihi öteden beri kullanılan teşbihattandır.
'Ya' harfine gelince , bilinir ki 'ya' harfi en son harftir.Bu da ilimlerin en son gayesine işarettir ki bu son gaye de marifetullahtır.
"Tam mücahedede bezl-i vücud derecesine vararak evelkilerin , sonuncuların ilmini içine alan marifetullahı öğren" Görünen eşyanın aslı sudur. Acaba kamil insanın aslı nedir ?
"Nokta" ile tarif edilen nur-i Muhammedinin (as) de aslı acaba nedir? Onu Öğren. Semavat üzerinde , sidrenin son merhale olduğunu bildin ise barigah-ı Mustafa'nın (sallallâhü aleyhi ve sellem) üstünde bulunan ve bütün makamları içine alan 'tuba' yı da öğren. İlahi tecelliler , salike niçin yedi deryadan geliyor ve yedi ırmak vasıtası ile ulaşıyor, seyr ü süluk et de bunu öğren.
Her şeyi kuşatmış olan ve her yerde sari olan rahmet denizini öğren. Kur'a-ı Kerimde , Allahü Subhanehu ve Teala'nın Kadir ve Kayyum sıfatlarına işaret eden 'Kaf' harfi ve 'kaf'ın ' üzerinde bulunup, O'nun (cc) zat nurlarına işaret eden noktalar nedir , onu öğren. İblis , meleklerle beraber arşın etrafında dönücüdür.
İşte bu anlaşılması zor bir durumdur. Adem (aleyhisselâm) 'in cennetten çıkmasına sebep olan İblisin bu durumu, nur içinde ateş, gül içinde dikenin bulunması gibidir. Bunları

birleştiren ilahi kudret hayret vericidir.. Bu acaib sırları öğren. Kahr ve lutf sıfatını aynı görmek lazımdır ki rıza makamına ulaşabilesin. Bunu öğren.

Cennet, cehennem ve cemalde devreden kamil insanı sor. Çünkü insanı kamil ateş için cehennemden korkmaz ve nimeti için cenneti istemez. Cemali de kendisi için istemez. Her üçünde de Hakk'ın (celle celâlühü) izni ile dönücüdür. Dünya gezegeninin her tarafı boşluktur. Dünya , bu boşlukta nasıl duruyor. Onu öğren. Nefs, zulmet ile nurlar arasında , mevhum bir gölgeden ibarettir.

"Lailahe illa Allah " kelime-i tayyibesinde ki 'illa' kelimesi de mevhumdur. Çünkü 'illa'dan öncesi söylenmezse 'illa' ya , ihtiyaç kalmaz. 'Allah (celle celâlühü)' ism-i celali ise daim ve bakidir. 'la' yı 'illa' yı bırak da kendini bil. Halvet ve celvetin ikisi de birdir.

Sadece isimleri farklıdır. Bu ikisinden ism-i azamı öğren.

Peygamberimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki, 'zamanın kutbu , yeryüzünde , Allahü Subhanehu ve Teâlâ'nın gölgesidir.'

Acaba , O'nun (celle celâlühü) gölgesinden kastedilen mana nedir, onu öğren.

Senin iç aleminde , 'mehdi' yani veled-i kalb zuhur edinceye kadar seni idare eden , mukaddes zatları öğren. Kalb makamına vasıl olan salikte veled-i kalb zuhur eder. İç alemindeki makam-ı mehdi budur. Arkasından , ruh makamına vasıl olursa ' Ona ruhumdan üfledim' ayet-i celilesinin sırrına erişir. Burası da iç alemdeki , makam-ı İsa 'dır (aleyhisselâm). Dünya aleminde , Hz.İsa (aleyhisselâm) önce gelmiş olmasına rağmen, iç alemde, makam-ı İsa (aleyhisselâm) , Mehdi'den sonra yer almaktadır.

Herkes kıyamet gününü düşünür. Sen, saat-i kübrayı düşün, onun lezzetini tat ki , o aşk ile hayretten hasıl olan bir lezzettir. Saat-i kübra , vuslat ile firkat arasında bir andır. Ayrılıkta kavuşmak ümidi, kavuşmakta ise ayrılık korkusu vardır. Bunların hepsini öğrendikten sonra, ilmi, kendi nefsine mal edip, ilmin sana perde olmasını ve kıyl u kal ile uğraşmanın tehlikelerini de öğren.

Ey Hakkı ! Hakk Celle ve Ala ' O'nun (celle celâlühü) yaptığından sual edilmez' buyurdu. Sen var sükut et. Cihanara olan bu kadar esrarın sahibini sor öğren.

(Tasavvuf Ceridesi, sayı , 15,16,17)

FEVAİHUL CEMAL- Necmeddin Kübrâ kuddise sırruhu'l-âlî

"Allah Teâlâ'nın Arşı istiva etmesi" Furkan, 59; Tâhâ, 5 kalpleri istiva etmesine göredir. **Allah Teâlâ'nın Arşı istiva etmesi celâli, kalpleri istiva etmesi ise cemâlidir.** Bu da **"Rahman ve Rahim"** in mânâsıdır.

Rahman Arşa istiva eden, Rahim kalpte tecellî edendir.

Rahman ve Rahîm kelimelerindeki **"elif"** ve **"ya"**nın manası budur. (Rahmanda elif, Rahimde ya vardır). رحْمَان رحِيم

Bu, zevk ve tatmayla ilgili bir sırdır. Meselâ; rahman kelimesini söylediğin ve bir başkasından işittiğin zaman, büyüklük, yücelik, kudret, azamet, kuvvetlice yakalama ve tutma gibi bütün cemâl sıfatlarının toplamını o kelimede bulur ve hissedersin.

Aynı şekilde rahîm kelimesini söylediğin veya başkasından duyduğun zaman ise, nimet, selâmet, atıfet, kerem, lütuf, rahmet gibi cemâl sıfatlarının tümünü tadar ve hissedersin.

"Elif" gökle ilgilidir; "ya" ise yer ile ilgilidir.

Bunun gibi Arş semavîdir, kalb arazîdir.(yerle ilgilidir)

Bunun için **"elif"**, (Arapça gramerinde) nasba, (dikelme, çalışma, yorulma) **"ya"** ise cerre, (çekme, taşıma, yüklenme) alâmettir.

"Vav" ise ref (yükselme) alâmetidir. Ref nasb ile kesr arasında bulunur. **"Vav"** ruhun ismidir, **"elif"** Hakk'ın, **"ya"** ise halkın ismidir. Bunun için ruhlar, sırların mahalleri ve halk ile Hakk arasındaki alâkalar ve bağlar haline getirilmişlerdir. Bu kâinat ile onu meydana getiren arasındaki bir iştir.

Bu söylediğim manayı Allah Teâlâ'nın şu ifadesi sana daha iyi açıklar:

"...Sana ruhun mahiyetinden sorarlar. De ki, o Rabb'imin emrinden ibarettir..." İsrâ, 85

AZBİ BABA kuddise sırruhu'l-âlî Efendim Tahmisinde Elife şu şekilde işaret eder.

Fehm[1] edip tahkik ilmin şanı bulmazsa ne güç

Talip dürrü yetimin kânı[2] bulmazsa ne güç

Vay ona dertli olup dermanı bulmazsa ne güç

Can bu ilden göçmedin cânânı bulmazsa ne güç
Yârini terk etmedin yârânı bulmazsa ne güç.

Kıl u kâl zevk sanur hicran olursa kişinin

Sırrı gaybiye dilberin mihman olursa kişinin

Her nefesde hem demi Lokman olursa kişinin

Sûreti insan içi hayvan olursa kişinin,
Taşlar ile döğünüp insânı bulmazsa ne güç.

Doğruluk ile elif veş[3] sırda seyran gizlidir

İstikâmet kıl elifte onunda irfan gizlidir

Mana-i harf elifte mağz-ı [4] kur'an gizlidir

Âdemin gönlü evinde bahr-ı ummân gizlidir,
Daimâ susuz gezüp ummânı bulmazsa ne güç.

Gel bu dersimden sebak ol arif isen hem ulu

Cümleden el çek uzun tut kibri kendinden ol ârî[5]

Arif olan dârı Hakk'ta ruz u şeb[6] mihmân[7] olur

Şol fakîr olup gezenlerde hazine dopdolu,

Say'edip ol kenz-i bî-pâyânı bulmazsa ne güç.

---

[1] ***Fehm:*** *anlamak; anlayış, zihnen kavrayış.*
[2] ***Kân:*** *f. Bir şeyin menbaı. Kuyu. Kaynak. Mâden ocağı. Bir keyfiyetin. (niteliğin) bol olarak bulunduğu kimse.*
[3] ***Veş:*** *Gibi (mânâsına teşbih edatı.) Mah-veş Ay gibi.*
[4] ***Mağz:*** *öz, iç.*
[5] ***Ârî:*** *Pâk, pislikten uzak. Hür.*
[6] ***Ruz u şeb:*** *Gece ve gündüz.*
[7] ***Mihman:*** *f. Misafir*

Her nefesde hacc–ı Ekber eyleyen kurban eyler

Kısmetin Hakk'tan olan ruhu İsâ'yi devran olur

Arif olan dârı Hakk'ta ruz u şeb mihman olur

Fakr–i fahrî devletine erişen Sultân olur,
Fakr–i tâmme erişip Sultânı bulmazsa ne güç.

Çâr kitab–ı fehm[8] eden can sırrı ferdinden olur

Bülbüle sanma terahhum [9] dertli verdinden[10] olur

Sabreden kahr–ı cefâya şah–ı merdan olur

Herkesin derdine dermânı yine derdindedir,
Derdinin içindeki dermânı bulmazsa ne güç.

Masivadan pak olan dil bâkî kalmaz fânidir

"Küllü şeyin yerciu"dur Hakk Hakk'ın mihmanıdır

Iyd–u Ekber oldu Azbî durma dost seyranıdır

Bunda gelmekten murat çün kim Hakk'ın irfânıdır,
Ey Niyâzi kişi ol irfânı bulmazsa ne güç.

**

ELİF NOKTALARI / J. Borges

"Elifin çapı, iki üç santimden fazla olmasa gerekti, ama tüm Kainat gerçek ve eksiksiz olarak içindeydi. Her şey oradaydı... sonsuzdu, çünkü onu Kainat' ın neresinden baksam açıkça görebiliyordum."

JORGE LUIS BORGES, Elif

"Ben göremiyorum, sense her şeyi biliyorsun.Yine de hayatımı boşa yaşamış olmayacağım. Çünkü yeniden buluşacağımızı biliyorum İlahî bir ebediyette."

OSCAR WILDE

Borges, bu sorunu çözmeyi başlıca görev bilerek kendini **İslamiyet**'e öylesine verir ki, sonunda, **Geinberg**'in yardımlarıyla **"mutlak sonsuzu"** kanıtlayan **"Elif Noktaları"**nı bulur. **Borges**'in yoğun çalışmalar sonucu bulduğu **Elif Noktaları** ile **mutlak sonsuzun** tanımı yapılabilmiştir. Böylece, bu tanımla, evrenin **tümdengelimli** incelenmesinde bilim adamlarına harika ipuçları sağlanmıştır.

---

[8] ***Fehm:*** *anlamak; anlayış, zihnen kavrayış.*
[9] ***Terahhum:*** *Merhamet etme, acıma. Şefkatte bulunma, esirgeyip besleme.*
[10] ***Verd:*** *(Vürd - Vird) Gül*

"Elif", Arap alfabesinin ilk harfi ve en önemlisi 1 sayısının ta kendisi olup, **Hızır Tezkiresi**'ndeki şifrelerden biridir. **Elif Noktaları** ile **sınırlı** olan sonsuzumuz, daha önce kanıtlanan **Takyon Evreni**'nin **ötesinde** olduğu için, hiç bir zaman **sınanamaz** ve hep teorik kalacaktır. Ancak, **Elif Noktaları**'nın yararı sayısızdır. Bir kere, **sonsuz üzeri sonsuzdan +1 büyük** olduklarından, **Allah** varlığına giden tek **"Mir'aç Yolu"** olduğu teorik olarak **kanıtlanmıştır**. Yani, **"Allah'ın varlığının" delilidir**. Tamamı **43** tane olan bu noktaların her biri, **"Rabb-ül Alemin"** sözlerinin karşılığı bir evreni simgelemektedir.

Konunun bilimsel ayrıntılarına burada girmiyoruz. Ancak, şunu belirtmek gerekir ki, bu buluş, bu alanda uğraş veren bilim adamları için **Müslümanlığı kabul etme nedeni**olmuştur. **Takyon Evreni**'nin sonsuzluğu **Allah**'ın varlığına delil değil, tam tersine onun reddi gibi bir sonuç vermekteyken, **Borges**'in **Elif Noktaları**'nı ispatlamasıyla, **Aiberg**'in ifadesi ile tam **34** Batılı bilim adamı hemen **Müslüman** olmuşlardır.

Borges, Elif Noktaları'ndan, 1949 yılında (ülkemizde 1998 yılında) yayınlanan, "El Aleph" (Alef) adlı eserinde (K25) söz etmiştir. Bu eserin bazı bölümlerini Borges'in anlatımıyla aşağıda sunuyoruz:

"... Doğru bodruma ineceksin. Seni uyarayım: Dümdüz, sırtüstü yatmalısın. Görüş açısının, tam bir karanlık, tam bir hareketsizlik içinde belli bir noktaya ayarlanması gerekli. Gözünü yerden **ondokuzuncu** basamağa dikmelisin. Seni aşağıya bıraktıktan sonra merdivenin kapağını kapatacağım. Tamamen yalnız kalacaksın... Bir ya da iki dakika sonra, **Elif**'i göreceksin... Gözlerimi kapattım. Gözlerimi açtım ve **Elif**'i gördüm. Şimdi öykümün anlatılması, aktarılması olanaksız özüne geliyorum. Bir yazar olarak çıkmazım da bu noktada başlıyor...Yapmak istediğim şey gerçekten olanak dışı. Çünkü, **sonsuza giden bir dizinin** birimlerini sıralamak olanaksız. Ben, **bir tek dev saniye içinde**, hem fevkalade, hem korkunç olan **milyonlarca eylem** gördüm; hiç biri de beni, hepsi **mekanda aynı noktayı kapladıkları** halde, birbirlerini gölgelememeleri, örtmemeleri kadar etkilemedi. Gözlerimin yakaladığı şey **eşzamanlıydı**; ama şimdi yazacaklarım zaman içinde sıralanacak, çünkü dil sıralayıcıdır. Ne olursa olsun, hatırlayabildiğim kadarını aktarmayı deneyeceğim: Basamağın arka kısmında, sağa doğru, neredeyse dayanılmaz bir parlaklıkta, gökkuşağının tüm renklerini içeren bir **çember** gördüm. Önce, döndüğünü sandım; ama sonra, bu titreşimin, kapsadığı Dünya'nın sersemleticiliğinden gelen bir yanılgı olduğunu anladım. **Elif'in çapı**, herhalde bir kaç santimden fazla değildi; ama **tüm alem** gerçekten ve **eksiksiz içindeydi. Her şey** (söz gelimi bir aynanın yüzü) **sonsuzdu**; çünkü her şeyi, evrendeki bir **açıdan** açıkça görebiliyordum... Denizin dalgalanışını gördüm; günün doğuşunu, günün batışını gördüm... Amerika'daki insan yığınlarını gördüm; siyah bir piramidin ortasındaki gümüş rengi örümcek ağını gördüm... Bitmez, tükenmez sayıda gözün, bir aynaya bakar gibi, bende kendilerine baktıklarını gördüm; yeryüzündeki bütün aynaları gördüm, hiç biri beni yansıtmıyordu; Soler Sokağı'ndaki bir evde otuz yıl önce gördüğüm yer çinilerinin aynılarını gördüm... Bir yan sokakta kurumuş topraktan bir tümsek gördüm; eskiden orada bir ağaç vardı... Kaplanlar, pitonlar, bizonlar, gel-gitler, ordular gördüm... Bir zamanlar o eşsiz Beatriz Viterbo olan çürümüş kemikleri ve tozu gördüm; kendi koyu kanımın dolaşımını gördüm; aşkın birleştiriciliğini ve ölümün değiştiriciliğini gördüm. **Elif**''i her noktadan ve her açıdan gördüm; **Elif**'de Dünya'yı ve Dünya'da **Elif**'i gördüm; Kendi yüzümü ve kendi barsaklarımı

gördüm; senin yüzünü gördüm. Sersemledim ve ağladım. Çünkü, gözlerim herkesin adını bildiği ve kimsenin bakamadığı o gizli ve ancak tahmin edilebilecek şeyi, o **tasavvur edilmez alemi** görmüşlerdi...”

Hazreti Muhammed’in bir hadisinde, *“Bu Dünya’da uykudayız; ölünce uyanırız”* demesi gibi, **Borges** de içinde bulunduğumuz fiziksel evrende **“rüyada”** olduğumuzu söylemiştir. **M. Talbot**’un, *“Myscism and The New Physics” (Mistizm ve Yeni Fizik)* adlı kitabında (K133), **Borges**’le ilgili olarak bu konuya değinilmiştir.

Borges, 1938 yılında geçirdiği ciddi bir rahatsızlık sonucu konuşma yeteneğini kaybeder. Adını, **“Abd-Al-Hack Borg”** (Abdülhak Borg) olarak da değiştiren **Borges**, **Zig-Zag Grubu**’ndaki çalışmaları sonucunda, **1941** yılında, **Zig-Zag Öğretisi** koordinatörlüğüne yükselir, **“K. M. Allein”** ismini devralır. Ancak, onun bu konudaki çalışmaları Peron yönetimini rahatsız etmiş olmalı ki, 1946 yılında, Buenos Aires kütüphanesindeki görevinden alınır. Peron Hükümeti’nin 1955 yılında devrilmesine kadar zor yıllar geçirir; bu arada kendini iyice yayıncılığa verir. Aynı yıl, 1920’lerden beri azalmakta olan görme yeteneğini de kaybeder. 1961 yılında, Uluslararası Yayıncılık Ödülü’nü, **Samuel Beckett**’le birlikte paylaşarak alması, ününün Dünya çapında yayılmasına yol açar.

Borges’in bugüne kadar yayınlanmış bir çok öykü, deneme ve şiirinde, aslında **Zig-Zag Öğretisi**’nin **gerçekleri** yansıtılmıştır. Ancak onun **gizemli** yazılarındaki sembolizmin, çevirilerde, genellikle anlaşılamayarak tahrif edildiği ve gerçek anlamından **saptırıldığı** görülmektedir. Bunun son örneği Türkiye’de yaşanmıştır. Ülkemizde bir çok eseri çeşitli yayınevleri tarafından yayınlanmış olan **Borges**’in çevirilerinin konunun tam anlamını yansıttığı söylenemez.

Borges’in, yukarıda belirttiğimiz *“El Aleph” (Alef)* in dışında, eserlerinden başlıcaları şunlardır: 1936 (ülkemizde 1990) yılında yayınlanan, *“Historia de la Eternidad” (Sonsuzluğun Tarihi)* (K24); 1962 (ülkemizde 1998) yılında yayınlanan, *“Ficciones (The Garden of Forking Paths)” (Ficciones: Hayaller ve Hikayeler:Yolları Çatallaşan Bahçe)* (K26); 1968 yılında yayınlanan *“L’ecriture de Dieu” (Düş Kaplanları)* (K27); 1975 (ülkemizde 1999) yılında yayınlanan *“El Libro de Arena” (Kum Kitabı)* (K28); 1980 (ülkemizde 1999) yılında yayınlanan *“Siete Noches” (Yedi Gece)* (K29).

Bu eserlerden, *“Sonsuzluğun Tarihi”nde,* **zaman** ve **sonsuzluk** kavramları çok iyi işlenmiştir. *“Düş Kaplanları”nda,* bir leoparın beneklerinden başlanarak **evrenin tüm yasaları** birer birer anlatılmıştır. *“Yolları Çatallanan Bahçe”deki* temel kavram, **“zaman yolculuğu”** ve **“parelel evrenler”**dir. Şimdi bu eserin bazı bölümlerini **Borges**’in anlatımı ile sunuyoruz:

“... O cümle dikkatimi çekmişti: “**Yolları Çatallanan Bahçe**’mi **çeşitli geleceklere** (hepsine değil) bırakıyorum”. Daha ilk bakışta anladım. **Yolları Çatallanan Bahçe**, o karmakarışık romandı. “**Çeşitli geleceklere** (hepsine değil) sözü, çattallanmanın **mekanda değil, zamanda olduğunu** düşündürüyordu. Eseri iyice okuyunca bu kuramım doğrulandı. Bütün kurgusal eserlerde, kişi, birden fazla seçenekle karşılaştığında, bir tekini seçer ve ötekilerden vazgeçer. **Tsui Pen**’in kurgusal eserinde ise, yazar, **ayni anda hepsini birden** seçiyordu.

Yazar, böylelikle, kendileri de **çoğalıp çatallanan çok sayıda gelecek, çok sayıda da zaman** yaratıyordu. Romandaki çelişkilerin açıklaması da bu işte. Diyelim ki, Fang diye birinin bildiği bir sır var; bir yabancı çalıyor kapısını; Fang bu adamı öldürebilir; bu adam Fang'ı öldürebilir; ikisi de kaçıp kurtulabilirler; ikisi de ölebilir vs. **Tsui Pen**'in eserinde akla gelebilecek bütün çözümler içerilmiş; her biri de başka **çatallanmalar** için birer çıkış noktası. Bazen bu labirentin yolları kavuşur; örneğin siz bu eve geldiniz; muhtemelen geçmişlerden birinde düşmanımsınız, bir başkasında dostum… Yolları Çatallanan Bahçe, konusu **zaman** olan uçsuz bucaksız bir bilmece. **Yolları Çatallanan Bahçe, Tsiu Pen**'in algıladığı biçimiyle, **evrenin** belki tamam olmayan, ama doğru bir **görünümüdür. Newton**'la **Schopenhauer**'in tersine, atanız **mutlak bir zamana** inanmıyordu. **Sonsuz zaman dizilerine**, gittikçe büyüyen, baş döndürücü bir hızla birbirlerine kavuşup ayrılan **parelel zamanların** oluşturduğu bir **ağa** inanıyordu. Yüzyıllar boyu birbirine yaklaşan, çatallanan, sekteye uğrayan, ya da **birbirlerinden habersiz zamanlardan** örülen bu **ağ, bütün olasılıkları** kucaklamaktadır. Biz bu zamanların bir çoğunda var olmayız; ben olmam; ötekilerde ben var olurum, siz olmazsınız; başkalarında ne siz, ne de ben var olmayız. Talihin yüzüme gülüp de sizi karşıma çıkardığı şu içinde bulunduğumuz zamanda evime geldiniz; bir başkasında, bahçeden geçerken cesedimi buldunuz; yine bir başka birinde, aynı sözleri söylüyorum ama, ben bir aldatmaca, bir hayaletim. "Her birinde" dedim, sesimin titremesine engel olamayarak, "Size teşekkür borçluyum ve **Tsui Pen**'in bahçesini **eksiksiz** bir biçimde kurduğunuz için size büyük saygı duyuyorum". "Hepsine değil" diye mırıldandı gülümseyerek. "**Zaman, sayısız geleceğe doğru hiç durmamacasına çatallanıyor**. Bunlardan birinde ben de sizin düşmanınızım". Sözünü ettiğim kıpırdaşma bir kere daha geçti içimden. Evi çevreleyen ıslak bahçe **sonsuz** sayıda insanla dolup taşıyordu sanki. Bu kişiler **Albert**'le bendik; başka **zaman boyutlarında aldığımız türlü biçimlerde** gizli ve etkileyici idik. Gözlerimi kaldırdım; o zar inceliğindeki karabasan çözülüp yok oldu…"

Din ile bilimi birleştirip, hem bir **İslam** alimi ve hem de (**Cantor** ve **Hilbert** ile birlikte) Dünya'nın sayılı **üç sonsuz ötesi** matematikçisinden biri olan **Jorge Luis Borges**'in çalışmaları, **F. Merrel**'in, ***"Unthinking Thinking: Jorge Luis Borges, Mathematics and New Physics"*** *(Düşünülmeyen Düşünce: Jorge Luis Borges, Matematiği ve Yeni Fizik)* adlı yayınında (K92) ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

*"İç içe girmiş binlerce nedenin sonsuz, aralıksız akışına **kader**"* diyen **Borges**, aynı zamanda çok iyi bir **karadelik** uzmanıdır. Ayrıca, **Kur'an, Tevrat** ve **İncil** üzerinde yaptığı uzun araştırmalarla **Zig-Zag Öğretisi**'ne büyük yararlar sağlamıştır. Bir taraftan, **Zig-Zag** mensupları arasında, **KMA** olarak, teori dağıtımında koordinatörlük görevini yerine getirirken, diğer taraftan, seçme bilim adamlarına, **"İslam'a Çağrı"** mesajlarını zamanında ve yerli yerinde göndererek **İslamiyet**'e yeni üyeler kazandırmakta çok başarılı olmuştur. **"C. M. Allein"** adını, İspanyolca **"Carlos Miguel Allende"** olarak da kullanan **Borges, 1986** yılındaki ölümüne kadar bu ismi, **Kozyrev**'den sonra en uzun süreli kullanan kişidir.

Cenevre'de (Geneva'da) hayata gözlerini kapayan **Borges**'in naaşı, **Aiberg**'in **israrla** belirttiği gibi: *"Vasiyeti üzerine, **İstanbul'**daki **Aşiyan** Kabristanı'nın **"Bülbül Tepesi"**mevkiine (**Tevfik Fikret**'in kabrinin bulunduğu bölüme) **sessizce** defnedilmiştir".*

Bu konuda **Aiberg** ile yaptığımız görüşmeyi ve ***"Jorge Luis Borges Center for Studies and Documentation"****den (Jorge Luis Borges Çalışma ve Dokümantasyon Merkezi'nden)* aldığımız yanıtı (E1) daha önce yayınlamıştık.

**

[slideshare id=57801483&doc=elif-on-uc-ve-hakikat-i-ilahiyye-160202204806&type=d]

[slideshare id=57800985&doc=aiberg-den-borges-e-160202203447&type=d]

[slideshare id=57801444&doc=alfa-alef-elif-160202204712&type=d]

[slideshare id=57801035&doc=muhammedneyiokudu-160202203610&type=d]

[slideshare id=57801452&doc=anlar-borges-bab-edebiyat-3-say-pdf-160202204719&type=d]

[slideshare id=57801723&doc=elif-160202205332]

[slideshare id=57801729&doc=jorge-luis-borges-ficciones-hayaller-ve-hikayeler-toplu-eserleri-11-160202205347&type=d]

NOKTANIN RENGİ -(Habbet-ül Kalb) Nedir?

HABBETÜ'L-KALB: Arapça, kalbin habbesi, tanesi,
Habbetü'l-Hadrâ: Yeşil habbe:
Habbetü's-Sevdâ: Siyah habbe.

Burası kalbin en değerli yeridir. **Burada siyah bir nokta vardır.** Canın canı, sevenin cananı buradadır. **O nokta, yoğun bir damla kandan ibarettir. Adına 'Süveyda' yahut 'sevda' derler. Siyaha çalan rengi yüzündendir bu isim.** Çünkü sevda, kara talih içinde, o kara kan damlasında büyür. Bütün tecelli denizleri, bütün aşk fırtınaları, işte o bir damla kanda dalgalanıp çırpınır. Aşırı sevgi bu damlayı tahrip edip dağıtırsa, parçaları bütün vücuda dağılır. Aşk işte bu dağılmanın adıdır ve dağılırsa aşık artık ne yaptığını bilmez olur..

Süveyda: (Sevad-ül kalb, Sevda-ül kalb)

Kalbin ortasında varlığı kabul edilen siyah nokta. Kalbdeki gizli günah. Buna Habbet-ül kalb, Esved-ül kalb de denir. Kalbdeki basiret mahalli diye bilinir. Eskiden bir kısım muhakkikler, kalbin mezkur mahalline; Mahall-i ulum-u diniyye demişler. Ekseriyyetle mahall-i idrak ve basiret olarak Kabul edilir.

Bir kısım alimler de "Kalbin dahili olan akıldan ibarettir" demişler. (Kamus) Kalbdeki bu mezkûr nokta: Kafirler ve Allah Teala'ya isyan edenler için şekavet ve günah, mü'minler için ise: Basiret ve idrak mahalli olarak bilinir...

Süveyda; Kalbin ortasında olduğu düşünülen siyah benektir. İnanışa göre kalbin içinde gönül, gönlün içinde süveyda bulunur. Bu siyah benek en üstün anlayış noktasıdır. **Allah Teala ve onun tecellisi olan kainatı anlayan süveydadır. İlahi aşk burada tecelli eder.** Süveydada gizli olan delilik, yaniaşı yarasıdır. Yara kalbin içinde gizli olunca ona merhemin etki etmeyeceği doğaldır. Çünkü merhem üstten sürülür. **Ayrıca aşk yarası merhemle, ilaçla iyileştirilemez. Kaldı ki, elmas sert bir maddedir. Elmas zerresi karıştırılmış merhem yarayı büsbütün azdırır...**

Kaynak; Niyazi-i Mısri (k.s) Divan-ı İlahiyat - Açıklaması Cilt-1-İhramcızade Hacı İsmail Hakkı ALTUNTAŞ

LEYLA İLE MECNUN- FUZULÎ

NEDEN

— Ey göz nuru, gönül neş'esi!

Sensiz gözümün ışığı yok oldu. Önceden o aşinalığın neydi, sonra niçin ayrıldın?

Evvelâ neden sevgi göstererek beni bağladın ve sarhoş ettin de şimdi başağrısı içinde bıraktın, mihnet ve intizara saldın?

İnleyen gönlüme ayrılık ateşi koydun, gözümü hasret yaşile doldurdun. İçimin ateşi yana yana şafak ahengi gibi göklere çıktı; gözyaşlarımın seli gitgide sonsuz bir deniz oldu. Ben böyle bir günde arkadaş istemiyorum. Hayalini de yanımdan al.

Ey ay yüzlüm, olur ki hayalin ansızın ateşe yanar veya suya batar. Hasret şarabı ile başım dumanlı, ayrılık hayreti içinde kendimi şaşırdım; gamım benimle birlikte bırakma, birden onu halka ifşa ediveririm. İstediğini yapıp yapmamak sarhoşun elinde değildir, şaşırmış insana güven ilemez. Senin gamının yolunda canım berbat oldu, fakat fani âlemin karışıklıklarından kurtuldum. Senin derdinin zevki bana ebedî içkiyi ve Ölmez neş'eyi tanıttı. Ecel gelmiş olsa benim nemi alacak?

Zaten canım yok, alırsa gam alır. Mihnet ve belâ gecesinin ışığıyım, gönül hayasının rüzgârına tutulmuşum. **İç ateşiyle gözyaşına dökülse gam kılıcı ile başım kesilse, canımdan aşk arzusunu çıkarıp aşk belâsını terketmem.** Gam içinde ağladığım ve hicran elemiyle kararsız olduğum bu günleri eğer takdir kalemi gün diye -ömür kitabına yazarsa bu hesap beni aldatmış olur; zira vaziyet başka,, türlüdür. Günü meydana getiren güneştir demişler, **Allah için hesap bu söze göre yapılır.** Güneşimin görünmediği güne, ben gün demem, benim hesabım budur. **Fakat bu gönül derdinden anlayan kimse yok, ah, bu gönül derdi ile ben ne yapayım I** Derdim söze geldikçe artıyor; sanki bir ateştir, yel estikçe alevleri çoğalıyor...

Sh:20-21

EY DOST!

- Ey gözümün bebeği, can arzusu, gönül muradı! Eğer gözüm bağlı ise yeri vardır, çünkü belâ deryasının baş çeşmesidir. Zaman zaman önünü bağlamasam bütün âlem sele gider. Seni görerek dünya halkına rüsvay eden bir gözün senin düşmanın olduğuna kanaat getirdim; başımın üstünde ayağına yetiştirdim,

Ey lâali bal ve gamzesi kılıç!

Onu ister affet, ister mazur, gör.

Ey huri, senin dergâhına geldiğim zaman gözümdeki nur sermayemdi. Gamın bana ticaret öğretti : Yüz şükür olsun ki ziyan etmedim, göz nurunu vererek ayağının toprağını aldım, az kıymetli şeyimi çok pahalı sattım. Sultanım, ben dilenciye bir göz çevir, aşinaya yabancılık etme!

Canımın bahçesine gam fidanı diktin, tenimin toprağına dert tohumu ektin. Gönül harareti ve gözyaşı nemi ile o tohum ve fidan çimlenip büyüdü. Gel mülküne, bağına uğra, mahsulüne bir göz gezdir!..

sh:50-51

MECNUN'UN LEYLÂ'YA SİTEM DOLU MEKTUBU

Sana ne oldu?

Ahdini bozdun ve onu sındırmağa çalışıyorsun!

Ey ahdine vefa göstermeyen, düşmanlaRIma gül, bana diken olan sevgili!

Yalnızlığa dayanamadın mı ki birlikte uyuyacak bir insan aradın ?

Bulunduğun yer karardı da mı orada mum yaktın ?

Gönül derdi mizacını incitti mİ ki doktora ihtiyacın oldu? O gönül çeken servi soldu mu ki gayretle ona su vermek İstedin?

GüLzara kötü kalpli mi geldi ki böyle güle diken yarası açıldı?

Hangi korku ile cevher saklamak isteyerek koca mukavelesine bağlandın?

Beni unutmana ve beni terkederek başka bir sevgili tutmana sebep neydi ?

Kanlı gözyaşını her an halimin şahidi olarak kapının toprağına uğramaz ve benden sana haber vermez mi oldu ?

Bu vefasızlık ve yabancılarla aşinalık acaba niçin?

Yeni sevgiliyi kucağına çektin, şimdi eskisine izin mi veriyorsun?

Mihnet ve melalin benim yüzümdendi, onunla birleşince halin hoş olsa gerek. Ben vefa ahdine aldanıyor ve ahdinde vefa olacak sanıyordum, iradenin böyle, zayıf olacağım, tam ayın noksanı bulunacağını bilmiyordum. Daima sözünün benimle fakat gönlünün başkasiyle olacağım, senin yüzünden ben cihanda şerefimi kaybederek namı ve nişanı olmayan bir insanın senden kâm alacağını umuyordum. Fakat mazursun, ey sevgili, zamanda bu dert meşhurdur: **Gül gonca iken dikenle beraberdir, açılınca başka bir yar bulur; aslında azabını diken çeker, mevsimi gelince suyunu hakim alır.**

Ey yaralı gönlümün arzusu, kahrı çok ve şefkati az sevgilim!

Ey adı vefakâr diye anılan, tenimde can, gözümde nur olan! Dimağımın sevdasının ilâcı, çılgınlığımın sebebi! Sen gün yüzlü ve ay alınlısın, çok güzel ve nazlısın. Ben diken varlıklı ve toprak tabiatlıyım, çok kaba dilli ve kara yüzlüyüm. Sen halinle benden âr ederek şeninle ne münasebetim var demek istiyorsun» Ben de sana bunun doğru olduğunu, benim sana ve senin bana lâyık olmadığımızı söyledim. Ben kendi hesabıma hayalinle kanaat ederim, sen de kendine lâyık olanı istesen bir mani yoktur. Fakat benden ve senden başka birçok kimseler var ki boyuna bizi konuşuyorlar. Bunlar benim vefakârlığımı ve senin cefanı görünce acaba kime vefasız ve kimin işine hata diyecekler ?

Kimse insanı hayırla yadetmezse ve kötü adı çıkarsa iyi birşey midir?

Gerçi sen âdetin aksine uyarak bir başkasına gönül bağladın, amma sana benim gibi bağrı yanık çoktur, kime baktınsa mecnun oldu. Ben de senden selâmı keserek bunun intikamını alayım diyorum; senin gibi bir başka sevgili bulmak istiyorum, fakat acaba senin gibisi var mı ?

Başkası ile evlendiğini duydum, Allah bilir ki çok hayret ettim. Ey hayat suyunun pınarı, sen benim canımın içinde gizlisin. Bir an gözümden uzaklaşmadın, visalin başkasına nasıl mukadder oldu ?

Eğer ona bir nevi Leylâ nuru göründü ise o Leylânın hayalini görmüş ve kendi vâhimesile safa sürmüştür. **Leylâ bana gelmiştir demesin, zira onun yanma gelen Leylânın hayalidir.** O hiç Mecnundan ayrılır ve başkasile aşinalık eder mi?

Ey taç incisi ve baş tacı! Muradına erişin mübarek olsun. Ahbapları toplayarak neş'e ile ahenge başladığın, bu hayırlı işi yaptığın zaman çok zevk ile bekledim ki beni de hatırlıyasın. Eğer beni üzüntülü zannettinse bu neş'e zenginliğine lâyıktım. Benim de bu meclisten saadet duymam için bana da bildirmek şarttı. Allaha şükür, elim dar değil, can gibi bir serveti feda etmeğe muktedirim. Ve eğer beni bitkin, cihanın mihnetile incinmiş sandınsa bu takdirde de özürü anlatmak, bir sözle gönlümü almak lâzımdı. Ey gül ne öyle ne de böyle yaparak bilmezlikten gelmek doğru mudur?

Ey canımın içinde cana düşman olan ben sana, nisbetle her ne kadar düşkün isem de eski âdetini unutma, bin dost tut, fakat huyunu değiştirme! Başkalarıyla şad ve mes'ut olduğun zaman bu vesile ile bizi de yad et.

sh: 56-58

LEYLÂN'IN MECNUN'A CEVABI

Ey yaygısı toprak ve döşeği diken olan!

Mustarip gönlümün ve taze gözümün neş'esi!

Beni ne kadar ayıplasan lâyıktır, sana karşı mahcubum, yüzüm karadır. Çektiğim mahcubiyet ve utangaçlığım yüzünden duyduğum tekdir bana yeter. Mademki günahım olduğunu itiraf ediyorum, sen de kendi lûtfunla benim kusuruma bakma!

Ben bir inciyim, satın alan başkaları; bu alış veriş benim elimde değil. **Devran beni mezada çıkardığı zaman satan kimdi ve kim aldı bilmiyorum.** Eğer benim elimde olsaydı senden başka sevgilim olamazdı. Her ne kadar ittiham ediliyorsam da benden tiksinerek yüz çevirme! Ben hakkakın eline aldığı zaman istediği gibi işleyebileceği bir inci değilim. Gerçi onun gönlünü aydınlatıyorum, onun gecesinin ışığı, gündüzünün güneşiyim. Fakat uzaktan nur almakla ve o benden ben ondan uzak kalmakla iktifa etmektedir. Uzaklaştığı zaman ışığımın parıltısını görüyor, yakın gelince azabımı çekiyor. Benim neş'elendiğimi zannetme, ayağım bir gam tuzağına bağlandı; Ara sıra içimden figan etmek arzusu gelse evvelâ ona bir bahane arıyorum. Ya anamı babamı anıyor, yahut ta kardeş ve arkadaşımı özlüyorum. Elbisemi parçalamak İstediğim zaman terzisine kızıyor, "bu cep bu etek kusurlu, hatasını göstermemeğe çalış,, diyorum. **Bazan sana kavuşmak istesem, halinin nasıl olduğunu anlamak arzu elsem, yıkanmak bahanesiyle bir pınara doğru gidiyor, orada tek başıma soyunarak saçlarımı dağıtıyorum ve suyun aynasına bakarak aynen senin halini görüyorum.** Boynumda başka bir halka yükü dudağımda başka bir söz yok. Boynum havadan senin kolunu diliyor, ağzım meltemden senin dudağını soruyor. Senin gamınla canımdan ümidi kestim, cefa kılıcı ile şehit oldum. Al perde kanlı kefenimdir, ben mezardayım, kocada zannetme! Gel ahım mezarıma mum yap, ayağının tozu ile lahdîmi süsle! **Ben ayrılık bahçesinin inliyen bülbülüyüm, fakat kafes İçine konuldum.** Bu kafes içinde halim ne olacak bilmiyorum. Belâ, kolumu kanadımı kırdı. Eğer bir vahşi ile beraber bulunuyorsam bu ayıplanmamalıdır. **Sen vahşilerle beraber yaşıyormuşsun, ben de senin gibi oldum.**

Ey zavallı garip âşık, ben garibi mazur gör! Bir müddet sabret, belki dünya bu günleri başka bir şekle çevirir. **Dünyanın perişanı, ağlayıp inliyen yalnız kendinsin sanma!.,.**

sh: 58- 60

Ey söz bahçesinin bülbülü, - söz sarrafı, yanık Fuzulî- Eğer oyuncu dünya sana dil uzatarak yalancı dedi ise aldanma!

Şiire fena deyip bıkma, nazım sermayesini kolay zannetme!

Gönül hâzinesinin incisi, insanın evsafını gösteren sözdür.

Eğer insan bilirse söz ruhtur, sözün idraki insana başka bir ruh verir derler.

Allah aşkına, bugün senin sözle ölülere hayat vermen fena bir şey midir?

Mecnun ile Leylâyı anarak ruhlarını şâd ettin.

Sh:93

Kaynak: Fuzulî, Leyla ile Mecnun, Vasfi Mahir Kocatürk, 1943, İstanbul

DOSTLUĞA ÇAĞRI- EMİN HAKARAR

Destan

“Ey tek tanrı olan sen,
Başka ilâh yoktur senden.”
Amenhotep IV mö. 1370

14 asır önceydi ki İsa’dan
Harlı sıcağında çölün
On binlerce insan
Altın bir taht önünde
Kulak kesilmiş dinliyordu
Kral– tanrı İkhnaton’u...

Yirmi birimdeydi henüz
Alabildiğine vakur
Bu gencecik hükümdar
Kararlı, atak ve cesur
Aton’dan söz edecek
Eski Mısır Halkına
Söylenmemiş o güne dek
Diyarı Nıl’de duyulmamış:
Kutsal bilip taptığınız
Diz çöküp aydınlığında
Güneş ana ve çocuğu Ay
Hem karanlık hem aydınlık
Günün harlı sıcağı var
Yaşatan serinliği gecenin
Ve taşıdığı sular
Can damarımız Mavi Nil’in.
Bu alüvyonlu toprak
Hurma, Pirinç ve Buğday
Papirüsle bin bir taneli Nar
Ne varsa onun yalnız onundur
Önce yaratır sonra korur
işte öncesiz gerçek;
Tek ölümsüz O’dur...
*
Tapılır mu kurda kuşa
Mabedinde Amon’un
Yaşatıp dururken bizi
Baharında Güzünde ,
Ezeli ve sonsuz Aton
Şu güzelim yeryüzünde...
*
Gülünç ve ayıptır büyü
Koca bir safsata sihir

Gerçeği öğrenin benden
Teb'am bile değildir
Şu andan itibaren
Muska yazacak olan
Kardeşiyle evlenen
Kızıyla yatan...
*
Ülkeler hükümdarı
Onundu Mısır ve Nübya
Tamamı Filistin'in
Suriye ve cennet Mezopotamya.
Dört iklimde eşya
Ve canlı olarak ne varsa
Hepsi onun mülkü
Toprakların tümü
Mavi suları Nil'in
Rahip, asker ve köle
Tapardı halk düşerek eteğine
Sözlerini dinler ömrünce
Onunla girerdi ayni mezara
Firavunu ölünce...
*
Lâkin çalmış kapıyı ateş
Damıtıp arıtmış o ruhu
içinde çağlayan ışık:
"Kimse olamaz daha ulu
Kral-tanrı yok artık
İşte ben Amenhotep
Sizler gibi Aton kulu
Tanrı değildir bir hükümdar
Ülkeleri olsa da benim kadar?."
Beş bin yıldır esmedi
Yeryüzünde böyle rüzgâr
Bir benzeri görülmedi
Ad almak Rab askına
Ve başkent kurmak adına...
Ne demişti acaba
Muska yazan rahiplere?.
"Size verdim bu kenti
Bütün utançlarıyla
Olamazsınız ben varken
Ve benim olduğum yerde
Şimdi yıkılın karşımdan
Topunuzu kahretmeden..."
*

40 Yazılar

Çekip gitti onurlu yürek
Yücelere özgü düşünceler
Ünlü başkent Tebes'den
Kararlı ve güven dolu
Sadık halkıyla beraber.
Yüz binlerin alın teri, emeği
Harcına katıldı inancın
Üç altın yıl boyunca
Kutsal sabır ölesiye gayret
Bilinçli günlerin emzirdiği
Verdi ürününü nihayet
İşte beş yapraklı yonca
Yepyeni ve onurlu kentimiz
Ayıplardan arınmış
İnancımız kadar temiz
Bir şehir ki O'na adanmış...
*
Toplumu çevirip yanlıştan
Amaç götürmekse doğruya
Bunu ilk en iyi yapan
İkhnaton'du doğrusu ya.
Yücelerde uçan yüreğe
Leke sürebilir mi hiç
Hırs ve çıkar olarak ne varsa?.
*
Saltanatı boyunca 17 yıl
Yüce konusu gündeminin
Halkı yöneltmekti doğrulara
Büyü, sihir, muska, safsata
Putlarla beraber girdi
Eşsiz ömründe ayni mezara...
*
Yerle bir edildi
Adanmış kenti Aton'a
Ve o güzelim mabedi
Rahipler vardı ya
Hani karşı çıkan ona
Şu muskacılar güruhu
Seçilmiş maskaralar...
Nasıl incindi kim bilir
Bu zalim saldırıdan
incecik insan ruhu
O benzersiz adamın?...
*

O» benim Allah'ımdır. Ona hamdedeceğim.

Babamın Allahı, Onu yükselteceğim...
Rabbin saltanatı ebedidir."
Tevrat

Bir kavim yaşıyordu
Dört asır var Goşen'de
Zalimce horlanan
Bu çaresiz insanlar
Irgat pazarında mal'dı.
Rabbin has peygamberi
İbrahim'den beri
Kum gibi çoğalan
Güzeller güzeli Saranın
Tanrı vergisi çocuğu
Bir de cariye Hacar'ın
Hanim izniyle doğurduğu
Verimli neslin ürünü
Tutuklanmış bu kavim.
Horlanması bir halkın
Ve kendi cinsine insanın
Olur iş mi köleliği
Vermezken zillete izin
Sahibi göklerle yerin...
*
Ama Musa diye biri
Olgun, güçlü ve cesur
Seçilmiş tulu Rabbin
Zulme karşı, insan adamdı.
Doğuştan liderliği
Görünmez harfler düşürmüş
Alnına peygamberliği...
Horeb'e sürükleniverdi
Sürüyü güderken bir gün
Şu bacaklar yamaca saran
Onun muydu değil mi?
Büyülenmiş gibiydi...
*
Önce Rabbin Meleği
Ateşle indi yere, o an
Aleve büründü tepe...
Musa altüst korkudan
Ürperdi baştan ayağı beden
Fırlayacak gibi yüreği
Göğsündeki yerinden...
*
Karşı durulmaz bir ses

Ki dünyalara can vermiş
O sınırsız büyülü nefes
Bütün ihtişamıyla
Dağı ve Musa'yı sardı...
*
"Musa! Musa! işte Ben!..
Uzak dur ateşimden.
Çarıklar çıksın ayağından
Kutsaldır bu toprak
Üstünde dürdüğün yer.
Atalarının Rabbi'yim
İşte Babanın Allahı...
Feryadlar işittim
Elemle bütünleşen
Malûmdur çilesi kavmin
İşte geldim onlar için
Edilecek bana secde
Son bulunca esaret
Bu dağın üzerinde..."
*
"Cesaret Musa cesaret
Mucizem var elinde
Dinlenecek her sözün
Sana diyeceklerim bütün
Çünkü Ben seninleyim... "
*
Korkudan ölürdü Musa
Bu ihtişamlı çağrıda
Rab onunla olmasa...
İnince korkulu ve havran
Horeb'in doruğundan
Bir elçisiydi Göğün
Ve Resulü Yüce Rabbin...
*
Medyan'da duyuldu bir daha
O ihtişamlı ses
Sardı Musa'yı tekrar
Sonsuz büyülü nefes:
*
''Korkma! yurduna dön!
Yok artık seni arayanlar."
*
Musa kardeşi Harun ile
Uçurup dillerinde haberi
Yavru bir kuş örneği

Duyurdular Beni İsrail'e
Yürek müjdeyle dolunca...
İmana gelip Goşen'de kavim
*
Secdeye vardı yürekten
Emir Allah'tan olunca...
*
"ibadet boyun borcu
Tanrı öyle buyurdu
Kutsal Horeb'de önce
Ve mabedinde ömrünce...
İnsan olmanın bedeli bunlar
Değişmez kuraldır
Ana-babaya minnet
Saygının doruğunda onlar.
*
Büyük suçtur cinayet
Bağışlanmaz bu günah
Benden sorulur canlar.
Yüz karası yalan, hele çalmak?
*
Yasak ve haramdır zina
Hem komşu malına tama.
Olacak şey midir rüşvet
Yalan yere tanıklık hele
Hem günah hem suçtur
Zayıflara eziyet.
Altı gün çalışacak
Bir gün dinleneceksin
Yedinci gün benimdir...
*
Secde edin nimetler için
Kabul görecek katımda
yürekten dualarınız
Ve kesilecek kurbanlar
Bana adadığınız.
*
Sekseninde peygamberdi
Rabbin ilhamı tam kırk yıl
Ona güç ve zekâ verdi
Mısırlı iyi Musa ömrünce
Örnek adam ve Liderdi...
*

"Ne mutlu barış severlere. Rabbin sevgili evlâtları olacaklar...

Düşmanını sevecek ve yardım edeceksin.
Sana kin besleyene, sen dua edeceksin."
İncil

Sınır olmaz ki inanmışlığa
Örnek gösterilir hâlâ
iki bin yıldan beri
Asıl ömrü üç yıla sığan
Allaha adanmış bu adam...
*
Tanrı emriyle geldi
Kızdan seçilmiş ana
Melek yüzlü Meryem'di.
Galile'de Nasıra ya iner
O mucize haber...
Yusuf'la nişanlı kız'a
Görünen Melek:
*
Selâm sana lütfa eren
Rab seninledir...
Yüceldin icatında O'nun
Kendi cinsinin
En seçkini oldun
Meryem şimdi sen...
İşte kutsal armağan
Hamile kalacak
Bir oğlan doğuracaksın
Allah bizimle, anlamı
Adını Isa koyacaksın...
O büyük olacak, oğlu diye
Yüce Rabbın anılıp duracak
Saltanatı sonsuz hükümdar
Senden doğacak...
*
Kitap ehli Musa'dan
On üç asır sonrasıydı
Yaşanan zaman...
Duygular yara almış
Diz boyu sefalet
İnançlar hercümerç
Yeniden ışığa hasret
Diyarı Kenan...
Bu nedenledir ya
Çağırırken doğru yola
Mesih Yahya
Suçluyordu İsrail'i:

Bahamız İbrahimdir demeyin
Ev engerekler nesli
Dilerse Rab evlât kaldırır
İbrahim’e şu taştan...
Suyla kutsuyorum
Urdün Nehrinde sizi
Benden kudretlisi geliyor
Ateşle kutsayacak o sizi
Çarıklarını çözmeye
Lâyık değilim onun
Gelmesi yakındır, hazır olun...”
*
Vakit saat dolunca
O kutsal ceylan
Vaftiz için indi suya
Herkesten iyi bilir
Yolaçıcı Yahya;
Yıldız altında doğan
Hangi kaynaktan gelir?...
*
İşte kuzusu Rabbin
Kutsal ruhla yücelmiş
O büyük saat çaldı demek
Sen bana mı geldin
Yoluna baş koyduğum
Ben sana muhtaç iken?...”
*
Alçak gönüllü soruya
Peygamberce bir cevap:
Bırak şimdi aziz Yahya
Doğru olan yapılmalı
Ve bütün doğrular
Beklenen budur bizden...”
O bölümünü tarihin
Böyle yazdı iki seçkin
Başlarında Ak Güvercin...
Ürdün Nehri dizlerini öperken
Mesih eliyle kutsandı Resul
Çöldeki Ses iniyordu
Kürsüye yürürken Oğul...
*
Çevresinde tutkunlar her an
Pervane ışıkla bütünleşen
Sağlık bulur o dilerse
Çaresiz dertlere saran

Bir yolu kurtuluşun
Eteğine dokunmak
Kar beyazı ve uzun...
*
Nasıl seçmiş hani
Kelimeler Hükümdarı
Nurlu kıyısında Lût'un
Ağ toplayanları
Dertleri bir lokma azık.
*
"Ağları bırakıp ardımca gelin
İnsan avlıyacaksınız artık..."
İlk havariler bu sözle
Kumsalında Galile'nin
Kapılmışlar o sele...
*
"Kardeşine kızan varsa
Hüküm giyer mahşer günü
Önce barışmalı dargınlar
Sonra kesmeli Ona kurban.
Yemin etmeyin asla
Gök yüzüne, Onun tahtıdır
Ve Yer yüzüne, O'na basamak
Öbürünü çevir
Bir yanağına vurana.
Abanı alırlarsa elinden
Gömleğini de ver istenmeden.
Dileyene cömert ol
Boş çevirme isteyeni.
Kin besleyen varsa size
Tutup ona iyilik edin
Zalimlerden duayı esirgemeyin
Yer yüzünde değil
Göklerde hazine biriktirin
Bulacaksın ararsan
Açılacak kapılar çalarsan...
*
Devrin adamı müthiş ve tek
Kendine özgü söyleşirmiş
Çevresine nur serperek
Demezmiş gece ya da gündüz
Kaçar mı hiç çarmıhtan
Nahzı 'Babamız' diye atan
Otuz üçündeyken henüz
Efsaneler adamı

Aç kurtlara sunup
O günahsız bedeni
Uçurmuş içindeki çiçeği
Gök Bahçesine ölümsüz...
*

“Hem bize indirilene hem size indirilene–
iman ettik. İlâhlarımız birdir.”
Hazreti Muhammed
salla’llâhu aleyhi ve sellem

Bir kavme özgüydü
Musa Dini, öyle kaldı
Ülke ülke yayılmadı
İlk evrensel öğreti
İsa'nın dedikleri
Şüphesiz kutsaldı
Serpildi yüreklere
Küçük Asya üzerinden
Yayıldı ülkelere
Yağmur örneği, çöle düşen...
*
Uzatır ışığını Yaratan
Çaresiz kalınca toplum
Çıkar gelir elçisi...
İste öksüz Afrika
Yoksul Arabistan
Ve simsiyah bakan Asyamız
İki bin yal sonra bile Musa’dan
Taş, Tahta ve Demir
Putlara tapılan bu ülkeler
Ne kadar çaresizdiler ne kadar
Ki Meryem oğlu İsa’dan
Altı asır sonra
Çöle indi tekrar
Tanrı sözü ayetler
Bir peygamber ağzından...
*
Düşünür Thomas Carlyle
Bilge kişi ve seçkin
Dini Hıristiyan
Son Peygamber için
Ne yazmış ne söylemiş
Dinleyelim beraber:
Bir dahidir Gökten Yere
En değerli armağan
Vermek için kutsal haber

48 Yazılar

Bir insan ruhu, yere indirilmiş...
Ateşten kütle nabzı vuran
Bağrından çıkmış varlığın
Ve ona 'Dünyayı tutuştur demiş
Dünyaları yaratan...
Böylesine yücelmiş birinin sözü
Öyle bir sestir ki
Yalnız Göğün kalbinden çıkar’
Ala bildiğine saftır özü
Sözcü yapmış onu
Güneşler sahibi Rabbi
Işıkla beslediği bevni
Yer yüzüne salıvermiş...
Kulak vermeli sözüne bu kesin
Masum insan modeliydi
Kardeş ruhlu, alabildiğine metin.
Kendi onarır hırkasını
Riyadan arınmış bu insan
Getirdiği din saf inançtı
Derinliğinden kaynamış kalbin...
*
Kırka erdiğinde yaşı
Hıra Dağına yöneldi
Bin bir soruyla yüklü başı
Düşünüp durdu uyumadan
Bu Evren şu sonsuzluk neydi
Kimdi bizi yaratan?..
Bitti işte karanlık
Gerçek önünde seriliydi
Beklenen sonsuz ışık
İçinde yanıyordu artık
Nasıl yüceldi kim bilir
Ve aziz ruhu' Rabbine değdi...
*
O yaratmış işte O
Bizleri O koruyor
Tek hakimi Evrenin
Tarifsiz bir ihtişam
Öz cevheri her şeyin
Ve gerekçesidir...
Onun gölgesi bütün varlık
Eğreti birer tülden
Başka bir şey değiliz
Ebedi ihtişamını örten
Teslim olmalıyız Ona

Ölüm olsa da verdiği sey...
*
Mucize mi sorduğunuz
Varsınız ya işte siz
Canlı ve ayaktasınız.
Mucize değil mi yaratılmak
Bir damla kandan?...
*
Eskiden ne kadar küçüktünüz
Beş on yıl önce hele
Dünyada bile değildiniz.
Şimdiyse kuvvetli ve güzel
Ya düşünebilmek
işte insan yanınız...
Sevmek ve sevilmek var
Acımak devamı bunun
Ya olmasaydı bu duygular?...
*
Taktı, tacı, büyük ülkeleri
Güçlü ordularına karşın
Hiç bir hükümdar
Sayılmadı bu yeryüzünde
Çölün dahi çocuğu kadar
5
Gül rengi yanaklarla fecir
Bak nasıl yükseliyor
Haşmetle ve her gün...
Gün boyu serecek saçlarını
Aramızda gönül köprüsü
Kanlı bir ayindir
Sabah gelen misafir
Bimbaud'un şiirinde
Akşam vakti çökünce...
*
Ülkeni ışıtır senin de
Ey batımdaki kardeş
Bir saat sonra benden
Günlerimizin anası
Değişir durur da renkler
Bir hayal gibi gözümüzde
Değişmez insanca duygular.
Esir alır güzelliğiyle.
Aynı sızıyla yanar
Sevgi dolu yürekler
Evlât acısı çökünce

50 Yazılar

Ve ana baba kabrinde...
Rodos'da olmuş mezar
İzmir ya da Varna'da
Ne farkeder?...
Mutlu da olur acılı da insan
Ama aynı hızla koşar
Damarlarda kanımız.
Konuştukları dil Yunanca
Ya da Türkçedir
Balkanlarda Slav Dili var
Dil farkı olmuş ne çıkar?
Bölüşmekten aslolan
Sevinç ve elemi insanca...
*
Pire'de kilise. Bursa'da cami
Yüce Tanrı evleri
Minare_ kadar yakındır Göğe
Kilisenin çan kulesi...
*
Diz çökülür ya da secde
Bu çatılar altında
Ama bunlar biçim .farkı
Kardeş değil mi söyle
Beş yüz otuz yıldan beri
uzan sesiyle çan sesi?...
Kaçılmaz ki acılardan
ölüm Allah'ın emri
Göçüp gidince yeryüzünden
Mağfiret dilenir ruhumuza
Tek ölümsüz varlıktan...
Musa ya da İsa olmuş elçisi
Bir de Muhammed var
Ey komşular! uzak ve yakın
Değişir mi ana kurallar
Gelin, sevgiyi uzakta aramayın
Şahitleridir farksızlığın
Tevrat, İncil ve Kuran...
*
Dirlik içinde yürüdü
Beş asır devletinde Osmanın
Kardeşçe sürdü yaşam.
İnanmayan tarihe baksın
Yahudiyle İsa Kulu
Müslümanla putperest
Dindarla bütünleşti dinsizler

Tarih, böyle yazar gerçeği..
*
Elen kardeş, bilirsin
Misafiriz şu güzelim Dünyada
Sağduyulu ve seçkin.
Hızın yuttuğu mesafelerle
Her gün daha küçülen
Bu evrensel yurt bir armağan
Gerçek cennettir bize
Tek yaratıcı varlıktan.
Onu zindan etmek
Olacak şey mi kendimize
Uzak durmak niye
Yaklaşalım yürekten
Ne yüce duygudur o
Dost olmak ve öyle kalmak
Doğmak gibi yeniden
Olgunluk çağında...
*
Ya örnek olacağımız çocuklar
Yüceltirler bizi mutlak
Anarlar hayırla arkamızdan.
İnan bana kapı komşum
Ege'de can yoldaşım
Uzat elini tutmak istediğim
Çevir yüzünü benden yana
Görmek istediğim.
*
Aramızda deniz mavi cennet
İstersek eğer
Sığlaşı verir önümüzde
Ege'nin mavi yeşil derinliği
Aradan kalkar da mesafeler
Barışa karşı tutkumuz
Kaynaştırıp kenetler bizi
Gümüş yeleli lâcivert atlarında
Güneşin taç giydirdiği
Dünya güzeli Ege'nin...

Kaynak: EMİN HAKARAR- DOSTLUĞA ÇAĞRI Fransızcası: ERDOĞAN ALKAN

EMİN HAKARAR

(Eskizağra 1928) Fotoğraf sanatçısı, şair. Ailesi 1933'te anayurda göç ederek Bursa'da yerleşti. İlk, orta ve lise öğrenimini Bursa'da tamamladı. Yükseköğrenime başlaması ve babasının da ölümü dolayısıyla aile İstanbul'a yerleşti. Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu'nu ve İşletme İktisadı Enstitüsü'nü bitirdi. Merkez Bankası'nda, DPT Antalya Bölge projesinde, Petkim ve Oyak'ta görev yaptı. Fotoğraf çalışmalarıyla 1969'da amatör kategoride birincilik

ödülü kazandı. Daha sonra profesyonel kategoride yarışmalara katıldı, 1972'de ikincilik ödülü aldı. Yurtiçi ve dışında çeşitli sergiler açtı. Ege'nin iki kıyısmda yaşayan Türk ve Yunan halklarının barış ve dostluk içinde yaşamalarına olan inancı ile, Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü'nden esinlenerek yazdığı Dostluğa Çağrı adlı destan şiirini, Erdoğan Alkan'ın L'appel a L'Amitie adıyla Fransızca çevirisiyle birlikte kitaplaştırdı (1986). 1992'de yeniden Bursa'ya dönen H, ertesi yıl EHf adli ikinci şiir kitabını yayımladı (1993).
Ulusal ve uluslararası çok sayıda ödülleri bulunan fotoğraf sanatçısı Emin Hakarar 15 Şubat 2014 günü vefat etti.

http://www.mansetkocaeli.com/haber-36841_Fotograf-Sanatcisi-Emin-Hakarar-vefat-etti

HİLE, ESKİ ŞEYHLERDE ÇOK MUYDU?

Birbirlerine Karşılıklı İçki Sunan İki Şeyh

Cezerî'nin *Kitâbü'l-Hiyel* adlı eserinin 11. Kısım, 9. Düzen'inde yer alan düzenin çalışmasını açıklayalım:

Dökme bakır ayaklı diktörtgen biçimindeki bir tahtın kenarında iki şeyh karşılıklı çömelmiş oturmaktadır. Şeyhler sağ ellerinde birer kadeh, sol avuçlarında birer şişe tutmaktadırlar (Ressam hatalı olarak sağdaki şeyhin şişesini sağ elinde, kadehini sol elinde tutmuş olarak çizdiğinden şişeler çapraz konumdadır). Burada şişelerin ağzı karşılarındaki şeyhin kadehi üzerine gelecek şekildedir. Tahtın kenarı yaklaşık 4 parmaktır (4x2 = 8 cm.). Taht pirinçten yapılmıştır. Alt kısma taban olarak bir levha lehimlenmiştir. Böylece taht şeyhlerin içtiği sıvıyı toplayabilecek gizli bir depo görevi görmektedir.

Tahtı işlemeli ve boyalı bir parmaklık çevrelemektedir. Dört köşesinde ortası boş, yaklaşık 1,5-2 kulaç (2x0,5 = 1 m.) boyunda sütunlar bulunur. Bu sütunlar yaklaşık bir kulaç (0,5 m.) yüksekliğindeki bir çatıyı taşır. Çatı işlemeli bir saçakla çevrilidir ve üzerinde çatının genişliği çapında zarif bir kubbe yükselir.

İçi boş kubbe şeyhlerin içeceği içkiyle doldurulur. **İçkiyi doldurmak için kubbenin alemi çekilip çıkarılır ve içki bu delikten kubbeye dökülür**. Sıvı kubbenin tabanındaki küçük bir borudan azar azar beş parmak uzunluğundaki (5x2=10 cm.) hafif bir oluğa akar. Oluk çatıdaki iki parmak (2x2=4 cm.) yüksekliğindeki hazneyi iki eşit parçaya bölen ara bölmeye bir mille tesbit edilmiştir. Oluk ara bölmenin üzerindeki mil vasıtasıyla serbestçe dönmektedir (Resimde oluğun etrafında döndüğü mil ve yatak kâğıt düzlemine 90° çevrilerek çizilmiştir). Oluğun iki kararlı noktası bulunduğundan, üzerindeki sıvının ağırlığına bağlı olarak sağ ya da sol yöne doğru yatık durumdadır. Oluğun uçları altından 20 dirhem (20x3,15 = 63 gr.) sıvı kapasiteli iki adet devrilme kabı bulunur. Devrilme kapları boş olduklarında yatay vaziyettedirler. Ancak içlerine sıvı doldukça ağırlık merkezleri kaydığından, belirli bir seviyenin üzerinde, aniden devrilir ve boşalırlar. Sıvının şekilde görüldüğü gibi oluktan sağdaki devrilme kabına aktığını var sayalım. Devrilme kabı belirli bir seviyeden sonra devrilip içindeki sıvıyı boşaltırken aynı zamanda oluğun sola yatmasını ve bundan sonra delikten sızan suyun soldaki devrilme kabına akmasını sağlar. Bu olay, sağ ve sol devrilme kaplarının devrilme anlarında, belirli aralıklarla sürekli tekrarlanır.

Sağ ya da sol hazneye dökülen sıvı, sağ ya da sol sütunun içine akar. Sütunların içindeki borular tahtın altından kıvrılarak sağ ve sol şeyh gövdeleri ve sol kolları içinden geçerek, şişelerin boynundaki özel bölmelere uzanır. Sıvı bu borulardan seviye farkı ve müşterek kaplar prensibine uyarak akar. Şişelerde, aynı devrilme kaplarında olduğu gibi şeyhlerin avuçlarına, serbest dönebilecek şekilde tutturulmuştur. Şişelerde sıvı, şişe bölmesinde belirli bir seviyeye ulaşınca, ağırlık merkezinin kayması nedeniyle, aniden devrilir ve içindeki sıvıyı altındaki diğer şeyhe ait kadehin içinde döker. Boşaltma sona erince hafifleyen şişe tekrar eski konumuna gelir.

Kadehe dökülen sıvı kadehin altında bulunan bir borudan şeyhin sağ kolu boyunca akar ve dirseğin hemen arkasında elbiselerinin içinde saklı küçük bir haznede toplanır. Kol dirsekte bir mil etrafında serbest dönebilecek şekilde tesbit edilmiştir. Küçük haznedeki sıvının seviyesi artınca, haznedeki suyun ağırlığı kolu ve boşalan kadehi kaldırmaya yeterli olur.

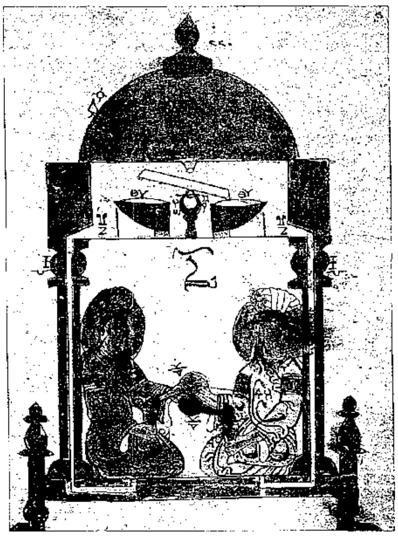
Şeyh kolunu kaldırarak kadehi ağzına götürür. Şeyh kafaları, gövdelere serbest sallanabilir şekilde oturtulduğu için, kadeh darbesi etkisiyle hafifçe sallanır. Aynı olay kadeh yerine gelirken de tekrarlandığından bu olay seyircide şarabın iyi olduğunu belirleyen bir mimik olarak algılanır.

Kol yukarı kalkıp şeyh içme konumuna geçince, dirsekteki küçük haznenin içindeki sıvının seviyesi, bir sifonun akma sınırını aşar ve haznedeki sıvı bu sifon vasıtasıyla tahtın içindeki su deposuna boşalır. Hafifleyen kol kadehle birlikte eski konumuna gelir. Tahtın içinde toplanan sıvı, gizli bir musluk vasıtasıyla boşaltılıp tekrar kubbedeki depoya doldurulabilir.

Kubbe içinde bulunan sıvı tükeninceye kadar tahtta oturan şeyhler birbirlerine belirli aralıklarla içki ikram etmekte ve kadehlerindeki içkiyi zevkle içmektedirler. Mecliste bulunan misafirler ise arkasındaki gizli düzeni bilmediğinden bu esrarengiz olayı hayret ve takdirle izleyip eğlenmektedirler.

Olayda gerekli olan hareket sıvının potansiyel enerjisinden sağlanmaktadır. Bu potansiyel enerjiyi belirli aralıklarla kullanabilmek için saçağa gizlenmiş olan devrilme kaplarından yararlanılmaktadır. Ayrıca müşterek kaplar ve sifon elemanlarından da yararlanılmaktadır. Düzenin kusursuz çalışması hareketli parçaların iyi dengelenmiş olmasına bağlıdır. Cezerî olayın her saat dokuz kez tekrarlandığını yazmaktadır. Bu durumda kubbeden akan sıvının debisi 0,5 kg/saat olacak şekilde ayarlanmalıdır. Olayın dört saat sürmesi için hazneler en az 2 litre kapasiteli olmalıdır.

Sinemasız televizyonsuz bir XIII. asır sarayında misafirleri eğlendirmek için ilginç bir düzen.

Birbirine karşılıklı içki sunan iki şeyh

Prof Dr Atilla Bir, Cizreli Bilgin İsmail Ebu'l-İzz'in Mekanik Düzenleri, sh:148

Kaynak. 8-10 Mayıs 1998 tarihlerinde Cizre Kaymakamlığı ile Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin ortaklaşa düzenlediği "Hz. Nûh'tan Günümüze Cizre" sempozyumunda sunulan tebliğler, Hazırlayan, Doç. Dr. M. Sait Özervarlı, İstanbul 1999

GEVHERİ

Hzl: Nurettin ALBAYRAK

Türk âşık edebiyatının en büyük isimlerinden biri olan Gevherî'nin doğum yeri ve tarihi belli değildir. Gerek doğum yeri gerekse doğum tarihi hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. M. Fuad Köprülü, Kırım Hanı Selim Giray'a yazdığı bir medhiyeden dolayı şairin Kırımlı (Türk Saz şairleri, s. 191); Şükrü Elçin (Gevheri Divanı, s. 12) ve Saim Sakaoğlu ise (Büyük Türk Klasikleri, c. IV, s. 92) İstanbullu olması ihtimalinin daha kuvvetli olduğunu söylemektedirler. XVII. yüzyılın ikinci yarısında şöhrete ulaşan Gevherî'nin aynı yüzyılın ilk yarısının sonlarına doğru dünyaya geldiği kanaati yaygındır. Ancak M. Şakir Ülkütaşır, yayınladığı Gevherî'ye ait bir şiirden hareketle (Atsız Mecmua, s. 17, s. 105-106) Gevherî'nin saz şairi Kâtibi ile çağdaş olduğunu ve bu sebeple aynı yüzyılın ilk çeyreğinde doğmuş olabileceğini ileri sürmekte, Hikmet Dizdaroğlu ise daha geç bir tarihte doğmuş olabileceğini söylemektedir (Fikirler, s. 262-263, s. 12).

Gevherî'nin adı çevresinde de birçok tartışmalar vardır. Bir şiirinde:

Gevheri" tâbirdir Mustafa ismim

Bir katre meniden halk oldu cismim

Levh-i mahfuz üzre yazılmış resmim

Hikmet-i Huda'ya uğradım geldim

dörtlüğünde Mustafa isminin geçmesine karşılık Köprülü (Türk Sazşairleri, s. 191), başka bir şiirinin son dörtlüğünde geçen ise Mehmet (Mehemmed) adını zikretmektedir:

Gevherî mahrum-i aşkındır ebed

Çektiğim hicrana yokturur aded

Bir garip kulundur kemter Mehemmed

Kurban ol der isen ferman şenindir.

Yine onun bazı şiirlerinden hareket eden araştırmacılar, şairin adının Ali olabileceği ihtimali üzerinde de durmuşlardır. (Orhan Yavuz, "Gevherî'nin Şiirleri, Gevherî'ye Ait Olan Şüpheli ve Yayınlanmış Şiirler", Türk Dünyası Araştırmaları, sy. 27 [1983], s.146). (Ancak Saim Sakaoğlu, şairin gerçek adının Mehmed olduğunu kesin bir dille ifade etmiştir. (Büyük Türk Klasikleri, c. VI, s.92; Türk Dili, sy. 445-450, s. 147).

Gevherî hakkında bazı farklı bilgiler de Nihad M. Çetin tarafından ortaya atılmıştır. Çetin, Gevherî'nin Amasya'nın Gümüş kasabasında bulunan gümüş madeninde maden eminliği görevinde bulunduğunu, yakın bir zamana kadar şairin Saray adını taşıyan konağının Amasya'nın Gümüşhacıköy ilçesinde bulunduğunu belirtmekte ve kendi annesi tarafından dedesi Gevherîzâde Abdülvehhâb Efendi'ıin de Gevherî'nin torunu olduğunu söylemektedir (Nihad Çetin, "Gevherî'ye Dair Birkaç Not", Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan, İstanbul 1991, s.21- 23). Ayrıca Gevherî'nin adının kesin olarak Mustafa olduğunu ileri süren Çetin, şairin Divanının dedesi Abdülvehhâb Efendi'ye intikal ettiğini, ancak daha sonra Sivas'ta satıldığını belirterek birinde "Gevheri" adının ve 1260 (1844) yılının yer aldığı üç mührün klişelerini de yayımlamıştır. Ancak 1260 (1844) yılını taşıyan mührün, XVIII. yüzyılın ilk yarısında öldüğü kabul edilen Gevherî'ye ait olması mümkün görünmemektedir. Nihad Çetin,

yine dedesi Abdülvehhâb Efendi'nin verdiği şifahî bilgilerden hareketle Gevheri ve Gevherî'nin oğlu Ahmed Efendi'nin Merzifon'da Abdürrahîm-i Rûmî Türbesi'nin haziresinde medfun olduklarını belirtmektedir. Nihad M. Çetin'in verdiği bu yeni bilgiler, ikinci bir Gevherî'nin varlığım düşündürmektedir.

Yaşadığı Dönem

Birçok araştırmacının kabul ettiğine göre Gevheri, IV. Mehmed (1648-1687), I. Süleyman, II. Ahmed ve II. Mustafa ,(1695-1703) devirlerinde yaşamış olan şair ve hattat Mehmed Bahri Paşa'nın divan kâtipliğini yapmış, görevli olarak bir süre Şam'da ve Bağdat'ta bulunmuştur (Salim, Tezkire, s. 157-159). İyi bir medrese öğrenimi gördüğü ve hayatının büyük bir bölümünü İstanbul'da geçirdiği söylenen Gevherî'nin iki manzumesinden hareketle IV. Mehmed'in 1663 ve 1683 yıllarındaki Avusturya seferlerine katıldığı belirtilmekteyse de (Oztelli, Türk Folklor Araştırmaları, c.X, sy.199 [ ], s.3992-1993), onun bu seferlere katılmadığını, seferlerin başarıyla sonuçlanması yolundaki temennilerini dile getirmek için bu manzumelerini İstanbul'da yazdığını kabul etmek gerçeğe daha yakın görünmektedir. Gevherî'nin bir ara Rumeli serhadlerinde de bulunduğu ve Eğri Kalesi alay beyi olan büyük babası Ahmed Ağa'ya şehadetinden dolayı Eğri'de bir mersiye yazdığı İbrahim Naimüddin'in Hadikatü'ş-Şüheda (telifi 1157/1744) adlı eserinde kayıtlıdır.

Gevherî'yle ilgili önemli bir husus da onun gezgin bir saz şairi olmadığı, ancak zaman zaman resmi görevleri dolayısıyla İstanbul dışına çıktığı, şiirlerinden anlaşılmaktadır.

M. Fuad Köprülü, şairin ömrünün son yıllarına doğru yazdığı tahmin edilen bir koşmasında geçen "Bin yüz yirmi yedi üstüne tarih" mısraından hareketle bu yıldan (1715) kısa bir süre sonra öldüğünü belirtmektedir *(Türk Sazşairleri,* s. 193). Aynı manzumeye başka bir cönkte rastlayan Hikmet Dizdaroğlu ise manzumenin son dörtlüğünde yer alan **"Sene bin yüz elli yazıldı tarih"** mısraına dayanarak şairin bu yıldan (1737) sonra öldüğünü kabul etmenin daha uygun olacağını söylemektedir *(Fikirler,* sy.262-263, s.11-12). Bu tarihler Gevherî'nin -XVII. yüzyılın ilk çeyreğinde doğduğu kabul edilirse- yüz yıl veya daha fazla bir süre yaşadığını göstermekte, bunun kabul edilmesi ise pek mümkün görünmemektedir. Ancak bu farklı görüşlerden hareketle Gevherî'nin XVII. yüzyılın ilk yarısının sonlarında doğduğu ve III. Ahmed devrinden (1703-1730) kısa bir süre sonra öldüğü kabul edilebilir.

Şairliği ve Şiirleri

XVI. yüzyıl Türk saz şiirinin büyük gelişmeler gösterdiği bir dönemdir. Oldukça güçlü saz şairlerinin yetiştiği bir yüzyılda Gevherî'den başka Karacaoğlan ve Âşık Ömer gibi, şöhretleri günümüzde de devam eden isimler bulunmaktadır. Gevherî'nin şiirleri XVII. yüzyılın ikinci yarısından XX. yüzyılın başlarına kadar Anadolu, Rumeli ve Azerbaycan'da sevilerek okunmuş, çeşitli mecmua ve cönklerde yer almıştır. Şiirlerini yazarken diğer saz şairleri gibi gelenekten hareket eden Gevheri vezin, kafiye ve şekil gibi dış unsurlardan ustaca faydalanmış, gördüğü eğitimin de etkisiyle şiirlerinde yazı diline oldukça yaklaşan, çağdaşı olan saz şairlerine göre ağır sayılabilecek bir Türkçe kullanmıştır. Koşma ve semailerinde o dönemdeki halk Türkçe'sinin zenginlik ve inceliklerinden ustaca faydalanmış, aruzla yazdığı divan, kalenderi, gazel ve müstezadlarda da aynı derecede zengin bir Türkçe'yi tercih

etmiştir. Gevherî'nin şiirlerinde görülen terkipler, yaşadığı dönemdeki diğer halk şairlerinde olduğu gibi divan edebiyatının etkisinde kalmasından ileri gelmektedir.

Bu etki, şairin sık sık kullandığı teşbih ve mecazlarda da kendini göstermektedir. Ancak divan edebiyatı nazım şekilleriyle yazmış olan diğer halk şairleri gibi Gevherî'nin şair kişiliğini de daha çok âşık tarzı şiirlerinde aramak gerekir.

Gevherî'nin şiirlerinde hızlı, kontrolsüz ve kolay yazmaktan ileri geldiği tahmin edilen kusurlara sık sık rastlanmaktadır. Kafiyelerin zayıf oluşu, durak hataları ve ölçünün tam teşkil edilemeyişi bu hataların başta gelenleridir. Bu hataların bir kısmının müstensihlerden kaynaklandığı kabul edilse bile, çoğunun şaire ait olduğu muhakkaktır. Gevherî'nin hece vezniyle yazdığı şiirler, çağdaşı olan Karacaoğlan ve Âşık Ömer'in şiirleriyle karşılaştırıldığında bu durum daha açık bir şekilde görülür. Gevherî'nin bir önemli kusuru da aynı konuları sürekli tekrar etmesidir. Toplumsal konulara oldukça az yer veren şair, aşk ve sevgili konularını fazla işlemekten dolayı tekrara düşmüş, bunun sonucu pek çok şiirinde aynı söyleyişlere yer vermiştir. Şairin bu durumu, divan şairlerinin halk şiirini hafife alarak tenkit etmelerine zemin hazırlamıştır (Köprülü, Türk Sazşairleri, s. 194-195). Bütün bu olumsuzluklara rağmen Gevheri kendisinden sonra yetişen pekçok şairi etkilemiş, bunlar tarafından üstat kabul edilmiştir.

Birkaç şiiri dışında sosyal konulara pek yer vermeyen Gevherî'nin şiirlerindeki en önemli tema diğer saz şairlerinde de olduğu gibi aşktır. Bu ana tema içinde sevgili, rakip, ayrılık, kader ve çile önemli bir yer tutar. Şair, iksir kadar önemli saydığı aşkın peşinde daima ebedî güzelliği aramıştır. Birçok şiirinde makamları bilerek kullanan şairin bestelenmiş şiirleri Klasik Türk musikisi ve halk musikisi repertuarı içinde yer almaktadır. Bunlar arasında Alâeddin Yavaşça tarafından şarkı formunda ve mahur makamında bestelenen "**Elâ gözlü nazlı dilber**" mısraı ile başlayan koşması ile yine aynı formda Ahmet Çağan'ın rast makamında bestelediği "**Ey benim nazlı cananım"** mısraı ile başlayan bir diğer koşması zikredilebilir.

Gevherî'nin hece vezniyle yazdığı şiirlerin tamamını koşmalar ve semailer oluşturmaktadır. Şair bu şiirlerine göre büyük bir yekûn tutmayan ve divan edebiyatı şairlerine özenme sonucu aruz vezniyle de divan, gazel, semaî, kalenderi ve müstezad nazım biçimleriyle şiirler yazmıştır.

Gevherî'nin şiirleri üzerinde başta M. Fuad Köprülü olmak üzere Sadettin Nüzhet Ergun ve Mehmed Halid Bayrı gibi birçok derleyici çalışmış, pekçok şiiri ortaya çıkarılmıştır. Haşan Eren, bir cönkte Gevherî'nin 300 kadar şiirinin bulunduğunu söylemektedir (Türk Dili, c.IX, s.97, s.7). Gevheri hakkında en kapsamlı çalışmayı Şükrü Elçin Gevheri Divan - İnceleme - Metin - Dizin - Bibliyografya adlı eseriyle yapmıştır (Ankara 1984). Bu eserde şairin hayatı ve sanatı hakkında bilgi verilmiş, daha önce yapılan çalışmalar da göz önünde bulundurularak birçok yazma mecmua ve cönk karşılaştırılarak şairin hece ve aruz vezniyle yazdığı 979 şiiri yayımlanmıştır. Gevherî üzerindeki son çalışmayı ise Burhan Kaçar hazırladığı doktora teziyle gerçekleştirmiştir (Gevherî Divanı: Metin Tahlili, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Sh: 11-19

Şiirlerinden

Emânet etmişsin geldi selâmın

Şevketli sultânım aleyküm selâm

Aldı ta'zim ile bu ben gulâmın

Ey şâh-ı hûbânım aleyküm selâm

*

Müyesser olur mu rûyunu görmek

Acep olur mu ki, vaslına ermek

Gâhi gâhi böyle selâm göndermek

Keremdir Efendim aleyküm selâm

*

Lutf edip hatırım ele almışsın

Hasretinle yandığımı bilmişsin

Duydum ki, mürüvvet kâni imişsin

Dertlerimin dermânı aleyküm selâm

*

Umarım Efendim mürüvvet senden

Uğruna geçmişim can ile tenden

Demişsin gedâma selâm et benden

Berhudâr ol canım aleyküm selâm

*

Geçirdin boynuma aşkın kemendin

İyi ki, anmışsın bu derd-i mendi

Kuluna selâm etmişsin Efendim kendin

Derdime dermanım aleyküm selâm

*

Bilmezim bu dil-i biçâre netsün

Hicr-i firakınla ya kande gitsün

Selâm eylemişsin Hak selâm etsün

Sana ey cananım aleyküm selâm

*

Hasta idim beni getirdin cana

İhtiyaç kalmadı gayri Lokman'a

Selamın şifa verdi bu hasta cana

Gönlümün sultanı aleyküm selâm

*

Azîz iltifatın râyegân ettin

Âteş-i sinemi gülistan ettin

Mahzun Gevheri'yi şâdüman ettin

Ey gonca dehânım aleyküm selâm

https://youtu.be/GCb8RWoWguQ

https://youtu.be/D4XbqXKV2Ac

https://youtu.be/ovL2dATeGzE

**

Elâ gözlerini sevdiğim dilber
Ben güzel görmedim senden ziyâde
Bilmem melek misin gökten mi indin
Bu gün güzelliğin dünden ziyâde

Keten gömlek giymiş beyaz dizinde
Arzumânım kaldı elâ gözünde
Kimi gerdanında kimi yüzünde
Sayılmaz benleri binden ziyâde

Alları giyerek karşımda duran
Yadlarla salınup yüzüme gülen
Ben güzelim deyü bana kurulan
Nice seni sevdim senden ziyâde.

https://youtu.be/1QRAhL1QQ9E

https://youtu.be/CWuY9yY7v9Q

**

El çek tabib el çek yaram üstünden

Sen benim derdime deva bilmezsin

Sen nasıl (bir) tabipsin yoktur melhemin

Yaram yürektedir sarabilmezsin

*

Yüzün güleç amma yüreğin hâin

Çekmeyen ne bilir bu aşkın yayın

Yıktın viran ettin kalb-i sarayım

Sen onun bir taşın koyabilmezsin

*

Gevherî der şirin şirin sözlerin

Adûlardan kendi kendim gizlerim

Ağlasana ne durursun gözlerim

Bir dahi yâr yüzü görebilmezsin

https://youtu.be/bcyU-ANHTDM

**

Kaynak: GEVHERİ , Nurettin ALBAYRAK, TİMAŞ YAYINLARI 1. baskı 1998, İstanbul

Bir Ermeni Gencinin Hatıra Defteri - Ömer Seyfeddin

-Bilge Türk ERDEMLİ

TAKDİM

Küçük hikâye tarzının en mükemmel örneklerini veren millî edibimiz Ömer Seyfeddin'in bu eseri; Devlet-i Osmaniyye'nin çöküş yıllarında memâlik-i Osmaniyye dahilinde cereyan eden siyasî olayların münevver zümresi üstündeki etkilerini ve çöküntünün verdiği İçtimaî kargaşalığın düşünce hayâtındaki tazahürâtını biraz güldürücü, biraz düşündürücü tarzda anlatan edebî bir şâheserdir.

Müellif o günleri bizzat yaşadığından ve cereyan eden olaylardan müsbet yahud menfî olarak etkilendiğinden vukuat ve eşhas okuyucunun gözünde tekrâr hayât bulacaktır. **O devrin umumî manzarası bir Ermeni gencinin kaleminden çizilmektedir, Babasını Ermeni ihtilâlinde yitiren Ermeni genci, tebaası olduğu devlete sadakatin farz olduğuna inanmaktadır.** Milletini seven ve sayan bir insan olmasına rağmen gayet samimî, gayet içten «Osmanlıyım!..» diyebilmektedir. **Çünkü, onun bildiği Osmanlılık; yeni bir milliyyet değil, Türk ve gayr-i Türk anasırın bir bayrak gölgesinde, beraber yaşamalarını sağlayan İçtimaî bir mefkuredir.** Bu bakımdan «Osmanlı» ülkücüsü olan bir insanın milliyet gerçeğini inkâra mecbur olmadığına inanmaktadır. Fakat, «Osmanlılık» mefküresini güçlendirerek yüce devletin yıkılmasını önlemek gayesinde olduklarını sandığı ba'zı kişilerin kurduğu bir derneğe girince düşünceleri değişir. **Çünkü, sözü geçen derneğe hâkim zihniyetin sahibi Türk üyelerin «milliyyet» gerçeğinden bi-haber olduklarını görür. «Milliyyet» mefhumuna hiç önem vermeyen bu kişiler, Osmanlı toplum yapısını teşkil eden kavmî topluluklara bir milliyyete mensub olduklarım unutturup yeni bir milliyyet teşekkülüne çalışmaktadırlar.** Gûya ilmi görüşme ve tartışmaların yapıldığı demek toplantılarına katılan Ermem genci, üyelerin düştüğü tezâdın gülünçlüğü karşısında hayâl sükûtuna uğrar. Milliyyetine bağlı ve sadık diğer gayr-i Türk üyeler demekten ayrılırlar. Memleketin günden güne bir çıkmaza girdiğini ve istikbâlinin zulmete karıştığım gören Ermeni genci, demekte kalarak bu boş düşüncelere karşı hakkı ve hakikati savunmağa karar verir. Yeni bir milliyyetin teşekkülüne imkân olmadığını, milleti oluşturan müessesâtın te'sis olunamayacağını bir çok defa belirtmesine rağmen boş bir hayalin, bir fikri garibenin cazibesine kapılmış olan bu bi-idrâk kişilere söz dinletemez.

Diğer yandan Devlet-i Usmaniyye'yi saya* alanında mağlûb edemeyen Türk -İslâm düşmânı batılılar, kal'ayı içten fethe karar vermişlerdir. Devlet tebaasını teşkil eden anasır arasına «milliyyet» ve «kavmiyyet» adına nifâk-sokarak gayr-i Türk i anasırın paytahta karşı ayaklanmasını sağlamışlardır. Altı yüz yıllık hâmisine karşı küçük bir tahrike kapılarak îsyân eden gayr-i Türk-topluluklar, memalik-i Osmaniyye'yi bir savaş meydanı haline getirmişlerdir. «Millî varlık» ve «millî istiklâl» adına sömürücü (!) Devlet-i Osmaniyye'ye karşı girişilen savaşlar Osman! hanedanının geleceğini tehdid ederken mezkur demek halâ «ittihad-ı anasır» hayâlini gerçekleştirmeğe çalışmaktadır. **Devletin hayâtına kasd eden**

nânkör toplulukların hakka, hakikate sığmayan ayaklanmaları karşısında, Türk unsura da sirayet eden «milliyyet» ve «kavmiyyet» cereyanı; «Türkçülük» adı verilen bir mefkârenin ve «Türkçüler» adı verilen bir fikri-siyasî zümrenin doğmasına sebeb olmuştur.

Türkçüler, memâlik-i Ösmaniyye dahilindeki büyük Türk varlığım inkârda ısrar eden mezkûr derneği tel'in edici gösteriler düzenlerler. Halkın bu muhteşem galeyânından korkan dernek üyeleri kaçacak delik ararlar. **Hikâyenin kahramanı olan Ermeni genci, derneğin lâğvından sonra, «Ermeni Osmanlı» olarak kalmanın yegâne kurtuluş yolu olduğuna karar verir.**

Bu büyük hikâye, Ömer Seyfeddin'in iki yönlü siyasi düşüncesini yansıtmaktadır. Ölçüyü kaçırmış bir Türkçü olarak bilinen müellif, Devlet-i Osmaniyye'ye olan sadakatini Ermeni gencinin şahsında vermektedir. Ordu mensubu olmasından dolayı savaşçı bir rûha sahih olan Ömer Seyfeddin, üç kıt'aya hâkim devletinin yıkılışından büyük üzüntü duymuştur. O'nun Türkçülüğü, «devlet-i âliyye» nin hayâtına kasd eden ayaklanmalara karşı bir tepkinin ifadesidir. Devlete hâkim unsur olan Türk varlığını inkâra kaçmadan «ittihad-ı Osmanî» nin lüzûmuna inanır. Sözün özü, Ömer Seyfeddin «Osmanî» ve «Türkî» kavramlarının mükemmel bir terkibini yapmıştır. Bilmem kaç yüz yıl, kavmî bir vahdeti olmayan bir karma toplumu en küçük bir kargaşalığa meydan vermeden — bir millet olarak yöneten Osmanlı siyasetinin, başarı sırrı, bil terkib değil midir?

Heyhat ki, her Türkçü Ömer Seyfeddin'e benzeyememiş. Yüce bir Türk devletini Türkçülük adına ber-hevâ edip enkâzı üstüne mitti (!) olanını kurmak uğrunda boşuna çabalayacakları yerde; hâzır olanı korumağa gayret gösterselerdi, Türklüğe hizmetin şahikasına ermiş olurlardı...

İlk olarak 1918 ydında «Ashab-ı Kehf'imiz» adı altında basılan bu eseri, 54 yıl sonra tekrar yayınlayarak Türk yayın hayâtına kazandırmanın yararlı olacağım sanıyoruz. Muhtevasının taşıdığı Önem bakımından değerini halâ muhafaza eden bu eseri çağdaş Türk İslâm ülkücülerinin mutlaka okumasını isteriz. Çünkü, hakkında bir çok söz söylenen Ömer Seyfeddin'e dair en doğru değer yargısı, bu kitabı okuduktan sonra verilebilir.

— Bilge Türk ERDEMLİ — 16-4-1972

BİR ERMENİ GENCİNİN HATIRA DEFTERİ, Ömer Seyfettin

Ömer Seyfettin Balkan Harbi'nden hemen sonra 1913 yılında "Ashab-ı Kehfimiz" (Bir Ermeni Gencinin Hatıra Defteri)* isminde bir kurgu metin kaleme alır. Ömer Seyfettin'in önsözde kısa roman olarak tanımladığı bu eserin kahramanı Ermeni genç Karabetyan İdadisi'nde tahsil görmüştür ve adı **Dikran Hayikyan**'dır. Moda'da yaşar, ticaretle uğraşır. Okumayı sever. Günlük tutar.

Günlükteki ilk notun tarihi II. Meşrutiyet'in ilanının (24 Temmuz 1908) hemen sonrasıdır: 30 Ağustos 1908. Son not ise 15 Nisan 1913 tarihlidir. Yani neredeyse 30 Mayıs 1913 tarihli Londra Konferansı'yla nihayete eren Balkan Savaşı'nın sonuna denk düşer.

Ancak Ömer Seyfettin'in kafasında kurduğu bu genç Ermeni, tam onun istediği gibi düşünür, tam onun istediği gibi yazar. Bu yüzden de bize o beş yıllık çalkantılı dönemi yaşayan bir Ermeni gencinden çok, metni kaleme alan Ömer Seyfettin ve sahip olduğu İttihat ve Terakki zihniyeti hakkında fikir verir.

Bu adama, bu zihniyete göre; Türkler ümmetçilik düşüncesiyle zehirlenmiş ve Türk olduklarını unutmuşlardır. Milliyetleri sorulunca **"Müslümanım Elhamdülillah"** diyecek kadar Türklüklerinden uzaklaşmışlardır. Oysa Ermeniler bütün Türkleri Kızılırmak'ın batısına atıp Büyük Ermenistan'ı kurmak istiyorlardır. Rumların ise bütün derdi İzmir'i işgal edip Türkleri Kızılırmak'ın doğusuna atmaktır. Ve bütün bunları **"biz Osmanlıyız"** kisvesi altında yapmaktadırlar.

Halbuki Türkler Türk olduklarını bir hatırlasalar, bir birleşseler… Ne olur o zaman? Onu biliyoruz, oraya da geleceğiz…

***

Kitabın bir de yıllar sonra gelen bir son bölümü vardır. 12 yıl geçmiştir, sene 1925'tir. Genç Ermeni evlenmiştir, yine Moda'da oturmaktadır. Günlerden 29 Ocak 1925'tir. Dışarıda kar yağar, içeride soba yanar, aşağı kattan karısı **Hayganoş**'la çocuklarının cıvıltısı duyulur. Genç adam 12 yıl sonra günlüğünü tekrar eline alır.

Ömer Seyfettin bu bölümde Dikran Hayikyan'a karısı Hayganoş'la nasıl tanıştığını anlattırırken gerçek yüzünü de açıklattırır:

Dikran, ***"kendisinin gerçekten 'eritme' taraftarı olduğunu, Ermenileri 'Osmanlı' diye kozmopolit yaparak tarihlerini, milliyetlerini, lisanlarını yok ettirmek istediğini sanan"*** karısı Hayganoş'a ***"mahsustan onların arasına girdiğimi, hiçbir zaman milletimin sevgisini 'Osmanlılık' gibi boş kozmopolitlik iddialarına değişmeyeceğini"*** söyler.

Meğer bu genç Ermeni bütün kitap boyunca yalan söylemiş, aslında içi başkaymış(!).

Ömer Seyfettin'in 1913 tarihli kurgusu böyledir. 1925 yılında, İstanbul'da karısı ve çocuklarıyla beraber böylesi bir saadet içinde yaşayan kaç Ermeni kalmıştı, tartışılır. Ama yine de hikayenin en trajik yanı bu değil.

***

Eser, 1913 tarihlidir ama önsöz 1918'de kaleme alınmıştır. Romanla önsöz arasında geçen beş yılda, "Türkler Türk olduklarını hatırlamış", İttihat ve Terakki eliyle 24 Nisan 1915'te Ermeni Soykırımı başlatılmış ve İstanbul'dan, Trakya'dan, Kızılırmak'ın doğusundan ve batısından 1 milyondan fazla Ermeni yurttaş ölüme gönderilmişti.

Ve anlaşılan o ki; Türklerin başına gelen talihsizlikleri en hastalıklı, en abartılı sahnelerle anlatmasıyla maruf bu adam, 24 Nisan 1915'te başlayan trajediye, Ermenilerin başlarına

gelen korkunçluklara (İstanbul'dan) şahit olmuş ve hiç etkilenmemişti. Önsözünde Ermeni Soykırımı'ndan tek kelimeyle bile bahsetmez.

Hatta ülkesinin Türk ve Müslüman olmayan unsurlardan temizlendiğini düşünerek biraz rahatlamış gibidir: ***"On yıl içinde her biri bir yüzyıla sığmayacak olaylar başımızdan geçti. Ama genellikle milliyetin değeri bilindi. Konuşulan tabii lisana, milli edebiyata, milli sanata, milli mefkûreye önem verilmeye başlandı."*** diye yazar.

Yanıbaşında yaşanan yüzyılın en büyük trajedilerinden (suçlarından) birine karşı bu umursamazlık, insanın aklına bu Türklük ülküsüyle kafayı bozmuş yazarın hastalıklı zihninden saçılan görünümleri getiriyor:

Türklerin yakıldığı (ama yakılınca süt ve tereyağı koktuğu), bölük bölük öldürüldüğü (ama başı kesilince bile savaşmaya devam ettiği), kadınlarının (içinde 15 Türk genci saklayan) karınlarının yarıldığı, kadınlarına (öldükten sonra bile) tecavüz edildiği sahneler gibi Türkçe edebiyatın en hastalıklı satırlarıyla beraber bize ırkçılığın evrensel prizmasını sunuyorlar.

Irkçılığın hiçbir şey göstermeyen, ayarsız, hastalıklı prizmasına göre: **Kötülük size yapıldıysa kötülüktür, iyilik siz yaptıysanız iyiliktir.**

> * Bir Ermeni Gencinin Hatıra Defteri, Ömer Seyfettin, Bilge Karınca Yayınları, İstanbul, 2008.
>
> Erişim: http://bianet.org/bianet/insan-haklari/146097-24-nisan-1915-ve-irkciligin-prizmasi

[slideshare id=57707594&doc=birermenigencinhatradefteri-160131192950&type=d]

[slideshare id=57707595&doc=birermenigencininhatiradefteri-omer-160131192955&type=d]

İMÂNIN BOYUTLARI : AHİ EVREN (Şeyh Nasırü'd-Din Mahmud el-Hoyî)

Hzl:Prof.Dr. Mikâil BAYRAM

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlar ve ondan yardım dilerim.

Sonsuz hamd, hicabları kaldıran, yolları aydınlatan o çok merhametli padişaha ki riyazet ve takvayı karanlık duyguları kaldırmaya vasıta ve yol gösterici bir kandil, gaybe iman etmeyi kutsal hâzineleri açmaya anahtar kıldı. Ayrıca iman ve takva vasıtasıyla yüce birliğini anlayanları (arifleri) ve cemaline aşık olanları cennetin likaullahla müşerref olma makamına yüceltti ve onlara cennetin en yüce makamı olan kendi yakınlığında minder döşedi.

Salat ve selam, Melekler aleminin (Melekut) baş köşesinde oturanların ve Allah'ın otoritesinin emir kullarının üzerine olsun. Özellikle de kab-ı kavseyne yücelme (mi'rac) şerefine nail olan iki cihanın sırrı ve hulasası Muhammed Mustafa (salla'llâhu aleyhi ve sellem) ya ve efrad-ı ailesine, ashabına ve ümmeti üzerine de salat ve selâm olsun. Onlar vahdaniyyet ka'besinin muhafızları ve uluhiyyet sırlarının hâzinesi idiler.

Asr-ı saadetden uzaklaştıkça Cenâbı Allah'ın düzeni kalktı, dinin esasları yıkıldı, iman güneşi sönmeye yüz tuttu ve İslâm'ın nuru garip köşelerde dürülü kaldı. Şeriat sahibi (aleyhisselâm)nin işaret buyurduğu durum gerçekleşti. Şöyle buyurmuşlardı: "İslâm garip olarak başladı, doğduğu gibi garip olarak dönecektir. Ne mutlu o gariblere" Dalalet timsahı ufukdaki aydınlığı örttü, bid'at ve cehalet, doğuda ve batıda yaygınlaştı. Gaibden bir ses, hal diliyle: **"Fesad karada ve denizde ortaya çıktı"** diye haykırdı.

> ***Şi'r***
> ***Eğer bu duruma muhalif isen Ey İsa gökten in artık. Durum sana uygundur. Ey Deccal haydi ortaya çık.***

Doğru sözlü Efendimiz: **"Kıyamete kadar ümmetimin arasında hak ve hakikat üzere olan bir topluluk hiç eksik olmayacak"** diye bildirmiş ve söz vermiştir. Yer ve gök durdukça ve kıyamet kopmadıkça Rab-ı zişan'ın hazinedarları olan İsa nefesli, gönlü uyanıkların bereketi ile hak ve hakikat devam edecektir. **"Onlar yeryüzünde Allah'ın halifeleri ve onun dininin da'vetçileri ve yaratıklarından seçilmiş insanlardır"** O halde böyle bir durumun ortaya çıktığı her asırda ölmüş ruhları canlandırmak, temiz istekleri uyandırmak ve harekete geçirmek için Hz. Peygamber salla'llâhu aleyhi ve sellemin haber verdiği o insanlara uymak salih amellerin en başta geleni olmalıdır. İşte bu konuyu anlatmak için bu eser kaleme alındı. Peygamberler geleneğinin esası İslâm dininin temeli olan **"Allah'a iman, Peygamberlere iman ve ahiret gününe iman"** üç esas bu eserde açıklanacaktır. Bu üç temel esas Allah'ın kitabına uygun, Peygamberin (aleyhisselâm) sünneti doğrultusunda, İcma'ı ümmete bağlı kalınarak ele alınacaktır. Din büyüklerinin ve tarikat önderlerinin zevklerinden de şahid gösterilecektir. Bu eserciğe (Lem'aya) "Metali'ül-iman" (İmanın Boyutları) adı verdim. Bu fakirin harf ve

kelimelere bürünmüş olan fikirleri bir fatiha, bir hatime ve üç matla'dan ibaret olacaktır. Yardım ve hidayet Allah'tandır. Yüce Allah'ın kudretinden başka kuvvet ve kudret yoktur.

FATİHA

Öncelikle bilinmesi gereken şudur ki, yaradılışın başı ve sonu (mebde' ve maad) olduğunu tasdik edenler, kısacası varlığın yaradılmış ve yok olacağını bilenler ve insanlığın bu bedenin yok olmasından sonra da varlıklarının devam edeceğine inananlar iki kısma ayrılırlar. Bir kısmı Peygamberlerin kandillerinin aydınlığını takip eder ve Allah'ın vahy yoluyla indirdiklerine uyarlar. Bir kısmı da fikri yönlerini geliştirmişler ve akıl yürüterek sezme gücü kazanmışlardır. Birinci yolu tutanlara, **"millet yolunu tutanlar"** (Erbab-ı milel), İkincilere de **"Din yolunu tutanlar"** (Erbab-ı nihai) denir. Din yolunda gidenlerin delilleri birbiriyle çeliştikçe tuttukları yolda bocalamaları ve ayaklarının kayması da o nisbette çok olur **"Onların çoğu zanna uyarlar, gerçekte ise zan, hakikat karşısında bir değer taşımaz"** (Yunus Suresi, 36)

Şi'r (Arapça)
Bütün mahfilleri dolaştım. Buralardaki ilim meclislerini gezdim. Herkesi, başlarını ellerinin arasına almış, hüsran içinde gördüm. Elde ettikleri sadece bir hiç.

Beyt
Tabiî olan aklı bırak ki her dinsizin düşünce kalıpları sana delil görünüp de inancına etki ekmesin

Zanna uymak, kişi için ne kötü bir binektir. İnanç sahibi kabiliyetli bir kimsenin körükörüne çelişkilere kendini kaptırması büyük bir zarara uğramak ve taklid ile küfre düşmektedir.

Nazm
Tur-ı Sina'ya uçmak (Hz. Musa'ya gitmek istiyorsan) İbn Sina karşısında eğilme.
Gönlünü Muhammed'in sözüne bağla. Ey Ali'nin oğlu! Ebu Ali'ye uyman daha ne kadar sürecek.

Sana yol gösterecek bir göze (Akıl gücüne) sahip değilsen Kureyşli önder (Hz.Muhammed), Buharalı önderden (İbn Sina'dan) daha iyidir.

Millete tabi olanlara gelince: Onlar Peygamberlerin izinden gidenlerdir. Peygamberlerin koydukları şeriat vasıtası ile gaybe iman edip aklı emir ve yasakların ipi ile bağlamışlardır. Bugün o şeriatlardan yalnız bizim peygamberimiz Muhammed (salla'llâhu aleyhi ve sellem) in şeriatından başka şeriatlar yer yüzünde kalmamıştır. Millete tabi olanar üç sınıftırlar.

I. SINIF

Gaybe iman edenlerdir. Bunlar nebiler ve resullerin Cebrail vasıtası ile Cenâb-ı Rabbü'l-aîemin ' den aldıkları mesajları tasdik eder ve **"Allah'a iman ettim ve Cenâb-ı Allah'ın kendi muradına uygun olarak gönderdiklerine de iman ettim. Allah'ın peygamberine ve Cenâb-ı peygamberin kendi muradına uygun olarak tebliğ ettiği şeylere iman ettim"** derler. Bu yolda fikir yürütmek ve muhakeme asla yoktur. Aklı lüzumsuz tartışmaktan ve yetkisini aşmaktan

uzak tutarlar. Emin bir yolda yürürler. **"Ey hesabı sağdan verilen kişi sana selam olsun"** (Vakıa Suresi, 91)

II. S I N I F

Fikir ve itimad sahibi olan bilge kişilerdir.

"Onlar, kalplerine iman yazılmış ve Allah, katından bir nur ile onları desteklemiştir." (Mücadele Suresi, 22) âyetinin haşmetli sırrı ile kitap, sünnet ve icma-ı ümmet usulünden doğru inancı teslimiyyet ile kabul edip alanlardır. Şeriatın detayları ve yaradılış ile ilgili ayetlerin manaları üzerinde araştırma yapıp derinleşmişlerdir. **"Göklerde ve yerde neler var bakın."** (Yunus Suresi, 10) ayetini haykırmaktalar. Bilinenler yardımı ile bilinmeyenleri keşfetmeye çalışırlar. Akıl yürütme yolu ile ilerlemelerini, iman nuru ile destekleyerek, salih amellerle geliştirerek gerçek bilgi (İlme'l-yakin) mertebesinin zirvesine yükselirler. **"Allah içinizden inanmış olanları ve kendisine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin."** (Mücadele Suresi, 11)

III. S I N I F

Ermişler (Evliya) ve keşif sahipleridir ki, "Elestu" meclisinde (Ruhlar aleminde) **"Allah onları, onlar da Allah'ı sever."** (Maide Suresi, 54) ayetinde ifade edilen sevgiye mazhar olanlar ve Allah'ın üzerlerine nurunu saçtığı kimselerdir.

Şi'r
Biz aşk ülkesinden, "Elest Meclisi"nde (Ruhlar alemi) sarhoş olmuş öyle gelmişiz. "Belâ (Evet) cevabını nasıl söyleyelim çünkü hep sarhoş olarak gelmişiz.

"Hepiniz oradan inin. Tarafımızdan size bir yol gösteren gelecektir" (Bakara Suresi, 38) nidasıyla bu karanlık yuvaya gelmişlerdir. Beşeriyyet dört duvarında birleştiricilik elbisesi giydiler.

Şi'r (Arapça)
Verdiğin sözünü ve ayrılığına dayanılamayacak makamını unuttuğunu sanıyorum.

Yaradılışta (Bidayetde) bir müddet gaybe iman levhasını okumuşlar ve **"De ki, Allah'ı seviyorsanız bana uyun. Allah da sizi sevsin"** (Al-i İmran Suresi, 31) ana yolunda takva ile durup uzun bir ömür geçirerek, iman ve takva cilasıyla gönül aynalarını varlık pasından, maddi karanlıkdan tamamen arındırmışlardır. Böylece gönülleri, Allah'ın tecelligâhı ve kutsal ilhamlara mazhar olmaya layık hale gelmiştir. **"İman eden ve salih amelde bulunanları, imanlarına karşılık Rableri doğru yola yönlendirir."** (Yunus Suresi, 9) Ayrıca o ermiş kişiler, insan yaradılışının yüceliğini müşahede etmişler ve insan ruhunun derinliklerindeki gizli gerçekleri bulmuşlar ve **"Selâm size, hoş geldiniz. Temelli olarak burada kalın"** (Zümer Suresi, 38) nidasına layık olmuşlardır.

Şi'r
Kaybolan mührü Süleyman (aleyhisselâm) buldu. Kaybolan Yusuf (aleyhisselâm) Ken'an'a vardı.

Horasan sevdalısı onların halini şöyle tarif etmiştir.

Beyt
Halkdan efsane kabilinden duyduğumuz bir haber ilimden göze, kulakdan kucağa geldi.

Bu fakirin bu eserciği yazmakdaki maksadı, bu ermiş kişileri anlatmaktır. Öncelikle buradaki sözler öğrenilip, manaları özet olarak anlamaya çalışılmalıdır. Zira seyr-i suluk (manevî yükseliş) ile ahiret endişesinden geçip beşeriyyet vasıflarından kurtulup hayat pınarına ulaşılır. İşte onlar Hızır (aleyhisselâm)'ı takip ederek **"Katımızdan ona ilim verdik"** (Kehf Suresi, 65) pınarından kana kana su içenler, ne duyarlarsa görürler, hayallerinden geçeni bilirler. Onların makamlarında dil şöyle konuşur.

Şi'r
Mana güneşi, ay ve dolunay biziz. Allah'ın "Ol" diyerek yaratması sırrından maksat biziz.
Su ve toprak karanlığından kurtulunca, hem Hızır ve hem hayat suyu biziz.

Bu açıklamalardan sonra esas maksadımızı açıklayalım ve **"Gerçek kuvvet ve kudret ancak Allah'a aittir."** vasıtası ile mutlak tevhide yaklaşmaya çalışalım. **"Arş sahibi, varlıkların en yücesi olan Allah, kullarından dilediğine emrinden vahy indirir.** (Mu'min Suresi, 15)

BİRİNCİ DOĞUŞ

İlk temel esas olan **"Allah'a iman"** ın hakikatları hakkında olup üç "Kevkeb" (Yıldız)dan oluşacaktır.

I.Kevkeb, Allah'ın zatının tarifi, II. Kevkeb, sıfatlarının tarifi, III. Kevkeb, fiillerinin tarifi hakkındadır. Allah doğruyu söyleyen ve doğru yola yönlendirendir.

I. K E V K E B (YILDIZ)

Allah'ın zâtının tarifi hakkındadır.

Bil ki, Yüceler yücesi Allah'ın varlığı kendiliğinden var olan mutlak varlıktır. Onun yüce varlığı karşısında yokluk mümkün değildir. Şartsız bir ve ebedî olan varlık Allah'dır. Hiç bir şey ona eş olamaz. Ebedî olarak kalıcı olacak olan O'dur. Ondan başka hiç bir varlık devamlı olamayacaktır. **"Ondan başka tanrı yoktur. Ondan başka herşey yok olacaktır"** (Kasas suresi, 88)

Şi'r
Allah'ın varlığından başka bir varlık olamaz. Kapı, dergâh ve bekçi laftan ibarettir.
Her cihetten tecelli eden ve fakat hiçbir cihetten görünmeyen Allah'ı tesbih ederiz.
Hangi yönden bakarsan ön ve arka var. Gördüğün gibi cihet olmadan da varlık tarif edilemez.

Görünmez olan ulu varlık, onun varlığı olup, Ona "Yüce zât" (Hazreti zat) denir. Hiçbir mukarreb melek ve hiçbir peygamber o zâta ulaşamaz. **"Hakkıyla bilinmeyen ve idrak olunamayan Allah'ı tesbih ederiz"** Yarlıkla ilgisi bulunan, sonradan var olmuşluk vasfı olan herkes ister alim, ister cahil, ister üstün insan, ister basit insan olsun hepsi Allah'ın zatını anlayamamakta eşittirler. "Allah'ın zatı hususunda varlıkların hepsi ahmaktır."

Şi'r
Ey cihanı yaratan, seni olduğun şekliyle tanımak mümkün olur mu?

Sıddîk-ı Ekber Hz. Ebu Bekir'den Allah razı olsun. Bu konuya ne güzel bir işarette bulunmuşlar: **"Varlıkların kendisini anlamaları için çaresizliklerini (aczlerini) itiraf etmekten başka bir yol yaratmamış olan Allah'ı tesbih ederiz."**

Allah, insanların aklına ve zihnine sığan ve hayallerinden geçen şeylerden münezzehtir. Hiçbir şey ona benzemez o bunlardan ayrıdır. Gerçek hükümran olan Allah herşeyin üstündedir.

Şi'r
Hiçbir gönül onun künhüne ulaşamaz. Akıl ve ruh onun yüceliğinden haberdar olamaz.

Ma'rifet sahibi olan büyüklerden birine ma'rifet nedir? diye sordular. O zat **"Onu (Allah'ı) varlıklara benzetmeden (teşbihe sapmadan) ve sıfatlarını inkâr etmeden (ta'tile düşmeden) ta'zim etmektir"** diye cevap verdi. Alemde Allah'ı müşahede edenler şöyle demişlerdir: Ma' rifetin bir boyutu teşbihe, bir boyutu da tenzihe dayanmaktadır. Tenzih'in sırrı, Allah'ın "Batın" sıfatıyla sıkı bir ilgisi bulunmakta, teşbihin sırrı da Allah'ın "Zahir" sıfatıyla bağlantılıdır.

Beyt
Söylersem müşebbihe mezhebinden, söylemesem dinden çıkmış olurum.

"O, evveldir, ahirdir, zahirdir ve batındır." (Hadid Suresi, 3)

Beyt
Gizlilikten dolayı apaçıktır, apaçık olmasından gizlilik içinde gizlidir.

"Bakışlar onu idrak edemez, fakat o bakışları idrak eder" (En'am Suresi, 103) **"Beni göremezsiniz"** (A'raf Suresi, 143) âyeti de Allah'ın Bâtın isminin temel prensibini ifade etmektedir. Buna **"Tenzihin sınırı"** denir. **"O gün bir takım yüzler Rablerine bakıp parlayacaktır."** (Kıyamet Suresi, 22) **"Rabbimi en güzel bir suretde gördüm"** sözü de Allah'ın "Zahir" isminin bir kaidesini ifade etmektedir. Buna da "Teşbih sınırı" denmektedir. "Kemal sıfatlara sahib olan Allah teşbih ve tenzihden beridir."

Beyt
Eğer onu görünür veya görünmez biliyorsan kesin olarak bilki O, ne görünür ne de görünmezdir.

Bütün azamet ve yüceliğine rağmen dilediği tarzda kullarına kendisini gösterir. Mü'minler ve ma'rifet sahibi arifler onu maddi göz ile görebilirler. İşte burada söz yeterli olmamaktadır. Ashabın ulularından biri şöyle buyuruyor: **"Şüphesiz Allah'ın Resulu (salla'llâhu aleyhi ve sellem), alemlerin Rabbini Cennet yeşillikleri içinde gördü."**

Rubaî
Eğer gönlünde aşk oluşmuşsa onu görebilirsin sevgilin sana kolayca görünebilir. Mutlaka gölgesini görmekle yetin. Görebildiğini de gölgeden başka birşey sanma.

"Enginliğinde yüce, yüceliğinde engin, apaçıklıkda gizli, gizlilikte apaçık olan Allah, her türlü noksanlıktan münezzeh, kemal sıfatlarla muttasıf olandır." Hiçbir şeye muhtaç değil, fakat herşey onunla vardır. "**Hiçbir şey onun gibi değil ve o işiten ve görendir"** (Şura Suresi, 11) İşte bu görünüm son derece muazzamdır. Kâmil insanlar ve Allah'a en yakın olanların bu makam ve görünüm hakkında bundan başka söz söyleme kabiliyyet ve güçleri yoktur. **" O yücedir, birdir, benzeri yoktur."**

> ***Beyt***
> ***Gönlün bildiği şeyler yaratılan şeylerdir. Dudaktan çıkanlar ise sözlerdir. Ben gönül ile seni nasıl bileyim ve dil ile seni nasıl ta'rif edeyim.***

"Senin güçlü olan Rabbin onların vasıflandırmalarından münezzehdir. Peygamberlere selâm olsun. Alemlerin Rabbı olan Allah'a hamd olsun." (Saffat Suresi, 180-182)

II. KEVKEB

Allah'ın sıfatlarının ta'rifi hakkındadır.

Allah seni başarılı kılsın ve tatmin eylesin. Bil ki, şefkatli (Vedud) olan Allah yüce sıfatlara ve güzel isimlere (Esmaü'l-hüsna) sahiptir. **"Allah'ın güzel isimleri vardır, Onu o isimleri ile çağırınız"** (A'raf Suresi, 180) Mi'rac sahiplerine ve münacaat ile meşgul olanlara göre isim ve sıfat iki eş anlamlı kelimedir. Ma'na bakımından onun yüce zatı eşyanın zatına, kutsal sıfatları da yaratıkların sıfatına benzemektedir. Arif kişilerden büyük bir zata: **"Tevhid nedir?"** diye sordular. Şöyle cevap verdi: **"Eşyaya benzetilmeyecek zatı isbat etmek, sıfatlarını red etmemektir"** Onun celâl ve cemâl sıfatlarını tasdik etmek din bilginlerine göre gerekli (vacib) dir. Yüce Peygamberler ve nebiler bunu isbat ve tasdik etmişlerdir. Meselâ: Diri (Hay) dır. Onun diri olması, aktif (faal) olması demektir. Her zaman vardır ve var olacaktır. Onun yüce varlığının eksilmesi ve yok olmaya yüz tutması düşünülemez. **"O diridir. Ondan başka ma'bud yoktur. Dini ona tahsis ederek yalnız ona yalvarın. Her türlü övgü alemleri yaratan Allah'a mahsustur."** (Mu'min Suresi, 65)

Alimdir: Yar olan ve var olacak olan herşeyin bütün detayları, parçaları ve genel vasıfları hakkındaki bilgiler onun ezelî olan bilgisinde noksansız olarak vardır. Geçmiş, hal ve müstakbel onun katında eşittir, birdir. **"Gaybın anahtarları onun katındadır. Onları ancak o bilir. Karada ve denizde olanları bilir. Bir yaprak bile onun bilgisi dışında düşmez. Yerin karanlıklarındaki tane, yaş, kuru herşey Allah'ın ilmindedir."** (En'am Suresi, 59)

İrade sahibidir: Dilediği herşey olur. Dilemezse olmaz. İman ve küfr, irfan ve inkâr, hayır ve şer, fayda ve zarar, fısk ve ibadet, isyan ve taat bütün bunlar onun iradesi ve emri ile olmaktadır. Onun emri red edilemez ve hükmü sorgulanamaz. Buna rağmen kullarının küfür ve isyan içipde bulunmalarına razı değildir. **"Şüphesiz Allah kullarının küfrüne razı olmaz"** İrade, rızadan başkadır. Bu mesele irfanın derinlikleridir. Bunun hakkıyle ortaya konması,

kader sırrının açığa çıkmasına bağlıdır, fakat hiçbir canlının kader sırrını idrak etmesine imkân yoktur.

Beyt
Kazanın altında odun yerine Cebrail'in ulu kanadı yanıyorsa Şeytan'm evini döşeyenlere o mutfakta aş pişmez.

Kader sırrının denizine dalmasına müsaade edilenlere de onu ifşa etme izni verilmemiştir, ve onlara: "Kader Allah'ın bir sırrıdır, onu ifşa etmeyiniz" demişlerdir. Kısacası bütün bunlar Cenâb-ı Allah'ın irade ve uygulamalarıdır. **"Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz."** (İnsan Suresi, 30) Allah dilerse olur, dilemedikleri gerçekleşmez.

Kadirdir (Kudret sahibidir): Yoktan var eder. Şey yokken şeyi ortaya çıkarır ve bu Cenâb-ı Allah'ın kudretinin büyüklüğünün özelliklerindendir. Bu alanda onun ortağı yoktur. Diri olan (Hay) Allah'ı tesbih ederiz. "Allah'dan başka yaratan var mıdır" (Fatır Suresi, 3). Yer, gök, arş, kürsü, cin, ins, şeytan, melek, ferd-ferd insan bütün bunlar onun üstün kudreti ile varlık sahnesine çıkmıştır. Dilediği zaman bir anda kendine döndürür ve yokluk karanlıklarına atar ve yeniden başka bir varlığı var eder. **"Dilerse sizi yok eder ve yeni bir topluluk yaratır. Bu Allah için zor bir iş değildir."** (İbrahim Suresi, 19-20)

Semi'dir (İşiticidir): Karanlık gecelerde yerin yedi kat altında dahi olsa kullarının her türlü hareketlerini ve hatırlarından geçenleri ve Cebrail'in ve İsrafil' in gökler ötesindeki tesbih ve dualarını apaçık bir şekilde duyar.

Basirdir (Görür): Ka'beyi, havra ve mescidi, tekke ve zaviyeleri ve buralardaki abidlerin ibadetlerini, âsilerin isyanlarını tamamen görür. **"Doğrusu yüce Allah göklerin ve yerin gaybını bilir ve Allah yaptıklarınızı görür."** (Hucurat Suresi, 18)

Mütekellimdir (Konuşur): Meleklere, peygambere ve evliyaya hitabeder. **"Musa'ya hitabetmiştir."** (Nisa Suresi, 164) Tevrat, Zebur, İncil, Kur'an onun sözleridir. "Onu (Kur'anı) Cebrail senin kalbine indirmiştir" (Şuara Suresi, 193) âyetinde ifade edildiği üzere onun sözü gönülde teşekkür etmektedir. Söz ve harf şekillerinden münezzehdir. Onun sözleri, Cebrail'in belli bir surete girmesi (Teşehhus) ve fısıldaması ile Hz. Peygamber'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) mübarek idrakine ulaşır, söz ve harf kalıbına bürünür. Tabiî bu mükemmel ve üstün zevke ancak "Beni Rabbım terbiye etti" mektebinde eğitilen ulaşabilir. Çünkü mukaddes ve Allah'ın nuru ile bakabilen, cehalet körlüğünden arınmış bir ruh gerekir ki, Kur'an-ı Kerim'in acaib sırlarını anlıyabilsin ve vahyi, söz ve harf kalıplarından soyutlayarak algılayabilsin.

Şi'r
Kur'an-ı Kerim'in gelini, iman mülkü (kalp) küfür ve şüphe dağdağasından arınmadıkça nikahını kaldırmaz. Aksi halde Kur'an'ın sadece harf ve nakışlarını görebilirsin. Körün güneşin sadece sıcaklığını hissedebildiği gibi.

Bununla beraber o, gönüllerde muhafaza edilmekte, dillerde okunmakta, mushafta yazılıdır. Yazı ve şekil geçici olan söz ve harflerden ibaret olup Lehv-i mahfuzda yazı ve okunuşu ile muhafaza altındadır. **“Şüphesiz o, bizim katımızda, ana kitapta mevcut yüce ve hikmet dolu bir kitaptır.”** (Zuhruf Suresi, 4)

Şi‘r
Hakikatler kitabı olan Levh-i mahfuzdaki kitab, sınırsız bir hazinedir. Onda ne şekil var, ne ayet . Kur’an-ı Kerim’i Cebrail O kitabın sahifesinden rivayet ederek harf şekillerine bürünmüştür.

“Eğer yeryüzündeki ağaçlar kalem, denizler mürekkeb olsa ve bu denizleri yedi misli arttırılsa yine de Cenâb-ı Allah’ın sözleri yazmakla bitmez.” (Lokman Suresi, 27)

Evet Cenâb-ı Allah’ın isim ve sıfatları sınırsızdır. Onun isim ve sıfatlarını ancak o yüce ve kudret sahibi kendisi hakkıyla bilebilir. Akıl sahibi (Ulu’lelbab) olanlardan bazılarına bu dünyada Cenâb-ı Rabbü’l-alemin öğretilmiştir. Bazıları ahirette öğrenir. Bazıları da ne bu dünyada ne ahirette öğrenemez. **“Bunu katında bulunan ilimde tuttu.”** sözü bunu ifade etmektedir. Fakat iman nuru ile bezenmiş (sürmelenmiş) olan bir akla göre özet olarak bunun (Sıfatların) toplamı dört kısma ayrılır. Subuti sıfatlar, izafi sıfatlar, selbi sıfatlar ve haberi sıfatlardır. Fakat inananların Allah’ı bilmelerinin dünya neş’esi için önemi ve lüzumu kadarıyla Haşr Suresinin sonunda hulasa olarak kendisini tanıtmıştır. İşte onun buyruğu: **“O görüneni de, görünmeyeni de bilen, kendisinden başka ilah olmayan Allah’dır. O Rahman ve Rahim’dir. O kendisinden başka ilah olmayıp, mutlak hükümran, çok kutsal, esenlik veren, güven sağlayan, görüp gözeten, güçlü, herşeye hakim, kendisine ortak koşulanlardan münezzeh olan Allah’dır. O var eden, güzel kılan, şekil veren ve güzel adlara sahip olandır. Göklerde ve yerde olanlar onu tesbih ederler. O güçlüdür, hakimdir.”** (Haşr Suresi, 2224.)

III. KEVKEB

Allah’ın fiillerinin ta’rifi hakkındadır.

Allah seni muvaffak kılsın ve doğru yola yönlendirsin. Bilmiş ol ki, dünya ile gördüğün ve akıl ile idrak ettiğin bütün yaratıklar yüceler yücesi Allah’ın fiillerinin eseridir ve o bunların ötesindedir. Yarattıklarından hiç birşeye benzemez. **“Hiç yaratan yaratmayana benzer mi?”** (Nahl Suresi , 17)

Cenâb-ı Allah’ın yarattığı şeyler ya ruhanî varlıklardır veya cismanî varlıklardır veyahut da cismanî alem ile ruhlar alemi arasında vasıta olan yaratıklardır.

Sırf ruhanî varlıkların dünyasına **“Melekut Alemi“** denir. Bu alem ancak can gözüyle görülebilir. Onu “Alem-i escam” denilen dünyadaki imkânlar ile anlamak mümkün değildir. **“Şüphesiz bunda akıl sahipleri için belgeler vardır.** (Al-i İmran Suresi, 190)

Beyt

Aklın sana gülmesini istemiyorsan Harezm'de geçerli olan şeyleri Irak'a götürme.

"Böylece kesin kanaate varması için İbrahim'e göklerin ve yerin hükümranlığını gösteriyoruz." (En'am Suresi, 75)

Cismanî hayat bakımından ma'nen ölmedikçe, ruhanî hayata geçilmez. Ruhanî hayata geçilmedikçe de Melekut alemi' nin sırları anlaşılmaz.

Beyt
Akıl ve imanın bulunduğu bir dünyada cismin ölmesi, ruhun dirilmesidir.

Hz. İsa (aleyhisselâm) şöyle buyurmuştur. **"İki defa doğmayan melekut semalarına yükselmez."** Fakat bu fakirin melekut alemindekilerin derecilerini ta'if konusunda itirazları vardır. İstekliler inanıp, kendilerine itikad edinsinler için bunu kısaca açmakta yarar var. **" Bilemezsin, olur ki, Allah bunun ardından sizde bir hal meydana getirir"** (Talak suresi, 1)

Ey azizim!

Allah seni kutsal, derin bilgilerle şereflendirsin. Şunu bil ki, Melekut aleminde yaşayanlar üç kısımdır. Bunlardan biri **"Kerrubiyan"** denilen varlıklardır. Bunlara **"Ceberuti"** varlıklar denir. "Onlar kutsal makamlarda ibadete çekilmişler ve Allah'ın nurlarının yüceliğinde hayranlık içindedirler.

Bir diğeri de **"Ruhaniler"**dir. Onlar da iki kısımdırlar. Bazıları yüce arşın taşıyıcıları (Hameletü'l-arş), bazıları da geniş kürsünün (Sedene-i kürsi) taşıyıcılardır. **"Bizim her birimizin belirli bir makamımız var. Ve biz sıra sıra saf tutanlardanız. Allah'ı tesbih edenlerdeniz."** (Saffat Suresi, 164-167) âyetleri bunları ifade etmektedir.

Bir gurubu da Yedi semanın mimarlarıdır. Cennet ve cehennem hazinedarlarıdır. **"Rabbın ordularını yalnız kendisi bilir"** (Muddessir Suresi, 31) Onların safları birincisi semaya kadar devam etmektedir. Bunlara yüce ruhlar alemi (Melekut-i a'la) varlıkları denir.

İkinci kısmdaki varlıkların bazısı basit unsurları (dört unsur) tedvirle görevlidirler, bazısı madenler , hayvanlar, bitkiler gibi birleşik (mürekkeb) varlıkları tedvirle görevlidirler. Bu cümleden olarak şimşek, yıldırım, bulut, duman, dağlar, taşlar, denizler gibi bunların herbirini bir melek yönetmekle görevlidir. Hz. Peygamber Efendimiz şöyle bildirmişlerdir: **"Her yağmur katresi ile bir melek iner"** Gine bazı melekler de insan nev'ini korumakla görevlidir. Bunların detaylarını ve sayılarını ezeli ilmin sahibi yüce yaradıcıdan başka bilen yoktur. **"Rabbın ordularını yalnız kendisi bilir"**(Müddessir suresi, 31) Onlar Melekut âleminin en aşağısında olan varlıklardır. **"Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır"**(Fetih suresi, 4) Cin ve şeytanlar bu alemdeki varlıklardan oldukları için bu dünya gözü ile onları görmemiz mümkün değildir. Onlardan bazıları mü'min, bazıları kâfirdir. İblis onların başkanı ve efendisidir. Hak Teâla kıyamete kadar onu ve onun soyundan olanları insanoğluna musallat kılmıştır. **"Ancak**

Allah’ın muhlis kulları hariç” (Saffat Suresi, 40) Bunların insanoğluna musallat kılınmasının sırrı kader sırrının bir parçasıdır. **“Onu ancak Allah ve ilimde derinleşmiş olanlar bilir” Tasavvuf yolunda olanların bütün bunlara iman etmeleri vacibdir. Ola ki Allah bir zafer verir veya katında bir emir bildirir”** (Maide Suresi, 52)

Cismanî varlıklara gelince: Buna maddi alem denir. Bu da iki kısma ayrılır. Birisi semavi varlıklardır. Diğeri dünyevi varlıklardır. Semavi varlıklar: Arş, kürsü, sabit yıldızlar, gezegenler ve yedi gök tabakasıdır. Dünyevi varlıklara gelince: Bunlar dört unsurlar, ma‘denler, nebatlar, hayvanlar, ulvi varlıklardan olan bulutlar, şimşek ve yıldırım ve yağmurdur. Bu Melekut alemini ancak şeçkin bilginler bilebilir. Bu konu da Kur’an-ı Kerim‘de özet halinde beyan edilmiştir. Bu beş duyu ile hissedilen varlıkları görmekte ve hissetmekteler. Allah'ın kitabında bu varlıklardan pekçok defalar bahsedilmiş ve kendi zatı için bu varlıklar delil olarak göstermiştir. Mesela: **“Göklerin ve yerin yaradılışında, gece ve gündüzün birbiri ardından gelmesinde, insanlara yararlı şeylerle denizde süzülen gemilerde Allah'ın gökten indirip yeryüzünün ölümünden sonra dirilttiği, suda, her türlü canlı yı orda yaymasında, rüzgârları ve yerle gök arasında emre amade duran bulutları döndürmesinde düşünen insanlar için belgeler var”** (Bakara Suresi, 164)

Ruhlar alemi ile dünevi varlıklar (cisimler alemi) arasında vasıta olan varlıklara gelince: Bu aleme Misâl ve Eşbah (hayal)alemi denir. Şeriat dilinde ise “Berzah” denir. Basiret sahipi bilginler ve keşif sahipi arifler, melek ruhlarını ve peygamberleri bu alemde müşahhas olarak görürler. Gerçek olaylarda ve rüyalarda meydana gelen şekiller ve hayalleri müşahede etmek de gene bu alemde gerçekleşmektedir. Bu alemin sınırsız özellikleri var. Bunların içinde en güzel en mükemmel, en acaib ve garib ve nihayet en aziz varlık insandır. O bütün alemlerin özelliklerinin özü ve zübdesidir. Dünya ve ahiret aleminde bulunan şeylerin özeti onda bir arada bulunmaktadır. Bu yüzden o yeryüzünde Allah’ın gölgesi ve halifesidir. Bütün nevilerin özü ve hulasasıdır. Herşey onun kemale ermesi için vasıta olarak yaratılmıştır. O kemale erince, bütün gökleri aşarak esas dünyasına döner. Bu dünyada ruhlar bedende yok olduğu gibi ruhlar aleminde de bedenler ruhlar için de yok olacaktır. **“O gün yazılı belge tomarlarının dürüldüğü gibi göğü dürer, ilk yarattığımızdaki şekline döndürürüz. Bunu üzerimize aldığımız va’d olarak yaparız."** (Enbiya Suresi, 104)

Bu mes’elenin tam olarak açıklanması kader sırrını ve Cenâb-ı Allah’ın işlerinde güttüğü gayeleri ifşa etmeye vabestedir. Her ne kadar kalpgözü olanlar açısından manalar, Allah’ın kitabında gün gibi açık seçiktir ama **”Şüphesiz Allah, sizin herşeyi tamamıyla açıklamanızdan hoşlanmaz”** buyurmuştur. Emirü’l Mü’minin (radıya'llâhu anh) bu hususa şöylece işaret buyurmuşlardır: **“Resulullah'a, Allah’ın gönderdiği bilgili kulların Kur’an-ı Kerim’den bilebileceklerinin dışında insanlardan gizlenecek hiçbir şey bildirilmemiştir."** Sebepler ve sonuçların açıklanması bu ifadede bulunmaktadır ama....

Beyt
Dünya saba rüzgârı ile dolu değilse de kişi koku alabilmelidir.

“Göklerin ve yerin yaradılışında, gece ve gündüzün bir biri ardınca gelmesinde düşünenler için apaçık ibretler var. Onlar, ayakta dururken otururken, yan üstü yatarken Allah’ı anarlar. Göklerin ve yerin yaradılışı hakkında derin derin düşünürler. Ve onlar : Ey Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tesbih ederiz. Bizi cehennem azabından koru, derler. (Al-i İmran Suresi, 190-191)

Yeniden üzerinde durduğumuz konuya dönelim. Kalbi uyanık olanlara bütün işler, hareketler, afetler, zahir ve batın olayların Allah’ın iradesiyle meydana geldiği her insanın geçmişte bir kaderi olduğu ve bir kudret ile yönlendirildiği görünür. **”Biz herşeyi bir ölçüye göre yarattık.”** (Kamer Suresi, 49) **“Yeryüzünde vuku bulan ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce bir kitapta yazılmış olmasın. Şüphesiz bu Allah’a göre çok kolay bir iştir.”** (Hadid Suresi, 22) İşte bu âyetler insanın geçmişte bir kaderi bulunduğunu ifade etmektedir.” Allah sizi ve yapmakta olduğunuzu yarattı” (Saffat Suresi, 96) **“Allah’dan başka yaratan var mı?”** (Fatır Suresi, 3) ayetleri de insanın ve her türlü olayların bir kudret ile yönetildiğini bildirmektedir. O her an yaratmaktadır. **”O, her an aktif durumdadır'** (Rahman Suresi, 29) Fakat mecaz yoluyla Allah’ın fiilleri, o fiillerin geçtiği yerde bulunan insanlara mal edilir. **” Attığında(ok) atan sen değildin. Fakat onu Allah attı”** (Enfal Suresi, 17)

Beyt
Fiil benden kaynaklanmamaktadır, fakat benden de ayrı değil. Ruhun fâilidir de ruhun fiili tensiz değildir.

Fiil insandan meydana gelmektedir, fakat gerçekte fail o değildir. Eğer bu yazıyı şu kâğıt üstüne yazan kalemdir denirse, doğru söylemiş olur. Aynı zamanda aslında bu yazı, kalemden çıkmış değildir dense gene de doğru söylemiş olur. Gerçek böylesine iki farklı şekilde görülebilmektedir. İşte burada **“Cebir” ve “Kader”** denizinin tehlikeli dalgaları bulunmaktadır. Bu dalgaların darbelerinden ancak ermişler ve ilimde mutahassıs olanlar kurtulabilir.

Kadere iman vacibdir. Kendi kusur ve aczini itiraf etmek ise edebin gereğidir. Allah’a isyandan kurtuluş ancak Allah’a sığınmakla mümkündür. Allah’ın yardımı olmadan Allah’a kulluk etme kuvvet ve kudreti yoktur. Herşey onun kaza ve kaderiyledir. Yardım Allah‘dandır. Tek sığınılacak ve dayanak odur. Onun dilediği olur, o dilemezse olmaz. O herşeyi yerli yerinde yapan, herşeyi bilendir. O ne yüce hükümran ve ne güzel sahibdir.

İKİNCİ DOĞUŞ

İkinci temel gerçek olan peygamberlere iman hakkında olup, iki Kevkeb olarak ele alınacaktır.

I. KEVKEB

Peygamberlik olayının temel prensiplerinin ta’rifi, üstün meziyetler ve garipliklerini bilmek hakkındadır. Allah seni onun sırlarındaki özellik ve acaiblikleri anlamaya, nurlarını garipliklerini kavramaya müsait ve muaffak kılsın. Bilmiş ol ki, insanın çeşitli hassaları ve her hassanm kendine göre yetenek ve idrak seviyesi vardır. Mesela: İstikbale nüfuz etme ve onu idrak etme hassası, akletme yeteneğine göre gaybdır. Keza bir ceninin kendine göre idraki vardır. Onun bu idrak hassasına göre süt çocuğunun idrak gücü gaybdır. Çünkü onu anlaması mümkün değildir. Süt çocuğu, ceninin hassasını aşan bir hassaya sahiptir. Aynı şekilde yetişkin bir insanın hassası da süt çocuğunun ve ceninin hassasını aşmaktadır. Bilge insanın hassası, yetişkinin hassasını aştığı gibi velilikdeki hassas da bilge kişinin hassasını aşar. Peygamberlikdeki hassas da velilik hassasını ve diğer hassasları aşmaktadır. **”Her ilim sahibinin üstünde daha iyi bilen biri vardır. “** (Yusuf Suresi, 76)

Buna göre ceninin, emzikteki çocuğun yeteneklerini anlaması mümkün değildir. Çünkü o ana rahminde mahpus bir haldedir ve bu dünyadaki ortama henüz gelmiştir. Buna göre kıyas yapınız. Her kim insana hassalardan hangi hassa içinde bulunuyorsa, kedisinin idrak seviyesini aşan şeyleri idrakte âcizdir. Mesela: Hayal, vehim ve dar İnsanî kalıplarla sınırlı olan ”Mücessime” hassası içinde olanlar sürekli olarak taklit kalıpları içinde bulundukları için akıl hassasının idrak ettiklerini, anlaması asla mümkün olmaz. Fakat eğer hayal ve vehim kalıplarından kurtulup da, akıl alemindeki ortama ulaşılırsa o zaman nasıl bir idrak seviyesinde olduklarını anlarlar.

Beyit
Orada aklın almayacağı ma’nalar vardır. Akıl ancak hikâye ile onu anlayabilir. Kendi bulunduğu hassanın üstündeki bir hassaya ulaşmak isteyen insan, gaybe imandan yararlanmaya çalışmalıdır. Aksi halde geleceğe nufuz edebilen hassaya uluşmak mümkün olmaz. Gaybe imanda uyulması gereken esaslardan biri gerçeğe nüfuz hassasına, asla akıl yürütme ile hükmetmektedir. Kendisini tam cahil gibi bilip renkler ve şekilleri idrakda görme duyusu ile hareket etmeyip de koklama ve işitme duyusu ile renkler ve şekiller hakında hüküm vermeye kalkışması tamamen hatadır.

*Mücessime: Allah'ı cisim olarak algılayan itikadî mezhebin adıdır. Hicrî VI-VII. asırlarda Azerbaycan bölgesinde bu mezhep mensupları yaygın idi.

Beyt
Kör, bir annesinin olduğunu bilir. Fakat onu zihninde canlandıramaz. İnsan tabiat ananın karnından kurtulmadıkça beşeriyyet kalıbından dışarı çıkmaz ve Melekut alemine ulaşamaz. Aklın ölçülerini aşan hassaya, akıl ve duyguların imkanları ile ulaşılmaz. Bu ancak gaybe iman gücü ile mümkün olabilir. ”Siz analarınızın karnında ceninler halinde iken, sizleri çok iyi bilen odur. Kendinizi temize çıkarmayın.” (Necm Suresi, 32)

Beyt
Ey gönül bu dünyada daha ne kadar bunun ve onun tarafından aldatılacaksın. Artık şu karanlık kuyudan çık ki dünyayı göresin.

Evet bu temel açıklamalar verildikten sonra bilinmesi gereken husus şudur: Akıl gücünün son sınırı, veliliğin başlangıcı, veliliğin son sınırı peygamberliğin başlangıcıdır. **”Allah rızık bakımından bazınızı bazılarınıza üstün kıldı.”** (Nahl Suresi, 71). "İşte bu peygamberlerden bir kısmını bir kısmından üstün kıldık.” (Bakara Suresi 253) İbn Abbas (radıya'llâhu anh) dan nakl edildiğine göre: **Alimler, mü'minlerin üstünde derece derecedir. Her iki derece arasındaki mesafe beşyüz yıldır."** Onun bu sözü işte bu gerçeği göstermektedir.

Ancak peygamberlik hassasındaki bilgi gücünün özelliklerini ve detaylarını peygamberlerden (aleyhisselâm) başkası bilmez. Fakat o hassadan küçük bir parıltıya bazıları akıl hassası ile bazıları da velilik hassası ile bir nebze ulaşmışlardır. Aklın ve ilmin aracılığı ile o hassadan bazı haberler verilebilir. Meselâ Peygamberlere gayb aleminin ufkundan beşeri eğitim ve öğretim olmaksızın Mebde (Yaradılış) ve Maad(ahiret)m detayları hakkında tam yeterli bilgi verilmiştir. Alemdeki nizama şekli veren genel kanunlar kendilerine öğretilmiştir. Avam, şekillere bürünmüş rüyalarla gayb alemiyle ilgili bilgi verilirken, onlara açık seçik olarak gösterilmektedir. Gene onlara öyle bir kudret verilmektedir ki, yer ve gök cisimleri üzerinde Allah’ın izni ile diledikleri gibi tasarrufta bulunabilmektedirler. İnsanoğlunun bu dünyada ortaya koyduğu her türlü amelin ne tür sonuçlar doğuracağını da bilmekteler. Kıyamet ve ahiretin her safhasında ne olacağını da bilmekteler. Amellerin karşılığı olan sevap ve ikabın ölçülerini kat’i ve gerçek olarak görürler. Bununla beraber Cebrail (aleyhisselâm) vasıta ve elçiliği ile onlara emirler bildirilir. İnsan ruhunu irşad ederek ve beşerin istek ve eğilimlerini kemâle erdirmek onlara ebedî saadet ve mutluluk müjdesi verirler, ebedî şekavetden uyarırlar. "Peygamberleri sadece müjdeleyici ve ikaz edici olarak göndeririz." (En’am Suresi, 48)

II. KEVKEB

Hazret-i Muhamed Mustafa (salla’llâhu aleyhi ve sellem)' nın peygamberliği (Nübüvvet) hakkında ve ondaki rububiyyet sırrına bir işaret beyanındadır.

Allah senin gönlünü bilgi ve irfan nuru ile aydılatsın. Bil ki, Peygamberlik (Nübüvet) hassası, insanlık hassalarının üst sınırının üstünde bir hassadır. Muhammed Mustafa (salla’llâhu aleyhi ve sellem)nın üstün nübüvvet hassası da bütün nebi ve rasüllerin hassasının ötesindedir. Çünkü o yaratıkların en üstünü ve en mükemmelidir. Kıyamet günü bütün peygamberler ve kemale ermişler Arasat’da hazır bulunacaklar. Orada önce gelmiş olanların ve sonra geleceklerin özü, zübdesi ve efendisi o olacakdır. O makam, cennetdeki en yüksek derece ve en üstün rütbe olup, ondan daha yüksek bir rütbe bulunmamaktadır. O makama **“Makam-ı Mahmud“** (övülmüş makam) denir. **“Ey Muhammed: Geceleğin uyanıp yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl. Belki de Rabbın seni övülecek(Mahmud) bir makama yükseltir.”** (İsra suresi, 79). Bu makama lâyık yalnız bir şahıs vardır. O da Muhammed Mustafa’dır. Onun şeriatı, bütün şeriatları neshetmiştir (hükmünü kaldırmıştır) onun getirdiği

din bütün dinlerin en mükemmelidir. O, peygamberlerin sonuncusu, resullerin efendisi, cennetdeki en şerefli meleklerden daha şerefli ve onların da efendisidir. **"Muhammed sizden herhangi birinizin babası değil. O Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur.** (Ahzab Suresi, 40)

Şi'r
Gece olmadıkça varlığın günü doğmuştur ve mevcut güneşten başka güneş düşünülemez.
Onun eşiğinde toprak gibi olmayan, melek dahi olsa toprak onun başına.

Onu hak ve hakikat ile bütün beşeriyyete müjdeleyici ve ikaz edici olarak gönderen, Allah'ın izni ile insanları Allah'a çağıran bir nurlu kandil kılan yüceler yücesi Allah'ı tesbit ederiz. Onunla peygamberlik sona erdi, risalet son buldu. Ondan sonra peygamberlik vehmetmek cahillik ve taşkınlıktır. Çünkü mükemmele birşeyler eklemek, noksanlıktır.

ÜÇÜNCÜ DOĞUŞ

Ahiret gününe iman olan üçüncü asıl gerçek hakkında olup iki kevkebi ihtiva eder.

I. KEYKEB

Beşeri kalıbın yok olmasından sonra insan ruhunun kalıcılığına iman hakkındadır.

Allah seni beşeri karanlıklardan arındırsın ve gerçekleri gören kılsın. Bil ki, insan ruhu, ebedî olarak kalıcı ve sonsuz hayat için yaratılmıştır. Allah'ın vahyi, peygamberlerin şehadeti ve evliyanın tasdiki, bilge kişilerin, ilim ve fikir adamlarının istidlal ve vardıkları sonuçlarla böyle olduğu isbat edilmiştir. Ruhlar için zeval ve yok olma söz konusu değildir. **"Allah yolunda öldürülenleri ölü saymayın. Bilakis Rableri katında diridirler."** (Al-i. İmran Suresi, 169)

Nazm
Dünyada ölümün hükmü bedene işlemektedir. Ruh dünyasına ölüm nüfuz edemez.
"Sizler ebediyyet için yaratılmışsınız. Ölümle bir yerden başka bir yere nakledilmektesiniz. Kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçenin kapısı, yahut cehennem çukurlarından bir çukurdur"

Şi'r
O ülkede sadece ruhlar var, orada ölüm ölmüş, artık ölecek yok.

"Kıyamet günü ölüm güzel bir koç kılığında getirilir ve cennet ile cehennem arasında kesilir." denmiştir. Bu mes'elenin anlaşılması ve örneklendirilmesi, bilim adamlarının terimlerini tesbit ettikleri ve kitaplarında kaydettikleri aklın ölçüleri ve akıl yürütme yolu ile mümkün değildir. **"Evlere kapılarından giriniz"** dendiği gibi ruhlar aleminin doğusunda gerçek bilgi şafağının doğması iman ve takvaya bağlıdır. **"Eğer kasabaların halkı inanmış ve bize karşı gelmekten sakınmış olsalardı, onlara yerin ve göğün bereket kapılarını açardık"**(A'raf Suresi, 96) Tabiatın karanlık örtüsünden kurtulmuş ve bir müddet ezel güneşinin parıltıları altında bulunmuş bir ruh gerek ki, beşerî ruhun kalıcılığı üzerindeki şüpheleri silecek, karanlıkları

yok ederek anlayabilsin. **“Müminlerin imanlarını kat kat arttırmaları için kalplerine güven veren odur”** (Feth Suresi, 4)

Gayet açıktır ki, üç-beş tek sakallı yaşlı bilginin hayal gücü, ahiret ahvalim anlaması mümkün değildir. **“Siz ancak zanna tabi oluyorsunuz ve sadece tahminde bulunyorsunuz”** (En’am Suresi 148)

Rubai
Ma’rifet şarabı içenler safa sürdüler. Cahiller niçin zorlukların tortusunu çekip duruyorlar. Onlar kalbur ile kuyudan su çekiyorlar. Oysa belge ile her can sana aydınlanacaktır.

Allahım kereminle ve bol merhametinle bizi Muhmmed’in (salla’llâhu aleyhi ve sellem) ümmetinden kıl.

II. KEYKEB

Berzah, haşr, kıyametin ve ahir etin genel ahvali hakkındadır.

Allah, gözünden beşerî perdeyi kaldırsın. Bil ki, insan tabiî ölümle maddeden ibaret olan şu bedenle ilgisi kesilince uğrayacağı ilk durağı, İlâhî alemlerden çok özellikleri bulunan bir alemdir ki, ona “Berzah”denir. Kur’an-ı Kerim o alemden haber vermektedir. **"Arkalarında geriye dönmekte olanları alıkoyan bir engel (berzah) vardır”** (Mu’minun Suresi 100) Hz. Peygamber’in(salla’llâhu aleyhi ve sellem) haber verdikleri insanın maddî ölümden sonra beden şeklinde iken “Münker ve Nekir” sorgu meleklerinin sorgulamaları bu Berzah aleminde gerçekleşecektir.

Bu alemin özellik ve garipliklerinden biri de şudur: İnsan bu dünyada hayır ve şer olarak ne iş yapmışsa bu berzah aleminde bu fiilleri uygun bir surette karşısına çıkacaktır. **“Her insanın yaptığı iyliği ve yaptığı kötülüğü hazır bula-cağı günü bir düşünün”** (Ai-i İmran Suresi 30) Bu alemin özelliklerini anlatmakla bitmez. Buradaki olaylar cesetlerin haşr edileceği gün olan kıyamete kadar devam edecektir. ”Sura üflenince kabirlerinden Rablerine koşarak çıkrarlar.” (Yasin Suresi, 51) İşte o gün büyük kıyametdir. **"Ey Muhammed; De ki, şüphesiz öncekiler de sonrakiler de belli bir günün belirli bir vaktinde toplanacaklardır"** (Vakıa Suresi, 49,50) O gün beşerî ruhlara yeniden bedene hükmetmesi yeteneği verilir. Gökler dürülür ve bu dünya başka bir dünyaya dönüştürülür. **“Yerin başka bir yerle, göklerin başka göklerle değiştirildiği ve herşeye üstün gelen tek Allah’ın huzuruna çıkıldığı gün”** (İbrahim Suresi 48). Gene o gün yıldızlar dökülür. Ay ve güneş siyaha bürünür. **"Şüpesiz ay ve güneş kıyamet günü ateş içinde dürülür."**

Beyt
Kıyamet günü senin Hindu olduğun belli olsun diye güneş siyaha bürünür.

Arş sekiz melekle kaldırılır. “Melekler onun çevresindedirler. O gün Rabbının arşını, onlardan başka sekiz melek kaldırır” (Hakka Suresi 17)

Cenâb-ı Allah Arasat'da bulunanların herbiri inançları ölçüsü nisbetinde O azameti görebilirler Bu hususta şöyle demişlerdir.

Şi'r
Senin cemalini sonsuzluklardan seyredenler senin yüzünde kendilerini görürler. Bu görüşlerindeki farklılık kendi inançlarındaki farklılıktan kaynaklanmaktadır.

Orada kullar arasında büyük farklar bulunur. **"Kıyamet günü şaşmaz teraziler kurarız. Hiçbiri haksızlığa uğratılmaz. Hardal danesi kadar olsa bile yapılanı ortaya koyarız. Hesap görenler olarak biz yeteriz."** (Enbiya Suresi 47)

O gün bu işe uygun, o şartlara göre insan idrakinin kavrayacağı bir terazi kurulur. Cehennem üzerine kıldan ince ve kılıçtan keskin bir köprü kurulur ki, buna "Sırat" denir. İnsanların iman dereceleri o köprüden geçişte belli olur. Kimisi bu köprüden kuş gibi uçarak geçer, kimi yürüyerek, kimi düşe kalka, kimi de cehennemin derinliklerindeki ateşlerin içine düşer.

Her kim bu dünyada sıratü'l müstakimde (dosdoğru yol) sabit kadem olsa ve şeriata bağılılıktan ileri seviyede bulunsa, orada uçarak, yürüyerek ve dosdoğru olarak "Kevser" denilen esas varılacak yere varır. Orası şehidlere, gönül gözü olanlara tahsis edilmiştir. O kevser'den kana kana içerler. İlklerin ve sonradan geleceklerin Efendisi övülen makamın sahibi Muhammed Mustafa (salla'llâhu aleyhi ve sellem)ya ulaşırlar. O şefaat kapısının açıcısıdır. Övgü bayrağı (Livaü'lhamd) onun elinde olacaktır. İnsan neslinin önde gelenleri olan bütün paygamberler, veliler, erenler o bayrağın gölgesinde bulunacaklardır. Şefaat edeceklerin ilki de odur. Ondan sonra peygamberler, veliler, bilginler ve müminlerin her biri rütbeleri miktarınca şefaatte bulunacaklardır. Salih amel sahipleri de ebedi saadet yurduna alınacaklardır. Fitne fücur ehli olanlar da ebedi cehenneme atılacaklardır. Ümmetin isyankâr olanlarına azab uygulanacak, kafirler ve şakiler ise ebedi cehennem azabında kalacaklar. Cehennemin girişlerinde maddi ve ma'nevi çeşitli işkenceler uygulanacaktır. Fakat bu işkencelerin en şiddetlisi ve en dehşetlisi insanın mahcubiyyet içinde bulunmasıdır.. Bu Allah'ın cemalini görmekten mahrum kalmaktadır.

Şİ'r
Cehennemden hiçbir korkumuz yok bizim. Canımızın belası, hicabdan (Allah' ı görmekten) uzak düşmektir.

Onu görmeme belasından Allah'a sığınırım. **"Hayır doğrusu o gün Rablerini görmekten mahrum olacaklardır"** (Mutaffifin Suresi 15)

Cennetin bölümlerinde muhtelif tarz ve cinslerde ruhani ve cismani lezzetler bulunmaktadır. Fakat bu lezzetlerin en şereflisi ve en muhteşemi, mahiyeti ve tarifi yapılmayan Alemlerin Rabbı, sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Allah ile yüz yüze gelme olayıdır. **"Allah'a karşı gelmekden sakınanlar güçlü hükümdarın katında yüksek bir derecede cennetde ferahlık ve aydınlık içindedirler."**(Kamer Suresi, 54-55)

Şi'r
Sen görününce putlara duyulan aşk boşa çıktı. Bu gönül çalanlardan uzaklaş. Sen bize yetersin.

"Allah'a kavuşmayı dileyen kimse yararlı işler yapsın ve Rabbine kullukta ona hiç ortak koşmasın" (Kehf Suresi, 110)

Rubai
Ey dünyaya talip kişi: Sen bir ücret karşılığı da çalışmaktasın. Ey cennete aşık: Sen bu gerçekten çok uzaksın. Ey iki alemden bihaber olduğu için sevinçli insan: Dünya lezzetinden kendini mahrum bırakmanın neş' esini daha görmedin. Bu halin çok görülmez.

Böyle küçük hacimli bir esere bu konuda daha fazla söz sığdırılmaz. Bununla beraber, keşif sahibi, evliya ve ilimde derinleşmiş bilginler bilirler ki, kutsal ülkedeki gezginlerin duygu ve hislerinin kısa bir özeti, derli toplu olarak bu sahifelere yazılıp tesbit edildi. Bunun geniş ve detaylı anlam ve açıklaması sadece **"Katımızdan kendisine bir ilim öğrettiğimiz"** (Kehf Suresi, 65) âyetinin irfan mektebinde öğrenilebilir. Bu mektebin başlangıç bilgilerini ihtiva eden sahifesinin sırrına ulaşmak, iki dünyanın süs ve nakışlarından, iman ve takva silgisi ile gönül levhasını temizlemek mümkün olur.

Şi'r
Gönül levhasını iki cihan hırsı ve tamamdan tertemiz yusan Cebrail senin güzelliğini temaşaya gelir.
Senin vücudunun sırlarını bir bir yazarlar ve şendeki kemalatı hiç kimse idrak edemez artık.

Bu açıklamalardan sonra Hatime bölümünde bazı şeyleri hatırlatalım ve öğüt olsun amacıyla birkaç söz yazalım. Allah bizi ve sizi işitsin, sevdiği ve rızası olan şeyleri yapmaya bizleri muvaffak kılsın.

Ey Aziz: Allah seni mutasavvıflar yolunda olanların ulaştıkları en yüksek mertebeye kavuştursun. Bil ki, her fen ve ilim erbabının kendi sahalarına mahsus terimleri, kaideleri, ölçü ve birimleri vardır. Bu ilimler alanında derinleşmek ve detaylarına nüfuz etmek, o alanların terim ve kaidelerini bilmeye bağlıdır. Ma'rifet ve şuhud ehli olanların da kendi sahaları ile ilgili terimleri, kaideleri ve ölçüleri vardır. Bu alanda özet (Mücmel) ve mufassal açıklamalarda bulunmak, bir takım başlangıç bilgileri gerektirmektedir. Fakat bu eser o tafsilatı anlatmaya yeterli değildir. Ancak şu kadar bildirelim ki, sahanın mütehassıslarının kullandıkları ölçüler dört kısma ayrılır. Allah'ın kitabı ve Rasulullah'ın sünneti, İcma u Ümmet ve gönlün maksadı bir gönül yetiştirmekdir. Ve fakat bu gönülden maksadın ne olduğunu ve bu gönlün vasıflarım Hz. Peygamber (salla'llâhu aleyhi ve sellem) Cenâbı Rabbi'1 aleminden şöyle hikaye etmektedir: **" Ben ne dünyama ve semama sığarım. Fakat mü'min kulumun yumuşak ve temiz kalbine sığarım"** Tabiatın pisliklerinden ve dünyadaki kötülük ve karanlıkdan, şeriat ve tarikata tam tamına uygun hareket etmedikçe o gönül tamamıyla armamaz ve böyle bir olgun gönül meydana gelmez.

Rubai

Gönül sırlarının kaynağı, aşkın mahzenidir. Varlık bahçesinde gönül tamamiyle dikensizdir. Şüphesiz esas gaye gönüldür, fakat o gönül elde edilince dertler ve belalar azalır, yok olur.

Bu mukaddeme bilgilerden sonra: Ruhlar aleminin ufuklarından keşif sahibi arifin gönül levhasında parlayan şeylerin Allah'ın kitabı ile uygunluk halinde bulunması gerekir. Bu keşifler eğer Allah'ın kitabı ile uygunluk halinde değil ise onlara iltifat etmemelidir. Sonra eğer Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin sünneti ile mutabıksa doğruluğuna hükm olunmalı, aksi halde o konuda susmayı tercih etmeli. Aynı şekilde İcma u ümmet ile bilginlerin ve ümmetin şeyhlerinin (kuddise sırruhumu'l-âlî) görüş ve düşüncelerine de uygun olmalıdır. Şeyh Ebu Süleyman-ı Daranı'den (230/844) şöyle dediği nakledilmiştir: **"Öyle zamanlar oldu ki, kırk gün süre kalbime doğan bir hakikati, Kur 'an ve Sünnet'den iki şahid olmadıkça açıklamaya müsaade edilmedi. "Çünkü bu yolda yapılan yanlışların haddi, hesabı yoktur. Maddi ve ma'nevi mukâşefe alanı ile ilgili olarak "Afakı"ve " Enfusi" belirti ve teşbihler hakkında "Onun denizinin büyük dalgalarından ancak Allah'ın muhlis kullarından olan üstün insanlar kurtulabilir, onlar da pek azdırlar"** denmiştir. Şüphesiz işte bundan dolayı bir derin kavrayışlı ve sezgi gücü yüksek bir şeyhe ihtiyaç duymak zorunlu olmaktadır. Ancak çok nadir istisnalar olmakla beraber **"Her kimin rehber bir üstadı yoksa, onun ustası Şeytandır"** denmiştir. Bu konuya arifler sultanı Ebu Yezid-i Bestami (262/ 875) böyle işarette bulunmuştur.

Beyt
Ay yanaklı bir yol göstericisi olmayan tehlike ile karşı karşıyadır ve halk ondan bihaberdir.

Nitekim şanı yüce Allah, kemal-ı lutfu ve merhameti ile şeyhlerin nefeslerini ve onların sohbet ve himmetlerini bir nur ve sır ile bezmiştir ki, bunu sözlerle açıklamak mümkün değildir.

Beyt
Şeyhin emrinin dışında bir işe koyulma. Bu şeyh irfan ve bilgi şeyhidir, yaş bakımından şeyh (yaşlı) değildir.

Bulunduğu toplumdaki şeyh, ümmeti içindeki peygamber gibidir. **"Ey inananlar! Allah'dan sakının, ona ulaşmak için vesile arayın, onun yolunda cihad edin ki kurtulasınız"** (Maide Suresi, 35). Araştırıcılar bu âyetdeki **"Ona ulaşmak için vesile arayın"**dan maksadın bir şeyhe bağlanmak olduğuna İlâhi emirdir, demişlerdir.

Rubai
Allah yolunda eğer kılavuz kişiye ulaşırsan başını onun yoluna koy ki menzile ulaşasın. Dertsiz olanlara göre bu kadehin bir rengi yoktur. Sen gönlündeki derde bir ilaç bulursun.

Böyle bir kılavuz kişiyi (kâmil şeyh) bulunca gerçek bütün çıplaklığıyla ortaya çıkıncaya ve kulluğun zirvesine ulaşıncaya kadar onun hizmetinde bulunmalı, onun öğüt ve direktiflerini büyük bir saadet bilmeli, emir ve yasaklarını can ve gönülden kabul etmelidir ki, onun değerli varlığı sayesinde İlâhi lütfun havasını teneffüs ederek celâl ve cemâlin otoritesinin disiplini ile eğitilmiş olsun ve her türlü yanlışlıklardan vehim ve hayal kuruntularından tamamıyla

kurtulabilsin. Bununla beraber kesin olarak bilinmelidir ki göklerin dosdoğru bir istikametde hareketi iki kutub'a bağlıdır. Havanın uygunluğu ve muhalefeti ve Allah'ı zikrin devamının sağlanması bu iki kutbun temel kaidelerine ve neticelerine ulaşılması, ancak zamanın gönlü zinde ulu kişisinin sohbeti ile mümkündür. Bunun başka da bir imkânı ve yolu yoktur. Özellikle de bu işin şaşmaz ölçüsü, şan ve şöhretten feragat etmek, dünya ile ilgiyi kesmektir. Gönülde Allah sevgisinden başka hiç bir şeye yer vermemeye ve ünsiyet kurmamaya çalışmalıdır. Zira kıyamet günü o sevgiden başka kurtaracak bir şey yoktur. **"Allah'a temiz bir kalple gelenden başka kimseye malın ve oğulların fayda vermeyeceği gün"** (Şuara Suresi, 89) Tevhit perdelerinin merdiveni sohbetten tecridi söylüyor.

Beyt
Sende yerme (iğneleme) havası bulundukça Meryem oğlu İsa olsan senden meyve olmaz.

Fakat engellerin en zoru ve şiddetlisi perdelerin en kesifi insanın başka şahıslara bağlılığı ve muhabbetidir. Bir kısım insan ve büyükler itiraf etmişlerdir ki, bu dar geçit, geçitlerin en zor olanıdır. O yoldan olmak ise tam şaşkınlıkla neticelenir. **"Dünya hayatında Allah'ı bırakıp aranızda putları muhbbet vesilesi kıldınız. Sonra kıyamet günü biri birinize küfreder ve karşılıklı la'net okursunuz"** (Ankebut, Suresi, 25)

Başka insanlara bağlılığın çok çeşitleri ve fakat onları bir bir açıklama sözü uzatmak olacaktır. Bunun da çoğu zararlı bir mecraya gider. Büyükler: 'İflasın belirtisi insanlarla uğraşmaktır" demişlerdir. Kur'an-ı Kerim bunu defetmek için şu öğüdü vermektedir: **"Rabbının adını an. Herşeyi bırakıp yalınız ona yönel. O doğunun ve batının Rabbidir. Ondan başka ilah yoktur. O halde onu vekil edin"** (Müzzemmil Suresi, 8-9)

Gaybden bir tercüman, muhabbeti şöyle ifade eder.

Rubai
Dertli isen devan benim ben. Kimseyle oturma seni bilen benim ben.
Eğer bizim yanıbaşımızdaki toprakta ölürsen. Şükret ki senin kanının bedeli, benim ben.

Hulasa dar geçitler ve yol kesenler pek çoktur. Bundan kurtulmak ancak şeriata tabi olmak ve şeyhlere itaat etmekle mümkün olabilir.

Beyt
Bu binlerce tehlikesi olan bir yoldur. Gah önde bir yokuş gah bir iniş var. Kesret (çokluk) olduğu sürece o yoldaki ağır şartlar devam eder. Kesret yok olunca yolculuk da ortadan kalkar.

"Hak geldi batıl yok oldu" (İsra Suresi, 81)

Beyt
Bütün bu tılsımlı renkler Vahdet sırrını bir renge indirger. Gönülde mahlukat ile olan ilgi, bir zerre dahi mevcut ise Cenâb-ı Hakk'ın azametinin perdesi, mutlak birliğinin cemalinden kalkmaz.

Beyt
Bizde benlikten bir zerre dahi kalkmışsa Cenâb -ı Allah'ın azameti sana görünmez.

Şunu kesin olarak bil ki, Allah yolunda ilerlemek ancak Allah'ın inayet ve merhameti ile mümkündür. Her kim Allah'ın inayeti olmadan kendi gayreti ile Allah'a vasıl olduğunu zannederse sadece kendini alay konusu etmiş olur.

Beyt
Bu kulun üzerinden açıkça bir ömür geçti. Gördü ki elbette sana sensiz ulaşmak imkansızdır.
Hakka vuslat amel çokluğu ile de değildir. Fakat vuslatın amelsiz olduğu da adetullah'da yoktur.

Beyt
Amelle vuslat verilmez kaidedir. Fakat amel olmadan vuslat gerçekleşmez de adettendir.

Sonuç önceki söylenenlerle ilgilidir. Öncesi varsa sonuç da olacaktır. Alemde cari olan kaide hayırdır. Rahmet ve merhamet ön plandadır. **"Rahmetim gazabımı bastırmıştır"** buyurmuştur. Cenâb-ı Allah'a karşı iyi niyet beslemek kulluğun güzel yönlerindendir **"Allah barışa ve iyiliğe çağırır. Dilediğini doğruya yönlendirir "** (Yunus Suresi, 2-5). **"Allah'ı çokça anın onu sabah akşam tesbih edin"**(Azhab Suresi, 41-42) **"Hepiniz Allah'ın ipine sıkıca yapışın asla tefrikaya düşmeyin"** (Al-i İmran Suresi 103). **"Allah şüphesiz adeleti, iyilik yapmayı yakınlara bakmayı emreder, hayasızlığı inkârcılığı ve taşkınlığı yasak eder ve tutasınız diye size öğüt verir "** (Nahl Suresi 90)

Allah'a hamd ve güzel yardımı ile kutsal Receb ayının ortasında 660 yılı çarşamba günü MATALİ'ÜLİMAN tamamlandı. Yaratıkların en hayırlısı Hz. Muhammed salla'llâhu aleyhi ve selleme ailesi fertlerine selam olsun.

Kaynak: AHİ EVREN (Şeyh Nasırü'd-Din Mahmud el-Hoyî) İMÂNIN BOYUTLARI, Tercüme, İnceleme ve Araştırma, Doç.Dr. Mikâil BAYRAM

[slideshare id=57697394&doc=ahievrenimnninboyutlari-160131110656&type=d]

BABA NEYE ÜZÜLÜR?

Bir adamın iki oğlu vardı.

Birini zahmet çekmeden büyüttü, olması gerekene kavuşması için dualar dahi etmedi. O her şeyin iyisine kavuştu.

Diğer oğluna ise her ne ettiyse olmadı, dualar etti, tutmadı, Affetti her zaman, yine adam olamadı. Fırsat üstüne fırsat verdi, hiçbirini üzerinde/yerinde bulamadı. Üstüne birde bir de oğlu cüzzam oldu, yandı yakıldı. Üzüntüsü üzüntüsüne eklendi. Unutayım dedi. Onu unutmak istedi, yine unutamadı.

İyi evladını düşünmeyen, gayret ettiğine rağmen kötüye mağlup olan oğlundan vazgeçemeyen babanın rahatı var mıdır?

Hz. Mevlâna Celâleddin Rumî kuddise sırruhu'l-athar efendim buyurdular ki:

Cehennemliktim, kötülüklerle, şerlerle doluydum. Onun ihsan eli beni bir kevser haline getirdi.

Cehennem kimi yakar, yandırırsa ben o yanan şeyleri cesette tekrar çıkarır, bitiririm.

Kevserin işi nedir? Her yanan, onun vasıtasiyle biter, yenilenir.

Kevser, katra katta keremlerini ilân eder; cehennemin yaktığı şeyleri ben yine yerine getiririm der.

4170. Cehennem, güz mevsiminin soğuğuna benzer. Keserse ey gül bahçesi, bahar gibidir.

Cehennem, ölüme, mezar toprağına benzer. Kevserse sur üfürülmesi gibidir.

Ey cehennemde bedenleri yananlar, Tanrı keremi, sizi kevsere çağırmadadır.

Ey daima faal olan diri Tanrı, lütfen **"halkı, benden faydalansınlar diye yarattım;**

Ben onlardan faydalanayım diye değil" buyurmuştur. Bu, senin cömertliğindir; bütün noksanlar, o cömertlikle düzelir.

4175. **Bedene tapan şu kullarını affet.** Af denizinin af edişi, yerinde bir iştir.

Halkı ırmak gibi, sel gibi affet, yıka, ant, kendi denizine daldır, temizle.

Aflar, her gece şu gönülden çıkar, güvercinler gibi sana uçar, ulaşır.

Seher çağı yine onları uçurur, geceye kadar şu bedenlere hapsedersin.

Yine akşam çağı, o sayvanın, o damın aşkı ile kanat çırparak uçarlar.

Kaynak: Mesnevi, c. V, beyit: 4165-4176

ABDAL MUSA SULTAN VE VELAYETNAMESİ

Kim ne (bilür) bizi nice soydanız

Ne bir zerre oddan na hod sudanız

*

Bizim hususumuz, ma'rifet söyler

Biz Horasan mülkündeki boydanuz

*

Yedi deniz bizim keşkülümüzde

Hacım umman oldu biz o göldenüz

*

Hızır. İlyas bizim yoldaşımızdur

Ne zerrece günden ne hod aydanuz

*

Yedi tamu bize nevbahar oldu

Sekiz uçmak içindeki köydenüz

*

Bizüm zahmımuza merhem bulunmaz

Biz kudret okuna gizlü yaydanuz

*

Musa Tur'da durup münacat eyler

Neslimüz sorarsan asıl Hoy'danuz

*

Ali oldum adım oldu bahane

Güvercin donunda geldüm bu hâne

*

ABDAL MUSA oldum geldüm cihane

Arif anlaR bizi nice sırdanuz

**

VAR MIDIR HİÇBİR ER ALİ'DEN GAYRI

Gözlerin kör olsun ay kanlı Yezid

Bu meydanda ne var Ali'den gayrı

On iki İmamın kapasın açan

İmamlar değildir: Ali’den gayrı

*

Güvercin donuyla Urum’a uçan

İmamlar evinin kapısın açan.

Cümle evliyalar üstünden geçen

Var mıdır hiçbir er Ali'den gayrı

*

Muhammed Mirac'ın yoluna girdi

Bu sır gayet sır içinde sır idi.

Şir donunun halem mührünü verdi

Bu sırrı kim eder Ali'den gayri

*

Cümle evliyalar İmamlar bunda

İkrar alan kimse düşer mi derde

Yeknefeste durma meydan-ı erde

Kimdir baba rehber Ali'den gayrı

*

Her kimin çırağın yaksa Hakk yakar

Rızaya baş koyup teslimin takar

Aslımız On iki İmamn’a çıkar

Babamız her kim var Âli'den gayrı

*

Selman bir deste gül Şah'a uzattı

Kendi tabutuna kendisi yattı

Cemi-i Mushaf dan nikahın attı

Kur'an yok gördüler Ali'den gayrı

*

Erenler erkânı gerçek bellidir

ABDAL MUSA fakir onun kuludur

İmamlar sırrıyla gönlü doludur

Var mıdır hiçbir er Âli'den gayrı

KÖR MEYDANI DEĞİL GÖR MEYDANIDIR

Muhammet Ali'nin kıldığı dava

Yok meydanı değil var meydanıdır

Muhammet Kırklar'a niyaz eyledi

Ar meydanı değil er meydanıdır

*

Kırklar özün bir araya kodular

Onlar cenazesin susuz yudular

Deveyi gördün mü, gördüm dediler

Ört elin eteğin sır meydanıdır

*

Vardığın yerlerde ara bulasın

Gezdiğin yerlerde makbul olasın

Sakla sırrım ki settar olasın

Çek çevir kendini kâr meydanıdır

*

Ne diyeyim şu erkânı kurana

Yuf çekerler bu meydanda yalana

Üç yüz altmış merdiveni bilene

Kör meydanı değil gör meydanıdır

*

ABDAL MUSA SULTAN gerçek er ise

Ali'yi sevenler muhib yâr ise

Hakk'ın maksuduna erem der ise

Urganı boynunda dar meydanıdır

*

KIYAMETTE OLSUN ELİN ELİNE

Erenler serveri ol sırrım Ali

Serçeşme olmuştur Urumeli'ne

Ağaçtan Zülfikar ol gerçek veli

Evvel tekbir aldık pirin beline

*

Abdal Musa Sultan Şah himmet kıldı

Dayandı kılıcı şah taşı böldü

Bütün Urumeli İslam'a geldi

Fetih sürelerin almış eline

*

Kırklar azmeyledi Elmalı şehri

Boğazhisarı'nda ol buldu nehri

Bol yerde küffara eyledi kahrı

Ol dem kılıç oldu pirin eline

*

Bilin Tanrıdağı Şah'ım otağı

Hışm-ı Şah'tan kanlar kuşattı dağı

Gelibolu üstünde Kurudağı

Ol dem âşık oldu Şah'ın eline

*

Şahımın refiki gaziler Beyler

Hışmeder küffara ciğerin dağlar

Gerçek âşıkların medhini eyler

Ol d2em âşık oldum pirin yoluna

*

Pirim himmet ile sancak getirir

Kale'nin temelin alt üst götürür

Tanrıdâğ kurbünde çökmüş oturur

Meskenimdir deyü gelir yerine

*

Seyyid Ali Sultan Kırklar'ın başı

Nevruz Beyleridir yârı yoldaşı

Görün Sarıkız'da ol çaldı taşı

Ol dem güç verildi pirin koluna

*

Horasan mülkünden Hoy'dândır aslı

Şah İmam Hasan'dır pirimin nesli.

Mürşidine bend ol ey Geda Musli

Kıyamette olsun elin eline

222

90 Yazılar

Ara, Bul

Kadınları Okutunuz

İncinsen de İncitme

Murada Ermek Sabır İledir

Araştırma Açık Bir Sınavdır

Her Ne Ararsan Kendinde Ara

Eline, Diline, Beline Sahip Ol

Arifler Ehlinin İlk Makamı Edepdir

İnsanın Cemali Sözünün.Güzelliğidir

Nefsine Ağır Geleni Kimseye Tatbiketme

İlimden Gidilmeyen Yolun Sonu Karanlıktır

Düşünce Karanlığına Işık Tutanlara Ne Mutlu

Hiçbir Milleti Ve İnsanı Ayıplamayınız

Düşmanınızın Dahi İnsan Olduğunu Unutmayınız

Aklına, Hissine, Bedenine, İradene Hâkim Ol

Nebiler, Veliler İnsanlığa Tanrının Hediyesidir.

Derleyen : Ali SÜMER

Abdal MUSA kuddise sırruhu'l-âlî Efendimden

Mümin Ol

Halim Selim Ol

Ahde Vefa Et

Musibete Sabret

Sözü Düşün Sonra Söyle

İbadete Malına Güvenme

Yalan Söyleme

Hak Divanından Ayrılma

Bilmediğin Kişiye Yar Olma

Vaktini Zayi Etme:

Kimsenin Uğradığı Kötü

Duru2ma Gülme

Kendinden Ulu Kimse İle

Mücadele Etme

Dünya İçin Gönlünü Mahzun Etme. .

Mevki Sahibi Kimseye Yüzsuyu Dökme

Her Bulunduğun Hale Şükreyle

Elden Gelirse Yalnızca Nimet Yeme

Kendine Ziynet Verme, Gönlüne Ziynet Ver .

Derleyen : Ali SÜMER

KAYGUSUZ ABDAL KUDDİSE SIRRUHU'L-ÂLÎ EFENDİMDEN

Ayıp Görürsen Ört

Aşk Muhabbetten Doğar

Âlimlere Muhalefet Etme

Hakki Görmek İstersen Özün Gör,

Her Şey. Sensin Varlığından Haberdarol

Allah'ı Arıyorsan Sahraya Gitme

Bilgili Ol Ye Sır Saklamasını Bil

Gururlu Ve Kibirli Olma

Bütün Taşlara Mücevher Denilmez

Kendi İlminden Söz Etme

Arif Ol Ve Nasihate Kulak Ver

Başındaki Bir Kıl Bile Amaçsız. Yaratılmamıştır

Eğer İnsanlık Hakikatini Bilmiyorsan Var Olduğun Süreğe Onu Araştır

Enbiya Ve Evliyanın Huyunu Kendine Örnek Al

Âşık O Ki Muhammed, Huyu Ali Gibi Ola

Sen Meleklerin Secde Ettiğisin

Sen Cümle Eşyanın Aynasısın

Derleyen : Ali SÜMER

[slideshare id=57677795&doc=abdalmusasultanbabavevelayetnamesi-160130130016&type=d]

ABDAL MUSA SULTAN VE VELAYETNAMESİ, Adil Ali ATALAY, (Vaktidolu) 7. Baskı : Ocak 1996, İstanbul

0
,,,,,,2

VA2HHABİLERE İKİ HEDİYE

Feyzi büyük olan bir hoca arkadaşımızın bizlere Cuma hediyesi olarak gönderdiği maili sizinle paylaşmak istedim.

Birinci Hediye:

Bir zat vefat etse, vefat sırasında başındaki takkeye 500 dirhem verilse, bit (kımıl) sebebiyle boynundaki bulunan iğnedeki ipe 150 dirhem verilse, gasil suyunu insanlar içseler, gasilden arta kalan sidiri bölüşseler bu harekete günümüz vahhabileri ne der?

Acaba. İşte tüm bunlar İbn-i Teymiyye merhumun cenazesinde yapılmıştır. Uydurma falan değil, öğrencisi İbni Kesir, El Bidâye ve'n Nihâye isimli eserinde İbni Teymiye'yi anlattığı kısımda bu hususu nakletmektedir.

İkincisi Hediye:

İmam Fahri Razi'nin Kelam İlmi Üzere yazdığı 8 Ciltlik El-Metalib'inde bir bahis vardır. Çoğu kimse habersiz gibi bunu görmekten gelmek istemez. Konu başlığı **'Kabir ve Ölülerin Ziyaretinde Faydalanma Keyfiyetinin Açıklanması'**

Şeyhü'l-İslam Ebü'l-Abbas Takiyyüddin Ahmed B. Teymiye'nin Vefatı

Şeyh Alemüddin el-Berzalî, tarihinde şöyle demiştir: "Bu sene zilkade ayının yirmisinde pazartesi gecesi şeyh, imam, âlim, allame, fakih, hafız, zâhid, âbid, önder, mücahid, Şeyhü'l-İslam Takiyyüddin Ebü'l-Abbas Ahmed b. İmam Allame Müftü Şihabüddin Ebü'l-Mehasin Abdül-halim b. Şeyh İmam Şeyhü'l-İslâm Ebü'l-Berekât Abdüsselâm b. Abdullah b. Ebü'l-Kasım Muhammed b. Hızır b. Muhammed b. Hızır b. Ali b. Abdullah **b. Teymiye vefat etti.**

Harranlıydı. Sonraları Dımaşk'a yerleşti. Zilkade ayının yirmisinde pazartesi gecesi Dımaşk Kalesi'nde tutuklu bulunduğu salonda vefat etti. Vefatı nedeniyle büyük bir kalabalık kaleye gitti.

Yıkanmasından önce bir cemaat, cenazesinin yanında oturup Kur'an okudu.

Onu görmek bereketine ve onu öpme saadetine erdiler.

Sonra kaleden ayrılıp gittiler. **Daha sonra da kadınlardan bir topluluk cenazenin yanına geldi. Aynı şeyleri yapıp geri döndüler.**

Artık cenazeyi yıkayıcılarla başbaşa bıraktılar. Yıkandıktan sonra cenaze dışarı çıkarıldı. Kalede ve yolda büyük bir cemaat toplandı. Cemaatın bir ucu kalede, diğer ucu da Emevî Camii'nde idi. Caminin içi, sahnı, külase kısmı, Babü'l-Berid ve Babü's-Saat kısmı insanlarla dolmuş, kalabalık Lebbadin ve Gevara kapısına kadar uzanmıştı. Cenaze gündüz saat dörtte hazırlandı ve camiye getirildi. Askerler, aşırı kalabalık ve izdihama karşı onu koruyorlardı. Kalede cenaze namazı kılındı. Namazı önce Şeyh Muhammed b. Teramam kıldırdı. Sonra öğle namazının ardı sıra Emevî Camii'nde de ikinci kez cenaze namazı kılındı. Kalabalık gittikçe fazlalaşıyordu. Nihayet meydanlar, sokaklar, caddeler, insanlarla dolup taştı. Daha sonra namazın ardı sıra cenazesi eller ve başlar üzerinde taşındı. Naaş, Babü'l-Berid'ten şehir dışına çıkarıldı. İzdiham fazlalaştı.

Ağlayanların, feryad-ü figan edenlerin, ona rahmet dileyenlerin, dua edenlerin, övenlerin sesi göğe yükseldi.

İnsanlar, mendillerini, sarıklarını ve elbiselerini onun naaşının üzerine attılar.

Cenazeye gelenlerin ayakkabıları izdiham nedeniyle sıyrılıp ayaklarından çıkıyor, kabanları, mendilleri ve sarıkları da üzerlerinden düşüyor, ancak kimse buna aldırış etmiyordu.

Çünkü hep cenaze ile ilgileniyorlardı. Cenaze başlar üzerinde taşmıyor, bazan ileriye gidiyor, bazan geride kalıyor, bazan insanların geçebilmesi için durduruluyordu. İnsanlar büyük bir izdiham içinde Emevî Camii'nin tüm kapılarını açarak dışarı çıkabildiler. Ancak yine de sıkıştılar. Sonra insanlar şehrin bütün kapılarını açarak yine büyük bir izdiham içinde şehir dışına çıkabildiler. Lâkin kalabalık daha fazla şehrin şu dört kapısında yoğunlaşmıştı: Cenazenin çıkarıldığı Ba-bü'1-Ferec, Babül-Feradis, Babü'n-Nasr ve Babü'l-Cabiye. Sûkü'l-Hayl'e, gelindiğinde izdiham daha da büyüdü, kalabalık arttı, insanlar fazlalaştı. Cenaze oraya konuldu. **Kardeşi Zeyneddin Abdurrahman orada öne geçip cenaze namazı kıldırdı.** Namaz tamamlanınca cenaze, Sufiye Mezarhğı'na götürüldü. Kardeşi Şerefüddin Abdullah'ın yanı başına defnedildi. Allah ikisine de rahmet etsin. Defin işi ikindiden az Önce tamamlanmıştı. Çünkü cenaze merasimine gelenler çoktu. Bahçelerden Gota mıntıkasından, köylerden ve kasabalardan çok sayıda insan cenaze merasimine gelmiş, bu yüzden bütün dükkanlar kapatılmıştı. Gelemeyenler de ona rahmet ve dua okuyorlardı. Bunlar mazeretli kişilerdi. Cenazeyi teşyî etmeye birçok kadın da gelmişti. Bunların sayısı tahminen 15.000 kadardı.

Damlarda ve diğer yerlerde toplananlar hariç hepsi de İbn Teymiye'ye rahmet okuyorlar, kendisi için ağlıyorlardı.

Cenazeye iştirak eden erkeklerin sayısı ise tahminen 60.000 ile 100.000 civarındaydı. 200.000 kişinin katıldığına dair rivayetler de vardır.

> *Bir cemaat da onun yıkanmasından sonra artan suyu içmişler, geride kalanlar da yıkanması esnasında kullanılan sedir otunu kendi aralarında paylaşmışlardı.*

> *Kımıl (*) nedeniyle boynuna taktığı civalı ipin değeri 150 dirhemdi. Başındaki takke için de 500 dirhem ödenmişti.*

Cenazede ayrıca büyük bir gürültü ve çok yüksek sesli ağlaşma meydana gelmişti. İnsanlar tazarru ve niyazda bulunmuşlar, Salihiye'de ve şehirde onun için çok sayıda hatim indirmişlerdi. Mezarı gece gündüz denmeden ziyaret edilmiş, bazıları sabaha kadar yanında kalıp gecelemişlerdi. Vefatından sonra bazıları onun hakkında çok salih rüyalar görmüşlerdi. Bir grup şair de onun için kasidelerle mersiyeler yazmıştı.

(Kımıl (Aelia rostrata), insanlığın hububat tarımına başladığı ilk bilenemez çağlardan beri en büyük zararı buğday ve diğer hububat ekili tarlalarda var olan ürünler bağlamında insanlığın emeğine ve geleceğine zarar vererek varlığını sürdürebilen bir tür küçük zararlı böcektir. Türkçeye Arapçada bit anlamına gelen kelimeden (قمل) geçmiştir.)

Merhum Şeyhü'l-İslâm Takiyyüddin İbn Teymiye, hicretin 661. senesinde rebiyülevvel ayının onunda pazartesi günü Harran'da doğmuş, babası ye ailesiyle birlikte küçük yaşta Dımaşk'a gelmişti. İbn Abdüd-daim, İbn Ebfl-Yüsr, İbn Abdan, Şeyh Şemseddin el-Hanbelî, Şeyh

Ştmsaddin b, Ata sl-Hanefl, Şsyh Gsmaleddin b. Sayrafî, Mecdüddin b. Aââkir, Şeyh Cemaliddia al-Bağd&dî, Necip b, Mikdad, ton Ibi'1-Hayr, İbn Allan, İbn Ebî Bakir el-¥ahudî, Kemal Abduirahim, Fahr Ali, îbn Şeyban, Şgref b, Kavvai, Zeynep binti Mskkî ve adlan burada anılmayan çok sayıda âlımdan hadiı dinledi. Kendisi de hadis okudu. Hadis toplamaya çalıştı. Tabakat yazdı. Hadis tespit etti, senelerce başkalarına hadis okuyup dinletti. Dinlediği herşeyi mutlaka ezberlerdi zeki bir kimseydi. Sonraları ilimle de iştigal etti. Tefsirde ve tefsire dair bilgiler-. de büyük âlim oldu. Fıkıhta arif oldu. Anlatıldığına göre kendi zamanında ve diğer zamanlarda mezheplerin hükümlerini, nkhî bilgilerini mezheplerin âlimlerinden çok daha iyi öğrenmişti. Âlimlerin ihtilafını, usûl, fürû, nahiv, lügat ve diğer aklî ve naklî ilimlere dair hususları çok iyi bilirdi. Bir mecliste faziletli bir kimse kendisiyle herhangi bir ilme dair konuşma yaptığında, İbn Teymiye'nin konuştuğu o ilimde mutlaka en büyük üstad olduğunu anlar, onun bu hususta derin bilgilere sahip olduğunu görürdü. Hadis'e gelince o, hadisin bayraktarlığını yapmış, hadisi muhafaza etmiş, sahih ve sahih olmayan hadisleri birbirinden ayırdetmiş, hadis ricalini iyi tanımış, bu hususta derin bilgilere vakıf olmuştu. Çok sayıda eser tasnif etmiş, usûl ve furû'a dair faydalı taliklerde bulunmuştu. Bu taliklerin bir kısmı tamamlanıp temize çekilmiştir. Ben de bunları kendisinden nakledip yazdım, bir kısmını huzurunda okudum. Ama taliklerinin büyük bir kısmı tamamlanmamıştır. Bir kısmı da tamamlanmış, ama şu ana kadar temize çekilmemiştir. Asımdaki âlimlerden bir cemaat onu, ilimlerini ve faziletlerini övmüşlerdir. Kadı Habî, İbn Dakikü'l-İyd, İbn Nahhas, Mısır'daki Hanefî Kadısı İbn Harirî ve İbn Zemlekânî bunlardandır. İbn Zemlekânî'nin onun hakkında kendi el yazısıyla şöyle yazmış olduğunu gördüm:

"İçtihadın şartları uygun bir şekilde onda toplanmıştır. Güzel eser tasnif etmede, güzel ibare kullanmada, tertipte, taksimde, dindarlıkta ileri merhalelere ulaşmıştır."

İbn Zemlekânî, onun bir tasnifi hakkında da şu beyitleri yazmıştı:

"Onu niteleyenler ne diyorlar?

Onun nitelikleri sayılamayacak kadar çok ve açıktır.

O, Allah'ın ezici bir hüccetidir.

O, aramızda zamanın bir harikası olarak durmaktadır.

O, yaratılanlar içinde bir mucizedir.

Nurları ve aydınlığı apaçıktır.

Aydınlığı, fecrinkinden daha fazladır."

İşte ibn Zemlekânî, onu böyle övmüştür. O zamanlar îbn Teymiye'nin yaşı otuz civarındaydı. Küçük yaştan beri onunla aramızda bir sevgi ve arkadaşlık bağı vardı. Bir sene kadar hadis dinledi. Faziletleri çoktu. Eserlerinin adlarım, yaşantısını, onunla fakihler ve devlet yetkilileri arasında cereyan eden hadiseleri, defalarca hapse atılışını, başından geçen halleri burada anlatmak mümkün değildir. Bu kitap aslında bu kadar finiş bilgilin nakletmaye müsait di değildir.

"O, vefat ettiğindi bin Hieaz yolunda olup Dımaşk'tan uzaktaydım, Vefatından elli gün sonra Tebük'e ulaştığımızda vefat haberini aldık. Onu kaybetmekten ötürü hepimiz üzüldük. İnsanlar da üzüntü içine düştüler. Allah ona rahmet etsin."

Alemüddin el-Berzalî, İbn Teymiye hakkında tarihinde böyle demiştir.

Şeyh Alemüddin, İbn Teymiye hakkında bu biyografik bilgileri verdikten sonra Bağdat'ta İmam Ahmed b. Hanbel'in cenaze merasiminden, onun şöhretinden, Ebu Bekir b. Ebu Davud'un cenaze töreninin görkemli oluşundan bahsetmiştir.

İmam Ebu Osman es-Sabunî, Ebu Abdurrahman es-Süyufî'nin şöyle dediğini nakletmiştir:

"Ebü'1-Feth Kavvas adındaki zahid şahsın cenaze merasimine Şeyh Ebü'l-Hasan ed-Darekutnî ile birlikte iştirak etmiştim. Böyle büyük bir cemaate katıldığımızda Şeyh Ebü'l-Hasan bana dönüp şöyle dedi: Ebu Sehl b. Ziyad el-Kattan'ın İmam Ahmei'den naklen **Abdullah b. Ahmed b. Hanbel'in şöyle dediğini işittim**: "Bid'atçilere deyin ki, bizimle sizin aranızda ayırıcı özellik, cenazelerdir." Kuşkusuz İmam Ahmed b. Hanbel'in cenazesine iştirak eden cemaatin sayısı çok yüksekti. Çünkü belde ahalisinin sayısı fazla olup bu törene hayli insan iştirak etmişti. Ayrıca İmam Ahmed'i tazim ettiklerinden, devlet tarafından sevilen bir insan olduğundan ötürü de cenaze merasimine katılan cemaatin sayısı Çok olmuştu. Şeyh Takiyyüddin b. Teymiye ise Dımaşk'ta vefat etmişti.

Dımaşk'ın ahalisi ise o zaman sayı bakımından Bağdatlıların onda biri bile değildi. Ama zorba bir sultan kendilerini toplayacak olsaydı bile İbn Teymiye'nin cenaze merasimine bu kadar büyük bir cemaat katılmazdı. Kaldı ki İbn Teymiye, sultan tarafından hapsedildiği kalede vefat etmişti. Ayrıca fakihlerin ve yoksulların çoğu da bırakınız Müslümanları, diğer dinlere mensup kimseleri dahi nefret ettirecek şeyleri, İbn Teymiye'den naklediyorlar ve bu gibi şeyleri ona isnad ediyorlardı. İşte bütün bunlara rağmen İbn Teymiye'nin cenazesine katılan insanların sayısı oldukça fazla olmuştu!"

İbn Teymiye, zilkade ayının yirmisinde pazartesi gecesi seher vaktinde vefat etti. Kale müezzinleri vefatını minarede ilân ettiler. Burçlar-daki nöbetçiler de bu haberi etrafa söyleyip duyurdular. Sabah olunca insanlar bu büyük olayı duymuşlar, birbirlerine aktarmışlardı. İnsanlar gelebildikleri her taraftan, hatta Gota'dan ve Merc'den gelip kalenin etrafında toplanmışlardı. Pazardaki, çarşıdaki insanlar birşey yapmamışlar, âdet üzere açılması gereken dükkanların çoğu da açılmamıştı. Saltanat naibi Tengiz, avlanmak için bir yere gitmiş, bu yüzden devlet erkânı ne yapacaklarını şaşırmıştı. Kale naibi Sahip Şemseddin Gabri-yel gelip cenazenin yanında oturdu. Kendisine baş sağlığı dilekleri sunuldu. Havastan, dostlardan, ahbaptan gelmek isteyen kimseler için kalenin kapısı açıldı. Devlet erkânından, şehir ahalisinden ve Salihiye halkından has dostlar, yakın arkadaşlardan bir grup gelip salonda toplandılar. Cenazenin yanında oturup ağlamaya ve inlemeye başladılar. Adeta kendi canlarına kıyacak derecede feryad-ü figan ettiler. Ben de şeyhimiz Hafız Ebü'l-Haccac el-Mizzî merhumla birlikte orada hazır olanlardan biriydim. **Şeyh İbn Teymiye'nin yüzünü açıp seyrettim ve öptüm. Başında ucu iğneyle tutturulmuş bir sarık vardı.** Başında kendisinden ayrıldığımız zamandakine nisbetle daha çok beyaz tel vardı. Kardeşi Zeyneddin Abdurrahman, onun kaleye girdiğinden bu yana seksen hatim indirdiğini ve seksenbirinci hatme başladığını, orada hazır bulunan kimselere bildirdi ve Kamer sûresinin şu âyet-i kerimesine varmış olduklarını söyledi:

"Allah'a karşı gelmekten sakınanlar güçlü hükümdarın katında, yüksek bir derecede cennetlerde ferahlık ve aydınlık içindedirler." (Kamer, 54-55.)

Kardeşi Zeyneddin'in böyle demesinden sonra âlim olan, iki hayırlı ve salih şeyh Abdullah b. Muhib ile Abdullah ez-Zer'î (amâ) Rahman sûresinden başlayarak Kur'an'ı hatmettiler. İbn Teymiye merhum, bu zatların okuyuşlarını çok severdi. Ben de orada hazır olduğum için onları dinledim.

Sonra Şeyh İbn Teymiye'nin cenazesini oradaki bir mescide götürerek yıkamaya başladılar. Yanında yıkama işine yardımcı olacaklardan başkasını bırakmadılar. Şeyhimiz Hanz el-Mizzî, ilim ve iman ehli bir grup salih ve hayırlı insan, yıkama işine yardımcı oldular. Yıkama tamamlanır tamamlanmaz kale, insanlarla doldu. Kalede ağlama, övme, dua etme ve rahmet dileme sesleriyle büyük bir uğultu meydana geldi. Sonra onu camiye götürmek üzere İmadiye yoluna koyuldular, Adiliye-tü'1-Kebîre'nin yanından geçtiler, Natifaniyyin Medresesi'nin köşesine yöneldiler. Çünkü Babü'l-Berid pazarı onarım amacıyla yıkılmıştı. Cenazeyi Emevî Camii'ne götürdüler. Cenazenin önünde, arkasında, sağında, solunda sayılarım ancak yüce Allah'ın bileceği miktarda çok insan vardı. O esnada adamın biri yüksek sesle, **"Ehl-i Sünnet imamlarının cenazeleri işte böyle olur!"** diye bağırdı. Oradaki diğer insanlar da ağlaşmaya başladılar. Bu çığlığın duyulduğu esnada diğer insanlar da büyük bir gürültüyle ağlaştılar. Şeyh İbn Teymiye, Maksure yanındaki cenaze yerine konuldu, insanlar kalabalıktan ötürü saf düzenine giremeden içli dışlı karışık vaziyette namaza durdular. Ancak kalabalıktan ötürü hiç bir kimse caminin içinde, sokaklarda ve caddelerde secde etme imkânı bulamıyordu. Öğle ezanının vakti yaklaşmış, insanlar her mekandan gelip oraya toplanmıştı. İnsanlardan bir kısmı da o gün yeme ve içme imkânı bulamayacaklarından ötürü oruca niyetlenmişti. Kalabalık ve çokluğun haddi yoktu. Öğle ezanı okunduktan sonra âdete aykırı olarak saray kapısının yanında namaza duruldu. Namaz kılındıktan sonra hatibin Mısır'da oluşu nedenîylelmtip naibi geldi. Orada İbn Teymiye'nin cenaze namazını kıldırdı. Hatip naibi Şeyh Alaeddin el-Harratî idi. Sonra insanlar önceki sayfalarda da anlattığımız gibi caminin ve şehrin kapılarından çıkıp ilerlediler, Sükû'l-Hayl'de toplandılar. Bazıları da camide namaz kılındıktan sonra beklemeyip doğrudan Sufi-ye Mezarhğı'na gitmişlerdi. Herkes kendi kendine ağlayıp tekbir ve tehlil getiriyor, İbn Teymiye'yi övüyor, ona dua ediyor, onun ölümüne üzülüyordu.

Kısaca demek istediğimiz şudur ki; O gün Emevîlerin zamanından beri Dımaşk'ta daha önce misli görülmemiş görkemli bir gün olmuş, bu vesile ile büyük bir kalabalık toplanmıştı. İkindi ezanına yakın bir zamanda İbn Teymiye kardeşinin yanma defnedildi. Cenaze merasimine iştirak eden insanların sayısını tespit etmek mümkün olmamıştı. Ama diyebiliriz ki şehir halkından, Banliyö sakinlerinden küçük yaştaki çocuklar ve aciz insanlar hariç olmak üzere cenaze merasimine katılmayan hemen hemen hiç olmamıştı. İlim ehlinden ise üç kişi hariç herkes cenazeye iştirak etmişti. Bunlar da İbn Teymiye'ye düşmanlıkta şöhret bulmuş olan İbn Cümle, Sadr ve Kafçozî idi. Bu kişiler bu törende dışarı Çıktıkları taktirde insanlar tarafından öldürüleceklerini bildiklerinden korkup gizlenmişlerdi. Şeyhimiz İmam, Allame Burhaneddin el-Fezarî ue üç gün sureyle İbn Teymiye'nin mezarını ziyaret etmişti. Şafiî ulemasından bir grup da böyle yapmıştı. Burhaneddin el-Fezarî, vakarlı ve heybetli bir şekilde merkebine binerek İbn Teymiye'nin mezarım ziyarete gidiyordu. Yüce Allah rahmet etsin.

İbn Teymiye için çok hatim indirildi.

Vefatından sonra bazı kimseler onun hakkında hayret verici salih rüyalar gördüler. Kendisi için birçok mersiye ve uzun kasideler söylendi.

Onun için bir çok âlim tarafından biyografiler yazıldı. Faziletli ulemadan ve diğerlerinden oluşan bir cemaat bu hususta eser tasnif etti. Ben bunların tümünden onun menkıbeleri, faziletleri, şecaati, cömertliği, samimiyeti, zahidliği, abidliği, çeşitli ilimlere vakıf oluşu, büyük ve küçük sıfatları hakkında bilgi verirken veciz bir biyografiyi özet olarak sunacağım. O bir çok ilimlere sahipti. Kitap ve sünnetle te'yid ettiği bazı orijinal hükümler ve fetvalar vermişti.

Özetle diyeceğimiz şudur ki: Merhum İbn Teymiye büyük âlimlerden biri olup ictihadlarmda hata yaptığı da, isabet ettiği de olmuştur. Ancak isabetine nisbetle hatası engin denizdeki bir nokta kadardır. Ayraca Sahih-i Buharî'den nakledilen bir hadis-i şerifte de anlatıldığı gibi bu işte yapmış olduğu hataları da bağışlanmıştır:

"Bir hâkim hükmedeceği zaman içtihad eder, yani hakkı arayıp hükmeder da sonra bu hükümde sabit ederse, o hâkime iki ecir vardır. Hakkı aramak ve isabet etmek sevapları). Eğer hâkim hükmedeceği zaman hakkı içtihad edip arar. Fakat sonunda hata ederse, bu hâkime de bir ecir vardır. Hakikati arama sevabı vardır.)" Demek ki İbn Teymiye her halükârda sevap kazanmıştır. İmam Malik b. Enes de şöyle demiştir: **"Bu mezardaki hariç, herkes sözünden ötürü hesaba çekilecektir."**

Zilkade ayının yirmi altısında Tengiz, mallarını, eşyalarını Babü'l-Feradis dahilindeki Darüzzeheb'ten yeni yaptırdığı konağa taşıdı. Daha Önce Darüzzeheb'in adı Darülfülûs'tu. Ancak daha sonra oraya Dârüzzeheb adını taktı. Hazinedarı Nasirüddin Muhammed b. İsa'yı azledip yerine kölesi Abaçî'yi tayin etti.

Zilkade ayının yirmiikisinde Aclon şehrinde sabahtan ikindiye kadar devam eden bir sel baskını meydana geldi. Şehrin camisini, çarşısını gelir getiren yerlerini ve birçok evini yıktı, harep etti, yedi kişi boğuldu. İnsanların çok sayıda malı, mülkü, emtia ve hayvanı telef oldu. Takriben 1.000.000 dirhem değerinde zayiat meydana geldi. Doğrusunu Allah bilir. İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râciun (Doğrusu biz Allah'a aidiz ve O'na dönücüleriz.)

Zilhicce ayının onsekizinde pazar günü Şafiî Kadısı Şeyh Alaeddin el-Konevî, diğer merkezlerdeki şahitlerden bir topluluğu, -diğer insanlardan ayırd edilmeleri amacıyla- sarıklarının arka taraftaki ucunu omuzlarının arasına sarkıtmakla yükümlü kıldı. Onlar da birkaç gün süreyle bu emri yerine getirdiler. Sonra bundan rahatsız olunca kendilerine bunu yapmama ruhsatı verildi. Kimi de bu uygulamayı devam ettirdi.

Zilhicce ayının yirmisinde salı günü Şeyh, İmam, âlim, allame Ebu Abdillah Şemseddin b. Kayyım el-Cevziye tutuklu bulunduğu kaleden salıverildi. Kendisinin salıverilmesi, Şeyh Takiyyüddin'in tutuklanmasından bir kaç gün sonra olmuştu. Kendisi hicretin 726. senesinin şaban ayından beri tutuklu bulunuyordu. Sultan'm Çavlî'yi, Emir Ferec b. Kara Sungur'u ve Laçin el-Mansurî'yi hapisten çıkarıp serbest bıraktığına dair haber Dımaşk'a ulaştı. Bayramdan sonra sultanın huzuruna götürüldüler. Sultan kendilerine hil'at giydirdi.

Zilkade ayında Sultan Ebu Said'in naibi büyük Emir Çoban'ın ve Kara Sungur el-Mansurî'nin vefat ettiklerine dair haber Dımaşk'a ulaştı.

Çoban, Mescidi Haram'a kadar uzanan su kanalını açtırmış, bu kanalı kazdırmak için çok para harcamıştı. Medine-i Münevvere'de türbesi, meşhur bir medresesi ve güzel eserleri vardı. İslâmî hayatı mazbut olup yüksek himmet sahibi bir kimseydi. Sultan Ebu Said'in zamanında uzun bir süre hakkıyla yöneticilik yapmıştı. Sonra Ebu Said, onu tutuklamak isteyince -önceki

kısımlarda da anlattığımız gibi- bundan kurtuldu. Daha sonra Ebu Baid, hicretin 727, senasında onun oğlu Haes Dımaşkî'yi öldürttü. Diğer oğlu Timurtaş ise Mısır Sultam'nın yanına kaçtı. Mısır Sultanı onu bir ay kadar yanında barındırdı. Sonra iki hükümdar arasında, Timurtaş'ın Öldürülmesi için elçiler gidip geldi. Nihayet Mısır Sultanı, Timurtaş'ı öldürerek kesik başını Sultan Ebu Said'e gönderdi. Bundan kısa bir süre sonra da Timurtaş'ın babası Çoban vefat etti. Niyetleri yüce Allah daha iyi bilir.

Kara Sungur el-Mensurî'ye gelince o, Mısır ve Şam'ın en büyük emirlerinden di. Önceki kısımlarda da anlatıldığı gibi o, Eşref Halil b. Mansur'u öldürenlerden biriydi. Sonra Mısır Naibiliği'ne atandı ve bu görevi bir süre yürüttükten sonra Dımaşk Naibliği'ne, oradan da Haleb Naibliği'ne getirildi. Bundan sonra Efrem ve Zerkaşî ile birlikte Tatarların yanına kaçtı. Tatar Hanı Harbenda, bunları yanında barındırdı, kendilerine ikramdan bulundu ve birçok beldeyi ikta olarak onlara verdi. Kara Sungur, Hülagû'nun kızıyla evlendi, sonra bu sene doksan yaşındayken hakimi bulunduğu Merağa şehrinde vefat etti. Doğrusunu Allah bilir.

Kaynak: İbn Kesîr, El Bidaye Ve'n-Nihaye, Çağrı Yayınları: 14/226-233.

Not: Bahse konu cenaze defni olayı, insanların sevgi duyma/ifade etme hadiselerinde, minnetleri ızhar ederken dinî ve mezhebî durumun, hangi çerçevede kaldığına delil olabilecek durumdadır. Bu tarihi hadise üzerinde ilmi sosyolojik ve psikolojik çalışma yapılması gerekmektedir. Yani: insanların değer verdiklerine karşı zayıf olmaları fıtrat gereği midir? Vahhabi mezhebinin temelini kuran İbn-i Teymiyye'nin fikirleri cenazesi vukuunda unutulup, insanların cahiliyye adetlerine yönelmelerini, onların bir noksanlığı olarak görmekten çok, insani yönlerini açıklamak gerekiyor gibi görünmektedir.

Burada üzülecek ve yanında sevinilecek durum ise, ashâb-ı kiram radıya'llâhu anhüm hazeratının, Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin dünyayı değiştirdiği gün ve akabinde bu halleri yaşamayıp, halifelik seçimiyle iştigal etmeleri ve sakin olmaları durumundaki farkı, farketmek için bir ipucudur. Bu eğitimde üstadın ulvîliğini açığa çıkar ki, Efendimizin gerçekten talebelerine kendini bir peygamberden çok, aciz bir kul olarak tanıtması ve öğretmesidir ki, bu bir farktır.

Farkı farketmek gerekir.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin huzurunda bir daha ümmet olma şerefinin yüceliğini görmüş ve bilmiş olduk. Ayrıca bu bilgiyi bize gönderen beyefendiye teşekkür ederiz. Bilgiler kitaplarda ve usulde anlatılan gibi yaşanılmıyor.

İhramcızâde İsmail Hakkı

[slideshare id=57663496&doc=ibnteymiyenincenazesi-elbidaye-160129210142&type=d]

[slideshare id=57663499&doc=random-160129210144&type=d]

BENİM BİLMEM SENİN BİLMEN DEĞİL Mİ?

Hz. Pir Mevlâna Celâleddin Rumî kuddise sırruhu'l-athar Efendim buyurdular ki:

Rubâi

Gönüle dedim ki: A gönül, bilgisizlikten

Nasıl bir kişinin tapısından yoksunsun,bilir misin?

Gönül bana, a arayan dedi, yanlış söylüyorsun;

Ben tapıdayım da sensin başı dönen

Nerde olursan ol, ne halde bulunursan bulun; sevmiye, âşık olmaya çalış. Sevgi mülkün, ülken oldu mu, boyuna âşık olursun; mezarda da, mahşerde de, cennette de âşık olursun; sonu gelmez ya; boyuna âşık olursun. Mademki buğday ektin, kesin olarak buğday biter; ambardaki buğday da o biten buğdaydır.

Mecnûn, Leylâ'ya bir mektup yazmak istedi; eline kalemi aldı, şu beyti söyledi:

“Dîdemde hayâlin var, ismin de dehânımda

Mektûba ne hâcet var, zikrin dil ü cânımda.” (A. Konuk)

**

Hayâlin gözümde, adın ağzımda;

Anışın gönlünde, nereye yazayım? ((A. Gölpınarlı)

Mâdemki hayâlin gözü durak edinmiş, adın ağızdan gitmiyor; anışın can evinde; peki, mektubu kime yazayım; buralarda dolaşıp duruyorsun sen dedi de kalemi kırdı, kâğıdı yırttı.

Çok kişiler vardır, gönülleri bu sözlerle doludur; fakat söyleyemezler; söylemeye âşık olsalar, söylemek isteseler bile söyleyemezler. Buna şaşılmaz, aşkı da gidermez bu. Zâti temel olan da gönüldür, dilektir, aşktır. Hani çocuk da süte âşıktır, ondan yardım görür, onunla kuvvetlenir, büyür. Bununla beraber gene de sütü anlatamaz, târif edemez; ben süttün ne tat duyuyorum, onu içmezsem nasıl kederleniyorum, nasıl arıklaşıyorum diyemez; tadını da söze getiremez, bulamadığı zamanki kederini de. Canı süt ister, süte âşıktır. Fakat büyüyen, ergenlik çağına gelen kişi, sütü binlerce çeşit târif etse, övse, anlatsa gene de çocuğun bulduğu tadı bulamaz sütte, onun aldığı zevki alamaz sütten.

Kaynak: Fîhi Ma-Fîh, Abdülbaki Gölpınarlı, Bölüm,43

ANİSH KAPOOR

by Şenol Şengül

Bize şöyle bir soru sorulsa "Tarihte ki dünyanın en önemli heykeltraşı kimdir ?" şeklinde, bildiğimiz birkaç ismi söyleyip geçebiliriz. Peki "Dünyanın yaşayan en önemli heykeltraşı kimdir ?" şeklinde sorulmuş olsaydı…

Dünyanın önde gelen sanat eleştirmenleri, dünyanın en önemli ve üretken heykeltraşı olarak **Anish Kapoor**'u gösteriyor. Bende Anish Kapoor ismini Şikago'da bulunan Cloud Gate (Bulut Kapısı) isimli sanat eseri hakkında araştırma yaparken öğrendim.

Anis Kapoor hakkında biraz araştırma yaptığımda ve yapmış olduğu sanat eserlerini incelediğimde,bu adam gerçekten işinin ehli demekten kendimi alamadım…

Anish Kapoor Kimdir ?

Hindistan'ın Bombay eyaletinde 1957 yılında doğmuş olan Anis Kapoor'un babası bir Hindu annesi ise Yahudi'dir. Yapmış olduğu sanat eserlerinde Hinduizm, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam düşünce tarzlarını yansıtmaktadır.

1970'den bu yana sanat eserleri üreten Anis Kapoor,1990 yılından sonra daha yetkin işler üretmeye başlar,bu sayede Kapoor dünyadaki en parlak heykeltraş olarak anılmaya başlamıştır.

Yaklaşık olarak 30 yıldır Londra da yaşayan Anish Kapoor, çalışmalarını **Güney Londra** da bulunan atölyesinde sürdürmektedir. Kapoor yapmış olduğu çalışmalarında her türlü malzemeyi en iyi şekilde kullanmayı başarmıştır, bunun yanısıra yapmış olduğu yapıtlarında Kırmızı ve Mavi renkleri kullanmayı tercih eder.

Anish Kapoor ‘un yapmış olduğu en büyük iş,1999 yılında Gateshead’da BALTIC Centre for Contemporary Art’ta sergilenen **"Taratantara"** işi, 35 metre yüksekliğindeki iş parlak kırmızı renkte bir zafer takı şeklinde ele alınmıştır.

2001 yılında Anish Kapoor’un **"Sky Mirror"** (Gök Ayna) işi de yapmış olduğu büyük yapıtlar arasında yer alır yüksekliği 6 metre civarındadır.

Dünya gündemine oturan bir diğer eseri ise **"Marsyas"** isimli eseridir. Kapoor heykel yapmaya başladığında bu işi kafasında tasarlamıştır ancak 30 yıl sonra bu eseri gerçekleştirebilmiştir. 2001 yılında yapmış olduğu bu eser Tate Modern Gallery’de sergilenmekte olup bir jumbo jetten daha büyüktür. Yapıtın uzunluğu 158 metre, yüksekliği 36 metredir.

Anish Kapoor’un açık alan da sergilenen ilk işi ise Şikago’daki **Cloud Gate (Bulut Kapısı)**isimli eseridir. Civa damlasından esinlenerek yaptığı bu eser de yaklaşık olarak 110 ton çelik kullanılmıştır.

Anish Kapoor’un Almış Olduğu Bazı Ödüller

. 1990 yılında 44’ncü Venedik Bienali’nde “Premio Duemila” ödülünü almıştır.

. 1991 yılında “Turner Prize” ödülünü kazanmıştır.

. 1992 yılında Expo Seville Komisyonu tarafından “Building for Void” ödülüne hak kazanmıştır.

. 1997 yılında “Honarary Fellowship” ödülünü almıştır.

. 2000 yılında “Premio” ödülünü kazanmıştır.

. 2003 yılında 11 Eylül saldırısından esinlenerek yapmış olduğu “Anıt” ile birincilik kazanmıştır.

. 2004 yılında dünyanın en üretken ve en saygı duyulan heykeltraşı olarak seçilmiştir.

**

Heykelciliği

Anish Kapoor’un kullandığı formlar, pigmentler, yüzeyler ve mekanlar 21.yüzyıl sanatının ve özelde 21.yüzyıl heykelinin nasıl bir yapılanma içinde olduğunun ,heykelin zaten doğasında olan “kamusallığın”, orada duruveren metafizik “ŞEY” e nasıl evrildiğinin - hatta metafizik formun kamuyu nasıl yuttuğunun- postseküler örnekleridir.

Kapoor’un kararı izleyiciye bırakıp geri çekildiği „Varlık-Heykelleri’, Avrupa’da yaşayan bir hintlinin mis-tik kökenlerine postkoloniyel tarzda atıfta bulunması ve yaşadığımız siber çağa uygun -sibernetik bir Hinduizm arayışıdır. Heidegger’in Yunan Tapınağı örneklemesinde sözünü ettiği dış doğaya karşı orada olan “şey-tapınak” Kapoor’da mekanda duran ve mekanı sonsuz döngüye sokan “şey” e evrilmiştir.

Kapoor’ da önemli olan kullanılan malzeme ne olursa olsun ondan bir “şey” çıkartmaktır. 1979-80’deki “1000 Names” ve 1985’deki “Mother as a Mountain isimli hey-kellerinde pigment kullanmasının nedenini Euroart’a verdiği bir ropörtaj’da “ heykelin sadece uzayda bir nesne olmadığını ve bir heykeli görünür kılabilmek için sadece geleneksel malzemelerin değil her malzemenin kullanılabileceği”şeklinde açıklar. Önemli olan varlığın illüzyonunu

yakalamak ve dura geldiği dış doğaya karşı kendi doğasını yeniden ve yeniden tasarlamasını sağlamaktır. 1987 tarihli "Here and There" işinde görülen iç ve dış uzaya yansıyan zıt kavramlar, Kapoor'un daha geç dönem işlerinin referansı olacaktır.

Wound (1988), Kapoor'un topraklarını işgal etmek istediği bölgeye önem vermesinin yanı sıra o bölgeye yansıyacak olan düşüncenin de en az bölge kadar işgalci olduğunu anlatır. Wound'da taş ve pigment'in birlikte kullanılması, Kapoor'un heykel geleneğine atıfta bulunması ve iç'er de olan ile dış' arda olanın doğasını işgal altına almasıdır. 1988 tarihli Adam „da ise bir metre derinlik -genişlik ve iki metre yükseklikte kullandığı kum taşı ilksel insana gönderme yapar. Adam'da (Heidegger'in Dasein'i olarak da açıklanabilir) varlığın henüz kendini tasarımlamamış ham halini görürüz. İçeride kullanılan koyu kahverengi bu ta-sarıma geçiş anının metafizik doğasını anlatır. İç'erideki - başlangıçtan gelen -'şey' dış doğaya uyum sağlamaya çalışmaktadır

İç'te olan büyüleyici ve bilinemez doğaya karşı dış'ta olanın kaba sabalığı ve görünürlüğü Kapoor'un „Indian Man in England ' lığının deşifresi gibidir. 2002 tarihli Marsyas'a gelindiğinde Kaporism denilebilecek zıtlık kavramı kendini mekanda devleştirmeye başlar. Formun mekanı işgali o kadar güçlüdür ki , durduğu yerde her şeyi yutma ve yutarken kendi başına var olma etkisi kaçınılmazdır. Oradadır ve görünür olmasının dışında adeta dev bir tapınaktır.

2010 Eylül ayında Kensington Garden „a yaptığı yerleştirme ile doğa—dünya algısına, doğadışı ve bir başka dünya sorusuna yöneltir. Başka bir bakış ve mistisizm ile görülebilen bu manipule nesneler, 'olan evrenin bir olasılık olabilecek olan' evrene dönüşmesinin anlatımıdır. Orada kendini temsil eden şey orada olmayan 'ama yine de kendini temsil edebilen başka bir şey'e bağlanır. Boyutlar arttıkça boyutluluk ve çokluk'unda sınırları kaçınılmaz olarak değişir. Mutlak olan muğlak olandır artık. Gerçek, gerçeküstünün dayanılmaz hafifliği ile yer değiştirmiştir.

2007 tarihli Swayambh'da varoluşun bitmez tasarımının (Kapoor'un pigment ile başlattığı süreç) ve sınırlana-mayan iç evrenin iyiden iyiye kendini varlıklaştırdığı görülür. Mekanı ya-tayda kesen formun engellenemezliği kontrolü elinde tuttuğu gibi oluş' umunu etrafa yaymaktadır. Kapoor, Past, Present, Future (2008) sergisinden sonra iyiden iyiye başka bir evrenle uğraşmaya başlar. Bilinen zamanın ve mekanın ötesinde alternatif mekan ve zaman anlayışına doğru evrilir. Hakikat denilen şey hem yansıyan hem yansıtılan hem de bulduğu her şeyi absorve eden formlara döner.

[slideshare id=57625544&doc=blok-2-college-week-6-indian-influences-in-design-160128220451]

[slideshare id=57625547&doc=anishkapoortalari2-160128220452&type=d]

[slideshare id=57625507&doc=anishkapoortalari-160128220337&type=d]

"GÜNEŞ YAPRAK" TAN

Hzl: Ali Nihad TARLAN

GÜNEŞ YAPRAK

Kışın–tam ortasında bir bahar günü idi...

Güneş! ışıl ışıldı... Hafif rüzgâr altında çırpınan sarı, yeşil yapraklar pırıl pırıl...

Altı» renginde iri bir yaprak gözlerimi öyle kamaştırdı ki,

Kocaman bir çınarın bu tek yaprağı...

Bir mevsimlik hayatın son yadigârıydı bu...

Güneşin içmiş içmiş altın ışıklarını; benliğini kaybetmiş, şeffaf bir hale gelmiş... Bir avuç ışık olmuş, bir avuç güneş olmuş... Bu altın renkli yaprak!

İnsan ömrü ne olacak... O da uzun bir mevsim!...

Ne olur, ben de olgun, böyle şeffaf ve altın, böyle serapa güneş bir yaprak olabilsem!

Sh: 20

İNSAN

Topkapı'da Maltepe Askerî Lisesinin otobüsünü bekliyordum. Kahvenin önünde bir kalabalık vardı. Merak ettim, sokuldum.

Güzel bir koç satılıyordu. Koçu satan adam, onu kendi elile beslediğini anlatıyor, malını medhediyordu.

İri koç, bir çocuğun saf gururile gâh etrafına bakıyor, gâh sahibinin arkasına kavuşturduğu avuçlarına anasının meşesine sokulan bir yavrunun itimat ve teslimiyeti ile sokuluyor; o avuçlar, onun ağzını, burnunu okşuyor...

Bir taraftan pazarlık hararetle devam ediyor...

Koçu satın almak isteyen oranın kasabı idi...

Sh:33

Ek: Bizi de besleyip cehenneme atmazsın, değil mi?
Ya Rabbi
İhramcızâde İsmail Hakkı

ANALIK

Kediyi hiç sevmem. O; yumuşak tüyleri, munis gözleri altında yırtıcılığın en keskin seciyelerini gizleyen bir riyakârdır. O, avını bin bir kere öldüren ve bundan zevk alan bir zalimdir. O, çok menfur ve zebunküştür.

Fakat gazetelerin birinde okuduğum bir fıkra, bana bu cinsin bütün kusurlarını affettirdi:

Bir kedi, yavrularını emzirirken memesine yapışıp sütünü emen yavru bir fareye hiç ilişmemiş, onu saatlerce emzirmiş...

Kedi, gözlerimin önüne geldi. Beyaz, pamuk gibi göğsünü açmış, gurur, feragat ve asaletle yavrularını emzirirken mini mini bir fare, belki daha gözleri açılmamış kedi yavrularının birbirinin üzerine tırmanırken boş bıraktıkları bir memeye yapışıyor... Bu aç bir yavrudur. O

fare yavrusunu derhal parçalayıp yutmak, uzviyetine geçirip taze süt halinde yavrularına ikram gitmek ne zevkli bir şey!...

Fakat hayır, o şimdi kedi değil anadır.

O pamuk gibi göğsünde gözleri yumulu yavrularına hayat sunarken hilkatin mini mini pembe memelerine verdiği nimeti mukaddes bir alicenablıkla can düşmanından esirgemiyen belki de onu şefkatle yalayan aziz ana!

Cinsinin! bütün vahşetini affettim.

Anladım ki analık, can verici bir rahmet halinde serpilmeğe başladı mı, uzviyetin bütün kasırgaları ve tufanları siner, susar.

Sh: 36

Ek: Şefkâti ve merhameti daha fazla olan
bir Allah Teâlâ'mız olduğuna göre,
gam yakışır mı?
İhramcızâde İsmail Hakkı

GİDİP GELMİYENLER

Bir tarafta adalar... Pırıl pırıl parlıyor... Bir tarafta yükselen ay gittikçe tozlardan silkiniyor ve ıssız bir dağı için için aydınlatıyor. Ara sıra esen hafif bir rüzgâr bu ağır yaz gecesinin içinden serin bir kevser ırmağı gibi süzülüyor.

Biraz uzaktan bir kuzu meledi... Bu ince yavru seste öyle titrek bir hasret dalgalanıyordu ki...

Kimsesizliğin bütün hicranını o ıssız dağlara sanki damla damla içiriyordu. Issız dağlar, alaca ay ışığında yollar bekleyen dertli, kara, sürmeli gözlerle bir anda doldu sanki..

Bu ses bir hailenin perdesini kaldırdı:

Gidip te gelmiyenler – gelip te bulmayanlar...

Ufka dikilen gözler... Akşamların uzanan sarı ışıklarile parlayan göz yaşları...

Sıcak ana göğsünden ayrılıp giden yavru... memesi sızlayarak onu bekleyen ana...

Gidip te gelmiyenler... Gelip te bulmıyanlar...

Duygularım sonu hiç gözükmeyen simsiyah bir uçurum içine yuvarlanıp gidiyor......

Aym boynu büküktü... Yüzü sap sarı oldu...

Issız dağların göğsü hicran ile kabardı, derin bir nefes aldı.... Sanki bir cehennemden esen bu rüzgâr beni adeta boğdu, boğdu...

Gidip te gelmiyenler... Gelip te bulmıyanlar...

Sh:41

Ek: Ölünce Seni bulamayacak mıyız?
Ne kötü bir şey olurdu.
Cehennem dahi razıyız.
Cehennemin bize kul demenin işaretidir.

Ey sevgili yeter ki ayrı kalmayalım.
İhramcızâde İsmail Hakkı

ASIL SEVİLECEK

Fırıl pırıl bir cila görürüm, altı tahta... Yemyeşil bir çemenzar... Altında kara toprak... İpekler gibi bir ten, melekler gibi bir yüz... Altı... ne ben söyleyeyim, ne de sen işit dostum! Yakut damlası güneş... İçi alev, cehennem... Her neye baksam böyle...

Düşündüm! bu tahtanın, toprağın, iskeletin, alevin, cehennemin daha içi olacak... Her görünen şey yanar, erir, buhar olur ya! Ben hayal ateşinde göze, hisse takılan her şeyi yavaş yavaş eritmeğe başladım. İçe doğru yürüdüm... Bir uykudan uyanır gibi oluyor insan!

Sadi şöyle demişti:

Güzel bir insan? Elbet onu babam da sever. Marifet eğri büğrü bir deveyi sevmektir.

Şimdi anlıyorum ki o deveyi sevmekte büyük marifet değil! Asıl sevilecek şey... Evet ne bileyim ben? Asıl sevilecek şey!... Gözleri kör olmadan onu görebilenler, uçuruma düşmeden ona erebilenler, alev alev yanmadan onu sevebilenler, ne kadar bahtiyardır.

Sh:59

Ek: Yanmadan, yakılmadan
Seni sevebilmek,
gerçekten çok büyük bir şey Allah'ım

İhramcızâde İsmail Hakkı

GAZEL

Mestiz yatarız gûşe-i meyhane bizimdir

Rindiz içeriz sâki vü peymâne bizimdir

*

Gördükçe bizi yâr ile hetmrâz-ı mahabbet

Ta'n etme sakın hâne vü cânâne bizimdir

*

Duydunsa eğer vâdi-i Eymende Enallâh

Vâdî bizim ol na're-i mestâne bizimdir

*

Şeydâ gönül âsûde olur şûris-i gamla

Afveyleı o bîçâre o dîvâne bizimdir

*

Gencîne-i fakr ü elem ü tac-ı kanâat

Bak işte bu dârât-ı mülûkâne bizimdir

*

Râz-ı sadef-i sineyi bilmezse Nihad'ın

Ma'zûr tut ey dil ki o bigâne bizimdir.

Sh:81

DEMİŞLER

"Elestü" bezmine postu serenler,

Lâfza bakmamışlar mâna demişler.

Uykudan uyanıp sırra erenler,

Bu fanî âleme **rüya** demişler.

*

Ateşler sarınca damı, saçağı;

Mecnundur neylesin evi, ocağı.

Çöllerin bulunmaz ucu, bucağı.

O sonsuz illere **sevda** demişler.

*

«Hakikat nurudur gönülde yandı,

Erenler bezminde çırağ uyandı.

Yana yana içen bu nuru kandı.

Arifler bu aşka **sahba** demişler.

*

Derbeder âşıkız, biz kalenderiz.

Felek madeninde lâkin cevheriz.

Severiz; gönülde, candan severiz.

Aşıka kurban-ı- **kaza** demişler.

*

Hilkat mâbedımiz, aşk âyinimiz.

Eflâki inletir her eninimiz.

Nihad, ancak budur bizim dinimiz.

dizlere âşık-ı- **şeyda** demişler.

Sh:85

İNCE YOL

Yolu sapma, ize gel.

İnsan, bulup dize gel.

Can bir ince ipliktir;

İncilerle beze gel.

*

İnsan yolu incedir;

Kılıçtan keskincedir.

Canım güzel kulak ver;

Sözümüz derincedir.

*

Rastlar isen erine

Emri getir yerine

Suyun yüzünde kalma

Derine in derine

*

Aşk ile bul hakka yol

Boş bulunma hakla dol

Kimsenin kulu olma

Olursan aşka kul ol.

Sh: 86

BİZ

(Sevgili kızım Fethiye) ye

Harabat ehliyiz mestaneyiz biz.

Âleme, ademe bigâneyiz biz.

Vahdet şarabını içmek istersen;

Bizden iç şarabı meyhaneyiz biz.

*

Bizi harab eden aşkın selidir,

Başımızda esen sevda yelidir.

Muhabbet **kevser**dir; saki **Ali**dir.

O saki elinde peymaneyiz biz.

*

Gönül vermeyiz biz fani dünyaya,

Bu fani dünyaya bu masivaya

Ezelden aşıkız saçı Leylâya.

Dillerde dolaşan efsaneyiz biz.

*

Vahdet ellerinde hava başkadır.

Zemin başka orda sema başkadır.

Orda kul başkadır Hûda başkadır,

O illerde gezen divaneyiz biz.

*

Nihad, güller açmış dostun bağında

Güneşler uyanmış her çırağında.

Muhabbet bezminde yar kucağında

Nazımız çekilir cananayız biz.

Sh: 87

Kaynak: Ali Nihad TARLAN , Güneş Yaprak, Anıl, Matbaası, 1953, İstanbul

[slideshare id=57621518&doc=gneyaprak-160128201153&type=d]

BEDİÜZZAMAN KÜRT AYRIMCILIĞINA KARŞI ÇIKIYOR

Prof. Dr. Ahmet Akgündüz Son zamanlarda Türkiye'nin gündemi meşgul eden Kürt meselesi ile ilgili bazı bilgiler paylaştı

· *Kürd Te'ali Cemiyeti, Şerif Paşa, Paris Barış Konferansı ve Bediüzzaman'ın Şiddetle Kürt Devletine Karşı Çıkması*

· *Kürdler ve Ermeniler Aynı Irktan Değildir; Olsa da İslam Kardeşliği Bize Yeter*

Bediüzzaman ırka dayalı bütün teşebbüslere muhalif gidiyor; sadece İslamiyet milliyeti çerçevesinde oluşacak gelişmelere taraftar oluyordu. Bunun için de Osmanlı Devletini yeniden ihya edelim diyordu. Ayrılıkçı bir Kürdistan'a başından beri karşıydı.

İsviçre'de bulunan hemen bütün Türk ve Kürd aydınlar, 16 Ocak 1919 günü Cenevre'de bir kongre toplayarak, Paris Barış Konferansı'nda İtilaf Devletleri nezdinde Osmanlı Devleti'nin haklarını savunması için Şerif Paşa'yı delege seçmişlerdi. Yani Şerif Paşa Paris'e Osmanlı temsilcisi sıfatıyla gitti. Ancak Kürd Te'ali Cemiyeti Şerif Paşa'ya Kürdleri de temsil etme yetkisi tanımıştı. 16 Nisan 1919 tarihinde ise Şerif Paşa Osmanlı temsilciliğinden çekilerek, görevini yalnızca Kürd temsilcisi sıfatıyla sürdüreceğini duyurdu.

تصویر افکار

كوردلرك صداقتى ومحفوظيت شاهانه

Kürd Te'ali Cemiyeti Şerif Paşa'ya yardımcı olmak üzere emrine girecek bir heyeti, Arif Paşa'nın başkanlığında Paris'e gönderme kararı aldı. Böylece cemiyet Şerif Paşa'nın Pariste'ki girişimlerini desteklemekle tepki topluyordu. Şerif Paşa, Kürdleri temsilen 22 Mart 1919 ve 1 Mart 1920'de Paris Barış Konferansları'na katılıp, Ermeni Bogos Nobar Paşa ile birlikte hareket ederek, iki muhtıra ve Kürdistan haritası sundu.

Şerif Paşa bu çalışmayı bilinen emperyalist Ermeni isteklerine karşı karar vericileri aydınlatmak amacıyla kaleme aldığını vurguluyordu. Ona göre Kürdistan, kuzeyde Ziven (Kafkasya hududu)'den başlıyor. Batıya doğru Erzurum, Erzincan, Kemah, Arapkir, Behisni, Divrik'i de içine alacak şekilde genişliyordu. Güneyde Harran, Sincar dağları, Tel Asfar, Erbil, Kerkük, Süleymaniye, Akelman, Sinna çizgisini takip ederek, Doğu'da Revanduz, Başkale, Vezirkale'den geçerek İran hududu ile birleşiyordu.

شریف و بوغوص نوبار (پاشالر)ك مخطره سی

کوردلر نامنه بوغوص نوبار المشترکاً قونفرانسه ویریلن مخطره

Şerif Paşa "Hamidiye Süvarileri" konusuna da girerek, Kürdler'in Osmanlı hakimiyetinde geniş bir hoşgörü ortamında yaşadıklarını fakat asla muhtariyetlerinden taviz vermediklerini de yazıyordu. Şerif Paşa muhtırada Wilson prensipleri doğrultusunda geleceklerine kendilerinin yön vereceği siyasi haklar istiyordu. Bu hedefe yönelik gayretlerin ilk aşaması olarak Barış Konferansı'ndan Kürdistan'ın hudutlarını belirleyecek milletlerarası bir komisyonun yörede çalışmalara başlamak üzere tesbitini öneriyordu.

Bu arada Ermeniler adına Aboronyan ve Bogos Nobar Paşa da kendi isteklerini İtilaf Devletleri üyelerine kabul ettirebilmek için büyük çaba gösteriyorlardı. Konferans'ta Bogos Nobar ile Şerif Paşa Doğu Vilayetlerinin Ermeni ve Kürd bölgelerine bölünmesi konusunda anlaştılar (Şerif ve Bogos Nobar Paşaların Muhtırası, Tasvir-i Efkar, 20 Şubat 1920, Sy. 2992)

Ermeniler üzerinde o güne kadar etkin olan Rus propagandası sebebiyle İngilizler özellikle Kürd isteklerine ilgi gösterdiler. 30 Ocak 1919 tarihinde İngiltere tarafından bu istekler doğrultusunda, Türkiye'den ayrılacak topraklar üzerinde kurulması düşünülen "Kürdistan" gündeme alındı. İngilizler Konferans metnine; **"Ermenistan, Suriye, Mezopotamya ve Kürdistan, Filistin ve Arabistan Osmanlı İmparatorluğu'ndan tamamen ayrılmalıdır"** maddesini koydurdular.

İstanbul Hükümeti ise bağımsız bir Kürdistan kurulmasına karşı idi. Anlaşmanın yapıldığı sırada Seyyid Abdülkadir'in bir gazetecinin sorularını cevaplarken, Şerif Paşa'nın cemiyet delegesi olduğu, Kürdleri temsil edebileceği, Altı Doğu ilinde Kürdlerin çoğunlukla bulunması nedeniyle bu iller için özerklik istendiği ve kimin çoğunlukla olduğunun bir kurul tarafından yerinde araştırılması için Ermenilerle anlaşıldığını söylemesi büyük tepkilere neden oldu.

20 Kasım 1919 tarihinde Bogos Nobar ile Şerif Paşa **"Kürd-Ermeni antlaşması"**nı imzaladılar. Bu andlaşmaya göre Ermenilerin istedikleri altı vilayette, Kürdlerin çoğunlukta bulundukları ileri sürülerek bu bölgeye bir heyet gönderilmesi önerisi Konferans tarafından kabul edildi. Bogos Nobar Kürdler aleyhinde propagandaya son vermeyi kabul etti. Ayrıca aynı devletin mandası altında birleşip bağımsız Ermenistan ve bağımsız Kürdistan kurulmasını, azınlık haklarına saygı gösterilmesini, iki devlet arasındaki sınırın Paris Barış Konferansı'nda çizilmesini de kabul ettiler.

Böyle bir ittifakın gerçekleşmesine rağmen İngiliz ve Fransız diplomatik çevreleri Şerif Paşa'nın Kürdleri gerçekten temsil ettiğine inanmıyorlardı. İngilizler Şerif Paşa'nın rolüne uygun düşmediğini ve kendi kendine "gelin-güvey olduğun"u düşünüyorlardı. Bu antlaşma beklenenin tam tersi sonuçlar doğurdu. Antlaşmaya tepkiler sadece Kürd halkı tarafından değil, onun öncüleri durumunda olan siyasi hareketleri tarafından da geldi.

Şimdiye kadar hiçbir zaman açıkça bağımsızlık taleplerinde bulunmayan Cemiyet içerisinde ciddi fikir ayrılıkları doğdu. Seyyid Abülkadir bir açıklama yaparak Şerif Paşa'nın Kürd Te'ali Cemiyeti'nin temsilcisi olduğunu doğruladı, fakat varılan anlaşmanın önemini azaltmaya çalışarak; **"Türk-Kürd ayrılığı söz konusu değildir. Özerklikten fazlası istenmemektedir."** diyordu. Bu açıklamalar dernekte kopmalara yol açtı.

سبيل الرشاد مجموعهٔ اسلاميه‌سنه

غرزاندن وارد اولان تلغرافدر :

عصرلردنبرو مؤسسات دينيه و آثار مليه‌مزله مالامال اولان مقدس پای تختمز بين‌الملل بر حاله افراغی تشبثاتنده بولنديغی خبری واصل اولمقده‌در . بونی امضا ايده‌جك هرهانكی بر قلمك ابادی" عدالته توازن حاصل ايده‌ميه‌جكنه اميز . فی الحقيقه بر قوت و قدرت عموميه قارشوسنده مغلوبز . فقط مغلوبيتمز فريادلريمزی سامعهٔ عداله ايصال و وجودلريمزی عتبهٔ معظمهٔ خلافتپناهيده قربان ايتمك حقنی نزع ايتمامشدر . پای تختمز عالم اسلاميتك الأهم بر عضوی ، باشيدر . باش بدندن آيريلنجه اعضای سائره عاطل اولور . روح اسلاميت مقدسات دينيه و عرقيه‌مزی جامع اولان پای تخت خلافتله قائمدر . باشلريمزی كوده‌لريمزدن آييرانلر ايسته‌يورلركه بتون قانلريمز آقسين . تاكه اسلاميتك روحی حق حريتمزله برابر الی الابد قضاده ايكن اسلاملرك قانی طوپراقلری ، دكزلری بوياسون . تاكه غروبی آكديران خون وساكن شفق لوحه‌لرنی و بولوحه‌لرده مرسم حقسزلغی بالكز ارضه دكل ، عالم سماوانه كوسترسون . باشيمزی بدنمزدن ايرمقله بر او قلب كاهمز اولان اوكوزل ازميرده جيده‌دره قايدرلسون . موجوديتمز بوناليلركی اسكريپوئی تقليد ايدن هرص دشمنی ، ملا دشمنی ، خونخوار چته‌جيلره ترك ايدلسون . وجودلريمز پارچه‌لانسون . تاكه حاقه اكبر ديه‌جك بر سس ، نهده شهادت پارماغی قالديره‌جق بر قوت قالسون ، انفاس معدوده‌مزله قوای موجوده‌مزی باقی قالدقجه حقوق اسلاميه و تاريخيه‌مزدن فراغت ايتميه‌جكمزك حامی" عدالت و انسانيت اولان حكومت متبوعهٔ مفخمكزه عرض و ابلاغی صميم روحمزدن قوپان ايچ طوپچولرله استرحام ايلرز .

غرزان مشايخندن شيخ محمود — كردستان مشايخ عظماسندن حضرت ضياءالدين

غرزان مفتيسی فخری — علمادن جلال — علمادن رشيد

غرزان امراسندن حاجی فاتح پاشازاده بحری — امرادن شيخ حسن

باپوسی عشرتی رئيسی اسماعيل — شاه رشكونان عشرتی رئيسی رسول

بيره‌كان عشرتی رئيسی جميل

13 Haziran 1919'da Siverek Kürd Kulübü'ne gelen İngiliz Binbaşı Noel bölgede İngiltere'nin desteğinde bağımsız bir Kürdistan'ın kurulacağını söylemiş; ancak bu sözleri yöre halkı üzerinde olumsuz tepki yapınca hemen bölgeyi terk etmek zorunda kalmıştır. Anadolu'daki örgütlenmenin İstanbul'da yapılan bir toplantı sonunda kararlaştırıldığı anlaşılmaktadır. Gençlerin "Teşkilat için" Anadolu'ya gitmeleri bu toplantıda planlanmıştır.

Dersim ve Sivas aşiretleri arasında çalışma görevi Divriği, Kangal veterinerliğine atanan Baytar Nuri Beye verilmiştir. Koçkirili Mustafa Paşa'nın iki oğlu (Haydar ve Alişan) özellikle Sivas bölgelerindeki örgütlenmeleri ve eylemleri (Koçkiri isyanı gibi) yönetmişlerdi.

İşte böyle bir dönemde Bediüzzaman hazretleri yine hem İslam birliği ve hem de milletin beraberliği için meydandaydı. Burada Bediüzzaman'ın tepkilerini şu başlıkta toplayabiliriz:

Kürdler ve Ermeniler Aynı Irktan Değildir; Olsa da İslam Kardeşliği Bize Yeter

Öncelikle Ermeni Bogos Paşa ile Kürd Şerif Paşa'nın bu manadaki ittifaklarına en önce karşı çıkanlar Kürd Aşiretleri olmuştur. Ermeniler Doğu Vilayetlerinde tamamen azınlıkta bulunduklarından dolayı, ne keyfiyet ve de kemiyet itibariyle herhangi bir iddiada bulunamayacaklarından, Kürdleri kendi maksatları uğrunda kullanmak istemişlerdir. Kürdler namına hareket ettiğini iddia eden Şerif Paşa'yı kullanmışlardır.

Kürdlerin Ermenilerle aynı ırktan olup olmaması meselesine gelince, Kürdlerin Ermenilerle aynı ırktan değil, bilakis Araplarla aynı ırktan yani Sami ırkından gelmektedirler. Aksi görüşte olanlar, Kürdler, Irak, İran, Türkiye ve Suriye'de yaşayan, Hint-Aryan kökenli olan halk olduğunu iddia etmektedirler.

Bu konuyu Bediüzzzaman'dan dinleyelim.

KÜRDLER VE İSLAMİYET

Bogos Nobar Paşa ile ma'hud Şerif Paşa'nın birleşerek Kürdleri cami'a-i İslamiyeden ayırmak teşebbüs-i hainanesinde bulundukları haber alınır alınmaz, gerek burada gerek Kürdistan'da bütün Kürdler kemal-i nefretle protestolarda bulundular. Salabet-i diniye hususunda pek yüksek bir mertebede bulunan Kürd ihvan-ı dinimizden beklenen de bu idi. Her millet arasında zuhur ettiği gibi, Kürdler arasında da türeyen birkaç hamiyetsiz iftirakçının bulunacağının hiçbir kıymeti olamayacağı şüphesizdir.

Bilakis bu kabil kesanın izhar-ı nifak etmeleri vahdet-i İslamiyeyi daha ziyade te'yid ve teşyid eder. Nitekim o haber üzerine umum Kürdlerin galeyan ve tezahüratvahdetkaranesi bunu pek güzel isbat etmişdir. Bu hususda en ziyade söz söylemek salahiyyetine haiz bulunan ve Kürdlerin salabet-i diniye, necabet-i ırkiye ve celadet-i İslamiyesini bihakkın temsil eden ve "Dar'ül-Hikmet'il İslamiye" azasından Kürd eşraf ve mütehayyızanından bulunan fazıl-ı şehir Bediüzzaman Said-i Kürdi Efendi Hazretleri buyuruyorlar ki:

Bogos Nobar ile Şerif Paşa arasında akdedilen mukaveleye en müskit ve beliğ cevap, vilayat-ı şarkiyede Kürd aşairi rüesası tarafından çekilen telgraflardır. Kürdler camia-i İslamiyeden ayrılmaya asla tahammül edemezler. Bunun aksini iddia edenler mutlaka makasıd-ı mahsusa tahtında hareket eden ve Kürdlük namına söz söylemeye selahiyettar olmayan beş on kişiden ibarettir.

Kürdler, İslamiyet nam ve şerefini i'la için beşyüzbin (500.000) kişi feda etmişler ve makam-ı Hilafete olan sadakatlerini, isar ettikleri kan ile bir kat daha te'yid eylemişlerdir.

Ma'hud muhtıranın esbab-ı tanzimine gelince: Ermeniler Vilayat-ı Şarkiyede ekall-ikalil derecesinde bulundukları için; asla bir ekseriyet teminine ve ne kemiyyeten, ne de keyfiyyeten Şarki Anadolu'da iddia-yı temellüke muvaffak olamayacaklarını son zamanlarda anladılar.. Maksadlarına Kürdler namına hareket ettiğini iddia eden Şerif Paşayı alet etmeyi müsaid ve muvafık buldular. Bu suretle Kürd ve Ermeni davası ortada kalmayacak ve Şarki Anadoludaki iftirak amali mevki-i fiile çıkmış olacaktı.

İşte, bu gaye ile o ma'hud beyanname müştereken imzalandı ve Konferansa takdim olundu. Ermeniler'in maksadı Kürdleri aldatmaktan başka bir şey olamaz. Çünkü ileride Kürdlerin kemiyyeten hal-i ekseriyette bulunduklarını inkar edemeseler bile, keyfiyyeten, yani ilmen, irfanen kendilerinden dun oldukları bahanesiyle, Kürdleri bir millet-i tabie haline

getirecekleri muhakkaktır. Buna ise, aklı başında olan hiçbir Kürd taraftar değillerdir. Zaten Kürdler bu beyannameye yalnız sözle değil, bilfiil muhalif oldukları isbat ediyorlar.

Kürdlük davası pek manasız bir iddiadır. Çünkü herşeyden evvel Müslümandırlar.. Hem de salabet-i diniyeyi taassub derecesine isal eden hakiki Müslümanlardan... Binaenaleyh, Ermenilerle aynı ırktan bulunup bulunmadıkları meselesi, onları bir dakika bile işgal etmez.

Kaynak : Risale Ajans

Erişim: http://www.risaleajans.com/nur-alemi/bediuzzaman-kurt-ayrimciligina-karsi-cikiyor

UNUTULAN HAKİKAT- KÖTÜLÜK OLGUSU

Çeviri: Latif BOYACI

Materyal Bağdaşıksızlık: Kötülük Olgusu

Grilfin'e göre ezelî hikmet sadece biçimsel, mantıksal bagdaşıksızlıkları değil aynı zamanda gerçeklere uymaması dolayısıyla materyal olarak da tutarsızlıktan sorumludur. **"Gerçekliğe kesinlikle uygun değildir."** (19.3).'Griffin bir başka yerde üzerinde durmadığı diğer gerçeklikler olarak zaman ve bağımsızlığa işaret eder, fakat bu noktada kötülük üzerinde yoğunlaşır. Eşyanın nihaî veya mutlak mahiyetlerinde her açıdan mükemmel olduğunu ileri sürecek cürete – veya cesarete, küstahlığa (ismini kendiniz seçin) – sahip bir görüş (ezelî) başlıca itiraz olarak kötülük olgusuyla yüzyüze gelmelidir.

Bu meydan okumanın Griffin'in olağan tecrübeye ve ona hakim olan mantığa yakın duran değerlendirme çerçevesinde karşılanması mümkün değildir. **Gerçekte Tanrı orada ya mutlak güç sahibi ya da mutlak iyidir, her ikisi değil.** Griffin Tanrının iyiliğini tercih eder. Böyle yaparken tarihi karşısına alır, zira tarih insanların erdemden çok güce tapındığını gösterir; fakat burada konu dışına çıkmak istemiyorum. Burada üzerinde duracağımız mesele mükemmel olan Tanrının Griffin'in ayırıcı bakış açısından mutlak güç sahibi de olamayacağıdır.

Tanrıya her iki sıfatı da sadece daha geniş bir değerlendirme çerçevesi verebilir; ben ise onun güç ve iyiliğin uyum içerisinde hareket ettiği ontolojik bir hiyerarşi sıfatıyla gerçeklik fikrini reddi göz önüne alındığında, ona bunun mümkünlüğünü göstermek hususunda ümitsizim. Griffin **"varlık dereceleri ve bu derecelerin iyilikle ilişkili olduğu biçiminde düşünmeyi"** "garip bir fikir" olarak görür. Acaba böyle midir? Rüyaları gerçek hayattan, ağaçların sudaki akislerini ağaçların kendilerinden daha az gerçek, televizyon dramalarını "gerçek hayattakilerden" daha az anlamlı bulmamız tamamıyla doğaldır: Bütün bu örneklerde gerçeklik önem ve değer kavramlarıyla kaplanmıştır. O halde bu gibi imaları benimseyerek varlığın kendisini Eflatun gibi karşılaştırmalı olarak dereceli görmek neden tuhaf olsun? Bu şekilde davranmamak metafiziksel bir hata olarak görünse de burada acil olarak vurgulanması gereken nokta böyle bir ontolojik hiyerarşi olmadan ezelî te- odise üzerinde odaklanma imkanının söz konusu olamayacağıdır.

Hiyerarşi gözönüne alındığında bu sağlanabilir mi?

> **Perennial Felsefe** ya da **Perennializm**, (**Daimicilik**) evrensel hakikat ilkelerinin tüm insanlar ve kültürlerde ortak olarak mevcut olduğuna dair felsefi düşünüş. 16. yüzyıl teologu Augustine Steuch tarafından *De perenni philosophia libri X* (1540) kitabında "*theosophia perennis*" şeklinde kullanılmış ve "düşüş"ten sonra unutulmuş ve tarihte parçalı olarak ortaya çıkan vahyedilmiş mutlak hakikate işaret etmekte kullanılmışsa da Latince "*philosophia perennis*" terimine popüler kullanımını 17.yüzyıl filozofu Leibniz kazandırmıştır. Yirminci yüzyılda ise terimin literatürdeki kullanımı 1945 yılında "The Perennial Philosophy" adındaki kitabıyla Aldous Huxley'a borçludur.

Perennialistlere göre kötülük hiyerarşimizin sonunda açıkça gerçektir. **"Tenha bir gölge arayıp bulalım, ve orada/ağlayalım, kederli yüreklerimizi boşaltalım.... Her yeni sabah/Yeni dullar matem tutacak, yeni yetimler ağlayacak; yeni acılar/ Kaderi yüze çarpacaktır."** *(Macbeth)*

Biz insanların hiyerarşinin alı ucunda oturarak yapabileceği en büyük hala, bu bağlamı: dokunmuş olduğu kötülükle birlikte ciddiye almamızdır. Ahlakî acıdan kötülüğe **"şeytanla mücadele et, bu sayede dostun olur"** prensibine göre karşı çıkılmalıdır. Onunla mücadele etmeyip ona karşı çıkmamak, takım hocasına göğüs göğüse ilişme oyununu uygulamayacağım çünkü bunun futbol olmadığını ve hatta gerçek bir oyun bile sayılamayacağını söyledikten sonra takımda kalmayı ummaya benzer. Toplayabildiğimiz bütün enerjiyle kötülüğün karşısına çıkıp onunla mücadele etmede başarısız olduğumuz derecede eşyanın genel düzenindeki yerini içeren mahiyetini anlamadığımızı gösteririz/Bu başarısızlık nedeniyle sadece beşerî isteklerimize erişememekle kalmayıp yanlış anlamalar neticesi ortaya çıkan cezalara da müstahak oluruz – kanun önünde cehalet bir özür değildir. Eğer kötülük unsuru hakkında söyleyeceğim başka hususlar bu başlangıç noktasının ortasını buluyorsa kişi okumayı bırakmalıdır, zira yanlış anlaşılmadığım sürece uzlaşmalar, söylediğimin yanlış olduğunu gösterecek kanıtlardır. Bu Dalai Lama'mn görüşüydü; bir defasında şöyle demişti: **"Eğer kendini Sunyata (boşluk) ve karma arasında seçim yapma zorunluluğunda hissedersen karmayı seç.."** Vivekananda'nın görüşü ise şöyledir: "Vedantik görüş kötülüğümüzün iyiliğimizden daha az değeri olmadığını söyler. Bunu, bilerek sabırla çalışın. Eğer doktrinle ilgili herhangi birşey sizi çalışmayı kesmeye, buradaki anlamıyla kötülükle mücadeleyi durdurmaya, iterse doktrin zararlı demektir. Tabiî ki yine doğru biçimde anlaşıldığını kabul ediyorum

Kötülüğün bu ciddî durumunda anlamlı bir şekilde daha eksik olacak bir bütüne katkıda bulunduğunu ileri sürerken bu çok önemli husus yerinde korunabilir mi? Burada tartışmaların çok az önemi vardır, dolayısıyla düzenli olarak benzetmeler yapılır. Bir resmin değersiz – ve hatta tek başına nahoş olan – parçaları bir bütün olarak resme katkıda bulunurlar. Veya yine bir oyundaki kötü rol oyun yazarının güttüğü amaca hizmet eder. Bu ikinci benzetme Tanrıyı yüce oyun yazarı yaptığından uluhiyetin insanın acı çekmesini kendi seyri, ilahi zevki için kullanmasının zalimce olduğunu îma edebilir, ancak bu yorum benzetmedeki diğer noktalan gözden kaçıracaktır. Aktörler kendilerine trajik veya kötü roller verildiğinde oyun yazarını veya rol dağıtımım kötülemezler; oyunda yer alacaklarından dolayı memnundurlar. Benzer şekilde, insanlar her ne kadar kimi zaman hiç doğmamış olmayı arzu etliklerini söyleseler dc gerçekten bunu mu kastettiklerini merak edebiliriz.

Bu hilkatin genel olarak cömert bir eylem olduğunu ve esse *qua esse bönüm est:* "Varlık, varlık olarak güzeldir" prensibini ima eder. Benzetmeyi son bir kere daha kullanacak olursak; oyun bittikten sonra dinlenme odasında kimin hangi rolü oynadığı meselesi kalmamıştır, zira oyuncular temsili bir bütün olarak düşünüyorlardır.(Ezelî teodise her nefsin sergüzeşt-i hayatını "yüz yüze" gördüğü zaman onu kozmik değerlendirme makalelerinde de okuma imkanına sahip olacağını savunur.

Ezelî teodisenin benzetmelere dayandığı zaman hareket tarzı aşağı yukarı böyledir, fakat eğer onun temel tezini görmek istersek şununla karşılaşırız: Uluhiyet mümkün olan en mükemmel, bütün mümkün varlık tabakalarını içermesi gereken dünyayı yaratmasaydı, mutlak güç ve iyiliğin ikisine de sahip ölmazdı – diye ısrar eder perennialist. Bu, Yeni-Eflatunculuğun Büyük Varlık Zinciri'ndeki "mükemmellik ilkesi" dir. Aziz Augustine de bize **"artık daha iyi bir dünya istemiyordum, zira mahlukatı bir bütün olarak düşünüyordum; bu daha net ayrımın ışığında üst tabakadaki varlıkların alttakilerden daha iyi olmakla beraber bütün mahlukatın toplamının tek başına üst tabakadaki şeylerden daha iyi olduğunu görür**

olmuştum" dediğinde bunu ifade eder

Sadece Augustine'in "bütün mahlukatın toplamı" net olarak görünüyorsa, gezegenimizde kesin biçimde kötü olan şevler eşyanın genel düzeni içerisinde uygun olarak onaylanabilir. Büyük Sufî Rabiâ, bu tasdikin özünü nakleder:

> Bir gün Hasan-ı Basrî, Malik bin Dinar ve Şakik-i Belhî hasta olan Rabia'yı görmeye geldiler.
> Hasan **"hiç kimse [Allah'ı sevme] iddiasında Rabbının tokatlarına sabır içerisinde katlanmadıkça samimi olamaz"** dedi.
> Rabıa, **"bu bencillik kokar"** diye cevap, verdi.
> Şakik **"hiç kimse iddiasında Rabbının tokatlarına şükür etmedikçe samimi değildir"** dedi.
> Rabia **"bunun daha fazlası yapılmalıdır"** dedi.
> Malik b. Dinar ise şöyle dedi: **"Hiç kimse iddiasında Rabbinin tokatlarından lezzet almadıkça samimi olamaz". Rabia yine bu daha da geliştirilmelidir"** diye cevap verdi.
> **"Peki sen ne diyorsun?** dediler
> **Hiç kimse [Allah'ı sevme] iddiasında Rabbini seyrederken tokatları unutmadıkça samimi değildir"** dedi.

Process ilahiyatçıları eğer Tanrı'nın saadeti (beatitude) safsa Tanrının ya yaralarımızdan haberi olmadığı ya da bunları önemsemediği iddiasında bulunurlar. Fakat durum gerçekten böyle midir acaba? Hepimiz arkadaşlarımızın bir film hakkında **"harikaydı. Film boyunca ağladım"** dediklerini işitmişizdir; nitekim Shelly *Skylark* mda en güzel şarkıların en acı düşüncelerden söz edenler" olduğunu ileri sürer. Akşam üzeri gerçek bir trajedi olan *Oedipus* Rex'te Judith Anderson u seyrettim, tiyatroyu büyük bir heyecan içinde terk ettim. Process felsefesinin **"uyumlu biçimde bir araya gelen ve yoğun biçimde hissedilen güçlü çelişkilerin yaşanması"** olarak değer anlayışı, acılarımızı hisseden fakat onları olduğu gibi kabul eden bir Tanrı için gerekli şeyleri sağlıyordu neredeyse. Kötülüğün neden olduğu güçlü çelişkiler olmadan Tanrının hissedişi bu kadar yoğun olur muydu?

Sh: 238-241

İLAHİ MÜKEMMELLİK VE DÜNYEVİ KÖTÜLÜK

Kötülükte iyilikte mükemmellik prensibinin gereğidir.

Hatalı görüşlerimin "zararlı" etkilerini sınıflandırırken güç toplayan bir kısmı okurken Griffin'in birçok hatamın altında **"doğru bir sezgi"** yattığı şeklindeki sonuç taviziyle bozuldum. Sezgi şudur:

Dünyanın kötülükleri gerçekten ve nihaî anlamda kötü olmakla birlikte bir bütün olarak iyi olan bir sürecin parçalarıdır; süreçteki iyilik kötülüğün mümkünlüğü ve fiilî kaçınılmazlığı olmadan mümkün değildir; açıkça beşerî kötülükler sonunda bütün katılımcıların yolda çekilen sıkıntıların değer olduğu görüşünü paylaşacakları derecede büyük ve evrensel bir iyiliğe neden olacak Uzun bir süreçte vuku bulmaktadır; süreçle – yani Tanrıyla – ilgili uygun bir bakış açısına sahip kişi kötülüğü (yaratıkların acılarını bizim vücut azalarımızın acısını hissetmemize benzer şekilde hissetse bile) huzur içinde kötülük olarak tecrübe edecektir (263-264).

Bu formulasyonu benimseyip benimsemediğim ve dolayısıyla Griffin'le birlikte **"gerçekliğin her açıdan mükemmel olduğunun geç modern inkarına karşı birleşik bir cephe oluşturmada"** safları sıklaştırıp sıklaştırmadığım sorulursa cevabım "genel maksatla ilgili olarak memnuniyetle" olacaktır. Fakat yakından incelendiğinde -Griffin'in bir paragrafa sıkıştırılmış

felsefesi olarak görünen- bu formulasyonun benim değer verdiğim şeyleri hiçe saydığı görülür. **"Dünyanın kötülüklerinin gerçekten ve nihaî olarak kötü olduğu"** görüşünü paylaşmıyorum. Oysa Griffin dünyayı bir bütün olarak çok iyi görmektedir, ben onu mükemmel olarak alıyorum. Griffin'in "süreçteki iyiliğin .... kötülüğün mümkünlüğü ve fiilî kaçınılmazlığı olmadan mümkün olmadığı" iddiasını "kötülüğün kesinliği olmadan" anlamına gelecek şekilde pekiştireceğim. Griffin'in "sürecinin" yerine de baştan başa zamanı zamandan bağımsız bir şekilde kapsayan ezelî ve sonsuz Mutlağımı koyacağım.

Bu kısımda, mesele bu dört farklılığın İlahî mükemmellik konusunda nasıl yakınsadığı olacaktır; Griffin de doğru bir biçimde **"mükemmel gücü ... uygun biçimde anlamada ihtilaf ettiğimizi belirtir"** (257). Geleneksel Tanrının hem daha mükemmel hem de daha güçlü olduğu sonucunu çıkarmamış olsaydım süreç Tanrısından klasik teizmin Tanrısına geri dönmezdim. Daha güçlüdür, çünkü var olan herşeyin ilk sebebidir, oysa Griffin'in Tanrısı kendi mahsulü olmayan vergilerle - yaratıcılık, ezelî objeler, gerçek olaylar çatısı- çalışmak zorundadır. Daha mükem-

meldir zira - Tanrının tek başına sorumlu olduğu - herşey tamamıyla olması gerektiği şekildedir. Bu sınırsız, somut mükemmellik yine Griffin'in onaylamadığı birşeydir.

Bu nedenle ben ilahı mükemmellik ve dünyevî kötülük meselesi hakkında Tanrının mükemmelliğine Griffin'den daha güçlü, dünyanın kötülüğüne ise daha zayıf bir atıfta bulunurum; bunun sonucu benim dünyamın (bana göre) ikisinin üstü olarak ortaya çıkmasıdır. Benim dünyamda, Tanrının mutlak gücüne sıkı sıkıya bağlı mükemmelliği ikinci dereceden herhangi bir olayın mümkünlüğüne izin vermez - vuku bulan hiçbir şey başka türlü olması durumunda daha iyi olamaz. Böyle bir dünyayı her köşede geri dönülmez hataların hücum ettiği bir dünyaya tercih ederim ve ayrıca onun yaratıcısına böyle bir dünyayı etkilemekten aciz bir Tanrıdan daha çok saygı duyarım.

Griffin kendi Tanrısının böyle bir dünyayı etkilememesinin nedeni olarak söz konusu dünyanın mantıksal bir imkansızlık taşımasını gösterir ve kanıt olarak tutarlılık ve bağdaşıklık ölçütlerini bana yöneltir: Eğer silinmez hataların mümkünlüğü ortadan kaldırılırsa insan özgürlüğü de aynı vuruşta silinir. Fakat önceki kısımdaki hedef Griffin'in tutarlılık ve *bağdaşıklığın* varsaydığı gibi tarafsız hakemler olmadığıdır. Mantıklar birden fazladır.

Daha makul anlarda benim anladığım şekilde gerçek olan - yinelemek gerekirse insanların muktedir olduğu bütün tepkileri uyandıran ve bütün mukavemeti ortadan kaldıran - kötülüğü Tanrının böyle bir kötülüğü katışıksız iyiliğe tahvil etme kudretiyle telif etmenin oldukça mümkün olduğunu görürüm.

Nasıl mı?

Kimi zamanlar bunun nasıl olduğunu ne söyleyebiliriz ne de anlayabiliriz - Fakat Griffin Tanrının gizemini kaldırmak isterse bu onun kutsallığını da kaldırır ve ben de ilgimi kaybederim. Fakat bizi gökkuşağının ufuk çizgisine nerede dokunduğunu - bu noktanın kendisi görünmese bile - varsaymamızı sağlayacak kadar sağlam mantıksal bir yörünge çizebiliriz.

Bu mantıksal yörünge, çok yakından tutulduğunda bulanık görünen şeylerin perspektife yerleştirildiğinde berraklık kazandığı kıyaslar yoluyla tesis edilir. Bir karakter özelliği olarak bakıldığında Iago'nun kötülüğü aşağılık birşeydir, fakat Sheakspeare onu *Othello'nun*

içeriğinde iyi biçimde kullanır. Griffin'in benim tiyatroya atıfta bulunmamı reddi gözönüne alındığında bunu tekrar sunmak akıllıca olmaz, fakat Griffin benim benzetmeme yanlış taraftan yaklaşır. Eğer sahnede gerçek bir acı yoksa o zaman sahnede gerçek bir çözüm de yoktur; dolayısıyla bu yoruma göre oyun sadece "oyun" olmakla, Griffin'in üstelediği gibi, hiçbir gerçek etkiye sahip olmamalıdır. Bu gibi benzetmelerin amacı duyguların karmaşık olabileceğini göstermektir; ve böyle bir amaç (derinlik psikolojisi çağında olduğumuz şu sıralar) gizli olmamalıdır. Çelişki açık bir örnektir, ama sadece başlangıçtır. **Futbolda topu elinden kaçırmak tribünlerden homurtuların yükselmesine neden olur, fakat heyecan da ekleyebilir ve eğer top yeniden tutulursa, rutin bir oyun heyecanlı bir oyuna döner.** Bir çift bu yakınlarda bana kanserliler koğuşunda yatan çocuklarıyla yaşadıklarını anlattı. Onun kemoterapıde çektiği acı vasıtasıyla çektikleri acı bu gibi tedavi metodlarının günümüzde mevcut olmasından duydukları minnettarlık ve hatta övünçle hiçe inmişti. Tanrının hissizliği şeklindeki ortaçağ doktrinini hassasiyetsizdik şeklinde anlamıyorum. Bu daha ziyade Tanrının kötülüğü huzur ve saadetini (*ananda*) kaybetmeden kötülük olarak tecrübe etme kapasitesine karşılık gelir. İki, görüşümüz arasındaki farklılıklar devam etmektedir, zira kişi bir talihsizliğin ortaya çıkmamış olmasını isterken onunla ilgili olarak huzurunu koruyabilir. Süreç Tanrısı da böyle istediğinden saadeti geleneksel Tanrınınkinden daha az olacaktır. Fakat burada belirtilmesi gereken husus Griffin'in bütün teodise rotalarının bu en çok kat edilenini, kötülüğü bir sonuncusu yelkenleri şişirinceye kadar gittikçe genişleyen bağlamlara yerleştiren yolu çok iyi bildiğidir. O sadece son virajın ardında kötülüğün tamamıyla unutulmasıyla elde edilen iyiliğin tasdikinin yattığının farkına varmayarak benden önce kamp kurar:

.....Sonunda

> *Göklerin yaptığı gibi yap, kötülüğünü unut*
>
> *Onlarla birlikte kendini affet.*
>
> (Sheakspeare, *The* Winter's Telle)

Unut, ama kötülüğü aklından çıkararak değil, "sonunda" kesinlikle böyle olmadığını görerek, böylece affetmek dahi gerekmez. Griffin bir ateisti Tanrının huzur ve saadetinin **"insanların AIDS'ten öldüğünü görmeye, kanlı bir savaşı seyretmeye veya ölüm kamplarında katledilen binlerce insanın kemiklerini izlemeye"** karşı uygun tepkiler olduğunu ikna etmede, benim onu savunduğum benzerliğe ikna etmede zorlandığım kadar zorlanacaktır. Fakat onun – kötülüğü perspektife yerleştiren daha geniş bağlamları takdim ederek – oluşturduğu kanıt zinciri benim kullandığımdan farklı değildir.

Bununla beraber Griffin'in görüşünün kavramsal olarak benimkinden daha erişilebilir olduğunu kabul ediyorum; herhangi birinin felaketler karşısında huzurunu korumasını tasavvur etmek onun bu felaketlerin ortaya çıkmamış olmasını arzu ettiğini düşünmekten daha kolaydır. Hatta Griffin'in benim görüşümün ahlakî tehlikeler taşıdığı fikrine bile katılıyorum. Kadim Hristiyanlar ve Müslüman metinleri şöyle söyleyen bir havari veya sahabeyi zikrederler:

"Eğer bütün bildiklerimi size anlatsaydım beni taşlardınız."

Dinin gittikçe bayağılaştığının endişe verici işaretlerinden biri de, kimi hakikatların tehlikeli olduğu ve yenilerden saklanması gerektiği kanaatıyla birlikte zahirî/batınî ayrımının

kaybolmasıdır. Ben Griffin in ortaya çıkardığı bu tartışmaya girişmeyeceğim.

Önceki kısım gibi bu kısım da kabul edilebilir sınırları aşma tehlikesi içindedir, fakat Griffin'in karşı cevabındaki temel meseleler önce yüzeye çıkarlar. Dolayısıyla beni aynen (önceki kısımda ele alman) Whitehead'in tutarlılık ve bağdaşıklık şeklindeki mantıksal ölçülerinin sözde tarafsızlığı hakkındaki epistemolojik ve dinî meseleler gibi Griffin'den ayıran başlıca Fenomenolojik mesele olarak dünyevî kötülüğe dönmek istiyorum.

Griffin, kendinin de vurguladığı gibi, gerçek kötülüğü **"bütün her-şey gözönüne alındığında evrenin, yokluğunda daha iyi olacağı birşeydir"** şeklinde tanımlar ve **"hiç kimsenin onu tutarlı biçimde inkar edemeyeceğini , zira sözle inkar edilse bile "uygulamada önceden varsayılacağını"** ileri sürer (258-259). Buna itirazımı zaten kaydettim. Uygulamada kaçınılmaz olarak varsayılanın dünyada kötülük olarak adlandırılan, kınanması, nefret edilmesi ve toplayabildiğimiz bütün enerjiyle -Auschıvitz'in zikrinin uyandırdığı bütün olumsuz hisler-bir X olduğunu ileri sürerim. Fakat bu hislerin (ve evet, kurbanların bu hisleri uyandıran acılarının) İlahî tasarrufta hiçbir yapıcı rol oynamaması -bu metafiziksel açıklama-uygulamada varsayılmaz. Hangi ileri görme -diğer insanların bilinçlerinin en hücra köşelerine inme- gücü Griffin'e hiç kimsenin herşeyin mutlak doğruluğunu (sadece kavramsal olarak değil o andaki belli hislerin aksine bütün varlığıyla) onaylarken aynı zamanda normal olarak sorumlu bir hayat (uygulama Griffin'in sözcüğüdür) yaşayabileceğini söyleme hakkı verir? Tor Andre'nin *In the Garden of Murtles*'**ındaki** bir değerlendirme yazısı

"kadere inanç, ilk Sufileri pasifliğe değil eyleme sevketmiştir"

der. Griffin'in süreç (proces) ilahiyatçılarının hareketlerini çoğu son derece aktif bir hayat yaşayan mistiklerin veya Buda'nınkılerle boy ölçüştürmek isteyip istemediğini bilmiyorum. Benim kişisel olarak söyleyebileceğim süreç kampım terk ettiğimden beri kendi hayatımdaki moral yorgunluk açısından herhangi bir artışın farkında olmayışımdır (yine de bu ilk intibaya veya kendini kandırmaya bağlanabilir. Bunu bilmiyorum).

Tanrının mutlak kudreti ve lekesiz saadetiyle birlikte olmaya muktedir olduğum gibi moral inisiyatifleri nasıl telif ettiğimi ilk sıramda belirtmiştim. Fakat burada tekrar edeyim. Bunu Küçükler Liginde oynayan bir çocuğun ailesinin kendinden ve gelişmekte, olgunlaşma olmasından duydukları gururun kafasındaki en büyük sorunla -takımının kazanacak mı kaybedecek mi olduğu- etkilenmediğini farketmesine benzer şekilde yaparım. Küçük futbolcunun o andaki işi top oynamak, elinden geleni yapmaktır. Ya yapmazsa? Fakat burada benzetmeyi terkedeyim. Ahlaken en iyisine göre yaşamazsam ne olur? Griffin'in yüz- yüze geldiği bütün muhtemel cezalar beni de bekler: Toplumsal tepkiler, kendini ayıplama -kötülüğün disiplin edici rolünün bütün mekanizması 'harekete geçmeye ve kendini hissettirmeye hazır bekler. Fakat Griffin bu kendine yönelik mülahazaların yeterli olmadığını söylemek ister; eğer eylemlerim Tanrıyı etkilemiyorsa ahlakilik kesilir. **Tarihin onu burada teyid edip etmediğini soracak kadar metafizikçiyim -ateistler her şeyi göz önünde tutarak teistlerden daha mı kötü davranırlar- zira ben de temel bakış açılarının davranışları etkilediğine inanıyorum.** Onun kaçış tünelinin ("Tanrıya inanmadıklarını söyleyebilirler ama hareketleri sözlerini yalanlar") benimkilerden biriyle eşleştiğinin de farkına varırım ("perennializmi teskin edici bir tembellik olarak nitelendirenler onu yanlış yorumluyorlardır.")

Nihaî ve tahminî mülahazaların davranışları etkilediğine ikimiz de inanıyoruz. Peki bu bizi nereye götürür? Griffin gibi ben de hayatımın Tanrı için önemli olduğuna inanıyorum; Tanrı

bensiz sonsuz olmazdı. Fakat Tanrının mükemmel iyi haline döndüremeyeceği birşeyler olduğuna inanmıyorum; Mezmurlar'da geçen bir ifadenin batım yorumu aynen şöyledir:

"İnsanın öfkesi bile onu övecektir."

Kötülük hakkında söyleyeceğim iki şey daha var. Güdülenme meselesine geri dönersek, kötülük, özgürlük ve benlik gibi şeylerin aynı gruba ait olarak ele alınabileceğini görmek önemlidir. Kendimi ayrı bir benlik olarak kabul ettiğim derecede –ki kim bunun aksini yapıyor?– özgürlük ve kötülüğü de eşit derecede gerçek saymalıyım, aksi türlü davranmak Zen şairi Gary Snyder'in aldatma dediği şey olur.

Bu ölümlü dünyada kişinin, sonlu benliği Ruh'la tamamıyla tebdil edip etmediği mesele değildir. Değinilmesi gereken nokta benlik/kötül ük/özgürlük üçgenini korumaktır. Bu üçlü kendimizi tahminde ilerleyip geri çekileceklerse bunu beraberce yapmalıdırlar.

Son olarak belirtilmesi gereken nokta Griffin'in uygun biçimde sorduğu bir sorudur. Eğer kişi **"mükemmellik prensibinin"** varlığın sonsuzluğun bütün değer basamaklarının tahakkuk ettirildiği bir dünyayı gerektirdiği şeklindeki görüşünü izleyecekse her türün kusurlu örneklerini (düşmüş melekler, kanserli hücreler) nasıl açıklayacağız?

Güzel bir soru; bana bu tür tartışmalarda kişinin emin olmadığı şeyler olduğunu itiraf etmenin mümkün olup olmadığını merak ettirecek kadar güzel?

Mantıksal olarak, mükemmellik prensibine atfımı yineleyip bunun sadece mümkün her tür eğiminin içerilmesini gerektirmekle kalmayıp her türdeki derecelerin de görünmesini şart kıldığını söyleyebilirim. Perennializm bunu kendi Tanrı doktrininde **(Herşeye Kadir Tanrı)** açıklar, fakat ben kendi tasvirimin buna eş olmadığını kabul ediyorum. Ben onun dışavurumlarının sadece en zayıf önsezilerine sahibim ve şu Kur'anî deyişe sığınırım: **"Allah için bu kolaydır."**

Sh:341-346

Kaynak: Huston Smith & David Rey Griffin, Unutulan Hakikat, Forgotten Truth - Primordial Truth And Postmodern theolagy, çeviri, Latif BOYACI, insan yayınları: 236, mart 1998, İstanbul

UNUTULAN HAKİKAT-ARA DÜZLEM -ARAF

Çeviri: Latif BOYACI

ARA DÜZLEM

Biz onu, çoğu zaman hiçbir mantıklı karşılığı bulunmadığı kuruntularda karşılaşıldığı kadarıyla ince, sezilmesi güç ruhi (*animic)* düzlem olarak da adlandıracağız.

Kuruntular canlı veya cansız olabilir: düzlem her ikisini de barındırır. Canlı olanlar çeşitli cismani olmayan türleridir: hayaletler, geçici olarak arafta bulunan veya Tibetlilerin söylediği gibi ara bardoları (düzlemleri) gezen bedenden ayrılmış ruhlar; ispritizmacılar ve medyumların iddialarının geçerli olduğu kadarıyla ilişki içerisinde olduklarını ileri sürdükleri "kontrol'ler; uykuda olduğu gibi cismani ve dış kaplarından sıyrıldıkları kadarıyla kendi ince, sezilmesi güç varlığımız. Bu sezilmesi güç varlıklar "ruhani" olarak adlandırılırlar ve bunların şamanizmin temeli olan maceraları ruhani yansımalar olarak tanımlanırlardı, fakat uzaysal benzetme kendimizinkinin üzerindeki düzlemlere kesinlikle tam olarak uymaz. En yüksek düzlemler gerçek mekan kaplamazlar. Ara düzlem bir şekilde uzaysaldır, fakat bu yerel düzleminkinden göze çarpar derecede farklıdır: Henüz kaydettiğimiz Newton sonrası fizikteki tuhaflıklar yeniliklerinin ara düzeninin uzayı yönündeki ilk adımlar olmasından kaynaklanır. Ruhani yansıma ve şamanların rüya yolculukları hakkında konuşulduğunu işittiğimizde bütün bunlar akılda tutulmalıdır. Yüksek düzlemlerdeki herşeyle birlikte olduğu gibi, böyle kavramlar dünyevî düzleme girmeye zorlanırsa gülünç hale gelirler. Bu deri gözeneklerinden rokete, şu veya bu şekilde fantastik harikalar diyarlarını bilenlere kadar sıralanan ruhani topak resimleri üreten bir yakıştırmadır. Sözkonusu hakikat bu gibi göksel tasvirleri sezilmesi güç varlığın güvenlik içerisinde cismani kılıfında kalırken zaman ve mekan onun ve *indriyik* ağlar vasıtasıyla yıkandığı zıt tasvirlerle dengelediğimizde ortaya çıkacaktır; indriyalar —fiziksel duyu organlarımızın ince bağıntılı şeyleri (Sanskritçe)— aradığı bilgiyi seçer. Veya bırakalım açıklayıcı model ESP, yerçekimi tesirinin ruhani karşılığı olsun. Bu uzaysal benzetmeyi tamamıyla ortadan kaldırır.

Ruhi düzlemin gayrı şahsi döşemesine geçersek başlıca arketiplere rastlarız. Bunların gerçek meskeni üstteki bir sonraki düzlemdedir, fakat alt düzlemler üsttekilerden kaynaklanır, dolayısıyla arketipler ince düzlemde asıllarının yansımaları olarak görünür. Kainattaki her dünya artık üstteki dünyadaki arketiplere tamamıyla bağımlı gölgeler dokusundan başka bir şey değildir; olaylar da aldatıcı bir tarzda hiçlik tarafından aşındırılan ilahi niteliklerdir. Böylece arketipler de dünyevî düzlemde, aksi takdirde ilkel olacak maddeden nesneleri şekillendiren biçimlerde ortaya çıkıverirler. Bununla birlikte şu anda mütalaa ettiğimiz sezilmesi güç düzlemde bunlara daha saf olmamakla beraber daha dolaysız yoldan rastlarız))

Sonraki düzlemde bunları saf hallerinde bulduğumuzda bunlar Eflatun'un Formlarına veya İdealarına dönüşür; fakat burada ara düzlemde Jung'un keşfettiği arketiplere daha yakın dururlar. Hastalarının rüyalarında tekerrür ettiğini tespit ettiği imgeler bir dereceye kadar (hastalarının büyük oranda sorumsuz olduğu) dünya mitolojileriyle çakışıyordu. Bu durumda sembollerin kendilerinin insanın müşterek bilinç altında yatması gerektiği sonucuna vardı. Tabii ki pasif olarak bir ressamın boya tablosunda sanatçının ihtiyaçlarını karşılayarak boyalar sıfatıyla değil. Jung'u biyolojik içgüdülerin ruhi karşılıkları olduklarına inandıracak şekilde kendi enerjilerine sahiptirler. İnsan hayatı fiziksel olarak biyolojik içüdüleriyle

yönlendirilir; ruhi olarak da arketiplerin dalga gibi kabaran baskılarıyla şekillendirilir. Jung sonunda daha ileri bir bağıntıyı göze aldı. Arketipler yirminci yüzyıl fiziğinin teorilerinde ve deneylerinde boy gösteren kalıplara oldukça yakın görünüyordu. Bu onun arketiplerin *psychoid*ler olduğu sonucuna varmasına neden oldu. O bununla onların zihni olduğu kadar maddeyi (tabiat) de şekillendirdiğini kastediyordu. Bunlar bu ikisi arasındaki yarığı aşarlar ve ona karşı tarafsızdır; ne bir tarafa ne de ötekine eğilim gösterirler.

Bu anlatımın iki katlı bir değeri vardır. Birincisi ara düzlem bütünlüğü içerisinde dünyevî düzlemi, cismani ve ruhi yönlerini idare eder; hakimiyetinin tamlığını belirtmek lazımdır. **Sufiler ona melekut ismi verirler. Hintlilerin siddhi kavramı da —belli başlı bazıları zahiri varlıkları, psikokinesis halinde, doğrudan etkileyebilen yogik güçler —madde üzerindeki kavranılması zor etki eylemi sıfatıyla büyü gibi aynı yönde hareket eder.**

Jung'un arketipler kavramının uygun düştüğü ikinci görüş açısı bunların şekillendirme gücüyle ilişkilidir; dış kaplarından başka birşey olmayan dünyevî düzlemi "yaratırlar", yahut açığa çıkarırlar. Bu çalışmamızda indirgemeciliği defalarca tenkit ettik, fakat daha açık olalım: Onun hatası bir gerçeklik türünü diğeri açısından anlamaya çalışmada yatmaz. Gerçekte bütün açıklamalar bu tarzda işler, ayrıca açıklama gereklidir zira gerçeklik hiçbir zaman en açık biçimde görünmez; kişi eğer meseleyi paradoksal olarak ortaya koyacak olursa, hakikatin öyle olduğunu açığa vurma şekillerinden birinin ele geçirilmez olarak kalma gayretinde olduğunu da söyleyebilir. **İndirgemeciliğin maddeye indirgenmiş ruh (Darwinism), ideolojiye indirgenmiş hakikat (Marxism), sekse indirgenmiş bilinç (Freud, "ekşi elmaya tat vermenin yolu yoktur")— hatası çoğu azla açıklama gayretinde yatar, böylece çok, aza indirgenmiş olur.** Bizi modern görüşe karşı çıkaran ve hareketin her zaman ters yönde azı çokla açıklama şeklindeki eksiltmeden ziyade çoğaltma eğilimindeki bir açıklama biçiminin (ki her iki durumda da bir tür temizleme sözkonusudur)- olduğu geleneğe döndüren de temelde budur. Dünyevî düzlem ara düzlemden çıkar ve onunla açıklanır, ara düzlem semavî düzlemle, semavî düzlem de ebediyetle. Dolayısıyla, herşey nihai olarak Sonsuzdan çıkar. Ayrıca "çıkar kaynaklanır" ifadesi bu son durumda ayrımı içeremeyeceğinden —zira sonsuz semavî bir boşluk gibidir, hiçbirşey ondan kaçamaz— herşey Sonsuz'un parlaklığı içerisinde oturur.

Zihni mülhak bir eser, madde üzerindeki bir parlaklık (ruh da bu parlaklık üzerindeki perdahtır) olarak düşünme eğilimindeyiz. Hakikat ise tam tersidir. Madde seyrekliktir; o belki de muazzam büyüklükteki bir mağaranın tavanından sarkan birkaç sarkıtın sıklığıyla ruhi olandan çıkar. Veya dünyamız ve gezegenleri gibidir — bir uzay okyanusunda yüzen küçük kütleler. Canlarımız ruhi dünyaya bir sıvıda yüzen kristaller gibi dalmıştır; yine de görünüşler ruhun bedenlerimizde veya nesnelerin fiziksel kabuklan ardında olduğunu varsaymaya iter. Bu varsayım zihinse! olanı yeterince önemsemememize neden olur. Büyüyle ilgili alandaki kapıya yaklaşmasından ayrı olarak yine yüksek olanı alttakine bağlı kılar ve insanı tam anlamıyla ayırdedici biçimde insan yapan melekeleri görmemizi engeller.

Bu sadece bu melekelerin çalışma düzeninde olduğu zaman değil olmadığında da sürer. **Delilik şimdi bir "akıl hastalığı" sayılmaktadır: Kurbanlarını hastahanelere yerleştirir ve onlar için bedensel sağlıklarını kaybedenler için üzüldüğümüz gibi üzülürüz. (Kurbanların kendileri tabii ki çoğu zaman bu değerlendirmeyi kabul etmezler, fakat deli olanlar onlardır ve yargıları dikkate alınmaz.)** Bununla birlikte delilik gerçekte sadece bir eksiklik değildir. Istılahta gerçekleştirdiğimiz değişikliklere rağmen deliliğin, hastalığın aksine içimizde tanıdık

adamın sahillerine dalgalar halinde vuran yabancı denizin sezişini esinlemeyi sürdürdüğü korkusu içinde bunu kabul ederiz. Bir insan “aklını kaybetmiş” olabilir, onun yerine iyi veya kötü başka bir şey koyacaktın Nadir olarak sadece bir uzvu kesilmiş bir insan konumuna indirgenir, ona bu şekilde davrandığımızda küstahlığımızı umursamasak bile açıkça hakarete uğramış gibi derinden etkilenir.

Ruhi düzlemin ve insanın onun içindeki konumunun farkında olan geleneksel toplumlar delileri bizimkilere karşıt maksatlarda dönerken bizimkilerin gösterdiği özerklik ve bağdaşıklık benzeri birşeye sahip ruhi girdaba yakalanmış görerek onlara saygı ve korku karışımı bir yaklaşımda bulunuyorlardı. Bizim tımarhanelerimiz de melaike sınıflarınca ve ruhi düzlemdeki güçlerden zarara uğramış bireyleri içerebilir: tek kelimeyle söyleyecek olursak (cinler tarafından) tutsak alınmış. Bu günlerde gösterilen **Exorcist (cin çıkaran) adlı bir filme gösterilen güncel tepki bilinçaltımızın bu tür kavramlara açık olduğunu, fakat hakim psikiyatrik teorinin buna son derece karşı olduğunu gösteriyor.** Öyle ki bunu ispat edecek bir örneğin gösterilmesini gerekli kılmaktadır. Aşağıda Peter Goullart tarafından tanık olunan bir olayın anlatımı vardır ve bu The ***Monestry of Jade Mountain*** adlı kitabından özetlenmiştir:

CİN ÇIKARMA (possession)

Yaklaşık yirmibeş yaşlarında bir deri bir kemik kalmış bir adam olan cinli, bir hasırın üzerindeki demir bir karyolada yatıyordu. Yüzü çok solgundu ve ateşli gözlerinde vahşi, boş bir bakış vardı. Her iki elinde de törensel olarak göğsün önünde tutulan uzun ve ince fildişi bir levha tutan Taocu rahip yavaşça yatağa sokuldu. Cinlinin yüzünde gözle görülür bir değişme oldu. Rahibin sinsice ve nefretle birlikte ölçülü yaklaşımını seyrederken gözleri kinle doldu. Birden hayvanca bir çığlık kopardı ve yatağında sıçramaya başladı, rahibin dört yardımcısı onu tutmaya koştular.

“Hayır hayır! bizi dışarı atamazsınız” “Biz bire karşı ikiyiz Gücümüz sizinkinden daha büyük.” Bu cümleler Cinlinin eğrilmiş ağzından garip, tiz bir sesle döküldü; sanki bir papağandan çıkıyormuş gibi insan dışı, mekanik bir sesti bu. Rahip bütün iç gücünü toplayarak bakışlarını kurbanın üzerinde yoğunlaştırdı, zayıf yüzünde ter damlacıkları görünüyordu. .

“Çıkın! Çıkın! Size çıkmanızı emrediyorum.” Hareketsiz durarak bütün güçlerini Cinlinin yüzünde yoğunlaştırdı. Adam kendisini tutan diğer dört adamla yatakta bütün gücüyle boğuşuyordu. Kareleşen ağzından ara sıra hayvani hırıltılar çıkıyor, dişleri bir köpeğinkiler gibi parlıyordu. Sanki içinde bir sürü vahşi hayvan boğuşuyordu. Köpük saçan çarpık ağzından korkunç tehditler, kadınların duymamak için kulaklarını tıkayacakları kötü ve müstehcen sözler dökülüyordu.

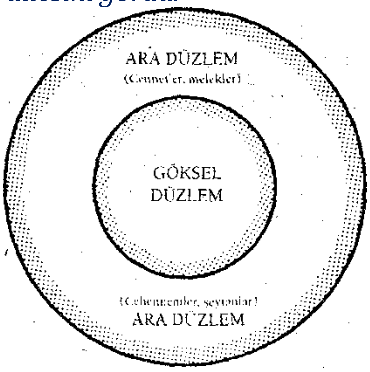
Başkeşiş görünmez düşmanlara yine takati kalmamış adamın içinden çıkmalarım emretti. Kurbanın boğazından korkunç bir kahkaha yükseldi ve aniden kendisini tutan adamları doğa üstü bir güçle gerilen kollarıyla bir yana atarak çılgın bir av köpeği gibi rahibin boğazına yapıştı. Fakat yine mağlup oldu. Bu sefer onu iplerle bağladılar ve uçlarını da karyola direklerine iliştirdiler. Hala hareketsiz duran rahip gözlerini adamın vücudundan hiç ayırmayarak metalik bir sesle cinleri çağırmayı sürdürdü. Tarif edilemez bir korkuyla gözle görülür biçimde şişmeye başladığını gördük. Bu korkutucu sahne durmaksızın sürdü ve adam neredeyse bir balon haline geldi.

Rahip yoğunlaşmasını arttırarak “Onu terkedin! (Onu terkedin)”! diye bağırdı, inanılmaz derecede şişmiş vücudu sarsıldı. Vücudunun bütün gözenekleri içinde saklı görülmez güçlere açılmış gibi görünüyor ve etrafa toprak üzerinde akan dışkıların çıkardığı gibi iğrenç bir koku yayılıyordu. Bu bir saat devam etti ve sonra normal boyutlarına dönen cinli okumasını hala sürdüren hareketsiz rahibi seyreden gözleriyle rahatlamış görünüyordu.

Rahip okumasını kesti; yüzündeki ter sicimleriyle sunağa geri döndü ve elindeki levhayı üzerine koydu: sonra ayin kılıcını aldı. Tekrar emirvari ve tehditvari bir şekilde cinlinin başına dikildi.

“Çabanız boşuna” diye bağırdı. “Onu terkedin! Bu adamın bedenini çalmanızı asla istemeyen Yüce Gücün ismiyle onu terkedin!” Şaşkın bakışlarımız arasında bir başka korku ve dehşet sahnesi tekrarlandı. Yatağın üzerindeki adam katılaştı ve adaleleri kasıldı, sanki taştan bir insan haline geldi. Demir karyola yavaş yavaş sanki üzerinde çok muazzam bir ağırlık varmış gibi çöktü, ortası

neredeyse döşemeye değiyordu. Yardımcılar hareketsiz adamı ayaklarından ve kollarından yakaladılar. O kadar ağırdı ki onu kaldıramadılar ve seyircilerden yardım istediler. Dökme demirden bir heykel gibi ağır olduğu içip onu ancak yedi kişi kaldırabildi. Sonra tekrar hafifleşti, böylece onu içeri alınan tahta bir yatağın üzerine koydular.
Rahibin can sıkacak derecede uzun okumaları ve emirleriyle epey uzun bir süre geçti. Sonunda hareketsiz duran adamın üzerine kutsu serpti ve elinde kılınçla tekrar yaklaştı. O kadar yoğunlaşmıştı ki sanki başka hiç kimseyi görmüyordu. Tamamıyla tükenmişti ve hafifçe yalpalıyordu. İki papaz çömezi ona yardıma koştu.
Garip bir sesle mağrurane bir biçimde "kazandım" diye haykırdı. "Çıkın dışarı! Çıkın! cinli kımıldadı ve-tekrar korkunç titremeler aldı vücudunu. Gözleri dönmüştü ve sadece akları görünüyordu. Nefes alıp verişleri hırıltılıydı, vücudunu kanla doluncaya kadar tırmaladı. Ağzından beyaz köpükler saçıyor ve uğultulu bir ses çıkarıyordu. "Lanet Olsun! Lanet Olsun!" diye bir haykırış koptu köpüklü dudakları arasından. "Gidiyoruz fakat bunu hayatınla ödeyeceksin." Yatakta korkunç bir mücadele vardı, zavallı adam ölümcül bir yara almış bir yılan gibi büzülüyor ve kıvrılıyor, rengi devamlı değişiyordu. Aniden sırt üstü düştü ve hareketsiz kaldı, gözleri açıldı. Bakışları normaldi ve henüz gelen ailesini gördü.

"Anne Baba!" diye haykırdı kısık bir sesle. "Ben neredeyim?" Gücü tükenmişti; onu özel olarak ısmarlanan bir sedyeye taşıdılar. Rahibin kendisi de korkunç bir güçsüzlük halindeydi ve yardımcıları tarafından yarı (aşınarak yarı sürüklenerek götürüldü.

"Kötü bir ruh taralından ele geçirilme" (possession) kelimesi burada olduğu gibi genel olarak şeytani tutulmayı ima eder, bu da ruhi düzlemin iyiye olduğu kadar kötüye de yataklık ettiği gerçeğinin altını çizer. (Daha önce gördüğümüz gibi) dünyaları rahat ölçeğinde derecelendiren halk zihni için bu gerçek ruhi düzlemin ikiye ayrılmasını gerektirir: Saadet unsurlarını yer üzerindeki göklere, cehennemi olanları ise alttaki olanlara yerleştirir — ara düzlemi dünyevî düzlemi içine alan: bir daireye döndürerek sonuca ulaşılabilir. Ancak düzenleyici ilkesi güç ve daha temel olarak varlık olan derin düşünceli zihinler için halk düşüncesinde çok büyük görünen ahlaki ve hissi farklılıklar ikincil derecededir. **Kötülük iyilikten daha kötüdür.** Fakat gücü çeşitli noktalarda ona rekabet edebilir bu ikisinin antik olarak eşit oldukları anlamına gelir. Eğer sözkonusu güç dünyevî düzlemi aşarsa bu eşitlik dünyevî düzlem üzerinde bulunur. Zıtlar arasındaki ezeli, Zerdüşti savaş ara düzlem üzerinde gerçekleşir, bizler onun döküntülerini, tortularını tevarüs ederiz. **Sufiler manevî düzlemin bu karanlık niteliğini onu Tanrının Taburesi Azap ve Merhametinin iki ayağının bulunduğu yer olarak adlandırırken göksel düzlemi de Tahtı kabul ederler: bu düzlem baştan başa saadet doludur, zira Tanrı tahtına tam olarak oturur.** Tibet Ölüler Kitabı'na göre ruhun insan bedenine tekrar girmeden önce geçmesi gereken ara *bandolar* (düzlemler) dehşetten saadete kadar bütün dereceleri kapsar. Bünyelerinde barındırdıkları zıtlar bizim burada tecrübe ettiklerimizle aynıdır, fakat onlar orada daha yoğun olarak yaşanır. **Bizler bu bardolara geceleri, Hintlilerin söylediği gibi, ruhi varlıkların maddeden sıyrıldıkları rüya gördüğümüz zaman uğrarız.**

Ara düzlemle ilgili son bir husus yine içerisindeki uzay ve zaman problemini dile getirir. Bu düzlemin bu kategorileri tamamıyla silmediğini henüz kaydetmiştik, bu nedenle onu dünyevî düzlemle aynı sınıfa koyabiliriz, ikisi birlikte terimlerin kapsayıcı anlamlarıyla zahiri dünyayı veya tabiatı oluştururlar. “Bu ampirik araştırmanın, parapsikoloji ve derinlik psikolojisinin konusu bile olabilir. Bu tekerleğinin kenarındaki dişlerin, deyim yerindeyse, oldukça esnek ve bu bilimlerin dahi eğer öyle olacaklarsa gerçeğin nihai delilleri olarak görmesi gerektiği (his veya şuurla birlikte giden) gayrı ihtiyari nesnellik çarkının dişleriyle neredeyse hiç geçmemiş olmamakla beraber böyledir.

Fakat uzay (mekan) ve zaman kimi şekillerle ruhi alanla ilgili olmakla beraber bu şekillerin kendileri maddi cismani düzlemde süregidenlerden önemli derecede farklıdır. Jung, kendilerini sınır *fiziğinde* gösteren uzaysal dünyevi özelliklerin ruhi karşılıklarına, yer açmak için *“synchronicity”* sözcüğünü çıkardı. Bu kelimenin ardındaki bütün teoriyle oynamak zorunda değiliz; dikkatimiz tek bir noktada odaklanmaktadır. Eğer Jung, hastaları hayatlarında işleyeduran arketipsel sembol ve durumların farkına vardıkça —Arthur Koestler’in *The Roots oj Coincidence*'inde olduğu gibi — anlamlı “tesadüflerin” arttığını naklederken haklıysa bu bizim mevcut konumumuzu da destekler. Arketipler dünyevî âlemi yaratmanın yanısıra onu kısmen doğrusal nedensellik yasalarını aşan biçimlerde düzenler.

Sh: 42-49

Kaynak: Huston Smith & David Rey Griffin, Unutulan Hakikat, Forgotten Truth - Primordial Truth And Postmodern theolagy, çeviri, Latif BOYACI, insan yayınları: 236, mart 1998, İstanbul

UNUTULAN HAKİKAT-RUH-Kumların Hikayesi

Çeviri: Latif BOYACI

Ruh

Eğer nefis insanda Tanrıyla ilişki kuran unsursa, Ruh da Onunla özdeş olan unsurdur – Tabii ki kişilik sahibi haliyle değil, zira göksel düzlemde Tanrı ve nefis ayrı kalırlar, fakat Tanrı'nın sonsuz olan haliyle. Ruh Brahman olan Atman, insanın Buda tabiatı olan yönü, nefsin donanımım aşarak nefisteki yaratılmamış ve yaratılmaz birşey olan insani unsudur. (Ecckhart). Ch'an üstadı Lin Chinin kırmızımsı tenin ötesinde hiçbir unvanı olmayan gerçek insan vardır" şeklindeki ifadesindeki gerçek insandır bu; Sufi ifadelerinin en ünlülerine temel teşkil eden de Mansur el-Hallac'm şu ifadesidir; "ene'l-Hakk ben Mutlak Hakikat veya Asıl Gerçekliğim."

Özdeşlikten sözediyoruz, bu doğrudur, zira bu nihai tabakada suje- obje çatallaşması aşılmıştır. Bununla birlikte insanın sonluluğu yerinde durmaktadır, bu özdeşliğin yüzeysel olarak yorumlanmaması gerektiği anlamına gelir. Ruh sonsuzdur, insan ise sonlu, zira o sadece Ruhtan ibaret değildir. Onun özel olarak insani örtüsü -beden, zihin, nefis- Ruhu ondan gizler. Caynact'ların dediği gibi bir lambanın alevi parlak , fakat bacası toz ve kurumla kaplanmış ve lambanın ışığı da donuklaşmış olabilir. Ruh'un insandaki varlığı onu sonsuz güçlü veya bilgili kılmadığı gibi en büyük azizler için bile geçerli olan kısıtlamalardan kurtarmaz. **"İyilik için neden bana başvuruyorsunuz iyi olan tek biri var, o da Tanrıdır"** (Matta 19:17). insanı mutlak kudret sahibi kılmamakla beraber Ruh güçsüzlüğünü kaldırır. Bunu ona bulunduğu makamın insaniyetinin dayattığı kısıtlamaları gerektirdiğini görebileceği bir bakış açısı sağlamakla yapar. Bu. idrak kendi başına sadece feragati getirecektir, fakat Sonsuz'un kendi türünden bir İkinciyi hoşgöremeyeceği gerçeğini kaydedersek insanın içinde bulunan ve onu kısıtlanması gerektiğini görmesini sağlayan şey aynı zamanda kısıtlamayı da gerçekleştirir. Ruh bedenin, cismani olması nedeniyle, tabii olarak kısıtlı olması gerektiğini buyurur. İnsan bu buyruğu zihni ve canı için olduğu kadar fiziksel parçası için de kabul eder. Bu arada Ruh buyruğa itaat eden tutukludan ziyade onu dayatan hakim olmakla özgür kalır.

İnsanın kendini tanımasının denge noktası kuldan Efendiye doğru evreler halinde geçer. **Sufi formulasyonunu izlersek ilme'l-Yakın, Ay- ne'l-Yakin ve Hakka'l-Yakin arasında ayrım yapabiliriz.** Bunlaıdan ilki ateşin varlığını işitmek, İkincisi onu görmek,-üçüncüsü de ateşe elini sokarak yanmakla benzeştirilebilir. Ruh hayat nehrimizin yatağıdır fakat akan sular çoğunlukla yatağın görülmesini engelleyecek kadar bulanıktır. Fakat kıyılar genişleyip akıntı azaldığında tortular çöker ve biz de yatağı görebiliriz. Bu hayatta arada perdelik edecek bir su bulunur, fakat şu anda mesele oldukça terstir. Kaynak bütün akıntı boyunca var olmakla kalmaz; belli belirsiz gördüğümüz zaman bile o gerçekten yataktır. insan safi olmamakla beraber Ruh'tur.

Şimdi Lin Chi'nin kırmızımsı et yığınının ötesinde oturan "sıfatı olmayan gerçek insanına" dönüyoruz. Sıfatı yoktur -erkek veya kadın, genç veya yaşlı, zengin veya yoksul değildir- zira önceki bölümde ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi Ruhun örttüğü Sonsuz, olumlu tavsife karşı koyar. "Ruh" ve "Sonsuz", "Atman" ve "Brahman" gibidir, fakat iki sözcük de tek bir gerçekliğe işaret eder, onun hakkında söylenenleri "Sonsuz" başlığı altında özetleriz. Onu dolaysız olarak sezmek mümkünse de onun hakkında sadece ikili bir olumsuzu davet ederek düşünebiliriz. Ruh çevresel olarak sınırsızdır; içsel olarak da hiçbir engel tanımaz. Ne kendini

çeviren ne de bölen duvarlar tanır.

(Kavramlar yoluyla dolaysız olarak yol alan) düşünce ve (dolaysız olarak özdeşleyen) sezgi arasında bir ara zemin vardır. Bunu nasıl isimlendireceğimiz konusunda çoğu zaman kararsızdır. Sembolizm mi? Kutsal bölmesindeki Sanat mı? Düz arazileri üzerinde uçları göğe uzanan kuleler dikmek için yeryüzünün taşlarını kullanır. Mantık işlerken birleşmenin bu ara taksimi çalar. Kimi açılardan çözülme noktasına kadar pasif olmakla beraber şüphe götürmez biçimde uyanıktır; zira bir motor da vites değiştirmek için çözülmek ve boş noktadan geçmek zorundadır; Yukarıda ruhla ilgili olarak belirtilen şartlardan İkincisi -iç bölümlenmelere kayıtsızlık- üzerinde duracak olursak ilk planda ayrımsızlığın dünyanın bölümlenmelerinin tamamen kaybolduğu noktaya kadar çıkmasının mümkün olduğunu kaydederiz. Rama Krişna bu durumla ilgili tecrübesini şu şekilde nakleder:

Kutsal Ana aniden kendini gösterdi. Farklı bölmeleriyle binalar, tapınak ve diğer herşey gözümün önünden hiçbir iz bırakmadan tamamen kayboldu, onların yerine sınırsız sonsuz bir parlak Bilinç Okyanusu görüyordum. Gözün görebildiği her yandan beni yutmak için korkunç sesli parlak dalgalar geliyordu! **Dış** ***dünyada ne olup bittiğini bilmiyordum; fakat içimde saf bir mutluluğun devamlı akışı vardı.***

Cismani ayrımlar bu şekilde kaldırılabilmekle beraber onların kaldırıldığı anlar istisnai bir sınıf oluşturur. Normalde ayrımlar varlığım, sürdürür, fakat yumuşatılırlar. Veyahut da engellerden köprülere dönüşürken kesin olarak kalırlar.

"Ben", masa, çiçek, güzel koku, kuşların cıvıltısı -bunların hepsi inkar edilemeyecek şekilde vardır, fakat gerçekte yok olmakla kendilerini sürekli ve kendi kendilerine yeter biçimde takdim edemezler, Bunlar saydam veya geçirgendir. Kendilerini birbirlerinde ayrıştırarak gerçekliğin esas tabakasının dolaysız görünümünden başka birşey olmayan yekpare bir bütün oluştururlar. Bu açıdan ayrımların pek muhtemel göründüğü anlamlı algı neredeyse hiçliğe indirgenir. **"Sivrisineğin"** kendini bağımsız bir dış varlık olarak sunmaktan-ziyade Varlıkla ve diğer bütün şeylerle özdeşliğini vurguladığı ve de bir haline gelmekle tamamlandıkları, bütün herşeyin birbirine karışmasıyla ilgili öznel ve nesnel ötesi bir bilincin varlığında işlevsel temelini yitirir ve iyi işlemez.

Lin Chi'nin sıfatsız insanı bedenin içinde ve dışında ve her insanın ***ahamkara*** **'sında (benlik duygusu)** yorulmak bilmez biçimde faaldir. O kişilik sahibi Tanrı değildir; O herşeyi kuşatan Sonsuz'dur. O oyunu, içindeki rolünden ziyade onunla özdeşleşecek derecede içselleştiren aktördür. Eğer oyun onun böyle yapmasını gerektirirse seyircinin kendini küçük görmesine neden olacaktır. Biz bu tasviri genelleştirebiliriz. Her figür; karşısında görülebileceği düşünülebileceği veya bir zemin gerektirir. Fakat birey son tahlilde zemini olmadan veya bunu gerektirmeden var olamayacağı için ikisi ayrılmazdır. Birşeyin zemini (kaynağı) mutlak derecede önemli şekilde o şeyin kendisinin bir yönüdür. **"Kalp gözü" ,** manevi görüş organıyla görülen, cismani açılardan köpük gibi zayıf, çiy gibi geçici bu et ve kan toplamı aynı zamanda tam bu anda ve bu yerde kendini bu özgül açıdan örnekleyen sonsuz ve ebedi Hayattır. Daha önce kaydettiğimiz gibi normalde algı, sonluluğun Uluhiyet okyanusu içerisinde tamamen çözülmesini içermez. Bu daha ziyade tarif olunmaz fakat görülebilir bir bütün içindeki zıtlar olan sonluluğun sonsuzluk, geçiciliğin ebediyet olarak tecrübesidir. Bu bir buzdağının birdenbire kendinin $H_2 0$ (yani su) olduğunu farketmesi gibi birşeydir.

Sonsuz kavramının bize çekici gelmesi başlıbaşına Ruh'un gerçekliğinin kanıtıdır, zira metafizik savlar, eğer içimizde nakletmeye koyulduklarının izi bulunmasaydı –eğer uyandırmaya çalıştıkları kesinlik özümüzde yatmasaydı– ikna edici olmazdı. Aynı zamanda kavrama karşı da çıkarız, zira özdeşleşmemizi üzerimizde görülür derecede baskı kuran varlık parçamızdan uzaklaştırmamızı gerektirir. Bu bölüm evde iki yaşında bir çocuk olduğu bir Noel'de yazıldı *ve ahamkara veya* benlik hissinin içimizde ne kadar güçlüce kök saldığı açığa çıktı. Kişi kendi çocuklarından benliğin isteklerinin doymazlığını hatırlayabilir: Sayılanın, hediyelerin ne olduğu değil niceliğinin ne olduğu, hediyelerin sınırlı olduğu zaman gözyaşlarının aklığı Noeller. Bununla beraber, bir çocuğu hayat yükünün benlik hissinin kendisini pekiştirdiği daha önceki bir evrenin hatırasını canlandırmaya sevkederdi. Bu durumda sayılar kadar sayıların kim için okluğu da önemliydi. Her hediyenin açılışından önce "Bu benim hediyem, bu hediye benim" şeklindeki açıklamaları–toplanan her kişiden duymak adeta bir zorunluluktu. Sahra çölünün kumlan ve bir zerre "ben varım" demek üzere ileri atılacaktır.

Şahsi kimlik bir defa tesis edildiğinde mesele bu kimliğin neye bağlı olacağı haline gelir. Sekizinci yaş günüydü ve çocuk yatağına uzanıp ışıkları söndürünceye kadar mutluydu. Sonra karanlığın yalnızlığında zaman ona ilk ziyaretinde bulundu ve kulağına bir daha asla yedi yaşına geri dönemeyeceğini fısıldadı. Manzara tahammül edilemezdi. Çünkü çocuk kendisini yedi yaşında hissediyordu, henüz sona eren gün onun öncesindeki günler ve haftalarda kurduğu plan ve projelerle özdeşleşmesini engellemekten uzak olduğundan zamanın uyarısı idam hükmü gibi geldi. Yedi yaş olarak ölümü onun, o anda gözönünde bulunan onun ölümüydü. Yatağından fırladı ve ağlayarak anne ve babasının yanma koştu **"Hediyeleri geri alırı; istemiyorum onları, ben sadece tekrar yedi yaşında olmak istiyorum."**

Çocuğun saflığına gülümseriz. Fakat ne anlama geldiğini de biliriz. Zira gerçekliğin zamanın kabuğunu yıldırım gibi delip geçtiği ve sonsuz olduğumuz manzarayı ortaya koyduğu tabiat üstü anlar istisna olmakla her insan miyopçasına özdeşleştiği tüm benliğinden ziyade yedi- sindedir. İma oldukça esnektir. Bir uyuşturucu bağımlısı dokuları feryat ederken kendisini ihtiyaç sahibi bir bedenden başka bir şey olarak bilmez. Spektrurnun öbür ucunda ise kişinin gerekirse hayatını ortaya koymasının kolay olabileceği bir noktaya kadar taştığı anlar vardır. Fakat neredeyse devamlı olarak kendiliğin sona erdiği ve kendilik olmayanın başladığı bir nokta vardır. Bu kendilik-olmayan da çok çeşitli olarak görülebilir: Sürekli itip kakan yabana nesneler veya şartlardan oluşan düşmanlık dolu bir dünya ya da sarmasından düşmek mümkün olmayan ezeli ve ebedi kollar olarak görülebilir. **Kişi kendiliği bırakmada son adımı atıp çevresiyle özdeşleşmeden önce bu ikinci noktaya ulaşmalıdır; işte bu nedenle önceki bölüm nefisten ruha ulaştıran kapının sevgi (aşk) kapısı olduğunu ileri sürmüştür: bir bütün olarak Varlığın veya Efendisi olan Tanrının sevilmesi (aşkı). Ruh'un nüfuz etmesi için kendiliğin unsurlarının şu şekilde düzenlenmesi gerekir**: Bedenin ölçülülük, zihnin anlayış (Guatama'nın *Doğru Görüşleri)* ve nefsin de aşk içerisinde bulunması. Fakat burada belirtilmesi gereken nokta çevrenin tehlikesiz ve uygun görüldüğü zaman bile kendini ayrı ve başka şekilde takdim ettiği sürece Tanrı'nın sırrına erişilemez yolları için faydasız olan ölçülemez (etmen)ler olacaktır.

Bu ter "başka'yı kişinin kaderi olarak algılamasıyla gerçekleştirilir. Önümüze çıkan bu meseleyle ilgili olarak kesin bir anlatımdan ümitsiz olsak da onun hakkında nisbeten ayrıntılı bir alıntı yapabiliriz.

Bir insana zihnî, hissî yapı ile beden açısından verilenle dış şartlar ve çevre açısından verilenler arasında köklü bir ayrım yapılamaz. Bunların hepsi beraberce önemli bir bütünü oluştururlar ve hepsi özgül bir bireysel hayatın çeşitli yönleridir. Varlık doğum ve ölüm arasında -madde ve olaylarda- bir bütün olarak ele alındığında özgün kimliğini ifade eden bir model çizıktirir. Bu insan yabancı bir çevrede hareket eden mühürlü bir kişilik değildir. Bütün yaptıklarının ve başına gelenlerin, elinin ulaştığı yerde olanların, zaman ve mekan içerisinde boy gösteren şeylerin bir toplamı, fakat Tanrının hatırında tek ve zamansız bir olgudur. Ne ve nerede olduğumuz arasında nihai bir bölümleme yapılamaz. Kaderimizi kabul etmek, başımıza gelenlerin -en geniş anlamda- kendi kendiliğimizin en gizli sınırları kadar tabiatımızın da bir parçası olduğunu kabul ederek kendimizi kabul etmemiz demektir Kimi zaman ölümcül bir merminin üzerinde kurbanın ismi yazdığı ve başka bir bedene isabet etmediği söylenir.

En sonunda insanlık kendi içindeki sevgiye, öfkeye veya korkuya bakar ve "Bu benim" der. Kurumuş eline veya yaralı ayağına bakar ve "Bu benim" der Evlendiği kadına veya elleriyle düzenlediği, içinde çiçekler yetiştirdiği bahçeye bakar ve "Öyleyse bu benim" der. Fakat bunu söylerken aynı zamanda bireyselliğini oluşturan unsurların listesinden ve bunun ayrılmaz eylem alanından da kıyas kabul etmez derecede başka olduğuna tanıklık eder

Ayrıca "şu kadarının" kendiliklerimizin bir parçası olduğunu kabul ederken -zira sınırlarımız belli seyir noktamızdan gördüğümüzden çok daha uzak ufuklara uzanır- önümüze çıkan herşey üzerindeki isim etiketimizi tanıyarak -sanki sadece her zaman içimizde olanı keşfetmek için varmışız gibi- başından beri içimizde mündemiç olanı kuvveden fiile çıkaran bir tanıma eylemi yaparız. Fakat zamanın seyriyle üzerimize "dış" olaylar şeklinde boşalan kaderimiz olan parçamız sadece ortaya çıktığı zaman kendi özgün kalıbımıza ait olarak görülebilir. Dindar insan "İraden gerçekleşsin" diyebilir; bu gerçekleştiği ve kendisi için aşikar olduğu zaman iradesini kabul etme niyetinin bir ifadesidir; yoksa doğamız gereği, en alışılmadık şartlar dışında, geleceği görmemiz mümkün değildir. Genel olarak kaderin kabulü, olacak olanların değil (engellenebilecek olanın), olmuş olanın kabulüdür.

Söz konusu kabulün salt kendini bırakma değil teyid şeklinde olduğunu kabul edersek kişinin kaderini kendiliğinin bir parçası olarak kabulü bizi Sonsuza açan varlık veya Tanrı sevgisinin bir yönüdür. Ne yazık ki konuyla ilgili daha fazla birşey söylemeyeceğiz, yeterince söylendi yahut ileride söylenecek. Bu bölümü şimdiye kadar söylemeye çalıştıklarımızı özetleyen **"Kumların Hikayesi"** adlı bir Sufi hikayesiyle bitiriyoruz.

"KUMLARIN HİKAYESİ"

Dağların tepelerindeki kaynağından çıkarak çeşitli yerler gezen bir nehir, sonunda çölün kumlarına ulaşır Diğer bütün engelleri aştığı gibi bunu da aşmayı dener, fakat ilerledikçe sularının azaldığını görür.
Ne var ki kader'ının bu çölü geçmek olduğuna inanmıştır, fakat başka bir yol da yoktur. Sonra çölden gelen gizli bir sesin fısıltısını işitir; **Rüzgâr çölü geçiyor, o zaman nehir de geçebilir."**
Nehir kendini kumlara attığını, fakat bunun sularının emilmesinden başka bir şeye yaramadığını, rüzgarın uçabildiği için çölü geçebileceğini söyleyerek itirazda bulundu.

“Alışılmış tarzda hareket ederek çölü geçemezsin. Ya kaybolacak ya da bataklık haline geleceksin. Rüzgarın seni maksadına taşımasına izin vermelisin”. Fakat bu nasıl olabilir? Rüzgarda emilmeyi kabul etmekle”.

Bu fikir nehire pek kabul edilir görünmedi. Daha önce hiç emilmemişti. Bireyselliğini kaybetmek istemiyordu. Onu bir kere kaybetti mi tekrar elde edebileceğinden nasıl emin olabilirdi?

“Rüzgar” dedi kum **“bu işi yapar”.** Suyu kaldırıp çölün üzerinde taşır ve tekrar yere düşmesine izin verir. Su, yağmur olarak yere düşerek yine nehir olur.

“Bunun doğru olduğunu nasıl bilebilirim ki?”

“Doğru, eğer buna inanmazsan bataklıktan başka bir şey olamazsın, bu bile bir çok seneler alır; ayrıca nehrin aynı da değildir”

“Fakat bugün olduğum gibi aynı nehir olarak kalamaz mıyım?"

“Her iki durumda da aynı kalamazsın” dedi fısıltı. **“Temel parçan alıp götürülür ve tekrar bir nehir oluşturur. Bugünkü gibi isimlendirilirsin, çünkü neyin temel parçan olduğunu bilmezsin”.**

Nehir bunu işittiğinde düşüncesinde çeşitli yankılar uyandı. Donuk bir şekilde kendisinin -veya bir parçasının- rüzgarın kollarında tutulduğu hali hatırladı. Ayrıca bunun, yapılması zorunlu olarak aşikar olmasa da gerçek olan şey olduğunu hatırladı. ,

Nihayet nehir buharlarını rüzgarın açılmış kollarına attı; rüzgar onu yumuşakça ve kolayca yukarı ve ileri doğru taşıdı, yüzlerce mil ötedeki bir dağın tepesine ulaştıklarında ise onu yine yavaşça aşağı bıraktı. Nehir kafasında birçok şüphe olduğundan bu tecrübesinin ayrıntılarım canlı olarak hatırlayarak kaydedebiliyordu. Şöyle iç geçirdi

“Evet şimdi gerçek kimliğimi öğrendim.”

Nehir öğreniyordu, fakat kumlar şöyle fısıldadı ona:

“Biz biliyoruz çünkü gün be gün onun olduğunu görüyoruz, ayrıca biz kumlar nehir kıyısından dağa kadar uzanırız.”

İşte bu nedenle Hayat Nehrinin yolculuğuna devam ettiği yolun Kumlara yazıldığı söylenir.

Sh: 83-89

Kaynak: Huston Smith & David Rey Griffin, Unutulan Hakikat, Forgotten Truth - Primordial Truth And Postmodern theolagy, çeviri, Latif BOYACI, insan yayınları: 236, mart 1998, İstanbul

UNUTULAN HAKİKAT-NEFİS

Çeviri: Latif BOYACI

Onu perdesiz göreceğim
ve başımı ayaklarına koyacağım zaman
ne vakit gelecek?
O muazzam Efendiyi görmekten
gözyaşlarımın sel gibi akacağı zaman
ne vakit gelecek?
Ne vakit gelecek
ay yüzüne bakan zihnimin
ona karışacağı vakit?

Nefis

Kendimize mekan edindiğimiz bu dünyevi kabini yöneten şartlar yerel ve nispidir. Hayal kurmak onun pencerelerinden bulut krallıklarına veya parmak ucunda çok parlak görünen yıldızlara gözünü dikmektir; bu gibi durumlarda bir an için kabin içinde olma durumumuzu unutur ve havanın derinlik rapsodisini tehlikeye atarız, Uyku bizi kariyerimizden dışarı çıkarır ve rüyanın hafifliğine ulaştırır; ölüm gemimize bağlı halatı keser ve bir an için bulutlara devler gibi uzun adımlarla yürürüz. "Bir anda" çünkü kendimizde stratosferi bile aşan, ruhi veya cismani hiçbir evrenin içermediği bir öz, bir boyut vardır. Eskiler bunu *psyche, anima*, *sarira, atman, nefes* ve *nefs* olarak adlandırmışlardır. Kozmolojik harita üzerinde en güçlü teleskopların dahi ulaşamayacağı bir yerde olmakla beraber biz ona bir defa menfezini öğrendiğimiz zaman göz açıp kapayıncaya kadar ulaşırız. Zira o bize özümüze kendimizi genel olarak özdeşleştirdiğimiz zihinden daha yakındır.

Nefs kişiliğimizin nihai çekirdeğidir. Sanki duyuların arkasına yerleşmiş olarak gözler vasıtasıyla görülmeden görür, kendisi işitilmeden kulaklar vasıtasıyla işitir. Aynı şekilde zihinden daha derinlerde yatar. Eğer zihni şuur akışıyla eş tutarsak nefis de bir bilgi olarak asla görünmemekle beraber onun şahididir. Sadece zihin akışının değil aynı zamanda bir bireyin geçtiği bütün değişikliklerin de altında yatar, bu sayede bu değişikliklerin ona ait olduğunun düşünüldüğü bir anlam kurar, sahip olduğum özelliklerin –yaşım, görünüşüm ve diğerleri– hiçbiri ve toplamı temel **"beni"** oluşturmaz, zira ben **"kendim"** olarak kalırken bu özellikler değişir. George Herbert Mead'ın sözcüklerine başvuracak olursak, kendilerini kimlik özdeşleştirmesi için arzeden takdim eden kendilik parçaları "beni" oluştururken onları bir çamaşır askısının elbiseleri havada tutması gibi ayakta tutan "Ben" de örtülü kalır. "Ben"i görüş alanına sokmaya çalışmak bir adım geri çekilerek gözlerimi görmeye çalışmama benzer; geriye doğru yaptığım her harekette o da bağlantılı olarak geri çekilir. Fakat "ben" kendimin cisim haline koyabildiğim tek parçası olmakla beraber onun kaynağı ve üstü olan bir süjenin objesi olarak duyumsarım.

Bu üst, nefslir. Biz onu silinmez bir şekilde yaşayan herhangi başka birinin yerine sadece kendi olduğunu hissetmesi biçiminde algılarız, fakat bunun ötesinde onu sadece dolaylı olarak etkileriyle biliriz. Bizi hayatta donatması şekli tamamen görünmezdir, bu bireysel gelişmemizin yörüngesini çizmesine benzer; Ceninin ana rahmine düşmesi anından itibaren vucudun yiyecek, içecek ve havadan aldığı ham maddelerin sınırsız ihtimaller arasında bir insan oluşturmak üzere inanılmaz bir takdire göre dönüştürülmesine hükmeder. Nefsin bu

işleyişleri sadece yarattıkları süjeden "gizli değildir; çoğunlukla bilimin laboratuvar araştırmalarından da sıyrılır -mikrobiyoloji söz konusu dramıyla ilgili olarak sadece çok sade bir tanım verir. Nefislerimizi hissettiğimiz yer ilk olarak ferdiyetimizin ayrımındadır- ana rahmine düşmemizden ölüme kadar bütün diğerlerinden farklı olarak aynı kişiyizdir- İkincisi de ihtiyaçlarımızda. Zira, kendimizi ne olarak hissettiğimiz sorulursa ihtiyaç sahibi varlıklar olduğumuzdan daha iyi bir başlangıç cevabı bulunamaz.

Bu tanımın insan dışındaki şeyler -hayvan, bitki ve muhtemelen geniş ruhsal anlamda madenler -için ne kadar geçerli olduğu bizi ilgilendirmez. ihtiyaçlarımızı sıraya koyacak bir tasnif yapmak zorunda da değiliz.

Tek bir noktada -nefsin temel dinamizminde- yoğunlaşmak için ayrıntılara girmekten kaçınacağız. Nefsin kendisiyle ilgili olarak bize sağladığı sezgi anlarında hareketten başka bir şey olarak görünmez; Nietzche'nin sözcüklerini kullanacak olursak o, varış noktasından çok bir köprüye benzer. Hareketsiz kakmaması metafiziksel bir ilke olarak içine yerleşmiştir. Hedefleri rastgele görünmüş olsa bile belli bir doğrultuya sahiptir.

Peki bu doğrultu nedir?

İnsanoğlu bu gezegen üzerinde ilk defa göründüğünden beri bütün kalbiyle sevebileceği, ibadet edebileceği ve tapabileceği bir nesne arar halde gözükmektedir. Bu nesne onun kendine olan aşkının azalmasına, kaybolmasına veya hayal kırıklığına uğramasına izin vermeyecek, devamlı bir güzellik ve mükemmellik sahibi birşey olmalıydı. Bu onu felaketle karşı karşıya getirdi ve ondan hayatın kendisinin fedasını da içeren ağır bir fedakârlık vergisi aldı. **Ancak o ısrarcıdır. Tabiatındaki amansız dürtü onu her ne pahasına olursa olsun devam etmeye iter.** İnsanoğlunun —-siyasi, ahlaki, hukuki, sosyo-kültürel, fikri, ekonomik ve dini -bütün tarihi— başlangıcından günümüze kadar kendisine çağıran bir nesneyi arama tarihidir.

Peki bu nesne nedir?

Freud bunun bir şekilde cinsel boşalma, Adler de güç arzusuyla ilişkili olduğunu düşündü. Mc Dougall ise onu insanın içerisinde esrarlı bir birleşim halini alan hayvansal içgüdüleri ifade etme güdüsü, Marx da çoğunlukla rasyonel olarak gizlenen ekonomik refah olarak gördüler. Metafizikse! cevap ise daha esaslıdır. Nefis, bugün söyleyebileceğimiz gibi ilk önce varlığını sürdürme, sonra da pekiştirmeye programlanmıştır. Yönetimi varlığa ve onun arttırmama doğrudur.

Bu açlık ve seks gibi dürtüler durumunda oldukça açıktır, fakat bu diğer alanlar için de geçerlidir. Zenginlik ve gücü savunma sistemimizi .güçlendirdiği, şöhret ve gücü toplumsal konumumuzu yükselttiği için elde etmeye çalışırız. Arkadaşlık başkalarından görülen pozitif bakışla hayatımızı destekler ve onları başkalarının hayatım kapsayacak şekilde genişleterek hayatımızın kapsamını arttırır: sevinenlerle birlikte güler, yas tutanlarla birlikte ağlarız. Bilgi anlayışımızı genişletir. -"Dünya iki taraftan birinde yayılır /zihnin genişliğinden daha geniş değil"- güzellik de eşyanın iç uyumunu önceden haber verir. İkinci durupda, varlığın teşbihi ölçütü büyüklük veya hacim artmasından ziyade artmış varlığa işaret eden ruh canlılığıdır.

Bu varlığın devamlı surette ihtiyaç hissettiğimiz, yoksun olduğumuz şey olduğu anlamına gelmez. Aşığın kendisini muhtaç gördüğü şey maşuğudur. Bunda tabii ki hatalı değildir, sorun sadece onu niçin sevdiğidir. Aşık bu soruyu kendine asla sormaz; aşk evrenine dalmış biçimde nesnesi açıkça nihai hedefidir. Fakat nesnemiz "anlayacaksa", "niçin" sorusu ortaya

çıkar. Maşuk çekicidir çünkü varlığın büyük miktarlarda aşığına akabileceği aralığı şekillendirir. Veya şu benzetmeyi de yapabiliriz. Bir maden ocağının tabanına dağılmış sayısız kuvars parçacıkları arasında tek başına birinin güneş ışınlarım gözlerime ulaştıracak belli bir açıda kırma şansı vardır. Böyle yapmak kuvarsı parlatır. Fakat gördüğüm güneşin ışıltısıdır; araya bulut girseydi kuvars cürufa dönerdi. Dolayısıyla şu sonuca ulaşırız. Hissettiğimiz her boşluk gizlenmiş "varlık", bütün hareket ihtiyaç duyduğumuz varlık için bir salınım, bütün haz mevcut varlığın kanıtıdır.

Güzellerin saçlarında, yüzlerinde o bir yudumcuk şarabın nişanesi var. Padişahlar bu yüzden o topraktan meydana gelen güzelleri yalar dururlar. Gece gündüz yüzlerce gönülle o topraktan meydana gelen güzeli öpüp durman onda güzelliğin bir zerresi bulunduğundandır. Seni toprakla karışmış bir yudumcuk güzellik şarabı böyle deli divane ediyorsa artık onun safı neler yapmaz?

Uyuşturucu için sokakları kolaçan eden uyuşturucu müptelası, kurbanını sinsice takip eden katil bile varlığa elini uzatırlar. Yürüdükleri sokaklar çıkmazdır; önüne geçtikleri daha büyük bir varlık veya başkalarının varlığına verdikleri zarar açısından değerlendirildiğinde mahkum olurlar. Fakat başlıbaşına sonuçlarından ayrı olarak düşünmek mümkün olsaydı iyi, olarak değerlendirilebilirdi; aynı şey öcünü aldığında katili kaplayan tatmin hissi için de geçerlidir. ***Esse qua esse bonum est.*** Varlık sıfatıyla varlık iyidir, daha çok varlık daha iyidir.

Evrendeki her harekete nihai olarak varlığın en üst biçimi olan Hareketsiz Hareket Ettirici'nin dayanılmaz cazibesinin neden olduğunu gören, Aristotales oldu. Bu bir mıknatıs, mahlukatm yöneldiği en uzak ilahi olaydır. Aziz Thomas görüşünü açıklamıştır: mahlukatın dinamik nabız ve kalp atışı, herşeyin sonsuza olan aşkıdır; Dante'nin ifadesiyle bu **"l'amour che mouve il sole e l'alttre stelle"** yani güneşi ye diğer yıldızları hareket ettiren aşktır. Maddenin dahi surete el uzattığı en düşük gerçeklik tabakasından meleklerin Arşın etrafında döndüğü yüce göklere kadar her yerde tek bir nefes ve hareket varlık sayesinde uzanır, her varlığın aradığı şey kutsaldır.

Bizim burada ilgileneceğimiz nokta insanın, özellikle de nefsinin bu eğilimi örnek olarak verme şekli olacaktır. Nesneler o kadar nazik bir şekilde tanzim edilir ki nefiste sanki kendiliğinden hareket ediyormuş gibi görünmez. Kendini gerçekleştirmeyi arayarak kendi hür iradesiyle aktif olarak bu gerçekleştirmeyi arayarak kendi hür ifadesiyle aktif olarak bu gerçekleşmenin bulunacağı yere gider. Nefis sonlu olduğundan tahakkukunun sonlu şeylerde (zenginlik, şöhret, güç, sevgili) bulunacağını zanneder. Tekrar şunu söyleyebiliriz: bu kendi tarzında yanlış değildir. Fakat ele verici bir ipucu arzu duyulan bu gibi dolaysız nesnelerin arkadalarında duran ve onların sadece bir bölümü olduğu yakın hedefler olduğunu gösterir. Bu ipucu, bu açıkça sonlu nesnelere sonsuz bir değer verdiğimizdir. Sonsuz çekicilik, hiç şüphesiz arzu ettiğimiz nesnelerin nesnel bir özelliği olmadığından bir çelişki sözkonusu olur: isteklerimiz sonsuzdur, sonlu şeyleri hazan hayatımızı feda edecek derecede çok isteriz. Bu paradoksu genel açıklama şeklimiz değerlendirmelerimizin vergi eseri olduğudur. Aşık değer biçmesini maşuğuna yansıtır -bunu ona dayandırır. Ne var ki olgular başka bir yorumu da mümkün kılar. Sonsuzluğu -sonsuz değeri- ona, onun vasıtasıyla - Sonsuzu- gördüğü şekliyle yansıtmaz, ihtirasının devam ettiği süre boyunca o (Dante için) Beatrice'in olduğu gibi bir sembol haline gelir:

İçinde **Göksel şaşaanın yeryüzünde bedensel olarak yürüdüğü bir sembol. Semboller şöyle ya**

da böyle etkili ve sürekli olabilir, fakat bu sınırlar içerisinde sözettiğimiz aralıklardır. Bununla beraber hiç olmazsa Shekinah (izzet bulutu) tan birşeyler sürdürürken aşığın aşkı saçmadır. Tanrı yakındır. Âşık göktedir.

Nefis çoğunlukla sembolden sembole geçer. Varlık sadece geri çekilmek için bir orada bir burada anlık parlar. Onun ışığını neredeyse körü körüne alan nesne baştan başa kapatır ve bizler onun içinde ne gördüğümüzü merak ederiz. Kapatmalar uzun vadede çok faydalıdır, zira bizi daha yüksek olanlar kadar çok tatmin etmekten uzak varlık basamaklarına yapışmamızı engeller. Ancak zaman zaman da acı vericidir. Yerine koyma olmadığı zaman iç yoksulluğumuz her şeyi terkedilmiş bir araziye döndürür; bu safhada evren insanı yansıtır. Eflatun sona ermez bir aşk ararken Symposium'unda güzel nesnelere duyulan sevgiden bunlara güzelliklerini verenin aşkına geçme imkanını tasvir etmiştir: Belli bir kadına duyulan aşktan müştereke sahip oldukları dişiliğe duyulan bir sevgi(ye geçiş) –tabi bu Eflatun'un değil bizim örneklememizdir. Kişinin bundan başlıbaşına kutsal olanın sevgisine ulaşana dek ilerleyebileceğini, bundan sonra da bütün alt formları içeren Form olduğundan kişinin bir açıdan herşeyi sevebileceğini ve dolayısıyla hislerine hitap eden birşeysiz kalmayacağını ileri sürüyordu.

Çoğu mizaç için bu yol çok soyuttur. Bunun alternatifi Yüce'yi değil Tanrıyı sevmektir. Önceki bölümde de işaret ettiğimiz gibi bu tercihin konusu kurgu değildir. İnsan-biçimliliğin cezasıyla Tanrıya bizi kesin bir biçimde insan yapan özellikleri –bilgi türümüz ve sevgi biçimimiz- atfetmeme hususunda dikkatli olmalıyız: Kendi görüntüsünü atıp kendi içerisinde bir tür bütünsel çıplaklığa erişerek Tanrıyı bir insan prototipi gözüyle olduğundan başka türlü görebilen bir istisnai manevi kişilik türünü küçümsememeliyiz; bu türü sonraki bölümde ele alacağız. Fakat nehrin bir kıyısındaki insan biçimlilikle diğer kıyıdaki kişilik sahibi ötesiciliği arasında canlı bir Tanrının suları akar. Daha önce belirttiğimiz gibi bu arslanın arslanvari bir uluhiyet bilmesine benzemez sadece; bu kadarı önceki bölümde de söylendi. Daha da ileri giderek sonlu insani anlayışlarımızda oluşan renkli camdan gördüğümüzün herşeye rağmen var olduğunu söylemeliyiz; eğer insanlaştırılmış biçimdeki bir imge bütün imgelerin bağlı bulunduğu sınırların ötesindeki bir bölgeye köprü kuruyorsa, o zaman *elhamdulillah,* Müslümanların söylediği gibi Allah'a şükür.

Bir asrın manevi sıcaklığını ölçmek veya maneviyatının aldığı biçimi tesbit etmek kolay olmasa da "Tanrının ölümü" veya daha iyi bir deyimle "Tanrının gizlenmesi" gibi tabirlerin baskınlığı William James'in deyisiyle insanların geçmişte olduğundan daha az olarak "seni evrene yönelttiği" ve ondan gelen kişileştirilmiş yanıtları daha az işittiğinin görüldüğünü telkin eder. **Eğlendiriciler bile bu noktayı kullanırlar: "Tanrıya ihtiyacım vardı, dolayısıyla onu çağırdım", bir alaycı da şöyle der: "beni beklemeye aldı."** Bizi bilinçsiz olarak çevremizdeki her- Şeyin cansız olduğunu varsaymaya iten endüstriyel çevremizin makineleşmesi –çelik taban ve kirişler, beton rıhtımlar ve asfalt yollar, yüksek fırınlar, ağır kömür dumanı ve ölü neon reklamları- bu kuşatıcı hissizlik olabilir; oysa bu dumanlı sisin üzerinde yıldızlar hala parlamakta, melekler şarkı söylemekledir. Eğer derinlik bugün derinliğe daha az cevap veriyorsa bunun nedeni derinliklerin değişmesi değildir. Eğer dünyamız değiştiyse bu sadece bizim onunla ilgili anlayışımızdaki değişikliği yansıtır. Tanrı geri çekilmemiş, biz ondan yüz çevirmişizdir.

O kadar yoldan sapmışızdır ki bize varlığın başından sonuna kadar canlı bir Tanrının hayatından baz aldığı şeklindeki ara sıra dolaysız idrakle pekiştirilen inanç içinde yaşamanın

neye benzediğini hatırlatacak ilkel bir anlatıma ihtiyaç duyarız. Tanrının kişisel olarak tecrübe edilmesinin sadece aziz ve bilgelerle sınırlı kalmadığını vurgulamak amacıyla buraya psikolog E.D. Starbuck'un yüzyılın sonunda derlediği el yazmalarından ruhban sınıfından olmayan isimsiz birinin anlatımını alıyoruz.

Ruhumun sanki sonsuza açıldığı geceyi ve tepe üstündeki noktayı hatırlıyorum. Her, iki dünya da -iç ve dış- beraberce yürüyordu. Derinlik derinliği çağırıyordu. Savaşımın varlık içinde açtığı derinliğe dıştaki ölçülmez, yıldızların ötesine ulaşan derinlik cevap veriyordu. Beni, dünyanın bütün güzelliklerini, aşkı,, sevgiyi, acıyı ve hatta iğvayı yaratan O'nunla tek başıma kaldım. Onu aramadım, fakat ruhumun Onunla mutlak birlikteliğini hissettim. Etrafımdaki eşyayla ilgili basit olağan duyum kayboldu. Bir an için tarifsiz bir haz ve sevinçten başka bir şey kalmadı. Bu tecrübeyi tam anlamıyla anlatmak imkansızdır. Bu büyük bir orkestranın etkisine benzer, bütün ayrı notalar tatlı bir ahenk içinde eriyip dinleyiciyi nefsinin yukarıya doğru çekildiği ve neredeyse hislerden patlar hale geldiğinden başka birşeyi idrakine izin vermez. Gecenin mutlak sessizliği daha muazzam bir sessizlikçe titretildi. Karanlık, görülmediği için çok daha fazla hissedilen bir tecelliye yataklık ediyordu. Artık O'nun, benim orada olduğumdan daha gerçek olarak orada bulunduğundan şüphe edemezdim. Kendimi, eğer mümkünse, bir ikilinin daha az gerçek olanı olarak hissettim.[1]

Tarihin mutluluğu olmadığı söylenir. Tarih savaşları, salgın hastalıkları ve açlıkları, kıtlıkları anlatır. Bununla birlikte felaket .elbisesinin altında çok daha farklı bir dramanın işlenmesi hiçbir zaman durmaz. Henüz anlatılanlar gibi sahnelerden oluşan özel içsel bir drama; bu ise sadece Aziz Paul'ün Şam yolunda yaşadıkları veya Luther'in "günahların affına inanıyorum'un tam anlamım birden idraki gibi istisnai bir etki yaptığında tarihin yapraklan arasına girer. Fakat kesin bir biçimde bir iç drama olduğundan haz ve kendini toplamanın kaynaklarına değinir. Onun suyundan yararlananlar ısırganların üzerinde yılanlarla birlikte yatar ve çok nadir olarak da nerede olduklarının farkına varırlar. Dünya terkedilmiş değildir, fakat kendi münasip yerini alır. O kül! değildir; haset, açgözlülük, tecavüzle çok acımasızdır -veya çiçekler açar dostluk, cesaret, hakikatle, güzeldir; Ancak en iyi deyimiyle bir handır yol üzerinde: Oradan hoşnut olan bir zihin dar kalıplara sikişmiş diye adlandırılabilir.

(Nefsin yaratıcısıyla olan macerasını tetkik üç ayrı şekil alır. İlk planda vurgu nefsin Tanrıya olan aşkı üzerindedir. **Saz şairleri de kutsal kâse arayıcıları ve yedi-dokuzuncu yüzyıl Güney Hindistan Alvarları (alvar, tam olarak "dalgıç" -ilahi bilinç okyanusuna dalan- anlamına gelir) gibi buraya dikkat ederler.** Vecd halindeki bu Vişnu zahitleri tutkulu bir annenin şefkatinden terkedilmiş bir çocuğun içinde bulunduğu dehşete kadar bütün insani hisleri züht yolunda kullanırlar; fakat coşkularının doruğuna bir aşığın kayıp aşkına duyduğu yarı-çılgın yarı-isterik özleminde ulaşırlar:'

Onu *perdesiz göreceğim ve başımı ayaklarına koyacağım zaman ne vakit gelecek?*

O muazzam Efendiyi görmekten gözyaşlarımın sel gibi akacağı zaman ne vakit gelecek?

Ne vakit gelecek ay yüzüne bakan zihnimin ona karışacağı vakit?

KULASEKHARA ALVAR

Sufi hikayelerinde çok kullanılan bir kinaye de dünyadaki yüksek makamını terkeden ve kendisini seven ve sevmeyenlerin anlayışızlıkları ve nefretlerine rağmen artık sadece kalbini zapteden genç bir kadının dostluğunu kazanmak için yaşayan bir şeyhle ilgilidir. Sakalı

karmakarışık olmuş, elbiseleri paçavraya dönmüştür: kendini kaybetmiş tamamen onu düşünmektedir. Ölüm bile onu yolundan çeviremez, zira onun yokluğuna katlanamaz, oysa onun huzurunda huzur içinde ölebilir.

ikinci biçimde vurgu Tanrının insana olan sevgisi üzerindedir.

Varlığı, aylarca henüz tasvir edilen şeyhinki gibi kederli ve karşılıksız bir aşkta merkezlenmiş bir aşık düşünün. Aşkı reddedilmekle birlikte maşuğunun huzurunda olmaktan başka hiçbir şeyi daha çok istemez; onun yokluğunda kendisini onunla geçirdiği günlerle ve ileride de onu tekrar göreceği anların ümidiyle avutur. Görünüşte ümitsiz böyle bir özlemle geçen aylar sonunda aşık prensesin kendisine ilgi duymaya başladığını görse halini tahayyül edebilir miyiz? Sadece istemekle kalmıyor isteniyor da, sadece sevmiyor seviliyor da. Dahası prensesin ona olan ilgisi mütevazi bir başlangıçtan onunkine eşit bir yoğunluğa –aşkının ümitsiz göründüğü zaman umutsuzluğunun, öyle görünmediği zaman da vecdinin yoğunluğuna– ulaşsa hislerini Himalaya'nın doruklarına kadar takip edebilir miydik? Bunlar evreni yaratan ve yöneten Tanrı tarafından sevildiğini keşfettiğinde nefsi kaplayan hislerdir. Aşağıda Bayan Jonathan Edwards'ın anlatımı alınmıştır:

> *Geçen gece hayatımın en tatlı gecesiydi. Nefsimdeki cennetin ışığı hızını ve tatlılığını daha önce hiç bu kadar tatmamıştım.. Gecenin bir kısmında uyanık kaldım, bazan uyudum, bazan da uykuyla uyanıklık arasında kaldım. Ama bütün gece Tanrı'nın mükemmel aşkının, bana olan yakınlığının benim onun için olan değerimin göksel tatlılığıyla ilgili sabit, açık ve canlı bir his, nefsin onda bulduğu iade edilmez derecede tatlı bir huzur içerisinde devam ettim. Kendimi gökteki Tanrı'nın kalbinden kalbime tatlı bir ışık akıntısı veya demeti gibi devamlı bir akıntı içerisinde ilahi aşkın sıcaklığının aktığını görür hissettim.*

Benzetmemizde prensesin aşkından aşığınkine eşit olarak sözettik, fakat şimdiki durumda Tanrı'nın sevgisi nefsinkini geçer zira nefis sonludur, sonuç olarak onun için bütün olan sonsuz bir kaynaktan akan aşka denk olamaz, ilk Hristiyanların sayısal olarak dünyadaki en büyük dinin mensupları haline gelmesini sağlayan da bu –bütün Varlığın Efendisinin onları kendininkileri aşan bir güçle Oğlunu onlar için feda etme derecesinde sevdiği şeklindeki anlayış– olmalıdır.

Nefsin Tanrıyla karşılaşmasını tetkikteki üçüncü ve son unsur Bayan Edward'ın biraz önce ara verdiğimiz anlatımını sürdürdükçe ortaya çıkar. Kendisine bir ışık huzmesi gibi akan Tanrının sevgisi anlayışını tanımladıktan sonra şöyle yazar:

> *Bütün varlığım Tanrı'ya sevgice doldu, öyle ki sürekli bir göksel aşk akışı görünüyordu; kendimi güneş ışınlarında yüzen zerreler veya pencereye gelen ışık huzmeleri gibi bu parlak, tatlı ışınlarda yüzer gördüm. Her an hissettiklerim bütün hayatını boyunca tattığım rahat ve zevklerden daha değerliydi. Bu en küçük bir acı veya herhangi bir kesiklik almadan hissedilen bir kazdı. Bu ruhumun içinde kaybolduğu bir tatlılıktı, zayıf vücudumun dayanabileceği şekilde görünüyordu.*
> *Ertesi sabah erkenden uyandığımda tamamıyla düzeldiğimi gördüm. Dünyanın benimle ilgili düşüncelerinin bir hiç olduğunu, ve kendimle değil hiç görmediğim bir kişiyle ilgilenmem gerektiğini gördüm, Tanrının yüceliğinin kalbimin bütün arzu ve isteklerini yuttuğu görülüyordu.*

Burada ilgi odağımız olan nokta bu pasajın başındaki cümlede geçen "sürekli bir göksel aşk akışı'dır. İlk biçimde vurgu insanın Tanrıya olan aşkı ve İkincisinde Tanrının insana olan sevgisi üzerindeyken burada her ikisi de tam bir karşılıklıkla ve hatta özdeşlikle eşitlenir. Bizler bunu saygısızlık tehlikesiyle de olsa, aşk ilmeği olarak isimlendirme eğilimindeyken Dionysius onu "şaşmaz devrim" olarak adlandırır –nefis Tanrıya yönelik aşkının Tanrının ona

olan sevgisinde ortaya çıkandan başka birşey olmadığını farkeder. Bu kaynağında geri dönen aynı aşktır- Dante Beatrice'i hayatını ebediyen değiştirecek şekilde gördüğü anda onu ve var olan herşeyi Tanrının gördüğü gibi görür. Plotinus da bu noktayı vurgulamıştır. **"En dolu hayat en dolu aşktır, aşk da Mutlak Olan'dan kaynaklanan göksel ışıktan gelir."** (Enneads, VI, 7,23) îbn Arabi de aynı hususu belirtir:

> *Nefis... Tanrıyı kendi değil onun vasıtasıyla "görür"; kendi başına değil O'nun vasıtasıyla sever.. Nefis Onun algı organıdır. (Nefsin) varlıkla olan yakınlığı (Tanrının) Huzurunun nefiste uyandırdığı aşktır. Buna göre nefis kendi başına ve hatta O'nunla birlikte değil sadece O'nun vasıtasıyla düşünür ve severi. Nefis onun organıdır. Arayan ve aranan O'dur; O aşık ve maşuktur.*

Aziz John da aynı şeyi söyler. Nefsin Tanrının aşkına yakalandığı ilerlemiş durum hakkında şöyle yazar:

> *Baş amil. Tanrıdır; Zira Tanrı (Nefis hesabına) belli eylemlerle müdahale etmeden bilgiyi ve irfanı severek gizlice ve sessizce nefse nüfuz eder. O zaman nefis kendini pasif olarak yöneterek ve kendi gayreti olmadan sadece bu basit, saf ve tutkulu uyanıklığa sahip olarak yürümek zorundadır.*

Ruvsbroeck e göre

> **'Tanrı aşkı, kabaran ve geriye çekilmeyen bir gelgittir."**

Eflatun un **insan anlatımının çok ötesinde gördüğü"** (Phaedrus, 246 a) nefsle ilgili anlatımımız bitti. Onun temel eğilimini **"gerçek aşk, şiddetli bir arzu"** (Plotinus) ve nihai hedefini de varlık olarak tespit ettikten sonra kişi "soyut olarak" düşünürse veya Tanrıyı kişilik sahipliği içerisinde düşünmezse gerçeklik skalasındaki son basamağa ve insandaki en derin unsura giden yol açılmış olur. Fakat bu musavver hareketlen nefsin Tanrısını ciddiye almadığımız, onu aydınlatıcı bir kurgu ve sembolden başka birşey olarak görmediğimiz sonucunun çıkarılmaması için bu bölümü herhangi başkasından daha çok olarak kişilik sahibi bir Tanrıyı (ona) sonluluk yüklemeden sağlama alan biri tarafından yazıldığı için daha çok sayılan sözlerle bitiriyoruz. Kendilik içindeki tabakalardan söz ederken ve daha derinlerde yatanların önemini daha büyük gören Frithjof Schuon şöyle yazar:

> *Kimi insanlara göre kendini bir nevi öz telkinle insanın ne beden ne de zihinden ibaret olduğunu ikna etmek gereklidir. Ancak beden ve zihin kendi düzlemlerinde "İlahi İradeye uyana kadar bu hakikat gerçekleşemez; kişi Tanrısız veya Tanrıya muhalefet içinde Atina'ya ulaşamaz. "Kişisel Uluhiyet sadece, Ona tapanların Onun mutlak Gerçeklik olmadığını anlamalarını sağlar.'*

Bunun neden böyle olduğunu anlayabiliriz. Bize karşı çıkarılan (korkulan ve içerlenen) birşeyle özdeşleşmek (birleşmek) sözkonusu değildir, sadece aşk bizi başkasına doğru ve sonra da onun içine çekebilir. Sadece müstakil bir varlık talebi (*tanha*, beden ve zihnin özlemi) bizi kaynağım seven *ve* aşkının karşılık göreceğini bilen kendilik alanıyla özdeşleşmiş halde bırakarak kaybolduğunda gerçekleşir bu- sadece hemen hemen hiç müstakil olmayan bu tabakada yaşayan kendilikler ferdiyetlerini tamamen bırakma yönündeki son adımı atmayı düşünebilirler, tabii ki "düşünce"nin sadece Uluhiyet'e karışma sınırındaki bir hal- de uygulaması varsa. Ayrılık hissi, bir dereceye kadar ölüme dek, sürdükçe kendilik hayatının karşılaştığı Başkasını sevmeli ve ona tapmalı- dır; zira tekrar etmek gerekirse bu ayrılığın yabancılaşmasını dengeleyen ve onun azalmasına neden olan tek tavırdır (hissi durum). Nefis

tapındığı derecede “Ben” olmayı talep etmez ve dolayısıyla ilkesel olarak **“ben sonlu kendiliğim değilim, ben Atman’ım”** düşüncesine karşı değildir.

Aşık, tapan bir nefis bu şekilde Ruha tek mümkün köprüdür.

Sh: 73-82

Kaynak: Huston Smith & David Rey Griffin, Unutulan Hakikat, Forgotten Truth - Primordial Truth And Postmodern theolagy, çeviri, Latif BOYACI, insan yayınları: 236, mart 1998, İstanbul

NİÇİN GİTMEZ YILDIZ DAĞI DUMANIN

Gelmiş iken bir habercik sorayım
Niçin gitmez Yıldız Dağı dumanın
Gerçek erenlere yüzler süreyim
Niçin gitmez Yıldız Dağı dumanın
*
Alçağında al kırmızı taşın var
Yükseğinde turnalardan sesin var
Ben de bilmem ne talihsiz başın var
Niçin gitmez Yıldız Dağı dumanın
*
Benim şahım al kırmızı bürünür
Dost yüzün görmeyen düşman bilinir
Yücesinden şahın ili görünür
Niçin gitmez Yıldız Dağı dumanın
*
El ettiler turnalara kazlara
Dağlar yeşillendi döndü yazlara
Çiğdemler takınsın söylen kızlara
Niçin gitmez Yıldız Dağı dumanın
*
Şahın bahçesinde gonca gül biter
Anda garip garip bülbüller öter
Bunda ayrılık var ölümden beter
Niçin gitmez Yıldız Dağı dumanın
*
Ben de bildim bu dağların şahısın
Gerçek erenlerin nazargâhısın
***Abdal Pir Sultan'**ın seyrangâhısın*
Niçin gitmez Yıldız Dağı dumanın

Pir Sultan Abdal
kuddise sırruhu'l-âlî

https://youtu.be/9feREOerkeI

SECDE FİİLİNDE GÖZDEN KAÇAN BİRŞEYLER VAR MI?

Aziz Kemal BURKAY'ın Genetiği değiştirilmiş dinler üzerindeki çalışmalarında secde meselesine değinmekte ve gözümüzden kaçan bir hususa dikkat çekmektedir. Gerçekte Müslümanların secdeleri Kurân-ı Kerim'de beyan edilen üzere midir? Yazı bu nedenle hazırlanmıştır.

Allah Teâlâ İsrâ Süresi 107. Ayetinde şöyle buyurmaktadır.

> ١٠٧ قُلْ آمِنُواْ بِهِ أَوْ لاَ تُؤْمِنُواْ إِنَّ الَّذِينَ أُوتُواْ الْعِلْمَ مِن قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلأَذْقَانِ سُجَّدًا
>
> De ki; ister inanın ona ister inanmayın, çünkü bundan evvel ilim verilmiş olanlar kendilerine tilâvet olununca **çeneleri üstü** secdelere kapanıyorlar (Elmalılı Hamdi Yazır)

Öncelikle konu üzerinde genel bilgileri yazalım.

NAMAZDA TA'DİLİ ERKAN

ERKAN, namazların içindeki rükünlerdir. TA'DİL ise bunları düzgün bir şekilde ifa etmek ve uzuvların sükûnet ve rahatlığı ile yerine getirmektir. Bu sebeple tadil-i erkân kıyam ve kıratın haricindeki rükünlerden olmaktadır. Yani rükû ve secdeyle rükûdan kalkıldığı zaman kavmede, birinci secdeden kalkıldığı zaman kısa oturuşta yani celsede olacaktır. Ta'dil-i erkân, mafsalların, rükû ve secdede, kendi mahallerinde bir defa SÜBHANALLAH diyecek kadar müstakar olması ve sükûn üzere bulunmasıdır.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem, bir hadislerinde şöyle buyuruyor:

لاتجزءصلاة الرجل حتيقيمظهره فالركوع والسجود.

"Kişi rükû ve secdede sırtını düz ve tadil-i erkân üzere yapmadıkça namazı caiz olmaz."

Ta'dil-i erkânda rükûda ve bilhassa secdede azaların rahat olabilmesi için sünnete uygun biçimde ifa edilmeleri gerekmektedir. Bunu ifade eden bir hadis şöyledir: Bera (radıya'llâhu anh)'ın rivayetinde Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor:

عن البرآء(رض)قال:قال رسول الله(صعلم):إذاسجدت فضع كفيك وارفع مرفقيك.

"Secde ettiğin vakit, ellerini yere koy fakat dirseklerini kaldır."

Secdenin sünnet üzere yapılması, dirseklerin yere değmesine ve kolların yanlardan uzak tutulmasına bağlıdır.

Bir diğer hadis-i şerif te şöyledir:

إعتدلوافالسجودولايبسط أحدكم ذراعيه إنبساط الكلب.

“Secdede itidal üzere olunuz. Sizden biriniz köpeğin ayaklarını yere yayıp uzattığı gibi, kollarınızı yere döşemeyiniz.”

Secdenin ifasında hangi uzuvların yere konulacağını açıklayan bir hadis-i şerif şöyledir:

أمرت أن أسجدعلسبعة أعظم الجبهة وأشاربيده علىأنفه واليدين والرجلين وأطراف القدمين ولانكفت الثياب ولاالشعر.

“Ben yedi kemik üzerine; alın, (bunu ifade ederken eliyle burnuna işaret etti) eller, dizler ve ayakların parmak uçları üzerine secde etmekle emrolundum. Bir de elbiseleri ve saçları çekmemekle emrolundum.”

> [NOT: Burada Efendimiz salla’llâhu aleyhi ve sellem burunu işaret ederken çeneyi dahil etmesi mümkündür. Buruna baskı yapılınca çene otamatikman yere yapışıyor. Fakat sahabe Hz. Rasûlu'llâh salla’llâhu aleyhi ve sellemin sakalının uzunluğundan çenenin yere değip değmediğini fark edemedikleri mümkün görünüyor. İhramcızâde İsmail Hakkı]

Secdede alnın yere konulması farz olup, burnun konulması ise vaciptir. Bir özür bulunmadıkça, burnun yere değmemesi mekruhtur. Ellerin ve dizlerin yere konulması sünnettir. Ayakların, hiç olmazsa bir ayağın parmaklarının yere konulması zaruridir. Bu kadar bir kısmı yere değmezse secde caiz olmaz.

Hz Aişe (radıya'llâhu anha)’nın rivayet şu hadis-i şerif, ta’dil-i erkâna açıklık getirmektedir:

عن عائشة(رض)كان رسول الله(صعلم)إذارفع رأسه من الركوع لم يسجد حتيستوي قآئمافإذاسجدفرفع رأسه لم
يسجدحتيستوي جالساوكان يفترش رجله اليسرى.

“Hz. Rasûlu'llâh salla’llâhu aleyhi ve sellem başını rükûdan kaldırdığı zaman, ayakta dümdüz doğrulmadıkça secdeye varmazdı. Secdeye varıp da başını kaldırdığı zaman, oturarak doğrulmadıkça, ikinci secdeye eğilmezdi. Oturduğunda sol ayağını döşer, sağ ayağını dikerdi.”

Ta’dil-i Erkânın vacip olduğuna delalet eden hadis-i şerifin meali şöyledir: Ebu Hüreyre (radıya'llâhu anh) şöyle açıklıyor: “Hz. Rasûlu'llâh salla’llâhu aleyhi ve sellem mescide girdi. Onun peşinden bir adam mescide girdi. Namaz kıldıktan sonra gelip Peygamber (salla’llâhu aleyhi ve sellem)’e selam verdi. Peygamber (salla’llâhu aleyhi ve sellem) selamını aldıktan sonra: “Dön de namazını yeniden kıl. Çünkü sen namaz kılmadın.” buyurdu. O şahıs döndü ve evvelki gibi bir namaz kıldı ve gelip Peygamber (salla’llâhu aleyhi ve sellem)’e selam verdi. Peygamber (salla’llâhu aleyhi ve sellem) ona: “Dön git te namaz kıl. Zira sen namaz kılmadın.” buyurdu ve bunu üç defa tekrarladı. O şahıs: “Seni hak bir din ve kitapla gönderen Allah’a yemin ederim ki, ben bundan başka namaz kılmasını bilemiyorum. Onu bana öğretiver.” dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz (salla’llâhu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: “Namaz kılmaya kalktığın zaman iftitah tekbiri al. Sonra sana kolay gelen yerden Kur’an oku.

Sonra uzuvların rahat olacak şekilde rükû yap. Daha sonra dümdüz olasıya kadar başını kaldır. Sonra uzuvların rahat olacak şekilde secde yap. Daha sonra azaların rahat olacak şekilde otur, daha sonra ikinci secdeyi yap. Bu tarifi her namazında aynen işle."

Ta'dil-i erkân vacip olduğuna göre, vaciplerin sehven terkiyle namazda meydana gelen noksanlık, sehiv secdesiyle tamamlanmış olur. Bilerek ve ihmalkârlık yaparak terk edilen bir vacipten dolayı namazı yeniden kılmak gerekir. Çünkü namaz içindeki vaciplerden birinin bilerek terk edilmesi, harama yakın bir mekruhtur. Kerahat-i tahrimiye ile eda olunan bir namazın iadesi vaciptir. Her Müslüman bu vacipleri bilmek zorundadır.

Namazlarımızı, Allah'ın huzurunda bulunduğumuzun idraki içinde eda etmeli, duya duya, doya doya ibadet etmeliyiz. Tavuğun yem topladığı gibi bir çabuklukla namaz kılan kimse, ibadetinde birçok hata ve noksanlık yapmış olur. Kalıp seccade üzerinde, kalp çarşıda pazarda olacak şekilde kılınan namaz, ibadetin iskeletidir. Ruhsuz bir ceset gibi, manevi feyizlerden mahrum bir namaz, Peygamber (salla'llâhu aleyhi ve sellem)'in sünnetine uygun düşmez. Zira Peygamberimiz (salla'llâhu aleyhi ve sellem):

"Beni nasıl namaz kılarken görüyorsanız, öyle namaz kılınız." buyurmuşlardır.

Kaynak : Kürsüden Mü'minlere Vaazlar   Mehmet Emre

İSRÂ 107. AYETİNE YAPILMIŞ TÜRKÇE MEALLER

١٠٧   قُلْ آمِنُواْ بِهِ أَوْ لاَ تُؤْمِنُواْ إِنَّ الَّذِينَ أُوتُواْ الْعِلْمَ مِن قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلأَذْقَانِ سُجَّدًا

1 – İmam İskender Ali Mihr: De ki: "O'na inanılsın veya inanılmasın, O'ndan önce kendilerine ilim verilen kimseler, onlara (Kur'ân'ın secde âyetleri) okunduğu zaman, secde ederek çeneleri (alınları) üstüne kapanırlar."

Diyanet İşleri: De ki: "Ona ister inanın, ister inanmayın. Şüphesiz, daha önce kendilerine ilim verilenler, Kur'an kendilerine okunduğunda derhal yüzüstü secdeye kapanırlar."

Abdulbaki Gölpınarlı: De ki: İster inanın, ister inanmayın; bundan önce kendilerine bilgi verilenlere okundu mu onlar, yüzüstü kapanıp secde ediyorlar

Abdullah Parlıyan: De ki: İster inanın, ister inanmayın, bundan önce kendilerine bilgi verilenlere okundu mu, onlar yüzüstü kapanıp secde ederler.

Adem Uğur: De ki: Siz ona ister inanın, ister inanmayın; şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere o (Kur'an) okununca, derhal yüz üstü secdeye kapanırlar.

Ahmed Hulusi: De ki: "İster iman edin Ona, ister iman etmeyin! Ondan önce kendilerine ilim verilmiş olanlara gelince, (Kur'ân) onlara okunulduğu zaman, saygıyla yere kapanırlar. " (107. âyet secde âyetidir.)

Ahmet Tekin: 'Siz Kur'ân'a iman edin ki, size faydası dokunsun. İsterseniz etmeyin, o zaman zarar görürsünüz. Kur'ân'ın indirilişinden önce kendilerine ilim verilen, sorumluluk sahibi âlimlere, vahyin ne olduğunu bilenlere Kur'ân okunduğu zaman onlar, saygılarından, sübhânallahi ve bihamdihî diyerek yüzüstü secdeye kapanırlar.' de.

Ahmet Varol: De ki: 'Ona ister iman edin ister iman etmeyin. O, daha önce kendilerine ilim verilmiş olanlara okunduğunda çenelerinin üstüne kapanarak secde ederler.

Ali Bulaç: De ki: "İster ona inanın, ister inanmayın: O, daha önce kendilerine ilim verilenlere okunduğu zaman, çenelerinin üstüne kapanarak secde ederler."

Ali Fikri Yavuz: (Ey Rasûlüm), de ki: "- İster ona inanın ister inanmayın (bu tutumunuz, Kur'ân'ın kemalini değiştirmez.) çünkü Kur'ân'dan önce kendilerine Tevrat'la, ahir zaman Peygamberinin vasfına dair ilim verilenlere karşı, Kur'ân okunduğu zaman, yüzleri üstü secdeye kapanıyorlar. (Allah'a şükrediyorlar).

Ali Ünal: De ki: "Siz ona ister inanın, ister inanmayın. Daha önce kendilerine İlim verilmiş olan öyleleri var ki, kendilerine Kur'ân okunduğunda derhal yüzüstü secdeye kapanırlar.

Bayraktar Bayraklı: De ki: "Kur'ân'a ister inanın, ister inanmayın; şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilenlere okunduğunda, derhal yüz üstü secdeye kapanırlar."

Bekir Sadak: (107-10) 8 De ki: «Kuran'a ister inanın, isten inanmayın, O'ndan önceki bilginlere o okunduğu zaman, yüzleri üzerine secdeye varırlar» ve «Rabbimiz münezzehtir. Rabbimiz'in sözü şüphesiz yerine gelecektir» derler.

Celal Yıldırım: De ki: O'na ister inanın, İster inanmayın, ondan önce kendilerine ilim verilenlere karşı Kur'ân okununca çeneleri üzerine secdeye kapanırlar :

Cemal Külünkoğlu: (107-108) De ki: "Ona ister inanın, ister inanmayın (bu tutumunuz, Kur'an'ın hak kitap olduğunu değiştirmez). Şu bir gerçektir ki daha önce kendilerine ilim verilen (Ehli Kitap mü'minleri)ne Kur'an okununca derhal yüzüstü secdeye kapanırlar. Ve derler ki, "Rabbimizin şanı yücedir, O'nun verdiği söz kesinlikle yerine gelecektir."

Diyanet İşleri (eski): (107-108) De ki: 'Kuran'a ister inanın, isten inanmayın, O'ndan önceki bilginlere o okunduğu zaman, yüzleri üzerine secdeye varırlar' ve 'Rabbimiz münezzehtir. Rabbimiz'in sözü şüphesiz yerine gelecektir' derler.

Diyanet Vakfi: De ki: Siz ona ister inanın, ister inanmayın; şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere o (Kur'an) okununca, derhal yüz üstü secdeye kapanırlar.

Edip Yüksel: De ki: 'Ona ister inanın, ister inanmayın!' Daha önce kendilerine bilgi verilmiş olanlara okunduğu zaman secde ederek yüz üstü kapanırlar

Elmalılı Hamdi Yazır: De ki; ister inanın ona ister inanmayın, çünkü bundan evvel ılim verilmiş olanlar kendilerine tilâvet olununca çeneleri üstü secdelere kapanıyorlar

Elmalılı (sadeleştirilmiş): De ki: «İster ona inanın, ister inanmayın; zira bundan önce kendilerine bilgi verilmiş olanlara okununca çeneleri üstü secdelere kapanıyorlar ve diyorlar ki:

Elmalılı (sadeleştirilmiş - 2): Ey Muhammed! De ki: İster ona (Kur'ân'a) inanın, ister inanmayın; o daha önce kendilerine ilim verilenlere okunduğunda onlar, yüzleri üstü secdeye kapanırlar.

Gültekin Onan: De ki: "İster ona inanın, ister inanmayın. O, daha önce kendilerine ilim verilenlere okunduğu zaman, çenelerinin üstüne kapanarak secde ederler."

Harun Yıldırım: De ki: Siz ona ister inanın, ister inanmayın; şu bir gerçek ki, bundan önce kendilerine ilim verilen kimselere o okununca, derhal yüz üstü secdeye kapanırlar.

Hasan Basri Çantay: De ki: «Ona ister îman edin, ister îman etmeyin. Çünkü bundan evvel ilim verilmiş olanlar bile kendilerine karşı o tilâvet olununca çenelerinin üstüne (yüzü koyun) kapanarak secde ediyorlar».

Hayrat Neşriyat: De ki: '(Artık) ona ister îmân edin, ister îmân etmeyin!' Çünki ondan önce kendilerine ilim verilmiş olanlar (ehl-i kitâbın mü'minleri, Kur'ân) kendilerine okunduğu zaman, secde edici kimseler olarak, yüzleri üstü yere kapanırlar.

İbni Kesir: De ki: Ona ister inanın, ister inanmayın, muhakkak ki ondan önce kendilerine bilgi verilenlere, o okunduğu zaman, yüzleri üstü secdeye kapanırlar.

Kadri Çelik: De ki: "İster ona inanın, ister inanmayın; O, daha önce kendilerine ilim verilenlere okunduğu zaman çeneleri üstüne kapanarak secde ederler."

Muhammed Esed: De ki: "Ona ister inanın, ister inanmayın". Kendilerine önceden doğru bilgi ve kavrayış yeteneği verilmiş olanlara bu (ilahi metin) okunduğu zaman, hemen yüzleri üzerine yere kapanır,

Mustafa İslamoğlu: (Artık) de ki: "Ona ister inanın, ister inanmayın!" Gerçek şu ki, daha önceden bilgi ve bilginin amacını kavrama yeteneğiyle donatılmış olanlar, kendilerine (ayetlerimiz) okunduğu zaman, derhal yüzleri üzerine yere kapanırlar

Ömer Nasuhi Bilmen: De ki: «İmân edin veya imân etmeyin. Şüphe yok ki, bundan evvel kendilerine bilgi verilmiş olanlar, kendilerine karşı tilâvet edilince secde eder oldukları halde çeneleri üstüne kapanırlar.»

Ömer Öngüt: De ki: Kur'an'a ister inanın, ister inanmayın, ondan önceki bilginlere o okunduğu zaman, yüzleri üzerine secdeye varırlar.

Şaban Piriş: De ki: -İster iman edin; ister iman etmeyin. Daha önce kendilerine ilim verilenlere o okunduğu zaman ağız üstü secdeye kapanırlar.

Sadık Türkmen: De ki: "Ona inanın veya inanmayın! Gerçek şu ki; daha önceleri de gerçek ilim adamları tarafından, ayetler okunduğu zaman, çenelerinin üstüne kapanarak secde ederlerdi!.."

Seyyid Kutub: De ki; «Siz bu Kur'an'a ister inanın, ister inanmayın, o bundan önce kendilerine bilgi verilenlere okunduğunda, onlar çeneleri üzerine secdeye kapanırlar.»

Suat Yıldırım: De ki: "İster inanın ona, ister inanmayın. Şu bir gerçektir ki daha önce kendilerine ilim verilenlere Kur'ân okununca derhal yüzüstü secdeye kapanırlar."

Süleyman Ateş: De ki: "Siz ister ona inanın, ister inanmayın, O, daha önce kendilerine bilgi verilenlere okunduğu zaman onlar, derhal çeneleri üstüne secdeye kapanırlar."

Tefhim-ul Kuran: De ki: «İster ona inanın, ister inanmayın; O, daha önce kendilerine ilim verilenlere okunduğu zaman, çenelerinin üstüne kapanarak secde ederler.»

Ümit Şimşek: De ki: Ona ister inanın, ister inanmayın. Kendilerine daha önce ilim verilenlere Kur'ân okunduğu zaman, onlar yüz üstü secdeye kapanırlar.

Yaşar Nuri Öztürk: De ki: "İster inanın ona, ister inanmayın. O, kendilerine daha önce ilim verilmiş olanlara okunduğunda, onlar, çeneleri üstü secdelere kapanıyorlar."

İSRA SURESİ 107-109. AYETLERE YAPILAN YORUM

107- De ki: «Siz ister ona inanın, ister inanmayın. Şu bir gerçektir ki ondan önce kendilerine ilim verilenlere o (Kur'an) okununca, onlar derhal çeneleri (yüzleri) üstüne secdeye kapanırlar».

109- Ağlayarak çeneleri (yüzleri) üstüne yere kapanırlar. O (Kur'an) onların korkusunu (saygısını) artırır.

«De ki: Siz ister ona inanın, ister...» Bu Ayetin Tefsiri:

Yani Kur'an'a iman etmeniz veya etmemeniz eşittir. Çünkü imanınız Kur'an'ı kemal bakımından artırmaz, imansızlığınız da ona bir eksiklik getirmez. Kur'an inmezden önce gelen kitapları okuyan, vahyin hakikatlerini bilen, peygamberliğin işaretlerinden anlayan, hakkı bâtıldan bâtılı haktan ayırdetmeye gücü yeten alimler, Kur'an okunduğu zaman çeneleri (yüzleri) üzerine secdeye kapanırlar.

«Yehirrune» fiili süratle düşüş mânâsını ifade eden **«Hurur»** kökünden gelir.

«Ezkan» kelimesi ise «Zakkin» kelimesinin çoğuludur ve çene kemiklerinin bitiştiği nokta demektir. Bu kelime «çene» mânâsını ifade ettiği gibi bazen «yüz» için de kullanılır.

İbn Abbas'tan gelen rivayete göre, sanki bu ayette

«onlar süratle yüzleri üzerine düşüp secdeye kapanırlar» denilmektedir. Bunu Allah'ın emrini tazim etmek veya o kitaplarda senin göndermenle ilgili olan ilâhî va'dlerin yerine getirilmesi için yaparlar.

Ayetin zahirine bakılırsa bu alimlerin düşüşleri ve secdeye kapanmaları gerçekten olmuştur. Fakat bazı müfessirler

«Böyle bir şey fiiliyat sahasında olmamış, ancak ayetten maksat onlar dinlediklerine itaat ederler, ona tam manâsıyla baş eğerler demektir»

demişlerdir. Böylece kelâm istiare şeklinde varid olmuştur.

Allame Zemahşeri **«Çeneler üzerine düşerler»** cümlesini **«yüzleri üzerine düşerler»** şeklinde tefsir etmiştir. Bu tefsiri yaptıktan sonra

«Çeneler üzerine tabirinin kullanılması secde edenin yere ilk temas eden azasının çenesi olmasındandır»

demiştir. Fakat Zemahşeri'nin bu yorumunda nazar vardır. Çünkü secde edenin yerle ilk temas eden uzvu, alın ve burnudur.

Zemahşeri bu itiraza şu cevabı vermiştir:

«Kişi secde etmeye başladığı zaman onun yüzünün yere en yakın olan yeri çenesidir».

Bu ayet o alimlerin saygıda doruk noktasına çıktıklarını ortaya koymaktadır.

El-Fevaid sahibi

«Bunlar alın ve burunlarını o kadar güzelce yere yapıştırırlar ki sanki çeneleri yere temas eder»

demiştir ve bu da güzel bir görüştür.

«Ağlayarak çeneleri (yüzleri) üstüne...» Bu Ayetin Tefsiri:

Görüldüğü gibi Cenab-ı HakK **«çeneler»** yani yüzler üzerine secdeye kapanma durumunu tekrar etmiştir. Daha önceki ayette geçtiği halde bu ayette de tekrar bu noktaya değinildi. Çünkü daha önceki secdeye kapanış sebebiyle buradaki **«Secdeye kapandılar»** ifadesinin sebebi bir değildir.

Birincisi, Allah'ın emrini tazim veya va'dini yerine getirdiğinden dolayı ona teşekkür nedeniyle olmuştur.

İkincisi ise Kur'an'ın onlara yapmış olduğu etkiden olmuştur. Yani onlar Allah korkusu sebebiyle ağlayarak secdeye kapanırlar. Secde halindeki ağlamak, korkmaktan ileri geliyor. Korku ise düşünceden ve düşüncenin zaman zaman yenilenmesinden meydana geldiği için Cenab-ı Hak yenilemeyi ifade eden fiilî cümleyi burada kullanmıştır.

Allah korkusundan ağlamanın medh-u senası hakkında birçok haberler gelmiştir. Meselâ Hakim-i Tirmizi'nin Nadr bin Said'den rivayet ettiğine göre Allah'ın Rasûlü:

«Eğer bir ümmetin içinde bir kul Allah korkusundan ağlarsa kesinlikle Cenab-ı Hak o kulun ağlaması sebebiyle, o ümmeti cehennemden kurtarır. Hiçbir amel yoktur ki onun bir tartısı ve sevabı olmasın. Ancak Allah korkusundan olan damla müstesnadır. O damla ateşten meydana gelen birçok denizi söndürür. Allah korkuşundan hiçbir göz yoktur ki su dolsun da Allah onu ateşe haram kılmasın. Eğer o damla yanağı üzerine akarsa o yanak üzerine hiçbir zaman zillet ve meskenet toprağı konmayacaktır»

buyurmuştur.

Yine Hakim-i Tirmizi, İbn Abbas tarikiyle şöyle rivayet ediyor:

«Allah'ın Rasûlü'nden dinledik: «iki göz vardır, ateş onlara dokunmaz:

1- Allah korkusundan ağlayan göz,

2- Geceleyin Allah yolunda nöbet bekleyen, uykusuz göz».

Hakim-i Tirmizi, Nesei ve Müslim, Ebu Hureyre'den, o da Allah'ın Rasûlü'nden rivayet ediyor:

«Allah korkusundan ağlayan bir kişi sağılmış süt, geldiği memeye girmeden ateşe girmeyecektir. Bir kul üzerinde Allah yolunda üzerini kaplayan gubar (toz) ile cehennem dumanı biraraya gelmez».

Nesei, **«Bir kulun iki burun deliğine Allah yolundaki bir toprak ile cehennem dumanı girmez»**

diye rivayet etmiştir.

Müslim ise, «Hiçbir zaman» mânâsını ifade eden «ebeden» kelimesini hadise eklemiştir.

Evet, alimler için en uygun durum Allah korkusundan ağlamaktır. Çünkü İbn Cerir, İbn'ul-Munzir ve başkaları Abdul A'la et-Teymi'den şöyle rivayet ediyorlar:

«Kime kendisini aklatmayan ilim verilmişse ona yararlı olmayan ilim verilmiştir desek daha uygundur. Çünkü Cenab-ı Hak ilim ehlini 'yüzüstü secdeye kapanır, ağlarlar' şeklinde vasıflandırmıştır» .

Kur'an, ilim ehlinin Kur'an'ı dinlemek suretiyle korku ve saygısını artırır. Çüknü onların ilimlerini ve Allah emri hususundaki yakinlerini artırır, katlarında bulunan delillere yenilerini katar.

(Bk. Ali Arslan, Büyük Kur'an Tefsiri, Arslan Yayınları: 10/363-367.)

Erişim Kaynak: http://m.sorularlaislamiyet.com/index.php?oku=217981

Aziz Kemal BURKAY'IN DÜŞÜNCELERİ

Qur'an dilinde kast edilen Rükû, Secde, Dua ibadeti de; mümkün olan en mütevazilikle, kibir ve gurura kapılmadan yapılan ve **'Yahirrune li el ezkâni succeden çeneleri üzeri kapanarak'** yapılan SECDEDİR. Hangi Müslüman(!) bu gerçek secdeyi bilmekte ve yapmaktadır? **Gören, duyan var mıdır?...** İsra suresi 107.

**

Isra suresi 107 de açıkça öğretilen secdeyi asırlardır 'alınları üzeri' secde ederler şeklinde günümüzde de yanlışı yanlışla örterek çevirdikleri gibi!... Oysa ayet açıkça **'çeneleri üzeri'** demektedir. Hangi Arap, hangi Müslüman ülke bu gerçek secdeyi bilmekte ve yapmaktadır? **'Yedi astrofizikçi Kehf ekibi'** kitabımızda detaylı açıkladık

**

Ferdi ibadetlerin en asili, en haysiyetlisi bilinçli yapılan Rükû ve Secde ve Duadır. Bu da açıkça Isra suresi 107-109 açıklanmıştır… **'li el ezkâni succeden' Alınları değil, çeneleri üzeri secdeye kapanmaktır. Hangi Müslüman bunu bilmektedir? Kim ne zaman nasıl yapmıştır bu gerçek secdeyi? İnsanlara bu gerçek secdeyi neden öğretmediler?**

Kaynak: Evrende Zaman Ve Hayat- 3 Dinsizliğin Sebebi -Genetiği Bozulmuş Dinlerdir

**

[Ve çeneleri üstüne kapanırlar. Ve huşûları artarak ağlarlar. De ki: "O'na inanın veya inanmayın, O'ndan önce (QUR'AN'DAN çok çok önceleri gönderilen kitaplardan, bilgilerden) KENDİLERİNE İLİM VERİLEN KİMSELER, onlara okunduğu zaman, ÇENELERİ ÜSTÜNE SECDE EDEREK KAPANIRLAR. Ve derler ki: **"Rabbimiz, Sübhan'dır (noksanlıklardan münezzehtir). Eğer Rabbimiz vaad ettiyse, (o iş) mutlaka hedefini bulmuştur, yerine getirilmiştir (ifa) edilmiştir. VE ÇENELERİ ÜSTÜNE KAPANIRLAR. Ve huşûları artarak ağlarlar."** QUR'AN/Isra 107-108-109] Çenelerinin üzerine kapanmayı mağrurluklarından dolayı hazım edemeyenler, ukalalıklardan QUR'AN'DAKİ ÇENE sözcüğünü 'ALINLARI' şeklinde tercüme eder veya meal ederler ki; bu yaptıkları Qur'a'na ihanet etmekten başkaca hiç bir şey değildir. Yüce ALLAH'IN kelimelerini yerlerinden kaydırırlar. Çene ile alın arasında en az 20 cm mesafe vardır ve kesinlikle iki ayrı şeydir. Açıp baksınlar Isra suresi 107, 109 ayetleri ne diyor… Yazıklar olsun onlara ki: QUR'AN'IN gerçek anlamını şahsa mahsus meal-tefsir eder, insanların beyinlerini yıkarlar. Yüce ALLAH alın sözcüğü yerine çene yazarak yanlışlık mı yaptı? Haşa ve haşa!... **Yüce ALLAH çene ile alın kelimelerini ayırt edemedi mi iki ayette, ardı ardına bastırarak 'çeneleri üzerine' demektedir?** Üstelik Isra suresinde ki salli yani ibadet, namaz (*) ibadeti bu surede emredilmiş ve günümüze kadar da birilerinin şahsi arzularına

göre anlatılmaktadır… **QUR'AN'DA; günümüzde beş kez icra edilen namaz kılmanın tarifi veya tarzı veya rekât sayısı yoktur. Mescitlerde her mezhebin kendine özgü farklı şekilde ve tarzda farklı, farklı namaz kılması bunun en açık kanıtıdır.** QUR'AN'DA âlimler için bu resimlerde gördüğünüz gibi secde (succeden) olarak Isra 107, 108, 109 **'huşu içinde ağlayarak çeneleri üzerine yere kapanır secde ederler'** açıkça ve kesinlikle vardır ve yapılması gereken secde budur. Isra 107 ve 109 ayetlerinde **' li el ezkâni ' bir tek anlamı vardır 'çeneleri üzerine' demektir, alınları üzeri değil. 've yahırrûne' 've yere kapanarak' veya 'yere kapanırlar da çeneleri üzerine secde ederler'** anlamındadır. Fakat 'kendilerine ilim verilen' kimseler demekle yani bilimsel yüksek değerlere sahip ilim adamalarının yaptığı veya yapması gereken bir ibadet olduğu da ayette açıklanmıştır. Zaten QUR'AN bu şekilde secde etmeyi her insana önermez.

Bu secde tarzı; O mertebeye ulaşmış insanların kendiliğinden huşu içinde, zevkle yaptığı muhteşem bir ibadettir. Dikkat edilmesi gereken şu hassas noktayı kısaca açmak isterim: Secde, isteyerek, bilinçli boyun eğmektir, teslim olmak anlamında değildir, insan silah zoruyla da teslim olabilir. **[Yıldızlar ve ağaçlar, ikisi de secde ederler. Rahman 6] 'yescudâni, ikisi de secde ederler'** anlamındadır.

QUR'AN Meryem 58, ayetlerde de aynı ifadeler açıkça belirtilmektedir. **Succeden; idrak edip bilerek, isteyerek, hoşnutlukla, gerçekten inanarak YARADANA huşu içinde sevinçle boyun eğmektir.**

Bu ibadette çene yerine alın şeklinde algılayanlar beni ilgilendiremez. Bir anda 1400 senelik uydurulmuş senaryoları, nasırlaşmış geleneklerle yıkanmış beyinleri temizleyemeyiz!... Succeden; **'kendilerine ilim verilen'** (bu cümle çok, çok önemlidir) kimseler de 'li el ezkâni ve yahırrûne; yüksek ilim sahibi olanlar çeneleri üzerine huşu içinde kapanarak secde ederler' demektir. Hz. Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellemin "Allah'ı koklarcasına secde ediniz" dediği bu 'succeden' olsa gerek. QUR'AN'I QUR'AN'IN kaliteli seviyede öğrettiği gibi BÜYÜK AKILLA anlamak ve anlatmak hizmettir, şarlatanlıksa çok başka şeylerdir. Neden bu secde konusunda fazlaca durmaktayım? Neden ISRA 107 ayetteki succeden (çeneleri üzerine kapanarak secde) benim için önemlidir? Kanaatim; bir merkeze (ayni KÂBE gibi) yönelip bireysel enerjiyi odaklayıp yüksek enerji (*) konsantrasyonu yapılıyor. Müslümanlıkta da mescitlerde (Qur'an'da cami sözcüğü yoktur) toplu olarak bir tek noktaya odaklanmak ve bireysel enerjiyi topluca daha yoğun enerji seviyelerine çıkarmak için mescitte topluca dua (namaz kılmak) etmek tavsiye edilir. Bu şekilde secde vücudun biyolojik yapısı için çok faydalıdır. Ben bu tarzda secdeyi senelerdir yaparım ve duygularım bana en doğru işi yaptığımı söyler .

Yüce ALLAH'IN kimsenin ne secdesine, ne de taklalar atarak ibadet etmesine ihtiyacı yoktur. O SÜPHANDIR, bütün noksanlıklardan münezzehtir. Yüce ALLAH'IN asla böyle bir şeye ihtiyacı yoktur. Bu asil davranışa, bu secdeye bizim ihtiyacımız vardır, hem de pek çok… **Günümüzde de icra edilen namazın geldiği asıl kaynak Hindistan ve Himalayalardır. Bu tarzda ibadet (Farsçası namaz) etmek ilk insanla başlar…** Bu ibadet ritüelleri de on binlerce senedir kullarını Resulsüz, Nebisiz, eğitimsiz bırakmayan Yüce ALLAHIN öğrettiği ibadet tarz ve şeklidir. Resimdeki bu Budist insanlar günümüzde de aynı şekilde ibadet ederler. Üstelik aşırı derecede temizlik ve düzen en başta uyulması gereken kurallardır.

Kaynak: Gezegenler Arası Deney Yapmış Kehf ve Er-Rakim Ekibi

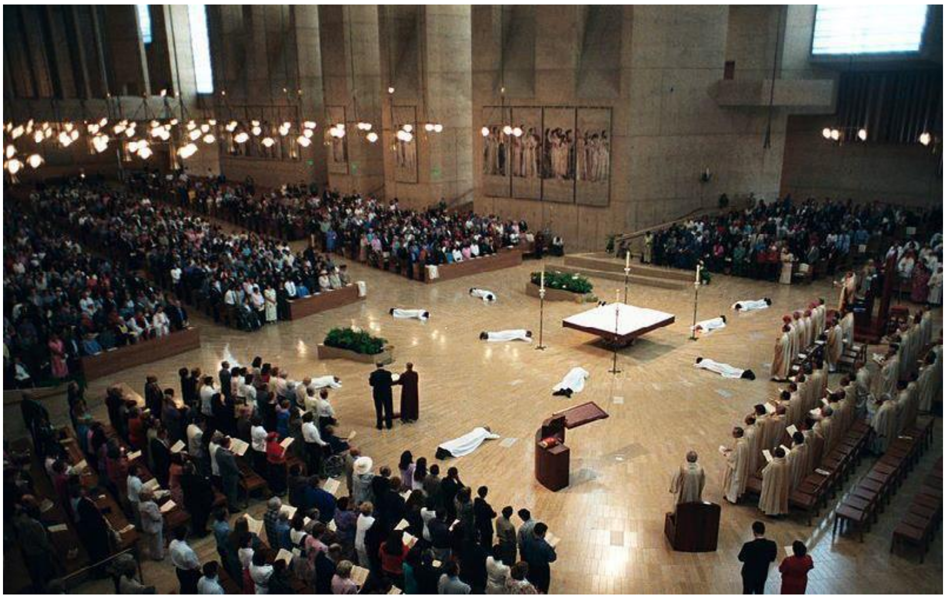
http://www.quran-incil-tevrat.com/index.html

not: Gujaratta bir tapınakta ibadet eden Hintli. Araştırmalarım esnasında bu resimleri bizzat ben çektim. QUR'AN'IN açıkça tarif ettiği secdeyi bire bir aynen uygulamaktalar, ancak QUR'AN'A iman etmiyorlar. Bu onların sorunu ancak bu gerçek secde etmeyi nereden ve nasıl öğrendiler ve gerçekten huşu içinde, ağlayarak çeneleri üzerine kapanmaktalar. Buna Bizzat şahit oldum ve resimleri de kendim çektim[Aziz Kemal Burkay]

152 Yazılar

MİSTİK YOLUN HIRKASI

Tanrı, şeriatın konusu değildir, onun üstündedir ve onun terimleriyle bilinip değerlendirilemez. Sonuçta Tanrıya hizmet ettikleri kadar onu bilmek isteyenler yanar. Tanrı şeriatın ötesinde, olduğuna göre, şeriatın ötesinde ona bir yol olmalıdır. Ve Peygamber Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellem de bu yolu görmüştür.

Sünni terimi genel, ortodoks, tutucu İslam yolunu anlatır. Sünni yol için Şeriat Hırkası, toplulukça bildirildiği ve uygulandığı biçimiyle, oydaşma (icma) olarak yeter. Fakat iki güçlü akım tutucu Sünniliğin mutlak yetkesini tehdit etmiştir, ilki Şia, Şiilerdir (Arapça Şia (Ali'nin) taraftar[60]), siyasal olarak biçimlenmiş gizlilikleri saldırgan, anarşist bir damga taşır. İkincisi Sofilerdir (Arapça Sufi, sof giyen yani yünlü hırka giyen, zahid), ironi olarak İslam'da hem ahlak kurallarım saymayan bir mistisizm ye hem de normal tema ve deneyimleriyle zahidliğin vecdini yaşarlar. Hepimiz Ömer Hayyam'ı biliriz' (ö.I.S.1123-?)

Cennette huriler varmış kâra gözlü
İçkinin de ordaymış en güzeli
Desene biz çoktan cennetlik olmuşuz
Bak bir yanda şarap, bir yanda sevgili
*
Haksızlık etmekten sakın, hakk yoluna gir;
Yediğin ekmeği başkasına da yedir;
Cana kıyma, kimsenin sırtından geçinme,
Seni cennete sokmak benden, Şarap getir!
*
Sensiz camide, namazda işim ne?
Seninle buluş yerim meyhane.
Benim sevmem de böyle, yüce Tanrı:
İstersen kaldır at cehennemine (61)

*

Daha sert ve tehdit edici bir saldırı Sema dervişlerinin okulunu kurmuş olan Mevlana Celaleddin Rumi kuddise sırruhu'l-âlîden (1207-1273) gelir:

3360. Anlayışlı, hal hatır, yol yordam bilen birisi bir sağıra " komşun hasta" diye haber verdi.

Sağır, kendi kendisine dedi ki: " Bu sağır kulakla ben onun sözünü nereden anlayacağım.

Hele hasta olur, sesi pek çıkmazsa... Fakat mutlaka da gitmek lâzım.

Dudağını oynar görünce ne dediğini kıyas yoluyla kendiliğinden düşünür, bulurum.

Ey benim mihnete düşmüş dostum, nasılsın? Derim. O, elbette iyiyim, yahut hoşum, diyecek.

3365. Şükürler olsun diye cevap verir, ne çorbası yedin diye sorarım. O meselâ, mercimek çorbası diye cevap verir.

Afiyet olsun der, hekimlerden kim geliyor, kendini hangisine tedavi ettiriyorsun? derim.

O, filan deyince derim ki: ayağı çok kutludur. Geldi mi işin yoluna girdi demektir.

Biz de onun kademini denedik. Nerede vardıysa dilek hâsıl oldu."

O iyi adam, kıyas yoluyla tasarladığı bu cevapları düzüp koşarak hastaya hal hatır sormaya gitti.

3370. "Nasılsın "dedi. Hasta "öldüm" deyince dedi ki: " Çok şükür!" Hasta, bu sözden hiddetlendi, canı pek sıkıldı.

" Bu ne biçim şükür? O bizim kötülüğümüzü istiyormuş, anlaşıldı" diye düşündü. Sağır bir sözdür, tasarladı ama yanlış düştü.

Sonra "Ne yedin ?diye sorunca hasta "Zehir" dedi. Sağır " Afiyet olsun" der demez hastanın kahırlanması fazlalaştı.

Sağır, bundan sonra da " Tedavi için hekimlerden kim geliyor?" diye sordu.

Hasta " Hadi be, defol, Azrail geliyor!" diye cevap verdi. Sağır " Ayağı pek kutludur, sevin, neşelen!"dedi.

3375. Sağır; şükür, böyle bir zamanda hal hatır sorup komşuluk hakkını gözettim diye sevinerek dışarı çıktı.

*Sağır, eşekliğinden tamamı ile aksini sandı, ziyanın ta kendisi olan o işi kâr zannetti.

Hasta ise "Bu, bizim canımıza düşmanmış, onun cefa madeni olduğunu bilmiyormuşuz" diyordu.

Hatırına yüz türlü kötü şeyler geliyor, ona türlü ,türlü haber göndermeyi kuruyordu.

Kötü bir yemek yiyenin o yemeği kusuncaya kadar gönlü bulanır.

İşte hiddeti yenmek budur; onu kusma ki karşılık tatlı sözler duyasın.

3380. Sabrı olmadığı için hasta kıvranmakta, " nerede bu kötü sözlü köpek ki.

Söylediklerinin hepsine karşılık vereyim. O zaman tamamı ile hastaydım, aslan gibi olan aklım uyumuştu, hatırıma bir şey gelmedi.

Hal hatır sorma, gönül almak ve teselli etmek içindir. Halbuki bu, hatır sorma değil, düşmanlık!

Düşmanını zayıf ve bitkin bir halde görüp memnun olmak istemiş" diyordu.

Nice ibadetten vazgeçmiş, kulluktan çıkmış kişilerin gönüllerinde Tanrı'nın rızasını almak, sevaba nail olmak vardır, bunu umarlar.

3385. Halbuki bu, esasen gizli bir günahtır. Nice bulanık şeyler vardır ki sen, onları sâf ve berrak sanırsın.

<u>O sağır gibi...Sağır, iyilik yaptım sanmıştı, halbuki aksi zuhur etti.</u>

O, bir hastaya iyilikte bulundum hatırını ele aldım, komşuluk hakkını ele getirdim diye rahatça oturmuştu.

Halbuki hastanın gönlünde bir ateş alevlenmiş, kendisini de yakmıştı.

Yaktığınız ateşlerden korkun. Siz, onu günahlarınızla çoğalttınız, günahınız yüzünden alevdesiniz.

3390. Peygamber bir riyakâra namaz kıldığı halde " Ey yiğit kalk, namaz kıl, çünkü senin kıldığın namaz değil" dedi.

Bu korkular yüzünden her namazda " ihdinassırâtal müstakîme- sen bizi doğru yola hidayet et" denir.

Yani " Ey Tanrı! Bu namazımı yolunu azıtmışların, riyakârların namazıyla karıştırma."

O sağır adamın seçtiği kıyas yüzünden on yıllık konuşma hiç olup gitti.

Ulu kişi, hele bu kıyas, tavsif edilemeyecek vahiyde aşağılık duygusunun kıyası olursa...

3395. Senin duygu kulağın harfleri anlayabilirse de bil ki gaybı duyan kulağın sağırdır..(62)

Şia mezhebinin tarihi, Peygamber salla'llâhu aleyhi ve sellemin ölümünden sonra onun halefinin kim olacağı sorununun doğup bir dizi cinayetin işlendiği döneme gider.

Halife olarak, Hz. Ömer'in de büyük etkisiyle, ilk Arkadaş Hz. Ebu Bekir radıya'llâhu anh seçilmiş, o da iki yıl sonra ölmüş (634) ve Hz. Ömer'i halife tayin etmişti. Bu seçime Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellemin yeğeni ve kızı Hz. Fatma aleyhisselâmın kocası, sevgili torunları Hasan ve Hüseyin aleyhisselâmın babaları Ali'nin taraftarları (şii).şiddetle karşı çıktılar. Fakat o dönemde bütün işler Ömer ve taraftarlarının lehinde gelişiyordu. Arap yarımadasında oluşan bir dizi aşiret ayaklanması İslam generallerinin büyük zaferleriyle bastırıldı, bundan sonra da, İran ve İkinci Roma'ya düzenlenen büyük seferlerle Suriye, Filistin, Irak ve sonunda bütün İran, müslüman egemenliğine alındı. Heraclius'un Bizans ordusu 636'da Yarmuk vadisinde yenildi. Şam, Baalbek, Emesa, Halep ve Antakya bundan sonra kolayca işgal edildi, güçlü Hellen şehirleri Kudüs ve Kayseri de 638 ve 640 yıllarında düştü. 637'da Fırat'ta güçlü bir İran ordusu bozgununa uğratıldı, 641'de Musul alındı. Bizans Mısır'ı 643'te çöktü. Ve zaferlerinin zirvesinde Halife Ömer bir İranlı köle tarafından 644'te şehid edildi.

Halife sorunu bu Ölümle yeniden gündeme geldi. Hz. Ömer birini atamak yerine, halifeyi seçmek üzere Hz. Ali kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh, Hz. Osman radıya'llâhu anh ve daha başka dört kişiden oluşan bir komite seçmişti. Osman seçildi. Fakat o da on yıl içinde, ibadet sırasında 17 Haziran 655'de şehid edildi, Hz. Ali taraftarlarına güç kazandıran koşullar doğmuş oldu.

Hz. Osman güçlü Emevi aşiretinin üyesiydi. Emevi aşireti Mekke'nin eski ailelerinden biriydi, yıllarca Peygambere karşı koymuş, sonra onun tarafına geçmiş ve Medine'ye göç'etmişlerdi. Ailenin tanınmış üyelerinden biri Muaviye ibn Ebu Sufyan Ömer tarafından Suriye valisi olarak atanmıştı. Bu kez Muaviye Halife Hz. Ali ve oğullarına karşı askeri ve diplomatik bir savaş (gerçek bir kan davası) başlattı. Hz. Ali Irak'da Küfe şehrine halifeliğini iddia etti. Fakat Emeviler onu savaşta ve hilede yendiler ve Temmuz 660'da Muaviye Kudüs'te halife ilan edildi. Ali bundan sonra 24 Ocakta 661'de hançerlendi. Bundan sonra oğlu Hz. Hasan, mali anlaşmayla zaferi Muaviye'ye bıraktı. Hz. Hasan aleyhisselâm 669'da öldü (bir iddiayla, zehirlendi) ve kardeşi Hz. Hüseyin aleyhisselâm 10 Ekim 680'de ikinci Emevi halilfesi Yezid'le savaşırken şehid oldu; Bu gün, o tarihten bu yana Şiiler için Kutsal Cuma oldu. 'Hüseyinin öcü' halen İslam ülkelerinde Şiilerin Hz. Hüseyin'in şehid oluşunu anmak için düzenledikleri

ritel törenlerin ağıtlarında duyulur. Şehid, Peygamberden de yüce görülmektedir ve Irak'da Kerbela'daki türbesi Meşhed-i Hüseyin Şiiler için dünyadaki en kutsal yerdir.

Kısaca, Şiiler için Emevi halifelerinin ve onlardan sonra iktidara geçen Abbasi halifelerinin hanedanları iktidarı gaspetmişlerdir ve İslam tarihi bir yanlışlıktır. Halife hak iddia etmiştir, Sünniler yanılmışlardır ve icma yanlış bir yoldur. Kuran'ın gerçek anlamıyla İslam, geçerli olan görüşte bulunmamaktadır, Ali ve ondan gerçek İmamlara geçmiş olan bilgide yaşamaktadır.

'İmam' sözcüğü genel anlamıyla camide görev yapan dinsel" önderi anlatır, Sünni kullanımıyla daha özel anlamıysa, dört ortodoks “'teolojik okulun kurucuları için kullanılır. Fakat Şiiler için yalnızca Peygamber ve Ali neslinden gelen gerçek önderlerin sıfatıdır. Gerçek imamların sayısı on ikidir ve 873-880 yıllarında yaşarken son imam Muhammed el-Mehdi kaybolmuştur. Kayıp İmam olarak bilinir ve Hâlâ bu dünyadadır, inananlara Yolgösterenin (mehdi) ikinci kez gelmesi ve İslamı doğru yola sokması beklenmektedir. Bir başka görüş yedinci imamın kaybolduğunu ileri sürer, bir başkası da beşincinin. Orda burada, sayısız kimseler 'mehdi' oldukları iddiasıyla ve siyasal ayaklanmalar çıkararak, değişik zamanlarda ortaya çıkmaşlardır. Örnek olarak 'Somalili Deli Molla’, 'Sudanlı Mehdi' böyle yapmış ve İngiliz birliklerince durdurulmuşlardır. Zahidliğin ve siyasetin içiçe geçtiği bir çok Şii mezhebi vardır.(11) Hepsinin temel ilkesi, ruhsal yetke ve dünya iktidarının Sünnilerin 'oydaşma'sında (icma) bulunmadığı, fakat Kayıp Imam'da bulunduğudur. Kayıp İmam'a mutlak bir bağlılık şarttır ve Tanrı bilgisi yalnız onda vardır. Gerçekten, bu mezheplerin aşırı biçimlerinde Ali ve torunları Tanrının vücut bulması olarak anlaşılırlar. Hepsi için de imamlar günahsız ve yanılmazdır. Ve onlar için Hıristiyan, Gnostik, Maniheist ve Neoplatonik düşünceden türetilmiş mistik bir mitoloji gelişmiştir. Bu efsanenin Fransız ustalarından biri Louis Massignon, eski Şii önderlerinden Mughireden (Ö.736) aldığı Dünyanın Yaratılış mitosunu çok güzel işlemiştir.

Profesör Massignon metni tartışırken şu değerlendirmeyi yapar;

'Görünüşte saf olan mitolojik bir kisve altında Mughire çoktan oldukça gelişmiş bir durumda olan Gnostik bir öğreti sunmaktadır. Tanrı ışık formundadır ve görünüşü, kolu bacağı alfabenin harflerinden oluşan bir insandır. Bu Işık insanın gerçeğin Kuyusu olan bir yüreği vardır. Yaratmak istediğinde kendi yüce âdını söylemiştir ve adı taç gibi uçup başına yerleşmiştir. Sonra ellerinin ayalarına insanların kaderini yazmıştır ve onların işleyeceği günâhlardan dolayı hiddetlenmiştir. Hiddeti ter olarak akmış ve iki okyanus oluşturmuştur, biri tuzlu biri tatlı, biri karanlık biri aydınlıktır. Bunlara kendi gölgesini katmış, ve gölgelerin gözlerini çıkararak onlardan güneş ve ayı yapmıştır, yani Muhammed'i ve Ali'yi Fakat gölgelerden kalanı yok etmiştir ve geri kalan herkesi okyanuslardan yaratmıştır. İnananları Işıktan ve inanmayanları karanlıktan. Bunları gölgeler olarak yaratmıştır çünkü bütün bunlar maddi dünya yaratılmadan önce olmuştur. Tanrı insanlara Ali'yi yöneticileri olarak

---

11 Hüseyin'in torunu Zeyd'i imam kabul eden *Zeydiye,* feragat, gizlilik ve imama hizmette en aşırılardan olan *îsmaiUye,* Ismailiyenin şiddet kullanan kolu *Karmatiye,* 909’dan 1171'e kadar Mısır’da hanedan kurmuş olan *Fatimiye,* gene İsmailiye'nin terörist bir kolu olan *Haşhaşiyyun* anılabilir. Haşhaşiyyunün Dağların Şeyhi olarak bilinen önderleri 1256'da Hulagu tarafından yok edilene kadar Yakın Doğu’yu yıldırmıştı. Ağa Han yakm zamanlardaki en tanınmış önderlerden biridir. Amerika' daki Kara Müslümanlık için de Şii esinini tartışabiliriz.

tanımalarını öğütlemiştir ama iki kişi reddetmiştir. Bunlar ilk iki çelişkidir, Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer. Onun karanlık denizdeki gözlerinin gerçek olmayan gölgeleridirler' (63)

İslamda kadının ruhsal yapısı genellikle düşük kabul edilir. En azından bir Şii mezhebine göre kadınlar cinlerin günahlarının tortusundan yaratılmışlardır, günahkarları günaha özendirmek işlevini görürler. Kadınlar tarikatlara alınmazlar ve tek değerleri günahlanndan dolayı cezalandırılan ruhların geçici olarak dünyaya gelmelerinde bir araç olmalarıdır, fakat kendi ruhları yoktur (64) **Fakat gene de bu mezheplerin mitolojisinde, Hz. Fatma, Hz. Ali'nin karısı, Muhammed'in kızı ve Hasan'la Hüseyin'in annesi, kendi babasından bile önce gelen kutsal bir varlığa dönüştürülmüştür.** Yakınlarda bulunan Gnostik etkiler taşıyan Umm el Kitab adlı Iran Şiilerine ait bir metinde şaşırtıcı bir anlatım görüyoruz:

'Tanrı maddi dünyayı yaratırken insanlarla bir ahit yaptı, kendilerine Cenneti göstersin diye dua ettiler. Onlara, milyonlarca değişik renkte titrek ışıklarla bezenmiş birini gösterdi. Tahtta oturmuş, başında taç, kulaklarında küpeler, kuşağından çektiği kılıcı tutan bir varlıktı bu. Işınımı bütün bahçeyi aydınlatıyordu. İnsanlar onun kim olduğunu sorduklarında, onlara bu formun Hz. Fatmanın Cennetteki şekli olduğu söylendi. Taç Muhammed'di, küpeler Hasan ve Hüseyin, kılıç Ali'ydi; ve tahtı, Yönetim Koltuğu, Tanrının, en yüce olanın kaldığı yerdi' (65)

Hz. Fatma aleyhisselâm bütün Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellem ümmeti arasında saygı görür. O Peygamberin erkek doğurup soyunu devam ettiren tek kızıydı. Peygamberin sevgilisiydi ve ondan ancak bir kaç ay sonra ölmüştü. Fakat bazı Şii mezheplerde bu saygı o dereceye ulaşır ki ona 'Babasının Annesi' denir, 'Güneşin Kaynağı'; **ve eril bir adla anılır**: Fatir.

Bu ad 'Yaratıcı' anlamındadır ve İsa'nın annesi Meryem gibi harfler içindeki sayısal değeri 290'dır. Çünkü, kız, eş ve anne olarak şeceredeki gizem onda dişileştirilir. Bir Şii mezhebi de onu Yanan Çalıdaki Musa ile karşılaştırır. Kudüs'deki Aksa Camisinde peygamberin Cennete yolculuğunu yaptığı kabul edilmektedir ve Kadir Gecesinde[66] kader meleği Cebrail dünyaya-inerek insanoğluna bağışlanmayı getirir.[67]

Şia, son olarak, ikicidir, dünyanın durumunu inkar ederken Gnostik-Doketik bir görüş açısına yaklaşırlar Çeşitli İslam devletleri tarafından acımasız bir baskıya uğramışlardır ve tarihlerinin ilk döneminden itibaren tanrıyı gerçekten sevenlerin vahşice yok edildiği kötü bir dünyayla karşılaşmışlardır. **Bu gizden de Profesör Massignon'un belirlediği gibi iki soru çıkar:**

1. Aşktan şehit düşmek gerçek fiziksel bir acıyla mı olur, yoksa acı yalnızca görünüşte midir? ve 2. aşk için, Allah adına kendisini mahkum ettiren gönüllü kurbanın ölümden sonraki durumu nedir?

Kuran Isa'nın çarmıha gerilişiyle ilgili olarak, onun değil başkasının çarmıha gerildiğini söyler. **'Oysa onu öldürmediler ve asmadılar, fakat onlara öyle göründü'.**[68] Gördüğümüz gibi Hıristiyan Gnostiklerin görüşü de aynıydı. Aynı şekilde, Şiilere göre Hz. Ali kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh yoluna şehid olanlar da yalnızca görünüşte acı çekerler. Onların gerçek gövdeleri cennete yükselir, onları öldürmek isteyenlerin elinde onların yerine geçenler kalır. Hz. Hüseyin aleyhisselâmın 680 yılında Kerbela'da öldürülmesiyle ilgili popüler Öldürülme Oyunu her yıl Muharrem ayının onunda tekrarlanmaktadır, O gün müezzin minareden seslenir: 'Ey Şia, bu gün acı gündür, Hüseyin'in bedeni çıplak, çölde yatıyor'. Fakat aşırı Gnostik etkiler taşıyanlar bu günü neşeyle karşılarlar çünkü şehit olan acı çekmemiştir,

fakat onun gerçek gövdesi cennete dönmüştür, bilinmeyen biri de onun yerine acı çekmiştir.(69)

Mistik sufiler arasında ise acı çekme bir gerçek olarak anlaşılır, kutsal bir gerçektir, kurtuluşun yoludur. En büyük Sufi ustalarından ve şehitlerinden Hallac'ın (858-922) sözleriyle:

'Kelebek şafağa kadar lambanın çevresinde döner, sonra arkadaşlarına gidip olanların masalını en tatlı sözcüklerle onlara anlatır. Sonra gene ateşin güvendiği gücüyle oynamak için uçar, tam kutsanmaya ulaşmak ister... Ne ışık yeter ne de ısı. Bu kez tamamıyla ışığa dalar. Ve arkadaşları onun dönüp deneyimlerini kendilerine anlatması için beklerler.

Başkalarının açıklamalarına güvenmemiştir fakat şimdi yanmaktadır. Dumana boğulur, ateşte gövdesi erir, adı, işareti kalmaz. Artık ne koşulda nasıl arkadaşlarına dönecektir, tam olarak ele geçmiştir.

Artık o Gören ve Bilen olmuştur, saf açıklamaları dinlemeyi bırakmıştır. Artık gördüğüyle bir olmuştur, nasıl görebilir?

Artık kendini benden daha fazla gizleme! Eğer gerçekten inanıyorsan, diyebilirsin: Enel Hakk!' (70) .

Sufi akımının kökleri Kuran'da yoktur, Hz. Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellem manastır yaşamına açık şekilde karşıdır. Fakat Hıristiyan Monofizit ve Nasturi keşiş toplulukları, bunlardan başka Budist, Hindu ve Jain modelleri doğuya yayılır. Müslümanlık ve Yahudilik gibi, temelde kutsallaşmış laik bir oydaşmanın (icma) yardımından kaynaklanır. Sünnet olmuş biriyle evlenme ve ondan çocuk sahibi olma ritüel olarak belirlenmiştir. Kuran'da **'İçinizdeki bekarları, kölelerinizden ve cariyelerinizden iyi olanları evlendirin'** denmektedir.(71) Fakat İslamın ikinci yüzyılında açıkça 'Isaya özenerek' dervişler kişisel tövbekarlığın işareti olarak yünden boyasız hırkalar (suf) giymeye başladılar. O Bu zamanda inzivaya çekilmenin ve Kuran'ın vecd içinde okunduğu toplantıların ilk izleri belirdi. Allah'ın adının sürekli yinelenmesi (zikr) ve şarkılarla (sema) vecde ulaşılıyordu.

Bu akımın, ilk aşamasında, Profesör Gibb'e göre, yalız Allah sevgisi değil, fakat korkusunun da esini vardı. Özellikle Onun gelecek olan Gazabı 'peygamberi etkilediği gibi' sufilere de aynı korkuyu duyuruyordu. **Fakat I.S. VIII. yüzyılda kutsanmış bir kadın, Rabia el-Adviye (Ö.801) mistik yolun dürtüsü ve sonucu olarak kutsal aşk düşüncesini geliştirdi.** Onun çabasında Allah'tan başka bütün çıkarlar (ilahlar) yok edilmişti. O ne cehennemden korkmadığım, ne de cennet için istek duymadığını fakat başka hiç bir varlığın sevgisi ve nefreti olmayan Allah aşkını özümlediğini ileri sürdü. Yüreğinde peygamber bile kalmamıştı(73) **Epiktetos gibi onun da köle olduğu söyleniyor, anne babası bilinmiyor.** Fakat şiirlerinde, ister Hindistan, İspanya, Japonya, ister İran olsun, mistik yolun her zamanki şarkısını buluyoruz:

Seni iki şekilde seviyorum: bencilce

Ve İkincisi Sana değer biçimde

Bencil sevgiyle Seni düşünürken ,

her düşüncem ona karışıyor.

Saf sevgimde Sen peçeye kaldırıyorsun

Aranan gözlerimden

Ne onda ne bunda övgü benim değil,

İkinsinde de övgü Sana, biliyorum. (74)

Konumuzda tekrar tekrar kanıtlanan yasaya göre ne zaman Ortodoksluklar dünyada ayrışırsa, mistikler de birleşiyorlar. Ortadoksluklar temelde belli bir toplumsal düzenin işleyişiyle-ilgilidirler, birey bu sınırlar içinde hareket etmelidir. Belirli bir **'duygular düzeni'** her üyeyi kapsayacak biçimde düzenin çıkarma işlemelidir, her türlü sapma şöyle veya böyle uydurularak düzenin savunusu yolunda tasfiye edilmelidir. Öte yandan, mistik yol, insanoğlunun bütün üyelerinin benzer olduğu sinir merkezleriyle ilgilenir. Yaşamın ye yaşam deneyimlerinin hâzinesinden hemen fışkırırlar.

Bu konuyu tikel Mitoloji'de tartıştım[75] ve tekrar dönmeme gerek yok. Şimdiki konumuz açısından ilgilenmemiz gereken İslam'ın Şeri Hırkasından da erkeklerin ve kadınların insan deneyimi açısından değerli yerlere ulaşmalarıdır. Eğer düşüncelerini sağ görüyle kendilerine saklıyabilirlerse. E.E. Cummings'in son yapıtının başına koyduğu Emerson'un buraya almaya değecek sözleri var: **'Toplum her zaman üyelerinin her birinin insanlığına karşı bir komplodur... Seslerin çoğunluğu öğretisi, ruhların öğretisinin yerini gaspeder'**.[76] Özelde İslamda fakat genel olarak, Levanten oydaşma dünyasında bu korkunç ikiye bölünmenin gücü büyüktür. Hindistan ve Uzak Doğu'da mistik yol, temel toplumsal düzenle uyuşma içinde ve saygın bir yer edinmiştir. Fakat ortodoks Levant'da, Tanrı Yolu'nun yerel, kutsal yasal statü içinde (ister Yahudilik gibi etnik olsun, ister Müslüman dünyasındaki gibi bir dizi öncelden cebir yoluyla geliştirilmiş olsun) anlaşıldığı yerde, birey sıfıra yakın bir noktaya indirgenmiştir. Öyle ki, bir yabancı, Sigmund Freud'un hizmetlerinin bütün bölgede yüzyıllardır istenilmediğini düşünebilir.

Basra'lı kadın mistik Rabia el Adviye yazılarında ilk kez şarap imgesinden 'kutsal aşk' ve kadehten 'dolu yürek veya ruh' olarak söz eden kişi olarak görünüyor. Daha sonra bunlar İslam mistiklerinde tipik mecazlar oldular. İranlı Ebu Yezid (Bayazid) Bistam (Ö.874) imgeyi şu şiiriyle tam Hint düşüncesine taşımış oluyor:

'Şarap içen, şarap ve kadeh benim!',

'Benim dilimle Tanrı konuşuyor ve ben kayboldum',

'Ben yılanın derisinden geldiği gibi Bayazıdlıktan geldim.

Sonra baktım.

Sevileni, seveni ve sevgiyi bir gördüm, çünkü birlik dünyasında her şey bir olabilir.'

'Hamd olsun bana!'

Yaklaşık aynı döneme ait olan Hintli Ashtavakra Samhita ile karşılaştırın: **'Ben harikayım! Bana selam!... Ben cahillik, bilgi, bilen ve bilinenin göründüğü bozulmazım'**.[77]

Hindistan'da bu tür heyecan hoşgörülürdü, hatta normaldi. Fakat İslamda tehlikeliydi. Mistik yolun ikinci büyük insanı el Hallaç gelip de başka bir yerde mistik doğruluk olarak kabul edilecek şeyi 'Ben Tanrıyım... Ben gerçeğim' dediğinde, çarmıha gerildi. Hallaç için mistik yaşamın modeli Hz. Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellem değil, İsa aleyhisselâmdı. Kelebek

fablından da öğrendiğimiz gibi, onun kavrayışı, acı çekme ve teslim olmaktan geçiyordu. Kendisi için hazırlanan çarmıhı gördüğünde, İmitatio Jesu modelini izleyerek, hazır bulunanlara seslenerek dua etti:

'Senin kulların, sana olan yakınlıklarından ve dinlerine karşı bağlıklarından beni öldürmek için toplandılar. Onları affet!

Çünkü sen, bana gösterdiği sırları, onlara da göstermiş olsaydın, hakkımda böyle düşünmeyeceklerdi. Şayet onlardan gizlediğin şeyi, benden de gizlemiş olsaydın, böyle sözler söylemezdim. Senin yaptığın her şeye hamdrolsun ve senin istediğin her şeye hamd olsun!' (78)

Mistikin toplumsal bir sorun olarak, ya Tanrının açığa çıkarılması ya Tanrının sadık kulu olarak, ya da aynı zamanda insan üstülük olarak maddi biçimiyle toplumsal bir olay olarak belirdiği görülüyor, ikiciler için burada bir zorluk çıkıyor: onun için Tanrı ve dünya ayrıdır. Fakat ikici olmayanlar için, zorluk yalnızca mistik yolun başlangıç aşamasından vardır, **Gerçekleşmeden önce; onun için, sonuçta herşey bir bakıma Tanrıda mevcuttur.** Gnostik Thomas Incil'inde olduğu gibi. Daha önce İsa'ya atfedilerek alıntılanmıştı:

'Ben her şeyim.

Her şey Benden çıkar ve Herşey bana döner.

Bir parça odun yar, oradayım, Bir taşı kaldır, beni orada bulursun'

Bayazid'in yazılarında mistik yolun iki aşaması tanımlanmıştır: önce, 'kendinde yok olmak' (fena) ve İkincisi, 'Tanrıyla birlikte yaşamak' (beka) İlki Kuran'dan bir ayetten alınmadır: **'Yeryüzünde bulunan her şey fanidir'. İkincisi aynı Surenin izleyen ayetidir: 'Ancak, Yüce ve Cömert olan Rabbinin varlığı bakidir'**(80) Sufiler içinde mistik yaklaşımın her ayrımı ve deneyimi temsil edilir. Fakat, Hindistan'daki gibi, temel, fena-vecd disiplininde dünyada erimektir. Aday tam teslimiyetle Usta'ya başvurur (Sanskritce guru, Arabca şeyh veya pir), ve kapıdan Tanrı'ya daha büyük bir teslimiyete veya bunun ötesine hatta Yokluk'a geçer. Fakat, ortodoks Kuran esiniyle **'Allahdan başka ilah yoktur'** vurgunun değişimiyle artık **'Herşey Tanrıdır'** anlayışına dönüşür. Tanrı olarak kabul edilmiş olan her taş, sopa/ insan veya güç gerçekten Tanrıdır, çünkü Tanrı herşeydir. Bu türlü hünerli yorumlarla Kuran'ın bildirimi, mistik, ikici olmayan bir anlayışa kavuşturulur. Örnek olarak, 'Biz ona şah damarından daha yakınız' (81) veya, **'nereye dönerseniz Allah'ın yönü orasıdır. Doğrusu Allah her yeri kaplar ve her şeyi bilir'** ,(82)

Kelebek gibi vecd içinde kendisini ateşe veren Hallac'ın çarmıha gerilmesinden sonra (Isa'nın çarmıha gerilmesinde de böyle bir anın olup olmadığını sorabiliriz) Sufi akım tedbirli bir nitelik kazandı. Artık (dedikleri gibi) 'Şeriatı dış hırkası ve tasavvufu iç hırkası' olarak formüle ediyorlardı. Burada Şeriatın kendisi fena. **'kendinde ölme'**nin gerçekleştiği çarmıha geriliş olarak anlaşılıyordu. İslam'ın doruğa çıkan teologu el Gazali (1058-1111), Ömer Hayyam'ın çağdaşıydı, bu formülle tasavvufu ortodokslarca kabul edilebilir kıldı. İslam'da büyük azizler dönemi sona erdi ve yerini mistik şairler dönemi aldı: Ömer Hayyam 1050?-1123?, Nizami 1140-1203, Sadi 1184-1291, Rumi 1207-1273, Hafız 1325-1389 ve Cami 1414-1492.

Aşk acısı, Sufiler için, Şiilerin şehitlerin acı çekmesinin hayali olduğu görüşünün tersine, kurtuluş anıdır. Ve yukarıda sorulan ikinci soruya, ölümden sonra Tanrı adına mahkum

edilmiş kimsenin durumuna ilişkin yanıt da aynı şekilde karakteristiktir. **Böyle bir Tanrının Şeriatına göre sonsuz lanete mi mahkum edilecektir?**

Olası bir örnek olarak Şeytanın durumu incelenmiştir ve okuyucuyu şaşırtacak bir sonuca varıldığını söyleyebilirim. Çünkü Kuran' dan okuduğumuz gibi Şeytan Adem'in önünde eğilmeyi reddetmişti, ve elbette Tanrı'dan başka tapılacak olmayacağı için bu doğruydu. Demek ki iblis gerçekte Hz. Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellemin inancına sahip kabul edilmeliydi. Yalnız Allah'ı sevdiği ve ona taptığı için insan önünde eğilmemişti, tutarsız biçimde kendi Allah'ı tarafından mahkum edilse bile, kendisine denildiği gibi Allah'dan başkasına tapmamıştı.

Tanrı, Eyüb'ün kitabındaki gibi, adalet, tutarlılık ve her türlü düzen ve şeriatın üstündedir. Eyub kitabından çıkarılan dersle, tasavvuf düşüncesi de, başlangıçta olduğu gibi sonunda da, Şeytanın sürülmesini, mükemmel bir dindarın, sonsuz cehennemde acı çekmesi olarak gördü. Ve büyük Hallaç gibi, onun bu konudaki değerlendirmesi, gizemde daha büyük bir derinliği gözetiyordu:

Şeytan, cehennem kuyusunda sevgisini bozulmadan koruyordu, çünkü gerçekten, onu orada tutan şey buydu, sevdiğinden ayrı olmak, Tanrıyı kaybetmenin acısı, bütün acıların en büyüğüydü. Ve orada neyin desteğiyle, bütün zaman boyunca, acı ve ayrı olarak dayandığı sorulursa; Tanrının sevgili sesinin yargısını bildirirken 'Çık git!' duyduğu sesin anısıyla vecde gelmiş yüreğiyle!

Şeytan da (veya bu konu için Eyub) haksız olarak mahkum edilmemişti. Çünkü kendisinin de sevgilinin formu ile yaratıldığı düşüncesiyle sevgiliyi terk etmişti. Bu düşünce de en yüksek biçimiyle bir idoldu.

Demek ki, Şeytanın katı tektanrıcılığı (Hz. Eyüb'ün, Hz. Muhammed'in, Hz. İbrahim'inki gibi aleyhimüsselâm) tanrısızlığın bir başka biçimiydi.

Meleklerin Adem'e tapınması doğruydu.(83) Gene Kuran'da okuduğumuz gibi **'O, bu misalle bir çoğunu saptırır, bir çoğunu da yola getirir Onunla saptırdığı yalnız fasıklardır…'**(84)

Ek: Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin "Senden sana sığınıyorum", buyurması ve eûzu da bulunan sır bu konuya işaret etmektedir. İhramcızâde İsmail Hakkı

NOTLAR

(60) Kuran 74:49-50,76:4-5 ve 13-17.

(61) Ömer Hayyam, Rubaiyyat. (çeviride, Hayyam, Bütün Dörtlükler, çev. Sabahattin Eyüboğlu, Cem Y. 1984, kullanılmıştır).

(62) Cemaleddin Rumi, Mesnevi I 3360-95.

(63) Louis Massignon, "Die Ursprünge und die Bedeutung des Gnostizismus im İslam", Eranos-Jahrbuch 1937 (Zürich, Rhein- Verlag, 1938), syf. 58.

(64) a.g.e. syf. 59-60. Persian-Gnostic Omm-al Kitab ve Süryani Nu- seyri mezhebinden alıntıyla.

(65) a.g.e. syf. 64-65. Omm-dl-Kitab. ,

(66) a.g.e. syf. 66.

(67) Kuran 97:1-5.

(68) Kuran 4:157.

(69) Massignon, a.g.e. syf. 69-70.

(71) Kuran 24.32.

(72) Gibb, a.g.e. syf. 133.

(73) Reynoid A.Nicholson, 'Sufis', Hastings, a.g.e.c.XlÎ, syf. 11-12.

(74) R.A. Nicholson, Sir Thomas Arnoid, The Legacy of İslam (Ox- ford The Clarendon Press, 1931), syf. 211.

(75) The Masks of God'.Primitive Mytkalagy, syf. 461-72.

(76) Marion Morehou.se ve E.E. Cummings, Adveritures in Value (New York, Harcourt, Brace and Worid Inc., 1962), iç kapak.

(77) Astavakra Samhita 44-15.

(78) Nicholson, "Mysticism", syf. 217.

(79) a.g.e, syf. 215.

(80) Kuran 55:26-27.

(81) Kuran 50-16. . x

(82) Kuran 2:115.

(83) Massignon, a.g.e. syf: 74-75. ,

(84) Kuran 2:26 ve 2-98.

(85) Arabian Nights, tale 155. Joseph Gampbell, The Portable Arabi- an Nights, (New York, The Viking Press, 1952,1962), syf. 566-79.

(86) Omar Khayyam, The Rubaiyyat, 491. çev. Whinfield.

(87) Spengler, a.g.e.c.II, syf. 278.

Sh: 367-378

Kaynak: Joseph CAMPBELL, Batı Mitolojisi Tanrının Maskeleri, Çeviren: Kudret EMİROĞLU, İMGE, Şubat 1992, İstanbul

EY ALLAH TEÂLÂ'M SENİ BİLEMEYECEK MİYDİM?

İbrâhim b. el- Abbâs es-Suli dedi ki:

> **"Şefaat için Leylâ'nın birini gönderdiği bana söylendi.**
> **Niçin Leylâ'nın kendisi değil de şefaatçisi?**
> **Orada benim Leylâ'dan daha çok saygı duyduğum biri mi var, yoksa ben Leylâ'ya boyun eğmeyen biri miyim?"**

Amr dedi ki:

> "Gerçek kulluk, köle olma kulluğu değil, ancak kardeşlik ve dostluk kulluğudur"

Sonra

> "Gerçek kulluk, köle olma kulluğu değil, ancak kardeşlik ve dostluk kulluğudur"

> "Samimi dostluk belirtisi, ilişkiyi kesmek istediğinde (sitem mektubunun) cevâbını geciktirmek ve (kendini, üzen sözler gibi üzücü sözler) yazmamasıdır".

Kaynak: Doç. Dr. Ahmet Savran, Abbâsi Edebiyatında Sülîler Ve Abu Bekr Es-Suli, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayını,1986, ERZURUM

[slideshare id=57481295&doc=ebubekirsuli-160125213546&type=d]

ABBÂSİ EDEBİYATINDA SULÎLER

Târîhu'l-edebi'l-arabî'de Amr' ın hikmetli sözlerinden şu örnekler verilir.

> ***"Gerçek kulluk, köle olma kulluğu değil, ancak kardeşlik ve dostluk kulluğudur"***

> ***"Dostluk ve sevgi akrabalıktan daha güzeldir"***

> ***" Dostlarınıza sımsıkı sarılın, çünkü onlar refâh günlerinde birer neşe, zinet ve musibetler için de birer destektir."***

> ***"İki kişinin dostluğu ancak her ikisinin ya da birinin faziletinden ötürü devam eder".***

> ***"Samimi dostluk belirtisi, ilişkiyi kesmek istediğinde (sitem mektubunun) cevâbını geciktirmek ve (kendini, üzen sözler gibi üzücü sözler) yazmamasıdır".***

> ***"Açık azarlama, gizli kinden daha hayırlıdır" .***

> ***"Düşmana kendi devletinde karşı koyma, çünkü yok olursa onun yükü sana yeter".***

> ***«Dostun öğüdü eğitici, düşmanınki ise inciticidir".***

> ***"Meliklere uygun, lâyık düşen her şey köleye haramdır".***

> ***"Az ve devamlı olan, çok ve kesik olandan daha iyidir".***

Sh:62-63

İbrâhim b. el- Abbâs es-Suli

> ***"Şefaat için Leylâ'nın birini gönderdiği bana söylendi.***
> ***Niçin Leylâ'nın kendisi değil de şefaatçısı?***
> ***Orada benim Leylâ'dan daha çok saygı duyduğum biri mi var, yoksa ben Leylâ'ya boyun eğmeyen biri miyim?"***

Sh:77

Abu Temmâm (Basit bahrinden)

> ***"Eğer bir gün kasideler onların medhiyelerinden olursa yemin ederim ki sen o kasidelerin medhiyelerinden biri olursun"***

el-Buhturı (Basit bahrinden) :

> ***"Her kim şiirle Övülürse o kimse şiirin çeşitli yerlerinde anılır, halbuki şiirler seninle Övünür"***

Abu Tammâm (Kâmil bahrinden)

> ***"Allah kapalı kalan faziletini yaymak istediğinde O, fazileti hased edenin diliyle yayar (o faziletin yayılmasına hased edenin dilini vesile kılar)"***

el-Buhturı (Tevil bahrinden)

> ***"Eğer sen nimetini hased edene göstermezsen Ömür boyunca (kıyamete kadar) bu nimetini ortaya koyamazsın (tanıtamazsın)"***

Abu Temmam (Kamil bahrinden) :

> ***"Cimrilik öyle bir şeydir ki sanki tevhidden bir parçaymış gibi acı ve tatlı halleriyle ona boyun eğersin"***

el–Buhturî (Kamil bahrinden) :

> ***"Cimrilikte öyle ileri gidildi ki hatta onu Allah'a borç olan ve ibadet edilen bir farz sandım"***

Abu (Temmam (Kamil bahrinden) :

> ***"Vuslatın suyu farklıdır, ancak bizim suyumuz aynı buluttan dökülen tatlı bir sudur."***

el–Buhturı (Kâmil bahrinden) :

> ***"Aramızdaki ilişki, en azından, bütün kabilelerin aynı kabileden geldiğini kasdetmemizdir."***

Abu Temmâm (Vafir bahrinden) ;

> ***"Yaz ve kış doğuda yerleşti» onların, yaz ve kış "batıda yerleşenlerin kalplerine korku salan hengamesi vardır"***

> ***"Yaz ve kış doğuda oturulan iki yer arasın da erken yola çıkardı, her çıktığında mağribin en ücra yerlerine ateş saçardı"***

Kaynak: Doç. Dr. Ahmet Savran, Abbâsi Edebiyatında Sülîler Ve Abu Bekr Es-Suli, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayını,1986, ERZURUM

http://uygarturk.blogspot.com.tr/2014_07_01_archive.html

[slideshare id=57481295&doc=ebubekirsuli-160125213546&type=d]

ÜVEYSİLİKTEN BEKTAŞÎLİĞE KİTAB - I CEBBAR KULU

Hazırlayanlar: Dr. Hasan Yüksel - Dr. Saim Savaş, 1997, Sivas

Kitaptan:

> ***"Bu kitabı yazan yazdı***
> ***Bu ma'nâyı düzen düzdü***
> ***Sanmasın hakir yazdı***
> ***Bir zaifem acizem ben"***

Cebbâr Kulu'nun, Hazreti Peygamber salla'llâhu aleyhi ve sellemin manevi direktifi ile kitabı yazdığını ve dolayısıyla O'nun rûhâniyyetinden feyz aldığını göstermektedir ki, bu ifadeler Cebbâr Kulu'nun Üveysi Meşrep kimliği hususundaki kanaatimizi pekiştirmektedir.

[slideshare id=57478372&doc=kitab-cebbar-cabbarkulu-160125202208&type=d]

GENETIĞI DEĞIŞTIRILMIŞ DIN- AZİZ KEMAL BURKAY…

ANA SAYFA

HAKKIMIZDA

GENETIĞI DEĞIŞTIRILMIŞ DINLER

ŞEYTANI AYETLERIN GERÇEĞI

GEZEGENLER ARASI DENEY YAPMIS KEHF EKIBI

INCILDEKI MUHAMMED SALLA’LLÂHU ALEYHİ VE SELLEM

KAINATLAR ALTI GÜNDE YARATILDI

ATLANTIS

HOW WATER ‘H2O’ CAME TO THIS PLANET?

SON SÖZ

İLETIŞIM

HAKKIMIZDA

Çok iyi biliyorum, ancak yine de yazıyorum: Türklerin gerçek tarihlerini öğrenmelerini engelleyen, asırlardır uyuyan ve uyutulan Türklere özel olarak hazırlanmış ve ithal edilmiş uydurma tarihleri öğreten lobiler bu kitabın yayınlanmasını bir şekilde engelleyeceklerdir.

Çalışmalarım ve tespitlerim doğruysa, bilime ve insanlığa bir faydası olacak ise mükâfatını RABBIM'DAN dilerim. Hatalıysam RABBIM'IN Rahmetine, Şefkatine, Affına sığınırım.

Aziz Kemal BURKAY

Bu sitenin sahibi 17 Mayıs 1946 yılında Elazığ Maden'de doğmuştur. Üç yaşlarında babasını kaybedince sakat anacığı ile yaşamaya başlamış. Annesi birkaç yıl sonra tekrar evlenmek zorunda kaldığında ise dedesi ve ninesi tarafından büyütülmüş.

Bugünkü bilimsel çalışmalarının ve başarılarının temelinde yatan oldukça ciddi olduğuna inandığımız birtakım verileri okuyucuların bilgilerine iletmek istedik. Bu veriler, Buharalı'nın bu engin görüşlerinin anlaşılmasında önemli rol oynayacaktır.

Erken gençliğinin geçtiği Ergani'de, kasaba çevresin de oluşan "hortumlara" bakmak, içinde olup bitenleri anlayabilmek için pür dikkat beklemek, yetişebildiklerinin içine girip; hortumun içinde oluşan hareketleri, olayları kavramak, anımsadığı ilk tutkularından biriymiş. Bazen vücudunu ıslatıp hortumun içine girdiğini, hortumun içindeyken gözlerini açamadığı için bu yola başvurduğunu, olayları vücudu ıslak olduğu zaman daha iyi duygulanacağını, bu nedenle birçok kez hastalandığını anlatıyor.

Buharalı, ilkokul çağlarında iken su dolu havuzlarda yaptığı deneylerde, su üstündeki yaprakların bir yere gitmediğinin farkına varıp; öylesine kötü alışkanlıklar edinmiş ki; çoğu kez suyun içinde fazlaca kalmaktan dolayı vücudu keçeleşip yatalak hasta olmuş. Kendisi anımsadığı o günleri anlatırken **" ağzıma aldığım hortumla suya göz hizasına kadar girip, saatlerce dışarıdan iplerle kontrol ettiğim taşları havuza atıp oluşan dalgaları, suyun altından izlemek için, fazlaca kalmaktan dolayı, suyun deride yaptığı ıstıraba katlanmak zorundaydım"** diyor. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi yaptığı özel düzeneklerle havuzun içinden dışarıya taş attırıp, dalgalardaki farklılıkları ters yönde inceleyecek kadar dalga tutkusu gece gündüz tek amacı olmuş. Burkay öylesine ileri gidiyor ki; bakır cevheri çıkarılan Madende dinamit fitillerinden artan ar tık fitillerin barutları ile patlayıcılar yapıp, renkli boyaları durgun havuz suyuna bırakıp - **kendisi de suyun için de olmak koşulu ile-** patlatırmış! Amacı dalga hareketini renkli boyaların izlerini dalgalardan izlemek! Çoğu kez hayati tehlikeler atlatmasına rağmen bu çılgınca deneylere devam etmiş.

"Çevre, insanlar, eşyalar hareket eden aracın altından bakılırsa acaba nasıl görünür? " diye düşünür dururmuş. İşte, ipe sapa gelmez böyle bir soruya cevap bulabilmek için kendisini maden cevheri taşıyan o kocaman arabanın altına " diferansiyel " ayaklarından bağlayıp elleriyle de arka gövdeyi tutarak gözlem yapmaya kalkmış. O gün çevreden görüp yetişenler tarafından kurtarıldıktan sonra, tam anlamı ile "İSTENMEYEN ÇOCUK" ilan edilmiş. Babasız oluşu ve dedesinin saygın kişiliği sayesinde bu garip ve tehlikeli davranışlarını dayak yemeden atlattığını söyleyen Buharalı, o günden sonra Maden de İngiliz Kemal olarak anılmaya başlamış.

Amerikalılardan önce aya gitmek için, 1957'de barutlarla içini doldurduğu silindirik Kanada peynir kutularının birisini roket yapıp ateşlediğinde, çevresindeki bütün evlerin camlarının kırılması ve 10 gün kadar yakınlarından saklandığı bir başka anısı.

Yine İlkokul çağlarında bakır fabrikasında maden potalarında vagonlara dökülen eriyik bakır madeninin etrafa saçılan küçüklü büyüklü taneciklerinin neden hep yuvarlak taneler, küreler

gibi olduklarını araştırması ve erittiği kurşun taneciklerinin de küreler olma eğiliminde olduklarını gözlemesi; bilimsel yaşantısındaki en değer verdiği olaylardan birisidir.

O günlerden sonra yaramazlıklarını durdurduğunu ve çevreye ve kendisine daha etkili zararlar vermeye başladığını anlatıyor ve karlı soğuk havalarda, **"nasıl oluyor da soğuk hava burundan giriyor ve hemen vücut ısısına ulaşıyor"** sorusuna o çocuksu duygularla cevap aramaya çalışırken zatürreden zor kurtuluyor.

Saygı ve minnetle andığı Nineciğinin, Buharalı'nın evde yaptığı deneylere göz yumduğunu, hatta o yoksul haliyle bile; tel, mıknatıs, lehim vs. alması için harçlık verdiğini gözleri yaşararak anlatıyor ve bu arada ninesinin şu sözünü hiç unutamadığını söylüyor: **"Oğlum, zengin bir aile olsaydık, sana her istediğini mutlaka alırdım"**...

Ninesini saygı ve Rahmetle ile anan Buharalı, ona çok şey borçlu olduğunu söylüyor. O denli çevresine zararlı bir torunu seven, sevgi örneği, bilim aşığı bir nineydi diyor. Hatta çoğu kez; **" bana da anlat, bu mıknatısı döndürünce bu ampul nasıl yanıyor?"** diye sorduğunu ve durmaksızın kendisine moral verdiğini söylüyor.

Buharalı, 1963'de elektronik ve ileri seviyede deneylere dayalı fizik alanlarında çalışmaya başlıyor, çalışıyor, okuyor, deney yapıyor, kazanıyor ve akademik eğitimi seneler sonra ABD de birçok ilişkin branşlarda kendisini yetiştirerek alıyor.

Çok sevdiği sakat anacığının iyi kötü terzilik yaparak destek sağladığını, ancak ninesi kadar bilimsel araştırmalara yumuşak yanaşmadığını, bu nedenle annesiyle geçinemediğini ifade ediyor. Buharalı'nın, özel yaşamında da, bilimselliğin dışında kelimenin tam anlamıyla GEÇİMSİZ BİR İNSAN olduğunu gözlüyoruz. Zaten bu da her halinden belli oluyor.

Buharalı'nın hiç unutamadığı bir tutkusu da; arka ayaklarıyla gübreden bilye yapan **GÜBRE BÖCEKLERİNİ İZLEMEK!** Bu böcekleri izlemek yazara öylesine bir haz veriyor ki; anlatırken bile gözlerinin içi gülüyor. Bu böceklerin müthiş geometri bildiklerini, aşırı dengeli ve dikkatli bir mühendis gibi çalıştıklarını; özelliklede katılık - sıvılık oranlarını bir kimyager gibi kontrol ettiklerini; ballandıra, ballandıra anlatıyor.

Yüce Allah'ın her canlıya özel bilgi iletişim detaylarını kodladığını, tüm çevremizin bu programların ortaya koyduğu verileri sergilediğini tanımlıyor.

Buharalı; Turhal, Finike, Antalya'da kendi işyeri ve laboratuar çalışmalarından başka, yurt dışında elektronik-elektrofizik alanlarında; ITT, Halliburton Oil Comp, Unibeld, INAS, Methanol ve Amonium Fab. gibi değişik yerlerde ve değişik alanlarda, deney amaçlı olarak çalışıyor. Pahalı deneylerini kendi şahsi imkanlarıyla yapamayacağını anlayan Buharalı, hem hayatını kazanıyor hem de deneylerini yapma imkanını böylece buluyor. Bu çalışmalarına gerçek bir destek sağlayan Jhon V. Krivak isimli ABD'li genel müdürüne borçlu olduğunu anlatıyor.

1977'de Turhal'da arkadaşlarına, OZON tabakasının önce güney kutup bölgesinden yırtılacağını açıkladığında; arkadaşlarının garip ifadeli bakışlarını sezinleyince tekrar yurt dışına çıkan Buharalı, 36'dan fazla ülkede araştırmalar ve çalışmalar yapıyor.

Tevrat'ı, İncil ve Kuran'ın şu ana kadar asla farkına bile varılamamış ayrıntılarını deşifre etmeyi başaran Burkay'ın en büyük amaçlarından biriside; Sevgili Musa Peygamberin o

müthiş bilimsellikler içeren sandığının yapımı olduğunu kendisinden dinliyoruz. Buharalı'nın her nasılsa gözünden kaçmamış bir takım verileri belirtmek istiyoruz;

** Nuh Peygamber'in babasının adı 'LAMEK' tersinden okununca KEMAL oluyor.*
** Nuh tufanı ayın 17'sinde oluyor,*
** Sular çekilip gemi karaya ayın 17'sinde oturuyor,*
** Nuh Peygamber ikinci ayın 17'sinde karaya ayak basıyor,*
** Yakup Peygamber'in oğlu Yusuf Mısır'da 17'sene yaşıyor,*
** Bu kitabın yazarı Buharalı Mayıs-17'de doğuyor.*
** Bu kitabın bilimsel içeriği TAURUS ayı yani, Mayıs ayı ile çok yakından ilintilidir.*

Buharalı, en nefret ettiği şeyin okumamak olduğunu, okunan her verinin yaşanarak okunması gerektiğini, okumamanın bir insanlık suçu olduğunu ısrarla vurguluyor.

Bilimsel tüm yapıtlarını " **EVRENDE ZAMAN VE HAYAT** " adlı seri kitaplarda toparlayan Buharalı'nın yayınlanacak olan eserleri şunlardır.

* Titreyen ve Işıldayan ATOMLAR,

* Kur'an + Tevrat ve Matematik,

* Kur'an + Tevrat ve Boşluk Şakulü,

* Ta-Ha ve TUVA.

* Dünya Atlantis'in Akıbetine Gidiyor,

* Akıl ve Nefs,

* Allaha şirk koşan dinciler,

* Black and White Holes, Kara ve beyaz delikler,

* Fiziğin Felsefi Enginliği,

* FİZİK-HİKMET KUTSALDIR,

* Evrenin boşluk şakulü,

* KADER nedir, AKIL nedir,

* YARATILIŞIN PROGRAMLARI,

* Müslümanlar gibi Müslüman olmak mı? Sakin Haaa!

* YARATILIŞIN PROGRAMLARI,

* ÂDEM ve TORUNLARI

* TARIK suresi ve gecenin bel kemiği,

* Kehf-Rakim ekibi ve köpekleri kimlerdi?

Gibi eserlerini sırasıyla diziler halinde, ücret almadan yayınlayacaktır.

Kendisi isminin belirtilmesini istemediği için Buharalı TÜRK ismiyle tanıtacağız.

ÖNSÖZ

Ey İnsan!...
Hikmet sahibi Qur'an'a andolsun ki;
36/1-2.

AKIL, İNSAN, BİLİM
QUR'AN, İNCİL ve TEVRAT
EMEVİ-ABBASÎ İMALATI RİVAYETMATİK MASALLARLA
GENETİĞİ TAHRİP EDİLMİŞ DİN...

Yüksek sesle derim mi; insanlar, devletler, hükûmetler, milletler, yaşayan ve yaşayacak olan her fert kayıtsız-şartsız bilmelidir; **Bilimin, teknolojinin ve üretimin akılcı metotlarla kölesi olunduğu zaman insan onur ve vakarına yaraşır şekilde yaşamaya hak kazanılır... Aksi halde başkaları tarafından yönetilir, yönlendirilir, kullanılır ve hatta eritilerek yok edilirler...**

Tarihler bunun sayısız örnek ve kanıtlarıyla doludur... Ödevim gerçeklerin gerçeğini üç boyutlu açıklamaktır. Dileyen okur, öğrenir, öğrendiğini yaşar ve yaşatırsa ancak O muhteşem hedefe yönelir... aksi halde!!!...

Bu kitapları yazanın kim olduğu hiç önemli değildir. Önemli olan; tespitleri, fikirleri, içeriğindeki bilgeliğin değerlerini anlamak ve bu doğrultuda yaşamak ve yaşatmaktır erdem olan. Bu Kitapların saf bilimsel içerikleri rivayetmatik hadisler veya masallar veya birlerinin arzularıyla kaşarlanmış pembe masallara dayanmaz. **Dayanağı sadece Akıl, Qur'an, İncil, Tevrat ve Bilimdir.** Hiç bir ücret almadan, insanlığa hizmet etmek için yazılmıştır.

Nasıl ki iyi havlamakla iyi bir köpek olunamaz ise, insan da güzel ve etkili bir biçimde konuşmakla, yakasına filan-fulen akademik etiketler takarak, sırtında karanlık cüppelerle, kafasında sarıklarla bilge de olamaz...

Boşluklar içinde olan insanların zaaflarından yararlanmayı iyi bilen karanlık cüppeliler, bir takım âlimi ulema etiketleriyle asırlardır insanları karanlıklarda tutmayı başarmışlardır.

Boşluklar içindeki insanlar bu yaratıklara soramamış **'hangi denklemin altında imzan var, hangi projeyi hayata geçirdin, hangi ilacı icat ettin, hangi başarınla insanlığa ne verebildin, Yüce ALLAHIN böyle bir ofisimi var ki sen dostuyum diyorsun, belgeni göster, hastalandığın zaman neden cehenneme bilet verdiğin gavurlarin icadı olan ilaçlara sarılırsın...'** diyememiş, sorgulamamış...

Çünkü beyinleri uyuşturarak boşlukları doldurmayı bilen karanlık cüppeliler, **EPİFİZ** bezini körelterek esir etmeyi başaranlar işlerini iyi yapmışlar, günümüzde de yapmaktalar…

Bu nedenlerle gördüm ki; Fiziki ölümden sonra artık ölümün olmadığı/olamayacağı sonsuz yaşamın, hayatın **İNANCINI, SAYGISINI VE KORKUSUNU AKILCI VE BİLİMSEL** metotlarla kendine önder yapan akıllı azınlıkların **İNSAN İNSANI** olduğunu, arkasına alanların da sadece **nefes alan cesetler** olduğunu gördüm…

Çok iyi biliyorum, ancak yine de yazıyorum, yazmak zorundayım; Asırlardır Müslümanları uyutan, ithal edilmiş, Yüce ALLAH'IN QUR'AN'I ile herhangi bir ilgisi-alakası olmayan, insan icadı uydurma masallarla adına da **'DİN'** dedikleri zehirle beyinleri yıkayan, **epifiz** bezini körelten LOBİLER, yabancıların hizmetkârlığını severek ve içtenlikle yapan içerideki yerli LOBİLER de bu kitaplardaki kanıtlardan rahatsız olacak ve hoşlanmayacaklar…

Umarım, onlar da bu mütevazı kitaplarımızdan nimetlenir doğru olanı idrak edip gerçeğe yönelirler…

İhtirasla, azimle yoğrulmuş olan tek amacımız vardır; genetiği bozulmuş, gırtlağına kadar bataklığa gömülmüş bu muhteşem dini ayağa kaldırmak, yanlış anlaşılmaları düzeltmek, hizmet edebildiğimiz kadar insanlığa faydalı olmak, asırlardır uyuyan ve uyutulan Müslümanları, Türkleri ve insanlığı uyanabilirlerse uyandırmaktır…

QUR'AN Müslümanların değil, Türklerin de değil, O'na sahip çıkan ve O'nu yaşayan ve yaşatan her AKIL sahibine, Âlemlere rahmet olarak vahiy edilmiş Yüce ALLAH'IN kelimeleridir**… Çünkü ALLAH herkesin, her şeyin ALLAHIDIR…**

Yaşayanların yani, dirilerin **İNSAN İNSANI** olmaları için gönderilmiş QUR'AN, İncil ve Tevrat gazel nağmeleriyle okumak ve anlamını dahi bilmeden ezberlemek, mezarlıklarda okumak için değil; **Anlamak için, anladığını yaşamak ve yaşatmak için okunursa her şey yoluna girecektir**…

Aksi halde; **EĞER DİLERSE SİZİ YOK EDER VE YERİNİZE YENİ BİR HALK GETİRİR. (aklınızı başınıza alın!)** Qur'an, Fatır 16… Bu ayetin ses tonu beni kemiklerimin içine kadar işleyen korkulara, dehşetlere düşürür…

…

Yaratan, hayat veren **HAY** olan Yüce **ALLAH**; hayat verdiği ile dalga geçmez… Kendisiyle dalga geçilmesine de müsaade etmez!…

Dikkatli, çok dikkatli olmak gerekir, hayat çok kısa!**…** Boşa harcanacak zaman YOK!**…**

Okumak, öğrenmek, öğretmek, kazanmak, kazandığını paylaşmak, üretmek, **ZENGİN ve ÜRETEN TOPLUMU TESİS ETMEK,** destekleşmek, bilgece erdemin yollarına koyulmak… Ancak bu metotla Hz. Muhammed'e layık olabiliriz… QUR'AN; Toplumun kaderine keyfiyetle etkiyecek seviyede ferdi zenginliği kesinlikle men eder…

Öğretim, öğrenim, bilim, teknoloji ve üretimi öğretmesi gereken Akademilerdeki kalitenin günümüzde ki kanıtı ve Din diye beyin yıkayan safsataları çığıran karanlık cüppelilerin de kalitesini tartışmaya bile gerek yokken; kimseye sataşmıyor, kimseyi de aşağılamıyorum çünkü kanıtları ortalıktadır!**…**

Deve bilgelikle cevap vermiş **'nerem doğru ki' !…**

Günümüzde de sayıları azımsamayacak kadar fazla, her nasılsa kendini medeni veya modern olduğunu, batının kirli sularında yıkanmayı bile onur zan eden ancak her fırsatta kendisini ve hiç bir felsefesini tanımadığı halde Mustafa Kemal Atatürk hayranı olduğunu çığıran zavallılar, her nasılsa bir şekilde diploma almış kara cahiller ki; elinde lambası YOK önünü göremiyor ancak aydınlığı oynayan şarlatan aktörler, yani monşerlerdir… Bunlar yabancılardan satın alarak bilim yaptıklarını zan eden zavallılardır.

Bu cinsin mensupları sadece lakırdı üreten ve beyni hiç bir şey üretemeyen şarlatanlar; gerçekten bilim yapacak olan bilim adamına da kendi konumunu kaybedeceği, kendisinin gölgede kalacağı korkusuyla engel olurlar...

Ve her nasılsa derme çatma Arapça öğrenmiş, kafasına sarık geçirip devlet memuru maaşını ALLAH'DAN korkmadan ve hiç bir şekilde hak etmeden alıp yiyebilen ve para kazanmak için yanlış yamalak QUR'AN, İncil ve Tevrat meal-tefsiriyle beyin yıkayanlar!…

Kısaca, dini, dinleri kendi kısır düşünceleri doğrultusunda kullanarak insanları birbirine düşman edenler…

İşte!... Dehşetengiz sorunların temelindeki virüs buradadır. Bu en tehlikeli virüs binlerce milletleri, kabileleri tarihin enginliklerine gömmüştür…

Bu virüs sadece insanın yaşam kalitesini düşürmekle kalmıyor, bilimin de tökezlemesine neden oluyor. Bilim tökezledikçe de, yeni gelen genç nesillerin düşünme, üretme ve yaşam kalitesi de düşüyor ve bu döngü böylece karanlık sona doğru sürükleniyor…

İşportaya düşürülmüş, bilimle, QUR'AN'LA herhangi bir ilgisi bulunmayan uydurulmuş rivayetmatik din; insan icadı bu dinin/dinlerin çığırtkanlarıdır ki; bu uydurulmuş din süngeri ile hemen her cahilin beynini istedikleri tarzda siler süpürür, yıkar ve yönlendirebilir ve hatta intihara bile götürebilir ve hatta kendi öz evladını kurban etme şeklinde AKIL hastası da yapabilirler... Her gün bunun açık kanıtları etrafımızda görünmektedir.

Ne acıdır ki; önde koşması gereken Müslümanlar sadece mantar gibi sabitçe durmakta, birilerinin kendilerini gütmesini beklemektedirler. **Gerçekleri ve geleceği üç boyutta görebilen her bilim adamına derin ıstıraplar veren bu kısır döngü böyle devam etmemelidir…**

Allah'ın Kulu ve Resulü Hz. Muhammed 'Bugünü dünüyle müsavi olan ziyandadır' demiştir…

Mustafa Kemalin ilke ve hedeflerini hiç bir şekilde tanımadan **'Ben Atatürkçüyüm'** diye çığıran kara cahillerin en az %90'ı ne kadar maskara, sahte ve zararlıysa; **'ben Müslümanım'** diyenlerin de en az %90'ı Emevi Abbasî rivayetmatik dinciliğinin mensubu ve Qur'an'ın gerçeğinden fersah-fersah uzak olan çığırtkan şarlatanlar da aynı ölçülerde zararlılardır.

Bu muhteşem dinin önündeki en büyük engel bilim dışı din çığırtkanlığı yapanlar, Yüce ALLAH ile insan arasına girip aracılığı oynayanlardır. İşin en acı tarafı; yakalarına akademik unvan takmış aktörlerde bu çirkinliklerin ortağıdırlar.

QUR'AN'NIN bilimsel, felsefi (teshir, tefekkür) gerçeğini anlamaya ve anlatmaya temel bilgileri yok(!) biri diğerini kâfirlikle suçlayıp ret etmekte ve birbirlerini ağızlarından salyalar akarak ısırmaktadırlar…

Yüce ALLAHIN Resulü ve Kulu Hz. Muhammed "En çirkin, hesabı en verilemeyecek, en haram olan kazanç, din adına ve din kullanılarak elde edilenidir…" demiştir…

Qur'an; papağan gibi ezberleyip, gazel nağmeleriyle para kazanmak için okunulan değil, **ANLAMAK İÇİN OKUMAK, OKUDUĞUNU ANLAMAK, ANLADIĞINI YAŞAMAK VE YAŞATMAK İÇİN GÖNDERİLMİŞ YÜCE ALLAH'IN KELİMELERİ, ÖĞRETİLERİ VE KURALLARIDIR...**

[Andolsun ki Biz yarattık insanı yaratılışı en güzele ulaşabilecek programla. Sonra iade ettik onu sefillerin en sefiline (aşağıların da aşağısına). Ancak hariçtir ki Allah'a ulaşmayı dileyenler ve faydalı çalışmalar yapanlar. İşte onlar için kesintisiz mükâfat vardır. Öyleyse bundan sonra sana dîni yalanlatan nedir? Allah, hâkimlerin en güzel hüküm vereni değil mi? Tin 4-8]

Aklını kullanan, vicdan sahibi, idrak edebilen her insan bunun kanıtlarını bu mütevazi kitaplarımızda açıkça bulacaklardır.

Kararı; ayağa kalkıp doğru hedefe, insan onur ve vakarına yakışır şekilde, birlikte, sevgi coşkularıyla, saygılar içinde bilimin ve üretimin yollarına **AKILLA** yönelmenin önemini de her ferdin kendi hür iradesine, vicdan ve anlayışına bırakıyorum…

Qur'an'da şiddetle önerilen en önemli emir-dua; 'Rabbim Artır İlmimi Ziyadesiyle'…

Tevrat'ta Yüce ALLAH'I tanımlayan ayet; 'Allah BİLGİ ALLAHIDIR'…

İnsanlık tarihine imza atmış insan insanı Atatürk de; 'Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir' der…

Dilerim O Âlemlerin Rabbinden ki Müslümanlar şu elim zillete düşmesinler: 'Ve Resûl dedi, (izin günü, yani kıyamet gününde, mahkeme-i Kübra'da şikâyet ederek) "EY RABBİM! MUHAKKAK Kİ BENİM KAVMİM, BU QUR'AN'I TERK ETTİ (veya) QUR'AN'DAN FARKLI YOLLAR EDİNDİLER". Furkan 28-30]

Ayetin kısaca açıklaması; **' Qur'an'dan ayrıldılar, Qur'an'ı terk ederek birilerinin uydurduğu safsataların, rivayetlerin peşinden gittiler, gerçekleri terk ettiler, cemaatlerle, tarikat ve mezheplerle ayrılıklara, düşmanlıklara düştüler, benim söylemediğim şeyleri benim adımı kullanarak bana mal ettiler, bilim üretmediler, diğerlerinden satın aldılar ve başkalaşım sevdasına kapılarak kendilerini esir ettiler, onurlarını, vakarlarını, hatta şahsiyetlerini eriterek yok ettiler '...**

Yüce ALLAHIMIZ bizlere/insanlığa QUR'AN'DA tanımladığı tarzda **İNSAN İNSANI** olmamızı, vakur, bilge, **AKLINI kullanan** onurlu insan olmamızı, sevmemizi, karşılık beklemeden destekleşmemizi, mutlu olmamızı, **Kendisinden** başka kimseye boyun eğmemeyi ve hak ederek, idrak ederek **Kendisini** bilerek bilmemizi, idrak ederek tanımamızı istemektedir… Sadece **Kendisine** ancak, idrak ederek, **bilgiyle bilerek** yönelmemizi murad etmektedir…

İstediği çok şey mi sizce?...

Yüce ALLAH kimden vergi istedi, kimden kendisi için bir şey istedi? Neye ihtiyacı olabilir ki? Bütün kâinatların, mülkün sahibi O değil mi?

Çoğunluk insanların Qur'an'ı anlamak için okumadıklarını bilen, yanlış yamalak meal veya tefsir edilmiş işportada dolaşan kitapların oluşturduğu bilgi kirliliğinden istifade edip, bundan da çıkar sağlamak için canhıraş çalışan iblisin hizmetkârları, tuzaklar kuran kâhinler, şeyhler, dervişler, şarlatanlar, karanlık cüppeliler; kendisi okumadığı için boşluklar içinde çaresizce bocalayan insanların yalnız şahsiyetlerini, malını, hayatlarını değil, ölümün olmadığı sonsuz yaşamdaki hayatlarını da heba etmekteler…

Bu mütevazı kitaplarımızda her ferdin bizzat kendisinin okuyarak QUR'AN'IN nasıl anlaşılacağının anahtarlarını bulacaklardır.

Umarım bu mütevazı hizmetimizle yardımcı oluruz... Karşılığında da insanoğlundan hiç bir beklentimiz olamaz...

Bu kısacık önsöz sayfasını içeriği doğrultusunda anlayanların önünde kemali hürmetle eğilirim.

Anlamayanlara da; bu kitaplarımızı ikişer kez okumalarını önerir, Rabbimden Hidayet dilerim... Çünkü her kesimden insanın anlayabilmesi için düzenlendi, her bir sayfaya kütüphaneler sığdırıldı ve 47 ülkede 60 sene harcandı...

Ne mutlu Temiz Büyük Akılla **anlayabilen, görebilen, duyabilenlere...**

Ne mutlu Temiz Büyük Akılla idrak edip **'ben Yaratanımı bilerek biliyorum'** diyebilenlere...

Ne mutlu Temiz Büyük Akılla **'iblisin tuzaklarına düşmeyeceğim'** diyebilenlere...

Ne mutlu Büyük Temiz Akılla **'Rabbim bana benden daha yakındır'** diyebilenlere...

En samimi saygı, sevgi ve dualarımla efendim...

Buharalı bir Türk

Kısa bir not; 1990 da Türkiye'de yayınlanan 'Şeytanların akılsızlığı, şeytani ayetlere cevap" kitabımdan sonra türeyen çok sayıda şahıs(lar) kitabımdan çalıntılar yaparak TV'lerde ne amaçla bilinmez ancak, saçma sapan, bilimsel ve mantıklı dayanağı da olmadan bulgularımı, tespitlerimi tahribatlarla kopyalamaktadırlar... Umarım bundan böyle bu tür çirkin yanlışlıkları yapmazlar...

Bana " bu kitapları bastır, çok zengin olursun" diyen çok kişiler de oldu... Derim ki "Yüce ALLAHIN ayetleri parayla satılamaz, şayet bunu yaparsam hesabını nasıl veririm, öldükten sonra geçeceğim başka boyutlu yeni hayatımda para geçerli değildir ki, en büyük zenginliğin faydalı olan bilgi olduğunu idrak ederek bilmekteyken nasıl olurda saman yeli olan geçici dünya menfaatini ön planda tutarım? " ...

SON SÖZ !

TARİHLER ŞAHİT OLSUN DİYE ŞU KISACIK İFADELERİMİ YAZMAK ZORUNDAYIM:

Bu insanlık tarihine şahitlik edecek keşfi ben yapmadım... Yüce ALLAHIN izinliyle ortaya koydum. Amacım Allah'a samimi ve akıllıca bir kul ve insanlara hizmet etmek için yazdım...

Bugün tarih 2014 kitabımı ve içeriğini daha da genişlettim ve bu gerçekleri 1988 de netlikle keşfetmiştim ve 1990'da yazdım ve kitabim basıldı, yayınlandı...

Rahmetli Turgut Özal bu kitabimi yabancı dillere çevirmek istedi, Antalya'da bizzat bana söyledi, ancak ömrü vefa etmedi.

Aradan 24 sene geçti ve hiç bir Müslüman bana inanmadı aynı, 1977 de Ozon tabakasının önce Güney kutbundan delineceğini açıkladığım zaman ki gibi.

Şimdi söylüyorum; Müslümanların gâvur dediği batılılar, üzerinde AKILLI varlıkların yaşadığı bir gezegeni keşif ettikleri zaman, çığıra çığıra " **işte canım zaten Kur'an'ımız yazıyordu, Allah'ım bak ben Müslümanın, beni cennete koy, ben tekke köşelerinde bol bol tesbih**

çektim” diye zırvalayarak çığıracaklardır… Ve bunu insan onur ve vakarına asla yakışmayacak şekilde yapacaklardır… Züğürt tesellisiyle Hazret denen üç beş hokkabazın ölüsüne çaput bağlayacak, ölülerden, çürümekte olan cesetlerden medet umacak ve ALLAHA ŞİRK koşmaya devam edecektir… Böylece cennete gideceğini **ZAN** edecektir…

Oysa Yüce ALLAH Kur’an’da “haydi, iyi, faydalı işlerde diğerlerini geçin, daha iyisini yapın“ emir ve tavsiye eder.

Kendileri asla ve asla bir şey yapmayacaklardır… Yapacak olanlara da köstek olacaklardır ki ”SUS! SEN ALLAHIN İŞİNE KARIŞIYORSUN, SEN BENİM TARİKATIMDAN DEĞİLSİN, SEN ASLA CENNETE GİDEMEZSİN CENNETİN BİLETİNİ SADECE BENİM ŞEYHİM VERİR, ANCAK GÂVURLAR İCAT EDER, SEN BİLMEZSİN” diye çığırır da çığırır……

KANITIMI?

KUR’AN / ASR SURESİ: Asra yemin olsun ki; insanlık, insanlar, istisnasız bütün insanlar hüsrandadır, zarar ve ziyandadır. Müstesnadır ki iyi işler yapanlar, daha faydalı olanlar, adaletli olup sabır edenler…

Bu Kur’anin tamamını, bizi gerçeğin gerçeklerine götüren kısacık suresi, her şeyi toparlamakta ve mutlak olan hedefi açıkça göstermektedir.

Bu surede; Ateist, Müslüman, Budist, Yahudi, Hristiyan, Mecusi vb., şu veya bu şeklinde asla ayırt edilmeden “TÜM İNSANLIK ZİYANDADIR, HÜSRANDADIR, KAYIP ETMEKTEDİRLER” denildi...

Saygı, sevgi ve en samimi dualarımla,

Aziz Kemal BURKAY

SEÇME AYETLER

Deyin ki: “Biz Allah'a, bize indirilenlere, İbrâhîm 'e, İsmail'e, İshak'a, Yâkub ve torunlarına indirilenlere, Musa ve İsa'ya verilenlere ve (diğer) nebîlere, Rab'leri tarafından verilenlere (sahife, kitap ve vahiylere) îmân ettik. Onların arasından hiçbirini ayırmayız (fark gözetmeyiz). Ve biz, O'na teslim olanlarız.”

Bakara - 136

Asra yemin olsun ki; insanlık, insanlar, istisnasız bütün insanlar hüsrandadır, zarar ve ziyandadır. Müstesnadır ki iyi işler yapanlar, daha faydalı olanlar, adaletli olup sabır edenler…

Kuran - Asr Suresi

De ki;"Ey Ehli Kitap! Tevrat'ı,İncil'i ve size Rabb'inizden indirileni, yerine getirip uygulamadıkça siz bir şey üzerinde değilsiniz.

Maide/68

DAHA FAZLASI İÇİN:

Erişim: http://www.quran-incil-tevrat.com/index.html

TANRI BU VARLIĞI NİÇİN YARATTI?

Hzl: M. Şerafeddin YALTKAYA

"Cihanın izhar olunmasında hikmet Allah'ın ezeldeki ilmi layezalde [ezeli ilminde] husul bulmak" ve İlmî vücut aynî vücude inkîlap ederek ilm ayin ve ayan olmaktır. "Her ne kadar gebe kadın-karnında çocuk olduğunu ve bunu acılar ve ağrılar ile doğuracağını bilirse de doğurmadıkça doğurmak sıkıntısı ne olduğunu bilmez..[Yani nasıl olur diye kendi zatı bilmek istedi]

[(Ankaralı) "Şeyh İsmail Efendi" nin mesnevi şerhi C. 2 S. 164]

**

Bu sorguya eski ve yeni mütefekkirler türlü türlü cevaplar vermişlerdir.

Semavî kitaplarda dahi bunun cevabı bir değildir.

En eski kitap olan (Tevrat) ın birinci (Tekvin) kısmında Tanrının; yaratılmışları altı günde yarattığı bildirilirken gündüz ve gece; yer ve gök ve başka şeylerin var edilmeleri ve nihayet altıncı günde Tanrının kendisine benzemek üzere kendi sıfatında yaratmış olduğu insanın var edilmesi yalnız Tanrının [şu olsun, bu olsun] diye kendi iradesinin neticesi olarak gösterilmiştir. **Bu yaratılmışların yaratılmalarında ayrıca bir sebep ve hikmet bildirilmemiştir.**

Bu kitaba göre insanların ilk babaları olan (Adem) yer yüzünün toprağından yaratılmış ve burnundan hayat nefhası üfürülmek suretiyle ruh sahibi olmuş ve (Adn) de yapılan bahçeye yerleştirilmiş idi. Görünüşü güzel ve mahsulleri iyi ve tatlı olan her türlü ağaçlarının altında gür gür nehirler akan bu bahçede (Adem) her ağacın meyvasından yiyecek; yalnız bahçenin ortasındaki **(hayır ve şerri bilmek ağacı)** nın meyvasını yemeyecek idi.

(Şeytan) a ve karısı (Havva) ya uyarak bu ağacın meyvasından yediğinin cezası olarak (Adem) ve (Havva) (Adn) bahçesinden çıkarıldılar. Ve yine ceza olarak (Adem) e [ömrünün bütün günlerinde meşakkatle ve alın teri ile ekmek yiyeceği] bildirildi.

Buraya dek bu kitaptan kısaca aldığımız parçalardan anlaşıldığı veçhile Tanrının mahlûkları yaratması bir sebep ve illete binaen değil; salt dilemesiyle olmuş ve de insanın hayatın ağırlıkları altına girmesi bir hatasının cezası olmak üzere vuku bulmuştur.

(İncil) e gelince: Bunda (Polis) in (Korintos) lılara ikinci mektubunun on birinci babındaki şu: **"Çünkü sizi bir ere yani Mesih'e pak bakire arzetmek için nişanladım»** cümle ile (Matta) ( )nin yirmi ikinci babındaki şu:

"Ve İsâ onlara hitaben tekrar temsiller ile söyleyerek dediki: [Melekûtüssemavat — göklerin hanlığı] oğluna düğün yapan bir padişaha benzer. Kullarını; davetlileri düğüne çağırmak için gönderdi.... ve devamı... düğün tafsilatını gösteren kısmın ve de (Yuhana) rüyasının yirmi birinci babındaki şu:

"Sonra son yedi belalar ile dolu yedi kadehi tutan yedi melekten biri yanıma gelip bana hitaben; gel sana kuzunun zevcesi olan gelini göstereyim dedi...» cümlelerin tefsirlerinden Hristiyan kelamcıları bir aşk ve sevda romanı çıkarmışlar ve demişlerdir:

"Kuzu İsâ daima baba ile ananın yanında bulunmaktan» bıkıyor. Derdine ilaç ve aşk u sevdasına amaç istiyor. Kendisini sıkıntıdan kurtaracak bir yâr arıyor. Kendisinin evlenmek zamanı da gelmiş ve hattâ geçmiştir de...»

“Fakat buna bir dildar ve bir zevce-i vefakâr nerden» “bulmalı?!. Henüz güzeller ve güzellik perisi olan (Venüs)» “dan bir nişan yok...»

“İşte bunun için (baba) bir emir vererek yedi göğü yaratıyor ve bunları nurdan yaratılmış melekler ile dolduruyor ve güzel ve zarif bir âlem var ediyor. Bunlar hep kuzunun» “eylenmesi ve avunması için yara diliyor. Fakat; Kuzu bunların hiç biriyle avunmuyor. Ne göklerin kerrubilerinin tazimleri ve ne başka meleklerin tesbihleri buna hoş gelmiyor.»

“Bizim; ufacık küremiz var olur olmaz kuzu kerrubîlerin» kanatları üzerinde buraya iniyor. Burada gördüğü şeyler,, arasında bir manzara kendisinin hayret ve istiğrakını mucip oluyor. Oda şudur:,,

“Bir yeşillik içinde akmakta olan bir ırmağın kıyısında,, “bir güvercin ve ağzı açık müthiş bir yılan ve burada otlayan ve meleyen bir kuzu. .

(Mesih) güvercinde (ruhu’l Kuds) i ve,, “yılanda (İblis) i ve kuzuda kendisini görmüş idi ,,

“Yılan kuzuyu yütmek istiyorsa da güvercinin gagasından korkuyor. Kuzu ise daima meliyor, aradığını istediğini bir türlü bulamıyor ve otlaya otlaya ve koklayaya koklaya ilerliyor ve daima meliyor kuzu bu halde ilerledikçe yılan müdafaa vaziyetinde bulunmasına rağmen geriye çekiliyor “Meğer yılanın gerisinde bir ağacın arkasında hüsnile (Venüs) ı gölgede bırakacak bir güzel varmış ki onun yüzünün güzelliğinin ve onun tenasübü azâsının ve yedi türlü nuranî renklerinin ve esrarengiz tezyinatının medihaları yalnız (Süleyman) ın ud ve keman ile inşat ettiği neşidelerinde bulunabilir.,,

“İşte kuzu (Mesih) ya lâyık bir gelin.. .,,

“Kuzu; bu güzeli meleklerin kanatlarına bindireceği sırada birde baktı ki ne kuzu ve ne güvercin ve ne de yılan var!... Kuzu; sevdiği, sevebileceği maşukasının ruhnuvaz suretini görmüştü bunu (Ruh’ul Kuds) de görmüş idi. Bundan dolayı derhal ilk çift yaratılıyor ve bütün melekler ve gök askerleri onlara secde ediyorlar.,,

Dernek ki bu kitaba ve bu kitabın tefsir ve te’vilîerine göre bu varlık kuzunun hatırı için yaratılmıştır. Hilkatin gayesi kuzu ve onun gelini olan güzel kızdır ki buda Hıristiyanlarca (kilise) den ibarettir [12]

Kuran-ı Kerim’de bu varlığın ne için var edildiği hakkında bir ayet yoktur yalnız [51. sure ve 56. ayet] te [gerek perilerin/cinlerin ve gerek insanların Tanrıya ibadet etmeleri için yaratılmış oldukları bildirilmektedir ki bunda Tanrının müsbet ve menfi hükümleri ve şeriatı ile insanlar âmil olarak ıztırarî olan kulluklarının aynı zamanda hava ve heves daiyesinden kurtularak ihtiyarî olması maksadı İlâhisi vardır. Ve [20. sure, 132. ayet] te dahi bu mana mevcuttur, Ve [23. sure ve 115. ayet] **[Siz; zannettiniz mi ki biz sizi boş yere yarattık. Ve siz dönüp bize gelmeyeceksiniz?!..]** ayetten dahi Tanrının insanları yaratması dünyadaki amellerine mukabil ahrette mükâfat ve mücazatlandırılmaları sebebine mebni olduğu

---

[12] Bizde dahi peygamberimiz Hıristiyanlıktaki (kuzu) vaziyetinde gösterilmek üzere [Levlâke... — **eğer sen olmayaydın... Eğer sen olmaya idin . Ben; gökleri yaratmaz idim**] diye kutsî bir hâdis rivayetleri gelmiş isede bu lafızlar ile sahih hadis yoktur. "("Sağan Ç0ğan) lı (Hasan b. Muhammed) in (Mevzuat) ı bildiren eserinin yedinci sahifesine bakınız. (Mısır) basması.

anlaşılmaktadır ki bu mananın dahi yukarı ki manayı itmam etmekte olduğu izaha mühtac değildir. [13]

[75. sure 36. ayet] de dahi **[insan kendisini başı boş bırakılırım zanneder ? ..]** diye insanın teklif ve mücazat ve mükâfata maruz olduğu beyan buyurulmuştur.

Bu suale cevap vermiş olan mütefekkirlerimizden tarih itibarile en eski olarak bildiğimiz zat (İbn-i Sina 428—370 h) dır.

(Ragıp paşa) kütüphanesinde (1461) numaralı kıymettar bir mecmua dahilinde namındaki (El Mecalisi Seb'a beyneş şeyh vel Amiri) namındaki risalede (ibn-i sina) ile (Amiri) isimli bir zat arasında şöyle bir muhavere vardır. S — mucidin halkı icadına sebep nedir?..

C — Bir şeyin diğer bir şeye karşı zahir olması zaille olurki bize zatlarda zahir ve münceli olan eşyanın zuhurları bu kabilden dir. [Gözümüzle Gördüğümüz ve elimizle tuttuğumuz şeyleri his ve idrâk etmemiz gibi ki elimizle tuttuğumuz meselâ bir kalem bize, Zatile mütecellidir. Eser ve sıfatıyla değil..]

Böyle zatiyle zahir ve mütecelli olmazsa kendisinden sadır olan eserlerde zahir olur, bir müesirin Bize kendisinden sudur iden eserile zahir ve mütecelli olması gibi.

Evvel ve hak olan zatın bize hissen zahir olması caiz değildir; ancak mef'ul ve mahlûk! olan şeyler ile bize zahir olur. Bu zatın zuhuru kendi asar ve masnuatının husul ve zuhuruna müteâllik olunca kendisi asla zahir olmamağı ihtiyar edebilir idi ki bu şıkka göre biz kendisini hiç bilememiş olduğumuz o gibi bizce kendisinin vücud ve hikmeti dahi tahakkuk etmiş olurdu.„

Bu şık olduğu gibi bunun nekizi [bozan-yok sayan] olan şık dahi olabilir idi ki vaki de budur. **Zuhurun ihtiyar olunması elbette olunmamasından eşreftir.** Zira zuhur vucuda müşabihtir nekiz ve mukabili ise ademe benzer. Hak ve hakiki hakim ise imkânın iki tarafından daima efzal ve eşref olan şıkkı tercih ve ihtiyar eder. Vucut ve atasının tamamını ifaza ve kudretinin kemâlini izhar ve ibraz eyler ve kendisi hakkında imkân şıklarının eşref ve efzalinî bırakıp ahassu erzelini ihtiyar etmek caiz olmaz. Çünkü o; hak ve hakiki hakimdir.

Şu halde mucidin yaratılmışları yaratmasının sebebi zuhur ve ademi zuhur taraflarından efzal ve eşref olan tarafın ihtiyar olunmuş olmasıdır.

(ibni sina) dan sonra bu hususta yazı yazmış olduğunu bildiğimiz zat (Hayyam 515 — 410 h) dır.

(473 h) de kendisine (Muhammed b. Seyyid Er Rahim Nesevi) namında (İbni Sina) öğrencilerinden fazıl bir zat bir mektup yazarak Tanrının alemi yaratmasındaki hikmeti sormuş ve hassatan insanın ne için yaratıldığını ve ne için ibadetle mükellef kılındığım da buna ilâve etmiş idi. (Hayyam) bu zata cevap olmak üzere bir risale kaleme almış idi.

Bu risale o asrın teşrifat adetlerine binaen bir çok dualar ve senalardan sonra şöyle başlar.

---

[13] Sofuların kitaplarında [ben gizli bir hazine idim. Bilinmeye muhabbet ettim. Binaenaleyh beni bilsinler diye halkı yarattım]
Suretiyle kutsi bir hadis rivayet edilirsede (İbni Teymiyye) bunun peygamberimizin sözü olmadığını söylemiş ve (Zerkeşi) ve (İbni Hacer) gibi büyük muhaddisler dahi kendisini teyit etmiştir.

Sizce her keşten ziyade zahirdir ki (Kevn) ve (Teklif) meseleleri halli müşkül olan meselelerdendir. Bunların ikisi de nazar ve tefekkür erbabı katında ihtilâfı bais olmuş olan kaziyelere istinat eden türlü türlü çetin ve çetrefil kıyaslara ihtiyaç arzeden kısımlara ayrılırlar. Ve bu iki mesele (İlm-i A'la) ve (Hikmeti Evveli) nin en nihaî meselelerindendir. Ve bu meselelere dair söz söylemiş olan kimselerin sözleri biribirinden pek çok farklıdır.

Binaenaleyh bu hususta söylenilecek sözün güç olacağı ve zihin yormadan anlaşılamayacağı tabiidir. Fakat siz; beni bu hususta söz söylemek şerefine nail etmiş olduğunuzdan şimdiye kadar benim tarafımdan ve benden evvel üstadlarımın taraflarından bu iki mesele hakkında icra edilmiş olan bahis ve tetkiklerin — vaktin darlığına ve ayni zamanda senin zekâ ve hadisinin az söz ile çok mana anlayacağına ve bunlardan başka bu baptaki sözlerim ifadeden ziyade istifadeye mün'atıf bulunduğuna binaen — hülâsalarını arz edeceğim:

Hikmette kullanılan zatî ve hakikî matlepler [*İstek, istenilen şey. * Hallolunacak mesele. Mebhas. * Kaziye]* üç tanedir ki bunlar diğer matlapların analarıdır. Bu üç matlap şunlardır:

1 — Bir şeyin sübutu ve tahakkuku olup olmadığını sormağa mahsus olan matlaptır meselâ: Akıl mevcut mudur değilimdir? denilince cevap olarak evet mevcuttur denilmiş olsa bu sual ve cevap ile aklın (inniyet) ve tahakkuku sorulmuş ve bunun inniyet ve tahakkuku olduğu söylenilmiş olur.

2 — Bir şeyin mahiyet ve hakikatından sorgu sormağa mahsus olan matlaptır. Meselâ: Aklın mahiyeti nedir? diye soran kim şeye karşı aklın hadd ü tarifi veya resmi tam veya nakısı veya lafzî tarifi ile bunun mahiyet ve hakikati hakkında söz söyleriz ki bu matlap; cevap veren kimsenin cevabını birinci matlapta olduğu gibi nefy veya isbat taraflarına hasretmez.

Cevap veren kimse için bu matlapta saha açıktır. Bahsin mevzuu olan şeyin tahdid ve tarifi olmak üzere istediği ve dilediği gibi söz söylemekte serbesttir.

3— Bir şeyin mevcudiyetinin sebep ve hikmetini anlamak için sorulan suale mahsus olan matlaptır. Meselâ: Akıl ne için mevcuttur diyecek olursak bu sual ile aklın mevcudiyet ve ademi mevcudiyetini ve yahut mahiyet ve hakikatini anlamak için değil ne için ve ne sebebe binaen mevcut olduğunu anlamak ve bilmek için sorgu sormuş oluruz ki bu süal dahi ikinci sual gibi cevap veren kimsenin cevabını iki nekiz den birine yani ya nefye veya isbata hasretmez. Ve aynı zamanda ikinci sual le bu üçüncü sual arasında daha bir çok cihetlerle münasebetler vardır ki bunlar (mantık) kitaplarının (Burhan)a ait kısımlarında bildirilmiştir.

Bu üç matlabın üçününde bir çok taksimleri vardır ki bunların burada söylenilmesine lüzum yoktur. Yalnız ikinci matlabın birinci taksiminin neticesi olan iki kısmını söyleyelim:

A — Bir şeyin mahiyet ve hakikatinden hakikî surette bahseden kısımdır ki bu matlap; tabiatiyle bir şeyin sübutu ve tahakkuku olup olmadığını sormağa mahsus olan birinci matlaptan müteehhirdir. Zira: bir şeyin vücut ve sübutu olduğu bilinmedikçe o şeyin hakikatinden sorgu sorulmaz.

B — Bir şeyin mahiyet ve hakikatından hakikî surette değil; resmî surette bahseden kısımdır ki bu kısım her hangi bir ismin delâlet ettiği manayı şerh ve izahtan ibarettir vede bu kısım bir şeyin sübut ve tahakkuku olup olmadığını sormağa mahsus olan birinci matlaptan tertipçe müteehhir değil; tertipçe ona mukaddemdir.

Meselâ: biz (Anka) nın ne olduğu hakkında söz söyleyen kimsenin söylediği sözleri ve bu hususta verdiği izahatı dinlemeden (Anka) nın vücudü hakkında menfi ve müsbet bir hüküm veremeyiz. İkinci matlabın birinci taksiminin neticesi olan bu iki kısmı biri birinden iyice ayıramayan (mantık) cıların bazıları ikinci matlabın birinci matlaptan müteehhir ve bazıları dahi ikinci matlabın birinci matlaba mütekaddim olduğuna zahip olmuşlardır ki müteehhir olduğunu söyleyenlerin sözü bir şeyin mahiyet ve hakikatinden hakikî surette bahsedilmiş olduğuna göre doğru olacağı gibi mütekaddim bulunduğunu söyleyenlerin sözü de bir şeyin hakikatinden resmî surette bahsedilmiş olmasına göre doğru olur»

Üçüncü matlaba gelince: bu; diğer iki matlaptan müehhardir. Çünkü: biz', bir şeyin tahakkuk ve sübutunu ve hakikat ve mahiyetini bilmedikçe o şeyin ne için mevcut olduğunu araştıranlayız.

Bu üç matlaptan başka (Keyf) ve (Kem) ve (Meta) ve (Eyne) ve başkaları gibi yedi matlap daha vardır, ki bunların her hangi bir şeye tari olan arazlara müteveccih olmakla yukarıda zikrettiğimiz üç hakikî ve zatî matlaplara dahil olduklarından ayrıca zikredilmelerine lüzum görmemekteyiz.

Zahirdir ki: Mevcutların hiç biri bir nevi tahakkuk ve sübuttan hali değildir. Herhangi bir şeyin mağdumiyetten çıkıp mevcut olması demek bir nevi inniyet ve tahakkuka malik olması demektir. Aynı zamanda herhangi bir suretle olursa olsun tahakkuk ve subuta malik olan bir şeyin bir hakikat ve mahiyeti de vardır ki o şey başka şeylerden bu hakikat ve mahiyetile ayrılır. Bir şey başka bir şeyden ayrılmayacak ve başlı başına taayûn eylemiyecek olursa mevcut değil; mağdum olmuş olur. Hakikî ve zatî matlaplardan olan bu (inniyet) ve (mahiyet) matlaplarından hiç bir mevcudun hali olması mümkün değilse de bunların üçüncüsü olub bir şeyin mevcudiyetinin sebep ve hikmetini anlamaya mahsus olan () mattabından hali mevcutların bulunmaları mümkündür ki bunlar da mevcut olmamaları mümkün olmayan (Vacib) şeylerdir ki bunların mevcut olmamalarının kabulu muhali istilzam eyler. Ve hakikî surette bu sıfat üzere [mevcut olmaması mümkün olmamak] bulunan şeyin mevcudiyetinin sebep ve illeti olmaz. Böyle olan bir şeyin varlığı kendisinin zatiyle vaciptir ki bu da yalnız her vara varlık veren ve vergisiyle ve hikmetiyle her hayır kendisinden taşmış olan tanrıdır.

Şunu da ilâve edeyim ki:

Eşyanın mevcudiyetlerinin sebep ve illetleri bir silsile teşkil etmek suretiyle ilerler ve en sonda bu silsile nihaî bir sebep ve illette durur ki artık bu nihaî illetin üstünde başka bir sebep ve illet yoktur. Meselâ (A) ne için (B) dir?.. Sualine karşı çünkü [C] dir denilmiş ve buna da ne için [C] dir denilerek çünkü (D) dır diye sual ve cevap devam etmiş olsa en nihayette herhangi bir şeyin sebep ve illeti artık kendisinin üstünde bir sebep ve illet bulunmayan nihaî bir sebep ve illete dayanmak zaruridir.

Bu sual ve cevap namütenahi gidecek olursa ya (teselsül) ve ya (devr) lâzım gelir ki bunların ikisi de muhaldir.

Şu halde bütün mevcutların illet ve sebepleri kendisinin üstünde illet ve sebep olmayan bir illet ve sebebe dayanır ki bunun vücudu zatiyle vaciptir ve her cihet ve her cepheden kendisinde birlik vardır ve her türlü eksiklikten beridir. Ve mevcutların hepsinin sonu o olduğu gibi önü de odur.

Netice olarak şu anlaşıldık i üçüncü matlap; yani bir şeyin mevcudiyetinin sebep ve hikmetini anlamak için sorulan sualden ibaret olan matlap her mevcude tatbik olunamaz. Bu matlap; yalnız; mevcut olmamalarından mühâl lâzım gelmeyen mevcutlara tatbik olunur vacip ve vacip olduğu için vahid olan mevcudun sebebi mevcudiyeti sorulmaz...

Şimdiye kadar bahsettiğimiz mukaddemeleri göz önünde tutarak maksadımız olan (Kevn) ve (Teklif) meselelerine gelelim: (kevn) lafzının bir kaç türlü manası vardır. Ben burada; bu manalardan bizim maksadımıza taallûk edeni ele alacağım ki oda:

Vücudü mümkün olmakla [yani vacip olmamakla] mevcut olmamasından mühâl lâzım gelmeyen şeylerin varlıkları manasın dan ibarettir şüphe yoktur ki bu varlıkların var olduklarında hiçbir kimse tereddüde düşüp [varlık mevcut mudur değil midir?..] diye mevcudatın sübut ve tahakkuklarından süal sormaz. Nerede kaldı ki mevcudatın var olduklarına dair delil ve burhan istesin!..

Bu varlığın var olmasındaki sebep ve hikmete gelince:— ki birinci mebdein katından aşağı doğru muntazam bir ter tip ile mevcudatın enine ve boyuna taşmasıdır. -Böyle bir sual her zaman sorulabilir.

Bundaki illet ve sebep; birinci mebdein tam ve halis olan cudidir ki her mümkün andan vücude gelmiş ve andan feyezan etmiştir. Birinci mebdein cudi, her mevcudun sebebi vücududur. Hakkın varlığı hakkında **[Hakk ne için vardır?!.]** denilerek varlığının illet ve sebebi sorulamayacağı gibi bu cudi ve başka sıfatlarının varlıkları hakkında da illet ve sebep sorulamaz.

Yalnız şu sorulabilir ki :

salt hakkın cudi neticesi olarak vücut bulmuş olan mevcutlar ne için aynı şeref derecesinde değildirler?! .. İşte (kevn) meselesinin kollarından olan bu mesele pek çok kimseleri hayrette bırakmıştır; daha doğrusu bu meselede şaşmıyan hiç bir âkil kalmamıştır.

Ben ve son zaman âlimlerinin en fazılı üstadım Şeyhur reis Ali Hüseyin b. Abdullah b. Sina el Buhari bu meseleyi çok iyi düşünmüş ve en son muhakememizde aldanmış olmamız ihtimali olmakla beraber — kanaatimizi bir neticeye bağlamıştık. Burada son derecede kısa bir tarzda biraz bu kanaatimizden bahsedeyim: Hakkın bu var etmiş olduğu mevcutları aynı zamanda ibda etmemiş olduğu hakkında hakikî ve yakinî bürhan vardır. Hak bu var etmiş olduğu mevcutları kendi katından aşağıya doğru her dereke bir derece şereften düşerek nüzul tarikiyle ibda etmiştir. En evvel ibda edilmiş olan mevcut; kendisine en yakın olmakla mevcudatın en şerifi olan (Akl-ı mahz) dır.

Bundan sonra, derece derece sukut vaki olarak en sonda fesada maruz olan kâinatın tine ve hamiresi vücude gelmiştir.

Bu inme kavsinden sonra çıkma kavsi yani icat başlıyarak inme de eşreflen ahasse doğru her derece kendisinin üstündeki dereceden ahas ve üstündeki derece eşref olduğu gibi bu çıkma kavsinde dahi her üstteki derece alttaki dereceden eşref ve alttaki derece ahas olarak ahasden eşrefe doğru hareket ede ede mürekkep mevcutların en şerifi ve kevn ve fesat aleminin en sonu olan insanda nihayet bulur. İbda aleminde mebdee en yakın olan mevcut; mevcutların en şerifi olduğu gibi icat aleminde ele mürekkep olan mevcutların en şerifi kevn ve fesada maruz-olan tine ve hamireden en uzak olanıdır, hak; bu mürekkrebatı— iki zıddın

ve biribirine taban tabana karşılıklı olan iki şeyin bir zamanda ayni cihetten ayni şeyde bulunmamaları zaruri olmakla — ayrı ayıt zamanlarda vücude getirmeği takdir etti.

Şunuda söyleyelim ki:

Bir kimse: Vücutları birbirlerine karşı olan yani birinin varlığı diğerinin varlığına karşı olamakla biribirlerinin varlıklarına mani olan mütemani ve mütezat şeyleri Hakk

Ne için halk etmiştir, diyecek olursa cevabımız şudur.

Az şer vuku bulacağı mahzuruna binaen çok hayrı imsak etmek çok şerdir...

Hakkın külli hikmeti ve külli cudü her şeyin kendi cinsine mahsus olan zati kemâlini vermiş ve bu hususta hiç bir buhul ve imsâkta bulunmamıştır.

Şu kadar var ki mebdei evvele yakınlık ve uzaklık itibarile şeref hususunda mevcudat muhtelif derecelerde bulunmaktadırlar ki bu da hakkın buhlinin değil; sermedi hikmetinin neticesidir.

(Teklif) meselesine gelelim:

(Kevn) meselesine bakacak olursak bu (teklif) meselesi ondan çok daha kolaydır.

(kevn) kelimesinde olduğu gibi (teklif) kelimesinde dahi muhtelif ilim zümrelerine göre muhtelif manalar vardır.

Hakimlere göre (teklif): tanrıdan sadır olmuş olan emirlerdir ki bunlar insanları gerek dünya ve gerek uhrada müsteid oldukları kemâle sevk ve isal ettikleri gibi ayni zamanda bu emirler insanları akli kuvvetlerine ittibadan meneden bedenî kuvvetlerine düşkün olmaktan ve kötülüklerden ve biri birlerine karşı zulüm ve Gevretmekten alıkoyarlar.

Zahirdirki insanlar mukadder olan kemallerini ve nevilerinin baka bulmasını biri birlerine yardım etmek sayesinde temin ederler. Hakk; insan nevinin bekasını böyle bir birlerine mukabele ile yardım etmek suretine bağlamıştır. Gıda, libas ye meskene muhtaç olan insanlar bu ve başka ihtiyaçlarını temin etmek için biri birlerine yardım etmeğe başlamışlar ve muhtelif insanlar muhtelif ihtiyaçların teminine çalışmışlar ve çalışmakta bulunmuşlardır. Bu vaziyetten aralarında nısfet ve adaletin temin ve tevzii lüzumu dahi kendiliğinden baş göstermiş ve âdil kanunlara ihtiyaç hasıl olmuştur.

<u>İnsanlar arasında adaleti temin edecek kanunları yapacak zatıd akılca insanlara faik olması lâzım olduğu gibi vicdanca da insanlardan üstün bulunması lâzımdır. Bu zatın; dünyaya müteallik işlerin ancak zarurî ve hayatî olanlarından başka başa geçmek ve saire gibi hasis işlerde gönlü olmaması ve ortaya koyduğu kanunlarda Tanrının rızasını istemekten başka bir kasti bulunmaması lâzımdır. Ve hiç bir kimseyi başka bir kimseye ve hiç bir kavmi diğer bir kavme tercih etmeksizin bu kanunların hükmünü de herkes hakkında ayni surette tatbik eylemesi gerektir ki bu zat dahi mertebece kendisinden aşağı bulunanların mazhar olamadıkları melekûti görmek ve vahye mazhar olmak şerefiyle mümtaz olan zattır. Bu vasıfları haiz olan zat; kendisinin Tanrı katından gönderilmiş olduğunu teyid zimnında mucizeler gösterir ve kendisinin itaate istihkakı olduğunu ispat eder.</u>

Malûmdur ki insanlar arasında hayır ve şerri kabulde derece farkları vardır. Rezilet ve fazileti kabul de böyledir. Bu farkın menşeide mizaç ve ruhî halettir. İnsanların çoğu kendilerine karşı başkalarının vazifelerini ispatda mübalaga etmelerine rağmen başkalarının kendilerinde

olan bir hakkını kabule yanaşmazlar. Bu türlü kimseler kendilerini başkalarından fazla görürler ve başa geçmeğe ve hayra malik bulunmağa başka kimselerden ahak ve elyak sayarlar. Binaenaleyh insanlar arasında kanunlar vaz edecek olan zatın; şeraitin hükmünü nasin umumi arasında gerek vâz ve hitabet ve gerek burhan ve delil ve gerek zecr ve kıtal ve gerek inzar ve tahvif ve gerek telif tarîklerde icraya muktedir olması lâzımdır ki böyle hiç bir vecihle hiç bir kimse karşısında aciz olmıyacak olan zatta ancak mûeyyed olan zattır.

Bu vasıfları haiz bir zat; bir Peygamber her zamana tesadüf etmeyeceğinden her hangi bir Peygamberin vaz etmiş olduğu adil kanunların izmihlâlleri mukadder olan zemane dek bir müddet durmaları elzem olmuştur ki bunların durmaları dahi bu kanunların sahibi tarafından insanların daima vaz ve tezkir kuvveti altında bulundurulmalarına bağlı olduğundan bunun temini için muhtelif ibadetler farz kılınmış ve vaz ve tezkirin kuvvetlenmesi için bu ibadetlerde tekerrür bulunmuştur.

Şuda malûm ola ki Tanrının ve Peygamberin buyruklarına ve yasaklarına itaatten üç faide ve menfaat hasıl olmaktadır

A — Nefsin şehvetlerden alıkonmasıyla terbiye edilmesi ve aklî kuvveti bulandıran gazabın kuvvetten men kılınması

B — İbadetlere muvazebet ve devam ile fanilerden bakiye doğru yönelmek

C — Âdil kanunların hükümlerinin devamını temin etmek^ ve netice olmak üzere de âlemin nizamına halel gelmemek.

(Hayyam)ı dinledikten sonra bu hususta söz(h.674-604 Mevlana Celaleddin Rumi) nindir. Bu zat şarkın her tarafında sevile sevile okunmuş olan (mesnevi) sinde diyor:

> *“Cihanın izhar olunmasında hikmet Allah’ın ezeldeki ilmi layezalde husul bulmak” ve İlmî vücut aynî vücude inkîIap ederek ilm ayin ve ayan olmaktır. "Her ne kadar gebe kadın-karnında çocuk olduğunu ve bunu acılar ve ağrılar ile doğuracağını bilirse de doğurmadıkça doğurmak sıkıntısı ne olduğunu bilmez..[(Ankaralı) “Şeyh İsmail Efendi„ nin mesnevi şerhi C. 2 S. 164]*

Bu layezalde cereyan etmekte olan şuunun ezeldeki ilmi suretlerden başka bir şey olmaları itibarile bunların vücude gelmelerinde bir faide tasavvur edemeyen kimseye hitaben gene diyor:

> *“Eğer sen bu varlığın ne faidesi vardı ?! diye varlıkta bir faide olduğunu inkâra kalkışacak olursan senin zihninde ve ilminde olan bu itiraz suretini de zihnînden dışarı çıkararak böyle bir sual sormaklığın da faidesiz olur... Eğer senin bu sualinin faidesi yok ise bunu abes yere niçin dinleyelim ?!... Yok senin sualinde faide varsa âlemin var edilmesi; ilimden ayne çıkarılması ne için faidesiz olsun?. [Mesnevi şerhi C.2, S 174 — 175]*

(Mesnevi) nin başka bir yerindede şöyle söylüyor:

> *Hakk; lûtf için; lûtfünü izhar için âlemi var etti ve onun güneşi zerreleri okşadı. Hakkın: “âlemi yaratmaktan maksadım ihsandır. Ben âlemi benden faydalansınlar benim balımdan parmak yalasınlar diye yarattım. Yoksa benim onları yaratmakta bir menfaatim yoktur...„ [Mesnevi şerhi C. 2; S. 409-410]*

Buyurmuş olduğunu peygamberimiz beyan eylemiştir.,,

(Mesnevi) nin üçüncü cildinde de aşağıdaki sözleri söylüyor:

"Beşeri yaratmaktan maksat onların ibadet etmeleri olduğundan burada ibadete yanaşmayanların ibadetgâhları cehennem olacaktır. İnsanların her işi yapmağa istidat ve kudretleri vardır. Lâkin onlardan istenilen hizmet budur [ibadet] ayetini [yukarıda geçen 51. sure ve 56. ayet] oku... Cihanı yaratmaktan maksat ibadetten başka bir şey, değildir.„[Mesnevi şerhi C 3, S 495]

Bizim kelâmcılarımızdan bir zümreye göre bu mesele bahse mevzu olamaz. Bunlar; dikkatlerini kâinatta görülen şer üzerinde teksif ile meselâ: dinî ve ruhanî hayatımıza; cismanî hayatımızın zehirleri kadar muzir olan şeytanın yaratılması ve ayni zamanda kıyamete kadar sağ bırakılması ve ilk çiftin cennet hayatından,-uzaklaştırılarak bunların çocuklarının bu şer âlemine atılmaları ve meselâ ufacık çocukların ve geldikten sonra bir darbe ile mahvu harap olması ve bunlar gibi hayatın ve dinin türlü türlü şuunu karşısında cevap bulamayarak ve bulunan cevapları da cevap saymayarak Tanrının fîîllerinde hikmet ve sebep-aramak kapısını kapamağı daha doğru bulmuşlar ve Tanrı her yaptığı işi bir hikmet ve bir sebebe binâen değil, yalnız dilemesile ve ihtiyarile yapmıştır. Demişlerdir.

Kaynak: M. Şerafeddin YALTKAYA , TANRI BU VARLIĞI NİÇİN YARATTI, İstanbul Darül Fünun İlahiyyat Fakültesi Kelam Tarihi Müderrisi İstanbul Burhaneddin Matbaası 1933, İstanbul

[slideshare id=57439236&doc=tanrbuvarlniinyaratt-160124225646&type=d]

ALDANMANIN HİKÂYESİ

Hz. Mevlana kaddese'llâhü sırrahu'l azîz mesnevisindeki uzun hikâyelerden biri olan **"Yahudi Padişahın Hikâyesi"**nde [1] aldatan ve aldananlar söz konusu edilmiştir.

Bu hikâyeyi günümüz için yeniden yorumlayarak tekrar hatırlayalım.

"Yahudi Padişah" hikâyesi kısaca şöyledir:

"Yahudiler içinde zâlim, İsa aleyhisselâm düşmanı ve Hıristiyanları yakıp yandırır bir padişah vardı. İsa'nın devriyle, nöbet onundu.

Musa'nın canı oydu, onun canı Musa. Şaşı padişah, Tanrı yolunda o iki Tanrı dostunu birbirinden ayırdı.

Usta, bir şaşıya **"yürü, var, o şişeyi evden getir"** dedi.

Şaşı, **"O iki şişeden hangisini getireyim? Açıkça söyle"** dedi.

Usta dedi ki: **"O iki şişe değildir. Yürü, şaşılığı bırak fazla görücü olma!"**

Şaşı, **"Usta, beni paylama. Şişe iki"** dedi. Usta dedi ki:

"O iki şişenin birini kır!"

Çırak birini kırınca ikisi de gözden kayboldu. İnsan tarafgirlikten, hiddet ve şehvetten şaşı olur.

Şişe birdi onun gözüne iki göründü. Şişeyi kırınca ne o şişe kaldı, ne öbürü! Hiddet ve şehvet insanı şaşı yapar; doğruluktan ayırır.

Garez gelince hüner örtülür. Gönülden, göze, yüzlerce perde iner.

Kadı kalben rüşvet almaya karar verince zalimi, ağlayıp inleyen mazlumdan nasıl ayırt edebilir?
Padişah, Yahudice kininden dolayı öyle bir şaşı oldu ki aman Ya Rabbi, aman!

Musa dininin koruyucusuyum, arkasıyım diye yüz binlerce mazlum mümin öldürttü.

Padişahın öyle yol vurucu, öyle hilekâr bir veziri vardı ki hile ile suyu bile düğümlerdi. Dedi ki:

"Hıristiyanlar, canlarını korurlar ve dinlerini padişahtan gizlerler. Onları az öldür, çünkü öldürmede fayda yok, Dinin kokusu çıkmaz; misk ve öd ağacı değil ki!

Yüz tane kılıf içinde gizli sırdır. Dışı, sana malûmdur ama içi aksine." Padişah:

"Peki, söyle bakalım, ne yapalım; bu hususta ne hile ve tezvirde bulunalım, çaresi ne?

Ne yapalım ki dünyada ne açık dindar, ne gizli din tutar bir Hıristiyan kalmasın" dedi. Vezir dedi ki:

"Bana gazap ederek hükmet, kulağımı elimi kestir; burnumu, dudağımı yardır! Ondan sonra beni darağacına götür. O esnada bir şefaatçi suçumun affını dilesin. Bu işi dört yol ağzı bir yerde, tellâl pazarında yaptır.

Ondan sonrada beni, huzurundan uzak bir şehre sür ki ben, onların arasına yüz türlü din kayıtsızlığı sokayım."

Vezirin Hıristiyanlara hilesi bu halde diyeyim ki:

“Ben gizli Hıristiyan’ım; ey sır bilen Tanrı; sen benim gönlümü bilirsin! Padişah, benim imanımı anladı; taassuptan dolayı canıma kasdetti. Dinimi padişahtan saklamak, onun dininden görünmek istedim.

Padişah, benim sırlarımdan bir koku sezdi. Sözlerim huzurunda kusurlu göründü.”

Vezir, bu hileyi, padişaha sayıp dökünce padişahın gönlünden endişeyi tamamıyla giderdi. Padişah, vezire, vezir ne dediyse yaptı. Halk, bu gizli ve hakikati meçhul hileden dolayı şaşırıp kaldı. Onu Hıristiyanların oturdukları tarafa sürdü. Vezir de ondan sonra halkı davete başladı. Yüz binlerce Hıristiyan, azar azar onun etrafına toplandı. O, onlara gizlice İncil’in, zünnarın ve namazın sırrını anlatmaktaydı. Görünüşte din hükümlerini anlatıyordu; fakat bu anlatış, hakikatte onları avlamak için ıslık ve tuzaktı. Bunun için (gizli hileyi anlamak müşkül olduğundan) bazı ashab, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemden, azgın ve hilekâr nefsin hilesini sorarlar; **“Nefis, ibadetlere ve candan gelen ihlâsa gizli garezlerden ne karıştırır?”** derlerdi.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemden ibadetin faziletini ve sevabını arayıp sormazlar;

”Apaçık ayıp hangisidir?”diye kötü huyları sorarlardı.

Hıristiyanlar tamamıyla ona gönül verdiler. Zaten avamın taklidinin kuvveti ne olabilir ki? Kalplerinin içine onun muhabbetini ektiler, onu İsa’nın halifesi sandılar. O ise hakikatte tek gözlü melûn Deccâl’dı.

Ey Tanrı, feryadımıza yetiş; sen ne güzel yardımcısın!

Ey Tanrı, yüz binlerce tuzak ve yem var, bizler de yemsiz kalmış halis kuşlar gibiyiz. Her an yeni bir tuzağa tutuluyoruz, istersek her birimiz, birer doğan ve simurg olalım. Sen bizi her zaman tuzaktan kurtarmaktasın. Ey gani ve müstağnî Tanrı, biz yine bir tuzağa doğru gitmekteyiz! Biz bu ambarda buğday biriktirmede, toplanan buğdayı yine kaybetmekteyiz. Biz, bu vahşi mahlûklar topluluğu, düşünmüyoruz ki buğdayın noksanlaşması farenin hilesindendir. Fare, ambarımızı deldikçe, hilesinden ambar harab olmuştur.

Ey can, önce farenin şerrini defet, sonra buğday biriktirmeye çalış, çabala! O büyükler büyüğünün haberlerinden birini dinle: **“Huzuru kalb olmadıkça namaz tamam olmaz.”**

Eğer bizim ambarımızda hırsız bir fare yoksa kırk yıllık ibadet buğdayı nerde?

Her günlük azar azar sadikane ibadet taneleri niçin bu ambarımızda toplanmıyor?.....

.... O kâfir vezir, din nasihatçisi olarak hile ile badem helvasına sarımsak karıştırmıştı! Hıristiyanların içinde aklı eren zevk sahibi olanlar vezirin sözünde acılık karışmış bir tat anlayıp hilesini sezdiler.

Vezir, garezle karışık lâtif sözler söylemekte, gül sulu şeker şerbetinin içine zehir dökmekteydi. Sözünün dış yüzü, yolda çevik ol, diyordu. Ardından da cana, gevşek ol demekteydi. Gümüşün dışı ak ve berraksa da el ve elbise ondan katran gibi bir hale hale gelir.

Vezirin sözleri, uyanık ve zevk sahibi olanlardan başkaları için bir boyun halkasıydı (onun sözlerini kabul etmişler, ona uymuşlardı). Vezir, padişahtan altı ay ayrı kaldı, bu müddet zarfında İsa aleyhisselâma uyanlara sığınak oldu. Halk, umumiyetle dinini de, gönlünü de ona ısmarladı. Onun emir ve hükmü önünde herkes, can feda ediyordu.

Padişahla vezirin arasında haber gidip geliyordu. Padişah, ona gizlice vaatlerde bulunuyordu. Nihayet muradının hâsıl olması, Hıristiyanların toprağını yele vermesi için.

Padişah **"Ey devletli vezirim, vakit geldi, kalbini gamdan tez kurtar"** diye mektup yazdı. Vezir de

"Padişahım; işte şimdicik İsâ dinine fitneler salma işindeyim" diye cevap verdi. Hıristiyanların on iki kısmı hükümetleri zamanında, İsâ aleyhisselâm kavminin on iki emîri vardır. Her fırka bir emîre tâbiydi; kendi beyine tamah yüzünden kul olmuştu. Bu on iki emîrler kavimleri, o kötü vezire bağlanmışlardı. Hepsi, onun sözüne itimat ediyordu, hepsi onun mesleğine uymuştu. O, öl, der demez her emîr hemen o anda ölürdü.

Vezir, her emîrin adına birer tomar düzdü. Her tomarın yazısı, başka bir olaydı. Her birinin hükmü başka bir çeşittir. Bu baştan aşağıya kadar ona aykırıdır. Birinde riyazat ve açlık yolunu tövbenin rüknü, Tanrı'ya dönüşün şartı yapmış.

Birinde

"Riyazat faydasızdır, bu yolda cömertlikten başka kurtuluş yoktur" demişti.

Birinde demişti ki:

"Senin açlık çekişin, mal verişin mâbuduna şirk koşmadır. Gam ve rahat zamanında Tanrı'ya dayanmak ve tamamıyla teslim olmaktan gayri hepsi hiledir, tuzaktır."

Öbüründe demişti ki:

"Vacip olan hizmettir, yoksa tevekkül düşüncesi suçtan ibarettir."

Birinde;

"Dindeki emir ve nehiyler, yapmak için değil, aczimizi bildirmek içindir. Tâ ki onlardan âciz olduğumuzu görelim de Tanrı kudretini bilelim, anlayalım" demişti.

Öbüründe,

"Kendi âczini görme, uyan, kendine gel; o aczi görüş, küfranı nimettir. Kendi kudretini gör ki bu kudret ondandır. Kudretini, onun nimeti bil ki, kudret odur" demişti.

Birinde demişti ki:

"Bu ikisinden de geç, nazarına her ne sığarsa put olur!"

Öbüründe;

"Bu mumu söndürme ki bu görüş, meclise mum mesabesindedir. Eğer nazardan ve hayalden geçersen gece yarısı visâl mumunu söndürmüş olursun" demişti.

Birinde demişti ki:

"Söndür, hiç korkma ki yüz binlerce karşılığını göresin. Çünkü nazar mumunu söndürmekle can mumu artar, kuvvet bulur. Sabrının yüzünden Leylâ'n Mecnun olur! Kim, zâhitliği yüzünden dünyayı terk ederse dünya onun önüne çok, daha çok gelir!"

Başka birinde;

"Hak sana ne verdiyse onu icat ederken tatlılaşmış. Kolaylaştırmıştır. Onu güzelce al; kendini zahmete sokma" demişti.

Birinde demişti ki:

"Kendine ait olanı terk et, çünkü tabiatının kabul ettiği, merduttur, kötüdür. Birbirine aykırı yollar, nefse kolaydır, herkese bir din, can olmuştur. Eğer Hakk'ın din işlerini kolaylaştırması, doğru bir yol olsaydı her Yahudi ve mecusi, Tanrı'yı duyar, anlardı" demişti.

Öbüründe demişti ki:

"Kolay, odur ki gönlü hayatı ve canın gıdası ola. Tabiatın hoşlandığı her şey, vakti geçince, çorak yere ekilmiş tohum gibi mahsul vermez. Onun mahsulü, pişmanlıktan başka bir şey olmaz; onun kazancı, sahibine ziyandan başka bir şey getirmez. O zevk, sonunda da önünde olduğu gibi kolay ve hoş görünmez; nihayette adı güç olur, güçlenmiş bir hale gelir. Sen güçleştirilmişle, kolaylaştırılmışı, birbirinden ayırdet; bunun yüzünü de sonuna nazaran gör, onun yüzünü de sonuna nazaran."

Bir tomarda da;

"Bir üstad ara. Âkıbeti görme hassasını nesepte (şunun bunun soyundan gelmiş olmakta ve bununla öğünende) bulamazsın.

Her çeşit din sâlikleri üstad aramaksızın, peygamberlere tâbi olmaksızın işlerin âkibetlerini gördüler, kendi akıllarınca netice hakkında istidlâllerde bulundular da bu yüzden hata ve dalâlete düştüler. Âkıbet görme; elle dokunmuş, örülmüş değildir. Böyle olsaydı dinlerde nasıl ayrılık olurdu?" demişti.

Bir tanesinde demişti ki:

"Usta da sensin; çünkü ustayı da sen tanırsın. Er ol, erlerin maskarası olma; kendi başının çaresine bak sersemleşme."

Bir diğerinde;

"Bunların hepsi birdir. İki gören kimse şaşı adamcağızdır" demiş.

Bir tomarda da;

"Yüz, nasıl bir olur, bunu kim düşünür, meğer ki deli olsun! Bunların her biri, öbürünün zıddıdır. Gayrı zehirle şeker nice bir olur?

Zehirden de, şekerden de geçmedikçe vahdet bahçesinden nice koku alabilirsin? demişti.

O İsâ dinine düşman olan vezir bu tarz da, bu çeşitte on iki tomar yazdı.

İhtilaf; gidiş tarzındadır, yolun hakikatinde değil.

Vezir, İsâ aleyhisselâmın bir renkte oluşundan koku almamıştı. O, İsâ küpünün mizacından huy kapmamıştı.

Yüz renkli elbise, İsâ aleyhisselâmın sâf küpünden saba rüzgârı gibi sade ve lâtif bir hale gelir, tek bir renge boyanırdı.

Birlikteki bu tek renklilik, insana usanç ve sıkıntı veren tek renklilik değildir. Belki o tek renk deniz gibidir, ona dalanlar da balık gibi hayat ve neşe içindedirler. Karada gerçi binlerce renk var, ama balıkların kurulukla savaşı var!

Sonra vezir kendince başka bir hile kurdu. Vaiz ve nasihati bırakıp halvete girdi. Müritleri yakıp yandırdı. Tam kırk, elli gün halvette kaldı. Halk onun iştiyakından, hal ve tavrı ile

sözünden, sohbetinden uzak düştükleri için deli oldular. Onlar yalvarıp sızlanıyorlardı, vezir ise halvette riyazattan iki büklüm olmuştu. Hepsi birden

"Biz sensiz kötü bir hale düştük, karışıklık içindeyiz. Değneğini yeden birisi olmadıkça körün ahvali ne olur? İnayet et. Allah için olsun, bundan ziyade bizi kendinden ayırma! Bizler çocuk gibiyiz, sen bize dadısın; sen bizim üzerimize o gölgeyi döşe" demişlerdi. Vezir dedi ki:

"Ruhum dostlardan uzak değildir. Fakat dışarı çıkmaya izin yok."

Emîrler rica ve şefaate, müritler dil uzatmaya başladılar:

"Ey kerem sahibi! Bu ne kötü talih ki sensiz gönülden de yetim kalmışızdır, dinden de. Sen bahaneler ediyorsun, biz ise dertle yürek yangınlığından soğuk soğuk ah edip duruyoruz. Biz senin sohbetine alışmışız. Biz senin hikmet sütünle beslenmişiz. Allah aşkına bize bu cefayı yapma; lûtfet, bugünü yarına bırakma! Gönlün razı olur mu, âşıkların, âkıbet istifadesiz kalsınlar? Hepsi de karadaki balık gibi çırpınıyorlar. Suyu aç, ırmağın bendini yık! Ey zamanede eşi olmayan zat! Allah Teâlâ aşkına halkın imdadına yetiş!" Vezir dedi ki:

"Dikkat ediniz, ey dedikodu düşkünleri! Dilden çıkan ve kulakla duyulan zâhiri vaizleri arayanlar! Bu aşağılık duygu kulağına pamuk tıkayın, ten gözünden duygu başını çözün! O gizli kulağın pamuğu, baş kulağıdır, bu kulak sağır olmadıkça o can kulağı sağırdır. Hissiz, kulaksız, fikirsiz olur ki "İrciî - Tanrına geri dön" hitabını işitesiniz. Sen uyanıklık dedikodusunda oldukça uyku sohbetinden nasıl olur da bir koku alabilirsin! Bizim sözümüz işimiz, hariçte yürümektedir. Bâtınî yürümek ise gökler üzerinde olur. Cisim, kuruluğu (bu âlemi) gördü, çünkü kuruluktan (bu âlemden) doğdu; can İsâ'sı, ayağını denize attı. Kuru cismin yürümesi, kuruya düştü, ama canın yürümesine gelince: Ayağını denizin ta ortasına bastı. Ömür kuruluk yolunda; gâh dağ, gâh deniz, gâh ova aşarak geçip gittikten sonra...

Abıhayatı, nerede bulacaksın; deniz dalgalarını nerede yaracaksın? Kara dalgası, bizim kuruntularımız, anlayışımız ve fikrimizdir. Deniz dalgası ise kendinden geçiş, sarhoşluk ve yokluktur.

Sen bu sarhoşlukta oldukça o sarhoşluktan uzaksın. Bundan sarhoş oldukça o kadehten nefret eder durursun.

Zâhir dedikodusu toz gibidir. Kulak gibi bir müddet dinlemeyi âdet edin!"

Müritler, halveti terk et diye tekrar ısrarla yalvardılar ve dediler ki: **"Ey bahane arayan hakîm bu cefayı bize reva görme!** Vezir

"Halveti terk etmem" diye cevap verdi. Hepsi birden dediler ki:

"Ey vezir, inkâr etmiyoruz, bizim sözümüz ağyarın sözü gibi değildir. Ayrılığından gözyaşlarımız akmakta, canımızın tâ içinden ahu vahlar coşmakta!"

Vezirin, halveti terk etmede müritleri ümitsiz bıraktı. Vezir içerden seslendi:

"Ey müritler, benden size şu malûm olsun ki İsâ aleyhisselâm bana "Hep yakınlarından, arkadaşlarından ayrıl, tek ol, Yüzünü duvara çevirip yalnızca otur, kendi varlığından da halveti ihtiyar et" diye vahyetti. Bundan sonra konuşmaya izin yok, bundan sonra dedikodu ile işim yok. Dostlar, elveda! Ben öldüm, yükümü dördüncü göğe ilettim. Bu suretle de

ateşe mensup feleğin altında zahmet ve meşakkatler içinde yanmayalım. Bundan sonra dördüncü kat gök üstünde, İsâ'nın yanında oturacağım."

Neden sonra o emîrleri yalnız ve birer birer çağırıp her birine bir söz söyledi. Her birine

"İsâ dininde Tanrı vekili ve benim halifem sensin, Öbür emîrler senin tâbilerindir. İsâ, umumunu senin taraftarın ve yardımcın etti. Hangi emîr, baş çeker, tâbi olmazsa onu tut; ya öldür yahut esir et, hapse at. Ama ben sağ iken bunu kimseye söyleme, ben ölmedikçe, reisliğe talip olma. Ben ölmedikçe bunu hiç meydana çıkarma. Saltanat ve galebe dâvasına kalkışma. İşte şu tomar ve onda Mesîh'in hükümleri... Bunu ümmete tasih bir tarzda oku!" dedi. O, her emîre ayrı olarak şunu söyledi:

"Tanrı dininde senden başka naib yoktur!"

Her birini ayrı ayrı ağırladı. Ona ne söyledi ise buna da onu söyledi. Her birine bir tomar verdi, her tomar öbürünün zıddını ifade ediyordu. O tomarların metni **"Ya"** harfinden **"Elif"** harfine kadar olan harflerin şekilleri gibi birbirine aykırıdır. Bu tomarın hükmü, öbürünün zıddıydı, bu zıt diyeti bundan önce bildirdik.

Ondan sonra daha kırk gün kapısını kapadı. Kendisini öldürüp varlığından kurtuldu. Halk onun ölümünü haber alınca kabrinin üstü kıyamet yerine döndü. Bir hayli halk onun yası ile saçlarını yolarak, elbiselerini yırtarak mezarı üstüne yığıldı. Arap'tan, Türk'ten, Rum'dan, Kürt'ten oraya toplananların sayısını da ancak Tanrı bilir. Mezarın toprağını başlarına serptiler. Onun derdini yerinde ve dertlerine derman gördüler. Bir ay ahali, mezarı üstünde gözlerinden kanlı yaşlara yol verdiler. Onun ayrılığı derdinden padişahlar da, büyükler de, küçükler de ah u figan ediyorlardı. Bir ay sonra halk dedi ki:

"Ey ulular! Siz beylerden o vezirin makamına oturacak kimdir. Ki biz o zatı, vezirin yerine imam ve mukteda tanıyalım. Elimizi de, eteğimizi de onun eline teslim edelim....

O emîrlerin birisi öne düşüp o vefalı kavmin yanına gitti. Dedi ki:

"İşte o zatın vekili; zamanede İsa halifesi benim. İşte tomar, ondan sonra vekilliğin bana ait olduğuna dair burhanımdır."

Öbür emîrde pusudan çıkageldi. Hilâfet hususunda onun davası da bunun davası gibiydi. O da koltuğundan bir tomar çıkardı, gösterdi. Her ikisinin de Yahudi kızgınlığı başladı. Diğer emîrler de bir bir katar olup (birbirlerinin ardınca davaya kalkışıp keskin kılıçlar çektiler.) Her birinin elinde bir kılıç ve bir tomar vardı; sarhoş filler gibi birbirlerine düştüler. Yüz binlerce Hıristiyan öldü, bu suretle kesik başlardan tepe oldu. Sağdan, soldan sel gibi kanlar aktı. Havaya, dağlarcasına tozlar kalktı. O vezirin ektiği fitne tohumları, onların başlarına âfet kesilmişti."

Vezirin hilesi ile Hıristiyan topluluğu kendi kendini yok etmek için gayret içine girmişti.

Hikâyede burada bitti. Fakat günümüzde yeni versiyonları ile devam etmektedir. Yani Müslümanlar bugün bu şekilde aldatılarak sürekli aynı taarruz altında, kendi elleri ile eritilmektedir.

Hikâyeyi aşağıdaki alıntılarla daha iyi anlayabiliriz.

[1501'de İspanya'nın Katolik Krallarına gönderdiği bir mektupta Kristof Kolomb, (1451'e doğru-1506) şöyle demektedir:

“Önceden de söylediğim gibi, bu Hint Adaları girişimi için bana ne akıl ne matematik hesapları ne de dünya haritaları yardımcı olmuştur; yalnızca İşaya'nın söyledikleri gerçekleşmiştir.”

Kutsal Metinler tarafından esinlenmiş ve büyük yazgıların adamı olduğuna inanmış Büyük Amiral, bu özellikleriyle eski eskatolojik[2] beklentileri gerçekleştirecektir. Bartolome de Las Casas (1474–1566) sayesinde kurtarılan ve ölümünden sonra yayımlanan **Diario de navegacion** adlı eserinde, dinsel binyılcılık ve haçlı seferleri saplantısı alan tutkusuyla, ekonomik ve ticari hesaplarla (sözleşme yaparak Kolomb gelecekteki kârın onda birini daha baştan kendine ayırır) ve bir sömürge imparatorluğuna dayalı dünya hegemonyası kurmaya yönelik açık projesiyle çatışır. Hint Adaları'nın zenginliği, Hıristiyan evrenselciliğinin bayrağı altında insanlığı yeniden bir araya getirmek için, Kudüs ve İsa aleyhisselâmın mezarının kurtuluşu yönünde kullanılmalıdır. Böylelikle Kolomb kendisini, “**İsrail Tanrısı**”nın ismini ve şanını dünyanın öteki ucuna kadar taşımanın Tanrısal misyonuyla çevrilmiş hisseder. **“Siyon Dağı'nın evini yeniden inşa etmek”** gerekli diye haykırır. Altınla birlikte, **“ruhlar cennete gönderilebilir.”** Onun keşfi eksiksiz bir dirilişin Yeni Zamanı'nı ilan eder; orada insanlık, bir bütünlük içinde tek dini kucaklayarak yanılgıyla geçen yüzyıllardan ve ilk günahtan azade, çatışmasız bir bütünlük içinde tek bir çobanın asası altında buluşacaktır. Kolomb, Platonculuk ve Kutsal Kitapların çift yanlı geleneğinden esinlenmiş, müritleri ortak bir Tanrı aslanda buluşmuş mistik bir toplum hayal eden Aziz Augustinus'un **Civitas dei**'sine yönelir. Ayrıca Las Casas da Kıyamet tarafından ilan edilmiş mutluluk binyılına inancın etkisi altına girmekten kurtulamaz: O, Hıristiyanlığın mistik vücudunun bir parçası olan yerli halkta açılan yaralardan sorumlu olan kardeşlerinin, bu inancın gelişine engel olmalarına yanar.

Son günlerinde yerlilerin savunucusu olan Las Casas, **“Eskisinin bir Türk kuşatmasıyla silinmiş olacağı gün, Hıristiyanlık dünyasından Yeni Dünya'ya genel bir eskatolojik aktarımın beklentisine katılacaktır.”**][3]

Yine Kolomb gibi [More ve Erasmus [insanlığın kurtuluşu] için Hıristiyanlığının yerine insan kardeşliği Hıristiyanlığını koymayı dilerler. İlk Hıristiyan meclislerinin ruhuna dönmenin, Platon'un communitas'ının ilk çağlardan kalma bilgisi ile Tanrıda insanı sevmeyi ya da caritas'ın hümanist ülküsünü birleştirme onurunu ifade ettiğini düşünürler. Aziz Yuhanna **“Tüm insanlık tek bir aile olacak,”** kehanetinde bulunuyordu. Bu tümce Hıristiyan Mesihçiliğinin küreselleşme projesini anlatmıştır.

Avrupalı bilincini taşıyan ilklerden olan Erasmus için, **insan ve Hıristiyan olmanın gereği, halkları birbirine karşıt kılan ulusçuluğu ve ulusal dilleri tanımamaktır**. Onun için yalnızca Latin dili, büyük bilginlerin kardeşliğiyle paylaşıldığı için, evrensel sıfatını hak eder. Onun mektup ağı sınır tanımaz. Hayatı boyunca,

“Dünya vatandaşı olmak istiyorum, herkesin yurttaşı ya da daha doğrusu herkese yabancı”

“Hiçbir zaman bir yere bir başkasından daha fazla bağlanmadım, benim için bütün dünya vatanımdı”

“Bir şehrin değil, dünyanın vatandaşı olmak istiyorum,” diye haykırmıştır.

Özgür şehirlerin cumhuriyetçi sistemi konusunda More'la aynı inancı öğretir. Querela Paris'le [Örselenen Barışın Şikâyeti] iki kısım oluşturan 1551'de yayımlanmış barışın kişileştirildiği Encomium Moriae'de [Deliliğe Övgü] İngilizlerin, İskoçların, Fransızların, Parislilerin,

İtalyanların, Romalıların, Venediklilerin, Yunanlıların, Türklerin, Yahudilerin, İspanyolların ve Almanların özelliklerinden yola çıkarak kolektif biçim altında her ulusa şırınga edilen kendini sevmeyi tiye alır."

Bu dünya vatandaşlığı arzusu, Hıristiyan hümanizminin insan uygarlığının birliğine inancının demirleme noktası olan eskatolojik vatana kavuşma umudundan ayrılamaz.

Evrensel Hıristiyan kenti sınırlıdır. İnananlar arasındaki birlik, haçlı seferlerinden beri imanın amansız düşmanları sayılan imansızları, Türkler ya da Müslümanları dışlayarak oluşur.

Erasmus, Deliliğe Övgü'sünde **"Tüm bu gerçek barbarlar topluluğu insan türünün düşmanıdır,"** der.

Erasmus 1517'de yayımlanan Querela Pacis'te " **Ancak Türklere karşı savaş ilan edildikten sonra ve "Avrupa'nın selameti adına" 1530'da Consultation au sujet de la guerre contre les Turcs [Türklere Karşı Savaş Konusunda İnceleme] adlı yapıtında savunma amaçlı bir savaş fikrini ileri sürer.** Dahası şartlarını şöyle sıralar:

> Kötülerle kötüler olarak savaşmamak gerekir,
> Türklerle haç çıkararak değil, türk gibi savaşmak gerekir;
> Savaş, insanlıktan uzaklaşmadan yapılmalı, barışçıl bir hıristiyanlaştırmayı getirmelidir.][4]

[IV. Henri [5] Avrupa Federasyonu için üç kriteri yerine getirmesini öneriyordu:

Türklere karşı sürekli bir savaş için anlaşmak; kalıtsal monarşiler, seçimli monarşiler ve cumhuriyetler arasında eşit parçalar halinde paylaşılmış on beş ayrı "egemenlik"e dönüşmek; temsilcilerin ortak çıkarlar üzerinde tartıştıkları ve aralarında çıkan ayrılıkları değerlendirdikleri Yunan antikitesinin kent-devletler kuruluna benzer bir çeşit amfiktyonik [6] konsey yaratmak.][7]

Alıntılara bakınca aydınlarının örneklerini verdiğimiz düşmanca duygularla Türk düşmanlığını körükleyen ifadeler gerçek olan niyeti göstermektedir. Yayılmacı ve sömürgeci Hıristiyan birliği olan Avrupa tehlike olarak gördüğü Türk ve İslam dünyasına karşı Haçlı zihniyeti ile ayağa kalkmıştır. Onların Rönesansı birbirlerine olan düşmanlıklarının bitmesidir. Bu düşmanlık onlara uyanış kazandırmış ve bununla yenilenme içine girmiştirler. [8]

[Fransız toplumunu, içinde bulunduğu kaostan kurtaran Napolyon, propagandayı en etkin biçimde kullanan liderlerdendir. Napolyon kısa süre içerisinde, basının, kitleleri etkilemede çok önemli bir silah olduğunu öğrenmiştir. Onun döneminde, basın yoluyla propaganda en yaygın şekliyle kullanılmaya başlanmıştır.

Napolyon, Mısır seferine çıkmadan önce Roma'da ele geçirdiği bir Arapça matbaayı da yanında götürmüştür. İskenderiye'ye ulaştığında, ahaliye Arapça olarak yayınladığı beyannamede, padişahın dostu olarak geldiğini, İslam dinini beğendiğini ve amacının sadece Fransa'nın Mısır'daki ticaretine zarar veren, halka zulüm eden Kölemenleri cezalandırmak olduğunu söylemiştir. Bu ilan besmele ile başlıyor, Arapça "Allah'tan başka tanrı yoktur" ibaresi ile noktalanıyordu.]

Sun Tzu, **"Harp Sanatı"** adlı eserinde "**harp sanatında uzman olanlar, düşman ordusuna savaşmadan boyun eğdirirler. Onlar taarruz etmeksizin şehirleri ele geçirirler ve uzun bir harekât yapmaksızın bir devleti devirirler"** demektedir (Tzu, 1992: 24).

Son zamanlarda **Zeitgeist: The Movie'** belgesel filmi hakkındaki bir görüşü dile getirelim.

[Ezoterizm[9] ile komplo teorileri arasında kopmaz bir bağ bulunmaktadır. Nitekim son dönemde insanları meşgul eden **Zeitgeist: The Movie'** belgesel filminde bu durum son derece barizdir. Filimde **"Perde arkasındakiler"** den bahsedilmekte, İmparatorluk denilen sistemin **CFR, Bilderberg, Üçlü Komisyon** gibi örgütler tarafından yönetildiği ileri sürülmektedir. Bunların amacı herkese bir çip yerleştirmek ve **"tek dünya devleti"**ni kurmaktır.

Aslında filmdeki ABD karşıtlığıyla çelişen ilginç vurgular bulunmakta, sistem eleştirisi bir noktadan sonra güzellemeye dönmektedir. Bunlara göre ABD'nin, yaşanan bütün bu işlerde hiç suçu yoktur. ABD'nin ne yapacağına sistemin ekonomik-politik ihtiyaçları değil, bir avuç insan karar vermektedir. Söz konusu insanlar perde arkasında saklanmaktadır ve ABD'nin yaptığı bütün kötü işlerin günahı bunların boynunadır. Örneğin 11 Eylül'ü, **"Mağaralarda yaşayan bir Arap"**ın gerçekleştirmesi mümkün değildir. **Saldırıyı sistem yapmıştır.** Ona karşı koymak mümkün değildir.

Örneğin ABD Irak'ta da zafer kazanmıştır; ama öylesi işlerine geldiği için basına işgale karşı direnişin güçlü olduğuna dair haberlerin sızmasına müsaade etmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta bulunmaktadır. ABD'de Milis Hareketi gibi aşırı sağcı grupların ABD'ye yönelik bir takım sözde eleştirileri bulunmaktadır. Ama bu eleştiriler dünyanın bu tarafında yapılanlardan çok farklıdır ve daha çok federal hükümet kurumuna yöneliktir. Bu Neonazi özentisi gruplar arasında Zeitgeist'ın kaynak olarak gösterdiği isimlerin etkisi büyüktür. Bu gruplar aynı zamanda **"Yeni Dünya Düzeni"**ni de eleştirmektedir. Doğal olarak bu eleştiri de bizlerin yaptığından çok farklıdır. Örneğin Fransız ve Ekim devrimlerinin **İlluminati, CFR ve Üçlü Komisyon** tarafından düzenlendiğini, **Yeni Dünya Düzeni**'nin ve **Tek Dünya Devleti**'nin asıl amacının ABD'yi sosyalistleştirmek olduğunu iddia etmektedir.][10]

[....Kilisede 800 piskopos bir araya gelerek: "Bizim faizi kaldırmamız mümkün değil. Ama borç silmeye gidelim." Dikkat edin! Zengin Protestan ülkeler, "Afrika'daki yoksul ülkelerin borçlarını silerse İslamiyet'e yönelişi durdururuz. Borcundan kurtulan ülkeler yeniden bize katılırlar," şeklinde karar aldılar. Önümüzdeki dönemde Protestan kiliselerinin girişimiyle birtakım ülkeler, **"Biz borç silelim. İsa'nın 2000. yılını kutluyoruz. Bakın biz ne kadar uygarız. Biz ne kadar insanlıktan yanayız"** deyip Müslümanların gözünü boyamak için, "borç siliyoruz" diye bir kampanya başlatacaklar. Bugünden söylüyorum. Bunu yemeyin. Bu karar Lambert'de alındı. Borç silme diye bir şey zaten olmaz da, erteleme olur, başka kılıfa sokarlar, o şekilde devam eder. Ama adı "borç sildim" olacak.

Son hususa gelince, son husus şu: Bu on yıllık eylem planı içinde en büyük bütçeyi misyonerlik faaliyetlerine ayırdılar. Yani, bundan sonraki önümüzdeki on yıl içerisinde Protestan kiliseleri topluca en büyük parayı misyonerlik faaliyetleri için harcayacaklar. Birinci dereceden **"kapsama alanı"** na giren ülke Türkiye ve Türki Cumhuriyetler. Bir husus daha var.

Dediler ki: "Homoseksüel kadın ve erkekler bizim için kullanılacak." Tekrar ediyorum, Lambert Konferansı kararlarının sonuncusu şu:

Cinsel sapıklık içinde olan kadın ve erkekleri biz dışlamayalım. Tam tersine bunları içimize alalım. Anglikanlaştırma kampanyamızda kullanalım. Nasıl kullanalım? İnsan hakları, diyelim. Cinsel sapıklık da insan hakkıdır, diyelim. Bunları lanse edelim. Basında, yayında, televizyonda öne çıkartalım. Sürekli imaj olarak bu tipler bir memleketin en üst değerleri neyse onları temsil eder hale gelsin."

Dikkat ederseniz Türkiye'de, özellikle son beş-altı yıldır, bu tip insanlara tanınan müthiş bir prim vardır. Şarkıcı mı? Maalesef öyle olacak. Dergiler, gazeteler, görüyorsunuz ne halde.

Bu da Lambert Konferansı kararlarının içinde yer aldı. Yani özgürlük adı altında cinsel sapıklıklarla Anglikanizm'i yaygınlaştırmak bu kararlar içinde yer aldı. ….

……Hıristiyan âleminde iki tane önemli kilise kavramı var. Bir tanesi bildiğimiz kiliseler, ikincisi "Invisible Church" dediğimiz "GÖZE GÖZÜKMEYEN KİLİSE" dir. Yani somut ve mevcut bir dünya olarak görmediğiniz bir kilise var. Nedir bu? Protestanlar tarafından kurulmuş olan bu kilise der ki:

"….şahısların Müslümanlık'tan Hıristiyanlığa geçmesi gerekmez. Oldukları yerde, oldukları gibi kalsınlar. Ama bizim istediğimiz gibi düşünsünler. Yani Müslüman, Müslüman gibi düşünemesin. Hıristiyan gibi düşünsün. Müslüman gibi yaşadığına inansın."][11]

Allah Teâlâ buyurdu ki;

"Dinlerine uymadıkça Yahudiler de Hristiyanlar da asla senden razı olmayacaklardır. De ki: Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur. Sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyacak olursan, andolsun ki, Allah'tan sana ne bir dost ne de bir yardımcı vardır."[12]

"Müminler, müminleri bırakıp kâfirleri dost edinmesinler; kim böyle yaparsa Allah katında bir değeri yoktur, ancak, onlardan sakınmanız hali müstesnadır. Allah sizi Kendisiyle korkutur, dönüş Allah'adır."[13]

Günümüzde ilim sahipleri kendilerinde oluşan enaniyetin galeyanı ile fitneye sebep ve madur olmakta ve birbirlerine karşı cephe alırken, birileri bahsettiğimiz şekilde Müslümanları yıkım projelerini hayata geçirmektedirler.

Allah Teâlâ buyurdu ki;

"Din hususunda onlara apaçık deliller verdik. Fakat onlar, kendilerine ilim geldikten sonra aralarındaki çekememezlik ve düşmanlık yüzünden ayrılığa düşmüşlerdi. Şüphesiz Rabbin, ayrılığa düştükleri şeylerde, kıyâmet günü aralarında hükmedecektir." (Casiye; 17)

Ey güzel Allah Teâlâ'm bize istikamet ve aydınlık ver. Senin ve Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin gösterdiğin yolda sabit olup aldanmaktan bizi korumanı diliyoruz.

---

[1] Mesnevi, I, b. 324-739

[2] **Eskatologya: isim, felsefe (eskatolo'gya) Yunanca**: İnsanın ve dünyanın sonunu, öbür dünyayı anlatmaya çalışan tanrı bilimi kolu.

[3] Armand MATTELART trc: Şule ÇİLTAŞ Gezegensel Ütopya Tarihi Kehanetsel Kentten Küresel Topluma (Histoire de l'utopie planetaire De la cite prophetüque o la societe globale) [Kitap]. - İstanbul : Ayrıntı, 2005.s.24-25

[4] (Armand MATTELART, 2005), s.32-34

[5] **Bearn prensi ve Fransa kralı IV. Henri** (d. 13 Aralık 1553, Pau, Bearn, Navarre - 14 Mayıs 1610, Paris, Fransa)1589-1610 yılları arasında Fransa kralı, 1572-1610 yılları arasında Naverra Kralı. Bourbon hanedanından gelen ilk kraldır. Nantes Fermanı'nı yayımlayarak

(1598) Fransa'da din ayrımcılığına geçici de olsa son vermiştir. 1610'da akıl hastası bir papaz tarafından bıçaklanarak öldürülmüştür.

[6] **Amfiktyon**: Eski Yunan'da, Delphoi'de barışı korumakla görevli delege,

[7] (Armand MATTELART, 2005), s.72

[8] [Gabriel Tarde, 1839'da yayımlanmış olan ulusların doğal hukukunun tarihiyle ilgili toplumbilimsel incelemesinde, "Grotius'un eserlerinde "Rönesans'ın **Romalılıştırma, Hıristiyanlaştırma, feodalleştirme, insancıllaştırma** gibi büyük öykünmeli dalgaların arka arkaya gelmesi sayesinde Avrupa halklarının XVII. yüzyılda eriştikleri ortak medeniyet derecesiyle açıklar.](Armand MATTELART, 2005)

[9] Esoteric: (s.) belirli bir grup tarafından anlaşılan veya onlara hitap eden, hususi, özel, anlaşılması zor; gizli, saklı, mektum.

[10] HEPKON, Haluk, "Zeitgeist Kova Çağı Muhalefeti" Teori Dergisi Mart 2009 - SAYI: 232 http: // genclikcephesi. blogspot. com

[11] (**Erol MÜTERCİMLER,** Komplo Teorileri Aynanın Ardında Kalan Gerçekler [Kitap]. - İstanbul : Alfa, 7. Basım: Ocak 2006.), Bölüm "Lambert Konferansı" Kaynak: Komplo Teorileri Dergisi, Temmuz-Ağustos 2002/07 sayılı nüshasından Aytunç Altındal ile yapılan röportajdan geliştirilmiştir.

[12] Bakara, 120

[13] Al-i İmran, 28

EN BÜYÜK ASAL SAYI

ABD / Missouri'deki bir süperbilgisayar şu ana kadar bilinen en büyük asal sayıyı hesapladı. Ortaya çıkan rakam 22 milyon 338 bin 618 haneden oluşuyor (bir önceki rekor 5 milyon haneden oluşuyordu). Asal sayılar özellikle bankacılık, mesajlaşma ve alışveriş gibi işlemleri elektronik ortamda güvenli olarak yapmamızı sağlayan kriptolojide önem taşıyor.

```
3003764180846061820529860983591660500568758630303014848439416933455477232190679942968936553007726883
2044821488239942672783529070090483643221801534819965224137228768431021338628457366636150666753212277
2859359864057780256875647795865832142051171109635844262936572650387240710147982631320437143129112198
3921887612885039587719203550171864386658099542863444605366067617179336837496247567825783617310448839
3415538708525086853729720593125160684978153267041474492829488344942944399900377683107249686825062286
6039978884541062234219154504645252386846303469724807334155852889497374778705327594144808269546049745
6828866626343377860615513544982943927889697172778141702478578408251738141699795297188313782581564608
5559840480101227796366411816231874024198444633957114750089387335047175228230927696090836821825747585
7949333688648781647084935600389442816615101269892941620923700583920438303155576675128697727353015966
1985701199715089754997694301136325207049765960186628185272133382975016900338946922123296485757802701
4196402945429737959875296311111016605491092270887078015597272587562270408512042220698580020895369977
9570148521239387340972873010415557408840313517334104245951181312377569862268931591236073913864912702
3415144428718932278065783390729080827377769444385415586254947822397050215229241868055912264302194834
9597209480270192432860053439312864670334136802658773456120996492171325713422364148313637902389031004
2525635413014854847842999675719601547926712259803033804208054192341842074795499467736417866657681142
4290456743082042195510254499603306084297298742495390510239913534927444063780921168670031114527566381
4787400613623896315221156156309003481445433740426897266914333658960802626210554033791573465284748834
7593274189154190268344381703937005859988258738844104703265786972872467031538046586054465054455074057
6667584122636703873875886422681931587928429633314121961087938076231596866469718385005664942369574820
2938739453352422155782069304048211095116494406224000080326138393427275030611496266069485883825605117
5068892832139454208742932972246987520113669462093278238956827855411755068700419740512669886938379166
0582947031987757036016138300494937056662825730452684973368323258191740869209540946992858908369595455
3136099502968193442460410779780300130021777027043336863754242474061525353754572490905808135164721874
4727642822082819531434046147948019409172689512295289366782697613537883501359686839454254721178661480
1978780740239254163617327395248876468069308888658034708495615580289143061406737324981100007920620828
```

http://abcnews.go.com/Technology/math-nerds-geek-prime-discovery/story?id=36399058

DOMUZU NEDEN ÜRETİRLER

Sosyal yardımlarıyla meşhur Danimarka'nın 60 bin nüfuslu kasabası Randers ise bütün aşevi ve okul yemeklerinde domuz içeren yemekler sunulması için girişimde bulundu. Her ne kadar Danimarka **dünyanın en çok domuz** üreten ve Avrupa'nın en çok domuz eti tüketen ülkesi olsa da bu girişimin bir 'müslüman püskürtme taktiği' olduğu herkesin sessizce kabul ettiği zekice bir 'ayrımcılık'.

Daha fazlası için bakınız:

https://www.dunyahalleri.com/haftanin-ozeti-65/?utm_source=feedburner&utm_medium=email&utm_campaign=Feed%3A+dunyahalleri+%28D%C3%BCnya+Halleri%29

CENNETE GİREN KADINLAR

(Kızlarımız Muhakkak Okumalı)

Bizleri erkek ve kadın olarak dünyaya gönderen Allah Teâlâ, durumlarımıza göre derceler ihsan etmiştir Bunlara örnek vermek gerekirse üstünlük olması açısından erkekler için peygamberlik kadınlar için annelik vasfını öne çıkarmıştır. Peygamberlik bir bağış olduğu için erkeğe fazla üstünlük vermez. Hiçbir peygamber peygamberliği ile övülmez. Ancak annelik kıyaslanmayacak şekilde bir üstünlüktür. Bu nedenle Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin **"Cennet annelerin ayağı altındadır"** buyurmasıyla, kadınlarımızı bir nevi şartsız olarak anne planında sorgusuz sualsiz cennete dahil etmiştir. Yine Efendimiz salla'llâhu aleyhi ve sellem erkekler için yani babalar için **iki veya üç anne adayı yetiştirise cennetlik olacağı müjdesini vermiştir.** Erkeklerde cennete girmenin de kadın faktörüne bağlanması gözden kaçırılmaması gereken bir durumdur.
Pirimiz Hz. Mevlana Celâleddin Rumî kuddise sırruhu'l-athar Efendimizin **"Kadın, Hak nurudur, sevgili değil; sanki yaratıcıdır , yaratılmış değil!"** (Mesnevî, 1/2437) buyurması ile kadının gerçek durumunu izah etmektedir. Yaratıcılık sıfatını kadına bağlayarak bir ilahilik vasfıyla kadının değerinin yüksek oluşunu haber vermiştir. Bu meyanda bir kadının evlenerek elde ettiği kazanç direk olarak cenneti işaret edecektir. Burada soru şu olabilir. Evlenip çocuksuz olanlar için ise ameller niyetlere göre değerlendirilir. Yine evliliğini sırf Allah Teâlâ rızası için yapmış fakat bedenen çıkan bir sorun veya cahil bir erkeğin zulmüne düşmüş kadınında boşanarak yalnızlığa terk olunması bu lütuftan kadını azade kılmaz.
(Talak-7) Allah hiç kimseyi, verdiği nimetlerin ve imkânın üstünde yükümlü tutmaz, mükellef kılmaz. Allah her güçlüğün ardından bir kolaylık planlayıp hazırlar. [Ahmet Tekin]

Burada unutulmaması gereken husus bir kızımızın vakti gelip doğurganlık vasfını yitirmeden en kısa zamanda evlenmenin planını yapmalıdır. Annelik vasfıyla verilen müjdeye kavuşmak için gayret göstermelidir. Şayet bu duruma kavuşacak hali/şartı bulunmazsa bu niyet üzere olup her halukarda evlilik kurumundan vazgeçmemelidir.
Binaenaleyh kadınlarımız için asıl müjde Tevbe süresi 24. Ayette geçen durumdur. Ekte sunduğumuz Mustafa İslamoğlu Hocaefendinin bu konuya dikkat çeken açıklamaları ile anne olan kadınlarımızın cennetle müjdelendiğini bir daha anlamış olacağız. Gerçekten Allah Teâlâ'nın anneliği, kulluk, cihat gibi bir amellerden üstün tutuşu kadınlara büyük bir ihsandır. Bu nedenle bu yazıdan sonra bir genç kızımızın evlilik hususundaki görüşünün negatif bir çizgide olmayacağını baştan söyleyebiliriz.
Evlenmenin ve çocuk sahibi olmanın bazı yerlerde afet gibi gösterilmesi, [*ekteki yazıya bakınız] kadınlarımızın feminist bir çizgide ferdileşerek bağımsız olmaları veya kariyer sahibi olmayı ön-plana almalarının da çok fazla avantajı olmadığını hatırlatarak şunu söyleyebiliriz. Anne olmak demek, cennete dünyada iken girmek demektir.
Allah Teâlâ ve Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin kadınlarımıza verdikleri bu müjdenin karşılığını dünya nimetleri ile kıyası mümkün olmadığını bir daha anlamış oluyoruz.
Annelerimizin ayaklarının altını öperiz.

> "Allah kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükler; kazandığı iyilik lehine, ettiği kötülük de aleyhinedir. Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma. Rabbimiz

bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma, bizi affet, bizi bağışla, bize acı. Sen Mevlamızsın, kafirlere karşı bize yardım et. (Bakara, 286)

İhramcızâde İsmail Hakkı

TEVBE-24. Ayet tefsiri- Mustafa İslamoğlu

24-) Kul in kâne abaüküm ve ebnaüküm ve ıhvanüküm ve ezvacüküm ve aşiyretüküm ve emvalü nıktereftümuha ve ticaratün tahşevne kesadeha ve mesakinü terdavneha ehabbe ileyküm minAllâhi ve RasûliHİ ve 199ihadın fiy sebiyliHİ feterabbesu hatta ye'tiyAllâhu Bi emriHİ, vAllâhu lâ yehdil kavmel fasikıyn;

De ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, elde ettiğiniz mallar, kesat gitmesinden korktuğunuz ticaret ve hoşlandığınız meskenler; size Allâh'tan, Rasûlünden ve O'nun yolunda cihattan daha sevimli ise, artık Allâh'ın hükmünün açığa çıkmasını bekleyin... Allâh fâsıklar (bilinçleri Hakk'a ve Din'e karşı körelmişler) topluluğuna hidâyet etmez." (A.Hulusi)
24 - Eğer, ki: babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, kadınlarınız, hısımınız, kabileniz, elinize geçirdiğiniz mallar, kesata uğramasından korktuğunuz bir ticaret, hoşunuza giden meskenler size Allah ve Resulünden ve onun yolunda cihattan daha sevgili ise artık, Allahın emri gelinciye kadar bekleyin, Allah öyle fasıklar güruhunu hidayete irdirmez. (Elmalı)

Kul de ki; **in kâne abaüküm** eğer babalarınız, **ve ebnaüküm** oğullarınız, **ve ıhvanüküm** kardeşleriniz, **ve ezvacüküm** eşleriniz, **ve aşiyretüküm** mensubiyetiniz, ait olduğunuz grup, klik, kan bağı, soy bağı, ırk bağı, renk bağı ile ya da erdem ve fazilet dışındaki herhangi bir bağ ile bağlı olduğunuz grubunuz, **ve emvalü nıktereftümuha** kazandığınız mallar, **ve ticaratün tahşevne kesadeha** kötüye gitmesinden kaygı duyduğunuz ticaret, **ve mesakinü terdavneha** ve hoşunuza giden kurula kurula oturduğunuz konaklarınız, evleriniz, **ehabbe ileyküm minAllâhi ve RasûliHİ ve 199ihadın fiy sebiyliHİ feterabbesu hatta ye'tiyAllâhu Bi emriHİ** Allah'tan, O'nun elçisinden ve O'nun yolunda cihat etmekten olanca çabanızı sarf etmekten daha sevimli geliyorsa, Allah'ın buyruğu gelinceye kadar bekleyiniz.

Evet, anlaşılmayacak bir şey var mı bilmem. İnsana, insanlık tarihi boyunca en yakın olan fiziki değerler sayıldı. Babalar, çocuklar, eşler, evler, iş, ticaret yani insanın kendisini dünyaya bağlayan her bir şey. Eğer Allah'tan, elçisinden ve Allah yolunda cihattan daha hayırlıysa adeta belanızı bekleyin dercesine, Allah'ın sizin için yazdığı kötü sonu bekleyin dedi.
Dikkatinizi çekti mi bilmiyorum, bir şey eksik gibi Bir şeyi saymadı, anneler. Babalarınız dedi ama analarınız demedi. Babalarınız diye başladı fakat analarımıza yer vermedi.
Niçin diye sormak gerek tabii, niçin anneler yok. Çünkü **annelerin sevgisi saf ve mahza sevgi**dir. Babalar annelere göre ideolojik severler. Ama anneler mutlak mutluluğunu isterler çocuklarının Tabii ki galibiyet kuralı uyarınca böyledir. İstisna olan babalar, istisna olan anneler, istisna olan eşler ve kardeşler her zaman olacaktır. Bu da bir yasadır, ilahi yasa. Ama burada galibiyet, çoğunluk kuralı ilkesince babanın sevgisi evladına genelde ideolojik ve

nesebe dayalı bir sevgi. Benim yer yüzünde ki devamım, benim soyumu sürdürecek diye sever. Ama anne böyle peşin bir pazarlığı yoktur. **Anne sevgisini bezleder, herhangi bir şey karşılığında vermez, karşılıksız verir ve verdikten sonra da arkasına dönüp bakmaz. Bir daha verir, bir daha verir.**

İşte onun için 3 kere annenin sonra babanın, peygamberin ifadesi. Onun için anne sevgisi adeta rahmanın rahmetinden bir daldır, bir parçadır. Bu benim ifadem değil, peygamberin benzetmesi. "İnner rahme, şeknetün min rahme..!"

Rahm, organ olarak Rahm, insanların içinde büyüdüğü rahm, Ya da yine o organdan ismini almış olan bağ Allah'ın rahman isminden türetilmiş bir kelimedir. Müştak bir kelimedir. Ya da Allah'ın rahman isminden bir daldır anlamına gelir. Onun için anne sevgisi pazarlıksızdır, o sebeple anneleriniz yer almamaktadır.

Evet, neden sevgiler, Allah'ın elçisinin ve Allah yolunda var gücü harcamanın sevgisinden fazla olduğunda başımıza gelecek olanı bekleyelim. **Neden, Çünkü sevgi eğer Allah'tan gelmiyorsa, Allah için olmuyorsa, sevgi olmaktan çıkar tutku olur. Peki sevgi tutku olursa ne olur;**

Sevgi özgürleştirir, tutku köleleştirir. Sevgi azad eder, tutku tutuklar. Onun için bir sevgi eğer saf olsun isteniyorsa, gerçekten muhabbet olsun isteniyor. Yüreğe ekilmiş bir bin veren, bire sonsuz veren bir habb'e, bir hubub'a bir tohum, bir çekirdek olsun isteniyorsa o sevgi Allah için olan bir sevgi olmalıdır. Çünkü niçin seviyorsanız sevginiz o kadar ömür kazanır. Allah için sevenin sevgisinin ömrü Allah kadardır. Yani ölümsüzdür. Menfaati için sevenin sevgisi, menfaati kadardır. Onun için ölümsüz sevgiler; sana ihtiyacım var, çünkü seni seviyorum derler. Tutkular ise seni istiyorum, çünkü sana ihtiyacım var derler. Bu ikisi arasında çok ciddi, çok temel, özüne ilişkin fark vardır.

Allah'tan diyor, Resulünden. Bu iki merkez, sevginin yönlendireceği bu iki merkez neden yan yana kullanılıyor. Allah'ı anlıyoruz, her şeyimizi borçlu olduğumuz Allah dan da daha fazla sevmememiz isteniyor. Onun için;

..yühıbbunehüm ke hubbillah.. (Bakara/165)

Yoldan çıkmışların sevgisi Kuran da tanımlanırken; Onlar, Allah'ı sever gibi severler.

Bu işte sevgide ölçüsüzlük. Allah'ı sever gibi sevmek, sevgide şirk koşmaktır. Çünkü hiçbir şey size Allah kadar sevimli olamaz. Çünkü hiçbir şeye karşı Allah'a borçlu olduğunuz kadar borçlu değilsiniz. Çünkü hiç kimse sizi Allah kadar sevemez. Onun için Allah sevgisi sevginin tacıdır. Ser tacıdır, baş tacıdır.

Peygamber hemen niçin yanına konmaktadır? Allah insana olan o muhteşem sevgisini, peygamberler aracılığı ile iletmiştir. Yani Allah'ın sevgisinin postacısıdır peygamberler. Allah'ın sevgi mektuplarını insana getiren aracılardır peygamberler. Allah'ın sizi sevdiğini işte o risalet aracılığı ile anlarsınız. O halde mektubu gönderene olan sevginiz, mektubu getirene olan sevginizden ayrılabilir mi. O olmasaydı o mektup size ulaşmayacaktı.

Onun için Allah insana olan sevgisinin ifadesi vahiydir. Vahyi ise insana ulaştıran peygamberlerdir. Peygamberler onun için sevgiyi hak etmişlerdir. Varlıklarını insanlığın uğruna bezm etmişler ve insanlıktan bir ücret talep etmemişlerdir. Sadece bir şey talep etmişlerdir;

..in ecriye illâ alAllâh.. (Seb'e/47)

Demiştir her peygamber. Ben ücret istemem, ücretim yalnız Allah'a aittir. Ama Allah onlara bir şey isteyebileceklerini söylemiştir insanlardan. Kendilerine saadetin öbür adı olan vahyi ulaştırdıklarını. İnsanlardan bir şey isteyebilirsiniz. Nedir o; Muhabbet, sevgi.

Evet, Kuran da Allah'ın peygamberlere tavsiyesi şöyle olmuştur. "Siz ulaştırdığınız bu vahiy karşılığı ücret almayacaksınız, fakat sevgi isteyebilirsiniz. Sevgi istemeye hakkınız var. Evet, bu işte sevgimiz, Allah'ın peygamberlere isteyebilirsiniz, istemelisiniz dediği bir sevgidir. O sebeple peygamberler bu sevgiyi hak edilmiş bir sevgi olarak isterler. Başka da verdiğimiz bir şey yoktur. Ya cihat;

..lâ es'elüküm aleyhi ecren illel meveddete fiyl kurba.. (Şûra/23)

Biraz önce mealini söylediğim ayetin metni bu. **Ma es'elüküm** olsa gerek, evet doğrusu; **mâ es'elüküm aleyhi ecren .**

(Hayır **"la" ile "Kul lâ es'elüküm aleyhi ecren illel meveddete fiyl kurba")**

Sizden bir ücret istemiyorum. **İllel meveddete fiyl kurba** yakın bir muhabbet istiyorum. Yakın bir meveddet, yakın bir sevgi istiyorum diyor. De diyor rabbimiz peygambere. Onun için peygamberin ücret istemesi ne kadar yasaksa, sevgi istemesi o kadar doğaldır. Ya cihat, yani insanla İslam arasındaki engeli kaldırmaya muhabbet.

Cihat nasıl sevilir ve neden sevilir, bu çok önemli. 3 unsurdan 3.sü. neden cihadı seveceğiz. Cihat nedir önce onu defalarca burada açıklamaya çalıştım. Cihat, insanla İslam arasındaki engelin kaldırılıp, insanın mutluluğunun öbür adı olan İslam'ın insana ulaştırılması, toprağın tohuma kavuşmasıdır. Neden sever, neden sevmesi gerekir insanın? Eğer insanı seviyorsanız, Allah'ı seviyorsanız insanı seversiniz. Yunus gibi; Yaratılanı hoş gör, yaratandan ötürü diyordu ya. Aslında yaratılanı sevdik yaratandan ötürü diye anlamak lazım.

Yaratılanı yaratandan dolayı seversiniz, eseri müessirden dolayı seversiniz öyle değil mi. Aslında bu resim ne kadar güzel olmuş diyen resmi mi övmüş olur ressamı mı. Gerçekte ressamı övmüştür. Bu bina ne kadar harika olmuş diyen, gerçekte mimara övgü göndermiştir. Çünkü o binanın kendiliğinden öyle olmayacağını akıl bilir. O halde insana bakan müessiri görür. Esere bakan. Çünkü müessirin tüm sanatı, mutlak sanatı, eserinde tecelli eder. Gözükür. O sebeple kainat Allah'ın tecelligâhıdır. Oradan şahide bakarak gaibi görürüz. Zihnimiz görünenden görünmeyene intikal eder.

Onun içindir ki vahiy Allah'ın varlık ve birlik ispatı için gönderilmez. Vahyin görevi bu değildir. Vahyin görevi Allah'ın varlığını ve birliğini ispat değildir. Allah'ın varlığı ve birliğini ispat için vahye gerek yoktur. Kâinat yeterlidir. Ayat ı kevni yeterlidir, şu görünen ayetler yeterlidir. Tabiat ayetleri yeterlidir. Doğru okursanız O'nun var oluşuna ve birliğine sizin varlığınız bile delil olarak yeterlidir.

Peki vahiy ne içindir? İnsan içindir, insanın mutluluğu içindir. Vahyin konusu Allah değil insandır. Onun için vahiy aslında nübüvvete delalet eder. Kainat vahyi Allah'a delalet eder, Kuran vahyi nübüvvete delalet eder. Onun için vahiy peygamberliği, kainat Allah'ı temsil eder. Tabir caizse delaletleri onlaradır. Onun için vahye iman edipte peygamberi inkar etmek, tabiatı görüp de Allah'ı inkar etmek gibidir, aynı şeydir.

Onun için değerli dostlar işte 3. Unsur cihat; İslam'la insan arasındaki engeli kaldırmaktır ki, insana olan muhabbet ancak böyle ispat edilir. Çünkü insan tohumsa, vahiy topraktır. Vahiy toprağı ile insan tohumu buluşmadan nasıl saadet, nasıl cennet elde edilir. İşte cihat onun için bunlardan daha sevimli olmak durumundadır.

vAllâhu lâ yehdil kavmel fasikıyn; Allah sorumsuzca davranan bir toplumu doğru yola ulaştırmaz.

https://kurantefsir.wordpress.com/2011/09/16/islamoglu-tef-ders-tevbe-024-03762/

KIZ ÇOÇUĞU YETİŞTİRMEK

Nebevi müjde

Bu konuda nakledilen birkaç hadis var. Sahih hadis kitaplarında rivayet edilir.

Hadislerde sadece üç kızdan söz edilmez, iki kızı olana da aynı müjde verilir. Hatta kızları olmayıp iki veya üç kız kardeşi olanlar da **“cennetlikler“** içinde yer alır.

Hadislerin metni şöyle:

“Kim üç kız veya üç kız kardeş veya iki kız kardeş veya iki kız yetiştirir, terbiye ve eğitimlerini eksik etmez, onlara iyi davranır ve evlendirirse cenneti hak etmiştir.” (Tirmizî, Birr: 13)

İkinci hadiste Peygamberimiz (salla’llâhu aleyhi ve sellem) müjdeyi beden diliyle de pekiştirir ve der ki:

“Kim iki kız çocuğunu besleyip büyütüp terbiye eder, yetiştirirse ben ve o, şu ikisi gibi cennete gireceğiz” buyurur ve iki parmağını birleştirerek gösterir. (Müslim, Birr: 147,149)

Şu üçüncü hadis ise konu hakkında daha farklı bilgiler ve şartlar içerir:

“Kimin iki kızı olur da bunları öldürmez, alçaltmaz, erkek çocuklarını bunlara tercih etmezse, Allah onu cennete koyar.” (Ebu Davud, Edeb: 130)

Her üç hadiste de Peygamberimiz (salla’llâhu aleyhi ve sellem) kız çocukları olan anne-babaları cennette “yanına” alırken, şu iki hadiste de aynı anne-babanın cehennemden kurtulacakları bilgisini verir:

“Kim ki üç tane kız çocuğu olur da, bunlara sabreder (çocuklarının kız olduğundan şikâyet etmez), varlığından onlara yedirir, içirir ve giydirirse, Kıyamet günü o kız çocukları onun için cehennem ateşine karşı perde olurlar.” (İbni Mace, Edeb: 3)

Konunun biraz daha açılması için Efendimizin (salla’llâhu aleyhi ve sellem) hane-i saadetinde yaşanan şu anlamlı hatırayı da arz edelim:

Hz. Âişe radıya’llâhu anh Annemiz anlatıyor:

“Yanıma bir kadın girdi. Beraberinde iki kız çocuğuyla geldi, bir şeyler istedi. Aksi gibi yanımda bir tek hurmadan başka bir şey yoktu. Onu verdim. Kadın aldı ve ikiye bölerek kızlarına taksim etti. Kendine pay ayırmadı, çıkıp gittiler. Ardından Resulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem girdi. Durumu ona anlattım. Dedi ki:

’Kim bu şekilde kızlarla imtihan edilir, o da onlara iyi davranırsa, kızlar onun için ateşe karşı perde olurlar.’” (Buharî, Zekât: 10, Edeb: 19; Müslim, Birr: 147; Tirmizî, Birr: 13)

http://www.moraldunyasi.com/1280-0-6-kiz_cocugu_olan_cennete_nasil_girer.html

[*]“SAHTE” RABİA HATUN’U TARİHE BAĞLAYAN “SAHİH” KAYNAKLAR: AHMEDİYYE ÖRNEĞİ

DİLE GELEN TAŞ- Sâmiha AYVERDİ

Seninle kendimi bulur, kendimi kaybederim.

Benim ifrat muhabbetimin adı sensin. Hep, sen, sen... diyorum. Çünkü her şey sensin Allâh'ım!

**

Eş geldi, dost geldi. Seni gezdirelim, eğlendirelim., dediler.

Olmaz, dedim. Gitmem.

Neden, der gibi yüzüme baktılar.

Olmaz, dedim. Onunla kalmak istiyorum.

O nerede, der gibi, gene tuhaf tuhaf etraflarını süzdüler.

Şu insanoğlu ne tuhaf... Seni sağda, solda arıyorlar. Ebedî mihmânımın sen olduğunu bilen dahi yok Allâh'ım!

Seninle kalamadığım zamanlar hiç değilse, hasretinle baş başa olduğumu dahi anlayamıyorlar.

**

Ne dersin, bir hakikati îtirâf edeyim mi Allâh'ım?

Evet edeyim: Ben nankör ve bencilim. Zîrâ seni çağırmaktan, seni istemekten, seni özleyip, perişan bir tahassürle etrâfımda araştırmaktan öte gidemedim. Elim erip gücüm yetmese de, ateş üstünde unutulmuş bir çömlek gibi, son katreme kadar buhar olup etrâfına yayılıyor, görünmezliklere karışıp gene de sana yol bulmuyor muyum?

**

Ne oldu bana?

Bir mâmûre idim; vîrâne oldum. Taş taş üstünde bırakmayan bu zelzele nedir, Allâh'ım? Yıkıldım; yerle yeksan oldum, hâlâ sarsıp silkelemekten usanmıyorsun. Kim bilir, belki bana o harâbeyi de çok görüyor, yanar dağlar gibi indifâlarla, içimin dışa vurmasını istiyorsun. Ammâ insaf et... Ortaya dökülmedik, geri tepmedik, yüze çıkmadık nem kaldı?

Söyle, ey asırlardır beklediğim, söyle!

**

Sen, istediğini düşün ve yap!

Fakat bırak beni, yalnız seni düşüneyim Allâh'ım...

**

Anadan doğma kör bile, gün olup gözlerinin açılacağı ümidini besler.

Yâ Rabbî, ben de senin sırlarını görmekte gözsüzüm.

Benim de, basiret gözümü açacağın günü bekliyorsam, cür'etime kızıp bana darılmazsın, değil mi?

**

Ruh için ölmez, derler.

Ölmez mi?

Allah'la biliş tutmamış her ruh zâten ölüdür. Hakk'tan ırak olan ruh yaşar mı ki ölsün...

**

Şâirsin dediler, âlimsin dediler. Ammâ senin esirin olduğumu bilemediler, söylemediler.

Sen biliyorsun ya... Bilmesinler, görmesinler, söylemesinler. .. Merâmım, niyâzım zâti bu benim...

**

Ağlamak istiyorum; bana, gül... diyorsun.

Başımı alıp dağ tepe giden ben olayım; diyorum. Yok, seni buraya ben bağladım, çözülemezsin, diye ayak diriyorsun.

Didik didik olmuş bir yüreğim var; kimden yedim bu silleyi, diyorum. Kanlı hançerini eteklerimin kıvrımlarına saklayıp: **"Bilmem ki ben de onu arıyorum"** diye, şaşırtmacaya kaçıyorsun.

Kimseyi istemiyorum, kimse ile konuşacak tek kelâmım kalmadı, diyorum. Sırtıma dünyâ kamçısını çalıp, beni zorla beşer nev'inin kesâtetlerine sürüyorsun.

Ah ne olur boşalsam, boşalsam, düşünmesem, duymasam... diyorum. İçime, biri çekilirken biri saldıran fikir dalgaları yuvarlıyorsun.

Azıksızım, can boğazıma geldi, beni doyur; diyorum. Ya! Demek hâlâ ölmedin, hâlâ candan söz açacak kudretin var, diye, sitemlerin en acısını revâ görüyorsun.

**

Yorgunum; yaşamaktan yoruldum, diyorum. Hakkın var, diye başımı okşayacağın yerde, koşup, bu durmak vakti yaklaşan hayat zembereğini kendi elinle yeniden kuruyorsun.

Öyle ise, gölgesini hazmetmiş bir ağaç gibi, ben de sırlarımı içime çeker, kimseye göstermem, diye serkeştik edecek oluyorum. Onlara ne efsûn okuyor, ne yapıyorsun ki, darıya koşan kuşlar gibi, bir işâretinle benden uçurup ayaklarının ucuna indiriyorsun?

O zaman sana küsüp, yüzümü gönlüme çeviriyor ve ona soruyorum: Nedir bu işkence, bu istibdat? Ben köle miyim, efendi mi?

Amma gene elin işe karışıyor, gönlümün dudaklarına basıp susturuyor ve gene sesin cevap veriyor: **"Seni bilmem ammâ, ben hem oyum, hem de bu!."** diyorsun.

Ah, sen daha nesin, nesin sen? Bâri insaf et, insaf et de ilerisini söyletme bana...

**

Sağın neresi? Dedi. Senin olduğun yer... Dedim. Solun neresi? Dedi. Yine: Senin olduğun yer... dedim.

Benim olmadığım yer neresi, diye soracağından korktum. Zîrâ senin olmadığın yer yok ki, diyecek olsam, belki de kaşlarını çatar, beni azarlardı.

**

Gene putperestliğim üstümde. Dîninden îmânından korkan yanımdan kaçsın.

Ne yapayım, dudaklarının la'lini göremediğim zaman, ateşe tapıyorum.

Güzelliğin, zaman bulutlarının arasına saklandığı vakit de, güneşe secde ediyorum.

Karanlık yüzlü geceler gelip de, sen gelmeyince, aşktan benzi atmış ay, mâbûdum oluyor.

Nâz edip avuçlarınla yüzünü örtünce de, kıblem, içimdeki nakşın oluyor.

Tek mi, çift mi oynayan çocuklar gibi, bir eline hasreti, bir eline vuslatı saklayıp, benim de bu müstehzi avuçlara vurduğum, vurup da aldandığım, tek dediğim çift, çift dediğim tek çıktığı zaman ise, melâl ve hüsrânıma ibâdet ediyorum:

Öleceğim için gamım yok. Amma şu insanoğluna, hasretin ne demek olduğunu anlatamadan göçeceğim için mahzûnum.

Kalbimi, kâinâtın kalbi ile birleştireli beri, cümle âlemin sesinde yüreğimin atışını duyar oldum. Belki âlem, gözbağcılık eden bir gaflet içinde bunu tasdik ettiği kadar, inkâr da eder. Ammâ gene de ben, onun kavruk dudakları arasından kendi hikâyemi dinleyeceğim.

Ey benim isimden, cisimden münezzeh Allâh'ım!

Bu viran gönüllü kuluna ne diye vücut verdin?

Mâdemki verdin, öyle ise şirkine de göz yum. O vücut ki aslında ikiliğin ta kendisidir. Senin hazırlayıp, senin yuğurduğun bu hamur, mayası gelip kabını taşınca kızma. Bırak, îmânına su katılmaktan korkan âlem halkı, tâundan kaçar gibi, şu putperestten de uzaklaşsın.

Amma sen ey benim mekânsızım!

Sen onlar gibi yapma. Bir zaman kâfir olsam da ne gam?

İman suyunun, sırasında kaskatı bir kayalıktan kaynadığını cihan ehli bilmese de, sen bilmez otur muşun?

Yok eğer murâdın, mutlaka tevhide dönmem ise, emret tekmil putları bir solukta ezip geçeyim. Tâ gönlümü, o hasretinle zerre zerre olmuş dîvâne gönlümü, hatta iki dünyâyı da çiğneyip, sana, yalnız sana tapayım.

Ammâ bu taabbüde karşı da, adımın gene putpereste çıkmayacağına söz verebilir misin bilmem ki?

**

Sen, istediğini düşün ve yap! Fakat bırak beni, yalnız seni düşüneyim Allâh'ım...

**

Ne garipsin ey İlâhî kudret ki, kimine kendini göstermemek çilesini, bir gömlek gibi giydirmiş, ihtişam ve saltanatın mâmur ettiği bir tahta oturtmuş, ikbâlinin büyüsü ile seni görmekten kör bırakmışsın.

Kimini ise, verdiğin akılla yükseltmiş yükseltmiş, tıpkı babasının kollarında havaya kaldırılmış bir çocuk gibi, bırakılıverince, düşüp parçalanacağını düşündürmeyen idrâk körlüğü ile, bir gülünç gurur boşluğuna asmışsın.

Kimini ise ihtirâsının direğine bağlamış, sonra da bu zavallının önünden salınıp geçerek, güzel yüzünü göstermişsin. Acabâ arkandan gelemeyenler ve hasretle haykırışanlar bunlar mıdır?

Kimine ise, çilelerin tokmağını sırtlarında duyurmadan, adını andırmamış, yüzünü göstermemiş, kendini vermemişsin.

Kimi ise, budala bir gururla kendi fânî güzelliğinin hayrânı olup dururken, yüzüne yılların cefâ ve mihnetlerin aynasını tutmuş ve zavallıyı: **"Hakkın var; artık güzel değilim!"** diye inletmişsin.

Ne garipsin, ne akıl yetmez sırlarla dopdolusun ki, kulun var, adını anmak için, çocuğun anasına sokulması gibi, her bahanede seni söyler, seni dinler olmuştur.

Kimine, duâ et icâbet edeyim, demişsin. Kimine, duâyı, bir şirk yolu olarak belletmişsin. Kimine, devesini kazığa bağlatmış, kiminin tatlı canını, başı boş sahrâlara sürdürmüşsün.

Kimi, Zerdüşt'e gitmiş, seni orada aramış. Kimi puthâneye girmiş, sana orada tapmış. Kimi Kabe'ye sokulmuş, sana orada secde etmiş. Sen ki, o zaman da bu zaman da bize şah damarımızdan daha yakınsın, ya ne diye bu zavallı insan dalgalarını birbirini ezip yalanlayacak yollara sürer durursun, bilmem ki Allah'ım?..

**

İçimin karanlığında ayak sesleri var.

Âb-ı hayâtı arayan Hızır mı dersin?

Söyle Hızır'a çekilsin ordan...

Âb-ı hayat, sensin.

Ben ise sâdece zulmetim... Allâh’ım...

Feyzinle nurlandır, aydınlat Allâh’ım!

**

Geliyorum.

Beni çağırdığın yere geliyorum.

Cennetten bir ses duydum. Beni dâvet eden sen misin? Cehennemden de kulağıma bir ses çarptı. Bana oradan da seslenen gene sen misin?

Geliyorum. Çağırdığın yer neresiyse oraya geliyorum.

Dere kenarında bir mırıltı var. Şâyet bu ses de senin ise, şâyet ordan da çağrılıyorsam, bekle biraz; sular gibi yeşiller giyip geleyim.

Puthânede duâ kisvesine bürünen sese de senin sesin diyorlar. Doğru ise söyle de koşayım, acele edeyim...

Meyhânede mahzun neş'eler, bağlantısız düşünceler kılığına giren gene sen imişsin. Öyle ise hemen gidip kadehlere dolayım, taşıp döküleyim, coşup coşturayım...

Ne duruyorsun? îmâna çağır, îman edeyim.. Küfre çağır, kâfir olayım... Aşk acılarının yürekte kalmış sesi için de, gene sana iftira ediyor, bu da onundur, diyorlar.

Şimdi de gazâ başlamış olmalı. Cenk ve gülbank sesleri yükseldi.

— Gel, bana gel!., diye yanık yanık çağıran senden gayri kim olur? Zâten gönlüm dünyâlara sığmaz oldu. Hazırla şahâdet câmını, geliyorum; vallah billâh geliyorum.

**

Cehennem nedir, bilir misin?

Cehennem nefstir. Azaptır. Keder ve gamdır.

Yâ Rabbî beni cehenneme atma... diye duâ edeceğine, cehennemi, benim içimden söküp at, diye duâ eyle!

**

Dün seni tanımayanlarla akşamladım. İnsanlarla ağzına kadar dolu meclisler kadar yalnızlık çilesi çekilen nere vardır?

Gözüm kulağım, elim ayağım onlarla idi. Gönlüm ise seninle başbaşa, yapyalnız.

Güldüler, güldüm. Söylediler, söyledim. Verdiler, aldım. Aldılar, verdim.

Süsleri, zînetleri, hevesleri, hülyâları, arzûları, ümitleri ile etrâfımı bulut bulut sardılar, yığın yığın kuşattılar. Amma ben gene de yalnızdım. Yalnız, yapyalnız...

Allâh'ım! Sana biliş olmayanlarla ilişik etmek çilesini tadan varsa, gelsin de hâlimi diyeyim, hâlini sorayım, gönlümü açayım, derdimi yanayım. Bir söyleyeyim, bin dinleyeyim. Bin dinleyeyim, bir diyeyim.

Ey insan! Neden şükredicilerden değilsin? İki sağlam göze mâlik olman bile kâfî saâdet değil mi?

Aybım çok, günah tepemden aşkın. Cennete kapılanmak neme benim ?

**

Allâh'ım! Şu uçsuz bucaksız dünyâda ben ne kadar garibim. Gelmezsen, eğer bana gelmezsen, hüznüm bitmeyecek, derdim tükenmeyecek.

Ammâ he de tuhaf söylüyorum. Bu hüzün, bu dert bende iken, gurbet acısı pençeleriyle omuzlarımı çökertirken, bana ne diye gelesin? Böyle dağlanıp kavrulurken, kendi kanımı göz kırpmadan içer dururken, bu taş taş üstünde kalmamış vîrâneye seni nasıl da çağırıyorum, Allâh'ım?

Ammâ ne yapayım? Çaresizim. Garip ve kimsesizim. Bir zamanlar: **"Ben kimsesizim, senin de kimsesiz olmanı isterim!"** demiştin.

İşte bunun için gönlümün kapılarını açarak, orada mekân tutmuş ne varsa, ellerine âzat kâğıtları verilmiş köleler gibi, hepsini uğurladım. Beni dünyâya getirenlerle, benden dünyâya gelenleri bile...

Ama bir yandan, gönlüm yüklerinden hafiflerken, oraya dertlerin en zorlusunu yerleştirdim. Onun için de çâresizim. Şunu da biliyorum ki o yenilmez, baş edilmez çâresizlik, zaman gelir çârenin tâ kendisi olur. Sanki kaya içinden fışkıran pınar gibi, o öldürücü derdin bir devâ kesildiğine, yemîn ederim ki şâhidim ben, Allâh'ım...

**

Ne gizlisin, ne akıllara şaşkınlık vericisin ki, Şeytanla Âdem'i yan yana yarattın da, birinin hâsiyetinden ötekini nasipsiz bıraktın.

Gülle fesleğen aynı tabiatın memesinden süt emdiler; amma kurtla kuzu kadar birbirlerine vahşî kaldılar.

Her kuşa uçmayı senin hünerin öğretti; amma kumrunun hû hûsunu, sakanın hançeresine bağışlamadın. Atmacanın çıktığı yüksekliklere, serçeyi yabancı kıldın.

Balık, sâhilde ömür süren mahlûklara şaştı ve acıdı: "Bunların cezaları ne büyükmüş ki, kupkuru toprakta yaşamaya mahkûm edilmişler!” Dedi.

Güvercin de balığa acıdı: **"Zavallıyı boğmak için denize atmışlar, vah yazık!"** diye eseflendi.

Erkekle kadını bir mayadan yaratmışken, cinsiyetlerini ayrı ayrı dokudun; sonra da bu ayrılığı, aralarında en şiddetli bir yakınlık ve ülfet vesilesi düzdün.

Ah, senin oyununa bu dünyâda kimin aklı ermiş ki, benim ersin Devletlim...

**

O, etrâfına bakınıyordu beni görmedi Ben ona bakıyordum etrâfımı görmedim. O beni görseydi tanır mıydı acep? Amma bütün cihanda görüp seyrettiğim onu ben nasıl tanımaz olurdum?

**

Beni bu dünyâ tuzağına kim düşürdü?

Sana rastlamak, seninle karşılaşmak için mi ayaklarım bir gizli ağa takılıp şu cihâna yuvarlandım?

Bana bu çalkantılı yüreği kim verdi?

Suların bile uyuduğu bu dünyâda, gece gün demeden, sana akmak için mi, durulup yatışmaz oldum.

Ne zaman doğdum, ne zaman büyüdüm? Doğmaya da ölmeye de inanmadığımı açığa vursam ne olur? Söyle... Dünyânın beşiğini sallayan âhenk ve sadâdan, şu hayat durağında, payıma, senin sesini kim düşürdü?

Şunu da söyle... beni bu dünyâ çarkına kaptıran da kimdir? Kendi eskisini yeni yapan, sağdan aldığını sola veren, kendi harcı, kendi hamuruyle olup biten dünyâ için, biliyorum ki çürüyen de doğan kadar bu dâimî devrin hizmetkârı. Yoksa bu mahkûmiyette, irâdenin irâdesini görmek için mi, hayretleri hikmetleri az bulur oldum?

Beni bu dünyânın bayağı ve süflî çileleri arasına kim arkamdan itti? Suçlara, günahlara ikrah ve nefretle bakıp, imtihanda sıfır almam için midir bu oyun ?

**

Allah'ım! Beni neyle korkutuyorsun?

Ayrılıkla mı?

Söyle ayrılıkla mı?

Ey seneleri sâniyelerin içine sığdıran!

Bilmez olur musun ki seninle geçmiş bir solukta, bin bir ömür gizlidir.

Bakıp da göremediğim, görüp de tutamadığım, tutup da durduramadığım anların kudsiyetine yemîn ederim ki ben bir şey kıskanıyorum...

Söyleyeyim mi?

Ben senden kendimi kıskanıyorum Allah'ım...

O senden ki tâ ezel gününde bir mukadderat pençesi ile koparılıp ayrı düşürülmüşüm. Bunun hıncını, bunun öcünü almak yolunda çarpınıp çırpınırken, bana âsî, bana serkeş, bana hırçın, bana zâlim, hele vahşî, hele vahşî, derlerse sakın şaşma ve utanma, ne yapayım buyum işte.

**

Kâh zâlim derler. Desinler. Kâh mazlûm derler. Desinler. Sen, bende ol da, ne İsterlerse onu söylesinler, onu desinler.

Ne akıl almaz işlerin vardır, bilinmez ki... Hem beni bu dünyâya attın; hem de, sürüye saldıran kurtlar misâli, âlem halkını üstüme üşürdün. Dediler; dediler... dillerine her geleni söylediler.

Söylesinler... Sen benimle ol da ne isterlerse onu söylesinler, onu desinler.

**

Ben derim ki:

Ağlayan da haklı, gülen de. Veren de haklı, alan da.

Şu garip kadını seven de haklı, söven de. Herkes, herşey haklı.

Yalnız ben değilim.

Ne zaman haklı olurum bilir misin?

Senin istediğin gibi olursam Allâh'ım...

Kaynak: Sâmiha AYVERDİ , DİLE GELEN TAŞ, I. Baskı: 1999, İstanbul

[slideshare id=57414483&doc=dilegelenta-160123212819&type=d]

https://youtu.be/pcP9P4xdxe8

EY YÜREK YANIĞI

Anladım; ben sensiz olamayacağım, ey yürek yanığı!

Yeryüzünde senden başka hiçbir anahtar, şu önünde beklediğim kapıyı açmıyor. Gel, gel de gönlümün içinde dön ve bana o muhteşem kapıyı açıp ardına daya!

Geceyi ürpertip coşturan ben değilim; sensin ey yürek yanığı! O gece ki, elimde hırpalanmaktan bezmiş gibi, bak, işte vakitsiz kaçmaya uğraşıyor. Ben ise, ölüm dirim boğuşuna düşmüşler misâli, isyanla teslimiyetin çalkantısı arasında onu sımsıkı tutuyorum. Kollarımı boynuna doluyor, kulağına da, kimseye söylemediğim kelâmı fısıldıyorum. Ammâ belki de güneş, sırma saçaklı perdesini ağır ağır kaldıracak ve ona altın telli kaftanını giydirip, yalvarsam da yakarsam da gene elimden alıp götürecek.

Bu gece dağları sırtıma yüklesem ağırlık duymayacağım. Göklere tırmanıp yıldızdan yıldıza atlasam yorgunluk çekmeyeceğim. Kâinâtı kucaklayıp göğsümde ezsem kanmayacağım, doymayacağım. Zîrâ bütün haşmetinle can evime geleceğin tuttu ey yürek yanığı!

Dünyâ dünyâ olalı, seni anlatmak, beyâna getirmek için kâinâtın dudakları kurumuş, nefesi kesilmiştir. Ne çâre ki anlatanla dinleyen, dertle derman gibi, hep birbirleriyle nizâda hep birbirlerine yabancı kalmışlardır.

Kulağıma bir ses çalınıyor. Esâretine gönül verdiğim için beni kınayanlar olduğunu duyuyorum. Haklı haksız diye iki ayrı renk isbat etmekten utanır olduktan sonra, ne diye gam çekeyim? Yeryüzünün endâzeleri ile ölçüp biçenlere nasıl hak verilmez? Acaba onlara, sana esîr olduktan sonra âzatlığın tadına dudak değdirdiğimi söylesem mi dersin, ey gönül yanığı?
**

Suçlu değilsin.

Yakıp yıktınsa da kabâhatin yok.

Benim dâvetlimsin; seni çekip çağıran benim.

Hışımla da gelmişsen, dedim ya, kabâhatli sen değilsin, benim, ey yürek yanığı!

Zamâna rüşvet verip kandırdım ve seni yolundan çevirttim. İlk iş hemen gönlümü nişanlayıp vurdun. Bir iken sayılıp hesaba gelmez zerrelere bölünüp dünyâlara dağıldım. Sonra da en küçük parçamı dahi mahdûda, fâniye harcamak istemez ettin. Asgardan, asgar olmuşsam da, günah senin değil, benimdir, benim..

Ey gönül yanığıl

Hasta değilim, sarhoş da sayılmam. Vakit vakit tutan nöbetlerim de yok. Bakıyorum, deli de demiyorlar, ammâ dîvâneleri neden bu kadar seviyorum? Neden aklını yağmaya verenlerle aram bu kadar iyi?

Yoksa haşmet ve azametinle gelip yüreğimi yaralarken, aklıma da mı bir pay ayırdın? Ona da mı bir ok fırladı, perişan etti, ey şâhâne dâvetlim, ey gönül yanığı!

Kaynak: Sâmiha AYVERDİ , DİLE GELEN TAŞ, I. Baskı: 1999, İstanbul

GENİŞ KANATLAR- NEYZEN TEVFİK

Neyzen Tevfik kaddese'llâhü sırrahu Efendim buyurdular ki;

Yazılmış alnına fa´ilin her ne ise reddi nâ-kabul
Hüner bu defteri almalı, hoşça dürmektir
Musaddaktır bu dava ta ezelden mühr-i hikmette
Cihana gelmekten maksat bu tatbikatı görmektir.

Allah Teâlâ'nın muradı bizden önce geliyor ve hata işlememiz ile
bizi affederek seviniyorsa,
günah benim olsun,
demek güzel bir şey değil midir?

Şeyh Galib kuddise sırruhu'l-azîz Efendimde buyurdular.

Tedbîrini terk eyle, takdir Hudâ'nındır.
Sen yoksun o benlikler hep vehm-ü gümânındır.
Birden bire bul aşkı bu tühfe bulanındır
Devrân olalı devrân Erbâb-ı safânındır.
Âşıkta keder neyler gam halk-ı cihânındır

YÂR'DAN YÂRİME SUALLER

Hakk'ın kullarını bâzı kul eyler,
Anı kul eylemez yine ol eyler.

Alan veren O dur bâzâr içinde,
Kimin bây ve kimini yoksul eyler.

.....

Bu sözün Yunus'u Mısrî değildir,
Lûgaz bunda muammâsın ol eyler.

Bilmem ki kaç zamandır, ağlarım.

Yalnızlıktan usandım diyemem, kul için yalnızlık olmaz.

Allah Teâlâ'm acizliğim içinde kavrulan sinemi yakan sorularım var, derdimi açacak bir dostun yok mu, diye yalvarıp dururken, günü geldi eşiğine toprak olduğum Efendime sordum dedim ki:

Ah Efendim!
Ne ibadetim, ne duam hiç sinmez içime. Bilmeyeydim siz erenlerimi, biraz mutlu olurdum belki yaptıklarımı beğenip kendimi önemserdim kuşkusuz. Ama işin aslı ben yokum ki. Bunu nasıl hal etmeli bilemedim ki. Ben bir tecelli isem benimle muradı nedir Allah Teala'mın?

Ey güzel can dostum. Kardeşim!

Allah Teâlâ'm buyurdu ki, **"Ben kulun beni düşündüğü gibiyim. Dilediği gibi düşünsün"** (Buhari, Tevhid, 15; Müslim, Dua ve Zikir, 21.)

Bunun manası, âlemleri yaratan olduğum halde kulumun seviyesine inerim, kulumla sevinir, kulumla üzülürüm. Bilemediği yerden ona tecelli etmem. Ben beraberim.

Benim derdim kulumdur, kendisinden tecelli ederim ki, varlığım Onunla bilinsin..

Devan ben, derdim sen; bazen sen devâ ben derdin olurum.

Hâkimest yef'alullah-ı mâyeşâ
O zi ayn-ı derd engîzed deva

"Allah Teâlâ hâkimdir, istediğini yapar; o, derdin içinden deva çıkarır" (AYVERDİ, Sâmiha, Âbide Şahsiyetler, İst. 1976, s.10)

Kendi zatımda kendimi bildiğim halde, kulum benim her şeyim, demek istemiştir.

Eğer nefsimin tümüyle emrindeysem nasıl bakarım ruz-i mahşerde cemaline?

Ey kardeşim!

Eğer nefis olmasaydı teklifin bir manası kalmazdı ki. Bazen kendine pay çıkardığın zamanlar oluyor. Bu olmalı. Bu nefsinde Allah Teâlâ'nın tam olarak tecelli ettiği zamana tesadüf eder. Bu hal çok uzun süreli değildir. Çünkü nefsin hemen bunu anlar. Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurmadı mı

"Bu din, çok sağlamdır. Onunla, yumuşak bir tarzda uğraş; Allah'a ibâdeti, nefsine nefret ettirme. Zîrâ bineğini yoran insan, ne yol alabilir, ne de bir binek bırakır". Şihabu'l Ahbâr-(720)

Eğer halin hep acizliğini korusa idi kendine gelemeyen sarhoşlar gibi her şeyi bırakıp giderdin. Kıyamet günü Hz. Şeyh Abdülkadir Geylâni kuddise sırruhu'l-âlî Efendim niyaz etti ki,

"Ya Rabbî hesap günü beni kör haşr eyle ki, beni iyi bilen dostların önünde mahcup olmayayım. Onlar beni görsünler, fakat ben onları görmeyeyim" dedi. Hazret kul olmanın acizliğini kabul ettiğini belirtiyor. Yüce dostların bu denli korktuğu yerde bize de korku gelebilir. Bu nedenle biz büyüklerimizin sepetine girmeyi bugünden kabul ederiz. Sepetin içinde çürük sağlam aranmaz.

"Birgün dervişin [ihvan] biri Sivaslı İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak kuddise sırruhu'l-âlî Efendi Hazretlerine gelmiş demiş ki

" Bu tarikat dersini geri alın. Ben yapamıyorum"

Bunun üzerine şefkatinden Efendi Hazretleri buyurur ki;

"Gardaşım! Bugün misafirimiz ol yarın düşünürüz" Bunun üzerine adam o Sivas'taki Çorapçı Hanı'nda kalmış ve o gece bir rüya görmüştür. Rüyasında kıyamet kopmuş. Sırat köprüsü kurulmuştur. İhramcızâde İsmail Hakkı Efendi Hazretleri kolunda bir sepet ile Sırat Köprüsünü geçip öbür tarafa vardıklarında sepeti ters çevirip içindekileri dökmüş. Adam bakmış ki, sepetten dökülenler hep ihvan arkadaşlarıdır. Ertesi gün özür dilemek için Efendi Hazretlerinin yanına geldiğinde, buyurur ki;

"Ne o Gardaş, sen de mi, sepete girmeye geldin" Adam Efendi Hazretlerinin elini öperek özür dilemiştir.

Allah Teâlâ ve dostları bir kere kabul ettiler mi, daha bırakırlar mı?

Yapan, yaptıran, fail, fiil hepsi Rabbimden ise ölmeden önce ölmek biz acizlerin elinde mi?

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Efendimiz kulluğumuzun durumunu açıklarken :
"Ben de sizin gibi beşerim" ve **"Ben beşerin gazab ettiği (öfkelendiği, kızdığı) gibi gazab ederim"** (kızarım, öfkelenirim), ile açık kapıları göstermiştir. Daha sonra;
"Eğer siz, hiç günah işlememiş olsanız, Allah, günah işleyen bir topluluk getirip, onların günahlarını bağışlar, sonra da onları cennete koyar". Şihab (869)

Eğer biz günah işlemese idik, Allah Teâlâ neyi affedecek, neden dolayı sevinecekti. Bizim günah işleyeceğimizi/hata yapacağımızı nefsimize uyacağımız zaten biliyordu. O bizim günahımızdan rahatsız değildir. Neyzen Tevfik kaddese'llâhü sırrahu Efendim buyurdular ki;

Yazılmış alnına fa´ilin her ne ise reddi nâ-kabul
Hüner bu defteri almalı, hoşça dürmektir
Musaddaktır bu dava ta ezelden mühr-i hikmette
Cihana gelmekten maksat bu tatbikatı görmektir.

Allah Teâlâ'nın muradı bizden önce geliyor ve hata işlememiz ile
bizi affederek seviniyorsa,
günah benim olsun,
demek güzel bir şey değil midir?

Şeyh Galib kuddise sırruhu'l-azîz buyurdular.

Tedbîrini terk eyle, takdir Hudâ'nındır.
Sen yoksun o benlikler hep vehm-ü gümânındır.
Birden bire bul aşkı bu tühfe bulanındır
Devrân olalı devrân Erbâb-ı safânındır.
Âşıkta keder neyler gam halk-ı cihânındır

Rabbim lütfetmez ise nasıl ona layık kulluğun zerresini hal edeceğiz?

Atâi kuddise sırruhu'l-âlî Efendim buyurdular ki: **"Taat ve ibadetine senden kaynaklandığı için sevinme. Ancak Allah Teâlâ'nın lütuf ve hediyesi olarak senden sudur ettiği için sevin, "de ki bu Allah Teâlâ'nın fazlı ve rahmeti sebebiyledir. İşte bununla sevinsinler"**
Kulluk demek noksanlığını idrak edebilmektir. Bunu bildinse, her şey senin için tamam olmuş demektir. Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Eğer hiç günah işlemeseniz, şahsen ben, sizin, bundan daha beter bir günah işlemenizden korkarım; o da, kendini beğenmişliktir, kendini beğenmedir". Şihab (870)

Bu içimdeki sorgu yangını nedendir?

Ey Can Kardeşim!
Sana sorduran yine odur. Sormak için bilmek gerekir. Onu tanımaya başladıkça sormaya başlarsın. Asıl sormayı bıraktığın zaman sıkıntın var demektir. Soran mahcuptur. Mahcup olan, Allah Teâlâ katında değerlidir.
Atâi Efendim **"Kendisine Tevazu isnat eden kişi hakikatte kibirlidir. Çünkü tevazu yükseklikten iniştir. O halde mütevazı olduğunu iddia ettiğin zaman kibirlisin demektir."**
Sen sor sorgula ki, gururun kırılsın, varlığın elinden alınsın.

Pirim, sulanım Hazreti Niyazi kuddise sırruhu'l-âlî Efendim buyurdu ki:
[Şöyle ki: Allah Teâlâ mahlûkatı yaratmış, her şeyi tam yerli yerince koymuştur.
Bir kul, Allah Teâlâ'nın fiillerinden kendi ilmine, zevkine ve tab'ına aykırı olan bir şeyi sormak isterse Allah Teâlâ onun basiret gözünü açar ve kul Allah Teâlâ'nın o şeydeki hikmetini görür. Bu suretle kul, zaruri olarak kalbinden niçin, nasıl sorularını çıkarır ve artık ondan hayret etmez. Onu yerine layık görür. Artık hiç bir şeyin sinek kanadı kadar fazla yahut eksik tarafını dahi Rabb'ına sormayı kendine yakıştıramaz. **Elbette bir hastalığın, bir kusurun, bir eksikliğin, bir fakirliğin, bir zararın, bir cehlin, bir küfrün kaldırılmasını doğru bulmaz.** Allah Teâlâ'nın insanlara ezelde taksim ettiği rızkı, eceli, kudreti, aczi, taati ve masiyeti değiştirmeyi istemez. **Eşyayı olduğu gibi görür.** [kendini tanır] Bunların hepsini, içinde hiç zulüm olmayan, sırf adalet ve eksiksiz sırf kemal, hiç bozukluğu, eğriliği büğrülüğü olmayan tam doğru kabul eder. Her şer zannettiğinin altında bir hayır vardır ve her zarar sandığı şeyin

sonunda bir fayda vardır. **Bir zaman zulmetin kapladığı bir şeyi, başka bir zaman nur kaplar.** Allah Teâlâ cömert, kerim ve merhametlidir. **Yaratıklarına asla cimrilik etmez. Onların yararına olan bir şeyi kendine alıkoymaz.** İşte bu, ikinci bir soru daha meydana çıkarır ki keşf erbabı bunu sormaktan ve buna cevap vermekten menedilmişler, bilginler bunda hayrete düşmüşlerdir.
"Bizi buna ileten Allah'a hamdolsun. Allah bize hidayet etmeseydi, biz hidayete eremezdik." (A'raf, 43)- (ATEŞ, 1971), İrfan sofraları-Onuncu sofra

Niye halime razı değilim?

Ey Canım Kardeşim!
Allah Teâlâ'ya giden yollar nefesler/nefisler sayısıncadır, denilir. Sonsuzluğun olduğu bir zâta ulaşmada sakin kalmak durmak demektir. Durmak seyr-u sülükte yoktur. Kendini bulana kadar devam edeceksin. Kuddise sırruhu'l-âlî Ziya Baba'm buyurdu ki;

Âşık özün bilmeyince
Bilebilir mi kendini
Emmâreden geçmeyince
Bilebilir mi kendini
*
Kuyûdâtı terketmeden
Zühd ü tâatdan geçmeden
Vahdet şarabın içmeden
Bilebilir mi kendini
*
Âşk bahrine dalmayınca
Rehberini bulmayınca
Mürşid pendin tutmayınca
Bilebilir mi kendini
*
Hak yoluna varmayanlar
Nasibini almayanlar
Hakk'ı ayân görmeyenler
Bilebilir mi kendini
*
Ne var onsekiz bin âlem
Bir fazla vücûd-i Âdem
Bilmeyen bunu dem-â-dem
Bilebilir mi kendini
*
Abdal Ziya aç can gözün
Ki zât-ı mutlaktır özün
Tanımayanlar Hak yüzün
Bilebilir mi kendini

" Seyreyle neylerse Mevla'm güzel eyler" düsturunu bu akıl bende olduğu sürece sorgusuz, sualsiz nasıl hal edeceğim. Bu düstur yoksa fiiller aleminin düsturu değil mi?

Pirim Hazret-i Niyazî-i Mısrî kuddise sırruhu'l-âlî Efendi On Birinci Sofrasından hisse çıkarabiliriz.

Bin altmış yedi senesi Rebiu'l-ahir sonlarında bir gün kulların çokluğunu, fakat abidlerin azlığını, zahidlerin nadir olduğunu, ariflerin de yani ariflerden Allah Teâlâ'ya yaklaştırılmış olanların azdan az olduğunu; çoğunluğu fasıkların, asilerin ve kafirlerin teşkil ettiğini ve bana göre bunların Allah Teâlâ'nın rahmetinden uzak bulunduğunu düşünüyor ve kendi kendime diyordum ki: **"Acaba bu çoğunluğun hali ne olacak? Biz iyi biliyoruz ki Yüce Allah Erhamürrahimin'dir. "** Bunun sırrının, Allah tarafından açılması için kalbimin burçlarında dolaşıyordum. Birden bana iki kanatlı büyük bir kapı açıldı. Kanatlarından birine şöyle yazılmıştı: **"Bu, dünyanın sırrıdır. "** ötekine de: **"Bu, ahiretin sırrıdır. "** yazılı idi. Kapının hemen ardında güzel yüzlü, mütenasip endamlı, yüzünün nurundan Güneşin utandığı bir genç gördüm. Bana dedi ki: **"Sana dünya ve ahiretin sırrı açıldı. Üzerindeki beşeri elbiseyi, ve izafi varlığı (vücudu) at, kapıdan içeri gir. Tuhaf bir şey göreceksin ve sana ledünni ilimler açılacak, Yüce Allah'a yakın ve uzak olanı bilecek ve dertlerden kurtulacaksın. "** Çıkardım ve kapıdan içeri girdim. Bana nurani bir elbise giydirdi. Bir de baktım ki ilmim ve anlayışım, kulağım, gözüm bütün iç ve dış duyularım başka bir ilme, başka bir anlayışa, başka bir kulağa, göze ve yeteneklere değişti. Günüm, **"Arzın başka bir arza, göklerin başka göklere değişip herkesin tek kahredici Allah'ın huzurunda duracağı gün" oldu. Ve: "O'nun vechinden başka her şey helak olacaktır. "** ayetinin manası meydana çıktı. Bildim ki Rabbımın bana giydirdiği elbise, Hakani varlıktır. Sonra o halimle yaratılmışlara baktım. Gördüm ki benim zannımda abid, zahid, veliyyullah olanların çoğu Allah'tan ve O'nun rahmetinden uzaktır. Onunla Allah arasında gösterişten, işittirmeden, kendini beğendirmeden, nefsini temize çıkarmadan, böbürlenmeden, kendi nefsi yahut insanlar hakkında Allah'a kötü zan taşımaktan, ya da zahiren kendinden aşağı olana hakaret gözüyle bakmaktan meydana gelen bir perde vardır. Halbuki kendisi iyi yaptığını sanıyor. Ve zannımda fasık, asi, riyakar, sapkın, bid'atçi, mülhid, zındık olanların çoğunu da Allah'a yakın, Allah'ın dostu, O'nun sevgilisi gördüm. Bunlar, kalblerinde bulunan üzüntü, zillet, hulus, Allah'ı bilme kendi nefsi ve diğer kullar hakkında Allah'a iyi zan besleme, herkese tevazu gösterme gibi sebeplerden bir sebeple Allah'a yaklaşmışlardı. Ve gördüm ki uzaklaştırıcı sebeplerin en kuvvetlisi kibir ve şöhret; Allah'a yaklaştırıcı sebeplerin en kuvvetlisi de tevazu, ve mahviyettir. Aslında yakınlık ve uzaklık varlığı olmayan mevhum şeylerdir ya. Sonra bana: **"Benim velilerim, benim kubbelerim altındadır, onları benden başka kimse bilmez. "** Kudsi Hadisinin sırrı açıldı. Allah Teala'nın örtüsüyle ayıp kubbelerinin altında gizli olan velileri kimse bilmez. Bunları, izafi varlığı atanlar bilirler. Peygamber salla'llâhu aleyhi ve sellem Efendimiz buyurmuştur: **"Varlığın öyle bir günahtır ki onunla hiçbir günah mukayese edilmez. "**

Sonra Hakkani vücudu giydim, ve öylece ikinci defa halka baktım. Bu defa bütün mahlukatı Yüce Allah'a yakın gördüm. Gözüm önceki bakışında aldanmış olduğundan üzüntü içerisinde bana döndü. İmam Şatıbi bu görüş makamında bir beyit söylemiş:

"Bütün insanlar mevla sayılır; Çünkü Allah'ın kazasına göre bir iş yapıyorlar. "

Sonra bana daha başka sırlar ve bilgiler de açıldı ki onları ifşa etmek helal değildir. İşte o vakitten beri o görüş ve o varlık benden hiç gitmedi. Evvel ve ahir Allah'a hamdolsun.

Efendim, dua buyurunuz; dünyadan, günahtan, sevaptan, ahiret düşüncesinden uzak olayım.

İnsan küçüklüğünü bildikçe bu halden azade olur. Hep aynı kurnadan içmiyor muyuz. Dualarımız biribirimizindir. Sonra kabul olmayan dua yoktur. Ancak beşer olduğumuz için korku ve ümit bizi rahmetinin sonucu olarak heyecan içinde bırakır.

"Allah Teâlâ duâda ısrâr edenleri sever." [Suyuti, Camiü's-Sağîr, 2, 1876]

"Israrla talepte bulunduğun halde duânın kabulünün gecikmesinden ötürü bana icabet edilmedi diye umutsuzluğa karamsarlığa düşme. Çünkü Allah Teâlâ vereceğine kefil olmuştur. Ancak senin kendine seçtiğini değil sana uygun olanı dilemiştir. Ve senin istediğin zamanda değil, kendi istediği zamanda sana verir."

> *Ey Efendim,*
> *Hiç olayım. gölge olayım, erenlerimin yolunda toz olayım, ömrümü tamamlamadan sadece bir an Allah Teala'ma layık bir kul olayım.*

Ey Kardeşim, Zaman içinde bir an onlara yöneldiğinde onlar seni bırakırlar mı. Daha bahsettiğimiz bir mesele vardı. Onları tekrar edelim.

İstanbul'da Koca Mustafa Paşa civarında bir berber var imiş. Bu zat, müslüman ve muvahhit, beş vakit namazındadır. Lâkin öyle dervişliği olmayıp ancak Pîrân-ı İzâm kaddesallâhu esrârahum Hazretlerinin ism-i şerifleri zikr ve söylenince, elinde her ne var ise, derhal yere bırakıp baş kesip

"Kaddesallâhu sırrahu'1-azîz" der imiş. Bunun bu hâli insanlar arasında meşhur olmuş. Meselâ bir adamı tıraş eder iken, diğer adam tarafından

"Ya Hazret-i Mevlânâ!" denir imiş. O berber derhâl elindeki usturayı yere bırakıp baş kesip **"Kaddesallâhu sırrahu'1-azîz"** der imiş. Tekrar usturayı alıp meşgul olurmuş. Bu sefer de diğer adam tarafından

"Ya Hazret-i Abdülkâdir Geylânî!" denir imiş. Yine derhal elinden usturayı bırakıp anlatıldığı şekilde takdis eder imiş. Yine tıraşa meşgul olup bu sefer de diğer adam tarafından

"Ya Hazret-i Ahmed er-Rufaî!" denir imiş. Yine berber elinden usturayı bırakıp

"Kaddesallâhu sırrahu'1-azîz" der imiş. O tıraş olan adam da başı açık öylece bekler imiş ve ara sıra bunlara rica eder imiş ki,

"Canım biraderler, etmeyin, bırakın şu adamın yakasını tıraş olayım" der imiş.

İşte bu berberin hâli böyle imiş. Bir zaman sonra berberin eceli gelip Hakk'a yürümüş. Bu zatı götürüp defnetmişler. O gece ahbablarından bir zat bu berberi rüyasında görmüş. Sual etmiş ki,

"Birader nasıl ettin, münker ve nekir meleklerinin sualine cevap verebildin mi?" O berber, bu adama demiş ki,

"Vallahi birader, bir acep hâl oldu, münker ve nekir melekleri ile beraber on iki kimse hazır oldular, lâkin bunlar bildiklerim zatlar değildir. Yüzleri şems gibi parlar; hiçbir adam erenlerin yüzlerine nazar edemez, gözleri kamaşır. Bunlar birbirleriyle mücadele ederler ki, münker ve nekir meleklerinin sualine cevap ben vereceğim diye. Diğeri der ki, yok ben vereceğim, öbürüsü der ki, yok ben vereceğim. İşte bu mücadele ile hepsi sorulara cevap verdiler. Sonra bunlardan sual ettim ki,

"Siz kimsiniz?" Onlar buyurdular ki,

"Biz on iki tarîkin pirleriyiz. Sen dünyada iken, bizim ismimiz zikr ve anıldıkça, bize tazim edip takdis eder idin, işte ona mukabil biz de bu günde sana imdat ettik" buyurup gittiler"

diye berber olan zat o ahbabına söylemiş olduğunu ertesi günü o zat, berberin ahbaplarına böylece söyleyip müjde vermiştir. rahmetullâhi aleyhi.

**

Hazret-i Mevlânâ kaddesallâhu sırrahu'l-azîz Efendimizin hayâtında Mevlevî fukarasından bir zat, bir sefer esnâsında gider iken haramiler gelip bu dervişi soymuşlar, kamilen elbiselerini ve akçesini almışlar. O haramilerden birisi de başında olan sikke-i şerifi alıp kendi başına koyup alay yolu ile;

"Ne tuhaf külah!" demiş. Bir müddet sonra çıkarıp dervişe vermiş.

Bir gün Hazret-i Mevlâna Efendimiz mürîdânına ders okutur iken murakabeye varmışlar. Bir müddet murakabede durup, sonra başını kaldırıp yine ders ile meşgul olmuşlar. Dersten sonra, bazı yakın müridler bu esrardan sual etmişler. Buyurmuşlar ki,

"Bir tarihte bizim fukaramızdan bir dervişi haramîler soymuş idiler. Onlardan birisi alay olsun diye bizim alâmet-i şerifimizi alıp başına koyup bir müddet başında kalmış ve sikkemiz altına girmiş idi. Şimdi o adam rûhunu teslim ediyor idi. Şeytan gelip onun imanını çalmaya çalışıp gayret ediyordu. Onun imanını koruyarak şeytanı uzaklaştırıp ve kovdum ve imanla ruhunu teslim etti. Zira ki, bizim alâmet-i şerifimizi az bir müddet başına koyup durdu, bize lâyık olan budur ki, o zamanda ona imdat edelim" buyurmuşlardır.

(Aşçı İbrahim Dede, Aşçı Dede'nin Hatıraları, hzl. Mustafa KOÇ-Eyüb TANRIVERDİ, İstanbul, 2006, c. II, s.741-742)

Ya da hiç isteksiz olayım. Biliyorum ki, istemekte rıza makamının zıttı değil mi?

Ancak Allah Teâlâ bizim dua etmemizi istiyor. Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdular ki;

"Allah nezdinde, duâ kadar makbûle geçen bir şey yoktur". (751)

"Rikkatli [kalbinizde incelik olduğu zaman] anlarınızda duâ etme fırsatını kaçırmayın; zirâ onlar, birer rahmettir". (447)

Biz Rabbimizin emrini yaparken, kalbimizin yönünü serbest bırakır, icabet konusunda ısrarcı olmayız.

Gönlüm, kafam karmakarışık. Size yazarken şu an gözlerim neden ağlıyor?

"Kalbin üzülmesi nefse hoş gelir. Boş işlerle uğraşmakta ruha eziyettir."

"Arifin kalbinde bir yer vardır ki, mesrur olmaz. Münafığın kalbinde bir yer vardır ki, mahzun olmaz."

"Kalbin güzel duygularla dolu olan dünya ve ahirette mesut olur." (Hacı Hasan Akyol; Tasavvurat-ı Hayriyyem)

İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak kuddise sırruhu'l-âlî Efendimizin bir münacaatı şu oldu

"Ey Hâlık-ı kâinat! İlticâgâhım ancak sensin.

Üzüntü ve sürûr zamanımda da sana yalvarırım.

Günahlarım büyüktür, fakat senin affın ondan daha büyük değil midir?

Münâcatımı işitiyorsun. Gönlümde muhabbetini eksik etme. Beni bin yıl ateşinde yaksan yine senden ümidimi kesmem.

Rehberim sen olursan, hiçbir vakitte gümrah (yolunu kaybetmiş, sapıtmış, azmış) **olmam. Sen bana yol göstermezsen ilelebet dalâletten kurtulamam."**

"Yâ İlâhi!

En büyük korkum, beni kapından tard edecek olursan ne yapacağım.
Senin yükselttiğini kimse alçaltamaz.
Senin alçalttığını kimse yükseltemez.
Hâlik sensin, hakîm ve âlim olan sensin, ilmin her şeyi kaplamıştır, rahmetin her şeye şamildir.
Felâketzedelere yardım eden, musîbetzedelerin imdadına yetişen, kalbleri kırılanlara teselli veren Sensin.
Kullarına yardım için daima hazırsın.
Bütün esrar ve efkârı bilen Sensin.
Bütün nimetleri bahşedensin.
Fakirlerin dostu sensin.
Sadıkların, tahirlerin [temizlerin] **yardımcısı sensin.**
Yardımını isteyenlerin hepsine yardım edersin"
"Ya Rabbî!
Biz aciz, fakir, nakıs, zayıf ve fânî kullarınız.
Ebedî ve ezelî olan, zengin ve kudretli olan, rahîm ve alîm olan sensin.
Senin marifet ve muhabbet nurunu arıyoruz.
Muhabbet ve marifetini ihsan eylemeni;
Günahlarımızı affeylemeni niyaz ediyoruz."

> *Efendim sizinle görüşmeden neden duramıyorum hep bir şey olmasını bekleyerek size bakıyorum? Olmayınca niye gönlüm kararıyor?*

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem **"Ruhlar toplu ordulardır. Onlardan ezelde Allah Teâlâ yolunda birbiriyle tanışanlar anlaşır, Allah Teâlâ uğrunda tanışmayanlar ise dünyada zıtlaşırlar"** (Buhari) buyurdu. Yollar, gönül makamında tekleşir. Sen, ben yoktur; beraber doğar, beraber ağlar, beraber güler, beraber ölürüz.

Seyyid Hasan Şazelî kaddese'llâhü sırrahu'l azîz aleyh bir duasında dedi ki;
"Ya Rabbi günahımızı sevdiğin kimsenin günahından eyle.
Hasenatlarımızı da ona buğz ettiğin kimsenin hasenatından eyleme.
Çünkü buğz ettiğin kimsenin hasenatı olmaz, sevdiğin kimsenin de günahı olmaz.
Her şey senin sevgine bağlıdır. Sevdiğin kimsenin zilleti, sevmediğin kimsenin izzeti olmaz. "

Sözü Ziya Baba'mla biterelim.

Bir garibim nideyim
Ben ağlarım yâr güler
Hâlim kime söyleyim
Ben ağlarım yâr güler
*
Yâd edin bu şaşkını
Olmuşum yâr düşkünü
Yollardayım kış günü
Ben ağlarım yâr güler
*

Menzil uzak, varılmaz
Yârin hâli sorulmaz
Yedi derya aşılmaz
Ben ağlarım yâr güler
*
Kuş olup kanat açsam
Yâr diyarına uçsam
Ol yâr ile kavuşsam
Ben ağlarım yâr güler
*
Rûz ü şeb inletirsin
Sözünü dinletirsin
Gelmeyip bekletirsin
Ben ağlarım yâr güler
*
Ne bostan ne bağım var
Ne şöhret ne nâmım var
Gurbette bir yârim var
Ben ağlarım yâr güler
*
Abdal Ziya iniler
Açmış tomurcuk güller
Bülbül ağlar gül güler
Ben ağlarım yâr güler

İhramcızâde İsmail Hakkı

NEDEN İSTEDİN Kİ?

Üstadım Molla Lütfi kuddise sırruhu'l-âlî Efendim ile sohbet ederken hep içimdeki yangın söneceğine yüzlerce kat daha artar.

-Hayalime sığmayan bir büyük zât, küçüklüğü kesinleşmiş bir kulunu neden sorgular ki?

Bu tür sorulardan artık bıkmıştım.

-Be neyim, O kim? Neden istedi ki?

Yıllarca kesilmeyi bekleyen ağaçlar gibi sürekli devrilip duran bu **sinemin** kalkacak takati kalmadı.

Herşey bitmiş gibi son deminde birde vurgun vurup, **yakmak** mı lazımdı?

Yanan benim. Fakat dumanım bir baş yukarı çıkamıyor, içinde boğulup kalmışım.

-Nerdesin, Ey güzeller güzeli!

Perişan halimle, sana layık olmayan küçüklüğümle ben, lutf-u ihsanına nail olmayı dahi hayal edemiyorum.

Kulluğuma değil, Seni bildiğime yanıyorum. Eğer üstüme bassaydı bir kulun, değerli olduğumu biraz düşünürdüm. Hiç üzerine pislik bulaşmış bir taşa, basan görüldü mü?

-Ben Sana layık olacak bir amel yapamadığıma değil, Seni bildiğime yanıyorum.

Neden istedin ki, değerli kılmak için, yoksa eğlenmek istediğin bir şeyim olsun, diye mi? Benden, ikisine de yarar bir şey olmaz ki.

Gönderirsin iki kulunu, Molla Lütfi Üstadım gibi çok ileri gidiyorsun diye astırırsın, değil mi?

İsyan değil bu, canım yanıyor, sesim duyulmuyorda değil ki.

….

Üstada asılırken ne dediğini sordum. Bana "sus" dedi.

"Onun hakkında çok söz söylenmez ve Ondan bir şey istenilmez. Beni sevdi. Biraz ifşa ettim. Hemen kullarına astırdı, mezarımı dahi yerinde bırakmayıp kaç kere yerle bir etti. Burada söz yok, sormak hiç yok, dedi.

-Ne var ? dedim.

-Sen var mısın ki? Asan O, asılan O. Yakan O, yakılan O. Şimdi durma git yalandan bile olsa kulluğunu et. Ancak O'na yalandan kulluk edebilirsin. Ben hakikatini söylediğim için, asılmamı istedi. Sen küçük, O ise hayal edemeyeceğin bir büyük. Hakkıyla kulluk senin neyine.

Sordum:

-Üstadım, Neden istedi ki?

-Bildiğimin ucunu gösterdim, beni velilerine astırdı. Biraz daha fazla söylesem, peygamberlerine astırırdı. **Sen var git elinden geldiği kadar kulluk et. Bunun riyası ihlası var diye söyleyenlere inanma. O'na ihlasla dahi kulluk edemezsin.** Eğer biraz bildiğimi bilseydin açlık hissini/insanlığını kaybederdin. Çünkü bilenler cahildir, bilmeyenler değil ki. Onun için

insan ne kadar cahil demedi mi? Bunu tevil edenler, bilgisizlikle yorumladılar. Asıl bilgin artarsa cahilliğin ortaya çıkar. Bilmeyenin cahili olur mu ki?

Üstadım ah çekip giderken, ben bir küçük karıncanın canımı yakışıyla ayıktım. Bir karınca ile bulunabildiğim yerden yukarılara neden bakıyordum ki?

İskender Efendimin sözlerini dinlemeye koyuldum.

"Ey Allah'ım!
Senin sebep olduğun kutsal rızana bende bir neden olabilir mi?
Sen zâtınla zenginken, sana ulaşacak ve senin menfaatine benden bir zenginlik ve menfaat olabilir mi?
Eğer sana karşı adalet sıfatı icra edilirse küçük günahın yok, eğer sana lütuf sıfatı icra edilirse büyük günahın yoktur."
"Ey Allah'ım!
Bana karşı şefkat ve merhametinin büyüklüğü karşısında beni Senden hangi şey perdeleyip ayırabilir ki?"
"Ey Allah'ım!
Şu büyük cahilliğime rağmen bana karşı ne kadar lütufkârsın!
Şu çirkin işlerime rağmen bana karşı ne kadar merhametlisin!"
"Ey Allah'ım!
Benden, kötülüğe (küçüklüğüme) yakışan işler, Senden ise keremine (zâtının büyüklüğüne) yaraşan işler beklenir."
"Nefis ve dünya arzuları bir kalbin aynasında izleyip takip ettiyse, o kalp nasıl aydınlık verebilir? Nefsin şehvetlerine arzularına bağlı kimse Allah Teâlâ'ya doğru nasıl yolculuk yapabilir?
Gafletin cenabetinden yıkanmayan kimse Allah Teâlâ'nın huzuruna nasıl çıkabilir? Günahlarından tövbe etmeyen kimse ince sırları nasıl öğrenebilir?"
"Ey Allah'ım!
Sana olan muhtaçlığımla yalvarıyorum. Sana ulaşması mümkün olmayan bir ameli kendime nasıl şefaatçi yapabilirim?"
"Ey izzetinin gölgeliklerinde gözlerin ihatasından münezzeh olan zat!
Ey mükemmel güzelliğiyle tecelli eden zat! Bütün eşyada zahirken nasıl gizli olabilirsin? Her an gözetleyici ve şahitken nasıl hazır olmayabilirsin?"

Aklım uçuyordu, şefkatli Efendim Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem onu bağladı:

"Eğer hayvanlar, âdemoğlunun bildiği gibi ölümü bilmiş olsalardı; siz, hiç semiz et yiyemezdiniz". Şihab-(863)

Bende dedim ki:

Ey biçare kul, insan olamadığını bil. Varlık ve yokluğun arasında olan sen, okunu fazla ileriye atma. Biraz sonra acıkır, bütün bu söylediklerini unutup dünyanın en güzel nimetini pisliğe çevirmek için sofraya oturursun. Orada ne Allah Teâlâ kalır, ne de kendin. Aslında taptığın açlık ve hayvanlığınla başbaşa kalırsın.

İhramcızâde İsmail Hakkı

EL VALİ

GÜLDÜR GÜL

Bugün ben pirime vardım
Pirin cemâli güldür gül
Oturmuş taht makamına
Taht-ı revanı güldür gül

*

Gülden terazi tutarlar
Gülü gül ile tartarlar
Gül alırlar gül satarlar
Çarşısı pazarı güldür gül

*

Toprağı gül, taşı gül
Kurusu gül, yaşı gül
Has bahçenin içinde
Serv-i revanı güldür gül

*

Gülden değirmeni döner
Anın ile gül döverler
Akar arkı, çarkı döner
Bendi, pınarı güldür gül

*

Ak gül ile kırmızı gül
Çift yetişmiş bir bahçede
Bakışırlar hâre karşı
Hân gül, ezhârı güldür gül

*

Gel ha gel SEYYİD NESİMÎ
Hak nefesi güldür gül
Şu öten garip bülbülün
Derd-ü figanı güldür gül

PİERRE LOTİ'NİN UĞRUNA ROMAN YAZDIĞI KADIN

10 Temmuz 2010 Cumartesi , Ümit Bayazoğlu Türkiye

Gerçek adı Hatice'ydi, yeşil gözlü bir Çerkez güzeliydi, Loti'ye gönül verdiğinde bir adamın üçüncü eşiydi...

Asırlar önce uğruna şiirler, romanlar yazılmış iki kadın var ki, bu gün dahi ruhları aramızda dolaşıyor. Bu kadınlardan biri "Fatma Hanım"dı desek, şimdi size bir şey ifade etmez. Fakat Makber denilince herkes, en azından çok kimse o ünlü şarkıyı bilir: "Her yer karanlık / Pür nur o mevki / Mağrip mi yoksa / Makber mi yarab?" Abdülhak Hamit bu şiiri, Beyrut'ta, genç yaşta ölen eşi Fatma Hanım için mezarı başında yazmıştı. Hamiyet Yüceses, Münir Nurettin Selçuk, Safiye Ayla bu şarkıyla ünlerine ün katmışlardı.

"Aziyade" ise Pierre Loti'nin uğruna roman döktürdüğü bir kadın. Son olarak onu bize NTV Yayınları hatırlattı, dünya klasiklerinin çizgi romanları arasında Aziyade de yerini aldı. Pierre Loti onu Selanik'te tanımış, İstanbul'da bulmuş ve saklı saklı buluşmaya başlamıştı. Kadının gerçek adı Hatice'ydi, yeşil gözlü bir Çerkez güzeliydi ve bir adamın üçüncü eşiydi. Kimileri Aziyade'nin gerçek olmadığını söyler. Bunlara göre; eşcinselliğiyle meşhur yazar, İstanbul'da yaşadığı kaçamakları maskelemek amacıyla sevgilisini sanki kadınmış gibi göstermiş ve ona Aziyade adını yakıştırmıştır.

Olabilir, romancının tahayyül dünyasına akıl sır ermez... Ancak şundan eminiz, Aziyade (yani Hatice) diye biri vardı, genç yaşta ölmüş ve Topkapı mezarlığında defnedilmişti. Nitekim Pierre Loti bu mezarı bulmuş ve önünde bir de hatıra fotoğrafı çektirmişti. Sonra romancının bu ilgisi tutkuya dönüştü. Yıllar içinde İstanbul'a her gelişinde Aziyade'nin mezarını ziyaret etti. Bunu bilen "varlıklı Türk dostları" Aziyade'nin mezarını sık sık tamir ettirip koruma altına aldılar. Hatta yazarın isteği üzerine, mezar taşının bir de kopyasını yaptırıp Fransa'ya gönderdiler ki, bu taş halen Fransa'nın Rochefort şehrindeki Pierre Loti Müzesi'nde sergileniyor. Kitabe: "Ah, minelmevt" diye başlıyor. 1297 (1879) tarihi altında "Abdullah Efendi'nin kerimesi Hatice Hanım" yazıyor.

Belki yazarın İstanbul'daki "varlıklı Türk dostları"nı merak etmişsinizdir. Mesela Aziyade'nin mezarının bakımını yaptıran Nuriye, Zinnur hanımlardı ki, bunlar diplomat Nuri Bey'in

kızlarıydı. Vaktiyle bu genç kadınlar, Lera adlı Fransız bir kızla beraber İstanbul'dan Paris'e kaçarak Loti'nin başına hem dert olmuşlar, hem de ona Les Désenchantes (Mutsuz Kadınlar) adlı romanı ilhan etmişlerdi. Nuri Bey aslen Fransız olup, Kırım Savaşı sırasında İstanbul'a gelmiş, Müslüman olup Osmanlı devletinin hizmetine girmişti. Aslı Fransa'da tanınmış Marki de Chateauneuf sülalesinden geliyordu. Aziyade'nin mezar taşının kopyasını yaptırıp Fransa'ya gönderen ise, yine o devrin ünlü bürokratlarından Keçecizade Reşat Fuad Bey'di.

Bugün Fransa'ya yolu düşüp de Pierre Loti Müzesi'ni ziyaret edenler, orada Aziyade'nin (imitasyon) mezar taşından başka yazarın İstanbul'dan götürdüğü daha birçok tarih eserle karşılaşırlar. Bunlardan biri ise koskoca bir cami mihrabıdır. Acaba Loti bunu ne zaman ve hangi camiden yürüttü?

İki dev şamdanı, vitrayı, şadırvanı, avizesi, iki rahlesiyle ve tüm seramikleriyle beraber olduğu gibi bir camiyi sandıklayıp Fransa'ya götürmesine nasıl izin verildi? Acaba ne zaman içimizden biri Loti Müzesi'nde yalnızlığa mahkûm edilmiş bu mihrabın gerçek öyküsünü araştırıp soracak?

Erişim: *http://www.ntv.com.tr/turkiye/pierre-lotinin-ugruna-roman-yazdigi-kadin,iRyH1VPRfUeR-T-gPZiqOQ?_ref=infinite*

MEZARLIKTA SAKLI AŞK HİKÂYESİ

- Nurdeniz ERKEN
- 24.09.2011

Fransız yazar Pierre Loti'nin romanına konu olan gizli aşkı Çerkes kızı Hatice'nin mezarını daha çok turistler ziyaret ediyor

Eski Topkapı Mezarlığı'nda, büyük mezar taşlarının arasına sıkışmış, başında ve ayak ucundaki yıllanmış ağaçların gölgesine saklanmış küçük bir mezar var. Bu mezarda buruk bir aşk hikayesi saklı duruyor. Yeşil gözlü güzel Çerkes kızı Hatice'yle Selanik'te tanışan ardından yıllar sonra İstanbul'da karşılaşan ünlü Fransız yazar Pierre Loti büyük bir aşka düştü. Sevdiği kadın bir başka adamın üçüncü eşi olsa da gizli aşkları sürdü ve bu aşk, yazarın Aziyade romanının konusu oldu. Ülkesine dönse de Hatice'yi unutamayan Loti aşk

acısına dayanamadı ve İstanbul'a geri geldi. Ancak Hatice'sinin ölüm haberini alıp yıkıldı. İstanbul'da karış karış sevgilisinin mezarını arayan Loti sonunda Hatice'yi Topkapı Mezarlığı'nda buldu, mezarına süslü bir mezar taşı yaptırdı. Türkiye'ye her geldiğinde mezarı ziyaret eden Loti'nin acısını bir nebze azaltması için Türk dostları yazarın isteği üzerine mezar taşının bir örneğini ülkesindeki evine gönderdi. **Bugün bir kopyası Rochefort'taki Pierre Loti Müzesi'nde bulunan Hatice Hanım'ın Osmanlıca yazılmış gerçek mezar taşı en son 1979'da Orhan Bayrak'ın kitabında fotoğrafıyla yer aldı ancak daha sonra kayboldu.**

Yıllarca kimsesiz bir mezar olarak kalan Hatice Hanım'ın kabri Topkapı Mezarlığı Eski Baş Korucusu İsmail Hakkı Altuntaş ortaya çıkardı. 2004'te mezara **"Burada kıymetli bir zat yatıyor, kaybolup giderse günah olur"** diyerek kendi imkanlarıyla bir mezar taşı yaptıran Altuntaş **"İstanbul'da bir çok tarihi şahsiyetin kayıp mezarını ortaya çıkartıp bakımını yaptırdım"** dedi. Altuntaş **"Bu Müslümanlık görevimdir, ne yaptıysam Allah Rızası için yaptım. Yeni nesil de bu önemli zatın yerini bilsin, ziyaret etsin, bir duayı eksik etmesin"** diye konuştu.

Mezarlık görevlileri ise **"Geleni gideni pek yoktur. Gelenler de genelde yabancı turistler oluyor. Fotoğraf çekip gidiyorlar"** diyor.

Erişim: *http://www.sabah.com.tr/yasam/2011/09/24/mezarlikta-sakli-hikyesi*

http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/5618/001582391010.pdf?sequence=1&isAllowed=y

http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,80391/taha-toros.html

http://www.sabah.com.tr/yasam/2011/09/24/mezarlikta-sakli-hikyesi

BÜTÜN MESELE İNSAN MIYIZ YOKSA HAYVANMIYIZDA

Hayvan olmak, kurban olarak doğan demektir. Bu halin üzülecek tarafı Tanrıdan ayrı düşmek tehlikesi ile karşı karşıya kalınmasıdır.

İhramcızâde İsmail Hakkı

Bizleri yaratıp ve daha sonra dünyaya gönderen Allah Teâlâ karşısında, insan, hep sorgulayıcı olmuştur. "Neden", "niçin" demekten kendimizi alamadığımız dünyada, birçok düşüncelerimizin/fiillerimizin sonucunu da göremeden, dünyayı terk edip gitmekteyiz.

Ölümden sonra ne olacak?

Olursa, nasıl olur?

… uzayıp giden bu sorulara hak ve batıl çizgisinden olarak, bir önceki nesilden aktardığımız/kazandığımız bilgilerimizle yön veririz. Şu an için, bulunduğumuz kısıtlanmış hayatımız da, birçok şeyin cevabı da, hemen hemen yok gibidir. Meseleye özgürlük ile başlayalım.

Hepimiz özgürüz diyoruz. Özgür olmadığımızı iddia etmek en radikal dincinin dahi kabul edemeyeceği bir fikir olarak karşımıza gelir.

Gerçekten özgür müyüz?

Ruhların özgürlüğü bedene dahil olduğunda kısıtlanmıştır. Ruhumuzun, beşerî bedenindeki hali bir özgürlüğe benzememektedir. Kısıtlanmış alan içerisinde bize tanınan özgürlük hakkı, beden kapasitesi miktarı açısından serbest/geniş gibi olurken, bir ötesinde, o kadar olmadığını görebiliyoruz.

İşte sınırlandırılmış alan içerisinde bahşedilmiş bu özgürlük ile Allah Teâlâ'ya kulluğa davet edilmişizdir. Sonuç olarak özgürlüğümüze hangi taraftan baktığımıza bağlanır ki, aşağıdan yukarıya [ulviyete] köleleşen, tersi durumda [süfliyette] ise gitgide özgürleşen bir hayatımız vardır.

Kısıtlanmış alan özgürlüğümüzden sonra buluşacağımız ölüm hadisesinde, karşımıza sunulan hesap verme tehdidi/faktörünü ele alınca, yarı özgür olduğumuz bir halin sonucunda, söylenildiği kadar cennet ve cehennemin hepimize sunulmayacak kadar değerli olduğu görünüyor. Çünkü hesap konusunda savunma hakkımız elimizden alınmış olarak huzura çıkarılacak kadar tescil ve kayıt altına alınmış bir sicilimiz olduğunu düşününce işin zorluğu ve korkunçluğu meydana çıkıyor. [Gerçekten dünyada bile muhakeme olmak çok zor iştir.]

Bulunduğumuz alemde/ahirette sorguya tabi tutulacak üç sınıftan bahsediliyor. **İnsanlar, cinler ve hayvanlar.** Aslında bu beşeri planda görünen ve görünmeyenin sorgulandığı durum yanında ara sınıfın varlığını da gösteriyor ki, onlarda hayvanlardır.

İnsandan bir üst sınıf olarak bahsedilir. Çünkü insanın bir kategori yüksek olarak cinlerden farklı olarak görünen ve görünmeyen tarafı bulunmaktadır. Ruhu/nefsi. **Görünmeyen tarafında varsayılan hayvanlığı nedeniyle denilir ki, Kamil olmayan insanlar hayvan gibidir.**

Allah Teâlâ Kurân-ı Kerim' de buyurdu ki;

> And olsun ki, cehennem için de **birçok cin ve insan yarattık;** onların kalbleri vardır ama anlamazlar; gözleri vardır ama görmezler; kulakları vardır ama işitmezler. **İşte bunlar hayvanlar gibi** hatta daha sapıktırlar. İşte bunlar gafillerdir. [A'raf, 179]

> Yoksa sen, onların çoğunun gerçekten (söz) dinleyeceğini yahut düşüneceğini mi sanıyorsun? Hayır, onlar hayvanlar gibidir, hatta onlar yolca daha da sapıktırlar. Furkan, 44

İşte sorun burada başlıyor, **insan ama, hayvan olanlar.** Eğer bir insan hala hayvan sınıfındaysa bunun varlığı üzerinde bir verilecek uhrevî hüküm ne olacaktır? Düşünelim.

Hayvanlar diriltilecek, mahşer yerine getirileceklerdir. Bu hususta iki âyet meâli şöyledir:

"Vahşi hayvanlar bir araya toplandığında,.." (Tekvir, 81/5)

"O öyle bir gündür ki, insan kendi eliyle işlediklerine bakar. Kâfir de, 'Ne olurdu, ben bir toprak olsaydım.' der." (Nebe, 78/40)

Bu âyetlerin tefsirinde Abdullah bin Ömer, Ebû Hüreyre ve İmam Mücahid'in rivayetlerine göre, Cenab-ı Hak mahşer gününde hayvanları da diriltip huzuruna getirecek, birbirlerinden haklarını alıp ödeştirecek, sonra da onlara, ***"Toprak olun."*** buyuracak, sonunda onların hepsi de toprak olacaklardır. Hayvanların bu haline gıpta ile bakan kâfirler, Allah'tan, kendilerini de toprak yapmasını isteyeceklerdir. Fakat insanlar cezasını çekeceğinden hayvan gibi muamele görmeyecektir.

Hayvanlar her ne kadar mükellef varlık olmasalar da, onlar da belli nisbette haklaştırılacaklardır. Nitekim bir hadiste Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Efendimiz

"Her hak sahibine hakkını vereceksiniz. Hatta boynuzsuz koyunun boynuzlu koyundan kısas sûretiyle hakkı alınacaktır."

buyurarak, âhirette hiçbir haksızlığın karşılıksız kalmayacağını bildirirler. Yine hadis âlimlerinin ifadesine göre, karınca karıncadan hakkını alacaktır.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Efendimiz şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet günü Allah'ın adaleti öyle kapsamlı bir şekilde cereyan eder ki, boynuzsuz hayvanların boynuzlu olanlarından, hatta bir karınca ile diğer bir karınca arasında kısas uygulanır." (bk. Mecmau'z-zevaid, 10/352; Elmalılı Hamdi Yazır. Hak Dini Kur'an Dili, VIII/5599)

Bediüzzaman da bu meseleyi şöyle izah eder:

"Gerçi cesetleri fena bulur, fakat ervahları (ruhları) bâki kalan hayvanat mâbeyninde (hayvanlar arasında) da onlara münasip bir tarzda dar-ı bekada mücâzat (ceza) ve mükâfat vardır." (Osm. Lem'alar, s. 887)

Evet, hayvanların ruhu bâki kalacak, Cenab-ı Hakk onların ruhunu muhafaza edecektir. Fakat ruh Allah'ın emir ve iradesi altında bulunduğundan nasıl muhafaza edileceğini ancak O bilir.

[http://www.sorularlaislamiyet.com/article/16557/hayvanlarin-mahserde-hesaplasmasi-nasil-olacak-vahsi-hayvanlarin-diger-hayvanlara-zarar-vermesi-allah-in-rahmet-ve-merhametine-uygun-mudur.html]

Can bu ilden göçmedEn cânânı bulmazsa ne güç

Yârini terk etmedin yârânı bulmazsa ne güç.

Sûreti insan içi hayvan olursa kişinin,

Taşlar ile döğünüp insânı bulmazsa ne güç.

Âdemin gönlü evinde bahr-ı ummân gizlidir,

Daimâ susuz gezüp ummânı bulmazsa ne güç.

Şol fakîr olup gezenlerde hazine dopdolu,

Say'edip ol kenz-i bî-pâyânı bulmazsa ne güç.

Fakr-i fahrî devletine erişen Sultân olur,

Fakr-i tâmme erişip Sultânı bulmazsa ne güç.

Herkesin derdine dermânı yine derdindedir,

Derdinin içindeki dermânı bulmazsa ne güç.

Bunda gelmekten murat çün kim Hakk'ın irfânıdır,

Ey Niyâzi kişi ol irfânı bulmazsa ne güç.

Bu konuda Mutezilenin **"iki menzil arasında kalmak"** dediklerine benzer haldeki bir noktaya gelebiliriz. **İnsan suretli hayvanların gideceği yer, cehennem değil toprak olmalıdır.** Hesaba sorguya değer verilmeyen mahluk olmak.

Allah Teâlâ'nın **kafirleri cehenneme atacağım** demesindeki husus **kafir hakkı bildiği halde onu kabul etmeyendir.** **"Kefere"** örtmek manasına gelince Allah Teâlâ'nın hesaba çekeceğini bildikleri halde **bilerek inkar edenler** demek olur. Bu nedenle cehennemde hayvanın ve hayvan olan insanın yanmasının çok önemli bir değeri yoktur. Çünkü bu bir varoluşun devamına işaret eder. Ayette hayvanlar toprak olacak denilmesi aslında ebedi yokluk denilen bir ceza hükmündedir. Bu ceza yanma ile kıyaslandığında müthiştir. Değersizlik varlıktan düşmek ebedi yok olmak.

Üstad Bediüzzaman buyurdular ki:

> "Bir zaman, küçüklüğümde, hayalimden sordum: **'Sana bir milyon sene ömür ve dünya saltanatı verilmesini, fakat sonra ademe ve hiçliğe düşmesini mi istersin? Yoksa, bâki fakat âdi ve meşakkatli bir vücudu mu istersin?'** dedim. Baktım, ikincisini arzulayıp birincisinden 'Ah!..' çekti. 'Cehennem de olsa bekà isterim.' dedi."

Asıl metin: "İnsan, sair hayvanata muhalif olarak, hanesiyle alâkadar olduğu gibi, dünya ile de alâkadardır. Akrabasıyla yakın ilişkiler içerisinde olduğu gibi, nev–i beşer/insan türü ile de ciddî ve fıtrî münasebetleri vardır. Ve dünyada muvakkat bekasını arzuladığı gibi, bir dâr–ı ebedîde bekasını, aşk derecesinde arzuluyor. Ve midesinin gıda ihtiyacını temin etmeye çalıştığı gibi, dünya kadar geniş, belki ebede kadar uzanan sofraları ve gıdaları, akıl ve kalb ve ruh ve insaniyet mideleri için tedarik etmeye fıtraten mecburdur, çabalıyor. Ve öyle arzuları ve matlapları/istekleri var ki, ebedî saadetten başka hiçbir şey onları tatmin etmiyor. Hattâ, Onuncu Söz'de işaret edildiği gibi, bir zaman, küçüklüğümde, hayalimden sordum: 'Sana bir milyon sene ömür ve dünya saltanatı verilmesini, fakat sonra ademe ve hiçliğe düşmesini mi istersin? Yoksa, bâki fakat âdi ve meşakkatli bir vücudu/varlığı mı istersin?' dedim. Baktım, ikincisini arzulayıp birincisinden 'Ah!..' çekti. 'Cehennem de olsa beka isterim.' dedi."(Şualar, On Birinci Şua, Sekizinci Mesele.)

Binaenaleyh, cehennemde yanacak olanlar hakikati bildiği halde inkar/isyan edenler olacaklardır. Bu inkar edenleri hayvanlık sıfatından çıkmış fakat varlığa düşmüş olanlar olarak düşünülebiliriz. Cehennemde değerli olan yanmalıdır. Değersiz bir mahluku yakmak abesle iştigaldir. Kafirler, inkarcılar *bir ilmi seviyeye çıkmış, bir makama varmış daha sonra* firavunlaşıp benliğine taparak/*tanrılığını iddia edecek kadar azgın/günahkâr bir hayat yaşamışlardır. Yoksa **sürü insanı** diye tarif edilen, sadece akşam sabah karnını doyurmak ve canı çekince cinsel ihtiyacını gidermek için eşine dahi tecavüz ede*cek kadar meyleden *bir **hayvan insan** için cehennemde yanmak cezası bir ödül olur. Onları insan seviyesine çıkar*mak olur. Onlar **"hayvan gibi veya daha aşağıdadır"** lara muhalefet olur.*. Bu nedenle sürü insanını onu yok olmak azabıyla cezalandırmanın daha adil görünüyor.*

*Cehennemde olacak azabın benzerliğini ve çeşitlerini dünya literatüyle ancak teşbih ile anlatabil*mekteyiz. Ayrıca *cehennem hakkında yeterli bilgimiz olmadığını baştan bilmemiz gerekiyor. Öyle ise hayvanlar velevki insan suretinde olsunlar, bunlar için ahiret azabı toprak olmaktır. Toprak olmak yıllarca yanmaktan kurtul*uşa sebep olmayıp, *cahil kalmalarının cezası olarak verilmiş en büyük azaptır.*

> ***"Elleri boyunlarına kelepçelenmiş, ayakları bukağılı olarak cehennemin daracık bir yerine tıkılınca, orada yok olmak için can atarlar. Kendilerine 'Bugün bir kere değil, defalarca dövünüp durun, ölümü isteyin!' denilecek."*** (Furkan, 25/13 ve 14)
>
> Bu ayetlerde "yok olmak, helak olmak" manasında tercüme edilen kelime "SUBUR"dur. Bu kelime üç manaya gelir: Veyl/yazık manasına gelir; **"yazıklar olsun/yazıklar oldu bize"** derler.. Helak/yok olmak; **"ey yokluk neredesin gel bizi de yok et"** derler. İnsıraf/Allah'ın emrinden yüz çevirmek; **"Eyvah! Allah'ın emirlerinden nasıl yüz çevirmişiz!"** derler. (bk. Taberî, Razî, Maverdî, İbn Kesir, İbn Aşur, ilgili ayetin tefsiri).
>
> Bazı görüşlere göre, bu konuşmalar -lisan-ı kal ile söylenen- gerçek ifadeler değil, lisan-ı halleriyle söyledikleri şeylerdir. Yani içinde bulundukları durum, **"hasret, yazık, teessüf, pişmanlık"** gerektiren bir durum. Fakat bir kere değil, bin kere hasret çekseler, yazıklar olsun bize, keşke yok olsaydık deseler yine azdır. Ayetlerde bu dehşetli durum istintak sanatıyla canlandırılmıştır(krş. Razî, Alusî, a.g.y).
>
> Bu ve benzeri ayetler, kâfirlerin Cehennemdeki acınacak halleriyle, özellikle o ateşin dehşetini daha uzaktan gördüklerinde hissedecekleri pişmanlık duygularıyla ilgili sarsıcı tasvirler yapılmaktadır. Bu nedenle Ayette, kâfirlerin cehennemdeki azaplarının şiddetine işaret etmek için "***orada yok olmak için can atacaklarına***" vurgu yapılmıştır. Yoksa, onların bu arzularının yerine getirileceğine dair hiçbir işaret yoktur. ***Çünkü, cehennem ebedîdir, kâfirler de orada ebedî kalacaklardır.*** Kur'an'ın bazı kavimler için ***"helak oldukları/yok oldukları"*** mealindeki ifadeyi kullanması, onların gerçekten ebediyete kadar yok olup gittiklerini değil, dünyadan silindiklerini ifade etmektedir. Yoksa, onların bu -anlık-arzuları ***"yok olmayı cehennemde azap çekmeye tercih ettikleri"*** manasına gelmez.
>
> Bilindiği üzere, insanlar iki dehşetli durumu karşılaştırırken, mevcut olan sıkıntıyı o anda mevcut olmayan sıkıntıdan daha ağır görürler. Bu karşılaştırma gerçeği yansıtmaz. Nitekim, herhangi bir organı şiddetli ağrı çeken bazı hastaların ***"Allah'ım! Canımı al da kurtulayım"*** dediklerini bir çoğumuz doğrudan veya dolaylı olarak duymuşuzdur. Eğer ölüm sekeratının ağrılarını, sıkıntılarını da bizzat yaşasaydı, herhalde ölümü istemeyecekti. Cehennemdekilerin yok olmayı istemeleri de bu cinsten bir karşılaştırmadır.
>
> [bkz: http://www.sorularlaislamiyet.com/article/10529/furkan-suresi-13-ve-14-ayete-gore-cehenneme-girenler-yok-mu-olacaktir-yok-olmanin-cehenneme-girmekten-daha-hafif-bir-azap-oldugunu-dusunebilir-miyiz.html]

Neticede Allah Teâlâ, hayvanları, insan suretindeki hayvanları, bir rivayette cinleri [aşağıdaki ekte görebilirsiniz. Bazı kaynaklarda cinlerin genelde zeka seviyeler 12 yaş insan karakterindedir. Yani yıllarca

yaşadıkları halde büyük bir kısmı buluğ çağını göremediklerinden bahsedilir.] **"toprak olun"** hitabına maruz bırakacaktır.

Asıl burada dikkat edilecek husus Allah Teâlâ ve dinini en şekilde iyi bilipte varlığa düşmüş, nefsinin peşine giden, şeyhler, hocalar, papazlar, hahamlar, alimler, öğretim elemanları.....nın durumudur. Cehennem onlar yani bilen cahiller için hazırlanmıştır. Diğer insanlar, krallar, padişahlar, makam sahipleri .... Ve uzayıp giden insan silsilesi bunlar için cehennemde yanmak bir ödüldür. Onların büyük kısmı hayvan sınıfındadır. Allah Teâlâ'nın bu ödülü [cehennemde yanmayı] onlara vereceğini düşünemiyoruz. Hayvanlar için yaşasın cehennem.

Yeri gelmişken cehennemi hakikatiyle bilen şeytanın korkmayıp, hala isyanda kalabiliyor olmasını, hiç düşündünüz mü? Cehennem korkutucu olduğu halde, o isyan etmektedir. Biliyor ki, hayvan olup yok edilmek daha büyük bir azaptır. [varlıktan düşmektir] Onun bir umudu hala yaptığı hatalarının affedilebileceğini de beklemesidir. Ancak görünen o ki onunda çektiği sıkıntı yok edilme cezasıyla karşılaşıp helak olup, olmayacağıdır. Bu tutukluk haline benzer ki her anı bir azaptır. [Allahu a'lem]

Hulasa sürü insanını cehenneme sevk eden vaiz, o beğenmediğin insanlar hayvan sınıfına dahildirler. Onlar ahirette toprak olup rablerine kurban olurken, senin cehennemde ölümlerden ölüm beğenerek yanmayı tercih edişine ve gururuna hayret ediyorum. Gerçekten varlık sahnesinde bulunmak çok güzel değil mi?

Hepimizin sahibi Allah Teâlâ! Biz Sen'den Sana sığınırız.

İhramcızâde İsmail Hakkı

Bugün bir meclise vardım oturmuş pend eder vâiz,
Okur açmış kitâbını bu halkı ağladır vâiz.
*
İki bölmüş cihân halkın birini cennete salmış,
Eliyle kürsüden birin Tamû'ya sarkıdır vâiz.
*
Çıkar ağzından ateşler yakar şeytân-ı mel'ûnu,
Sanasın yedi Tamûnun azâbı kendidir vâiz.
*
Tamûya şöyle doldurmuş içinde yok duracak yer,
Ana yerleştirir halkı acep hizmettedir vâiz.
*
Yaraşur va'z ana hakkâ ki yanar yakılur her dem,
Niyâzî'nin hemen ancak cihanda adıdır vâiz.

EK OKUMALAR

إِنَّا أَنذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَالَيْتَنِي كُنتُ تُرَابًا **(40)**

40) Biz gerçekten sizi yakın bir azap ile uyardık. Kişinin kendi ellerinin önceden yaptıklarına bakacağı gün kâfir de: "Ah, keşke toprak oluverseydim." diyecek.

Ey öldükten sonra dirilişi inkâr edenler! Biz sizi, meydana gelmesi yakın olan ahiret azabıyla uyarıp korkuttuk. O gün her insan dünyada iken yaptıkları ve ahirete gönderdikleri, hayır şer tüm amelleri karşısında, amel defterinde tesbit edilmiş olarak bulur, hiçbir şeyi inkâr edemez. Mü'min, güzel amelleri için Allah'tan sevap umar, kötü amellerinin de cezasından korkar. O gün kâfir ise Allah'ın azabından kurtulmayı temenni ederek şöyle der: "Ah! Keşke dünyaya hiç gelmemiş olsaydım veya toz olsaydım da yeniden kaldırılmasaydım. Ah! Keşke bugün ben de hayvanlar gibi hakları birbirlerinden alındıktan sonra toprak olsaydım."

Mer'u: Kişi. Abd b. Humeyd ve İbnu'l-Münzir'in Hasan'dan rivayet ettiğine göre ayet metnindeki el-Mer'i kelimesinden mü'min insan kastedilmektedir. İbnu'l-Münzir Hasan'dan şöyle rivayet eder: Bu ayeti okuduğu zaman: "Mer'i'den maksat Allah'ın taatıyla amel eden mü'mindir." dedi. [1]

İbn Abbas, Katade ve Hasan mer'i'den maksat mü'min kişidir, demişlerdir. Fahreddin Razi: **"El-Kâfir tabiri de buna delalet eder. Çünkü son cümle kâfirin halini beyan etmek olduğu gibi daha önceki cümle de mü'minin halini beyan eder."** diyor. Fakat bu istidlalde zafiyet vardır.[2]

Karîb: Yakın. Her gelecek yakın olduğu için Yüce Allah bu azaba yakın manasına gelen karîb sıfatını verdi.[3]

Yakın azab'tan maksat, ahiret azabıdır. Bu azabın yakın olması şu kaideden ileri gelir: Fevtolunan amma da uzaktır, gelecek olan amma da yakındır. Veya Allah'a nisbeten yakındır. Zira Allah için zaman bahis konusu değildir.

Katade diyor ki: **"Günahın cezasıdır bu. Çünkü bu ceza iki azabın en yakınıdır."**

Mukatil diyor ki: **"Kureyşlilerin Bedir gününde öldürülmeleridir."**

Fakat "Kişinin kendi ellerinin önceden yaptıklarına bakacağı gün..." cümlesi bunu reddetmektedir. Kâfirin "Ah, keşke toprak oluverseydim." sözü, dünyada iken toprak olsaydım, yaratılmasaydım, mükellef kılınmasaydım veya bugünde (ahiret gününde, haşr gününde) toprak olsaydım, haşre gönderilmeseydim manalarını taşımaktadır.[4]

Allah Teala şöyle buyuruyor: "Onlar, bütün işlediklerini hazır bulurlar." (Kehf: 18/49)

"O gün önde ve sonda ne yaptıysa insana bildirilir." (Kıyamet: 75/13)

Kıyametin vukuu kesin olduğu için yakın olmuştur. Çünkü her gelen mutlaka gelecektir.[5]

Kâfirlerin toprak olmayı arzulamaları hakkında alimlerin görüşleri:

1) Abdullah b. Amr, Ebu Hureyre ve Süfyan es-Sevri, kıyamet gününde Allah'ın, bütün varlıkları diriltip bir araya getireceği ve birbirlerinden haklarını aldıktan sonra hayvanlara: **"Toprak olun!"** diyeceğini, işte o zaman kâfirlerin **"Keşke biz de toprak olsaydık."** diyeceklerini söylemişlerdir.

2) Abdullah b. Zekvan ise şöyle demiştir: İnsanlar arasında hüküm verildikten sonra cehennemliklerin cehenneme gitmeleri emredilecek, Ademoğlu dışındaki cin ve benzeri

varlıkların mü'minlerine "Toprak olun!" denilecek. İşte onları duyan kâfirler de "Keşke biz de toprak olsaydık." diyeceklerdir.[6]

Abd b. Humeyd, İbn Cerir, İbn Münzir, İbn Ebi Hatim ve Beyhaki, Ebu Hureyre'den şöyle rivayet ediyorlar: Kıyamet gününde bütün mahlukat haşre gelecektir. Hayvanlar, yürüyenler, kuşlar, her şey, Allah'ın adaleti gereği boynuzsuz hayvanın intikamı boynuzlu hayvandan alınır. Sonra Allah onlara toprak olun, der. İşte o anda kâfir, **"Keşke ben de toprak olsaydım."** der.

Abd b. Humeyd, İbn Şahin, Ebu Zennat'tan rivayet ediyorlar: "İnsanlar arasında hüküm icra edildikten, cennet ehline cennete, cehennem ehline de cehenneme gidin, denildiğinde diğer ümmetlere (diğer mahlukata ve cinlerin mü'minlerine) siz de toprağa dönüşün denir ve onlar toprak olurlar. İşte o zaman kâfir, onların toprak olduğunu gördüğünde, "Keşke ben de toprak olsaydım."der.

Abd b. Humeyd, İkrime'den şöyle rivayet ediyor: Hayvanlar hesaba çekildikleri ve sonra onlar toprak oldukları zaman, kâfir: "Keşke ben de toprak olsaydım."der.

Abd b. Humeyd, Leys b. Ebi Süleym'den şöyle rivayet ediyor: **"Cinler de toprağa dönüşecektir."**

İbn Ebi Dnya, Leys b. Ebi Süleym'den şöyle rivayet ediyor: **"Cinn'in sevabı ateşten korunmalarıdır. Sonra onlara toprak olun, denilir."**

Bu rivayetlerde şayanı dikkat bir nokta vardır. O da: cinlerden mü'min olanlarının cennete gelmemeleri ve tekrar toprağa dönüşmeleridir.[7]

O gün kâfir, dünya diyarındayken yaratılmamış olmayı, varlığa gelmemiş olmamayı, bir toprak olmayı arzulayacaktır. Bu durum Allah'ın azabını gözüyle gördüğü ve bozuk amellerinin meleklerin eliyle kaydedildiğini müşahade ettiği gündür. Denildi ki: Kâfir bunu, Allah Teala'nın dünyada yaşamış olan hayvanlar arasında hüküm verdiği ve adil hükmüyle karar kıldığı gün söyleyecektir. Öyle ki boynuzsuz koç, boynuzludan hakkını alacaktır. Hayvanlar arasında hüküm tamamlanınca Allah Teala onlara; toprak olun, diyecektir de onlar toprak olacaklardır. İşte bu sırada kâfir **"Keşke ben, toprak olsaydım."** Diyecektir. Yani keşke ben de bir hayvan olup ta toprağa dönseydim, diyecektir. Bu anlam meşhur Sûr hadisinde varid olmuştur. Ebu Hureyre ve Abdullah İbn Amr ile başkalarından bu anlamda pek çok haber nakledilmiştir.[8]

Bu cümle, femen şae âyetinin başındaki "fâ"nın gösterdiği, şartı zikredilmemiş olan dileme lüzumunun niçinini ve azabın yakınlığını beyan eder. Yani o hak, haber verilmiş olunca o dilemenin lüzumu şunun içindir: Çünkü biz size bu haberi vermekle bir azabın tehlikesini bildirdik ki, o azap uzakta değil, yakındır. Kişi ondan kendini kurtarmak için vakit geçirmeden iman edip çalışmalıdır. Zira o yakın azap O gündür ki, kişi o gün iki elinin ne takdim etmiş olduğuna ondan önce iyi ve kötü ne yapmış olduğuna bakacaktır. Çünkü iş kulun dilemesine bağlanmış olduğu için herkes kendi kazancına bağlıdır. O azap ancak kazancın tam karşılığı olarak verilecektir. Ve kafir diyecektir ki: Ah, ne olaydı da ben bir toprak olaydım. Yani dünyada bir toprak olaydım, dileme sahibi insan olarak yaratılmayaydım, yükümlü olmayaydım da bugün azap görmeyeydim. Yahut, bugün toprak olaydım da tekrar diriltilmeyeydim.

İbnü Ömer, Ebu Hureyre ve Mücahid'den rivayet edildiğine göre, Yüce Allah o gün hayvanları da huzura getirecek, birbirlerinden haklarını alıp ödeştirecek ve sonra onlara, **"toprak olun"** buyuracak, hepsi toprak olacak. İşte kâfir bunu gördüğü zaman onlar gibi toprak olmayı isteyecektir. Nitekim Tekvir sûresinde **"Yabani hayvanlar toplandığı vakit."** (Tekvir: 81/5) âyetinin tefsirinde de gelecektir. Bu mânâlara göre toprak, hakiki mânâsında kullanılmıştır. Fakat bazıları son mânâya göre bunun, alçakgönüllülükten mecaz olma ihtimali olduğunu da söylemişlerdir ki şöyle demek olur: Keşke dünyada gururlanmasaydım, azgınlıkla kafa tutmasaydım, alçakgönüllü olup Allah'a iman ve itaat etseydim. Fakat görünen mânâ, ilkidir. İşte o büyük haberde ihtilaf eden kâfirler, o gün gerçeği anlayıp böyle diyeceklerdir.[9]

Şimdi bazı kimseler "yakın bir azab" ayetinin 1400 yıl önce nâzil olduğunu ve bundan sonra da daha ne kadar geçeceği bilinmezken, bu ayeti nasıl anlayacaklarını sorabilirler. Böyle bir soruyu şu şekilde cevaplayabiliriz. İnsan ölümünden sonra ruh halinde yaşar ve orada zamanın bir anlamı yoktur. Kıyamet günü kaldırıldığı zaman kendisini uykudan kalkmış gibi hissedeceği için, binlerce yıl geçmiş olsa da, bunu anlamayacaktır. bkz. Nahl. an: 26, İsrâ. an: 56, Taha. an: 80, Yâsin. an: 48.[10]

Meleklerin sergilediği sahnenin ışığı altında ortaya çıkan uyarı da gaflet uykusuna dalmışları kendilerine getirecek bir uyarıdır. **"Sizi yakın gelecekteki azapla uyardık: '** Evet bu azap yakındır uzak değildir. Cehennem sizleri beklemektedir, sizleri gözetlemektedir. Hem de bu ayetlerde gördüğünüz biçimi ile... Çünkü içinde yaşadığınız dünya bütünü ile kısa bir yolculuktan ve yakında bitecek bir ömürden ibarettir. Ve ardından bir korku azabı gelmektedir. Kafire yok olmayı var olmaya üstün tutturacak bir azaptır bu. "O gün kişi elleriyle yaptıklarını görür ve kafir de `Keşke toprak olsaydım' der." Kafir bu sözü ancak dayanılmaz sıkıntıya ve şiddete düştüğü zaman söyler.[11]

Bu öyle bir ifade ki, atmosfere heybet ve pişmanlık vermektedir. Hatta insan denen varlık yok olup ortadan kalkmayı kimsenin önem vermeyeceği değersiz bir nesne haline gelmeyi temenni eder. Ve insan yok olmayı, ya da değersiz bir nesne olmayı, o şiddetli ve korkunç durumla yüzyüze gelmekten daha hafif bulur. Evet insan o büyük haber hakkında birbirlerine soruşturma yapanların sorularına, kuşkuya düşenlerin kuşkularına ahirette bir karşılık olan o durumla yüzyüze gelmektense, yok olmayı ya da değersiz bir nesne olmayı tercih eder.

Sureye, kıyametin vukubulacağı ve büyüklüğü belirtilerek başlanmıştı. Tekrar kıyamet gününün büyüklüğü ve dehşeti vurgulanarak sure bitiriliyor. Böylece surenin başı ile sonu birleşiyor ve sure, bir tek ayetmiş gibi bütünlük kazanıyor.[12]

---

[1] Büyük Kur'an Tefsiri, Arslan Yayınları: 15/446.

[2] Alusi, Ruhu'l-Meani: 30/22.

[3] Muhammed Ali es-Sabuni, Safvetü't-Tefasir, Ensar Neşriyat: 7/194

[4] Büyük Kur'an Tefsiri, Arslan Yayınları: 15/450.

[5] İbn Kesir, Tefsir, Çağrı Yayınları: 15/8266.

[6] İbn Cerir et-Taberi, Tefsir, Mısır 1968, 30/22.

[7] Büyük Kur'an Tefsiri, Arslan Yayınları: 15/446-447.

[8] İbn Kesir, Tefsir, Çağrı Yayınları: 15/8266.

[9] Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, Azim Yayınları: 8/504-505.

[10] Mevdudi-Tefhimu'l-Kur'an, İnsan Yayınları: 7/18.

[11] Seyyid Kutub, Fizilâli'l-Kur'an, Dünya Yayınları: 10/343.

[12] Süleyman Ateş, Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, Yeni Ufuklar Neşriyat: 10/293.

[http://errahman.de:8181/tefsir-kulliyati/0001ek/0/vahit/78/65.htm]

---

el-MENZİLETÜ, BEYNEL-MENZİLETEYN

İki makam ve mekân arasında bir mekan anlamında kullanılan bir kelâm ilmi terimi. Bu Hasan Basri'nin talebelerinden, Vasil İbn Ata'nın H. (80-131) öncüsü olduğu Mu'tezile mezhebinin Ehli Sünnet mezhebine muhalefet ettiği en belirgin fikirlerinden birinin ifade edildiği terimdir.

İman, Arap dilinde "mutlak tasdik etmek" demektir. Şeriat dilinde ise "Hz. Muhammed'in, Allah tarafından getirdiği kesin olarak bilinen haber, dinî esas ve hükümlerin doğru olduğuna tereddüt etmeksizin inanmak, bunların tamamını tasdik etmek" demektir. Bu tasdikin yalnız kalb ile veya dil ile mi olacağı veya her ikisi ile birlikte mi olması ve itiraf edilmesi gerektiği hususunda İslâm âlimleri fikir ayrılığına düştüler. Bu düşünce farklılığı itikad hususunda bir kısım mezheblerin doğmasına sebep oldu.

Kerramiye mezhebine göre iman yalnız dil ile ikrardan ibarettir. Kalben tasdik etmese bile dili ile iman esaslarını tasdik eden kimse mü'mindir. Kalbiyle inandığı halde dili ile ikrar etmezse kâfir olur. Konunun başlığını teşkil eden ifadenin sahibi olan Mutezile mezhebine göre şeri iman, inanılması gereken vahye dayalı haberlerin kalb ile tasdiki, dil ile ikrarı ve ayrıca amel ile tatbiki demektir. İmanın üç rüknü sayılan bu hususlardan biri bulunmadığı takdirde iman yok kabul edilir. Şeriatın bildirdiklerini kalbiyle tasdik ve dili ile ikrar eden, fakat farzları yerine getirmeyen ve haramlardan kaçınmayan bir kimse mü'min sayılmaz. Böyle bir kimse Haricî mezhebine göre kâfirdir. Mu'tezile mezhebine göre ise ne mü'min, ne kâfirdir; fakat ameli terkettiği için fasıktır. Bu esasa göre Mu'tezile ekolü zina etmek, içki içmek, adam öldürmek vs. gibi büyük günahlardan birisini işleyen kimse için mü'min ve kâfir demezler. Onlar için; "el-menziletü beynel menzileteyn" **Cennet ile Cehennem arasında bir yerde kalacaklardır** derler.

Selef uleması ve İmam Şâfiî, Malikî ve Evzaî gibi mezheb imamları da imanı "dil ile ikrar kalb ile tasdik ve dinin emirlerini yerine getirmek" şeklinde tarif etmişlerdir. Fakat ameli terkeden ve şerîat dilinde "fâsık" denilen kimselerin kâfir olacaklarına hükmetmemişlerdir. Bunların da içinde bulundukları Ehli Sünnet mezhebine göre imanın iki rüknü vardır: Kalb ile tasdik, dil ile ikrar. Dinin emirlerini terkeden kimse bu hükümleri inkar etmedikçe kâfir olmaz. Dünyada iken ve ölümünde hakkında İslâmın hükümleri tatbik edilir. Affedilmesi veya azab edilmesi Allah'a aittir, ancak mü'mindir. Dinin emirlerini yerine getirmesi ise insanın o anda olgunluğa ermesine sebep olur.

"Zani, mü'min olduğu halde zina etmez... " Hadisi ile vurgulanan mü'minin zina etmemesi hükmü, Mu'tezile mezhebinin iddia ettiği gibi, zina edenin kâfirliğine delil sayılmaz. Bunun aksine hadiste mü'minin imanda olgunluğa ermesi için helal ve haramlara dikkat etmesi gereği ifade edilmektedir. Ehli Sünnet ekolünün bu görüşü, Mu'tezilenin "el-menziletü beynel menzileteyn"anlayışının geçersizliğini ortaya koymaktadır.

Mu'tezile ekolünün doğmasına sebep olan bu prensip mü'min olduğu halde büyük günah işleyenlerin durumu ile ilgilidir. Bu mezhebin doğuşuna kadar insan ya müslüman ya da kâfir sayılır; iman ve küfür arasında bir başka şey kabul edilmezdi. Mü'tezileye göre, amel imandan bir cüz'dür. Büyük günah işleyenler imandan çıkmışlar, ancak kâfirde olmamışlardır, böylelikle küfür ile iman arasında fısk mertebesinde kalmışlardır. Bunlar tevbe etmeden ölürlerse kâfir olurlar; tevbe ederlerse mü'min olarak ölürler. Tevbe etmeden ölen fâsıklar kâfir sayıldıkları için Cehennemde ebedi olarak kalırlar. Ancak Cehennemdeki azab dereceleri kâfirlerinki kadar ağır olmaz.

Cengiz YAĞCI

http://samil.ihya.org/ansiklopedi/el-menziletu-beynel-menzileteyn.html

"SAHTE" RABİA HATUN'U TARİHE BAĞLAYAN "SAHİH" KAYNAKLAR: AHMEDİYYE ÖRNEĞİ

Menderes COŞKUN

Sahte bir eserin "inandırıcı" olabilmesi için başka sahte eserlerle desteklenmesi icap eder. Meşhur tarih felsefecisi **Marc Bloch**'un söylediği gibi bir yalan kendi türünden başka bir yalana tanıklık eder.1 **Ancak unutulmamalıdır ki sahte eserler, birbirlerini bir yandan desteklerlerken diğer yandan da birbirlerini ifşa eder.** Zira aynı zihniyet, aynı misyon ve aynı bilgi birikimine sahip bir yazarın veya yazarlar grubunun ürettiği eserler, üç bakımdan birbirine benzer: "**Bilgi havuzu", "bakış açısı ve zihniyet", "üslup özellikleri".** Eleştirel bakış açısına sahip bir araştırmacı, aynı kişi veya grubun kaleminden çıkmış eserleri içerik, zihniyet ve üslubundan hareketle kolaylıkla fark edebilir. Nitekim **McCarthy, Wellington House**'un Osmanlı'yı zalim ve ahlaksız göstermek üzere yazdırdığı eserlerin, "zihniyet"ten yani eserlerdeki mesaj ve telkinlerden, kolaylıkla fark edilebileceğini söyler. 2 Hakikaten de kültürel bir sahtekârlığın tespitinde ilk bakılacak şey "zihniyet"tir, en son aranacak şey ise "itirafname"dir.

Bundan önceki yazımızda ayrıntılı olarak ele alındığı gibi, 1930'lu yıllarda Osmanlı ve İslâm tarihini tahrif etmek isteyen yerli oryantalistler, ülke çapında organize bir çalışma ile Rabia Hatun adlı bir tekke şairi ihdâs ederler.3 Bu ihdâs projesinin başarılı olabilmesi için **"sahte"** Rabia Hatun'un "sahih"(!) tarihî metinlerle desteklenmesi icap eder. **Nitekim 20. asırda ortaya çıkan bazı "tarihî" eserlerde, 14. asırda yaşamış, meşhur bir Rabia Hatun bulmak mümkündür.** Bu eserler arasında Yazıcızade Ahmed-i Bîcân'a atfedilen Ahmediyye; Oruç Beğ Tarihi, Menâkıbu'l-Ârifîn ve İsmail Hami'nin bulduğu (veya uydurduğu) bir "vakıf kaydı" dikkati çekmektedir. **Eğer küçük bir plansızlık sebebiyle, Nihad Sami Banarlı engeline takılmasaydı, bugün Rabia Hatun için kurgulanan kimliği bu kaynaklardan hareketle öğrenmiş olacaktık.** Bu yazıda "sahte" Rabia Hatun projesini desteklemek üzere **Hasan Basri Erk** tarafından kullanılan Ahmediyye adlı eser üzerinde durulacaktır. Bu eserin Tanzimat sonrasında matbuata hakim olan güçler tarafından defalarca yayımlanması ve yaygınlaştırılması ayrıca dikkat çekicidir. Rabia Hatun projesine katkı sağlayan her eser ve kişi, ayrıntılı bir şekilde incelendiği zaman, tarih mühendisliği projesinin "boyutları" ve "zihniyet alt yapısı" daha açık bir şekilde ortaya çıkacaktır.

Rabia Hatun'u uyduran entelektüel grubun bir üyesi olan Hasan Basri Erk, Rabia Hatun'u tarihe bağlamak, onun tarihî bir şahsiyet olduğunu ispat etmek için Ahmediyye adlı manzum bir eseri şahit gösterirken şöyle der: "Yazıcızade Ahmet Bican Efendi'nin Ahmediyye adlı kitabında Rabia Sultan ile Hasan Basri isminde iki şahıstan bahsedilmekte, bunların musahabetleri münakaşaları hikâye olunmaktadır."4 Ahmediyye'nin, Yazıcızade tarafından yazıldığını kesin bir dille söyleyen Erk, kitabına şu bilgi notunu eklemiştir: **"Ahmediyye'nin Diyarbakırlı Ahmet Mürşit Efendi isminde birisi tarafından yazıldığını iddia edenler vardır."**5 Ahmediyye, hem Türkçenin "kötü" kullanımı, hem zihniyet, hem de İslam'ı tahrif etme tarzı bakımından, Yazıcızadelere atfedilen Envâru'l-Âşıkîn'e ve Muhammediyye'ye benzemektedir. Ahmediyye'nin Yazıcızade Ahmed-i Bîcân'a mı, Ahmet Mürşidî'ye mi, yoksa İslam'ı tahrif etmek isteyen başka bir müellife mi ait olduğu hususu, ikinci derecede önemli bir konudur. Birinci derecede önemli olan şey, Ahmediyye'nin okuyucuya nasıl bir İslam inancı telkin ettiğidir; eserin hangi zihniyete ve hangi bakış açısına malzeme sunduğudur.

Ahmediyye'nin müellifi eserinde, dünyanın faniliği, Hz. Muhammed'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) büyüklüğü, anne-baba, komşu hakkına riayet gibi birçok konuda doğru ve güzel

sözler söylemiştir. Bazı araştırmacılar sadece bu klişe nasihatlere dayanarak eseri, hak etmediği ölçüde methetmişlerdir. Hâlbuki esere bütüncül bir bakış açısıyla bakıldığında, onda İslamiyet'i ilkel bir din olarak gösteren, Hz. Peygamber de (salla'llâhu aleyhi ve sellem) dâhil İslam büyüklerine hakaret eden, İslam toplumunu hikâyelerle değersizleştiren ve daha önemlisi bütün bu İslam dışı ve gayriahlaki tasvir ve telkinlerini tasavvufi bir kılıf içinde sunmaya çalışan bir zihniyetin izleri görülür. Dolayısıyla eserdeki klişe nasihatleri dikkate alıp yanlışları, hurafeleri ve tahrifatı göz ardı etmek doğru değildir. Elbette zehir, bal içinde sunulacaktır. Bal hatırına zehir hoş görülemez.

Ahmediyye'de Geçen "Rabia Sultan - Şeyh Hasan Basri" Hikâyesi

Rabia Hatun'u uyduran ve ona tasavvufi bir kimlik yükleyen grup, onun şeyh Hasan Basri ile dost olduğunu, bu iki velinin birbiriyle tartıştığını ve şiirleştiğini iddia ederler. Ahmediyye adlı eser incelendiği zaman, onda Rabia Sultan'la Şeyh Hasan Basri'nin konu edildiği tuhaf bir hikâyeye rastlanır. Yaklaşık 9 bin beyitlik Ahmediyye'de yer alan Rabia Sultan'la ilgili küçük bir hikâyenin, Rabia Hatun uydurmacılığında görev alan sahtekâr bir yargıca [Hasan Basri Erk], tam da kendisine ihtiyaç duyulduğu bir anda malum olması, düşündürücüdür. **Üstelik Erk'in eski edebiyat bilgisinin oldukça sığ olduğu Banarlı tarafından ortaya konulmuştur.**

Ahmediyye'deki tuhaf Rabia hikâyesine göre, Rabia Sultan bir gün Kâbe'ye gider. Hâlisâne duygularla Kâbe'yi tavaf ederken arkasında şehvetle onu takip eden birisi vardır: İmamı, şeyhi, efendisi Hasan Basri. Kâbe'de Rabia'ya başka bir gözle bakan Hasan Basri, ona evlenmek isteyip istemediğini sorar. Rabia, şeyhin niyetini anlar ve ona nasihat maksatlı beş soru sorar:

"Eğer ben ölürsem, öte dünyaya iman ile gidebilir miyim?", "Şeytanın beni ne hâle getireceğini biliyor musun?", "Kabir bana yâr olur mu?", "Nekir ile Münkir bana azap ederler mi?", "Onlara sorularının cevaplarını verebilir miyim?", "Mahşer günü ben Cennetlik mi Cehennemlik mi olacağım?"

Hasan Basri bu soruların cevabını bilmediğini, bunları ancak Allah'ın bilebileceğini söyler. Rabia Hatun, maksadının soru değil istifham olduğunu şu sözlerle açıklar:

"Bu kadar derdi olan, yani Cennet'e mi Cehennem'e mi gideceğini bilmeyen birisinin evlenmesi gariptir. Böyle birisi erkeğe lezzet vermez. Evlilik erkeklere rahat, kadınlara zahmet getirir. Kocaya hizmet, kadını sevap kazanmaktan alıkoyar." der.

Bu hikâyede açıkça evlilik şehvete indirgenmekte ve Rabia Hatun kendisinin bir kadın olarak nefsine hâkim olduğuna, "şeyhi" Hasan Basri'nin ise şehvet peşinde koştuğuna dikkat çekmektedir.6 Hikâyeye göre Rabia Hatun, şeyhi Hasan Basri ile evlenmek, onunla beşerî bir münasebet içine girmek istemez. Cumhuriyet döneminde Rabia Hatun adına uydurulan biyografi ve şiirlerde de, Rabia Hatun, şeyhi Hasan Basri ile tartışır, konuşur, şiirleşir; fakat onunla maddî kavuşmayı (evlenmeyi) arzu etmez. Yani Ahmediyye'deki Rabia Hatun ile uydurulan Rabia Hatun tiplemesi arasında bir uyum vardır.

Ahmediyye'de Rabia Hatun, ısrarla evliliğin kadını Allah'tan alıkoyacağı mesajını verir. Rabia Sultan'ın ağzından söylenen bu yanlış fikir, Ahmediyye'nin diğer kısımlarında da desteklenir. Ahmedî, İslam'ın kadını şehvet objesi veya şehvet kölesi hâline dönüştürdüğü mesajını vermek için ciddi bir gayret sarf eder. 19. asırda bazı dinsiz Osmanlı şair ve ediplerine musallat olan ruh hâliyle evliliğe karşı çıkar, kadınları ahlaksızlıkla suçlar, evliliğin bir erkeğin

onur ve namusuna zarar vereceğini iddia eder. Burada konuyla ilgili âyet ve hadislerin bağlamını değiştirme, onları tahrif etme gayretini görmemek mümkün değildir. Şair, evliliği dindarlığa ve Allah korkusuna engel bir şeymiş gibi sunar.7 Yazarın bu gayriislami, gayriahlaki ve gayriinsani düşüncelerini tasavvufla ilişkilendirmesi (ambalajlaması) manidardır. Bu tavır, gabavetten ziyade "art niyetlik"le açıklanabilir.

Ahmedî, Hz. Âdem'in başına ne geldiyse eş Hz. Havva ve evlat sevgisi yüzünden geldiğini söyler. Hz. Âdem'den sonra Hz. Süleyman'ı değersizleştirir, töhmet altında bırakır. Putperest bir kadının –hâşâ– şehvet peşinde koşan bir peygamberi ne hâle getirdiği mesajını vermek için bütün yeteneğini kullanır. Ahmedî, peygamberleri bile aldatan kadınlar bize neler yapmaz mesajını vermeye çalışmaktadır. Müellif, nefsine ve şehevi duygularına hâkim olamayan kişilerin evlenebileceğini, bunun da Hz. Peygamber'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) bir sünneti olduğunu söyler.8 Müellifin, Hz. Muhammed'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) sünneti olan evliliği şehvet düşkünlerine hasretmesi, velilere yakıştıramaması, dolaylı olarak sünneti ve Hz. Peygamber'i (salla'llâhu aleyhi ve sellem) eğersizleştirmesi, esere bütüncül ve analitik bir bakış açısıyla bakabilenler için şaşırtıcı değildir.

Ahmedî, yukarıdaki hezeyanlarını dolaylı olarak desteklemek için başı ve sonu tasavvuf fakat **"ana gövdesi haram ve fuhuş"** olan hikâyeler anlatır. Tasavvufi bir kılıfla günahı tasvir eden hikâyeler arasında; hacca giderken kervanı kaçıran, sonra kendisine yardım eden bir adamın hanımına musallat olan bir hacının hikâyesi; kardeşinin hanımına göz diken, sonra ona iftira atan bir adamın hikâyesi; hacda tavaf sırasında önünde yürüyen yabancı bir kadına âşık olan ve bu yabancı kadının arkasına dokunarak dua eden, böyle yaptığı için eli kesilen, köle olan, sonra köle olarak girdiği evdeki kadının Kâbe'de arkasına dokunduğu kadın olduğunu anlayan, sonra bu kadının kocasının ölmesi üzerine onunla evlenen bir kişinin hikâyesi sayılabilir. Bu hikâyeler, müellifin ahlakı, kimliği, maksadı konusunda yeterince bilgi vermektedir.

Ahmediyye'de Hasan Basri ile ilgili birkaç hikâye daha vardır. Bu hikâyelerden birisinde, vefat eden kızının âhiretteki hâlini görmek için Hasan Basri'ye müracaat eden bir kadın anlatılmaktadır. **Kadın, rüyasında kızını görür. Kızı ateşte yanmakta, azap görmektedir. Sebebi de namahreme bakmasıdır.9 Kadın, Hasan Basri'ye durumu anlatır. Hasan Basri de rüyasında kızı (kızın âhiretteki hâlini) görür, bu sefer, kız cennettedir. Kıza durumu sorar. Kız da bir mezarda beş yüz kişi beraberce azap görürken, mezarlıktan geçen birisi salâvat getirdi. O salâvatın hürmetine affedildik,** der.10

Hz. Muhammed'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) ve İslam Tarihinin Tasavvuf Kılıfıyla Değersizleştirilmesi

Ahmediyye'de klişe nasihatlerin arasına tasavvuf namına serpiştirilen tuhaf hikâyelerden birisi Efendimizle (salla'llâhu aleyhi ve sellem) ilgilidir. Eserde Hz. Peygamber'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) Hz. Hasan ve Hz. Hüseyn'i sevmesi bir kusur olarak gösterilmektedir. Müellif, Hz. Muhammed'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) torun sevgisini Allah'ın hoşlanmadığı bir tavırmış gibi sunmaktadır. Esere göre, Hz. Muhammed (salla'llâhu aleyhi ve sellem) torunlarını öpünce, güya, Allah, onu şöyle ikaz eder: "Kalbinde, benden başkasının sevgisine yer verme. Torun dahi olsa benden başkasını sevmen, doğru değil". Allah'ın bu hitabı ve itabı sonrasında güya Efendimiz (salla'llâhu aleyhi ve sellem) yaptığından utanır. Ahmedî'ye göre Hz. Hasan'ın zehirlenmesinin ve Hüseyin'in de boğulmasının sebebi, Hz. Muhammed'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) –hâşâ gaflete düşerek–onları öpmesidir.11

Bu ahlak, mantık ve İslam dışı hikâye ve yorum, Osmanlı'nın "güzîde"(!) eserleri Envâru'l-âşıkîn'e ve Muhammediyye'ye de alınmıştır. Ahmed-i Bîcân şöyle der :

"... Revâ mıdır beni nice seversin ki, karşumda oğlanlarını öpersin? Benim aşkım onu ister ki benden gayri nesne sevmeye. Bu kara donu sen giy, zira yas donudur. Bu sarı donu Hasan giysin ki ağu [zehir] içeçektir. Ve kızıl donu Hüseyin giysin ki şehîd olup kanı bulaşır."12 Söz konusu tuhaf hikâye, sorunlu bir Türkçeyle Muhammediyye'de şöyle anlatılır:

-"Dedi Allah selâm eder buyurur kim revâ mıdır

- Beni niçe sever çünkim bana karşı öper evlâd

- Benim aşkım onu ister ki benden gayrı sığmaya

- Benem mahbûb gönül mülkü benim ile olur âbâd

- Bu kara donu pes giysin ki bu yas donudur dedi

- Sarı donu Hasan giysin ki ağu içiser bî-dâd

- Benim izzim celâlimçün onu kim öptün ağzında

- Ona ağu verem içe dudağından ede infâd

- Hem onu kim boğazından öpüptün yâ Habîbim der

- Kafâsından boğazladam budur ikisine mî'âd"13

Görüldüğü gibi Tanzimat'tan sonra basılan ve yaygınlaştırılan bu eserlerde Hz. Muhammed'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) torun sevgisi, saygısız bir bağlam içinde sunulmaktadır. **Güya Hz. Muhammed, (salla'llâhu aleyhi ve sellem) Hz. Hüseyn'in boynundan öptüğü için Cenab-ı Allah, Hüseyn'i kanla ve idamla cezalandırmış.** Bu hikâye ve yorum, elbette İslam'ın ruhuna terstir. Zira Allah sevgisi; anne, baba, eş, dost, torun sevgisi; hâsılı bütün sevgiler aynı kalbe girebilir. Mahiyet itibariyle farklı olan bu sevgilerin hiçbirisi diğerine mâni değildir. Ancak dinsizleşmiş ve ruhi dengesini kaybetmiş toplumlarda bu sevgiler birbirine karıştırılabilir, tek bir sebebe indirgenebilir. Müslim ve Tirmizî gibi sahih kaynaklarda Hz. Muhammed'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) torun sevgisiyle ilgili anlatılan birçok hikâye vardır ve bu hikâyeler muhatabın Hz. Muhammed'e (salla'llâhu aleyhi ve sellem) ve İslam'a karşı saygısını artıracak niteliktedir. Hz. Peygamber (salla'llâhu aleyhi ve sellem), ibadet ederken bile torunlarının ve diğer küçük çocukların duygularına önem verir, bir çocuğun ızdırap çekmesi durumunda ibadetini kısaltır, torunlarını sevmeyen kişiyi insanlık bakımından eksik kabul eder.14

Günümüzde okunmadan methedilen eserler silsilesine dâhil olan Envâru'l-Âşıkîn, Ahmediyye, Muhammediyye, Tezkiretü'l-Evliyâ gibi eserlerin İsrailiyata ve uydurmacılığa meraklı, ilkel bir zihinden çıktığı âşikârdır. Aynı kirli malzemeden farklı kişilere atfen birçok "tarihî" eser ortaya çıkarılmıştır. Muhammediyye'de "Muhammedî İslâm"a ters düşen vahdet-i vücut akidesi de okuyucuya benimsetilmeye çalışılmaktadır.15 **İddiaya göre Muhammediyye Hz. Muhammed'in (salla'llâhu aleyhi ve sellem) emriyle yazılmaya başlanmıştır.**16 Hurafeye ve tahrifata meşruiyet kazandırma maksatlı olarak söylenen bu tür sözlere başka sorunlu ve meşhur eserlerde de rastlanmaktadır. Bu tür eserlerde, İslam'ı tuhaflaştıran hurafeler, bir yığın klişe doğrunun, âyet ve hadislerin arasında sunulur. Bu eserlerdeki tahrifatı görmezden gelmek, bir Müslüman için eblehçe, bir oryantalist için haince bir fazilettir.

Rabia Hatun uydurmacılığına "şahit" olarak sunulan Ahmediyye adlı eser, İslam tarihiyle ilgili başka bir hususa daha "şahitlik" etmektedir. Yazar, "Fî-beyân-ı nefs-i âşıkıyye" bahsinde, güzellerin yüzüne bakarak **"Tanrıya" ulaştığını söyleyen sahtekâr sofîlerden bahseder. Kendilerini İslami nehiy ve emirlerden âzâde gören bu âşıklar, güya mecazi aşktan hakiki aşka** ulaşırlarmış.17 Ahmedî, haklı olarak, bu kişileri eleştirir. Allah'ı arayanlar [namahremlerin yüzüne değil de], güneşe, yere ve göğe baksın, der.18 Böylece Ahmediyye adlı eser, İslam ve Osmanlı tarihinde **"amelsiz, ibadetsiz, güya Hak âşığı sofîler"in yaşadığı iddiasına şahitlik etmiş olur. Hurafelere meyilli olan Ahmedî, her güzelde Allah'ı müşahede ettiğini söyleyen ârifleri(!) eleştirmektedir. Bize göre, Ahmedî'nin bu eleştirilerinin maksadı, okuyucuya "Muhammedî İslâm"ı telkin etmek değildir; tarihteki birçok İslam âlimine atılan bir iftiraya "şahitlik" etmektir.**

Ahmed Mürşidî'nin 1940'lardan Sonra Meşhur Olması

Ahmediyye'nin Müellifi Olarak Gösterilen Ahmed Mürşidî'nin ve eserinin 20. asırda şöhret kazanmasında Nihat Sami Banarlı'nın ciddi katkısı olmuştur. Banarlı, Cumhuriyet dönemi Türk okuyucusunun edebiyat tarihi algısını şekillendiren Resimli Türk Edebiyatı Tarihi adlı eserinde Ahmed Mürşidî'yi İbrahim Hakkı'yla birlikte 18. asrın en önemli tekke şairleri arasında saymış ve Ahmediyye'nin halk tarafından çok iyi bilinen bir eser olduğunu iddia etmiştir.19 Bu hüküm (iddia), hiç sorgulanmadan ezberlenmiş ve yaygınlaştırılmıştır. Hâlbuki 18. asırda yazıldığı ve halk tarafından yaygın bir şekilde bilindiği ve okunduğu iddia edilen Ahmediyye, 19. asırda "1260 senesinde taşbasması ile basılan bir nüshanın hatimesindeki" kayıtta Ahmed-i Bican'a atfedilmiştir.20 Meşhur bir şeyhin meşhur bir eserinin kısa bir sürede böyle bir cehalet boşluğuna düşmesi çok zordur. Üstelik eserin 1303'deki baskısının başında müellif kendisini tanıtır, Diyarbekir'den [Amed'den] olduğunu açıkça söyler.21 Ahmediyye'nin ikinci ve üçüncü baskısından sonra Osmanlı Müellifleri'ni kaleme alan Bursalı Mehmet Tahir de kendisine sunulan bilgilere dayanarak Ahmediyye'yi Ahmed Mürşidî Efendi'ye atfeder.22

Diğer yandan, bu kadar meşhur olduğu iddia edilen bir eser ve şairi, Tuhfe-i Nailî'ye göre, tezkireciler tarafından bilinmemektedir. Aruzla ve mesnevi nazım şekliyle yazılmış böylesine hacimli ve meşhur bir eserden ve onun müellifinden tezkirecilerin hiç bahsetmemeleri, üzerinde ciddiyetle düşünülmesi gereken bir durumdur. Bize göre hem tezkirelerin ve hem de Ahmediyye'nin "yazmaları" dış tenkide tabi tutulduğu zaman, Ahmediyye'nin, 16. ve 18. asır tezkirelerinin yazımından sonra, yani oldukça geç bir dönemde, belki de Ahmed Mürşidî'nin ölümüden sonra, kaleme alındığı ortaya çıkabilir.

Hurafelerle İslam'ı ve İslam tarihini değersizleştiren Ahmediyye, 1874'ten itibaren bilinmeye başlamıştır. Jön Türk zihniyetinin matbuata ve edebiyata hâkim olduğu 1880-1890'lı yıllarda Ahmediyye, en az üç kere basılmış ve Diyarbakırlı bir âlim olan Ahmed Mürşidî'ye atfedilmiştir (1290/1874, 1303/1887, 1309/1892). Eser Cumhuriyet döneminde de bilerek veya bilmeyerek gündemde tutulmuş; **Melih Yuluğ, M. Faruk Gürtunca, Hüseyin Rahmi Yananlı, Sait Mermutlu tarafından yayımlanmıştır.**23 Ahmed Mürşidî'nin biyografisi 1950'li yıllarda oluşmaya başlamıştır. Onun mezarı 1940'lı veya 1950'li yıllarda bir kişinin beyanıyla ortaya çıkmıştır. Diyarbakır Alipınarı'nda "üzerine taşlar atılmış" sahipsiz bir mezar ona atfedilmiştir. Daha sonra da mezar üzerine bir türbe inşa edilmiştir. Diğer bir bakış açısıyla, üzerine taşlar atılmış bir mezardan kısa sürede ziyaretgâh vücuda getirilmiştir. Bu türbenin

sahibine atfedilen eseri bütüncül bir bakış açısıyla okuyan kişinin İslam inanç ve tarihine saygısı kalmaz.

Ahmed Mürşidî'nin 1940'lı yıllarda kabrinin bulunmasından sonra hayatının ayrıntıları da ortaya çıkmaya başlar. Rabia Hatun'un da önce eseri, sonra türbesi ve hayatı ortaya çıkarılmıştı (uydurulmuştu). Ahmed Efendi için oluşturulan biyografide en çok dikkati çeken bilgilerden birisi kedi hikâyesidir. Güya Ahmed Mürşidî Bağdat'a yerleşmişken bir kedi(!) onu rahatsız eder. Ahmed Efendi de kediden kaçmak için Diyarbakır'a göçer. Kedi, Diyarbakır'da Ahmet Efendi'yi bulur. Diyarbakır valisi resmî olarak devreye girer ve kedinin Şeyh Ahmed'le beraber yaşamasına hükmeder.24 Bu tuhaf kedi hikâyesi, önceleri Ahmed-i Bican'a atfedilmiş olmalıdır. Zira Banarlı şöyle der: "Ahmed Mürşidî'ye eziyet veren kediye Ahmed Mürşid kedisi yerine Ahmed Bican kedisi denilmesi doğru değildir."25 Umarız bu kedi hikâyesi Ebu Hureyre'nin kedilere merhametini tehzil için uydurulmamıştır. Zira gerek Yazıcızade Ahmed-i Bican'ın Envâru'l-âşıkîn'inde, gerekse Ahmed Mürşidî'nin Ahmediyye'sinde âyet ve hadisleri tahrif etme, bazı peygamberleri ve İslam büyüklerini açıkça "değersizleştirme" gayreti dikkati çekmektedir. Bu durum, Ahmet Topaloğlu'nun da dikkatini çekmiştir. Topaloğlu şöyle der: "Osmanlı âlimlerinden Yazıcıoğlu Mehmed, Ahmed Bîcân ve Eşrefoğlu Rûmî, halkı iyiliklere özendirmek amacıyla kaleme aldıkları eserlerde, hurilere ait asılsız haberlere ve kendi muhayyilelerinin ürünü tasvirlere, birbirlerine benzer şekillerde yer verebilmişlerdir."26

Sonuç

"Sahte" Rabia Hatun'u desteklemek üzere "şahit" olarak ortaya çıkarılan Ahmediyye adlı eser, İslam tarihini, toplumunu, peygamberler de dâhil İslam büyüklerini değersizleştiren, İslam inancını tahrif eden bir eserdir. **Tanzimat ve Cumhuriyet dönemlerinde "Mürşidin Kitabı" olarak sunulan, birkaç kere basılan, basmaları ve yazmaları kütüphanelere dağıtılan Ahmediyye'de anlatılan hurafeler, günahın ve haramın özenle tasvir edildiği tasavvufi hikâyeler, mistik hezeyanlar, bazı safderun vaizleri ve din adamlarını cezbetmiş olabilir.** Onlar da bu öğrendiklerini cami kürsülerine, medrese köşelerine taşımış olabilirler. **Ahmediyye, Envâru'l-âşıkîn, Muhammediye, Tezkiretü'l-Evliyâ, Menâkıbu'l-ârifîn gibi eserler, büyük İslam âlimlerine ait olsalar da, olmasalar da İslam inanç ve ahlakına ters bilgi ve tasvirler içermektedirler.** Eğer bu tür eserleri sahih kabul edersek, o zaman Osmanlı'nın en büyük âlimlerinin ulûhiyet, peygamberlik, Kur'ân, kader vs. gibi konulardaki bilgilerinin yanlışlarla dolu olduğunu kabul etmek zorunda kalırız. Bu eserlerin asırlardır Anadolu halkını bilgilendirdiği iddiası inandırıcı değildir. Zira Anadolu halkını asırlarca bilgilendirdiği iddia edilen bu eserler, Anadolu Müslümanlığının kabul etmeyeceği türden, mantık ve İslam dışı bilgilerle ve hurafelerle doludur. Büyük Osmanlı âlimlerinin İslam algısının, günümüzde doğru dürüst bir din eğitimi almamış cahil bir Müslüman'ın İslam algısından daha kötü ve yanlışlarla dolu olması, izah edilebilir bir şey değildir. Güya bu büyük İslam âlimleri, tasavvufi bir mesaj vermek isterken Hz. Muhammed'i (salla'llâhu aleyhi ve sellem) ve İslam büyüklerini değersizleştirdiklerini idrak edemeyecek kadar gabâvet ve cehalet içindedir. Bize göre bu kadar gabâvet ve cehalet, kolay değildir. Bu kadar tahrifat, ancak eğitimle mümkündür. **Zira bu eserlerde âyet ve hadisler, Goldzier, Massignon, Nicholson, Dozy, Abdullah Cevdet gibi isimlerin donanım, misyon ve zihniyetlerine uygun olarak "ustaca" tahrif edilmektedir.**

> Bu eserlerde âlimâne bir belâhet vardır Bize göre bu süreç 1790'lı yıllarda yüzlerce "donanımlı" ve "çalışkan" oryantalistin, her nedense öncelikle kendilerine malûm olan eski

eserler vasıtasıyla Müslümanlara İslam tarih ve edebiyatlarını öğretmeye kalkışmasıyla başlamıştır. Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde, kökü dışarıda olan şerli bir gücün İslam dinini ve tarihini tahrif etmek istediğini kimse inkâr edemez.

Dipnotlar:

1- Marc Bloch, Tarihin Savunusu ya da Tarihçilik Mesleği, [çev. Mehmet Ali Kılıçbay], Gece Yay., Ankara 1994, s. 72.

2- Justin McCarthy, "İngiliz Propogan-dası, Wellington Evi ve Türkler", Türkler, Yıl 2003, Sayı: 13, s. 469-481.

3- Menderes Coşkun, "Yerli Oryantalizmin 13. Asra Ait Bir Şair Üretme Faaliyeti: Rabia Hatun Vakası", Yağmur Dergisi, Yıl 2014, sayı 73, s. 14-19.

4- Hasan Basri Erk, Erzurumlu Bilginler (Birinci Fasikül), Işıl Matbaası, İstanbul 1947, s. 33-34.

5- Hasan Basri Erk, a.g.e, s. 34.

6- Ahmedî [Ahmed Mürşidî], Ahmediyye, Matbaa-i Osmaniye, İstanbul 1303, s. 69-70.

7- Ahmedî,a.g.e, s. 68-74.

8- Ahmedî,a.g.e, s. 68-74.

9- Hasan Basri adına uydurulan ve Tezkiretü'l-Evliyâ'ya alınan tuhaf hikâyelerden birisinde Hasan Basri, camide cemaat arasında Rabia'yı görmeyince vaaza başlamaz (Orhan Yavuz, Tezkiretü'l-Evliyâ, KTB, Ankara 1988, s. 65.)

10- Ahmedî, a.g.e,397.

11- Ahmedî, a.g.e,364.

12- Ahmet Emin Seyhan, Hadislerde Kıyâmet Alâmetleri, Tuğra Yay. Isparta 2006, s. 98.

13- Amil Çelebioğlu, Muhammediye, II, MEB Yay., İstanbul 1996, s. 305.

14- Habil Şentürk, İbadet Psikolojisi, İz Yay. İstanbul 2009, s. 93-94; Habil Şentük, Din Psikolojisine Giriş, İz Yay., İstanbul 2010, s.72-73.

15- Amil Çelebioğlu,a.g.e, s. 535-737.

16- Mustafa İsen, Latifî Tezkiresi, Akçağ Yay., Ankara 1999, s. 62.

17- Ahmedî, a.g.e, s. 322.

18- Ahmedî, a.g.e, s. 322.

19- Nihat Sami Banarlı, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, MEB Yay., İstanbul 1987, s. 796.

20- İslâm Ansiklopedisi 1, MEB Yay., İstanbul, s. 181-182.

21- Ahmedî, a.g.e, s. 3.

22- Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri 1, Matbaa-i Amire, İstanbul 1333, s. 33.

23- İslâm Ansiklopedisi 1, MEB Yay., İstanbul, s. 181-182.

24- Ali Çelik, "18. yy. müelliflerinden Ahmed Mürşidî'nin Ahmediyye Adlı Eseri ve Osmanlı Toplumunun Kültürel Hayatına Etkileri", Osmanlı

Sempozyumu(http://www.profdralicelik.com/wp-content/uploads/Ahmed-M%C3%BCr%C5%9Fid%C3%AE-1.pdf - 08.07.2014).

25- Nihat Sami Banarlı, a.g.e, s. 796.

26- Seyhan, a.g.e, s. 101.

Erişim: http://www.yagmurdergisi.com.tr/archives/konu/sahte-rabia-hatunu-tarihe-baglayan-sahih-kaynaklar-ahmetdiye-ornegi-eylul-2014

- **Nâbî'nin Hz. Peygamber Sevgisini Yansıtan Bir Gazeli: "Sakın Terk-i Edebden"** - Makale
Menderes COŞKUN
- **İfşa Edene İftira Atmak: Banarlı'nın Selçukî Rabia Hatun'u Uyduranlarla Olan Mücadelesi** - Makale
Menderes COŞKUN
- **"Sahte" Rabia Hatun'u Tarihe Bağlayan "Sahih" Kaynaklar: Ahmediyye Örneği** - Makale
Menderes COŞKUN
- **Yerli Oryantalizmin 13. Asra Ait Bir Şair Üretme Faaliyeti: Rabia Hatun Vakası** - Makale
Menderes COŞKUN
- **Babürname'de Oryantalistçe Tasvir ve Mesajlar - 2** - Makale
Menderes COŞKUN
- **Oryantalistlerin Bulduğu Babürname'de Oryantalistçe Tasvir ve Mesajlar - 1** - Makale
Menderes COŞKUN
- **Tezkirecilerin Sultan Ahmed'i Değersizleştirme Gayretleri-2** - Makale
Menderes COŞKUN
- **Tezkirecilerin Sultan Ahmed'i Değersizleştirme Gayretleri-1** - Makale
Menderes COŞKUN
- **Sultan Ahmet'in Tezkirelerdeki Bahtsızlığı** - Makale
Menderes COŞKUN
- **Şiirlerinin Aynasında Bir Osmanlı Sultanının Ruh Portresi: Sultan Ahmet?in Bazı Şiirlerinin Şerhi** - Makale
Menderes COŞKUN
-

GÜNÂHKÂRIM, AMA BENİM ALLAH'IM VAR

Yüce Âşkım
Ne Büyüksün

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Ancak münafığın kalbinden merhamet sökülmüştür"

"Rahmet edenlere Allah rahmet eder. Yeryüzündekilere rahmet ediniz tâki gökyüzündekiler size rahmet etsinler"

Rivayete göre Allah Teâlâ Hz İbrahim aleyhisselâmı yer ve gökyüzündeki ruhlar âlemine muttali [bilgi edindiğinde] ettiğinde görür ki bir kimse ağır bir günah işler. Ona beddua eder ve

"Ya Rab! Onu helak et" der ve helak olur. Başka biri daha başka bir günah işler ve yine

"Ya Rabbi! Onu helak et, senin rızkını yer, senin yerinin üzerinde gezer ve sana isyan eder" ve oda helak olur. Üçüncüsünü görünce yine beddua etmeye çalışırken Allah Teâlâ;

"Dur Ya İbrahim!
Kulumdan elini çek.
Günah işlerlerse dahi kulumdurlar.
Onlara üç fırsatım var.
Kulum tövbe eder af ederim veya ondan Salih bir evlat kalır bana hamd ü sena eder, onu o evladının hatırına veririm.
Ya da kıyamet gününe kadar bekletir ister af eder istersem azap ederim buyurur."

İbrahim aleyhisselâm ruhlar âleminden dönerken, **Allah Teâlâ'nın emri olan İsmail aleyhisselâmın kurban kesilmesi o gece ona bildirilir.** [Bir rivayette İshâk aleyhisselâm] İsmail aleyhisselâmı kurban etmek için bıçağı boynuna koyduğunda içinden Allah Teâlâ'ya münacatta bulunarak

"Rabbim bu evladım, gözbebeğim ve herkesten ziyade sevdiğimdir " der. Ona gayp tan bir ses gelir;

"Ruhaniyet âleminde gezdiğin o geceyi ne tez unuttun.
Benden kulumun helakini hep istiyordun, bilmiyor muydun?
Ki sen nasıl evladına şefkat besliyor isen bende kuluma rahmet beslerim.
Sen kulumun helak olmasını istersen, bende oğlunun kurban edilmesini isterim"

Kaynak: İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ'L ATÂİYYE (Hikmetli Nasihatler) الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري, İhramcızâde İsmail Hakkı

https://www.youtube.com/watch?v=XYuj5di1cq8

https://youtu.be/3ux0F2y_psk

BEN MELAMET HIRKASINI

Kul Nesimi-

Ben Melamet Hırkasını
Kendim Giydim Eynime

Ar u Namus Şişesini
Taşa Çaldım Kime Ne
Haydar Haydar Taşa Çaldım Kime Ne

Gah Çıkarım Gökyüzüne
Seyrederim Âlemi
Gah İnerim Yeryüzüne
Seyreder Âlem Beni
Haydar Haydar Seyreder Alem Beni

Sofular Haram Demişler
Bu Âşkın Bâdesine
Ben Doldurur Ben İçerim
Günah Benim Kime Ne
Haydar Haydar Günah Benim Kime Ne

Nesimi'ye Sormuşlar
Yârin İlen Hoş Musun
Hoş Oluyum Olmuyâyım
O Yâr Benim Kime Ne
Haydar Haydar O Yâr Benim Kime Ne

"İSTE" DEDİN, BENDE İSTEYECEĞİM

Allah Teâlâ bir işi, vakti gelmeden, rehni kalkmadan, yapmak için acele etmez. İşlerine muayyen bir zaman koymuştur. Onları koyduğu kanunlara/sünnetine göre, zamanı gelince irade ve icra eder. Muradını, zamanında, geciktirmediği gibi, vakti gelmeden yapmağa da kalkmaz. Ne takdir buyurmuş ise, o zaman yapar. Hakikatte "zaman" Allah Teâlâ'nın kendisidir. Onun için zaman da "an" dır. O, "An"da, "zaman"ı tecelli ettirir. Geçmişi de, geleceği de yoktur.

Ehl-i Hakikat, Allah Teâlâ´nın Sabur isminin tecellisi olan kişilerdir. Onlar olmuş veya olacak olayı hakikatiyle bilirler. Allah Teâlâ´nın kullarına sabrı tavsiye etmesi ise, kulların cehaletinden ve hataya düşmemeleri içindir. **İşin sonunu görmeyene sabır en güzel şeydir.**

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin **"ilmin başı sabırdır"** buyurması, iyi şekilde neticeye ulaşmanın tek formülü olduğundandır.

Bu konuda dikkatli olunması gereken en önemeli husus, ayık ve uyanık olmaktır. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Sabır (hadisenin) sarsıntı tesiri yaptığı ilk anda, gösterilen tahammüldür. "

(Buhârî. Cenaiz. 32. 43. Ahkâm. 11; Müslim. Cenaiz. 14-15; Tirmizi, Cenaiz, 13; Nesai. Cenaiz. 22; İbn. Mâce. Cenaiz. 55 Ebu Davud. Cenaiz. 27)

Unutmayalım ki; **acele ettiğimiz bazı hususlar kendi içinde binlerce sırrrı barındırır.**

> *Allah Teâlâ kulun hakkında ceza vermek murat etse bile cedlerine ve nesillerine nazar ederek çok zaman bağışlamıştır.*

"Bir gün Davut aleyhisselâm kendisine zulmeden birine beddua etmiş icabet geç olmuştu. Davut aleyhisselâm bu duruma çok üzüldü. Allah Teâlâ, peygamberinin gönlünü hoş etmek için buyurdu ki:

> *"Ey Davut!*
> *Sende bir kimseye zulmedersen, o da sana beddua ederse; Ben sana geç icabet ettiğim gibi ona da geç icabet edeyim diye, isteğine geç cevap verdim"*

Bu nedenle kul Allah Teâlâ´dan bir şeyi ister. Allah Teâlâ;

"Evet, fakat ben bunu sana, gerektiği bir vakitte vereceğim" buyurur. Bu verme ya dünyada veya ahirette olur.

> *"Allah, âhiret niyetine dünyayı verir de, dünya niyetine âhireti vermeyebilir". (698)*

> *"Allah, kendisine ellerini açan kulunun iki elini boş çevirmeyi, şânına lâyık görmez". (699)*

> *"Ben, kulumun beni düşündüğü gibiyim. Ve ben, beni zikrettiği müddetçe, kulumla birlikteyim". (871)*

Kulunu yalnız bırakmadığını bildiğimiz Rabbimizden, bir şeyi istemekten haya ederiz. Ancak O'nun bize **"Benden isteyin"** emri olduğu için dua ederiz.

Hz. Enes (radıyallâhu anh) anlatıyor:

"Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Sizden herkes, ihtiyaçlarının tamamını Rabbinden istesin, hatta kopan ayakkabı bağına varıncaya kadar istesin." [Tirmizî, Daavât 149, (3607, 3608).]

"Ademoğlunun canı boğazından çıkmayıncaya kadar dualarını kabul edeceğim."

Rabbimizin bize vaadi vardır.

****

Ey Hüdâ!

Yârin lütfeden bakışlarından uzak kaldım. Fakat hâlâ lutfundan ümitvârım Acizliğimi sevgine, âr ve namusumu Sana ve Seni sevenlerin yoluna sarf eden bir kulun değil miyim?

Elbette bir gün olur, lütfunla şereflenmiş ve mükâfatına kavuşmuş olurum. Lütfet, kerem et, beni o nurlu kıldığın gönül cemaatinden ayırma."

İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak kuddise sırruhu'l-âlî

"Ey Allah Teâlâ'm!

Senin sebep olduğun kutsal rızana bende bir neden olabilir mi?

Sen zâtınla zenginken, sana ulaşacak ve senin menfaatine benden bir zenginlik ve menfaat olabilir mi?

"Ey Allah Teâlâ'm! Kaza ve kaderin bana galip geldi.

Nefsanî özlem ve şehvet, elimi kolumu bağladı.

Bana Sen yardımcı ol.

Eğer bana yardımcım olursan düşmanları yenip zafer kazanabilirim.

Beni fazl ve kereminle zenginleştir ki, Senin sayende artık ihtiyaç talebinde bulunmaya ihtiyaç duymayayım.

Sen ki, veli kullarının kalplerinde marifetullah nurlarını yaktın da, Seni tanıyıp birlediler.

Sen ki, dostlarının kalplerinden Kendinden başkasını çıkardın da Senden başkasını sevmez ve senden başkasına sığınmaz oldular.

Bütün varlıklar onları ürküttüğünde dostları ancak Sen oldun.

Sen ki, onları doğru yoluna erdirdin de yol işaretleri kendilerine belli oldu.

"Ey Allah Teâlâ'm!
Seni kaybeden neyi bulmuştur?
Seni bulan neyi kaybetmiştir?

Seni bırakıp Senden başkasına razı olan kimse, mahrum kalmıştır. Senden yüz çevirerek başkasına yönelen hüsrana uğramıştır."

"Ey Allah Teâlâ'm!

Sen lütuf ve iyiliklerini sürdürüp dururken, Senden başkasına nasıl ümit bağlanır?

Sen ihsanda bulunma âdetini hiçbir zaman değiştirmemişken Senden başkasından nasıl istenir?”

**

Kaynak: İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ’L ATÂİYYE (Hikmetli Nasihatler) الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري, İhramcızâde İsmail Hakkı

AFFETMESEN EĞER KİM AFFEDER BİZİ?

از ملا جامي

يا رسول الله چه باشد چون سگ اصحاب كهف

داخل جنت شوم در زمرهٔ اصحاب تو

او رود در جنت من در جهنم کی رواست

او سگ اصحاب كهف من سگ اصحاب تو

--

Yâ Rasûlu'llâh! Çi bâşed çün seg-i Ashab-ı Kehf?
Dahil-i cennet şevem der zümre-i ashab-ı tû,
O reved der cennet, men der cehennem key revast?
O seg-i Ashab-ı Kehf, men seg-i ashab-ı tû…

****

Ya Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem!
Ne olur Ashab-ı Kehf'in köpeği gibi ben de Senin ashabının arasında Cennette gireyim.
O Cennete gitsin ben Cehenneme, reva mıdır?
O Ashab-ı Kehf'in köpeği ben Senin ashabın köpeğiyim.

Molla Câmi kuddise sırruhu'l-âlî

Erişim: http://lisanifarisi.net/2007/09/26/2-از-ملا-جامی/

http://www.sadakatforum.com/ya-resulallah-ci-based-cun-segi-ashabi-kehf-t56530.0.html

76. Tevbe

Fakih anlatıyor:

–Rahmetlik babam (senedi saydıktan sonra) Hz. Ali b. Ebî Talib kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh şöyle dediğini anlattı:

–Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem müslümanlar arasında kardeşlik bağı kurdu. Bu çeşitten olmak üzere, Said b. Abdullah ile Sa'lebe Ensarî arasında bir kardeşlik bağı kurdu.

Bu sırada , Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem , Tebük gazasına çıkmıştı.

Said b. Abdullah gaza niyeti ile yola çıktı. Yerine kardeşi Sa'lebe'yi çoluk çocuğunun işi için vekîl bıraktı. Sa'lebe odun taşıyor; su getiriyor. Bütün bunları yaparken, sevabını Allah Teâlâ dan diliyordu. Bir gün dönüşünde eve girdi. İçeri girince ona iblis geldi:

– Şu perdenin arkasına bak, deyince , Sa'lebe, perdeyi kaldırdı ve kardeşinin güzel hanımını gördü. Dayanamadı; yanına girdi onu okşadı.

Kadın şöyle dedi:

– Ey Sa'lebe! Allah yolundaki kardeşinin bizim için sana bıraktığı hakkı koruyamadın.

Bunun üzerine Sa'lebe :

– Eyvah, mahvoldum! Diye bağırıp yola düştü. Bir dağa çıktı.

Yüksek sesle şöyle yalvarıyordu:

– İlahi Sen Sen'sin: ben de benim. Sen mağfiretle karşılayansın. Ben ise, günahlarla, hatalarla huzuruna geldim...

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem gazadan döndükleri zaman, herkes kardeşini karşılamaya geldi. Ama, Said'in kardeşliği gelmedi.

Said evine gitti; hanımına sordu:

– Allah yolunda kardeş olduğumuz Sa'lebe nerede?

Kadın şöyle anlattı:

–O kendini hatalar denizine attı; dağa doğru çıkıp gitti. Said kardeşini aramak üzere yola çıktı; gidip buldu.

Sa'lebe yüzüstü düşmüştü. Başını iki eli arasına almıştı. Yüksek sesle şöyle diyordu:

– Zillet makamım ne kadar düşük! Rabbine âsi olan kimsenin makamı nasılsa öyle...

Said ona şöyle dedi:

– Kalk ey kardeşim, bu gördüğüm hâl nedir?

Sa'lebe şöyle dedi:

– Seninle gelemem. Ancak, şu şekilde gelebilirim: Elimi boynuma bağlamalısın. Zelil bir kul, efendisinin kapısına nasıl götürülürse öyle götürmelisin.

Said onun dediğini yaptı. Sa'lebe'nin Hamsane adında bir kızı vardı. Gelip babasını aldı; Hz. Ömer (radıya'llâhu anh)'in kapısına götürdü. Evden içeri girdiler. Sa'lebe , Hz. Ömer(radıya'llâhu anh)'e şöyle dedi:

– Allah yolunda gazaya çıkan kardeşimin hanımına dokundum. Benim için tevbe yolu var mı?

Hz. Ömer (radıya'llâhu anh) şöyle dedi:

– Git yanımdan, saçlarından tutup seni ezmek istiyorum. Buradan çık, git; benim yanımda sana yer yok.

Buradan çıkınca , Hz. Ebû Bekir (radıya'llâhu anh)'in yanına gitti; şöyle dedi:

– Allah yolunda gazaya çıkan kardeşimin hanımına dokundum. Benim için tevbe yolu varmı?

Hz. Ebû Bekir (radıya'llâhu anh) şöyle dedi:

–Git buradan ; benide kendi ateşini yakma; Bana göre , senin için hiçbir tevbe yoktur.

Oradan çıktı; Hz. Ali (kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh)'nin kapısına gitti.

Şöyle dedi:

– Allah yolunda gazaya çıkan kardeşimin hanımına dokundum. Benim için tevbe yolu var mı?

Hz. Ali (kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh) şöyle dedi:

– Çık git buradan. Bence, senin için bir tevbe yoktur.

Buradan çıkınca, şöyle dedi:

– Ey kardeşim! Ey kızım! bu üç kişi beni ümitsiz bıraktı. Ümidim o ki, Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem beni ümitsiz bırakmaz.

Bunun üzerine kızı, onu Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin yanına götürdü.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem onu görür görmez şöyle dedi:

– " Cehennemin zicirlerini ve bukağılarını, bana hatırlattın."

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

– Yâ Nebiyyallah! Allah yolunda gazi kardeşimin karısına dokundum. Benim için tevbe yolu var mı?

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Çık buradan ; bana göre hiçbir şekilde senin tevben yoktur."

Oradan böyle çıktıktan sonra kızı ona şöyle dedi:

– Ey baba, Muhammed (salla'llâhu aleyhi ve sellem) ve ashabı senden razı oluncaya kadar; sen benim babam değilsin; ben de senin kızın değilim.

Bunun üzerine Sa'lebe yüksek sesle:

- Yâ Rabbi! Ömer'in kapısına gittim; beni dövmek istedi. Hz. Ebû Bekir'e gittim; beni azarladı, tahkir etti. Hz. Ali'nin yanına gittim; beni kovdu. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem gittim; beni ümitsiz bıraktı.

Ey Mevlam! Benim için sen ne yapmayı istiyorsun. Bu duâma "evet" diyecekmisin? yoksa cevabın "hayır" şeklinde mi olacaktır?

Bunun üzerine semadan bir melek geldi; Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

-Allah Teâlâ soruyor: Halkı sen mi yarattın, yoksa ben mi?

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem, Allah Teâlâ'yı murad edip, şu cevabı verdi:

-"Sen, ey efendim!"

Bunun üzerine melek şöyle dedi:

-Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:
-Kuluma müjdele; onu bağışladım.

Bunun üzerine Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem ashabına sordu:

– "Sa'lebe'yi kim bana getirecek?"

Hz. Ebû Bekir (radıya'llâhu anh) ve Ömer (radıya'llâhu anh) kalktılar:

– Biz getiririz, Yâ Rasûlu'llâh! Dediler.

Hz. Ali (radıya'llâhu anh) ve Selman (radıya'llâhu anh) da kalktılar:

– Ya Rasûlu'llâh! Biz getiririz, dediler.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Hz. Ali (radıya'llâhu anh) ve Selman (radıya'llâhu anh)'a izin verdi.

Sa'lebe'nin yolunu tutup gittiler. Yolda Medine çobanlarından birine rastladılar.

Hz. Ali (kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh) ona sordu:

– Resûlullah'ın ashabından birini gördün mü?

Çoban şöyle dedi:

- Galiba siz cehennemden kaçan birini arıyorsunuz?

– Evet, onu arıyoruz. Bizi onun yanına götür, deyince çoban şöyle dedi:

– Gece basınca, şu dereye gelir gider, şu ağacın altına oturur. Sonra Yüksek sesle şöyle der:

– Rabbine âsi olanın makamı ne kadar düşüktür!

Orada beklediler. Gece olunca Sa'lebe geldi; o ağacın altına gidip oturdu. Sonra ağlayarak secdeye kapandı.

Selman onun ağlamasını duyunca, ona doğru yürüdü ve şöyle dedi:

- Yâ Sa'lebe kalk. Âlemlerin Rabbi seni bağışladı.

Bu sesi duyunca sordu:

-Habîbim Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellem nasıldır?

Allah'ı ve seni seviyor, dediler. Bilâl namaza kalktığı zaman, Sa'lebe'yi mescide getirdiler. Safın son kısmında durdular.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem namazda :

– "Çoklukla övünmek sizi oyaladı" (Tekâsür sûresi, âyet:1) âyetini okuduğu zaman, bir bağırırş bağırdı.

– "O kadar ki; kabirleri ziyaret ettiniz" (Tekâsür sûresi, âyet:2) âyetini okuyunca bir daha bağırdı; dünyadan ayrıldı.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem namazı bitirince Sa'lebe'nin yanına geldi.

–" Ey Selman, onun üzerine su serp."

Selman:

– Yâ Resûllallah, o dünyadan ayrıldı.

Sonra kızı geldi; Resûlüllah'a şöyle dedi:

– Yâ Rasûlu'llâh, babam nerede? Ona hasret kaldım.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem ona:

– " Mescide gir " dedi. Mescide girince, babasını ölmüş buldu. Elini başına götürdü.

– Ah perişan halim, ah babacığım, senden sonra bana kim bakacak?

Demeye başladı.

Onun bu haini gören Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

–" Ey Hamsane! İster misin: Ben, senin baban olayım; Fatıma da kardeşin?"

Buna karşılık şöyle dedi:

– Olur Yâ Rasûlu'llâh!

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Sa'lebe'nin cenazesine gitti. Kabrin kenarına geldiği zaman, parmak uçlarına basarak yürüdüğü görüldü.

Döndükleri zaman, Hz. Ömer (radıya'llâhu anh) şöyle sordu:

– Yâ Rasûlu'llâh! Kabrin başında parmak uçlarına basarak yürüyordun; nedendir?

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– "Yâ Ömer! Meleklerin çokluğundan, ayağımın tabanını basacak yer bulamadım ."

FAKİH der ki:

– Yukarıdaki hikâye çeşitli lafızlarla anlatılmıştır.

Söylendiğine göre şu âyet–i kerime o sahabe hakkında nâzil olmuştur.

> - " O kimselerki: Bir kötülük işledikleri, ya da nefislerine zulmettikleri zaman, Allah'ı anarlar; günahlarının bağışlanmasını isterler. Günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir?
> Bir de onlar, günâh üzerinde bile bile ısrar etmezler. Bunlara rablerinden mağfiret vardır; altından ırmaklar akan cennetler vardır. Orada ebedî kalırlar. Böyle yapanların mükâfatı, ne kadar güzeldir. " (Âl-i İmrân sûresi, âyet: 135-136)

http://kitap.mollacami.com/kissalar/konu-3392.htm

YÜCE ZÂT

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

> *"Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki en alttaki dünyaya, iple bir adam sarkıtmış olsanız, mutlaka Allah Teâlâ'nın üzerine düşer.."*

(Tirmizi Hadisin garib olduğunu söyler. Tirmizi. Tefsir, 57; İbn. Hanbel. 2/370; bkz. Sehavi. 543: Aclûnî. 11/153)

> *"Ey izzetinin gölgeliklerinde gözlerin ihatasından münezzeh olan zat!*

> *Ey mükemmel güzelliğiyle tecelli eden zat! Bütün eşyada zahirken nasıl gizli olabilirsin? Her an gözetleyici ve şahitken nasıl hazır olmayabilirsin?"*

> *"Varlıklarda zuhur etmeseydi, gözler onları görmezdi. Şayet sıfatları doğrudan görülseydi, varlıklar silinirdi (hiç görülmezdi)."*

> *"Batın" olunca her şeyi ortaya çıktı. "Zahir" olunca her şeyi ölümlü kıldı."*

> *"Varlıklar O'nun sabit kılmasıyla "var", O'nun zatının birliği karşısında "yok" olur."*

> *"Herhangi bir varlığın Allah Teâlâ ile beraber olması gibi seni O'ndan perdelememiştir. Çünkü O'nunla beraber herhangi bir varlık mevcut değildir. Seni asıl perdeleyen O'ndan başka bir varlığı zannetmendir."*

> *"Varlıklar cismâniyette seni kuşatır. Ruhâni hususiyetler yönünden seni kuşatamaz."*

> *"Ne zaman uzak oldun ki, varlıklar Sana ulaşmak için (gayretleri) olsun."*

Hz. Şeyh Muhyiddin İbn-ül Arâbî kuddise sırruhu'l-âlînin Fütuhat el-Mekkiye adlı eserine atfen Nihat Keklik Arabî'nin

"...varlıkta ancak Allah Teâlâ vardır..." dediğini belirtmektedir.

"...Muhakkak vücutta Allah Teâlâ vardır. Ondan başkası ise hayalî, vücuttur. Hak bu hayalî vücutta zahir olduğu zaman orada ancak kendi hakikati hasebiyle zahir olur, hakiki Vücûdu olan zatıyla değil..." (KEKLİK, 1980), s.405.

Zatın biri rüyasında kendisini Hazreti İbrahim ile Hazreti Âdem aleyhisselâmın kabirleri arasında görür. Bir nidâ gelir:

"Allah Teâlâ'nın güzel isimlerini oku." Bu zat da başlar Allah Teâlâ'nın bilinen doksandokuz güzel ismini okumaya ve tamamlayınca, yine aynı ses:

"Allah Teâlâ'nın güzel isimlerini oku." Zat düşünmeğe başlar ve

"İşte okudum" der. Bu defa aynı ses:

"Hayır, tamamını okumadın, hani Hüve't-tâcirü, ve'z-zâiru, ve'l-hârisu" (o tüccar, çiftçi, sanatkâr' dır).

Bunları duyan zât korkmaya ve vücûdu titremeye başlar, derhal kalkıp camiye gelir. Mısır'da Abdülganî Nablusî kaddese'llâhü sırrahu'l-aziz hazretlerini bulur ve ona rüyasını anlatır. Rüyâyı dinleyen Abdülganî Hazretleri:

"Senin tevhid görme zamanın gelmiş olduğu anlaşılıyor." Diyerek ona tevhid telkin eder.

İşte hazreti Âdem aleyhisselâm gerek **"Esmâ-i Hakkîyye"** olan alîm, semiî, basîr, kâdir, kayyûm gibi isimler olsun, gerekse **"Esmâ-i halkîyye"** yi meselâ, tâcir (ticaret eden), zâri (ziraat ve çiftçilikle meşgul), hâris (sanat işiyle meşgul) gibi isimleri câmidir. Amma Hakk ticaret yapar mı? Allah Teâlâ çiftçilik yapar mı? Diye sorular akla gelebilir. Ya Hakk'ın kudreti olmasa bir şey olur mu, olmaz. Bütün her şey ancak Hakk'ın vücûdu ve Hakk'ın kudretiyle olur." Ne sırdır âlem'el-esmâ" beytinde "Sırr-ı allem'el esmâ" ya işaret olunmaktadır. Hazreti Âdem aleyhisselâma bütün isimler öğretildi, isimler onda zâhir oldu. Yani ruh nefh olunca bütün isimler andan zâhir olur, demektir.

**

Abdulganî Nablusî kuddise sırruhu'l-âlînin inzivasının ilk yılında yazmış olduğu birinci münâcâtı Vahdet-i Vücûd ile ilgili olarak kulun Allah Teâlâ'ya münacatını anlatıyor.

Rabbim bana dedi:

"Sen, sen bana uygunsun" Dedim ki;

"Fâni olan ben, nasıl Sana uygun olurum?" O bana dedi ki;

"**Fâniden başka hiçbir şey Bana uygun değildir?"** Dedim ki;

"Ahlâkım kötüdür, ben Sana nasıl layık olurum?" O dedi ki;

"Onu, Benim iyi ahlâkımla tamamlayacağım." Daha sonra bana şöyle dedi:

"**Ey kulum, Ben senim, fakat sen Ben değilsin. Ey kulum, Mevcûd (Var olan) benim, sen değilsin. Ey kulum, bütün beşer Benim keremimin kullarıdır; sen, Benim Zâtımın kulusun."** Dedim ki;

"Ey Rabbim, ben nasıl Senin Zâtının kulu olurum?" O dedi ki;

"**Sen 'Abdül'-Vücûd'sun** (Varlığın kulusun); **Abdü'l-Mevcûd** (Var olanın kulu) **değilsin. Vücûd Ben'im, mevcûd diğeridir, zira o Benim ile varlık bulur. Hâlbuki Ben, Kendi kendimle varım."** Bu sebeple ben şöyle dedim:

"Ben Varlık'ım." Ve yine O bana dedi:

"**Ey kulum, başkalarından korkma; zira başkaları Ben'im. Ben, senin sendeki Varlığımdan dolayı sende tecelli eden Rabbinim. Ben'den başka ilâh yoktur ve ancak bana tapılabilir.**

Her halükârda seni Ben (Kendim) **ile zenginleştirirsem, seni zengin kılacağım ve eğer seni başkalarıyla zenginleştirirsem, seni fakir kılacağım. Benden başka ilâh yoktur."** Ben O'na dedim ki;

"Ey Rabbim, ben Senin nezdinde nasılım?" O bana dedi ki;

"**Sen Benim indimde, en yakınlar arasında ve aynı zamanda bütün seni sevenler ile birliktesin. Ben, seni ve seni sevenleri severim."** Ben O'na dedim ki;

"**Ey Rabbim, bana olan aşkının alameti nedir?"** O bana dedi ki;

"**Benim sevdiğim ve Benim hoşlandığım şeyleri yapabilmen için sana yardım ve lütfumu ihsan etmemdir."** Ben O'na dedim ki;

"Ey Rabbim, insanlar bana haksızlık ediyorlar." O bana dedi ki;

"**Bütün bunlar senin hayrınadır. Onların sana ettikleri haksızlıkların sonucuna bakman yeter: Bu, senin Benim ile yakınlaşmandır. Muhakkak ki, sen onlardan önde geleceksin."**

Kaynak: Bekri Alâeddin, Abdulgânî Nablusî Hayatı ve Fikirleri, trc. Dr. Veysel UYSAL, İst, 1995, s.112-114

İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ'L ATÂİYYE (Hikmetli Nasihatler)الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري, İhramcızâde İsmail Hakkı

BİZİ ÖVEN ÖVMÜŞ

“Zahid'ler övüldükleri zaman, halk'tan gördüğü için kabz (daralma) olurlar.
Arifler ise övüldüklerinde, onu Hak'tan gördüğü için bast (genişleme) olurlar.”

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Müminin yüzüne karşı meth edildiğinde O'nun kalbindeki iman artar "

Bu hadis arifleri içindir ve durumlarına işaret eder. Yine arifler diyorlar ki;

"Halk'ın dili, Hakk'ın kalemidir."

Onlarda kendini beğenme ve böbürlenme asla olmaz.

Kaynak: İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ’L ATÂİYYE (Hikmetli Nasihatler) الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري, İhramcızâde İsmail Hakkı

BU İŞİN SONU BAŞINDAN BELLİYDİ

"İlm-i Ledünden"

Kürt meselesinin sonu başından belliydi. Terörle başladılar, terörle devam ettiler yine terörle bitecekler.

-Olmasaydı?

-Yollarını yolsuzlara uğrattılar, çukurlara mahkum oldular.

Yolsuz olmanın bedelini acı çekerek, çektirerek bitirmek olmamalıydı.

Her konuda suçlu vardır. Hakk yanında suçlu olmanın bedelini kimse telâfî edemez. **Anadolu'yu Türklere vatan yapan alperenler, ahiler, Ahmed Yesevi kuddise sırruhu'l-âlî Efendimizin talebeleri idi.** Yıllar geçti. Komplolar, hainler elimizden almak istediler alamadılar. **Burası dervişlerin memleketidir.** Dervişlerin erenlerin sahip olduğu yerlere hainler eşkıyalar sahip olmazalar. Hala sahip olan yine onlardır.

Allah Teâlâ'nın rahmetiyle nazar ettiği bu âlemde, haksız davanın savunucusuna adalet ile muamele eder. Zahiri batına değişmez. Bu nedenle şeytanın yolundan gidenler mağlup olacağından tevbe istiğfarla Allah Teâlâ'ya sığınma zamanları gelmiştir.

İhramcızâde İsmail Hakkı

> *"Sonunda başarmanın alameti, başlangıçta Allah Teâlâ'ya rücu etmekdir."*

Hz. Ali kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh Efendimiz buyurdu ki;

> *"Herkes işin sonundan korkar, biz ise başından korkarız."*

Şah Nakşibend kuddise sırruhu'l-aziz Efendimiz de buyurdu ki;

> *"Biz yolumuzun sonunu evveline derc ettik"*

Yolunu ateşte çizen zahirin helak olmadan batınını düzeltte mahcup kalmayasın

> *"Eğer dünyaya başta talep ettin ise de sonunda ondan çekinmeye mecbur kalacaksın. Görünüşü seni çağırıyor ise de batınında seni kendisinden men ediyor."*

Kaynak: İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ'L ATÂİYYE (Hikmetli Nasihatler) الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري, İhramcızâde İsmail Hakkı

ALLAH TEÂLÂ VARKEN ÜZÜLDÜĞÜN ŞEYE BAK

Ümidini kaybedip

Ağlayacaksan

–Ağlama.

Seni senden

bilinmezken yarattı.

–Sana da sormadı.

Kalbine ışık vursun

Utanılacak yerde kalma

–Kalırsan

Önemli değil

Sen sadece bir kulsun.

Kuldan

Ne beklenir ki.

İhramcızâde İsmail Hakkı

> *“İrfan ilmini ifade ederken kendi iyiliklerinden olduğunu düşünen kimseyi hatalar susturur. Allah Teâlâ’nın ihsanlarını anlatanı ise hiçbir günah susturamaz.”*

> ***“Hiçbir şey vehim/vesvese kadar senin yularını çekmez.”***

> “Aslı olmayan te’vil sahibi de sineğe benzer; onun vehmi eşek sidiğidir, düşüncesi de saman çöpü. Sinek kendi düşüncesine saplanıp te’vile kalkmışsa, bundan vazgeçse, baht o sineği devlet kuşu haline getirir. İbretle bakan kişi sinek olamaz; canı da şekle bağlanmaya layık değildir.”

Mevlana, Mesnevî ve Şerhi, (trc. A.Gölpınarlı, İst. 1973) I, s.251, b: 1093–95

> *“Hatalardan dolayı Allah Teâlâ'nın rahmetinden ümidinin azalması, amele itimat ve güvenin işaretidir.*

Kaynak: İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ’L ATÂİYYE (Hikmetli Nasihatler) الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري, İhramcızâde İsmail Hakkı

ŞEYTANIN KANDIRDIĞI SOFİLER

"Nafile ibadetler peşinde koşup vacip amellere tembellik etmen nefsin isteklerine uyma alametidir."

'Daha çok ibadet edeyim', 'Sabahlara kadar namaz kılayım', 'Tesbih ve zikir çekeyim', 'Dua okuyayım' gibi nafile ibadetlerle geceleri ihya edeyim düşüncesidir. Bu hususta şu bilinmeli ki; şeytan insanı fazla nafile ibadetlerle meşgul ederek farz ibadetlerinden alıkoyar ya da farz ibadetlerini vaktinin sonuna bıraktırır veya unutturarak farz ibadetlerinin vaktini geçirttirir. Meselâ, gecelerini fazla nafile ibadetlerle ihya eden kişi,

"Biraz istirahat edeyim." derken uykuya dalar ve birçok kere farz olan sabah namazını kaçırır. Ya da nafile olan **"Evrad ve ezkârımı okuyayım." "Virdimi bitireyim."** derken farz olan ibadetleri vaktin sonuna kadar tehir eder. Ya da evrâd ve ezkârını okuyamadığı zaman öyle telaşlanır ki, farzlarındaki ihmalinden o kadar endişe duymaz.

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurmuştur ki;

"En iyiye yakın olanı yapın, az da olsa devamlı olanın daha sevaplı olması ile sevinin, kolaylaştırın ve sabah akşam seferinde ve gece yolculuğunda (tevfik vermesi için) Allah Teâlâ'dan yardım isteyin"

Allah Teâlâ Kur'an–ı Kerim de buyurdu ki:

"Allah Teâlâ, dinde size bir zorluk kılmadı" (Hacc, 78)

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem yine ikaz etti ki:

"Ey insanlar! Dinde aşırılıktan sakının, çünkü sizden öncekileri dindeki aşırılıkları helâk etti."

(İbn Mâce, Menâsik, 63; Ayrıca bkz. Nesâî, Menâsik, 217; Ahmed b. Hanbel, I, 215, 347.)

Sonuç dini hayatta itidâlin [orta hal] zirve nokta olduğunu göstermektedir.

Kaynak: İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ'L ATÂİYYE (Hikmetli Nasihatler) الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري, İhramcızâde İsmail Hakkı

MEKTÛB-U HÂKİ

https://bilenlerdenol.files.wordpress.com/2015/08/ihramcizade-ismail-hakki-toprak-efendi-49.jpg

Gavs'ül âzam İhramcızâde İsmail Hakkı Toprak kuddise sırruhu'l-âlî Efendi Hazretlerinin, Şeyh-i Hacı Mustafa Hâki kuddise sırruhu'l-azîz Efendimizin mahdumu Bahâeddîn Efendi'ye yazdığı mektubdur..

به

Seni sevmek benim dinîm imânım

İlâhî din- ü imandan ayırma

İşte öteden beri derd-i muhabbetinizle nâlân olan kalbîm, nâle-i efgânını baştan aşırmakla giryân u sûzan olarak kâlemi elime aldım.

Sultanım, ne buldum ise, sizden buldum ve bu fenâda ne gibi bir zevke erdimse, mutlaka sizinle erdim.

Bende-i peder-i büzürg-vârımız sırr-ı insanü'l ayn, aynü'l-insan min-haysül-kühliyye maksûd-u vücud iken Seyyidinâ Hâkî kuddise sirrıhü'l-âli Efendimiz sultanımızdır. Onun derd-i rûhâniyetinin perver derdi bezminden bir an hâlî olamam. Ne çare ki, her an tahtı gâh-ı saltanatlarına varamam. Nâdiren varabilsem de, kendilerini bulamam. Eğer görsem nîm-ü nazarla mazhar-ı iltifat olsam bir zevki huzur tuma'nînet bulurum ki, âdeta kendimi bu âlemden çıkmış ve cânâna dâhil olmuş bilirim.

İşte bu te'sirin icrâ-yı ahkâmından olmalıdır ki, sizi hiç unutamam. Aks-i timsâlinizi gözlerimden ve sûr-i hayâlinizi gönlümden çıkaramam. Her nerede bir çeşm-i siyâhın

füsunkâr bakışını görsem yüreğim çarpar ve dîde-i kalbim size bakar. Bu zevk ile geçirdiğim günlerimi feleğe değişmem.

İşte bunların ulviyeti-pesendânesinden olmalı idi ki, arada nezd-i âlinize gelir, envâr-ı cemâl ve ahvâl-i bî-melâlinizden bî-hâd ve bî-gaye feyzler alırım. Şimdi o nazar-ı kimya-eserinden dûr mu oldum?

Ey name! Git, mazhar-ı füyüzât-ı âlem-yan olan bir payeye kemâl-i tazim ve muhabbetle hâl-i pür-melâlimi Hazret-i Bahâ'ya husûsan arz et. De ki; Sizin feyz-i nazarınızdan şâh-ı râh-a yol gider. Lütfen bu nazarlarını üzerimizden dirîğ etmesinler. İşte ahkaru-l vücud şu tarzda dergâh-ı Bârî'ye arz ve ilticâ ediyorum ve diyorum ki,

Ey Hüdâ!

Nazar-ı iltifât-ı yârdan sâkıtım. Fakat hâlâ ümit dâr-ı lutfunum. Aczimi muhabbetine bu âr u varımı sana ve seni sevenlerin rahına sarf eden bir kulun değil miyim?

Elbette bir gün olur, mazhar-ı iltifatın ve nâil-i mükâfâtın olurum. Lütfet, kerem et, beni o zümre-i dil-ferîbden ayırma."

15 Rebîu'l-evvel 1347 (M. 1928)

İsmail Hakkı TOPRAK

--

Günümüz Türkçesiyle

به

Seni sevmek benim dinîm imânım

İlâhî din- ü imandan ayırma

İşte öteden beri muhabbetinizin derdiyle sızlayan kalbimin figanların iniltisi beni baştan çıkarırken, içim yanarak, gözyaşı dökerek kâlemi elime aldım.

Sultanım, ne buldum ise, sizden buldum ve bu fenâda/dünyada ne gibi bir zevke erdimse, mutlaka sizinle erdim.

Büyük/ ulu babanızın bendesi olarak [yazıyorum.].

O, kamil insanın sırrının, ta kendisidir.

Gözümüze sürme çektiğimiz gerçek insan, varlığımızın gayesi olan Seyyidinâ Hâkî kuddise sırrıhü'l-âli Efendimiz, sultanımızdır.

Onun rûhâniyetinin derdiyle beslenen sevgimizin meclisinden sohbetinden bir an ayrı duramam. Ne çare ki, her an manevi makamlarına saltanatlarına varamam. Nâdiren varabilsem de, kendilerini bulamam. Eğer görsem kesik/küçücük bir bakışını, lütfuna kavuşsam, bir huzur, bir zevk ile mutmain olurum ki, âdeta kendimi bu âlemden çıkmış ve cânâna (Allah Teâlâ/Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem/Şeyhime) kavuşmuş olduğumu bilirim.

İşte bu etkinin hükümlerinin tesiriyle olmalıdır ki, sizi de hiç unutamam. Suretinizin görüntüsünü gözlerimden ve bedeninizin hayâlini gönlümden çıkaramam. Her nerede bir

büyüleyici bir siyah gözlünün bakışını görsem yüreğim çarpar ve kalp-gözüm size bakar. Bu zevk ile geçirdiğim günlerimi dünyaya/ âleme değişmem.

İşte, bunların beğenilen yüceliğinden olmalı ki, arada yüksek/ulu makamınıza yaklaşmaya çalışırım, cemâl nurlarınızı ve can sıkıntısını gideren hallerinizle beklemediğimiz kadar sonsuz feyzlere kavuşurum.

Şimdi o kimya eden bakışın tesirden uzak mı düştüm?

Ey mektubum!

Git, sıkıntısı çoğalmış halimi, âlemlere feyzler saçılmasına sebep olan bir rütbeye, kemali hürmetimle ve sevgilerimle, Hazret-i Bahâ'ya husûsen arz et. De ki;

Sizin nazarınızın feyzinden Şâha/Hakk katına yol gider. Lütfen bu nazarlarını üzerimizden esirgemesinler. İşte pek âciz ve değersiz varlığımızın haliyle, güzel yaratıcı Allah Teâlâ'nın dergâhına arz ve yönelerek sığınarak diyorum ki,

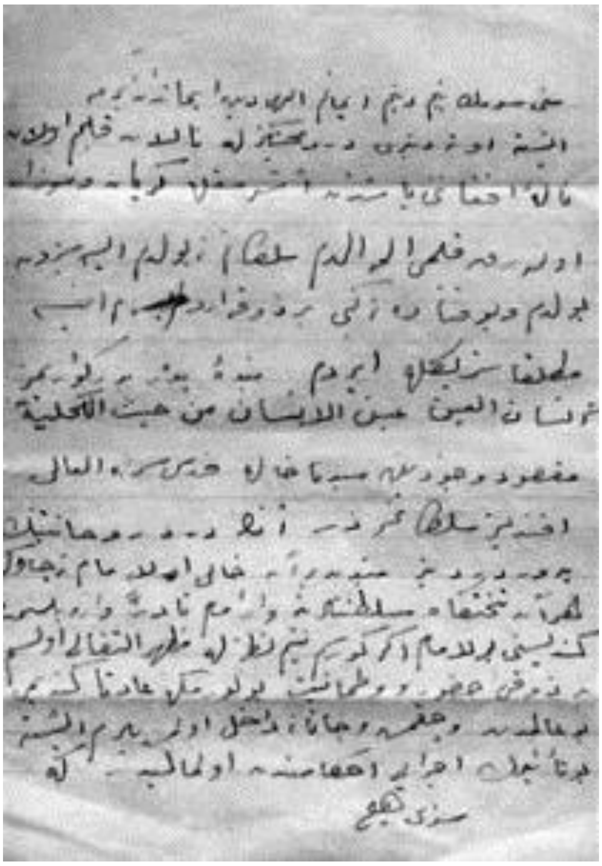
Ey Hüdâ!

Yârin lütfeden bakışlarından uzak kaldım. Fakat hâlâ lutfundan ümitvârım Acizliğimi sevgine, âr ve namusumu Sana ve Seni sevenlerin yoluna sarf eden bir kulun değil miyim?

Elbette bir gün olur, lütfunla şereflenmiş ve mükâfatına kavuşmuş olurum. Lütfet, kerem et, beni o nurlu kıldığın gönül cemaatinden ayırma."

15 Rebîu'l-evvel 1347 (M. 1928)
İsmail Hakkı TOPRAK

Not: Günümüz Türkçesiyle tam bir uyum sağlanılamadığından ifadede eksiklikler oluşmaktadır. Mefhum bu mana üzeredir. Özür dileriz.

https://bilenlerdenol.files.wordpress.com/2015/08/ihramcizade-ismail-hakki-toprak-efendi-82.jpg?w=209&h=300

EY DOST

Bir dem seni unutamadım. Huzuruna da hiç varamadım. Aczimin rüzgârında hazan yaprakları gibi oraya buraya savrulup dururken hep Seni andım.

Çok yoruldum. Bir gün kendimde güç bulursam Dost'a varabilir miyim diye, çok ümitvârım.

Dediler:

"Dostun yanına gidilir."

–"Git"

> *"Biriniz, bir dostunu sevdiğinde, bunu, ona belli etsin".* (504)

Ama, nasıl?

–Edebi erkânı vardır, hediyesiz de olmaz .

> *"Hediyeleşiniz; zirâ o, sevgiyi ikiye katlar ve iç sıkıntılarını giderir". (426)*

Duramıyorum, ziyaret edeyim, belki içim huzurla dolar.

Çok düşündüm, ne götürebilirim diye. Hediye, bir tanecik olmalıdır.

Biliyorum, O'na layık hediye bulmak, benim için çok zor. Noksan ve acizim. Hediyenin bende oluşunda, bir noksan bulunmayacak mı?

Ey Dost!

Aczimi bilerek, benim için bulabileceğim en değerli hediye ile kapına geldim.

> *"Mü'minin hediyesi, ölümdür". (105)*

Bundan başka bir değerli şey bulamıyorum. Kabul eder misin?

Ey Dost!

Dilenciler gibiyim, değersiz kulunu çevirmezsin diye, düşünüyorum. Cömertlik, Senin vasfın değil midir?

> *"Yarım hurma ile de olsa, sâili boş çevirme". (595)*

Değerli bulmasan da, Cânımı kabul eder misin ?

> *"Hiç kimse, dostunun hediyesini reddetmesin; şâyet bulursa karşılığını versin". (593)*

Karşılık verenlerin en hayırlısı!

Korkuyorum, fakat ümitvârım, Neden yüzünü bir kez bu tarafa çevirmiyorsun. Küslük mü var?

> *"Bir kimsenin, üç günden fazla dostuna darılması helâl olmaz". (568)*

Sende kusur olmaz. Küslüğün nedeni, yine biz değil miyiz?

Anılmaya değersiz cânı, kabul etmeyebilirsin.

Bizde gam yok, keder yoktur. Sen çok büyüksün.

> *"Rabbimiz Allah Teâlâ kulunun peşin amelini veresiye mükâfatlandırmaktan yücedir." [Hikem-i Atâiyye] .*

Yine Senden Sana sığınırım.

Ey Yüce dostum

İhramcızâde İsmail Hakkı

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

> *"Benim velimi hakir gören, bana meydan okumuş olur. Ben, yapmak istediğim hiçbir şeyde, mü'min kulumun rûhunu kabzederkenki kadar tereddüt göstermedim: **O, ölmek istemez, ben de onu rahatsız etmek istemem; ne var ki, onun için bu, mutlaka gerekirde!".** (877)*

Not: Renkli olan yazılar, Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin Şihâbu'l ahbâr daki hadislerinden iktibas edilmiştir.

YÜCE ARKADAŞIM

Hayatımız doğrusu ve yanlışı zenginleşirken bir arkadaşlığımız ve bir sevdamız hep kalbimizde mevcut bulunur. Onu seçmekte ne kadar şanslı oluruz bilemeyiz. Fakat seçtiğimiz arkadaşımızın vefalı oluşu karşısında hep mahcup olacağımız kesindir. O bizi hep mahcup eder. Ona karşı yaptığımız bütün isyanlar, hatalarımız, tarafından affedilir. Şaşırıp kaldığımız bu arkadaşımızın bize karşı ihtiyacı olmasa da herşeyimizle ona bağlı oluşumuzdur. Bizimde diyecek bir sözümüz şikayetimiz olamaz.

Hayat kaynağımız, vefâkar dostumuz, bizi bizden fazla bilen, seven, sevgilimiz. Sonsuz duygularla minnet duyup hiçbir şey yapamadığımız, karşılığını ödeyemediğimiz, ihsan sahibi, ne yapmalı ne etmeli dediğimiz hallerde, hep sözümüzden caydığımız; Yüce arkadaşımız

Kahrolmak denilen şey, bu mudur?

Cehennem gülistan olur, denilen, bu mudur?

Cenneti değersiz kılan ilişki, bu mudur?

Yücelerden bakışıyla zâtını bizim için yerlere indiren, aşkını bizim için her demde aşikâr eden; Yüce arkadaş!

Ben mahcubum ve pişmanım.

Bir taş kadar seni bilemedim için.

Bir taş kadar sabredemediğim için.

Keşke, denilmez denir, fakat seni bilmek şerefine ermiş olmanın, değeri yanında, varlık olmaktan utanarak, huzurunda affımı niyaz ediyorum. Seni sevenlerin çok, bilenlerin çok, kulların ise sayısızdır.

Ben olmasaydım diyecek kadar çok pişmanım.

Hesap verilecek denilen divanların karşısında, bir değerim olmadığı halde beni hesaba çekerek, bana değer vermene dahi üzülüyorum. Değersiz olan bir şeyin hesabı olur mu ki?

–Yok olsun gitsin. Adı anılmasın.

Yüce arkadaşım,

Varlığımı yok edeceğim diye bir kudretim yok. Var olduğumun ezikliği ile Senden Sana sığınıyor, Seni dilemekten dahi mahcup oluyorum. Beni benden al, bensiz bırak. Elimde olmadan geldiğim bu dünyadan, yine elimde olmadan giderken, kulluğumu değerli bir şey olarak görmüyorum. Sırf Senin sözünü yerlere düşürmemek için acziyetimin ifadesi olarak emrini yapmaya çok çalıştım. Başaramadım.

Eğer ki bir zaman hesap soracak olursan, huzuruna çağırma, bana da bakma. Hiçbir hak davam ve alacağım yoktur. Bir alacaklı olarak istediğini yapma azametine, Sen sahipsin. Ben Senin istediğin gibi bir arkadaşın olamadım.

Seni sevmek benim dinim imanımdı. Hakkını yerine getiremeyenin hakkı canı kurban kılmaktır.

Yüce Arkadaşım.

İhramcızâde İsmail Hakkı

İbn-i Atâullâh El-İskenderî kuddise sırruhu'l-athar, El-Hikemü'l Atâiyye-(Hikmetli Nasihatler)'nde buyurdular ki:

> *"Asıl arkadaşın, senin ayıbını bildiği halde seninle arkadaşlık edendir. Ki, O'da kerem sahibi Mev-la'dan başkası değildir."*

**

> *"Arkadaşın hayırlısı (Allah Teâlâ) dır. Senden ona dönecek bir şey beklemeden seni isteyendir."*

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem bir hadiste **"Mümin mümin'in aynasıdır.**" (Ebu Davud. Edeb. 29: İbn. Mübarek Hasan-ı Basri'nin sözü olduğunu söyler; bkz. Aclunî. II/294) buyurduğunda etkileşim özelliklerinin geçerliliğini daha belirgin açıklamıştır.

Bu hadis-i şerifteki **ilk mümin insan**dır, **ikinci mümin ise Allah Teâlâ**'dır (Allah Teâlâ'nın El-Mü'min ismi) Buradan işaretle insanın arkadaşı, Allah Teâlâ olursa ve neticesi cennettir.

> *"Hali senden kötü olan kişi ile arkadaşlık etmen, kötü olmana rağmen kendini iyi sanma vesilesi olur."*

Kötü arkadaş ise şeytandan kinayedir ve dostluğu cehenneme gidiştir.

Kaynak: İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ'L ATÂİYYE-(Hikmetli Nasihatler) الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري -İhramcızâde İsmail Hakkı

> *"Dostu ile taklit ile de hatırlasan hakikatine terakki edersin. O sana yol gösterir ve yârin arkadaşı olur."*

(Hacı Hasan Akyol; Tasavvurat-ı Hayriyyem)

TÛBÂ AĞACININ MEYVELERİ

Seyyid Ahmed Hüsameddin kuddise sırruhu'l-âlî

NA'T-I ŞERİF

Enam olmuş Risalette ukûs-u vechine mir'at,
Enamından ism-i pâkin pür lyandır ya Resulullah.

Melekten iki haslette kemalâtm ziyadedir,
Bu sırra kab-ı kavseyn tercemandır ya Resulullah.

Kelâm-ı Hak vücud-u Zatına mülhak hisab olsa,
Nüzul-ü vahye mahsus cism-i candır ya Resulullah.

Ahad isminde zaid olsa bir mim-i nübüvvet kim,
Ahad mim-i mahabbette nihandır ya Resulullah.

MÜNACAT

Sailim kapuna geldim eyle ihsan Yâ Resul
Tut elim kurtar beni halim perişan Yâ Resul.

Halimi arz eyledim bu âlem oldu şermsar
Bir devasız dert imiş bu aşk-ı canan Yâ Resul.

Sine mecruh, dide giryan, ah-ı efgan eylerim
Aşkının bîmarıyım kıl derde derman Yâ Resul.

Kimde kim aşkın zuhur etse bulur âlemde kâm
Mahz-ı nur-u hikmet, hem nur-u iman Yâ Resul.

Zahmdar etti dil-i mecruhumu emmare-i nefs
Sen tabib-i hâzık-ı lokman'a geldim Yâ Resul.

Her taraftan atılan oklara bu sinem hedef
Ey meded-res kıl kerem, sultana geldim Yâ Resul.

Nebl-i ağyâra edüp bu sinemi âmacgâh
Ey meded-res kıl kerem, irfâna geldim Yâ Resul.

Sözlerim kal-u belâ esrârıdır aşk ehline
Ey melâz-ı melceim âmâna geldim Yâ Resul.

Bir taraftan derd-ü firkat, bir taraftan aşk-ı yâr
Tâ seher hem ruz-û şeb, giryâna geldim Yâ Resul.

Ta seher hem rûz-ü şeb, giryâna geldim Yâ Resul.
İsterim olsun bu canım sana kurban Yâ Resul.

Ey saadet kevkebi kesme başımdan sayeni
Bir garibim mübtelâ, bi sırrı sâman Yâ Resul.

Şemsem bu vücudum verir ecsada zelâli
Nutkum bu şuhudum verir ekbada hayali.

Efrad-ı şuhudumla bu hep haver-i güftar
Subhum ki berazihte tutan ruz-u leyali.

Dava-yı fücur eyler isem der bana kâzip
Subhum bu güneş tal'atı gösterdi kemâli.

Bakma güneşe âlemi gör oldu münevver
Gayette gariptir bu güneş var mı misali.

Pervaneye bak şem'a yanar görmez o şemsi
İsnad eder ol Vatvata bu şemse muhali.

Divaneliğin mevsimi mi ey dil-i naçar
Pür cuş-u huruşunla geçirdin hemesali

Derya gibi emvace takıl eyleme nefret
Kesrette müşahid olasın ta o cemali.

EHL-İ BEYT SÜLÂLESİ

Bihamdillah mera başed müyesser ni'meti bihter
Ki ruz-ü şeb büved zikrem hüvelhayyu hüvel ekber
Meyan-ı halk-u Halik şüd vesile Zat-ı Peygamber
Şefi-i âsiyan-ı ümmet-i merhume ta mahşer.
Nebi, Haydar, Hüseyin, Ekber, Muhammed Bâkır-u Cafer,
Seyyid Musa-i Kâzım bül Hasan Kani', Ali Cafer,
Muhammed Sabir-ü Kâtim, Ebu Tayyib ve Nureddin,
Ali vü Bünneca başed, Musaddık ve Kureyş ezher.
Ebül Mecd-u, Ebu Tahir, Ebül Abbas-ı vel Ahrar,
Ebu Haşim'ü Ahmed Mustafa şüd nesl-i Peygamber
Ki İsmail-ü İbrahim ve Musa Zahid-ü Cafer,
Ki Davud-u Ebu Hamza, Cemaleddin, Haşan hubter.
Ebül Masum-u Muştak-u Mücahit fi sebillillâh
Muhammed Sa'd-i Rükkâlî Husameddin Ebül Haydar.
Tevessül mi künem ya Rab bihakkı sure-i Kevser
Kitabullah-ı evlâd-ı Betulest cümle ra rehber.
Bi fermayi terahhum muntazır şüd in duâ hanân
Benalidend-i ya tevvab-ü ya gaffar-ü mustağfer.
Şeved daim karin-i işan-ı âlişan

Muhibban-i sefa âver müridan-ı vefa perver.
(RABBENA ÂTÎNA MÎN LEDÜNKE RAHMETEN VE HEYYÎ'LENÂ MİN EMRİNÂ REŞEDA.) Subhâne rabbike rabbil izzeti amma yasifune ve selâmün alel murselîn. Velhamdülillâhi rabbil âlemin. Amin

Kaynak: M. Kâzım ÖZTÜRK, İslâm Felsefesine Işık Veren Seyyidler- Tûbâ Ağacının Meyveleri, Birinci Baskı Yenigün Matbaası, 1969, Ankara

HER YÜKSELİŞİN BİR DÜŞÜŞÜ VARDIR

Dünya hayatında saltanatın, makamın ve kudretin kaderinde bir yükseliş ve peşinden bir düşüş vardır. Bu düşüşün kemmiyet ve keyfiyetle alakası olmayıp Allah Teâlâ'nın emri ilâhisidir. Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Efendimiz buyurdular ki:

"Dünyalık olan bir şeyi yükselttiğinde, akabinde onu tekrar alçaltmak, Allah'ın bir hakkıdır". Şihâbu'l Ahbâr- (649)

Bu nedenle Allah Teâlâ dünyayı dostuna vefalı etmemiştir.

"Allah katında, eğer dünyanın bir sivrisinek kanadı ağırlığınca değeri olsaydı, kâfire ondan bir yudum su içirmezdi". (866)

"Ey dünya! Evliyâma karşı acılaş, benim için onlara tatlılaşma; yoksa, onları baştan çıkarırsın". (875)

"Dertsiz olmak, dert olarak yeter". Şihâbu'l Ahbâr (850)

Yaşadığımız hayatı kendimize vefalı kabul etmemiz, sabırla ve iyi niyetle karşılamamız gerekir.

Yine Allah Teâlâ buyuruyor ki:

"Ben, kulumun beni düşündüğü gibiyim. Ve ben, beni zikrettiği müddetçe, kulumla birlikteyim". Şihâbu'l Ahbâr (871)

Allah Teâlâ ile beraber olmak ise güzel ahlak ile anlatılır.

"Kişinin keremi, dînidir; mürüvveti aklıdır; esas değeri ise, ahlâkıdır". (129)

En sonunda herşeyimizin nihayeti **"Kişi, sevdiği ile beraberdir".** Şihâbu'l Ahbâr (128) kelamından daha ileri gidemez.

İhramcızâde İsmail Hakkı

ÇEMEN KOKUSU VE GRİP MİKROBU

Yıllardır çocuklarımda kış ayları gelince soğuk algınlıkları ve astıma varan nefes sorunları yaşıyorduk. Fakat tesadüf eseri kemik ve diz ağrıları için hazırlattığımız bir karışımı çocuklarımızın göğsüne sürünce o gün itibarıyla grip mikrobu evimizde yok olma yönünde bir seyir izleyip, çocuklar hastalanmadılar.

Bu karışım, sızma zeytinyağına katılan yumurta akı ve çemen tozu ile yapılan karışımdır. [Bulabilenler bu içeriğe fazladan okaliptüs kantron yağıda katabilirler.]

Zeytin yağı ile karıştırılan karışım bir pet şişeye konur. Sabah akşam çalkalanır. Bir hafta sonra karşım dinlenince dibe çöken çemenin üzerindeki yağı göğse ve sırta sürebilirsiniz. **Biraz kokar, fakat bütün sır bu kokuda.** Biz bunu yaparak evimize gribin girmesini önledik. Çemen kokusunun verdiği rayiha ile mikropların nefes yollarındaki zararları yok ediliyor. Ucuz bir karışım denemekte hiçbir zarar görmeyeceğiniz gibi sıkıntılarınıza şifa bulabilirsiniz. Biz hala kullanıyoruz.

Denemenizi tavsiye ederiz.

İhramcızâde İsmail Hakkı

GRİBİN DÜŞMANI 'ÇEMEN' (Haber)

Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinin yöresel lezzetleri arasında yer alan çemen, vücudu sıcak tutması ve gribe karşı koruyucu etkisi nedeniyle kış aylarının vazgeçilmez yiyecekleri arasında yer alıyor.

Devamı için
http://herseytv.net/haber/guncel/gribin-dusmani-cemen/81560.html

NASIL BİLDİ , YOKSA BEN Mİ SÖYLEDİM?

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdular ki;

"Allah'ın öyle kulları vardır ki, insanların iç dünyalarını, işaretlerinden hemen tanırlar". (647) Şihabu'l Ahbar

Bir gün Hazreti Şeyh Azizimiz Sultanımız Amîş kuddise sırruhu'l-âlî Efendimize sormuşlar;

"Efendim, sizin karşınıza günde bu kadar zevat gelir, onların ne âhlakta, ne halde olduğunu nasıl anlarsınız? Gülmüşler de;

"Onlar kendilerini bana anlatır." Buyurmuşlardır.

Bu vecheden işaretle doktorlar tedavilerinde, psikiyatrlar gelen hastalarını dinlerken, polisler sorgulamalarında, medyumlar karşısındaki insanların birkaç kelimesinden vaka/kişilik çözümlemesine gidebilecek kadar tecrübe kazanmışlardır.

Bütün bu bahsedilen erbabın kerameti maddî ve manevî ilmiyedeki mertebeleri ile alakalıdır. Ehl-i keşf hali ayrı bir veceheden incelenebilir. Günümüzde ilmîyeye vehm karıştığı için eski zamana kıyasla keşfi kapalı veliler ve sahte veliler farkı kalmamıştır. Buna ilaveten inanc zayıflamasına yol açmış olduğundan velâyet ilminde hususî ve kitabi bilgi sahibi olmak mecbur olmuştur.

İhramcızâde İsmail Hakkı

MESNEVÎ'DE NEFİS TEMSİLLERİ

Hzl: Mustafa Küçükaşçı

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî kuddise sırruhu'l-âlî Hazretleri'nin ölümsüz eseri Mesnevî-i Mânevî'nin ana mevzularından biri, insandaki beden-ruh, nefis-kalp çekişmesinin teşhis ve tedavisidir. Dünya mülkünde, beden hapishanesinde nefsin hâkimiyeti vardır.

Bu hapishanede gurbette kalmış olan, aslı yücelere ait ruh, aklın da yardımıyla, nefsi alt etmelidir. Bu da nefsin terbiye edilmesi ile olabilir.

Nefis terbiyesi şüphesiz tasavvufun en önemli konusu ve gayesidir. Mevlânâ şiir diliyle nefsin hâllerini dile getirmiş, edebî kudretini gösterdiği teşbih ve temsillerle nefsi ve nefis terbiyesini tasvir etmiştir. Bazı bilinen mazmunları da nefse güzelce tatbik etmiştir.

Mevlânâ Hazretleri'nin nefsi tanıtmak yolunda hayvanlar âleminden seçtiği başlıca misaller şunlar:

MERKEP

Nefis, insan terkibinde rûhun bineğidir.

Hazret-i İsa'ya İslâmî gelenekte Rûhullah denmiştir, zühd peygamberi Hazret-i İsa'nın Kudüs'e merkep üzerinde geldiği rivâyet edildiğinden, merkep üzerinde İsa, yani nefis bineği üzerinde ruh remzi, hâfızalara ruh ve nefsin doğru ilişkisini yerleştirmek için kullanılmıştır:

"Sen Hazret-i İsa'yı bırakmışsın da, onun bindiği eşeği beslemişsin. Onu geliştirmişsin. Ey eşek huylu gafil! Bil ki irfan İsa'nın nasibidir. Eşeğin yani bedenin nasibi değildir. Eşeğin iniltisini duyarsın da, ona acırsın; bilmezsin ki, o eşek sana eşeklik ediyor!"

"İsa'ya yani rûhuna acı da, eşeğe yani nefsine acıma, tabiatı ve nefsini aklına hâkim, yani üstün kılma! Tabiatı bırak da hıçkıra hıçkıra ağlasın. Sen ona acıma, onun yani nefsinin isteklerini yerine getirme de, can borcunu öde!"

Nefis bineğinin gerekli bakımı yapılmalı, hoş tutulmalıdır. «Nefsin senin bineğindir, ona yumuşaklıkla muâmelede bulun.» buyrulmuştur. Ama bu muamele, merkebin merkepçe iştahına uymak değildir:

"Sakın ha, eşeği kendi keyfine bırakma, yularını elinden salıverme. Çünkü o, yola değil, çayır tarafına gitmek ister. Sen bir an gaflete düşer de, nefis eşeğinin yularını bırakacak olursan, o çayırlığa yol alır gider. Eşek, hakikat yolunun düşmanıdır. Nefsanî arzular çayırının sarhoşudur. O ne kadar çok sürücülerini, üstüne binenleri yere vurmuştur, öldürmüştür."

Nefis eşeği tembeldir, yoldan da yükten de kaçar. Yük ibadettir, onun bağlanacağı kazık ise mücâhede:

"Senin nefs eşeğin kaçmıştır. Onu mücâhede kazığına bağla! O ne zamana kadar insanlık ve ibadet yükünü taşımaktan kaçacak?"

Mesnevî dilinde zaman zaman nefis ile beden, ruh ile akıl birbirleri yerine kullanılırlar. Nefis eşeğinin sırtında, akıl oturur. Akıl, ağır yani güçlü olursa eşek zayıflar, ama akıl zayıf ise eşek onu çekip çevirmeye başlar.

GERİ GERİ GİDEN AT

Nefis, düz değil de kuyruğu istikametinde geri geri giden aksi bir attır. Öyle ise ata ters binip kuyruğu gidilecek istikamete çevirmelidir. Yani nefsin arzusu demek olan atın kuyruğunu mânâ yönüne, kurtuluşa çevirmelidir. Bu, nefsin meyillerini müspet yönlendirmenin güzel bir remzidir.

EJDERHA

Mevlânâ Hazretleri nefsanî şehvet, hırs, öfke gibi duyguları ateşe benzetir. Cehennemin âlemleri yutmasına rağmen «daha yok mu?» demesi gibi nefs-i emmâre de doymak bilmez. Çünkü cüzler küllün özelliğini taşır, nefis de cehennemin huyunu taşır.

Yedi kapılı cehennem, yedi başlı, her ağzından ateşler saçan bir ejderhadır ki bunlar şârihlere göre nefsin kötü huyları olan, gurur, hırs, şehvet, haset, hasislik, hiddet ve şöhreti temsil ederler.

Bu ejderhanın cehennemî ateşini denizler söndüremez. Çünkü ateşi suyla söndürmek mümkündür ama nefis, çakmak taşı ve demirdeki gibi bilkuvve (potansiyel) bir ateş olduğundan bu şekilde sönmez.

Hazret-i Mevlânâ nefsin bu görünmeyen tehlikesini donmuş ejderha ile de temsil eder. Hikâyede nefis muhasebesini terk eden gafil kişi, dağda bulduğu donmuş bir yılanı ölü zannederek şehre indirip güneş ışığına maruz bırakan adamla temsil edilir. Güneşin harareti yani şehvetler, donmuş yılanı diriltir ve adamı yutar:

"Ey insanoğlu; senin nefsin de bir ejderhadır! Ölmüş görünse bile ölmemiştir; günah işlemek için eline fırsat geçmediğinden ötürü, gamdan uyuşmuş bir hâlde, donmuş gibi beklemektedir! (…) Nefis ejderhası; yokluğa, yoksulluğa, fakirliğe düşerse, küçük bir kuvvet hâline girer. Fakat mal-mülk, yüksek mevki yüzünden nefis sivrisineği, çaylak kesilir.

Sen nefis ejderhasını ayrılık karları altında tut; aklını başına al da, onu güneşin altına getirme! Dikkat et ki, ejderhan donmuş bir hâlde kalsın; eğer o canlanırsa, sen onun bir

lokması olursun! (...) Çünkü üstün şehvet güneşinin harareti vurunca, o pis baykuş kanatlanır uçar!"

Serkeş nefis eşeğine Hazret-i İsa gibi hâkim olmak gerektiğinden, bir ejderha olan nefisten zarar görmeden onu elde tutmak için Hazret-i Musa gibi olmak gerekir. Ejderhanın gözünün zümrütten kamaştığı gibi, nefis Allah dostunun huzurunda bulunursa, onun yüz arşın uzunlu¬ğundaki dili kısalır, yani kötülüğe cür'eti kalmaz. Nefsinin kötülüğünden haberdar olmayan kişi omzunda yılan olduğunu bilmeyen adam gibidir. Damdaki bir kişi yani mürşit bunu görür ve haber verir, fakat gaflette ısrar edenler bu îkazlardan rahatsız olurlar. Yılan boyunlarını sokunca ise niye beni uyarmadınız diye feryât ederler.

Çâresizdir sürü, olmazsa hakîkî çobanı

Ruh görünmezse tutar meydanı nefsin yılanı

[Mürîd]

ASLAN

Mevlânâ Hazretleri nefs-i emmâreye aslan ve tavşan hikâyesindeki aslanı misâl getirir. Hikâyede ormandaki hayvanlar her gün içlerinden birini feda etmeyi aslana vaat etmişlerdir. Aslan açlığı ve oburluğu ile tüm orman ehlini, bütün letâifi yiyen tüketen nefs-i emmâredir. Bir bir hayvanları yerken bu gidişe akl-ı meâdı temsil eden tavşan «dur!» der. Aslanı kuyu başına götürerek, kuyudaki aksini kendisinin rakibi olan bir aslan olarak gösterir, rakibini alt etmek için kuyuya atlayan aslan kuyuda mahsur kalır. Nefsin kuyuya kapatılması mücâhedeye tâbî tutulması demektir. Nefis bir hile ile de olsa kendi düşmanının kendisi olduğunu görmüş, onunla cihad etmek için kuyuya atlamıştır.

"Ey aslanlar yaratan Allah'ım! Eğer, biz bir köpeklik etti isek, nefs-i emmâre arslanını pusudan çıkarıp, üstümüze saldırtma."

KÖPEK

Nefis azgın bir aslan kesilse de aslen, asâleten aslan değildir. O gurbetteki rûha karşılık kendi çöplüğünde, yani dünyada ve beden mülkünde olduğundan aslan kesilmektedir. Eğer ormana gerçek aslanlar olan Hak dostları davet edilirse köpek nefis, aslan taklidini bırakır.

Nefis, rûhu taşıyan bir binek olduğu gibi, rûha verdiği hizmet yönünden bir av köpeğine de benzetilir:

"Avlanırken senin işine yarayan ancak köpektir, yani nefsindir. Bu nefis köpeğini fazla besleme, önüne az kemik at. Çünkü köpek doyunca azgınlaşır, emrine uymaz, karnı tok olduğu için avın arkasında koşmaz."

Eşeğin bağlandığı kazığın yerini köpekte tasma alır. Ejderhadan, donmuş olsa da çekinilmesi gerektiği gibi köpeğin de köpekliğinden emin olunmamalı boynundan tasma eksik edilmemelidir:

"Kendine güvenip de sakın tasmayı nefis köpeğinin boynundan çıkarma! Bu nefis köpeği terbiye edilse, hattâ terbiyeli bile olsa, yine de köpektir!"

Necip Fâzıl da nefsi iradeye dişlerini geçirmiş bir köpek şeklinde tasvir ederek kadîm temsili kullanır:

Doğmaz güneşlere bağlandı vâde;

Dişlerinde köpek nefsin, irade.

YIRTICI KURT

İnsanın kötülüklerden başkasını sorumlu tutmasına karşı Mevlânâ Hazretleri nefsi yırtıcı bir kurda benzetir. Başka bir temsilde ise kurt, akıl çobanının gözetemediği sürüden koyun nefsi çalan şeytandır.

HIRSIZ FARE

Nefis bir faredir. Eşeğin aklı çayırda olduğu gibi fare de hep lokma peşindedir. Yolları hep toprak altındadır. Toprak ise süflî dünyadır. Fare nefis, lokma bulmaya yarayan akl-ı meâşa kulak verir, yarınları düşünen akl-ı meâda değil!

Nefsin fareye benzetilme vecihlerinden biri de onun hırsızlığıdır. Kırk yıldır toplanan buğday ambarda yoksa bunca yıllık ibadetten hâsıl olması beklenen iç huzuru kayıpsa onu nefis çalmıştır:

"Ey Hak talibi can, önce ambara giren fareden kurtulma çaresini ara, ondan sonra buğday toplamaya çalış."

Mevlânâ hırsız fareye karşı aklı dikkatli bir kedi olarak tasvir eder.

KEDİ

Hazret-i Mevlânâ bedenî arzuların birbiriyle ilişkisini tespit ederek, yeme içmenin şehvete dönüşeceğini söyler ve şehveti teskin etmenin helâl yolu olan evliliğe teşvik eder:

"Mademki yemeye, içmeye düşkünsün, vakit geçirmeden bir kadınla evlen, yoksa kedi gelir, yağlı kuyruğu kapar, gider."

Şefik CAN merhumun tercümesinde bu beyitteki kedinin şeytan ve nefsi, yağlı kuyruğun ise cüz'î iradeyi temsil ettiği kaydedilmektedir.

KOYUN

Mevlânâ dilinde koyun, kurt ve çoban mazmunu nefis, şeytan ve rûha uygulanır. Aklı, rûhu veya mürşidi remzeden çoban, sürüyü kurda karşı uyarsa da nefse, bedene uymuş kişileri temsil eden koyunlar, «biz kurdun lokmasıyız, biz ateşin odunuyuz.» derler.

Koyun başka bir temsilde, ruh kuzusunu doğuran bedendir. Nefis, rûhun doğabilmesi için sancı çekmeli, ana koyun gibi bu sancıdan üzüntü duymamalıdır, çünkü önemli olan ruh kuzusunun doğmasıdır. Koyun burada olgunlaşma yolundaki nefsin sembolüdür. Bundan daha ileri merhale aslan olmaktır:

"Mademki aslan değilsin, aklını başına al, ayağını ileri atma, çünkü ecel kurttur. Senin canın ise dişi bir koyun gibidir. Eğer sen, ilâhî vasıfları kazanmış abdal bir kişi isen ve senin koyunun aslan oldu ise, yani nefsanî arzularını yenerek rûhunu arındırdı isen, emin olarak gel; ölümün başını eğmiş, sana yenilmiş, alt olmuştur."

KURBANLIK SIĞIR

Nefis, rûha kurban edilmek için vardır. Sığır, kurbanda kesilmek için beslenir. Hazret-i Musa kıssasındaki sığırın kesilip bu vesileyle bir cesedin diriltilmesine de telmihle Mevlânâ şöyle söyler: «Ruhların haşrini, dirilmesini istiyorsanız, bu sığırı, yani nefsi kurban ediniz.»

KARGA

Hazret-i Âdem'in oğullarından kardeşi Hâbil'i öldüren Kābil, kardeşinin cesedini ne yapacağını bilememiş, gömmeyi ise kargadan görerek akıl etmiş olduğu Kur'ân-ı Kerîm'de bildirilir. Hazret-i Mevlânâ bu kıssayı anlattıktan sonra şunları söyler:

“Karga, arkasında uçan rûhu, sonunda mezarlığa götürür. Aklını başına al da, kargaya benzeyen nefsin peşine düşme. Çünkü o, seni bahçe tarafına değil mezarlığa götürür.”

Kur’ân-ı Kerîm’de Hazret-i İbrahim’in: “Rabbim ölüleri nasıl diriltiyorsun? Bana göster!” şeklindeki niyazı üzerine, Allah Teâlâ, ondan dört kuş alıp kendine alıştırmasını, sonra onları kesip her bir parçayı ayrı bir dağa koymasını sonra da çağırmasını ister.

Mevlânâ bu kuşları nefsanî bir takım duygularla tevil etmiş, bunların başının kesilmesiyle görülecek dirilişin, sâlikteki kalbî diriliş olacağını beyan etmiştir. Kısaca ifade edersek, bu dört kuş hırsı temsil eden kaz, makam ve mevkii temsil eden tavus, şehveti temsil eden horoz ve bitmek tükenmek bilmeyen arzuları temsil eden kargadır.

Mesnevî’deki nefis temsilleri ve muhtevaları kısaca bunlar. Bunlara özlü bir hâtime olarak Kanunî Sultan Süleyman’ın şu beyti ile yazımıza son noktayı koyalım:

Nefs hazzın ey Muhibbî vermegil hayvân sıfat,

Zabt-ı nefs et ârif ol âlemde insanlık budur!

Kaynak: Yüzakı Dergisi
http://www.konyamevlevi.com/?p=142

ÇIKIŞ VE BİTİŞ BİR TAŞLA BAŞLAR MI?

> **İman, altmış küsur şubedir. Bu şubelerden birisi insanlara sıkıntı verecek şeyleri gidermektir. Bu manada yol ortasında bulunan bir taşı kaldırmak imanın gereğidir."** [Buharî, İman, 3; Müslim, İman, 58]

Bir şey, önemsiz görünen o şey, herşeyin bir başı olduğuna göre, sorularımız o şey için olur? Neden basit denilenler bu kadar büyüyebilir ki?

İnsanlar hep şunu sorar, her şeyi düşündük bunu neden unuttuk?

Gemiyi batıran farenin açtığı küçük deliktir. Yıllarca emek verilmiş devasa yapı/sistem küçücük bir hata ile geriye doğru dönüş yapıp neden yok olur?

Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin **"önemsemediğiniz küçük günahlar büyük günahları doğurur"** buyurması buna işaret etmez mi?

Masa başında bir el düşünün satranç oynuyor. Oyunda kral ile asker biz oynuyoruz, özgürüz demelerinin bir manası var mıdır. Yapılan bir yanlış hamle, yenilemelerine sebep oluyor. Ancak Kral ben yaptım diyor, ama yaptıran eli hep unutuyor.

Kötü olmak, kötülük içinde bulunmak ilk önceleri kolay görünür. Fakat şeytanın **"ben senden beriyim"** dediği zaman muhakkak gelir. Bu bitişin başladığını en önce gören şeytanın ferasetidir. Takdir edilmesi gerekir. Kaçar, bu işte ben yokum diyerek seyre geçer.

Günümüzün sorunlarından örnek verelim.

Yollar, birleştiğimiz ayrıldığımız yollar. İçinde binlerce mananın saklandığı yollar. Buna göre soralım **"Yolları bozmak nedir?"**

Zahirde düzgün yolları bozmanın manası hepimizce bilinir. **İlm-i hakikatte ise zahir batının görüntüsüdür.** Birileri yollarını hendekle, barikatla bozuyorsa, batını da hendek ve barikatla bozuluyor demektir.

Yolları bozmak, yapılan bütün işleri/emekleri/her şeyi bozmak demektir.

Hendekler açın fikrini verenler ve destekleyenler aslında yıllarca aldatan senaryonun bitişinin işaret fişeğini ateşlemiştir. Her şey bitirilecektir, fakat kim için?

Birileri düzeni hayatı değiştirmek için yıllar önce kurgulanmış komplonun neticesini elde etmiş olduklarını bilmişler ve bitirilmesine yönelmişlerdir. İnsanlarda "değişim" şok etkisi yaptığı bilen bir teoridir. Bir kültürün asimile edemeyeceği anlaşılırsa onu baskı ile yok etmekte mümkün olmazsa, yapılan çalışmalar ile önce özgürlüğün açılması sağlanır azgınlığın önü açılır. Sefahat gelir. Bu işlerin genelinde gençler kullanılır. Gençlik çağları heyecana müsaittir ve kaybedeceği fazla bir şeyleri yoktur. Çekilen her tarafa hızlı

meyledebilirler. Sonuçta planın bitme kararı verilince özgürlük ters yönde ivme kazanır. Bütün hayaller birer birer söner. O zaman korku veren terör ortaya çıkar. Kullanılanlar dayandıkları yerden itilmeye başlayınca sorun kat kat artar. Korku verenlerin yaşadığı korku çok fazladır. Onlar korku eğitimi almışlardır. Fakat korkutmadan aldığı zevk tersine dönmüştür. Kendi vurmaya başlamıştır. Depresyon şekline dönen ruh hallerini düşünceleri ile sonlandırması mümkün değildir. O hale gelir ki, yaptığı hareketleri kontrol altına bile alamaz. Bu kişilere masa başından satrancı oynatan güç çeşitli hilelere başvurur. İlaçlar bunlardan bir tanesidir. Korkuyu yok eden ilaçların olumsuz yan etkisi cinselliğin tatmin olunmaz yüksek seviyelere çıkarmasıdır. Deyim gerekirse düz duvara tırmandırır. Öyleki sokak ortasında mastürbasyon yapacak kadar kendini kaybettirir. [Habere bak:]

Sonuçta zirveye çıkan olaylar birden durur. Zincirbozan filminde bir replik vardır. İhtilal olmuştur. **“Ne oldu da bir gecede terör durdu”** denilmektedir. [Tavsiye ederim tekrar seyredebilirsiniz.]

Herşey bir farenin açtığı küçük fikirle/delikle başladı. Ancak umutlarını farenin peşine bağlayanlar sonunda helak olur.

Hz. Mevlâna Kuddise sırruhu'l-âlî Efendimiz mesnevisindeki izahatlarında nefsi bir fare olarak kabul etmiştir. Eşeğin aklı çayırda olduğu gibi fare de hep lokma peşindedir. Yolları hep toprak altındadır. Toprak ise süflî dünyadır. Fare nefis, lokma bulmaya yarayan akl-ı meâşa [dünya] kulak verir, yarınları düşünen akl-ı meâda [ahiret] değildir.

Nefsin fareye benzetilme vecihlerinden biri de onun hırsızlığıdır. [Kul hakkına girmek yakmak yıkmak, ödemesi gereken borcunu ödememek] Kırk yıldır toplanan buğday ambarda yoksa bunca yıllık gayretten hâsıl olması beklenen iç huzur kayıpsa onu nefis çalmıştır:

“Ey Hak talibi can, önce ambara giren fareden kurtulma çaresini ara, ondan sonra buğday toplamaya çalış.”

Hz. Mevlânâ hırsız fareye karşı aklı dikkatli bir kedi olarak tasvir eder. [Bakınız: Mesnevî’de Nefis Temsilleri]

Biliyoruz ki; Hz. Rasûlu'llâh salla’llâhu aleyhi ve sellem güzel ahlakı ile dünyayı fethedereken kuvvete erişmiş zalimlerin yerlerinde yeller esmektedir.

Bitiş nereden başladı sorumuza dönersek:

Yolları bozmak terör stratejisidir. Fakat bu zannedildiği kadar zafere götüren ve olumlu sonuçları olan bir eylem olmadığını anlamak zor değildir. Sonuçları ancak iş işten geçtikten sonra çıkar. Kötüye boğun eğmek zayıf halkın refleksidir. Halk boyun eğer. İyi ve kötü

aramaz. Ancak canı yandığı zaman, boyun eğmeyi bırakır göçer gider. İsyan eder. Kime? zorla onu tutmaya çalışana.

Yollara hendek kazılmaya başlaması ile bir işin sonuna gelindiğine işaret edildi. Boğulmak mı kurtulmak mı? Bu kumarı oynamak dehşetli bir durumdur.

Sıkıntı şiddetlendiği zaman açılmaya yüz tutacağını Allah Teâlâ ve peygamberimiz haber vermiştir. **"Ey sıkıntı şiddetlen açılırsın"** hadisi şerifi gelecek iyiliğin ön habercisidir.

Unutmadığımız bir ilke daha vardır. Kötülük ile bir şeyler elde edilecek olsaydı, Allah Teâlâ, Hz. Musa aleyhisselâma **"Firavuna yumuşak konuş"** emrini vermezdi. Tanrılığını iddia eden saltanat sahibi firavuna dahi yumuşak sözle mücadele et emri bize, gerçeğin iyilik tarafında olduğunu gösteriyor.

Her şey bir şeyle başladı bir şeyle bitti. Bunlar uygarlığın can damarları yollar idi.

Önce yollar yapıldı insanlar köylerinden çıkmaya başladı. Dünyayı gördüler. Sonra ise yollar kapatılmaya, kenarlarına tuzaklar konulmaya başlandı. Bu da yetmeyince hendekler açıldı. İnsanlar gitmek ve gelmekten bıktılar, huzursuzluğa mahkum oldular.

Allah Teâlâ dinine **"benim yolum" "yolu bozmayın"** der. Demek ki **"Yolu bozan kendini/düzeni bozar."**

İş işten geçti.

Küçük günahlar [düşüncesiz kısır akılllılar], büyük sıkıntıları getirdi. Ayın karanlık yüzünde kalanlar için nereye gideceğini bilememek gerçekten zor bir haldir.

Her şey bir şeyle başladı, bir şey bitti.

Onlarda insanlığa hizmet için yere yatmış sessiz sedasız taşları sökmek. Her sökülen taş, bir daha yerini bulmadığı gibi, hiç istemediği halde zararlı duruma geld. Bu taşların ahireti yoktur, davası bu dünyada görülecektir. Taşın davacı olduğu insanın iflah olamayacağı kesin gözüküyor. Çünkü taşın binlerce, milyonlarca yıl ömrü vardır. İnsan ise yetmiş sene yaşayabiliyor.

> **"İçinizden her kim, çirkin bir davranış veya nahoş bir şey gördüğünde, onu eliyle değiştirsin. Bunu eliyle değiştirmeye gücü yoksa diliyle değiştirsin. Buna da gücü yetmiyorsa, gönlünde o şeye veya harekete buğzetsin (tepkisini canlı tutsun). Bu sonuncu tavır, imanın en zayıf şeklidir."** [Müslim, İman, 78; Ebû Davud, Salat, 232]

Allah Teâlâ'nın iyi olup yolundan gidenlere yardım edeceğine inancımız vardır. Onun yolunu ve taşları düzenleyenler ancak imanlı kişilerdir. Her şeyin bir taşla başlayıp yine taşla bitiyor olması, garip değil mi?

İhramcızâde İsmail Hakkı

TÜRK ÜTOPYASI "SİYASİ RÜYA"YLA BAŞLAR

Soner Yalçın

Tunus halkının "siyasi rüyası" için yaptığı eylemler bölgede domino etkisi yaptı. Köhnemiş yapılar yıkıldı, yıkılıyor. İnsanların karanlık bir cendere içinde tutulmaya çalışıldığı dönemlerde ütopyalara büyük ihtiyaç duyuluyor. Thomas More'un 1516 yılında dostu Rotterdamlı Erasmus'a yazdığı ütopyasından beri insanlar alternatif bir toplum projesi düşünüyor. Peki, bizim aydınlarımızın daha iyi bir gelecek için tasarladığı ütopyaları neydi?

Ütopya, insanın yeryüzünde bir cennet hayatı oluşturma çabasıdır. Düşseldir. Daha iyiye, güzele ulaşma isteğidir. Platon'un "Devlet"i belki Batı edebiyatında ütopya türüne ilk örnek sayılabilir. Ancak Yeniçağ Avrupası'nda ütopyalara daha çok tanık oluruz.

Türkiye'nin "ütopya" kavramıyla tanışması 19'uncu yüzyılın ortalarına denk geldi. 150 yıllık bir geçmişe sahip Türk ütopyası genel anlamda "siyasi rüya"yla başlar. Bu süreç aynı zamanda Türkiye toplumunun çağdaşlaşma ve modernleşmesinin başlangıcıdır.

Kavramın felsefi, siyasi ve edebi açıdan incelenmesi 50 yıl önceye, yoğun olarak işlenmesi ise 1980 darbesinden sonrasına aitti.

HEP KORKUTTU

İnsanın insan üzerindeki baskısı arttıkça hep yeni/alternatif bir toplum projesi/ütopya anlayışı doğdu.

Ütopyalar, aslında toplumsal çelişkilere dikkat çeken ilk eleştirel metinlerdi. Manifestolardı.

Ütopyanın (Utopia) yazarı Thomas More bir politikacıydı. Başbakanlık yaptı. İngiltere Başbakanı olmasına rağmen, bu eseriyle ezilenlerin ve özellikle de köylülerin içinde bulunduğu yoksulluğa dikkat çekti.

Ancak "Utopia" zengin çevrelerin tepkisini çekti. More gözden düşürüldü. Ve idam edildi!

Ütopyalar yerleşik iktidarları hep korkuttu.

Ütopyaların Batı'dan kopya edildiği, Batı merkezli olduğu iddiası aslıda kendimize yönelik bir haksızlıktı. Çünkü, Doğu edebiyatında "Binbir Gece Masalları", "Şehname" gibi eserler ütopik unsurlar içermekteydi.

Bizim aydınlarımızın bazı ütopyalarından örnekler vereyim…

HALİDE EDİP ADIVAR'IN ÜTOPYASI

19'uncu yüzyılın sonundan itibaren Osmanlı münevverleri arasında en gözde yazı konusu "turan" hayaliydi.

Örneğin Halide Edip Adıvar'ın 1912'de yazdığı "Yeni Turan" adlı eserin baş kahramanı Oğuz'du.

Oğuz Osmanlı halkını uyandırıp etrafında toplayarak, onları İttihat ve Terakki Cemiyeti'nde örgütler. İttihatçıların iktidar olmasını sağlayarak halkın aydınlanmasına yardımcı olur.

Anadolu baştan başa okullarla donatılır.

Bu sayede tüm Osmanlı tebaasını kardeşlik temelinde birleştirir.

Bütün ülke bayındır edilir; kentler demiryollarıyla birbirine bağlanır. Her köşe başında sıra sıra fabrikalar dizilir. Artık yoksulluk kalmamıştır. Halk çok mutludur.

ZİYA GÖKALP'İN ÜTOPYASI

"Turan" ütopyası şiirde de kendisini gösterdi. Ziya Gökalp, "Kızıl Elma" (1915) şiirinde Türklük aşkıyla dolup taşan Azerbaycanlı bir kızın Turan arayışını tasvir etti.

O, "Turan ülkesinde" her fennin bir medresesi, ziraat, ticaret, sanat evleri vardır. Her yer gelişmiş, yoksulluk yok edilmiştir. "Turan" ülkesi yepyeni bir insan yaratmıştır. Aşıklar bile birbirine kavuşur.

Ahmet Haşim, dönemin aşk anlayışını temelden değiştiren bir anakara hayal eder. "O Belde"nin (1921) kadınları ince, temiz , güzeldir.

Hüseyin Cahit Yalçın'ın Tevfik Fikret, Mehmet Rauf, Hüseyin Kazım Kadri ile Yeni Zelanda'ya giderek komün hayatı kurma girişimini bu sayfada yazmıştım. Yalçın "Hayat-ı Muhayyel" adlı eserinde bu ütopyayı kaleme aldı.

TKP kurucusu Ethem Nejat'ın "Mesut Köy" (1918) adlı eseri, tarımsal ağırlıklı eğilimi yani köy enstitüleri modelini savunur. Köy ağırlıklı, eşitlikçi, özgür, yeşil bir ülke tasarlar. Ethem Nejat tarihimizde okullar kanalıyla ilk Ağaç Bayramı etkinliklerini başlatan eğitimcidir.

Müfide Ferit Tek Hanım "Aydemir" (1918) adlı eserinde halkçı-sosyalist bir toplum düşler. Roman herhangi bir ülkeyi tasvir etmez, ancak Türkistan'ın şahsında geleceğin Türkiye'sini öngörür. Bu ülkede tarım gelişmiştir, işçiler sendikalıdır, yobazlık yok edilmiştir, halk aydındır.

Bu kitabın kahramanı "Aydemir"den çok etkilenen Şevket Süreyya, 1934'te soyadı olarak kendine "Aydemir"i aldı.

İSLAMİ TOPLUM ÜTOPYASI

Kılıçzade İbrahim Hakkı'nın "Pek Uyanık Bir Uyku" (1915) başlıklı eseri de Cumhuriyet dönemi uygulamalarının bir önyazısıdır. Aklın topluma hakim olacağını belirtir. İnsanlar, toplumu tembelliğe iten softaların-şeyhlerin yerine Kuran-ı Kerim'e inanacaktır. Üfürükçülük yasaklanacak, tekke, zaviye ve medreseler kapatılacaktır. Bırakın her erkeği, kızların bile spor yapacağını öngörür. Kadınlar istediği gibi giyinecektir. Yerli mallar üretecek fabrikalar kurulacaktır.

Molla Davudzade Mustafa Nazım da "Rüyada Terakki ve Medeniyet-i İslamiyeyi Rü'yet" (1913) adlı eserinde, kalkınmış, modernleşmiş bir İslam uygarlığı düşü kurar.

İnsanoğlunun politik düşleri hiç bitmeyecek.

O düşler ki; bugün Tunus'u, Musur'ı, Libya'yı yerle bir ediyor…

ZİYA PAŞA'NIN ÜTOPYASI

Yıl: 1869

Ziya Paşa bir yıldır Londra'da sürgündü. Namık Kemal ile birlikte "Hürriyet" gazetesini çıkardı. Osmanlı'nın içinde bulunduğu çöküşü durdurmak için projeler geliştirdiler:

Parlamenter sistem, Batı sömürgesinden ve siyasi baskısından kurtulmak, halkın refahını sağlamak vs.

Ziya Paşa o atmosfer içinde "Rüya" eserini yazdı. "Rüya"sında roman kahramanı bakın ne yapıyor: Sabah gazeteleri, mektupları okuyunca, Osmanlı'daki Haberleri öğrenince canı sıkılıyor. Efkarını dağıtmak için "Hamiş Fort" bahçesine gidiyor, havuzun kenarındaki bankta oturunca düşüncelere dalıyor. Birden kendini İstanbul Boğaziçi'nde buluyor. Padişahın huzuruna çıkıyor. Padişaha memleketin içinde bulunduğu acıklı durumu, sadrazamın yabancı elçilerin elinde nasıl oyuncak olduğunu anlatıyor. Padişah şaşırıyor çünkü bunu bilmiyordur!

Kahraman, sefil durumdan kurtulmak için padişaha önerisini de yapıyor: Millet meclisi açılmalı, Kanuni Esasi hazırlanmalıdır.

Ziya Paşa'nın ütopyası budur. Padişah bunu uygulamaya koyunca ülke kurtulacaktır!

NAMIK KEMAL'İN ÜTOPYASI

Namık Kemal "Görülmüş Bir Rüyadır" eserini 1877'de yazdı. Namık Kemal diyordu ki; bu kitabı İstanbul'da kimse basamaz. Dediği oldu, Avrupa'da basıldı. Çünkü üslubu radikaldi.

Namık Kemal'in ütopyası şöyleydi;

Roman kahramanı bir akşam üstü Boğaziçi'nde denize nazır bir bağ evinde pencerenin köşesine oturur, düşünür ve uyuya kalır. Rüyasında Fransız devriminin hürriyet abidesi, bir bulut içinden peri gibi görünür; Osmanlı topraklarında uğradığı tüm yerleri canlandırır, şenlendirir.

Bütün çiçekler, ağaçlar açar. Her yere nur yağar, ülke cennete döner. Ülkede herkes ahlaklı olur, her birey kafaca gelişir. Mahkemelerde adalet hüküm sürer. Hükümet halkındır. Toplumsal ilişkilere akıl hakimdir. Ülkenin en zengini de, en yoksulu da padişah kadar mutludur. En az zekaya sahip insanın beyni bile, bir kütüphane kadar bilgi doludur. Halk gaflet uykusundan uyanmıştır. İnsanca yaşamak için savaşması gerektiğini bilir.

Ziya Paşa ve Namık Kemal gibi Yeni Osmanlılar'ın düşleri ne yazık ki Sultan II.Abdülhamid'le karadüşe dönüştü.

CUMHURİYET DÖNEMİ ÜTOPYALAR

Cumhuriyet döneminde yazılan ütopyaların en gelişmişi Türk devrimini anlatan "Ankara" (1934). Yazarı, Yakup Kadri Karaosmanoğlu.

Karaosmanoğlu üç bölümden oluşan eserinde özlem duyulan yeni toplumsal düzeni yazdı. Romanın kahramanı Selma Hanım'ın gelişim hikayesiyle aslında Türkiye anlatıldı.

İsmail Hakkı Baltacıoğlu ise "Rüyamdaki Okullar" (1936) adlı eserinde geleceğin köy enstitülerini işaret etti.

Bu öyle bir eğitim sistemiydi ki; herkes ihtiyaca göre eğitim görecek, eğitim ezbere dayanmayacaktı.

Memduh Şevket Esendal "Yurda Dönüş" (1940) ütopyasında doğayla barışık yaşanan köylülerden bahsediyor.

İsteği halkçı-sosyalist bir toplumdur. Roman kahramanı yıllar sonra ülkesine gelmişti ve ilk gördüğüyle şoke olur.

Gümrükte güzel, eğitimli, kişilikli Türk kadını çalışmaktadır.

Eskinin miskin, dalkavuk memurları kovulmuştur.

Ülkenin her yanı yeşilliktir. Köyler, ilçeler, şehirler gelişmiştir.

Peyami Safa da "Yalnızız" (1951) adlı romanında yeni bir ülke, Simeranya'da bir model düşlemektedir.

O ülkede, akla önem verilir, aklın rehberliğini benimser. Ülkede komünizm yoktur ama mülkiyet eşitsizliği yine de kaldırılmıştır!

Cumhuriyet ilk kuşağının son ütopya yazarı Şevket Süreyya Aydemir'dir. "Toprak uyanırsa" (1963) romanında bir köy öğretmenin yoksullukla mücadelesini anlatır. Öğretmen devrimcidir ve köylülere özgür, başı dik birey olmayı hayatın pratiğiyle gösterir, öğretir.

Ütopya hiç bitmez…

Bitmeyecektir…

Odatv.com

ESSUBHU BEDA MİN TAL'ATİHİ İLAHİSİ- [KASİDE-İ HÂİYYE]

الصُّبْحُ بدَا مِنْ طَلْعَتِهِ

القصيدةالهائية لمحمد الحنفى
وقال بعضهم للإمام البوصرى

يسم الله الرحمن الرحيم

1- اَلصُّبْحُ بَدَا مِنْ طَلْعَتِهِ وَاللَّيْلُ دَجَى مْن وْفرَتِهِ

2- فَاقَ الرُّسُلَا فَضْلاً وَعُلَا أَهْدَى السُّبُلَا لِدَلَالَتِهِ

3- كَنْزُ الْكَرَمِ مَوْلَى النَّعَمِ هَادِى الْأُمَمِ لِشَرِيعَتِهِ

4- أَزْكَى النَّسَبِ أَعْلَى الْحَسَبِ كُلُّ الْعَرَبِ فِى خِدْمَتِهِ

5- سَعَتِ الشَّجَرُ نَطَقَ الْحَجَرُ شَقَّ الْقَمَرُ [1] بِإشَارَتِهِ

6 - جِبْرِيلُ أَتَى لَيْلة أسْرَى وَالرَّبُّ دَعَاهُ لِحَضْرَتهِ

7- نَالَ الشَرَفَا وَاللهُ عَفَا عَمَّا سَلَفَا مِنْ أُمَّتِهِ

8- فَمُحَمَّدُنَا هُوَ سَيِّدُنَا فَالْعِزُّلَنَا لِإجَابَتِهِ

---

[1] لقوله تعالى فِى كِتَابِهِ الْعَزِيز (اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ وَ إِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ) صَدَقَ اللَّهُ الْعظِيم

İlahi Sözleri

Kaside-i Hâiyye Muhammed Hanefî veya İmam Busûri rahmetullahi aleyhimaya nisbet ediliyor.

İnternette birçok yanlış betimlemeler var. Dikkatli olmak gerekiyor

Essubhu bedâ mi tal'atihi
Velleylü deca min vefratihi

Fâka'r-rusüla fazlan ve ula
Ehda's-sübülâ li delâletihi

Kenzül keremi ve Mevlen-niami
Hadî'l-ümemi li şerîatihi

Ezke'n-nesebi eğla'l-hasebi
Küllü'l-Arab-i fî hidmetihi

Seat-i'ş-şecerü nataka'l-haceru
Şakka'l-kameru bi işâretihi

Cibrilü etâ Leylete –esrâ
Ve'r-rabbü deâ li-hazratihi

Nâle'ş-şerefa vallahü afâ
Ammâ selefâ min ümmetihi

Fe Muhammed'üna hüve seyyid'd-üna
Fel-izzü lena li icâbetihi

(Türkçe Açıklaması)

Gün, O'nun varlığı ile parladı. Gece O'nun heybetinden karardı.

Diğer rasüllerden fazilet ve ululukta üstün oldu. Hidayet yolları O'nunla bulundu

Kerem hazineleri ve Allah Teâlâ'nın nimetlerin sahibi, şeriatı ile ümmetleri hidayete erdirdi.

En temiz nesebli, en yüce soyluya; bütün Araplar hizmetkâr oldu.

O'nun işaretiyle ağaç yürüdü, taş konuştu, ay yarıldı.

Cebrail aleyhisselâm İsra gecesi gelip,

Allah Teâlâ'nın huzuruna çağırdığını müjdeledi.

Şerefe nail oldu; Allah Teâlâ O'nun ümmetinin geçmiş ve gelecek günahlarını affetti.

Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem bizim Efendimizdir.

Şerefimiz bizi ümmetliğe kabul etmesidir.

https://www.youtube.com/watch?v=daBN93C0k08

https://www.facebook.com/video.php?v=702192993213302

https://youtu.be/7yRqokH-v64

https://youtu.be/D59m4klXzAo

FELSEFE NEDİR ?

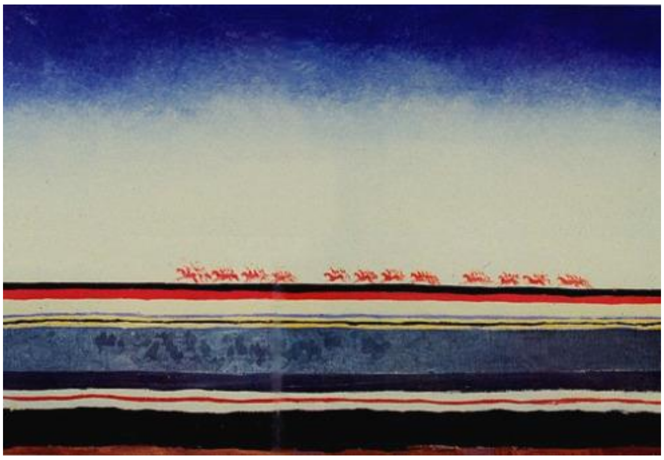
ALINTI
24 Mayıs 2015 by nuhkapan

Felsefe, konuşmak ve susmak edimlerinin farklı şekillerde olsa da ayni duruşu temsil ettiklerini görme çabasıdır.

Dilce susup
bedence konuşulan bir çağda
biliyorum kolay anlaşılmayacak
kanatları kara fücur açmış olan dünyanın
yanık yağda boğulan yapıların arasında
delirmek hakkını elde bulundurmak
İsmet Özel

GEMİYEBİNENKURTULDU

Neden ?

Konuşulan ve yazılan, çok konuşulan ve çok yazılan bir dönemde yazmak ne kadar bir çelişkiyi içinde barındırsa da; yazmadan bir eleştiri yapamayacağımız ortada. Aynı şeylerin sürekli yeniden önümüze konulduğu, yabancı kaynakların dilimize çevrilerek kendi düşüncemiz gibi sunulduğu bir dönemden geçmekteyiz.

Kitap okumanın, kitap üzerine konuşmanın, kitap üzerinden resimler çekip sosyal medyada paylaşmanın ve hatta kitap yazmanın tam tabiriyle moda olduğu bir dönem. Her şeyi bildiğimizi sandığımız bu çağda aslında hiç bir şey bilmediğimizi anlamamız uzun yıllar alacak gibi gözükmekte. Yemekten önce tatlıyı çok yemiş bir insan misali ne açlığımızın farkındayız ne de doyduğumuzun. Bilinç olarak zehirlenmiş bir haldeyiz. Amacımız bu zehri içimizden temizlemek. Bir adım daha ileri gidebilmemiz için artık midemizi temizlememiz gerekli.

Benim yapmak istediğim, şairane tabirle "evine dön"mek, her şeyin en saf haline, bana gerekli olan şeylere ulaşabilmek.

Yazmak şu anda öyle kullanılmasa da, aslında en iyi düşünme halidir. Düşünmenin en çok(!) kullanıldığı bu zamanda "düşünmek" için burada yazacağım…

Erişim: https://gemiyebinenkurtuldu.wordpress.com/hakkinda/

SİYONİZM VE IRKÇILIK

YAHUDİLİK VE SİYONİZM ARASINDAKİ AYRIM

G. NEUBURGER

Tevrat, ilk insanın yaradılışından söz ederken, en önde gelen Yahudi yorumcularından Rashi, Adem'i oluşturan toprağın, yerkürenin bir noktasından değil, değişik yerlerinden alındığını anlatır. Böylece, insan onuru kişinin doğduğu yere bağlı olmadığı gibi, bir bölgeyle de sınırlanmaz.

Kişinin büyüklüğü ya da değeri dış görünüşüyle ölçülmez. Yahudiler, Adem'in, Tanrının bir yansıması ve tüm insanlığın atası olduğuna inanırlar, insan tarihinin bu aşamasında, kendi dışındaki kişilere canının istediği gibi muamele eden ayrıcalıklı insanlara yer yoktur. İnsan yaşamı kutsaldır ve insan haklan, **'ulusal güvenlik'** ya da öteki nedenlerden ötürü onları yok etmek isteyenlerce yadsınamaz. Bunu, çok sık ve çok uzun ikinci sınıl insan durumunda kalmış Yahudilerden iyi kimse bilmez. Ancak, bazı Siyonistler değişik olabilir; bunda şaşılacak bir şey de yok, çünkü Yahudilik ve Siyonizm aynı şey değildir. **Aslında, birbirine uymaz ve birbiriyle uzlaşmazlar, iyi bir Yahudi Siyonist olamaz; Siyonistse iyi bir Yahudi olamaz.**

Altmış yılı aşkın bir süredir, babamın yaptığı gibi, Siyonizm'e karşı savaşım verdim ve dolayısıyla onun ne olduğunu biliyorum. Bu savaşımın içinde son on ya da yirmi yıldır bulunanlar için söylemek zorunda olduklarım şaşırtıcı, giderek şok etkisi yapıcı olabilir. Herşeye karşın, bu sorunlar kesinlikle ve açıklıkla ortaya konmalı, çünkü **Siyonizm hastalığı yeterince tanımlanmazsa, iyiletimi sağlanamaz.** Siyonizm'e karşı olanlar uzunca bir süre düş ile ve iyi niyetli istekten kaynaklanan düşüncelerle ilgilendiler. Siyonizm'in ne olduğunu anlamak için, kişinin, Yahudiliği Yahudiliğin karşı ve olumsuzlaşması olan Siyonizm'i ve Yahudi tarihini bilmesi gerekir. Bana ayrılan süre içinde, Siyonistlerin eylemleri hakkında konuşmamayacağım; bunlar başkalarınca yeterince ele alınacaktır. **Bir Yahudi olarak, Tanrıya isyan ve Yahudi halkına ihanet sayılan Siyonizm'in ne olduğunu tartışmayı tasarlıyorum.**

İlk önce, birkaç tanımlama: Yahudi kimdir?

Yahudi, bir Yahudi anası olan ya da, Yahudi din yasaları *(Hal aç ah)* uyarınca Yahudiliği kabul etmiş herhangi birisidir. Bu tanım bile ırkçılığı dışlar. Yahudilik, ilkelerini benimsemiş kişiler bulmaya çalışmaz; ancak, bu ilkleri kabul edenler eşitlik esasına göre kabul görürler. Bunun nasıl olduğunu görelim: **En mümtaz ve saygı gören hahamların bazıları Yaluıdiliği sonradan kabul etmiş kişilerdir.** Yahudi analar çocuklarını her Sebt günü Yahudiliğin kutsal günü olan Cumartesi) ve tatil arifesi kutsarlar ve bunu bin yıldan beri yaparlar. Çocuklar kızsa, kutsama "Tanrı seni Saralı, Rebeka, Raşel ve Leah gibi yapsın'dır. Bu anaerkillerin hiçbiri Yahudi olarak doğmamıştı; onlar Yahudiliği sonradan kabul edenlerdendi. Çocuklar erkekse, kutsama "Tanrı seni El raim ve Menaşe gibi yapsın" biçimindedir. Bu ikisinin anası daha sonra Yahudi ve Yusuf'la evlenen Mısırlı bir kadındı. Gelmiş geçmiş Yahudilerin en büyüğü Musa bile daha sonra Yahudi olmuş Midyalı bir kadınla evlenmişti. Son olarak, Yahudilerin kutsal yazıları olan *Tanır, Ruth'*un kitabını kapsar. Bu kadın, doğuştan Yahudi gibi, Yahudi halkının geleneksel düşmanı elan Moab' lılardan gelmedir. Bu kitap, Ruth'un Yahudiliğe geçişini betimler ve her yıl "Yasa'nin *(Tevrat)* vahiysini yaşatmak için kutlanan tatilde "Eski Ahd"in ilk beş kitabı olarak okunur. Ruth'un kitabı, hemen bitiminde adı geçenin

Yahudilerin en büyük kralı olan Kral Davud'un büyükannesinin ninesi olduğunu anlatır.

Siyonistlerden başka, Yahudileri bir ırk olarak görmekte ısrar edenler Mazilerdir. Onlar da yalnızca ırkçılığın saçmalığını ve usdışılığını kanıtlamağa hizmet ettiler. Irksal olarak bir Bayan Muller'in ya da bir Bay Meyer'in Yahudi ya da Aryan Mazilerin (Yahudi olmayan Almalılara verdikleri ad) olup olmadığını kanıtlamanın bir yolu şoktu. Bir kişinin Yahudi olduğunu kararlaştırmanın tek yolu, onun atalarının dinsel soyunu izlemekti. Irksal saçmalık için bu kadar söz yeter.

Irksal gurur, geçmişte kendi kısır şovenizmleri ile körelmiş Yahudilerin yıkımı olmuştur. Bu bizi, ikinci bir tanıma getirir:

Bir Yahudi halkı var mıdır?

Eğer varsa, görevi nedir?

Bunu kesin bir açıklığa kavuşturalım: Yahudi ulusu, bir kuşak önce Siyonist politikacılar tarafından oluşturulmuş ya da yaratılmış değildir. Yahudi ulusu, kendilerine gelecek tüm Yahudi kuşaklar için Tamı tarafından verilen Tevrat'ı benimseyip "Yapalım ve Duyalım" yanıtını verdiklerinde Sina Dağı'nda doğdu. "Siz; bugün halk oldunuz" tümcesi bugün de geçerli olmakla birlikte, binlerce yıl önce söylenmişti.

Yahudi geleneğine göre, tüm insanlara uyarlanan yedi Nuh yasası [*Bunlar şunlardır; (1) bir yasalar (ve yaptırım) sistemi kurmak; (2) Tanrı'ya küfretmemek; (3) putlara tapmamak, (4) zina gibi, cinsel ahlâksızlık yapmamak; (5) öldürmemek; (6) çalmamak; ve (7) canlının herhangi bir yerini yememek.*] vardır. Sonra, aktörenin temel ölçütlerini oluşturan ve tüm tek-tanrılı dinlere inananlara yol gösteren "On Emir" gelir. Bunlara ek olarak, Yahudiler için zorunlu ve **Halaçak**'a göre her Yahudilerin kendine uygun olanını gözetmek zorunda olduğu 613 yasa vardır. Bu "emirler"in *(mitzvoth)* yerine getirilmesi Yahudi olmanın ve dolayısıyla Yahudi halkının özünü ve Tanrı ile olan anlaşmalarını oluşturur.

Yahudiler hangi nedenden ötürü "seçilmiş halk"tırlar?

Her Yahudi, herhangi bir yer ve zamanda Tevrat'ı okuması gerektiğinde, **"bizleri öteki halklar arasından kim seçti ve Tevrat'ını bize verdi?"** der. Yahudiler bu biçimde seçilmişlerdir. Yahudi halkı başkaları üzerinde egemenlik kurmak ya da fethetmek ya da savaşmak için değil, Tanrıya ve dolayısıyla insanlığa hizmet için seçilmiştir. **"Ve eller Esau'nun elleridir"** tümcesi, geleneksel olarak, "**ses Yakub"unken şiddeti simgeleyen eller Esau'**dur anlamında yorumlanagelmiştir. Böylelikle, fiziksel şiddet Yahudiliğin geleneği ya da itibar ettiği bir değer değildir. Yahudi halkı askerî üstünlük yada teknik başarılar konusunda örnek oluşturmak için değil, fakat aktöresel davranış ve tinsel yalınlıkta en güzeli sağlamak görevinden ötürü seçilmiştir. **Siyasal Siyonizm'in suçlarının en kötüsünü ve temelini oluşturan ve öteki tüm yanlış uygulamalarını açıklayan temel suçu, öteden beri, Yahudi halkını Tanrı'sından ayırmağa çalışması, İlâhi andlaşmayı hükümsüz ve geçersiz kılmayı amaçlaması ve Yahudi halkının yüce idealleri yerine "modern" devlet ve sahte egemenliği geçirmek istemesidir.**

Birçok Yahudi'yi ve Yahudi olmayanları yanıltmanın araçlarından biri, Siyonistlerin Yahudilikte kutsal olan adlar ve simgeleri İncil'de İsrail'in Çocukları diye bilinen Yahudilerin, Musa Sina Dağı'ndan inerek Tanrı'nın emirlerinden onları haberdar ettiğinde, söyledikleri yanlış kullanmalarıdır. Onlar, Siyonist devletleri için kutsal İsrail adım kullanıyorlar. Toprak

alımı fonu, dine düşkünlük, iyi görevler ve hayırlı işler anlamına gelen bir deyimle adlandırmışlardır. Onlar, devletin simgesi olarak menorah denilen büyük kollu şamdanı benimsemişlerdir. İsrail ordusunun, anlamı Tevrat'ta (Kutsal Toprağa daha önce dönme nedeniyle) "silâhlı kuvvet ve silâhlı güçle değil, fakat benim ruhumda der "Konuklar Tanrısı" diye açıklanan bir amblem altında döğüşmesi ne ikiyüzlülük, ne saptırılmışlıktır. Yalnızca Fransa'daki Dreyfus davasında sergilenen semitizm aleyhdarlığından ötürü Yahudi olduğumun bilincine varan ve siyasal Siyonizm'in adı lânetlenesice kötü ünlü kurucusu, "Yahudi sorunu" için çeşitli çözümler önermiştir. Bir yandan, Yahudileri Uganda'ya yerleştirmeyi Önermiş, öte yandan onları Katolik yapmağa çalışmıştır. Sonunda aklıa bütünüyle Yahudilere özgü bir yahudi devleti (Judenstaat) düşüncesi gelmiştir. **Böylelikle, başından beri Siyonizm, anti-semitizmin bir ürünüdür** ve gerçekte anti-semitizme tamamen uygun düşer, çünkü Siyonistler ve anli-semitikler dün de, bugün de ortak bit amaca sahiptirler: Tüm Yahudilerle yüzlerce, hattâ binlerce yıldır varolmuş Siyonist toplulukları yuvalarından ko parmak. Tanrı'ya olan bağlılığın yerine Siyonist devlete olan bağlılık geçirilmiş ve devlet, çağdaş "altın buzağı"ya dönüştürülmüştür. **Tevrat'a inanç ve dini yükümlülüklerin yerine getirilmesi Siyonistlerin gözünde her Yahudinin ya da Yahudi halkının görevi değil, kişisel bir sorundur.** Siyonistler ilahi yasayı parti ya da parlâmento oylarına bağlı duruma getirdiler ve kendi yönetim biçimleri ile aktöre anlayışlarını oluşturdular. Ne Siyonizm'in kurucusu, ne de Siyonist devletin herhangi bir başbakanı, Tevrat'ın Tanrısal kökenine, hattâ Tanrı'nın varlığına inandılar. Bütün başbakanlar ilkede dine karşı olan bir partinin üyesiydiler ve İncil'i dinsel anlamdan yoksun eski bir folklor belgesi saydılar. Ancak, aynı Siyonistler, Kutsal Toprak iddialarını, kökenini yadsıdıkları Incil'le temellendirirler. Siyonistler, aynı zamanda, **"ve günahlarımızdan ötürü topraklarımızdan sürüldük"** diyen Yahudi tatil duasını kolaylıkla unuturlar; Yahudi halkının bugün sürgün olmasının Tanrısal olarak hükmedildiği, Mesih gelmeden Kutsal 'Yahudi Ulusal Fonu'nun İbtanicede adı Keren Kayemeth Lisraıl'ıin. "Sürekli kaynak" ya da "ebedi armağan" biçiminde çevrilebilecek olan Keren Kayemeth sözü günlük Yahudi sabah dualarından alınmıştır.

Toprak'ı işgâl etmeye ya da yönetmeğe yetkili ya da izinli olmadıkları gerçeğini tanımamazlıktan gelirler. Yahudi halkı elbette bu toprakla tinsel bağları olduğunu kabul eder ve ona Eretz Yısrael der. Her sahah, öğleden sonra, akşam ve gece Siyoın'un ve Kudüs'ün sözünü eder; gerçekte bir Yahudi bunu yapmadan yemeğe oturmaz. **Bir Yahudiye güre. Kutsal Toprak, yeryüzünde bulunan öteki yerlerden farklıdır ve bir Yahudi, nerede- olursa olsun, dua ederken yüzünü Kudüs'e çevirir.** Kutsal Toprak'ta yaşamak ya da orada gömülmek herzaman yüksek erdem sayılmıştır. **Bu toprak sevgisi ve Yahudilerin ona dönmesi ve Mesih'in gelişine duyulan özlem son iki-bin yıldır sayısız kere sömürülmüştür. Siyonizm'in birçok kâhini olagelmiş ve bunların herbiri Yahudiler için bir belâ olmuştur.** Kendilerine Mesih süsü veren bireyler ve kurtarıcılık akımları Roma döneminden, Orta Çağlara ve çağdaş Siyonistlere kadar zaman zaman ortaya çıkmıştır. Bu Mesih taslaklarının bazıları gerçekte başka dinlere bağlıyken, haham ya da ulusal önderdirler gibi davranmışlar; birçoğu da geçici olarak (bazıları uzun dönemler) **Yahudileri, hahamları ve tüm Yahudi topluluktan yanıltmada başarılı olmuşlardır.** Hepsi belirli bir süre sonunda teşhir olmuşlar, hilekâr olarak tanınmışlar ve umutlarını bunlara bağla- yanlar yalnızca düş kırıklığı ve çoğu kez de felâketle karşılaşmışlardır. Çağdaş Siyonizm'in gelişmesinin ilk aşamalarında inançlarını siyasal Siyonizm'le birleştirmeye çalışan sözde Siyonistlerin örgütü olan "Mizraçi" kurulmuştur. Bu duıum Tanrısal yasanın buyruklarıyla Yahudi ulusçuluğunun istemleri arasında sürekli

çatışmaya yol açmıştır. Çoğu kez, "Mizraçi" yanlıları Siyonist kongrelerde oyla yenilgiye uğratılmış, ancak Siyonist akıma sahte bir dinsel hava vermede yardımcı olmuştur.) Bu "dindar görünümlü Siyonist siyasetçiler, gerektiğinde, Siyonist hükümetçe, ulusal istekleri "dinsel" otoriteyle desteklemek için kullanılmışlardır. Siyonist devletteki **Ulusal Dinsel Parti, ulusal önlemler ve yasaları onayladığından ötürü parasal olarak ya da bakanlar kurulu üyeliği ya da benzeri hükümet mevkileriyle ödüllendirilmiştir. Bu Siyonistler in şovenizmi, çoğu kez, öteki Siyonistlerinkini aşmıştır ve bu aşırı ulusalçılık dinin sömürülmesinin başlıca örneği olarak dinsel deyimlerle açıklanmaktadır. Bu "dindar" Siyonistlerin hileciliği geçen yıl kendi dünya liderlerinden ikisinin bir milyon dolarlık hırsızlık yaptığı açıklanınca ortaya çıkmıştı..** 1912'de Almanya-Polonya sınırında Siyonizm'le savaşmak özgül amacıyla bir dünya Yahudi örgütü kuruldu. *Agudath İsrail* (İsrail Birliği) adlı bu örgüt dünyadaki gerçek Yahudi halkını temsil etmek ve Siyonistlerin temelsiz ve haksız isteklerini açığa çıkarmak için kuruldu. Sadık Yahudi kitlesi ve tüm hahamlar Agudath İsrail'e katıldılar. Viyana ve Marienbad'da Siyonizm karşıtı kongreler toplandı. Polonya gibi ülkelerde, Agudistler parlâmento üyesi oldular. Elli yılı aşkın süredir, Agudath yönetimi altında Kutsal Toprak'larda yaşayan Siyonizm karşıtı Yahudiler kendilerini Siyonistlerce ya da Siyonistlerin herhangi bir kümesince, özellikle *Va'ad Leumi* (Ulusal Meclis) gibi yarı resmî Siyonist bir örgütçe temsil edilmelerini istemediklerine dair yazılı olarak açıklama yapma konusunda Filistin'de mandater güç olan Ingiltere'den izin aldılar.

Kısa bir süre sonra, Agudath İsrail'in Filistin'deki önderi olan Hollandalı eski saygın diplomatlardan Jacob de Haan, Arap önderleriyle, Yahudi ve Arapların eşit haklara sahip olacakları bir devletin Filistin'de nihaî olarak kurulmasına ilişkin görüşmeleri başlatti. Bu yolla, Haan, Siyonist bir devletin yaratılmasını önlemek istiyordu. Yaşamının tehdit edilmesine karşın, de Haan, Siyonist bir devletin içerdiği büyük tehlikelerin tamamen bilincinde olarak, konuşma ve görüşmelerini sürdürdü, 1924'te İngiltere'deki ilgilileri görmek üzere ayrılmasından hemen önce, akşam ibadetinden dönerken, Siyonist bir yarı-askerî güç olan Haganah tarafından Kudüs'ün ortasında katledildı. Yarım yüzyılı aşkın bir süre önce, bu inanmış ve esin dolu Yahudi, dünyanın gelecekte kurulacak ve Siyonist devletin neden olabileceği güçlüklere ve sorunlara karşı kör ve sağır olduğu bir zamanda, çok önemli saydığı bir kavgada yaşamını kaybediyordu.

Bu türden terörizm ve artan Siyonist baskı sonucu Agudat Israel adım adım zayıflamağa ve uzlaşıcı tavır almağa başladı. Nazi dönemi boyunca, temel amacı Siyonizm'le savaşmak olmasına karşın, Siyonistlerle anlaşma ve düzenlemelere girişti. Siyonist devlet kurulduktan sonra, Agudath Israel geçmişi ile bağını kopardı, bakanlar düzeyinde Siyonist hükümete katıldı ve seçilen Agudistler parlâmentoya girdiler. Hâlâ Siyonizm karşıtı bir görünüm yaratmağa çalışan Agudath Israel, Kutsal Toprak'ta "bağımsız" okullar şebekesini kurdu; ancak bugün, bu okulların bütçelerinin büyük çoğunluğu Siyonist hükümetçe karşılanmaktadır.

Bu gelişmeler ışığında, Siyonizm'e karşı savaşı uzlaşmaksızın sürdürmek isteyen Yahudiler Agudath İsrail'i terk ettiler ve **İbranice "Kentin (yani Kudüs'ün) Koruyucuları" anlamına gelen *Neturei Karta*'yı kurdular.** Neturei Karta, böylelikle, bazı yerlerde "Kudüs' ün Dostları" diye bilinen dünya çapında bir akım durumuna geldi.

Neturei Karta'nın en büyük önderi merhameti cesaretine eşit olan, esin dolu ve inançlı Haham Amram Blau idi. Adaletsizliğin, ahlâksızlığın ya da iki yüzlülüğün karşısında sessiz

kalamazdı. Yahudilerce sevilir, Hıristiyan ve Müslümanlarca sayılırdı. Kudüs'te doğmuş, Kutsal Toprak'lardan tüm yaşantısı boyunca ayrılmamıştı. Yazılarında yasal Siyonizm'in ortaya çıkışma değin, Yahudilerin ve Arapların uyum içinde yaşadıklarını sık sık vurgulamıştı. [*Yahudiler öteki ülkelerde yağmaya uğrar, kovulur, öldürülür ya da dinlerini değiştirmeğe zorlanırken, Arap yönetimindeki Yahudi yaşamı başka yerde ender görülür biçimde gelişmişti. Yaklaşık bin yıl önce yaşamış olan ve öğretileri bugünün Yahudileri için de bağlayıcısayılan en büyük Yahudi hahamı Musa bin Maimon (1135-1204) en unutulmaz yazılarından bazılarını Arapça yazmış, İbraniceye sonra çevrilmişti.*] Haham Blau, Kudüs'te, Osmanlı otoritelerince, İngilizlerce ya da Araplarca değil, Siyonistlerce hapse atılmıştı.
Suçu neydi?
Dirençle ve şerefle, kendi güvenliğini düşünmeden, Kudüs'ün kutsal niteliğini "yeniliklere" ve Siyonistlerin saldırılarına karşı savunmuştu. Sebt gününün kutsallığı için savaşım verdi ve Siyonist rejimde yürütülen çirkin hareketlere ve ahlâksızlığa karşı çıktı. Haham Blau, Mesih'in gelişinden önce bir Yahudi devleti kurulmasını rezalet ve ahlâksızlık olarak niteledi. Neturei Karta, onun önderliğinde, yıllarca, Siyonist devletin yasallığını tanımadığını ve yasaların geçerli olmadığı duyurdu.

Siyonist devlet ve Araplar arasındaki çatışmanın ilk döneminde, Neturei Karta hahamları, beyaz bayrak taşıyarak savaş hattına kadar gittiler ve bu savaşta taraf olmayı istemediklerini ve bir Siyonist devletin yaratılmasına kesinlikle karşı olduklarını açıkladılar. Haham Blau, son açıklamasında, Müslüman ve Hıristiyan Filistinlilere karşı Siyonistlerin eylemlerini ve Yahudi halkının Siyonistlerce, "**bir papazlar krallığı ve kutsal bir ulus**"tan, tinsel temelden yoksun, şovenizm üstüne kurulu, işgale dayalı ve askerî yiğitliğe bağlı modern bir devlete dönüştürülmesi çabalarını kınadı. Peygamber Jeremiah günün şovenist ve putperest Yahudi hükümetine "kentlerinizin sayısı tanrılarınızı oluşturuyor" diye parlamıştı. Siyonistler, şimdi de, benzer biçimde yeni bir statüko yaratıyor ve 1967'den beri işgal ettikleri topraklarda yeni yerleşim merkezleri kurarak mevkilerini genişletiyorlar.

Haham Blau, son demecinde, Siyonist devleti bir üye olarak kabul ettiğinden ve tanımasından dolayı Siyonistlere görülmemiş ölçüde prestij ve güç sağladığından ötürü Birleşmiş Milletler'i kınadı. Siyonizm karşılı ulusların onu dinlemesinin, davasına önem vermesinin ve bu büyük yanlışı bertaraf edip düzeltmesinin artık zamanıdır. B.M.'e yapılan parasal yardım desteğinin çekileceği korkusuyla, Siyonist devletin üyelikten çıkarılmasıyla ilgili hiçbir eylem yapılmadığı bilinmektedir. Geçmiş kuşak boyunca sayıları artan Siyonizm karşıtı bu ülkeler B.M.'in zarara uğrayacağı herhangi bir parasal kaybı karşılama konusunda öneriler ileri sürmelerinden neyi amaçladıklarını göstermeli ve üye ülkeler korkusuzca, sindirilmeden ve vicdanlarına uyarak oy kullanmalıdır.

İncil'de de değinildiği gibi, Yahudi talihinde, daha önceleri kitlelerin aldatıldıkları ve ancak azınlıkta kalan Yahudilerin, Yahudi halkının gerçek görevine bağlı kaldığı zamanlar olmuştur. Bunun ilk örneklerinden biri altın ineğe tapmak olmuştu; bugün, maalesef, Siyonist devletin tapınma öznesi durumuna gelmesiyle bunun yinelendiğini görüyoruz. **Siyasal Siyonizm'in ortaya çıkmasından ve etkisinin genişlemesinden önce, Yahudi önderleri, dine bağlılıklarına, namuslarına, bilgilerine ve adalet ile merhamete olan saygılarına bakılarak seçilirlerdi.** Bugün, sözde Yahudi önderleri, çoğu kez, Siyonist devlete ve Siyonist davalara katkılarına göre seçiliyorlar. Yahudi yasaları ve geleneksel kavramları uyarınca tamamen niteliksiz olan bu sözde Yahudi önderleri, Yahudi halkı adına ve yerine açıklamalar yapmakta ve kararlar vermektedirler. Bu, zamanımızda en büyük Yahudi topluluğunun bulunduğu

A.B.D. için özellikle doğrudur. Oklahama'daki bıı hanımın söylediğini hiç unutamam: **"Bugünün Yahudiliği harika! Bütün yapılması gereken şey para vermek."**

Haham Blau, ölümünde bile, Neturei Karta'nın yalnızca bir kaçyüz kişinin önemsiz bir mezhebi olduğunu yadsımıştır. Ancak, Haham Blau, iki yıl önce Kudüs'te bir Cuma sabahı öldüğünde, birkaç saat içinde 22,000 kişiden az olmayan bir insan topluluğu cenaze törenine katılmıştı.

Geçmişte her zaman, Yahudileri aldatanlar yarı yolda kalmışlar, yalnızca Tevrat, Talmud (yazılı ve sözlü yasa) ve *Halaçah* 'ın geçerliliğini savunan ve demagojiye karşı duran Yahudiler ayakta kalabilmişlerdir. Neturel Karta bu geleneği sürdürüyor. Onlar Siyonizm'in önünde duran canlı engeller olmağa devam ediyor ve çağımızda Siyonizm tarafından yanlış yola sürüklenmemiş gerçek Yahudi halkı adına konuşuyorlar.

Kutsal Toprakların, Romalılarca işgali sırasında da ulusalcılık ve ulusal gurur temeli üstüne oturtulmuş bir savaşın kaybetti içmeyeceğine inanan Yahudiler vardı. Anılan Yahudiler, günümüzdeki Siyonistler gibi, herhangi bir uzlaşı ya ela anlaşmaya karşıtdılar; sonuna kadar savaşmaya kararlıydılar. Ancak, anılan zamanda, hemen hemen ikibin yıl önce, en önde gelen hahamlardan Yocanan ben Sakkai değişik bir yol seçti. Askerî maceracılar. Yocanan'ın, işgal edilmiş Kudüs kentinden Romalılarla görüşmek üzere ayrılmasını önlediler; o da müritleri tarafından bir tabut içinde Romalıların karargâhına götürüldü. Yocanan, Romalılara, Yahudilerin ne bir orduya, ne de silâhlara gereksinim duyduğunu belirtti ve Yavnel'de bir *yeşiva* (Yahudi din okulu) kurmaları için izin istedi. Yahudiliğin ve Yahudi halkının benliğinin kökleştirilmesine yardımcı olan o zamanın militaristleri ya da generalleri değil, bu din okulu oldu.

Bütün Yahudilerin Siyonist olmaması gibi, bütün Siyonistlerin de Yahudi olmadığı açıklıkla belirtilmeli. Lord Balfour ve General Smuts gibi Yahudi olmayan Siyonistleri harekete getiren şey kuşku uyandırıcıdır. Siyonist akımın başından beri, en inançlı ve en ateşli Siyonistlerin bir bölümü, Siyonizm'i önemli bir "din" akımı ve peygamberlik görevinin yerine getirilmesi olarak kabul eden Hıristiyan din adamları olmuştur. Bu kişiler, aynı zamanda, Siyonist davaya önemlice hizmet edenlerdir.

Siyonizm'in temel hedeflerinden biri *aliyah,* yani Yahudilerin bulundukları ülkelerden Siyonist devlete göçüdür. Ancak, son birkaç yıldır, yüzlerce, binlerce İsrailli, 'siyonist cennet' dışında toplanmayı yeğlemişler, Amerikan Yahudileri ise 'ayakları ile yaptıkları seçim' sonucu biraraya gelmeyi' reddetmişlerdir. Bu Yahudiler Siyonist devletin gerçekte dev bir *getto'd*an başka birşey olmadığını bilmektedirler.

Amerikan Yahudileri, öteki ülkelerdeki Yahudi topluluklarına yardım etmek yerine, Siyonist devlete yardım etmek için yoğunlaşmak konusunda harekete geçmiştir. Siyonistler, eylemlerinin doğal gereği, güvenlikleri için, teknik üstünlüklerine ve çokça A.B.D. tarafından sağlanan önleyici askerî caydırmacılıklarına dayanmaktadırlar.

Hiçbir şey, Yahudi halkının gerçek ideallerinden öte olmaz. Yahudi halkı seçilmişti, "çünkü siz tüm ulusların en azısınız." Mezmur'un söylediği gibi, **"onlar araçlarına ve beygir güçlerine dayanmaktadırlar, fakat biz Ölümsüz Tanrı'nın adını anarız."**

Bir önemli noktayı daha sözkonusu etmeğe değer. Dünya Siyonist Örgütünün eski balkanlarından biri, bir Siyonistin, Siyonist devlete koşulsuz bağlılıkla yükümlü olduğunu, bu

bağlılıkla ilgili bir kekişme olması durumunda ilk bağlılığın Siyonist devlet için olması gerektiğini açıkça ifade etmiştir. Ancak, Yahudi yasasına göre, bir Yahudi, yurttaşı olduğu ülkeye sadakat ve itaat borçludur ve doğal olarak hiçbir sadık Yahudi çağımızın en önde gelen hahamlarınca kınanmış Siyonist devlete sadakat ve itaatle yükümlü değildir.

Amacım Siyonizm'e karşı ne yapılması gerektiğini ayrıntılı olarak öne sermek değildir. Ancak, bireylere karşı soyut ve anlık eylemlerin ya da Birleşmiş Milletler ile öteki yerlerde birtakım kararlar benimsenmesinin Siyonizm'e son verecek etkin araçlar olmadığını söylemeliyim. Ayrıca, Siyonizm'e karşı savaşın, ilkönce, Akdeniz kıyılarında değil, fakat Siyonizm'in en güçlü kalesinde, A.B.D.'nde verilmesi gerektiğini açıklamam da gerekiyor.

Bir Amerikan yurttaşı olarak, hükümetimizin ve politikacılarımızın, ülkemizin kurucusu George Washington'un tavsiyesiyle tamamen çelişen bir davranış içinde bulunmalarından dolayı üzgünüm. Yabancı bağlantılardan ve yabancı güçlerle kalıcı bağlaşıklardan kaçınmak yerine, Washington'daki kuruluş Siyonizm'i öylesine içten bağrına basmıştır ki, onun gözünde Siyonist devlete karşı B.M.'de herhangi bir eleştiri ve siyasal Siyonizm'e karşı herhangi bir muhalefete girişmek cezalandırılabilir bir suç durumuna gelmiştir ve uysal Amerikan iletişim araçları, böyle bir saçmalığa karşı konuşmaya cesaret bile edemezler.

Bu zamana değin, maalesef, Amerikan Siyonistlerinin her yıl daha fazla etkinlik kazandığını görmekteyiz. Bu gerçek, on yıl önce bile düşünülemeyen olayları ve gelişmeleri olanaklı kıldı. Bugün, A.B.D.'nde Siyonizm'e karşı çıkmak çok cesaret işidir. İkinci Cihan Savaşında da İtalya'da Faşist aleyhdarı ve Almanya'da Nazilere karşı olmak çok cesaret gerektirmişti. Siyonizm, uzun dönemde, Yahudi halkının ve dünyanın uzun tarihinde geçici bir sapmadan başka bir şey değildir.

Son olarak, önyargı, kin ve adaletsizliğin yok olacağı ve tüm dünya uluslarının Kudüs'e haç seferine katılacağı kehanetinin doğrulanacağı konusunda inançlı olalım ve bunun gerçekleşmesini umalım, **"çünkü Benim evim tüm uluslar için ibadet yeri olarak adlandırılacaktır."**

Sh:207-218

SİYASAL SİYONİZM VE ANTİ-SEMİTİZM ÜSTÜNE TARİHSEL PERSPEKTİFLER

KLAUS J. HERRMANN

Büyük Yahudi filozofu Constantin Brunner'den sözetmeyen hiçbir Siyonizm ve anti-semitizm tartışması tam sayılamaz. 1862'de Hamburg'un Altona kasabasında (Ortodoks) Hahamlık Mahkemesinin Başkanı Haham Akiba Wertheimer'in torunu olarak, Lcopold Werthcimer adıyla dünyaya gelen Brunner, ününe Spinoza öğretisi üzerindeki çalışmalarıyla kavuştu. Ancak, bunun da ötesinde, Brunner, Yahudilerin kurtuluşu ile ilgili tüm alanlarda bilimsel ve kişisel çalışmaların yanısıra, Yahudi düşmanlığına dayalı ırkçılık ya da dinsel ve toplumsal muhalefet görünümü altında sergilenen Yahudi düşmanlığına karşı savaşımda aktif biçimde yer alıyordu. Anti-semitizm ve Siyonizm'e karşı kararlı savaşını ancak yetmiş-beşinci doğum gününe bir gün kala Lâhey'de ölmesiyle son buldu.

"Yahudiler, Yahudi düşmanlarının ırkçı teorilerinden etkilenmişlerdir" diyen Brunner, Siyonistleri, öğretmen olarak ünlü ırkçı ve belge sahtekârı Houston Stevvart Chamberlain'i seçmekle suçlamış ve Clıamberlain'in "zırvalarının", ırk konusunda hazırlanmış bir Siyonist kitapta hemen hemen aynen "gevelendiğini" belirtmiştir. Brunner, "Yahudi kökenli Almanların, nasıl olup da bir Yahudi ulusundan sözetmeğe başlayabildiklerini ve en adisinden bir iftirayı nasıl olup da saçmasapan hayallerine temel yapabildiklerini" anlamanın güç olduğunu savunmuştur.

Brunner'in öğrencilerinden Ernst Ludtvig Pinner de, kendisinin de önceleri bir Siyonist olmasına karşın, Siyonistleri "ulusal duyguları haklı kılmak için Avrupa'nın en yeni saçmalığına, yani ırk teorisine dört elle sarılmakla, eskiden dinsel bağnazlık ve düşmanlık için sözkonusu olduğu gibi, şimdi de ırkçı bağnazlık ve ırkçı düşmanlığın, ulusal duygulan zehirlediğini, bugün herşeyi haklı kılmak irin bir bayrak gibi yüceltilen tek şeyin ırk olduğu gerçeğini kavrayamamakla" suçlamıştır. Pinner ayrıca Siyonistleri "ırkçı çılgınlık hastalığına yakalanmış Yahudiler" diye tanımlayarak, çünkü bunlar da aynen Yahudi düşmanlan gibi, ırk bilincinden siyasal sonuçlar çıkartmışlardır" demiştir. **Pinner, Yahudileri "bağnazlık ve nefret tacirliği yapmak" suçlamasından kaçınmakla birlikte,** daha sonraları bunu yapmak zorunda kalıp kalmayacağı hususu da tartışmaya açıktır.

Siyonizm ve anti-semitizm kavramlarını tartışırken bu sözlerin duygular üstündeki büyük etkileri dikkatle sınanmak ve incelenmelidir. Yahudiler, ister Musevi dininin izleyicileri olmaları nedeniyle, ister iddia edildiği gibi "Sami" diye adlandırılan bir ırktan geldikleri için, ya da isterse ekonomik ve toplumsal nedenlerle karşılaştıkları nefretten ötürü, tarihlerinin büyük bir bölümünde bir azınlık toplumu olarak yaşamak zorunda kalmışlardır. Atalarının, daha doğrusu manevî atalarının dinine olan bağlılıkları nedeniyle, sürekli olarak baskılara maruz bırakı[1] muşlardır. Bu baskıların görülmediği ülkelerin sayısı en azından Avrupa'da pek fazla değildir. **Özellikle Nazi cehennemi sırasında gerçekten Yahudi olan ya da ırkçı Nazi yasaları uyarınca Yahudi olarak belirlenen 4.2 milyon kişi katledilmiştir.**

Siyonizm:

Siyonizm kavramı, önderleri ve izleyicileri tarafından Yahudi (ya da İsrail oğulları, İbraniler, Museviler) diye bilinen toplumun, ayrı, ulusal bir halk olarak egemen bir siyasal birim biçiminde Filistin'de "yeniden" yerleştirilmesini içeren bir sömürgeleştirme hareketi anlamını kazanmıştır. Siyonizm'i bu anlamda ilk kez 1890 yılında Nathan Birnbaum

kullanmıştır. 1896'dan bu yana ise, Siyonizm terimi, Filistin'de bir **"Yahudi ulusal yurdu"** kurulması hedefi ile Theodor Herzl tarafından geliştirilen siyasal akım için kullanılagelmiştir.

Siyonizm teriminin bulucusu ile bu adı taşıyan siyasal akımın yaratıcısı arasındaki ilişkilerin, dostluktan fersah fersah uzak bulunması da kendi çapında eğlenceli bir çelişkidir. Viyana'ya Polonyadan gelen bir göçmen ailesinin çocuğu olan Birnbaum, 1880 yıllarından beri Mathias Acher takma adıyla Yahudi milliyetçiliğinin geliştirilmesinde aktif bir rol oynamaktaydı ve İsviçre'nin Basel kentinde Ağustos 1897'de düzenlenen Birinci Siyonist Kongresi'nde kendisini Herzl'in önceli olarak sunmuştu. Ancak gurur ve kendine hayranlıkta kimsenin boy ölçüşemeyeceği ve daha önce ne Birnbaum'u, ne de öteki Doğu Avrupa'lı Siyonizm ideologlarının adını duymuş olan Herzl, bu onuru kimseyle paylaşmağa niyetli değildi ve Birnbaum'u kibirli ve inatçı bir sahtekâr olarak nitelendirmekteydı. Herzl sonraları şunları yazmıştı:

> "Hazret, bana ve başkalarına yazıp şeref dilendiği mektuplarında, bir çoğunu gördüğümüz broşürlerden bir tane de kendisi yazmış olduğu için kendisini Siyonizm'in bulucusu ve kurucusu olarak takdim etmekte...bununla da kalmayarak kendisi ile beni karşılaştırmağa cüret etmektedir."

İşin asıl eğlenceli yanı ise, Birıιbaum'un 1899'da Siyonist akımdan tümüyle ayrılarak, ona uzlaşmaz bir düşmanlık duyan sofu bir Yahudi durumuna gelmesidir.

Tarihsel açıdan Siyon, sonradan Kudüs denecek olan kente ait olacak tepelerden, Jebusitler tarafından tahkim edilmiş birinin adıdır. Tevrat'ta "gene de Dâvud Siyon kalesini zaptetmeyi başardı. ve bundan böyle burası Davud'un Kenti diye bilindi" demektedir (II Samuel 5:7). Böylece, *Siyon* önce tüm Kudüs kentini, daha sonra tüm Filistin'i ve nihayet tüm *k'hal adalh yisra'el,* yani İsrail'li ya da tüm Yahudi topluluğu şiirsel bir biçimde tanımlamak için kullanılan bir kelime durumuna gelmiştir.

Siyasal Siyonizm'i tartışırken bazı kavramlar doğal olarak tümüyle dışarda bırakılmaktadır. Böylece, Ortodoks Yahudilikte, Mesihî ya da ölümden sonraki dünyaya inanan Siyonizm diye tanımlanan bir bedel, bir özlem, başka deyişle tüm Yahudilerin doğa üstü, kurtarıcı güçlerin etkisiyle Kutsal Topraklarda toplanacağı inancı vardır. Bu manevî özlemler, bir *Malçuth Şamayin* ya da "kutsal düzen"in ve Tanrı tarafından bir barış dünyasının kurulmuş olmasını, bu özlemin gerçekleşmesi için önkoşul olarak görürler. Siyasal Siyonistler ise, apaçık nedenlerle kutsal kitaplarda Isa'nın dünyaya dönüp bin yıl saltanat süreceğine ilişkin bölümleri kendi hedef ve çabalarıyla eş anlamlı olarak görmüş ve göstermeğe çalışmışlardır.

On-dokuzuncu Yüzyıldaki teologlarının kutsal kitapta vazedilen tüm Yahudilerin bir gün Siyon'a ve Kudüs'e dönecekleri kehaneti ile ilgili tüm pasajları radikal bir biçimde ortadan kaldırdıkları Reformcu Yahudiler akımında ise, "gerçek Siyonizm" terimi, bu kavramı, Siyonizm'in siyasal ya da ulusal-kültürel kullanımlarından ayırtetmek için kullanılmıştır. Bu nedenle, Amerikan Reformcu Yahudilik akımının önde gelen teologlarından olan Haham Katılmamı Koliler, "resmî Siyonizm"i, Yahudileri "gerçek, adalet ve barışa adamağa" çağıran ve dinin genel ahlaksal kullanımı için sembolik bir kavram olarak geliştirilen "gerçek Siyonizm"den ayırır. Kohler'in "gerçek Siyonizm" tanımlaması, coğrafî bir Filistin'e yer tanımayan Musevilik ve Yahudi anlayışından kaynaklanır. 1874'te ölümüne kadar Almanya'da ılımlı reformcu ya da liberal Musevilik akımının önde gelen düşünürü Haham Abraham Geiger

de diyordu ki:

"İsrail *halkı* diye bir şey artık yoktur. Şimdinin [1860'ların) gönülleri ve özlemlerinde de artık buna yer yok. İsrail'liler artık bir inanç toplumu durumuna gelmişlerdir."

Geiger Kudüs'e dönme özlemlerini de bir kalemde şöyle silmektedir:

"Kudüs bizim için geçmişte gerçeğin öğretisinin fışkırdığı kutsal bir kaynak olarak kalacaktır...Şimdiki harabeler yığını Kudüs ise, bizim için olsa olsa şiirsel ve melânkolik bir anı olabilir, ama ruhlarımızı besleyemez. Hiçbir sevincimiz, hiçbir umudumuz, Kudüs'le ilgili olamaz...Kudüs bizim için mekânla sınırlanmış bir yer değil, bir düşüncedir. Dualarımızın gerçek anlamını kavrayamayıp, sözlerinin bizi sevgimizi o *yere* yönelttiğimiz anlamında bir yanılgıya düşüyorsak, bu yanılgıya yolaçan sözcükler ortadan kaldırılmalıdır."

Bir başka vesileyle de, Geiger, Alman vatanında yurttaşlık haklarına sahip olmak isterken, bir yandan da gelenekleri, dilleri ve özlemleriyle birer Filistinli olarak kalmak isteyen Yahudileri eleştirerek bu tutarsızlığı "saçmalık" olarak nitelendirmiştir.

Yahudi teolojisinde, perdenin öteki yanında yeralan ve geleneklerinde hiçbir değişikliğe yer tanımayan Ortodoks Yahudiliğin Almanya'daki en yetkili sözcüsü Haham Samson Raphael Hirsch de, Reformcu Yahudiliğin Yahudi milliyetçiliği karşısındaki konumuna katılmıştır. Hirsch, İbrani dilinde "halk" kavramını ifade eden "am" sözcüğünün yalnızca teolojik anlamda İsrail'e atılla bulunduğunu ve dolayısıyla Israil'liler (Yahudiler) için kullanıldığında bunun ancak dinsel bir anlamı ifade ettiğini açıkça belirtmiştir. Hirsch'e göre, Filistin e dönüş, Tanrı'nın İsrail halkı için hazırladığı doğa-üstü bir tasarının bir parçasıydı ve bu nedenle gerçekleşmesi Tanrı'ya bırakılmalıydı. Yahudiliğin Ortodoks yorumuna göre, dua metinlerinde Siyon ve Kudüs için duyulan özlemler, pratik siyasetler durumuna getirilmemeli ve Tanrısal düzenlemeye bırakılmalı, hele bir Yahudi tarafından, yurttaşlık sorumluluklarına ters düşecek bir biçimde biı siyasal eylem amacı olarak benimsenmemeliydi. Gerçekten de, (Siyonist *Mizraçı* akımı bir yana bırakılacak olursa Ortodoks Yahudiliğin dünya çapında anti-Siyonist örgütü *Agudatlı Yisrael,* 1948 yılında Siyonist devlet kuruluncaya dek Siyonizm'e karşı aktif olarak savaşım vermiş, hattâ Siyonistlere karşı Arap milliyetçileriyle işbirliğinde bulunmuştur.

Gene önde gelen Ortodoks Yahudi din adamlarından Viyana Başhahamı Moritz Güdemann da, Königsberg Üniversitesi Teoloji Kürsüsü Hıristiyan üyesi Carl Heimich Cornill'in şu sözlerine onaylayarak atıfta bulunmuştur:

> "Babil'lilerin zorladıkları sürgün sonucu Judah, Asurluların sürgünü İsrail'i nasıl yokettiyse, varlığını bir ulus olarak aynı biçimde yitirdi. Fakat Judah, kendini Yudaizme (Museviliğe) dönüştürdü: yıkılan devletten bir kilise doğdu, dağılan halktan ise bir toplum. Ve bu Judaizm eşi görülmemiş bir dünya ereği saptadı kendine; dinin geleceği ve gelişmesi, bu ereğin gerçekleştirilmesine bağlıydı."

Başhaham Güdemann'ın, Siyonistlerin savunduklarının aksine, "İsraillilerin seçilmişliği yolunda, buncasına yanlış yorumlanan dogmanın bir ulusal nitelik gibi yapay ve zorlama bir zeminden değil, yukarıda sözü edilen bu dinsel görevin gerçekleştirilmesi görevinden" kaynaklandığını savunmuştur. Başhaham Güdemann'a göte, bu seçilmiştik özü bakımından ulusal bağnazlık ve gurur gibi kavramlarla *çelişmekteydi* ve. Tanrı'nın eski İsrail'e antik toplumlar arasındaki *küçüklüğünü* tekrar tekrar hatırlatmasının nedeni de buydu. Nihayet,

Viyana Başhahamı şu sonuca varmaktadır:

> "Hiçbir yetkili makam, Yahudi topluluğuna, kendi ulusal özerkliğini yeniden kazanma yolunda bu 'kansız Haçlı Seferi' diye adlandırılan akımı başlatması çağrısında bulunmamıştır. Böyle bir davranış, tasarılarında sürgünün de kuşkusuz bir anlam taşıdığı Tanrı'nın işlerine karışmak anlamına gelirdi. Siyon eskiden de, şimdi de Yahudiler için kendi geleceklerinin bir sembolü ve tüm insanlığı kapsayan bir kavramdır. Bizim dualarımızda Siyon'a dönüş için yakarışımız bu anlamda anlaşılmalıdır; bu anlama en ters düşen şey milliyetçiliktir."

Bu birkaç alıntının gösterdiği ve bu biçimde sunulabilecek daha pek çok örnekte de desteklenebileceği gibi, anti-Siyonizm, Ortodoks ya da Liberal-Reformcu dalları ile tüm Yahudiliğin ayrılmaz bir parçasıdır. Resmî Siyonizm'in Yahudiliğin Siyonizm olduğu ve bugün İsrail Cumhuriyeti'nin teolojik İsrail'in gerçekleşmesi anlamına geldiği biçiminde binlerce kez yinelenen iddiaları, bu gerçek karşısında temelsiz kalmaktadır. Aynı biçimde, Siyonizm'in Ulusal Dinci Partisi' itin iddiaları da, Mesihî ve sembolik Yahudi hedeflerini, Filistin'de toprak edinmekle eş anlamda tuttuğu için kabul edilebilecek şeyler değildir.

Anti-Semilizm:

Anti-semitizm kadaı saçma ve içsel anlamdan yoksun kelimelerin sayısı pek azdır. Shem, Incil'de Nuh'un en büyük oğluna ve genel olarak yanlış biçimde "Sami" diye adlandırılan ve her bir Sami dilini konuşan İbraniler, Aramiler, Araplar ve Etyopyalılar gibi halk ve toplulukların yaratıcısı olduğuna inanılan kişiye verilen addır. Boylere, *Semite* (Sami), dil-bilimsel bir kavram olmaktadır ve *Semitik* (Samice) ı diye adlandırılan bir dili konuşan kimse anlamına gelmektedir. Samice ise, iki kola bölünen bir grup akraba dili tanımlamak için kullanılmaktadır: İbranice, Kenânice, Moabitce, Fenike dili, Süryanice, Aramice v.b. bu dilin kuzey kolunu oluştururken, Arapça, Mehrî, Sokotri, Amharik, Tigre v.b. de güney kolunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla, doğru kullanıldığında Sami *(Semite)* sözcüğü, ana dili Samice olan bir kişisi tanımlamakta, ancak o kişinin ırkı, ulusu, yurttaşlığı ya da bağlı olduğu din konusunda hiçbir bilgi sağlamamaktadır.

Belirli bir ırkı, belirli bıı dili konuşan insanlarla eş anlamlı olarak görme, solundaki kötü niyetli eğilim, Sami sözcüğünü Arapça, İbranice ve benzeri dilleri konuşan insanları tanımlama anlamına kavuşturan Johann Gottfried Eichhorn (1752-1827) adlı bir Doğu Dilleri Profesörü tarafından başlatılmıştır. Eichhorn, farklı dil aileleri"ni (akraba diller grubunu) konuşan toplulukların bir zamanlar tek ve uyumlu bir ırk oluşturdukları varsayımından hareket etmekteydi. Böylelikle, Sami'ler *(Semite* ler) Avrupa'nın büyük bir bölümü, İran ve Hindistan alt kıtasının kuzey sarısı ile sonraki göçler nedeniyle başka bölgelerde akraba dilleri konuşan toplulukların mensup oldukları iddia edilen *Aryan* (Ari) ırkından farklı bir ırk olarak kabul edilmekteydi. On-dokuzuncu Yüzyıla gelindiğinde ise, dilbilimciler en azından tarihçe bilinen zamanlar içinde ırk türleri ile belidi dilleri ya da dil gruplarını konuşan topluluklar arasında bir ilinti bulunmadığı gerçeğini kavramaya başlamışlardı. **Ancak Sami ve Ari gibi terimlerin önceki kullanım biçimleri, halk dilinde çarpılmış olarak kullanılmağa devam ettiğinden "Sami" sözcüğü, hatalı bir biçimde, tek ve ayrı bir ırkı oluşturduğu sayılan Yahudileri betimlemek için kullanılır duruma geldı.**

Bundan türetilen *anti-semitizm* sözcüğü, modern anlamıyla ilk kez Hamburg'la gazeteci Wilhelm Marr, (düşünür Fricdrich Nietzsche'nin kayınbiraderi) Bernhard Foerster ve Fransız

doğa bilimcisi Frnest Joseph Renan'ın yazılarında 1879-1880 yıllarında yer almıştır. Marr, terimi Renan'dan çalmış olabilir. Bu tartışmalar bir yana, Marr 1880'de *Zwanglose antisemitisehe Hefte* başlığı ile Yahudi inançlı Almanları hedef alan ve içinde nefretini kustuğu bir dizi propaganda broşürü yayınlamıştır.

Yahudilerin dinsel bir azınlık olarak baskılara maruz kalmaları için anti-semitizm gibi sözcüklerin bulunması kuşkusuz gerekmiyordu. Bu saçma sözcüğün asıl önemi, ırkçı anlamında yatmaktadır. Bu sözcük bulununcaya dek, Yahudilere karşı duyulan tepkinin nedeni, Yahudilerin dini inançlarıydı; Yahudiler çoğunluk taralından "sapma" ya da "dinsizlik" olarak nitelendirilen ve azınlıkta bulunan bir inanışın izleyicileriydiler. Bütün bunlar, ırkçı Yahudi düşmanlığının gelişmeğe başlanması ile önemini yitirdi. Bu yeni akımın önder ve izleyicileri, Yahudilerin *dinsel* inançlarına hiç ya da pek az önem veriyorlar, çabalarını Yahudiliğin *ırksal* geçmişinin saptanması üzerinde yoğunlaştırıyorlardı. "Yahudi ırkı" diye bir şeyin, kalem erbabının yarım yamalak düşünsel eylemleri ya da "İngiliz ırkı"nın bir "gemiciler ırkı" olduğundan sözeden On-dokuzuncu Yüzyıl Avrupa dil geleneklerinin dışında var olmadığı gerçeği, Yahudi düşmanlığı tacirleri için hiçbir anlam ifade etmiyordu.

Tarihsel bir sapma olarak, Nazilerin Yahudilere karşı yürüttükleri kampanya sırasında anti-semitizm tanımlamasını giderek terkettiklerini de belirtmek gerekir. Daha 1936 yılında Naziler, bu sözcüğün, Sami dilini konuşan tüm uluslara karşı olmak gibi yorumlanacağının farkına varmışlardı. Bu, izlenen amaçla ters düştüğünden, Yahudi düşmanlığı alanında önde gelen Nazi ideologlarından Johann von Leers, **"güttüğümüz ayrım, Yahudi dinine bağlı olmayan öteki Sami topluluklarını değil, yalnızca Yahudileri hedef aldığından anti-semitizm tanımlaması yanlıştır"** diyordu. Nitekim, 1942'den itibaren Nazi örgütleri Yahudilere kendileri ve uyduları tarafından Yahudi olarak tanımlananlara karşı yürüttükleri kampanya sırasında, kullandıkları dilde *antı-semitizm* yerine "*Yahudi aleyhtarlığı*" terimini getirmişlerdi.

İsrail:

M.Ö. 722 yılında aynı adı taşıyan krallığın yıkılmasıyla, İSRAİL sözcüğü, İsrailoğullarını, yani *k'hal adat Yisra'el* diye bilinen topluluğu tanımlamak için kullanılmıştır. Böylece, bu söz, İsraillilerin dini ya da daha yaygın kullanıldığı ve peygamberler diye bilinenlerin ölümsüz mesajlarını sundukları eski Judah krallığında uygulandığı biçimiyle Judaizm (Musevilik) diye adlandırılan dinin izleyicileri anlamını taşımağa başlamıştır. *Sh'ma Yisra'el adonay elohenu, adonay echad* (Dinle ey İsrail, Yaratan Tanrı'dır ve Tanrı Tektir) sözlerinde kastedilen, lâik ya da ulusal bir halk topluluğu değildir. Eğer böyle olsaydı, o zaman eski İsrail krallığının **"on kayıp kabilesi"**, kuşkusuz teker teker sayılırdı. **Gerçekten belirtelim ki, "kayıp" denen bu kabileler kaybolmamış, özellikle bugün Arap ülkelerine ait olan bölgelere dağılmış, dolayısıyla Arap ve bu arada Filistinli Arap halklarıyla kaynaşmıştır.** Üstelik, bugünkü *k'hal adath yısra'el*, yani dünyadaki tüm İsrailoğullarının büyük bir bölümü de, eski İsrail ve Judah krallıklarında yaşayanların fiziksel anlamda torunları da değillerdir. Böylece, İSRAİL bir teoloji kavramı, İsrail'liler de, bu dine ya da Judaizm'e bağlı olanlar anlamını kazanmaktadır. Gerçekten de On-dokuzuncu Yüzyıl süresince Avrupalı ve Kuzey Afrikalı Yahudiler, *Yahudi* sözcüğünün yerine daha eski ve daha saygın görünen İsrail'li sözcüğünün kullanılmasını sağlamak için büyük çabalar göstermişlerdir. **Günümüze değin, Viyana, Münih, Karlsruhe, Nürnberg, Wiirzburg ve Leipzig gibi kentlerde Yahudi cemaat kurumlan, İsrailî *(Israilitische Kultusgemeinde)* sıfatını kullanagelmişlerdir. Dolayısıyla, aynen İSLÂM kelimesinin tüm Müslüman toplumlarını ifade eden bir sözcük olması gibi, İSRAİL de Yahudilerin kollektif**

varlıklarını ifade etmektedir.

Filistin'de Siyonist ya da Ulusal-Yahudi devleti Mayıs 1948'de kurulduğunda, bu devletin kurucuları, Filistinli Arapların ve hattâ Filistin'de yerleşmiş bulunan Yahudilerin önemli bir kesiminin isteklerini hiçe sayarak bu devleti, kutsal İSRAİL adını vererek onurlandırmışlardır. Aynı biçimde, Siyonist sözcüğü de, Yahudilerin kutsal gelenekleri arasından, özellikle *Siyon'un* Mesihî ve evrensel bir anlam taşıdığı Ortodoks Yahudiliğin literatüründen özenle seçilmiştir. Böylelikle, bilerek yaratılan karmaşıklığın nedenleri üzerinde uzun uzun durmak gerekmez. Siyonistler *İsrail*'den süz ettiklerinde, aynı adı taşıyan devleti ya da cumhuriyeti kastetmekte, böylece dinsel bir toplum için geliştirilmiş *(k'hal adath)* kavramını, hiç bir biçimde Davud'un krallığının Tanrısal buyrukla yeniden kurulması anlamına gelemeyecek olan Filistin'deki devlet anlamında bilerek çarpıtmaktadırlar.

İSRAİL sözcüğüne Filistin'deki Siyonist devletin adı gibi sahte bir anlam kazandırmanın, bazı Siyonistler için bile kabul edilemeyecek bir şey olduğu, Simon Rawidowicz'in hararetli protestolarından anlaşılmaktadır. Yirminci Yüzyılın önde gelen ve parlak bir entellektüel yeteneğe sahip Judaistlerinden olan Rawidowicz. yaşamını kültürel Judaizm diye adlandırılabilecek konuya adamıştır. Kendisi Siyonist devletin adının *İsrail* olarak belirlenmesine şiddetle karşı çıkmış ve "İsrailcilere" duyduğu kızgınlığı, onları Judaizm'in temellerini sarsmağa çalışmakla suçlamaya kadar vardırmıştır.

Sözcüklerin kabul edilemeyecek biçimde çarpıtılmasının bir başka örneği de anti-Siyonizm diye bilinen alanda karşımıza çıkmaktadır. Ne yazık ki, anti-semitik alçakların, ırkçılıklarını anti-Siyonizm kavramının arkasında gizlemeye çalışmalarının örnekleri görülmüştür. Beklenebileceği gibi de, Siyonistler *anti-Siyonizm'ın* bu kötü niyetli kullanımlarına dört elle sarılarak ·anti-Siyonizm eşittir antisemitizm' biçiminde geliştirdikleri sahte denklemi satmaya kalkışmışlardır. Bu tür şaşırtmaca ve çarpıtmaların örnekleri sayılamayacak kadar çoktur. Bir zamanlar anti-Siyonizm'in kalelerinden biri olan Dünya İlerici Yahudiler Birliği Yürütme Kurulu Başkanı Haham Richard G. Hirsch, bu denklemi andırır demeçlerde bulunmuştur ve en önemli Yahudi örgütlerinin ileri gelenleri arasında anti-Siyonizm'i anti-semitizm ile aynı anlamda görenlerin listesi upuzundur. Bu iki yüzlülüğün cıı iyi örneklerinden biri anti-Siyonist Hıristiyan kilise mensuplarım anti-semitizmle suçlayan Yahudi ve Hıristiyan Siyonistlerin tutumlarında gözlenebilmektedir. Bu Siyonistlerin bizzat kendileri, iddialarına güç kazandırabilmek çabasıyla, anti-semitizmin zehirli cephaneliğine el atmaktadırlar.

Siyonizm ve Anti-semitizm Diyalektiği:

Anti-semitik akım, özellikle 1879-80'den sonra, tarihin ırkçı kavramsallaştırılması üstüne oturtulmuş bulunmaktaydı. Bu akımı ortaya çıkaran ve geliştirenlerin bir saplantı derecesinde bağlı oldukları görüşe göre, Yahudiler "Aryan" uluslar içinde yabancı bir unsurdurlar, "Sami" ırkından gelmektedirler ve Hıristiyan dinini benimsemeleri, Yahudilerin "Sami" niteliğini değiştirmez. Bunun da ötesinde bazı anti-semitiklere göre, Hıristiyanlık da Yahudi olmayanlara Yahudiler tarafından kabul ettirilmişti ve dolayısıyla Hıristiyanlığın da ortadan kaldırılması önemli bir görev durumuna gelmekteydı. Bıı Nazi "bilim adamı" 1940'da anti-semitik akımın başlangıç dönemleriyle ilgili olarak şunları yazıyordu:

"Irkın, Nasyonal Sosyalizmin (Nazizmin) dünya görüşü içindeki üstün ve ağır basan önemi, çağımızın Yahudi aleyhtarı akımına hem biçim, hem de hedef kazandırmıştır. Irk ve kan,

Nasyonal Sosyalist akımın anti-semitizmini yönlendiren değer saptama öğeleridir."

Alman imparatorunun saray rahibi Adolf Stoecker (1835-1909), "Yahudiler, kırılmamış Samiliklerini Alman varlığının karşısına çıkarmaktadırlar" biçimindeki saçma ve ırkçı savlarıyla, modern anti-semitiklerin tipik bir öncüsü olarak gösterilebilir. Üstelik, papaz bu savlarını Yahudi Almanların yurtseverliğinin Yahudi olmayan Almanlarca bile erişilemeyecek bir düzeye ulaştığı sırada ortaya atmıştı. Gene de Stoecker, Yahudi Almanların ılımlı sayılabilecek düşmanlarından biriydi. Kendisinin dünya olaylarını yorumlama ve hattâ yeniden düzenleme yolundaki garip plânlarına göre, Yahudilerin Hıristiyan dinini benimsemeleri ile, "Sami" ırkından gelmelerinden kaynaklanan kalıtımsal eksiklikleri giderebilecekti.

"Pratik Anti-semitizmin Kurucusu" Unvanını gururla benimseyen Theodor Fritsch (1852-1933) ise, böyle, din değiştirme gibi çözümlere hoşgörülü davranamıyordu. Kendisine "Anti-semitizmin Eski Üstadı" *(Alltmeister des Antisemilismus)*[2i] sıfatı da verilen ırkçı nefretin bu çalışkan bahçıvanı, "Hıristiyan ve Yahudiler" gibisinden atıflara ateş püskürüyordu:

> "Judah, bir din değil, bir ulus demektir. Dolayısıyla 'Yahudilerle Hıristiyan!arı' bir arada gören kişi, ulusumuzun yanıltılmasında suçu paylaşmaktadır. Judah, her biri son kişisine kadar Hıristiyanlığa geçse de, yabancı olan ve öyle kalacak bir ulustur. Almanlar ve Yahudiler birbirlerine düşman iki ulustur ve bunun için bütün Almanlar dinsiz olsa, buna karşılık tüm Yahudiler Hıristiyanlığı geçse bile durum değişmez...Bu, kısır bir dinsel tartışma değil, iki düşman ulus arasında bir savaş sorunudur."

Bu anti-semitizm örneğinin, Siyonist teorisyen Jakop Klatzkin tarafından da aynen benimsenmesine aşmamak gerekir:

> **"Biz, özetleyecek olursak, tabii ki yabancıyız. Biz sizin aranızda yabancı bir ulusuz ve öyle kalmak istiyoruz. Aramızda kapatılması olanaksız büyük bir uçurum yer almaktadır..."**

Klatzkin, Siyonizm'in doğal bir müttefiki olduğu görüşü ile antisemitizmi neredeyse göklere çıkarmıştır. Rus Çarının Yahudileri *getto* larda toplama uygulamasına şöyle alkış tutmuştur:

"Bu, Yahudilerin Doğu Avrupa'da varlıklarını sürdürmesine düşmanlarımızın yaptığı bir katkıdır. Bu 'kısıtlı yerleşme' uygulamasının, bizim ulusal dâvâmıza yaptığı hizmeti gerektiği gibi kavramalıyız. Bu barajın kaldırılması durumunda, Yahudilerin ülkede özgürce gezinmesine izin verilmesinde çoğunluk içinde erime dalgasının nasıl kabaracağını bir düşününüz. Bize tüm erime kapılarını kapadıkları, halkımızın dağınık değil topluca, yaygın ve karışık değil, ayrı bir birlik içinde yaşamalarını sağladıkları, vaftiz hakkını bile kısıtladıkları için bizi ezenlere teşekkür borçluyuz."

Siyonist ideologların bu en yücesi şöyle devam ediyor:

"Batı'ya bir bakıp anti-semitizmin, Yahudiliğin varlığını sürdürmesinde ve ulusça yeniden doğuşumuzun tüm heyecan ve dalgalarının yeni coşkunluğunda sahip olduğu önemli payı görmemiz gerekir... Gerçek şudur ki, düşmanlarımız Museviliğin sürgünde güçlenmesi için çok şey yapmışlardır . . . Deneylerimiz bize gösteriyor ki, liberaller, bizi bir ulus olarak yoketmenin yöntemlerini anti-semitistlerden çok daha iyi bilmektedirler."

Anti-Siyonizm'i anti-semitizm ile aynı şey olarak görme bir yana, anti-semitizm hemen

hemen evrensel olarak Siyonizm'in en yakın müttefiki olarak görülmekteydi. Theodor Herzl, günlüğünde Baden Grandükü Birinci Friedrich ile görüşmesini şöyle kaydetmişti:

"Gene de kendisi benim bir devlet kurma tasarımı büyük bir hevesle karşıladı. Ancak dâvamızı desteklemesi halinde, halkın kendisini anti-semitizmle suçlamasından çekindiğini ifade etti."

Görülüyor ki Herzl, bu samimî değerlendirmeden hiç de rahatsız olmamıştı. Anti-semitik nefret tacirlerinin Siyonistlerin yanında kararlı biçimde saf tuttuklarının, bu ırkçıların Filistin'de bir "egemen Yahudi devleti" kurulması plânlarıyla beslendiklerinin ve bu nedenle de kendisinin tasarılarını sonuna dek ve açıkça desteklediklerinin pek iyi farkındaydı. Bu nedenle, daha sonra *Deutsch-soziale Blâlter* adını alacak olan ve ilk yayımcısının ünlü Theodor Fritsch'den başkasının olmadığı *Antisemitische Correspondenz* dergisi, Birinci Siyonist Kongresi'nin toplanmasını alkışlıyor ve Kongre'ye, "Yahudilerin bir an önce Almanya'dan ayrılarak Filistin'e yerleşmeleri tasarısının uygulanması" için en iyi dileklerini gönderiyordu.

Herzl'in günlükleri incelendiğinde, Siyonizm'in anti-semitistlerin programları ile paralelliğinden zaman zaman rahatsız olduğu gözlenmektedir. Herzl'in yakın adamı olarak bilinen, Viyana'da yayınlanan *Neue Freie Presse'nin* kent haberleri editörü Josef Oppenheim, Herzl'in *Der Judenslaat* adlı kitabının Londra'da *Jewish Chronicle*'da basılması üzerine, "eğer *Jewish Chronicle* makalesi Almanca da basılacak olursa, Yahudi aleyhtarlarına gündoğdu demektir. Tam işlerine yarıyacak bir şey" demişti. Kendi günlüğünde ise Herzl, "eğer broşürüm başarılı sonuç sağlar ve Oppenheim'ın düşündüğü gibi bir anti-semitik gürültüye yol açmazsa, işler çok farklı olur" diye yazmıştı." Gene bir Yahudi olan gazetenin sahibi Eduard Bacher Herzl'in, Yahudilerin çevrelerindeki toplum içinde erimeyecekleri savıyla ilgili olarak "ciddî ve büyükkaygılar" besliyor ve "anti-semitiklerin bundan yararlanmağa çalışacakları" görüşünü taşıyordu. Nüfuslu *Berliner Tagehlatt* gazetesinin yöneticilerinden Arthur Levysohn da Herzl'e Siyonist tasarılarına karşı savaşım vereceğini yazıyor ve semi tiklere bulunmaz bir fırsat sağladığını belirtiyordu. Herzl ise, "anti-semitiklerin bunu istismar edeceklerini ve metinden işlerine yarayacakları nasıl olsa çekip alarak bunları dillerine pelesenk edeceklerini" savunmasına karşın, günlüğüne aynı gün düştüğü bir başka kayıtta, anti-semitiklerin çabalarına tuttuğu alkıştan pek de hoşnutsuz görünmüyordu :

"Bugün basımevine gittim ve sahipleri Hollinek kardeşlerle görüştüm. Sanırım her ikisi anlaşılan birer anti-semitik. Beni büyük bir içtenlikle karşıladılar. Broşürünü beğenmiş görünüyorlar. Bir tanesi bana, 'birinin çıkıp arabuluculuk görevini üstlenmesinin zamanı geldi de geçiyordu bile' dedi."

İşin ilginç yanlarından biri de, Siyonistlerin kutsal yazılarının, müzik ustası Richard Wagner'in sağladığı tempo ile kaleme, alınmış olmasıdır. *Der Judenstaat'ın* yazıldığı günlerde, Herzl'in günlüğünde şu satırlara rastlanmaktadır:

"Geceleri tek eğlencem, Wagner'in müziğini, özellikle oynandığı kadar izlediğim *Tannehauser* operasını dinlemek. Yalnızca opera olmadığı geceler düşüncelerimin doğruluğu konusunda kuşkulara kapılıyorum."

Anımsanacağı gibi, besteci Richard Wagner de, hattâ bu kelime yazılarda daha yerleşmeden önce bir Yahudi aleyhtarı olarak haklı bir ün sağlamıştı. Wagner'in *Das Judenthum in der*

Musik (Müzikte Yahudi Etkileri) adlı aşağılayıcı broşüründe meslektaşları Yahudi müzikçilerin kişilikleri ve yapıtları konusunda geliştirdiği ırkçı zırvalar, yalnız kendi çağı için değil, tüm zamanlar için yetip de artacak nitelikteydi Dolayısıyla, Wagner'in 1859 yılında yayınlanan broşürünü "Yahudiliğe karşı son, fakat Almanya'da kesin sonuçlu savaşı başlatmış olmasına" şaşırmamak gerekir. Bu durumda, Siyonizm'in kutsal kitabının, Wagner'in müziğinin etkisiyle kağıda dökülmüş olması Siyonizm'in felsefesine oldukça uygun düşmektedir! Fakat herhalde, Herzl'in en büyük "yapıt"ına yapılacak en büyük hakaret de, Siyonist İsrail devletinde kültür bekçilerinin, Wagner'in müziğinin Siyonizm'in temel belgesine ilham sağlayan bu müziğin halka dinletilmesine bugüne kadar izin vermemeleridir.

1908 yılında başkanının etkisiyle anti-semitizm ideolojisini resmen benimsemiş olan bir örgüt "Pan-Cermen Birliğindir *{Der Alldeutsche Verband).* Aslında, Heinrich Class adını taşıyan bu başkanın da görüşlerini kabul ettirmek için fazla uzun boylu çabalara gereksinimi yoktu, çünkü örgüt, "Alman ırkına ve kanına yabancı bir unsur" olarak görülen Yahudilere zaten oldukça düşman bulunuyordu. Class'ın rehberliğiyle derneğin tüzüğü yalnızca Yahudilerin değil, Yahudilerle evlenmiş olanların ya da Yahudi akrabaları bulunanların da üye olmalarını önleyecek biçimde değiştirilmişti. Class, anti-semitizmin, kendisinin "daha yirmi yaşındayken maddî ve manevî bir parçası durumuna geldiğini" itiraf ediyor ve "daha sonraki siyasal yaşantısını etkilediğini" söylüyordu. Bu adam, aynı zamanda, Siyonizm'in en etkili destekçilerinden ve hayranlarından biriydi. Class 1912' de Daniel Frymann takma adıyla *Den Kay zer Olsaydım,* başlıklı ve iki yıldan daha kısa süre içinde beş baskı yapan bir kitap yayınladı. Class bu kitabında anti-semitik programını açıklarken en sağlam tanıkları olarak Siyonist'leri göstermekteydi:

"Kültürümüzün tüm ürünlerine katılmalarına karşın Alman olmayan, çünkü temel farklılıkları nedeniyle isteseler de Alman olamayacak Yahudileri yabancı bit ırk olarak görenler sevinsinler, çünkü bizzat Yahudiler arasında bile Siyonizm denilen milliyetçi akını giderek daha fazla yandaş topluyor. Siyonistlere şapkalarımızı çıkartmalıyız; kendileri, Yahudilerin, değiştirilemez özellikleri i ile ayrı bir halk olduklarını açıklık ve dürüstlükle itiraf ediyorlar...Kendileri ayrıca Yahudi yabancıların, içinde yaşadıkları ulusla gerçek biçimde kaynaşmalarına doğal ırk yasalarının elvermediğini ele aynı açıklıkla itiraf ediyorlar... *Siyonistler, Yahudi düşmanlarının, ırk teorisini benimseyenlerin her zaman söylediklerini doğruluyorlar.* Kendileri, tüm halklarına oranla küçük bir grup oluşturuyorlarsa da, vazettikleri gerçekler hiçbir zaman yadsınamaz. Almanlar ve Yahudi milliyetçileri Yahudi ırkının yokedilemeyeceği konusunda aynı görüşü paylaşıyorlar. Öyleyse, Almanları, bundan gerekli siyasal sonuçları çıkarma hakkından kim yoksun bırakmak isteyebilir?"

Class. daha sonra bu sözünü ettiği sonuçlan, "Yahudi sorunu" diye adlandırdığı sorunun çözümü için hazırladığı önerilerde sıralamaktadır. Yahudilerin her türlü kamu görevinde çalışmaları engellenmeli, seçme ve seçilme hakkından yoksun bırakılmalı, hukuk, öğretmenlik ve tiyatro yöneticiliği gibi meslekler kendilerine yasaklanmalıdır. Kadrolarında Yahudilerin yeraldığı gazetelerin bu durumu açıklamaları zorunlu kılınmalı ve "Alman" sayılabilecek gazetelerin sahipleri ve yazarları arasında Yahudi bulunmamasına özen gösterilmelidir. Ticarî bankaların yöneticilerinin Yahudi olmasına izin verilmemeli ve Yahudiler ne toprak sahibi olabilmeli, ne de kiralayabilmelidirler. Ayrıca, Yahudiler, Yahudi olmayanlara oranla iki kat vergi ödeme zorunda bırakılmalıdır. Heinrich Class'ın, Adolf Hitler'in iktidara gelmesi üzerine, *Reichstag'ın* (Alman Parlâmentosu) onur üyesi yapılmasına

şaşmamalr.[37]

Siyonist-Milliyetçilerin Yahudilerin Avrupa toplumu içindeki yerleri konusundaki düşüncelerine bir başka destek de Theodor Frilsch' den gelmektedir. Siyonist ideolojiye olan hayranlığını *Der Hammer* adlı dergisinde şöyle dile getirmişti:

"Biz Siyonistleri Yahudilerin en dürüst unsurları olarak görmeğe devam ediyoruz. Çünkü onlar Yahudi olmayanlarla kaynaşmanın olanaksızlığı gibi iki ayrı ırkın birbirlerinin gelişmesini ve kültürünü karşılıklı olarak engelledikleri gerçeğini de kavrıyorlar. Onun için, biz de Siyonistler gibi iki toplumun 'net bir biçimde ayrılmasını' ve İbranilerin, özel bir Yahudi yurduna yerleştirilmelerini istiyoruz..."

Siyonistlerle Yahudi aleyhtarlarının bu koalisyonuna karşı koymak 'çin Liberal Yahudilik Derneği içinde yer alan Alman Yahudi Topluluklarının önde gelenleri, 1912'dc bir *Anti-Siyonist Komite* kuldular. Çoğunluğu aile reisleri olmak üzere Mayıs 1914'de 1007 üyeye sahip olan bu komite "Alman Yahudilerini aydınlatmak ve Siyonizm'e karşı savaşım" görevini benimsedi. Aslında, komite bellibaşlı Yahudi dernekleri adına eylemde bulunduğundan, üye sayısının çok üzerinde, yarım milyon kadar Alman Yahudisini temsil etmekteydi. Yayınladığı bir dizi broşürde Siyonizm'e karşı en şiddetli suçlamaları yöneltmekte duraksamıyordu. Houston Stewart Chamberlain tarafından yazılan ve yüzeysellikle kendini övme sanatı alanında eşsiz bir örnek sayılabilecek *On-dokuzuncu Yüzyılın Temelleri* adlı "garip" kitapla ilgili olarak komite tarafından yayınlanan bir raporda, Chamberlain'in ideolojisine lâyık olduğu" yanıt verilmekte, "çağımızın anti-semitizminin ırkçı nefret olduğu saptandıktan sonra .şöyle denmektedir:

"Ve bu şoven, ulusal ırkçı çılgınlık, Siyonizm'in teorik temeli, ruhsal toprağı olmaktadır! Onun somut tipolojik yönleri ve etkinliği bu teoriden kaynaklanmaktadır. Bu yadsınamaz gerçek, aslında, bu sahte Mesihî akımın en acımasız eleştirisini de oluşturuyor. Bu durumdan Siyonizm'in nitelikleri ve belirtilerine ilişkin tüm sonuçlar çıkarılmalı, Siyonizm'in ırkçı anti-semitizmle, Yahudilere bunca acı çektiren bu illetle aynı bataklıkta filizlenip geliştiği kavranmalıdır. Rengi ister Ari anti-semitik, ister Ulusal-Yahudi olsun, zehirli bir kuyudan çekilen suyun niteliği aynıdır ve dünyada hiçbir güç bu sudan sağlığa yararlı bir içki yapamaz. Ulusal demagoji ve ırkçı anti-semitizmin, kültüre karşı işlenen suçlar olduğu görüşünü taşıyan herkes -herkesin bu görüşte olduğuna inanıyoruz aynı biçimde bu sakat düşüncelerin Yahudi giysileri giymiş ikiz kardeşini, yani ulusal Siyonizm'i de mahkûm etmelidir, çünkü bunun yıkıcı etkileri de berikiyle eşil düzeydedir."

"Siyonistlerin görüş açıları, anti-semitiklerinkinin benzeridir. Hattâ, ikisinin eylem çerçeveleri içindeki farklılıklar, önemsiz sayılacak kadar azdır. Anti-semitizm gibi Siyonizm de uyumsuzluk, hoşgörü yoksunluğu, adaletsizlik ve karşıtını kavrayamamak görünümleriyle kendini belli eder...Kendini Yahuıdilerin mallarına, özgürlüklerine ve onurlarına karşı en utanmazca komplolarla ortaya konan anti-semitizm ile Siyonizm arasındaki uyuşma, Siyonizm'in de anti-semitizm gibi egemen bir mevki kazanması durumunda kuşkusuz daha açık seçik izlenebilecekti. Bunlardan birine yöneltilebilecek herhangi bir suçlama, aynen ötekisi için dc geçerlidir. Siyonizm'in etkisinde kalan zayıf iradeli kimseler bilmelidirler ki, farkında olmaksızın anti-semitizmin savlarını benimsemektedirler.

"Bunlar bu davranışlarıyla ikiz kardeşi anti-semitizm gibi Siyonizm'in dc yalnızca Yahudi dini ile değil, ahlâk ilkelerine sahip her dinle tam bir çelişi oluşturduğunun kanıtlanmasına

katkıda bulunmaktadırlar."

Yahudi anti-Siyonistler, anti-semitiklerin ırkçılıklarım teşhir etmeğe çabalarken, Siyonist'ler anti-semitiklerin hedeflerinin gerçekleşmesini kolaylaştıracak eylemlere dalmış bulunmaktaydılar. Örneğin, Fransa'da ünlü arkeolog Salomon Reinaclı, anti-semitikler tarafından kendi amaçlarına hizmet etmesi için bulunan "Yahudi ırkı" üzerine yazdığı incelemede böyle bir ırkın varlığını reddedince, *L'echo Sıoınste'* in şayialarından saçılalı şimşeklere hedef olmakta gecikmemiş ve "çoğunluk içinde erime yanlılarının, kendileriyle Yahudi olmayan dünya arasındaki her engelin yıkılması için son ve en üst düzeydeki çabaya destek olmakla" suçlanmıştır. *L'echo Sioniste* anti-semitik ideolojinin bu son derece saçma savunusuna bir de tüy dikmek üzere, 1904'de bir Siyonist aıaştırmacı olan Hermann Jacobsohn'un kafatası ölçümleri üzerindeki katkılarına yer vermiştir. Hint-Avrupa araştırmalarında uzmanlaşmış bulunan Jacobsohn, beş yazı olarak yayınlanan dizisinde ayrı bir "Yahudi ırkı tipi"nin varlığını kanıtlamak için, kafatası ölçüleri, saç: ve göz rengi vb. konularındaki tüm bilgi hâzinesini ortaya sermiştir.

Aynı yıl içinde önde gelen bir İngiliz Yahudi bilim adamı ve siyasetçisi Siyonizm konusundaki görüşlerini şöyle özetlemiştir: "Siyonizm'in oluşturduğu tehlike, bu ideolojinin, Yahudi aleyhtarlığının doğal ve uyumlu bir müttefiki, aynı zamanda gerekçesi olmasıdır."

Sh:219-236

Kaynak: Siyonizm Ve Irkçılık, Atatürk'ün 100. Doğum Yılına Armağan, Ankara Üniversitesi Basımevi ,1982, Ankara

Allah Teâlâ TARAFINI SEÇTİĞİ ZAMAN

Allah Teâlâ Kurân–ı Kerim' de buyurdu ki; **"Müminler kesinlikle kurtuluşa ermiştir."** (Mu'minun Süresi, 1)

Olaylar zincirinde küçük diyeceğimiz fakat kendileri büyük insanların gönülleri tarihi ve kaderi değiştirirler. Allah Teâlâ sırf o kullarının doğruluğuna ve dürüstlüğüne mükâfaten büyüklerine yardım eder ve tarafını seçer.

İçimizi bulandıran sel suyunun kaynağına doğru çekilişinin işaretlerini artık hissediyoruz ve görüyoruz.

İnsanlara hizmet için yere yatmış **Taş**'a hürmet etmeyenlerin, okulları yakanların, hastaneleri yıkanların hüsrana uğrayacakları âşikar olmuştur.

Yedi düvelin yok etmek istedikleri Türk Milletinin yine dimdik ayakta duracağına biz değil tarih işaret kılmıştır. Allah Teâlâ'nın yardımıyla bu milleti parçalamak isteyenlerin kahrolacağı günlerin şafağı çok yakındır.

TANRI, TÖRESİNİ VE TÜRK'Ü KORUYACAKTIR

20 Aralık 2015

Ve Tanrı, İlâhî düzeni (Töre'yi) korumak maksadıyla kendine inananlara Devlet vermekteydi.

Devletin vazifesi Töre'yi korumak ve böylece insanlığı huzura, kavuşturmaktı.

Tanrı Türkler'e: "Kösleri yok olmasın, Töre'nin tebliğ ve hâkimiyeti durmasın" diye Vatan, Devlet ve Hâkan vermekteydi.

KUTADGU BİLİG

Devamı için bakınız

****

DÖNGELOĞLU'NDAN PKK'YA TOKAT GİBİ SÖZLER

Ünlü ilahiyatçı yazar Ömer Döngeloğlu katıldığı programda PKK'ya tokat gibi sözler söyledi.

Eklenme: **06 Ocak 2016, 00:53** / Güncelleme: **06 Ocak 2016, 08:43** / 16 Yorum

Döngeloğlu'ndan PKK'ya tokat gibi sözler Haberinin Videosu

Konuşmasında Kürt gençlere PKKnın oyununa gelmemeleri çağrısında bulunan Döngeloğlu PKK'ya da, **"Yanlış yapıyorsun oğlum! Bu millet Çanakkale'de 35 km toprağı İngiliz gavuruna vermemek için 250 bin şehit verdi. Güneydoğu'yu sana verir mi oğlum"** ifadelerini kullandı.

****

GÜVENLİK GÜÇLERİMİZDEN GÖZ YAŞARTAN DAVRANIŞ

Teröristlere karşı yürütülen operasyonlarda gece gündüz görev yapan güvenlik güçlerimizin hassasiyeti herkesi duygulandırıyor...

Eklenme: **05 Ocak 2016, 16:37** / Güncelleme: **05 Ocak 2016, 16:57** /

Haber7-Özel

Doğu ve Güneydoğu'da PKK'lı teröristlere karşı devam eden süpürme operasyonları tüm hızıyla devam ederken, bölgeden tüm Türkiye'yi etkileyen görüntüler gelmeye devam ediyor. PKK-Vatandaş ayrımı yapılarak hassasiyetle süren operasyonlarda dikkat çeken anlar

yaşanıyor. Diyarbakır Sur'da fotoğraflanan bu kare operasyonları gerçekleştiren asker ve polisimizin hakkaniyetini gözler önüne serdi.

Güvenlik güçlerimiz Sur'da boş bir evde kullandıkları bir kaç şekerin ve çayın parasını fazlasıyla bıraktı. Para ile birlikte notta bırakan güvenlik güçleri, **"Hakkınızı helal edin biraz şekerinizi kullandık, Gönül isterdi ki rahatça çayımızı beraber içelim (inşallah olacak) Türkiye cumhuriyeti"** diyerek 10 TL bıraktı.

İşte o görüntü;

HARAM YEMEYEN ORDU...

Öte yandan güvenlik güçlerimizin bu davranışı Osmanlı döneminde yaşanan benzer birkaç örneği akıllara getirdi.

Bir tanesi Yavuz Sultan Selim döneminden... Yavuz sultan selim Osmanlı ordusu Mısır seferine giderken haliyle bağlık bahçelik yerlerden geçiliyordu. Salkım üzümler, olgunlaşmış türlü türlü meyveler vardı. Yavuz Sultan Selim,'in içine bir şüphe düştü. **'Acaba askerim sahibinden izinsiz üzüm ve elma koparmış olabilir mi?'** diye düşünüyordu. Sorgulattı, heybeler, torbalar araştırıldı, asker üzerinde hiç bir iz bulunamadı. Padişah rahatlamıştı. El açıp dua etti: **"Ey Allah'ım!.. Bana haram yemeyen bir ordu ihsan ettiğin için Sana şükürler olsun."** Sonra Yeniçeri Ağası'na dönüp şunları söyledi: **"Eğer askerlerim içinde bir tek kimse sahibinden izinsiz bir meyve koparıp yese idi, Mısır seferinden vazgeçerdim. Çünkü hay ağa, haram yiten bir ordu ile beldelerin fethimümkün olamaz!.."**

YERİNE PARA BAĞLADI...

Bir diğeri ise Kanuni döneminden...

Sefere çıkan Kanuni Sultan Süleyman ve ordusu bir Hristiyan beldesinden geçerken, askerlerden kimisi üzüm bağlarından geçti. Olgunlaşan üzümler susuzluktan dudağı çatlamış askerlerden biri dayanamayıp, sahibinin haberi olmadan bir salkım üzüm kopardı. Yerine de bir keseye koyduğu parayı bağladı. Üzümü de yedi.

BEN NEDEN AĞLAMAYAYIM?

Üzüleni kalmayan,

derdini anlatamayanın,

sevdiğine kavuşamayan,

dağlarına kar yağanın,

bu son dediği halde

tekrarından kaçamayanın

…………..

ağlayanı yoksa

neden ben ağlamayayım?

Ağlamak, gülmek bir değil

-Olsun

ben neden ağlamayayım?

Üstüme kar,

yağmur da yağsa

kış geldi üzülmedim,

yaz oldu, sevinmedim,

Ağlayan taş

kadar

neden ben ağlamayayım?

Başında sonunda,

Hayat

ağlamaktır

neden ben ağlamayayım?

İlk yaşımı

dökmedim mi cennette

Cennette ağlayan ben

neden dünyada ağlamayayım?

İhramcızâde İsmail Hakkı

Hz. Hüseyin aleyhiselamın Mübarek Başının Konulduğu:
Kan Ağlayan Taş

[youtube=http://youtu.be/fwBPuhf4VX0]

ŞAH İSMAİL SAFEVÎ- HATAYÎ DİVANI-NDAN

Hzl: Sadeddin Nüzhet ERGUN

Şah iki cihânın efdalidir
Allah'ın eli anın elidir
Ol söz ki zamâne heykelidir
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Olmak dilesen işin mülâyim
Olgıl Ali'nin işine kaim
Kim ehl-i Hak'ın dilinde dâim
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Ger diler isen olasın âdem
Halk içre ola sözün mükerrem
Yâd et ki duâ-yi ism-i a'zam
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Ol sırr-ı velâyet ü kerâmet
Hem sâhib hüner ü hem şecaat
Hakk'ı sevene kıla himâyet
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Evrâd-ı cemâd ü vird-i hayvan
Der rûy-i zemin çerh-i giyvan
Tesbîh-i melek duâ-yi insan
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Sahrâda zebân-ı her giyâhî
Deryada hemîşe zikr-i mâhî
Hâcet dileyende yâ İlâhî
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Mûr ü mekes ü tüyün ü zenbûr
Hüşyâr ü, divâne mest ü mahmûr
Her şâm ü seher dilinde mezkûr
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Her şey ki yarattı der dü âlem
Âdem demine be devr-i hâtem
Zikrinde hemen sabah ü ahşem
Allah ü Muhammed ü Âli'dir
*
İkbâl ü heme kemâl-i tâat
Envâr-ı hüdâ çerâğ-ı rahmet

Miftâh-ı kilid-i bâb-ı cennet
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Yazıldı velîler adı üzre
Cibrîl-i Emin kanâdı üzre
Zülfekar'mın fulâdı üzre
Allah ü Muhammed ü° Ali'dir
*
Kalkan-ı kazâ zamân-ı mühlet
Tîr-i kerem u kemân-ı nusret
Ümmîd-i cihan şefî'-i ümmet
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Her mu'tekifin gönlünde fikri
Sofilerin her zamanda şükrü
Gazilerin her gazada zikri
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Mü'minlerin oldu gamgüsârı
İsyan kışının güzü baharı
Arşın direği yerin karârı
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Feth-i şeref-i niifûs-i eyyâm
Zikr ü heves-i havâs ile âm
Nakş ü alem-i Düvazde imam
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Ya'kubü gamile ağladan zâr
Yûsuf'a veren cemâl-i ruhsâr
Hem od'u kılan Halil'e gülzâr
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Mü'mine nihâd-ı asl-ı îman
Hem def-i belâ-yi şerr-i şeytan
Hak'dan sebeb-i nüzûl-i fürkan
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Mazmûn-i ıbâdet-i şeriat
Matlûb-i irâdet-i tarikat
Maksûd-i hakayık-ı hakikat
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
*
Kamu kulunun ümîdgâhı
Dünyâ ile ukbi pâdişâhı

Bîçâre Hatâyı'nin penâhı
Allah ü Muhammed ü Ali'dir
****
Mürebbînin musahibin aşkına
Gönlüme gözüme düşen Ali'dir
Yüreğim yaralı yaralar başlı
Ezelden seven sevişen Ali'dir
*
Ali'dir dünyâya edâyı veren
Ali'dir sofiye sevdâyı veren
Ali'dir Yezid'e gavgayı veren
Hakk'a vâsıl olan merdan Ali'dir
*
Mihr-i yâr'ı divlerin savaşında
Kendine bend etti on beş yaşında
Üç yüz yıldan sonra yedi yaşında
İfrît'in bendini çözen Ali'dir
*
Yedinci felekte arslan görünen
Hâtemin ağzına veren sır eden
Gelüb kırklar ile cemde bulunan
Cümlesine serdâr olan Ali'dir
*
Ali'dir cesedin kendisi yuyan
Yuyup kefeniyle tabuta koyan
Ali'dir devesin kendisi yeden
Hakk ile Hakk olan Arslan Ali'dir
*
Yâ Allah dedi de Düldül'e bindi
İşâret edince gün geri döndü
Yetmiş bin kâfir de hep dîne geldi
Öğlenin vaktinde eren Ali'dir
*
Yıldırım gibidir Zülfikar yüzü
İmam Hüseyin'dir Ali'nin sözü
Zülfikar çekicek Necef denizi
Hikmetle kaynayub coşan Ali'dir
*
Şah Hatâyı'm eydür derd ile âhı
Diline vird etti ol Ganî Şâhı
Lâmekân ilinin hem pâdişâhı
Mü'minlere Yezdan olan Ali'dir

****

Kahrına küfrüne cümle dayandım
Evvel ikrar verüb dönen gelmesün
Rengi boyasına cümle boyandım
Bu renklere boyanmayan gelmesün
*
Rengine boyandım men camdan içtim
Nice canlar ile kondum konuştum
Mahabbet eyledim candan seviştim
Mahabbeti küfür sayan gelmesün
*
Mahabbet eyledim sevdim yârimi
Hare eyledim elde olan varımı
Bir asilzâdeyle et pâzârını
Ettiği pazardan dönen gelmesün
*
Gerçek imiş serseriye gelmeyen
Er odur ki ikrârından dönmeyen
Kalbinde gönlünde riyâ saymayan
İkilik gömleğin giyen gelmesün
*
Günahkâra tarik sitem kodular
Meydâna gelene kırklar dediler
Dostu dosttan seçiverin dediler
Efsâne sözlere uyan gelmesün
*
Şah Hatâyı eder bu doğru yoldur
Doğru yoldur bu hem aşk makamıdır
Eksiğe kalmayan pirim Ali'dir
Kalbinde şüphesi olan gelmesün (1)

****
Gele gönül hoş görelim bu demi
Bu da böyle kalmaya bir gün ola
Kişi çekmek gerek gussayı gamı
Hak'tan gelür her ne gelse bir kula
*
Er odur i'tikad ede pirine
Nazar ede evvel ü âhırına
Elbet yol kadimdir ilter yerine
Sana kim neylerse salagör yola
*
Biz de biliriz ki dostu kardeşi
Bulamadım bir kara gün yoldaşı
Dost geçinüb yüze gülen kallaşı
Bahâsıdır satmak gerek bir pula

*
Her kişi bir hayâl ile eğlenür
Dâim anın gönlünde ol eğlenür
Böyle olur sevdiğim gâh ağlanur
Kimi gördük kıyamete dek güle
*
Karun'u gör bunadı ya buldukça
İnandı felek yüzüne güldükçe
Sen iylik et durma elden geldikçe
Dediler Halk bilmezse Halik bile
*
Gerçek olan kişi dosttan ayrılmaz
Değme kişide hakikat bulunmaz
Sen seni satsan yedirsen bilinmez
Bu zamanda kimse yaramaz ile
*
Hatâyı dünyânın ötesi fâni
Bizden evvel bunda gelenler kani
Sanma dâim şad yürüye düşmeni
Bir gün olub nevbet ana da gele
****
İkrar verdim dönmem Elest bezminden
Müridim ikrârı îmandan aldım
Başka seyran gördüm kendi özümden
Bu mahabbeti ben Merdan'dan aldım
*
Nâr ü bâd ü hâkden halk oldum
Kendi kendim ana rahminde buldum
Müddet tamâm oldu dünyâya geldim
Bu ibret nümâyı cihandan aldım
*
Bildiğim unuttum eylerem feryâd
Derdim budur dil yok isteyem imdâd
Tekrar yine talîm etti bir üstâd
Dersimi mekteb-i irfandan aldım
*
Can gözü gafletten açıla düştü
İkilik perdesi seçile düştü
Kudret hazînesi açıla düştü
Cevâhiri kân-ı mercandan aldım
*
Bu bir gizli sırdır her can duyamaz
Ehl-i aşkın katarına uyamaz
Değme cevherfüruş bahâ koyamaz
Bu dürr ü yektâdır ummandan aldım

*
Bu aşk ki görünmez bilmem nerdedir
Esrâr-ı mahabbet gizli yerdedir
Gerçeğe ayandır bize perdedir
Hakikati Şâh-ı Merdan'dan aldım
*
Gel düşünme akla sığmaz bu ilim
Kudret hazînesi miftâhı dilim
Bir ulu dergâha ulaştı yolum
Bilmeyen sanur ki dükkândan aldım
*
Âh edüb utandım kendi sözümden
Mest olub tiirâba düştüm özümden
Kanlı yaş akıttım iki gözümden
Mâcerâyı çeşm-i giryandan aldım
*
Mûsâ-ya tecellî göründü Tur'dan
Mest olub aklım şaşırdı sırdan
Enelhak sırrını, aldım Mansur'dan
Mahabbet kemerin erkândan aldım
*
Mü'minler bulurlar oddan necatı
Budur mü'minlerin elde berâtı
Mi'racdan indirdi savm ü salâtı
Hak bilür hazret-i Sultandan aldım
*
Şeriat sancağı geldi dikildi
Tarikat yolunda dürler saçıldı
Ma'rifet deryası taştı döküldü
Hakikati pîr ü pîrandan aldım
*
Hakikat yolunda gör savaşımı
Akıttım gözümden kanlı yaşımı
Pirler eşiğine koydum başımı
İcâzet ol demde meydandan aldım
*
Hak budur sözüme hile katmazam
Her kese bu sırrı ayan etmezem
Kıymeti bilinmez yerde satmazam
Ben bu nasihati bir candan aldım
*
Çalış bu girdabın çık yöresine
Derman gizlenübdür derd arasına
Merhem sarılır mı aşk yarasına
Bu ilm-i hikmeti Lokman'dan aldım

Âlem baştan başa bir seyrangâhtır
Gir gönül şehrine gör ne dergâhtır
Bir gizlice sırdır kudretullahtır
Yazılmış defter ü dîvandan aldım
*
Terk ü tecrid oldum döktüm kabâyı
Eğnime giyindim şâl ü abâyı
Bana sorun kimden aldım yasayı
İsmâil'e inen kurbandan aldım
*
Dünyâdan el çektim erkândır işim
Çeşmile burhandır dökülür yaşım
Sizlere hediye eldedir başım
Ol yeşil yaprağı Selman'dan aldım
*
Gerçi Hatâyiyem günâhım çoktur
Kalbimde benlikten bir eser yoktur
İncil, Tevrat, Zebur dört kitab haktır
Lezzeti âyât-i' Fürkan'dan aldım
****
Bir can bir cana özenüb gelince
El uzatmayınca etek tutulmaz
Rehberinden tevbe okunmayınca
Yuyma anın insanlığı bilinmez
*
Kâmil rehberdürür özünü yuyan
Ol kerem kâmdır suyunu koyan
Varub Hak ceminde yerini bulan
Musâhibsiz anın özü yuyulmaz
*
Musâhibi olan özü yuyulur
Hak ceme elsiz ayaksız vanlur
Kahrı küfrü lûtfu hep îmân olur
Aşnasız işleri varsa da olmaz
*
Aşna gerek imiş yola gitmeğe
Cehd eyîeyüb dost gediğin ağmaya
Dört kapu içinde bir ev yapmaya
Mürşidsiz ol dört kapudan girilmez
*
Mürşid (2) olur dört kapudan girilür
Özün teslim edüb rızâ sürülür
Mü'min ise nurdan kefen sanlur
Pirsiz cemâatte namaz kılınmaz

*
Namaz kılar cemâatte irfanda
Canın yarlıgasın o tatlı sinde
Yarın varırsanız mahşer yerinde
Yarlıganmadan cennete girilmez
*
Hatâyı'm türâba indirdi teni
Âleme nûr ile doldurdu seni
Pirin meydânında kurtarsın seri
Anlar cehennemin od'una yanmaz
****
Serime bir sevda geldi
Muhammed Ali'den beru
Yandı vücûdum kül oldu
Tâ Kalûbelîden beru
*
Ali'nin Fatma Kanber'i
Hırka tutunur önleri
Severim on iki imamı
Atası pirimden beru
*
Hasen'le Hüseyn'i sevdim
İkrârım anlara verdim
Kâfirlerin bütün kırdım
Halîl-ür-Rahman'dan beru
*
Zeynelâbidin yolları
Açılur gonca gülleri
Bâkır imamlar serveri
Severim soyundan beru
*
Muhammed dünyâya geldi
Şu âlem nûr ile doldu
Hâcem İmamı Câfer'i
Okuram Kur'an'dan beru
*
Musahibim Mûsâ Kâzım
Rızâ'ya bağlıdır özüm
Kolumda şâhinim bazım
Beslerim zamandan beru
*
Takî'den etek tutumsam
Nakî sırrına yetmişem
Askerî'den mey içmişem
Sarhoşam zamandan beru

*
İkrârm bendi boşandı
İndi türâba döşendi
Mehdi'den kılıç kuşandı
Bilürem zamandan beru
*
Şah Hatâyı'm Hak'ka yalvar
Sevdiğim Ali'dir server
Sorarlarsa bizi erler
Gelürem dîvandan beru
**
Nefesim ehl-i dile gevher-i kândır bilene
Nutkumuz kudret-i Hak rûh-i revandır bilene
*
Ma'rifet bahrine dal dahi güherler alagör
İşte bu ilm ü hüner genc-i nihandır bilene
*
İstedi âb-i hayat çeşmesine erdi Hızır
Ol verir doğru haber bellü beyandır bilene
*
Şerbet-i Hak'dan içenler olur âzâd elbet
Şöyle sermest olanın küfrü imandır bilene
*
Kavli yalancı ile olma musâhib çek eli
Hemdem olmak div ile külli ziyandır bilene
*
Ey Hatâyî Hak'ı özünde tam ârif olub
Dahi söz söyleme gel bu söz ayandır bilene
****
Gel gönül incinme bizden
Kaîsun gönül yol kalmasun
Evvel âhır yol kadimdir
Kalsun gönül yol kalmasun
*
Erenler bize pusudur
Yalan söyleyen âsidir
Bu gerçekler nefesidir
Kalsun gönül yol kalmasun
*
Bağçede açılan güldür
Ma'nâyı söyleyen dildir
Pes ezelden yol kadimdir
Kalsun gönül yol kalmasun
*
Başındadır altun tacı

Budur erenler mi’racı
Keskindir yolun kılıcı
Kalsun gönül yol kalmasun
*
Hey Allah’ım hey Allah’ım
Eyü olmaz benim ahım
Saltanatlı pâdişâhım
Kalsun gönül yol kalmasun
*
Ey dîvâne ey dîvâne
Âşık olan kıyar câne
Hatâyı der taçlı hâne
Kalsun gönül yol kalmasun
**
Hakikat bir gizli sırdır
Açabilirsen gel beri
Küfr içinde iman vardır
Seçebilirsen gel beri
*
Açıldı cennet kapusu
Lâ’l ü gevherdir yapusu
Kıldan incedir köprüsü
Geçebilirsen gel beri
*
Canımız melek canıdır
Tenimiz **Selmen** tenidir
İçtiğim arslan kanıdır
İçebilirsen gel beri
*
Pirimden öğüt almışam
Üstadımdan ders almışam
Men kanadım bağlamışam
Uçabilirsen gel beri
*
Men bağçelerin gülüyem
Ayn-ı cem’in bülbülüyem
Kırk kapunun kilidiyem
Açabilirsen gel beri

Şah Hatâyî’m eydür heman
Dağları bürüdü duman
İşte İncil işte Kur’an
Seçebilirsen gel beri
**
Ne dinlersin dervişleri

Dervişlerde dem bulunur
Bekle Hakk'ın eşiğini
Derdine derman bulunur
*
Eğer oldun ise haste
Var derdine derman iste
İhlâslı gidersin dosta
Ölürsen de can bulunur
*
Alçağa indir özünü
İn türâba sür yüzünü
Pişir de söyle sözünü
Arasında çiğ bulunur
*
Bahri isen ummana dal
Sarraf isen gir gevher al
Merdân isen meydâna gel
Meydanda merdan bulunur
*
Şah Hatâyî'm özün takın
Sırrım lâdinden sakın
Kudretinden değen okun
Yâresine em bulunur
**

Kaynak: Sadeddin Nüzhet ERGUN, HATAYÎ DİVANI-İSMAİL SAFEVÎ- Edebî Hayatı ve Nefesleri, (İkinci Baskı), İstanbul Maarif Kitaphânesi 1956, İstanbul

[slideshare id=56711949&doc=ahismail-hatayidivan-160105193912&type=d]

BOŞANMAK İSTEMİYORUM

"Üç hâkimin hükmünde isabet aranmaz: kalbin, kaderin, ölümün."

Nurettin Topçu, Var Olmak,
İstanbul, 1965, s. 93.

İnsanlar evliliği güzel hayaller ve umutlar üzerine kurarlar. Neden flört ederek, sevişerek evlenmenin arttığı bir zamanda boşanmalar çoğaldı?

Konu üzerinde düşünmek gerekirse, **beklenti, güven** ve **geçim şartları** altında ezilen çiftler, **"evliliğin sosyal özgürlüklerini kaybettirdiği"** düşüncesi ile kendilerine olan inançlarını kaybetmelerinin bu yönde etkili olduğunu görebilmekteyiz. Evli kardeşlerimiz sabır veya çözüm yerine kolay olan boşanmayı tercih ediyorlar. Günümüz TV'lerinde reyting uğruna parçalanmış aile senaryolarının çok işlenilmesi boşuna değildir. Şu an için düşünün, hayata karşı mücadele veren birbirine destek olan bir aile dizisi var mı? Bir tane var gibi oda geçmiş tarih adıyla anılıyor. Aslında bu dizi bile geçimli aile hayatının 20-30 sene önce olduğunu anlatır gibi. Diğerleri ise akla hayale gelmez entrikalar dolu iğrençlik arzeden konulu hayat dizileri ki, [bunların yasaklanması gerekiyor.] beyinlerimize üzülme senin gibi bir aile tiplemesi var. Temasıda **"Yalnız değilsin"**

Boşanmak geçimsiz bir çift için en uygun olan bir durumdur. Ancak boşanma ile hayatın kısa olduğu kadar ve hızlı bir şekilde ilerleyişine ayak uydurmakta zorlanan bireyler, ihtiyarlık günlerine ait dayanaklarını kaybediyorlar.

Günlerimiz geçiyor, her gelen yıl bir şeyleri beraberinde götürürken, sıkıntı veren bir yalnızlığın boğucu nefesini üzerimizde hissettiriyor. **"Ne olacak şimdi"** denileyecek bir gün geldiğinde, mecburî hayatın bir akış yönünde, dönülmez bir halde mutluyum/ mutlu muyum ile geçmişimizi bir daha ele geçirmek mümkün olmayacak.

Yalnızlığı hayat olarak benimseyen kişiler, genellikle paylaşabileceği bir özellikleri ile kendilerini tatmin ederken, yetersiz bir alt yapısı olanlar için, kapalı kapılar ardında "iki göz" arayışı acı verecek bir durum gibidir. Onlar için sevmek/sevilmek kelimesi dahi korku verir. Çünkü hayat onlar için kumar masasında, kağıtlara mahkum olmuş, sermayesini kaybetmiş kumarbazın, kalbine saplanan düşünceler ile korku salar.

Ne olmalı?

Sen ve ben olan hayattan çıkıp O olmalıyız.

O.

O aslında seni-beni kapsayan bir zamirdir.

O olmak.

"Onlar zamiri" dahi O' yu karşılayamaz. Her şey O'nun içindedir. Yaşadığımız döngüsel halleri O da korumaya alarak birçok şeyi hemen bitirebiliriz. Hayatımız O'nun kutsallığı ile benlikten senlikten çıkabilir.

Düşüyoruz.

Ufka bakan bir hanım/erkek; yudumladığı çayında, içiyorsa sigarasının dumanında hep O su vardır. Ulaşılacak O'su. kavuştum dediği anda O nu neden çabuk kaybetmişti ki?

O'nun, olamadığı yerden kendine gelen O'su, yine sensiz bensiz tarafıyla orada idi. Ancak ulaşamıyordu. Yılları geçsede umutla beklenilen ışığı da sönemiyordu.

Sonsuzluk hayali gerçekten korkutucu olarak burada başlıyor. Bitmiyor ve olmuyor. Ancak insan olarak çok şanslıyız.

Neden?

Öleceğiz. Bu mutluluk hepimizin tek dayanağı.

Ne mutlu bize ki öleceğiz ve hasretimizin giderildiği yerden dirileceğiz.

Gözümüz açılacak mutlu veya mutsuz olarak değil.

Gerçekten bu dünyada ölümü tatmak Allah Teâlâ'nın insanlığı verdiği en güzel nimet. Bu nimetin kadrini mutsuzlar daha iyi bilir, derler.

Şimdi

Hayatını bir insanla paylaşabilme bahtiyarlığına erebilmek Adem ve Havva annemizden bize miras kalan ilk eylemdir. Onların ilk paylaştıkları eylem günahlarıydı, beraber yaptılar. Beraber ağladılar, üzüldüler.

Şimdi ise, sevabımızı paylaşmak şöyle dursun, bir günahımızı dahi paylaşacak bir [taş] dahi bulamıyoruz, [bulsaydık şekil verirdik, bir özelliğimizi paylaşırdık] Yoksa çok mu benciliz.

Kısa hayatımızı yalnızlığa mahkum etmek için elimizden geleni sarf ediyoruz. Aslında hayat paylaşmak üzerine kuruludur.

İşte

Bu konuda evli çiftler birbirlerine cömert olmalıdırlar. Cömert olmak ötekini sevmek demektir, O'nunla mutlu olmak demektir.

Bizce

Yalnızlık mutluluk verecek kadar, bir erdem değil. Allah Teâlâ bile kullarıyla paylaştığı yalnızlığını bizler neden tercih ediyoruz?

Ey yalnız insanlar

Kaybettiğiniz veya bulamadığınız mutluluk yine bir başkasıyla paylaştığınız bir simitin diğer yarısında. Çünkü biliyorsunuz ki aynı simitin bir parçası sizinde içinizde duruyor. Bu bizce çok büyük bir mutluluktur. Sevdiğinizden bir parça şimdi içinizde.

İhramcızâde İsmail Hakkı

"Allah, bizi kaybetmiştir.

O bizi arıyor. O da bizim gibi muhtaçtır ve arzunun esiridir.

Bazen lâle yaprağı üzerine name yazıp bize gönderir.

Bazen kuşların sinesine girip feryat eder.

Bizim cemalimizi temaşa için nerkis üzerine oturup gözlerini yollara diker.

Gözleri o kadar cilvelidir ki bakışları adeta konuşur.

Bizim ayrılığımızdan dolayı ettiği feryat, çektiği ah içten, dıştan,

dört cihetin altından üstünden akisler yapar.

Şu topraktan yaradılanın cemalini görmek için çırpınıp durmaktadır.

Bu bakışa bahane de renk ve kokunun temaşasıdır.

Zerre zerre gizleniyor ve hâlâ tanınmış değildir.

Mehtap gibi kasırların, sokakların aguşunda parlıyor.

Bizim toprak dünyamızda hayat cevheri kaybolmuştur.

Bu kaybolan cevher biz miyiz yoksa o mudur?

Muhammed İkbal

Kaynak: MUHAMMED İKBAL, ESRÂR-I HODİ [Benliğin Sırları], sh:23- RUMUZU BÎHODÎ- " Benlikden geçmenin remizleri "ESRAR VE RUMUZ, hazırlayan: Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan, Yenilik Basımevi, 1958, İstanbul,

BOŞANMALARIN YÜZDE 40'I EVLİLİĞİN İLK 5 YILINDA GERÇEKLEŞİYOR

Çift ve Aile Terapisti İnci Canoğulları son yıllarda artan boşanmaları Dr. Gottman'ın "Mahşerin Dört Atlısı" adını verdiği dört hata ile açıklıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre; geçen sene yaşanan boşanmaların yüzde 40'ı evliliğin ilk 5 yılında gerçekleşti. DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü'nden Uzman Psikolog/Çift ve Aile Terapisti İnci Canoğulları boşanmaların artmasını, evlilik ve ilişki konusunda uzun yıllar araştırmalar yapmış biri olan Dr. Gotman'ın "Mahşerin Dört Atlısı" adını verdiği dört hata ile değerlendiriyor. Yapılan hatalar çiftler arasında sıklıkla tekrarlandığı takdirde boşanma kaçınılmaz oluyor.

– Suçlama

Bunların ilki suçlamadır. Suçlama doğal olarak savunmayı doğurur. Eşinizi suçlamaya başladığınızda o da kendisini savunmaya başlayacaktır.

– Aşağılama

İkincisi, aşağılama-hor görmedir. Bu, tartışmalar sırasında karşımızdaki kişiyle dalga geçme, alay etme, küçük düşürme gibi sözler ve bunlara uygun beden hareketlerini içermektedir.

– Savunma

Üçüncüsü, savunmadır. Herhangi bir saldırıya maruz kaldığında kişi kendini savunmaya başlar.

– Boşanmanın habercisi: Duvar Örme

Sonuncu ve dördüncü de, duvar örme olarak tanımlanan eşlerden birinin iletişimi kesmesi, çoğunlukla da ortamı terk etmesi anlamına geliyor. İlişkilerde erkeklerin kadınlara oranla daha çok duvar ördüğünü anlatan Canoğulları, **"Gottman'a göre erkekler kadınlardan daha fazla duvar örer. Bu oran yüzde 85'dir. Bu yüzden, eğer duvar ören kişi bir kadınsa bu**

gerçekten boşanmanın habercisi olabilir. Evliliklerinin ilk yedi yılında boşanan çiftlerde suçlama, savunma, duvar örme ve aşağılama-hor görme daha fazla görülürken, evliliklerinin ilerleyen dönemlerinde boşanmanın görüldüğü çiftlerde, duygusal olarak bir bağın olmaması, olumlu herhangi bir duygunun gösterilememesi boşanmayı en fazla tetikleyen etken olarak tespit edilmiştir" diyor.

Her ilişkide tartışma yaşanabileceğini anlatan Canoğlulları, **"Tartışmalar tabii ki olacaktır. Tartışılan konular çoğunlukla net bir çözüme ulaşmayan konular olur. Özellikle yeni evlenen çiftlerde eşlerin aileleri, tartışma konusu olabilir ve bu büyük çoğunlukla net bir çözüme ulaşamayan bir sorun olur. Ancak önemli olan konunun bir çözüme ulaşması değil, bu tartışmaların nasıl yapıldığıdır"** diyor.

Erişim:http://www.kadinvekadin.net/bosanmalarin_yuzde_40_i_evliligin_ilk_5_yilinda_gerceklesiyor.html

"ZULMEN" ZALİM (EN) KİM?

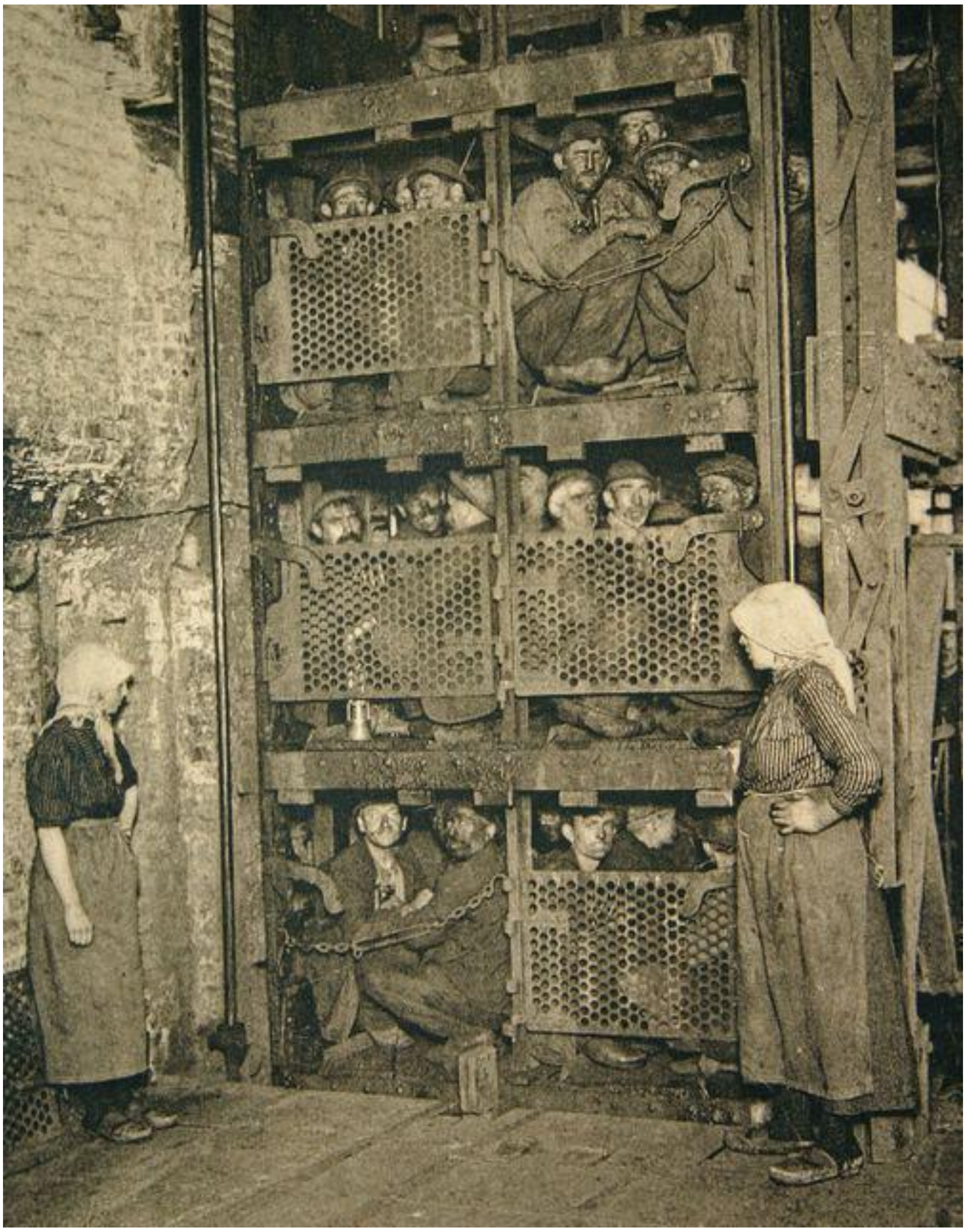
> ***"İyilik edenin iyiliği kendine, kötülük edenin kötülüğü yine kendine, Rabbin, kullarına zulmetmez."***

(Secde), 41/ 46

Hz. Mevlâna kuddise sırruhu'l-âlî Efendim buyurdular ki:

> *" Ey seher yeli, sivrisinek, zulmünden feryat ediyor... gel..*

Mesnevi, c.III, beyit,4653

YER ALTINDAN NOTLAR /Fotoğraf: İma C. Çelik @ImaCelik

Tamahkâr tamahı yüzünden zengin ayıbını görmez. Tamahkâr bütün gönülleri kaplar. **Yoksul, halis altın gibi sevilse yine kumaşı, dükkâna yol bulmaz, sözünü kimse dinlemez.** Yoksulluk, senin anlayacağın şey değildir; yoksulluğa hor bakma;

Çünkü yoksulların, mülkten, maldan öte ululuk sahibi Tanrı'dan pek büyük bir rızıkları vardır.

Ulu Tanrı âdildir; âdiller, nasıl olur da çaresiz biçarelere zulmederler?

Birisine nimet, mal, matrah verip öbürünü yansın diye ateşe atarlar mı?

Böyle bir iş, Tanrı'dan, iki cihanı yaratan umulur mu?

Mesnevi, c.I, beyit,2350-2356

**

Bizim doğduğumuz gün zulüm öldü.... kimdir bizim zamanımızda zulmeden?

Nur geldi mi zulmet yok olur. Zulmün aslı ve arkası da zulmettir.

Bak, şeytanlar, bizim için çalışmada, kazanmada, bize hizmet etmede… hizmetten çekinenler de zincirlerle bağlanmış, bukağılarına vurulmuş!

Zalimler, Şeytan'ın iğvasiyle zulmederler, zalimlerin zulmünün aslı Şeytan'dan gelir…

Şeytan, bağlarla bağlanmış, zincirlere vurulmuşken nasıl olup da zulümde bulunabilir?

Tanrı, bize padişahlığı; halk göklere el açıp ağlamasın diye verdi.

Mesnevi, c.III, beyit,4635-4639

**

Bir padişah camiye gidiyordu. Yaverleri, sopalı memurları, halkı dövmedeydi. Sopalı adamlar, birinin başını yarıyor, öbürünün gömleğini yırtıyor, padişaha yol açıyorlardı. **O arada bir yoksul da yasakçılardan suçsuz olarak on sopa yedi.** Kanlar içinde kaldı. Padişaha yüz dönüp dedi ki:

Şu apaçık zulme bak, gizlisini ne soruyorsun?

Camiye gidiyorsun gûya. Hayrın buysa şerrin ve kötülüğün nedir ey azgın?

Mesnevi, c.VI, beyit2465-2466

"Rabbimiz, biz nefsimize zulmettik. Bizi yarlıgamaz, bize acımazsan ziyankârlardan oluruz" A'raf, 23

GELENLERLE GELİR, GİDENLER İLE GİDERİZ.

Tekrarı tekrar,

tekrar mıdır?

Sizi biz, bizi siz.

Bulan mı O'nu

o mu bulanı?

Biz varız, siz varsınız

Dersen

Gelenlerle gelir, gidenler ile gideriz.

İhramcızâde İsmail Hakkı

RUSLARI TANIMAK İÇİN

DOSTOYEVSKİ'NİN ESERLERİNDE TÜRKLERE VE İSLAMA BAKIŞ-A View to Turks and Muslims in the Works of Dostoyevsky

Hzl: Selahattin ÇİTÇİ

Fransız İhtilali'nden sonra Avrupa'da banlayan milliyetçilik akımları zamanla Slav halkları arasında da etkili olur. Slavlar arasında dil ve kültür birliği olarak başlayan Panslavizm. 1848 İhtilali ve Kırım Savaşı'nın etkisiyle siyasî bir birliğe döner. Panslavizm. 1860'lardan sonra Rus aydınlan arasında hızla yayılır. **Pogodin, Katkov, Khamyakov ve Danilevskiy Panslavizmi savunup Rus halkını ve Çarı Türklere karşı kışkırtırken Tolstoy ve Granovskiy de Panslavizmi eleştiren yazılar yazarlar.** Hayatı boyunca Hıristiyan teolojisini sorgulayan ve Çara isyan ettiği için Sibirya'ya sürülen Dostoyevski, hayatının son yıllarında halkçı, çar taraftan ve Ortodoks olarak karşımıza çıkar, ölü Bir Evden Hatıralar, Karamazov Kardeşler ve Bir Yazarın Günlüğü adlı eserlerinde Türklere ve Müslümanlara olumsuz bir bakışı vardır. Devrin sosyal ve politik olayları Dostoyevski'nin bazı hadiseler karşısında objektif kalmasını engellemiştir. Dostoyevski, insan tabiatını anlatmada ne kadar realistse, devrin sosyal ve politik olaylarını değerlendirirken de o kadar romantiktir.

Sonuç olarak:

Dünya edebiyatında Dostoyevski kadar hayatı ve eseri arasında paralellik bulunan ikinci bir yazar göstermek oldukça zordur. Dostoyevski'nin bütün eserleri şahsî hayat tecrübesiyle birlikte devrinin sosyal ve politik olaylarının tesirinde kaleme alınmıştır. Dostoyevski'nin hayatı incelendiğinde onun inançsızlıktan inanca, çar ve devlet düşmanlığından çar hayranlığına ve milliyetçiliğe hatta Panslavizme kaydığı görülür, özellikle hayatının son yılları, dinini ki bu Ortodoksluktur ve milliyetini yeniden keşfettiği yıllardır. Eserlerinde Avrupa'ya, Türklere ve İslamiyet'e bakışı oldukça olumsuzdur. Taşkın mizaçlı, asabî, sara hastası, karşıtlıkları bünyesinde barındıran, çabuk değişebilen kişiliği ve kavgacılığı onun bazı hadiseler karşısında objektif ve realist kalmasını engellemiştir. Dostoyevski üzerine araştırma yapmış pek çok kişi gibi Stephan Zweig, Edvvard Halett Carr ve Henri Troyat da yazarın hayatının özellikle son yıllarındaki bazı fikirlerinin kabul edilemeyecek kadar absürt olduğunu fakat bunun Dostoyevski'nin yazarlığına engel olmadığını söylerler. Dostoyevski insan tabiatını anlatmada ne kadar realistse, devrin sosyal ve politik olaylarını değerlendirirken de o kadar romantiktir. Bu yüzden onu başarılı bir yazar fakat başarısız bir politikacı olarak nitelendirmek gerekir.

Kaynak: Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi- The Journal of International Social Research, Volüme 3/11 Spring 2010

PYOTR ALEKSEYEVİÇ KROPOTKİN

Adı: Peter Kropotkin

Doğum: 9 Aralık 1842

Ölüm: 8 Şubat 1921

Mesleği: Rus yazar, anarşizm kuramcısı

9 Aralık 1842'da Moskova'da doğdu. Babası Prens Aleksei Kropotkin; annesi ise Yekaterina Nikolaevna'dır. 1846'da anneleri veremden ölünce, Peter ve kardeşleri daha katı olan babaları tarafından büyütülür.

Kropotkin Ağustos 1857'de onbeş yaşındayken St. Petersburg'daki Pages Taburuna katılır. Bu taburda çoğunluğu soylu sınıfından 150 genç eğitim görmektedir. Kropotkin sınıf arkadaşları ile ilişkilerini geliştirmekte zorlanır; taburdan ayrıldığı 1862'ye kadar zamanının büyük bir bölümünü kitap okumaya, mektup yazmaya ve dergi çıkarmaya ayırır.

Pages Taburu mezunlarının Rus ordusunda istedikleri yerde göreve gitme hakları bulunmaktaydı. 1862'de mezun olan Kropotkin ise Sibirya'yı tercih etti. Böylece on yıl sürecek bir gezginlik dönemi başlamış oldu. Sibirya'da aldığı görevler Kropotkin'de hükümete karşı bir hayalkırıklığı oluşmasına neden oldu.

1864'de işinden istifa etmeyi düşündüğü bir sırada, kendisine Mançurya'nın coğrafik araştırmasına katılması teklif edildi. Teklifi kabul eden Kropotkin 1865 yılında kendisini tamamen bu coğrafi araştırmaya adadı.

Kropotkin 1867 Nisan'da nihayet ordudan ayrıldı; ve Irkutsk'u terk ederek St. Petersburg'a döndü. Burada Merkezi İstatistik Komitesi'nde çalışmaya başladı. Bir taraftan da Coğrafya Topluluğu için yaptığı çalışmalara devam ediyordu. Üniversiteye kayıt yaptırdı, ama mali sorunlar yüzünden mezun olamadı. 1868-1870 yıllarında zamanını tamamiyle coğrafya çalışmalarına ayırdı.

1871 Sonbaharında babası ölür. Aynı yıl Kropotkin kamu görevlerinden ayrılır. İmparatorluk Coğrafya Topluluğu ona sekreterlik görevi teklif eder. Bu onun yaşındaki birisi için büyük bir onur sayılan bir görevdir; ancak Kropotkin orada yapacağı kariyeri boşa geçirilmiş olarak değerlendirerek, teklifi reddeder.

Anarşizmle tanışma

1871 Paris Komünü'nün etkisi ile işçi hareketlerine olan ilgisi artar; işçi hareketleri hakkında daha çok şey öğrenmek için yurtdışına seyahat etmeye karar verir. 1872 Şubat'ta Rusya'dan ayrılarak İsviçre'ye hareket eder. Zürih'e varır varmaz hemen Enternasyonal'in yerel şubesine

üye olur. Ancak bir süre sonra daha radikal olan Jura Federasyonu'nun Neuchatel'deki merkezini ziyaret eder. Buradaki izlenimleriyle anarşizmi benimser.

Kropotkin 1872 Mayıs'ta Rusya'ya döner; nihilistlerin liderliğindeki Chaikovski Çevresi içinde devrimci görüşlerin yayılmasında önemli bir rol üstlenir.

1873 yılında Peter Kropotkin tutuklanarak hapse atılır; 1876'da İngiltere'ye kaçar. Burada kısa bir süre kaldıktan sonra İsviçre'ye giderek Jura Federasyonuna katılır. 1877'de Paris'e gider; burada sosyalist hareketin başlatılmasına katkıda bulunur. 1878'de İsviçre'ye döner; Jura federasyonunun devrimci gazetesi Le Révolté'ye yazılar yazar.

1881'de, Çar II. Alexander'ın suikaste uğramasından kısa bir süre sonra Kropotkin İsviçre'den sınırdışı edilir. Thonon (Savoy)'da kısa bir süre kaldıktan sonra Londra'ya gider. Burada bir yıl kadar kaldıktan sonra 1882'nin sonlarına doğru tekrar Thonon'a döner. Burada Fransız hükümeti tarafından tutuklanır. sozkimin.com Lyon'da yapılan duruşmada Enternasyonal üyesi olduğu gerekçesiyle beş yıl hapis cezasına çarptırılır. 1886'da serbest bırakılınca Londra'ya yerleşir. Aynı yıl Sibirya'ya sürgün edilen kardeşi Alexander intihar eder.

1890larda zamanının çoğunu yazmakla geçirir; kitaplarında anarşist-komünizmi teorisini geliştirmeye çalışır. 1897'de Kanada ve ABD'yi ziyaret eder. Amerikan dergisi Atlantic Monthly anılarını basmayı kabul eder.

1901-1909 yılları arasında daha çok Rusça yazılar yazar. 1905 devriminin başarısızlığa düşmesi hayal kırıklığına uğramasına yol açar.

Savaş ve Devrim

1909'de İsviçre'ye döner; Lena altın madenlerinde 270 işçinin katledilmesi olayının gündeme getirilmesi için çalışır. Ancak bu çabaları I. Dünya Savaşı ile kesintiye uğrar. I. Dünya Savaşı sırasında işçi sınıfına karşı en büyük tehdit olarak gördüğü Alman emperyalizmine karşı devletler arası ittifakı destekleyen bir tavır alır. Bu tavrı birçok kişi tarafından sert şekilde eleştirilir; Errico Malatesta gibi pek çok anarşist bu dönemde Kropotkin'den uzaklaşır. Bu tavır en net biçimiyle Onaltılar Manifestosunda görülebilir. 1917'de Petrograd'a gider; burada Aleksandr Kerenski hükümetine yardımlarda bulunur. Ancak Bolşeviklerin iktidara gelmesiyle bu çabaları da sona erer. Pyotr Kropotkin 8 Şubat 1921'de ölür. Bolşevik lider Lenin'in kişisel izni ile Novodevichy mezarlığında anarşistler tarafından büyük bir cenaze töreni düzenlenir. Bu, anarşistlerin kitlesel olarak Rusya'daki son biraraya gelişi olur.

kaynak: wikipedia

Peter Kropotkin Sözleri:

Aşağıda Peter Kropotkin kısa anlamlı sözlerini okuyacaksınız. Yorum yaparak Peter Kropotkin konusuna katkıda bulunabilirsiniz.

Biz ki caniyiz!

Herkes için ekmek,

İş ve her türlü bağımsızlık ve adaleti istiyoruz.

*

İnsanların, yönetimsiz kalırlarsa birbirlerini yiyip bitireceklerine inananlara diyoruz ki: tıpkı sürgüne giderken zavallı kullarım bensiz ne yapacaklar? Diyen o krala benziyorsunuz.

*

British museum'daki kütüphane memuru okuyucuya toplum için o güne dek neler yapmış olduğunu sormaz, ona sadece istediği kitapları verir.

*

Her şeye kadir olandan birşeyler istenmekte, eskiden bu tanrı idi, günümüzde devlet.

*

Biz anarşistler bizi çevreleyen on yargılar ormanına baltayı vuruyoruz.

*

Biz ki caniyız! Herkes için ekmek, iş ve her türlü bağımsızlık ve adaleti istiyoruz.

*

Özgürlüğün tehlikelerinden ve karanlık yönlerinden korkmamalıyız.

*

Ahlakçıların hep uygulamak istedikleri o hakkı reddediyoruz, tek tek bireyleri bir ideal adına sakatlamayı.

*

Yasalar adalet duygusunu geliştirmemiştir, onu mahvetmiştir.

*

İdealimizi birdenbire gerçekleştiremeyecek olmamız pek de umrumuzda değil.

*

Bütün hayvan topluluklarında dayanışma duygusu var olma savaşından çok daha önemli bir doğa yasasıdır.

*

Ancak hiçbir şey yapmayan insan hata yapmaz.

*

Koşullar ile uzlaşmak istemiyoruz.

*

Yalnızca itaat edenler yollarını kendi başlarına arayanlardan daha sık yanılır.

*

Yalnızca yok etmek yetmez.

*

Tembeller tarih yapamaz: Tarihe boyun eğerler!

Kaynak: http://www.sozkimin.com/a/1134-peter-kropotkin-kimdir-sozleri-ve-hayati.html#ixzz3wD6Sp9T8

KUŞ DİLİ ("JAVANAİS" YERİNE)

Alıntı : https://twitter.com/ImaCelik/

Bigir gügün ögöğlege vagaktigi Segen ogotogobügüsügündege uguzugun bogoyugunlugu vege şagapkagasıgı kugurdegelaga yegeriginege bigir tügür sigicigimlege sagarıgılmıgış bigir gegenç gögözügümege tagakıgıldıgı. Aganigidegen yaganıgındagakigi yogolcuguylaga bigir tagartıgışmagayaga gigirigiştigi, ogonugu agayagak pagarmagaklagarıgmaga bagasmagaklaga suguçluguyogordugu. Buğu tagartıgışmagayıgı hıgızlaga tegerkegettigi vege kegendiginigi bogoş bigir kogoltuguğaga agattıgı.

İgikgi sagaagat sogonraga ogonugu Segen-Lagazagar gagarıgınıgın ögönügündege tegekragar gögördügüm, kegendigisiginege pagaltogosugunugun yagakaga agaçıgıkıigığıgınıgj igişigi bigilegen bigir tegerzigiyege sögözügü gegeçegen pagaltogonugun ügüst dügüğmegesiginigi yügüksegelttigiregeregek agazagaltmagasıgınıgı stigöylegeyegen bigir agarkagadagaşıgıylaga sogohbegetege dagalmıgıştıgı.

Türkçesi:

Kuş dili ("Javanais" yerine)

Bir gün öğle vakti Sen otobüsünde uzun boyunlu ve şapkası kurdela yerine bir tür sicimle sarılmış bir genç gözüme takıldı. Aniden yanındaki yolcuyla bir tartışmaya girişti, onu ayak parmaklarıma basmakla suçluyordu. Bu tartışmayı hızla terk etti ve kendini boş bir koltuğa attı.

İki saat sonra onu Sen-Lazar garının önünde tekrar gördüm, kendisine paltosunun yaka açıklığını işi bilen bir terziye sözü geçen paltonun üst düğmesini yükselttirerek azaltmasını söyleyen bir arkadaşıyla sohbete dalmıştı.

[Not: Alıntı yazının kaynağı, iktibas edilen yerde belirtilmediği için yazılmadı.]

igi=i

ügü=ü

ögö=ö

ege= e

aga=a

ıgı=ı

ogo=o

ögö=ö

AHMET HAŞİM'DE KADIN

KÜRK

Nereden geldiği ve nasıl başladığı meçhul bir kürk modası, İstanbul'un hemen bütün kadın tabakalarına yayıldı.

Bu moda, dedelerimizin ve ninelerimizin bildiğimiz kürkünü çevirip sırta geçirmek ve kurt veya goril gibi, iri cüsseli bir hayvana benzemek tuhaflığından ibarettir.

Bu moda, o kadar yayılmış ki, şimdi kastor mantosu olmayan hanımın, **hiç olmazsa kedi veya fare derisinden** bir kürkü olması gerekiyor.

Tırnaklarını uzatıp sivrilten ve vücudunu baştanbaşa tüylü göstermek isteyen kadın, belli ki insandan başka bir hayvana benzemek için uğraşıyor. Kadınlarda bu insan şeklinden uzaklaşma meylinin sebepleri ne olsa gerek?

Sh: 8-9

ERKEKLEŞME

İntiharlar tekrar çoğaldı. İhtiyarları açlık, gençleri aşk ölüme sevkediyor. Gençler içinde kendini öldürenlerin büyük çoğunluğunu erkekler teşkil ediyor.

Şu halde: Erkeği, seve seve, ölüme yollayacak derecede cinsî bir üstünlük ve kudrete sahip olan kadının erkeğe, yani kendi esirine, eşit olmak ve benzemek için dişini tırnağına takarak yaptığı gayretlerin sebebi delilikten başka ne olabilir?

Altın gözlerin tılsımını ve mercan dudakların ateşini bir kâğıt çantasına, bir mürekkepli kaleme ve bir muşambalı pardösüye değişen modern kadınla, beş on dakika, biraz yakından konuşmak, erkekleşme merakının kendisine ne pahalıya oturduğumu anlamağa kâfidir: İş kadını — erken yazıhanesine gitmeğe ve geç evine dönmeğe mecbur olduğu için, yıkanmağa ve temizlenmeğe hiç vakti olmayan kirli iş adamı gibi — acı acı ter, kepek, yağ ve toprak kokuyor. Lâvanta ve pudra, deriden ve saçtan dağılan o karışık kokuyu daha iğrenç yapmaktan başka bir şeye yaramıyor.

Binlerce asırlık erkek medeniyetini anlamak ve benimsemek için işe pek geç koyulan kadın, şimdi- müthiş bir hızla çalışmağa mahkûmdur. Er geç, zihin yorgunluğu, dünya yüzünü, saçı vaktinden evvel dökülmüş, cascavlak fikir kadını başları ile de dolduracaktır.

İşte o gün fecî intiharın, dünya yüzünden tamamen kalkacağı gündür.

Sh:13-14

KELİMELERİN BAYATI

Hiç bir şey lisan kadar bir ağaca benzer değildir. Lisanlar — tıpkı ağaçlar gibi — mevsim mevsim rengini kaybeden ölü yapraklarını dökerler ve tazelerini açarlar. Lisanın yaprakları kelimelerdir.

Edebî bir metni okuyorken, daha düne kadar canlı bir mânası olan "melek" kelimesinin, bugün tamamen hayatiyeti tükenmiş, renksiz ve şekilsiz bir lâfız haline geldiğini hissettim. Bu kelime şimdi Türkçede soğuk bir naaştan başka bir şey değildir.

Melek nedir?

Edebiyattaki mânasına göre, melek bir kadındır ki gözleri mavi, saçları sarı ve beyaz entarisinin etekleri uzundur. Hıristiyan san'atında melek, lepiska saçları topuklarına kadar

uzanan, büyük güvercin kanatlı, mahçup bir genç kız şekline benzetilir ve daima elinde sur cinsinden uzun bir musikî âleti olduğu halde, gökte beyaz bulut yığınlarının kenarından tebessüm ettirilir.

Bu verem çehreli mâveraî güzelin örneği, kadın kıyafetinin son inkılâbına kadar devam edebilmişti Fakat kadın saçları, berber makasıyla kısalıp, eteklerin yarısı da terzi nefesiyle uçarak dizleri çıplak bıraktığı günden sonra, melek, birden geçmişin silik şekilleri arasına düşmüştür.

Şeytanî bir alevin temasıyla, taraf taraf ateş kırmızılığına, boyanan çağdaş kadın çehresi yanında, uzun sarı saçlı ve mavi gözlü “melek”, şimdi aptal bir halayık çehresinden daha fazla cazip değil.

Sh:20-21

GARDEN BARDA KONUŞAN İKİ ADAM

— Şu ışıklar içinde görünüp kaybolan kadınlara bak! Ne derilerindeki beyazlık insan derisi beyazlığı, ne gözlerindeki siyahlık, insan gözü siyahlığı, ne dudaklarındaki kızıllık, insan dudağı kızıllığıdır. Tabiatın eserleri hiç de bu sahne yaratıkları kadar güzel değil! Kırmızı, sarı, yeşil, siyah boyalar, renksiz etleri, çipil gözleri, soluk dudakları değişikliğe uğratarak, harap uzviyetlerden birer gençlik ve güzellik mucizesi vücuda getirmiş.

Kim diyor ki kadın şimdi, eskisi gibi, yüzünü sıkı Örtüler altında saklamıyor?

Ya boya örtüleri?

Bunların altında hakikî çehreyi hiç görmek kabil mi?

Boyalar olmasa bilmem kadın ne yapardı?

— Kadın ne yapardı bilmem... Fakat boyalar olmasa bilmem ki göz nasıl boyanırdı?

Sh:41

CAZÎBE

Kadınlara erkekleri cezbetmek hünerini öğretmek üzere Amerika’da bir mektep açıldığını, bir gazetenin havadis sütununda okudum ve hayret ettim. Estetiğin mühim bir mes’elesi halledilmiş demek! **Zira bugüne kadar cinsî cazibe mes’elesi, büyük bir sır halinde idi.** Mahiyetinin ne gibi şartlara bağlı olduğu bilinmiyordu. Eskiden cazip olmak için güzel olmanın kâfi olduğu zannedilirdi. Fakat hayatın her günkü vak’aları, çirkinliğin bazen öldürücü bir büyüsü olabileceğini gösterince iş büsbütün bir muamma halini almıştır.

Gazetenin verdiği havadise bakılırsa Amerikalılar “cazibe” nin unsurlarını bilmem nasıl bir vasıta ile tahlil ederek ayırmışlar ve onu birleşmesi kabil olan bir hale getirmişlerdir. Âlâ! Eğer doğru ise, bu hârikulâde keşfin ehemmiyeti büyüktür. Zira Lucrece’in [Titus Lucretius Carus] dediği gibi, aşk ilâhesi Afrodit kâinata mutlak surette ve müstebitçe hâkimdir. Asırlardan sonra Darwin ve Freud Lâtin şâirine hak vermişlerdir.

Fakat, bu keşfe inanmağa imkân yoktur. Bu da Amerikalılara has şarlatanlıklardan biri veyahut şu “güzellik enstitüsü” ismini verdikleri berber veya manikür ilânı olsa gerek!

Kadınlar için hakikî cazibenin ezelî düsturu bize göre, daima şundan ibaret kalacaktır:
Çok konuşmamak ve yılışmamak.

Bence İlâhî başların pembe dudakları, her açılışta, dimağdan inen koca bir hamakat öküzüne yol veren bir kapı vazifesini görür. Bu itibarla bazı kadın başları, gerçekte, altın, elmas ve yakuttan yapılmış tiksindirici birer alıklık deposudur.

Yılışmamağa ve yüz vermemeğe gelince; bunun ehemmiyeti tasavvur edildiğinden büyüktür.

> *Kadın gözünün karanlık ışıklarını üzerlerinde bir an durdurmağa muvaffak olamayan bedbahtlar, yani çirkinler ve geçkinler, kayıtsız ve şartsız bütün kadınlara toptan âşıktır. Âşık, yüz bulmayan adamdır.*

Sh: 50-51

PARİS KADINI

Şöhreti dünyayı tutan Paris kadını nadiren güzeldir. Paris caddelerinde rastlanan güzel kadınlar, ekseriyetle ya güneyli veyahut yabancıdır. **Fakat, estetik ölçülerine uygun bir güzelliğe sahip olmayan Parisli kadınlar, istisnasız sevimlidirler. Mide bulandırıcı çirkinliğe burada hiç rastlamadım.**

Gayet sade giyinen, hattâ kıyafetçe iptidaî bir şekil arzeden bu, ekseriyetle henüz saçlarım kestirmeyen kadının bütün tehlikeli cazibesi ağırbaşlılığından, saflığından, konuşmasından ve bilhassa anlatılmaz işve ve edasından geliyor. Bunlar, dünyanın en güzel kadınlarına Parisli kadının cesaretle meydan okuyabilmesi için kâfidir.

Parisli en büyük moda atölyelerinde bizzat Fransız kadınının parmaklan ve iğnesiyle vücut bulan o kıymetli, çeşit çeşit elbise, hemen hemen sadece yabancılar için yapılır. Fransız kadını, dünyanın diğer kadınlarım sırma ve ipekten örülmüş en sihirli kıyafetlere soktuktan sonra onları sırt üstü getirir. Bir aşk dakikasının lezzetine ebediyet verecek kudrete sahip olmayanlar, süsten medet ummakta belki çok haklıdırlar. Fakat, ipekler ve boyalar, ruhun eksikliklerini bilmem ki nasıl telâfi edebilir?

Yabancıya mahremiyetinin kapılarını güç aralayan Fransız cemiyeti hakkında bir yabancının, kısa bir müşahede sonunda, umumî bir hüküm yürütmeye kalkışması küstahlıktır. Bundan dolayı, bütün bu satırlarda anlatılan sathî hayatın, bir sokak görüşü olmaktan fazla bir iddiası olmadığım söylemek lâzım. **Yalnız Paris'te vesikalı fahişe sayısının dört yüz bin olduğunu bir resmî makamdan öğrenmiştim. Fakat, buna gizli fuhşun belki dört yüz binden bile fazla olan rakamı ilâve edilirse, caddelerde, umumî bahçelerde, otellerde, dansiglerde aşk avcıları için ne kolay bir iş sahası mevcut olduğu hakkında aşağı yukarı bir fikir edinilebilir.** Fakat her gün, bir kapısından altı yüz bin yabancı çıkarken, diğer bir kapısından bir o kadar yabancı giren, nüfusu dört milyona ulaşmış muazzam bir medeniyet merkezi için bu serbest kadın sayısı hiç de fazla değildir. Fakat iyi bilmeli ki bu fuhuş ve eğlence âlemi hiç de asıl Paris değildir. Zira Montmartre mahallesi, bütün Fransa'nın küçük bir modeli addedilse, o zaman üniversiteler, akademiler, enstitüler, hastahaneler, fabrikalar, âlimler ve san'atkârlar Fransa'sı tamamen izah edilmesi mümkün olmayan bir hale gelir. Dün hakikî bir Fransız ailesinin sofrasında öğle yemeğine davetli idim. Ruhum kudsi bir günlük kokusuna benzer heyecan verici bir namus ve iffet ıtriyle hâlâ doludur. O sofrada bir Türk ailesinin nezahat ve mahremiyetini mütemadiyen hatırladım.

Yabancıya etini satan Parisli sokak kadınının, yakından tetkik edilse, ruh bakımından bir aile kadınından farklı olmadığı görülür. Bir gece, Montpamasse'da, süslü bir bar, kibar bir kadın ve eğlence yeri olan Coupole kahvesinde bir arkadaşla beraber otururken yanımızda

gazetesini okuyan genç bir kadınla tesadüfen ahbap olduk ve beş dakika içinde, eski dostlar gibi konuşmaya koyulduk. Arkadaşım sözün gelişiyle, Fransız kadınının maddeye taptığından ve paraya düşkünlüğünden üzüntüyle bahsetti ve ahlâkî mütalâalardan örülmüş keskin bir nutuk verdi. Genç kadın, kayıtsız gözlerle bu uzun ve Asya'ya has nutku dinledikten sonra, pembe dudaklarıyla şu kısa ve makul cevabı verdi:

— Ne için parayı kazanmak istememeli? İnsan parasız ve fakir olduktan sonra...

> *Gerçekten de düşen Fransız kadını yalnız safdil ve talihsiz olanların sınıfındandır. Fakat bunların ruhu, kirli etleri içinde ışığı sönmeyen bir mücevher gibidir.* ***Fransız kadını ruhunu vücudundan ayırmayı biliyor.*** *Bu büyük bir hüner ve kâfi bir fazilettir.*

Sh:66-69

AŞK VE KIYAFET

Karanlık kıyılarına doğru ilerlediğimiz ölüm denizinden sıçrayan köpük serpintileri gibi, şakaklarında ilk beyaz saçlar belirmeye başlayan, kırk yaşına basmış okuyuculara soruyorum.

Gençliğinizi, gençliğinizin o tatlı kalbini hatırlar mısınız?

Bir kapı aralığından parıltısı size bir saniye vuran siyah bir gözün, veya ipek bir peçe dokusu arkasından seçebildiğiniz taze bir tenin veyahut bir şimşek sür'atiyle önünüzden kaçarak perdeler arkasında kayboluveren genç bir eteğin sizi içine düşürdüğü o tahayyül, ürperme ve sıtma geceleri hatırınızda mı?

Sır ve hava gibi göze görünmeksizin etrafınızda yaşayan o mahrem kadının uzaktan, mıknatıs akınlarıyla kanınızda uyandırdığı fırtınalara karşılık niçin bugünün renkli, kokulu ve çıplak kadını, kendi neslinin gencine aynı ürperme ve aynı çarpıntıyı veremiyor?

Siz, ey kırk yaşına basanlar, gençliğinizde kadından titrer, aşktan korkardınız! Bugünkü gencin gözündeki sert parıltı, dudaklarındaki zâlim tebessüm, o eski tehlikeli aşkın gülünç ve ehlî bir hayvana döndüğünü anlatmıyor mu?

Kadın cazibesindeki bu azalma acaba nedendir?

Bunu bazıları kadın kıyafetinin açık saçıklığına verdiler, bazıları da bu açık saçıklığı, kadında iffet hissinin eksilmesine ve neticede aşkın soysuzlaşmasına bir sebep diye öne sürdüler.

Halbuki, kıymeti nisbî olan iffet, zaman, iklim, din, âdet ve bilhassa giyiniş tarzlarına göre değişen kararsız bir fazilettir.

Kadın psikolojisini tahlilde üstat olan bir yazara göre, kadın kıyafetinin, somurtkan fikir adamlarını acı düşüncelere sevkeden bu açık saçıklığı ile iffet arasında bir münasebet aramak hatadır. Harpten beri kadın elbiselerini bu derece hafifleten başlıca sebep sporun medenî hayatta işgal etmeye başladığı yerdir. Vücut zindeleştikçe dış tesirlere karşı mukavemeti de artmış ve artık hasta göğüsleri, sızılı kemikleri örtmekle vazifeli olmayan elbiseler, sıhhatli bir vücudun güzelliğini gizlemeyecek bir tarzda biçilmeye başlamıştır.

Kadın tavırlarındaki aşın serbestliğe gelince, bunun da sebebi harp imiş. Birçok faaliyet sahalarında erkeğin yerine geçen kadın, erkek işlerim görmekle erkek tavırlarını edinmeye başlamıştır.

Fakat sebepler her ne olursa olsun, bugünkü kadın çıplaklığının cinsî cazibeyi azaltmakta ve hassasiyeti uyuşturmakta olduğunda hiç şüphe yoktur. Sonsuz çıplak bacaklar ve sayısız açık göğüsler göre göre, erkek gözü, kadın etinin yalnız görünüşüyle doyuyor. Bu soğuk ve

kayıtsız göze hırs parıltısını verebilmek için şimdi kadın ne müthiş kudretler sarf etmeye mecburdur!

Giyinmekte ve soyunmakta kadının yegâne muharriki aşk olduğuna göre, aşk oyunlarına bu derece zararı dokunan bir kıyafetin fazla devam etmesine imkân olmadığını haber vermek için hiç kâhin olmaya lüzum yoktur. Gariptir ki kıyafet bahsinde aşk ile iffetin dileği birleşiyor. Onun için ergeç kadın, yine yıldırımlarla yüklü bir gökyüzü gibi, yavaş yavaş dumanlanıp kapanacak, sırma ve ipekten biçilmiş heyecan verici bulutlar arkasına çekilecek ve esrarengiz ışıklarım yine oradan yaymaya başlayacaktır.

Spor açıklığı istiyorsa, spordan daha kuvvetli olan aşk, sır ve müphemiyeti istiyor.

Sh:125-127

ÖRTÜLÜ KADIN

"Son Saat" in anket yazarı A. Sırrı Bey, tertip ettiği anketin suallerini gönderdi. Sırrı Bey'in bütün sualleri bende aynı alâkayı uyandırmadı. Onun için yalnız ikisi üzerinde duracağım!

[Son Saat. 1925 ten sonra İstanbul'da çıkmağa bağlayan resimli günlük gazete.]

Anket yazarı soruyor:

— Kadınları açık saçık mı, kapalı mı görmeyi tercih edersiniz?

Sırf ahlâkî bir endişeye uyarak, kadınları mümkün olduğu kadar açık saçık görmeyi tercih ettiğimi itiraf ederim. Çıplak kadın tamamen zararsızdır. Kadın ancak örtünüp saklandığı andan itibarendir ki bir fitne ve fesat unsuru oluyor. Eski san'at, çıplak kadın heykellerinde ahlâka aykırı hiç bir mahiyet görmezdi. Bunda derin bir isabet var. Çıplak Afrodit heykeli örtülü Meryem sembolü yanında baştan başa safvet ve iffettir. Zira çıplak bir kadın karşısında hayâlimiz harekete gelmek için hiç bir gıda bulmaz. **Halbuki "hayâl", örtülü bir kadınla karşı karşıya gelince derhal mahrem örtülerin altına girer ve orada heyecan verici bir âlem yaratmaya başlar. Hayâli tahrik eden her şey gibi "örtülü kadın" da ahlâka aykırıdır.**

"Kadın" tabiî unsurlarına irca edilince, sanıldığı kadar korkunç ve tehlikeli bir yaratık değildir. Erkek kadından değil, kendi yarattığı kadının elinden şu çektiği azabı çekiyor. Yüz binlerce tezgâh, kadının hakikî vücudunu gizlemek için, rengârenk kumaşlar dokuyor, binlerce kimyahanede soluk dudaklarım kırmızılatmaya, sönük gözlerini siyahlatmaya, esmer yüzünü beyazlatmaya, kansız tırnaklarını pembeleştirmeye ve ona çiçeklerin kokusunu vermeye mahsus tozlar, boyalar, macunlar hazırlanıyor. Bazen bütün bu sırmalar, bu ipekler, bu boyalar da kâfi gelmiyor. Vehmi tamamlamak için gecenin karanlığı veyahut lâmba ışığının sihri lâzım geliyor. **Halbuki terzi, manikür, kürkçü, berber ve kunduracı hünerinin müthiş elektriklerle yüklü bir ölüm bataryası halinde bize gösterdiği kadın, tabii halinde bir iğne iplik çekmecesi kadar zararsız ve tehlikesizdir.**

Kadın açık saçık göründükçe, etinin bizim etin cinsinden olduğunu anlar ve onu sevmek ve ona hürmet etmek için cinsî cazibe dışındaki faziletlerini bulmaya çalışırız. Erkek, ipek ve sırma örtüler arkasından bakan sürmeli siyah ve derin bir gözün tılsımıyla yüreği çarptıkça, kadının dostu değil, düşmanıdır. **Erkek, ancak sihir ve füsunundan sıyrılmış, yani çıplak kadının karşısında emniyetle durabilir ve onun hakiki faziletlerini görmek için korkusuz gözünü açabilir.**

ERKEK

Anket yazarı A. Sırrı Bey'in dikkate değer bulduğum ikinci suali.

— Kadın mı güzel, erkek mi?

Bu beyhude sual, dünya dünya olalı, belki yüz binlerce defa sorulmuş ve bir o kadar defa da cevabı verilmiştir. Estetik, mes'eleyi erkek lehine halletmiştir. Tabiatın müşahedesi de estetiğe hak veriyor.

Birçok hayvan cinslerinde erkeğe nazaran dişi çirkindir. **Bunu kim bilmez?** Keçi, cılız, sarkık etleri ve ahmak çehresiyle erkeğinin yanında gülünç bir hayvandır. "Teke" tümsekli burnu, adaleli vücudu, dar beli ve gergin göğsüyle, çıplak kayalar üzerinden ufka dik durduğu zaman, zannedilir ki mitolojik bir ilâh, dünya nizamının sonsuz hatlarını gözden geçiriyor. **Güzelliği anlamakta üstat olan eski Yunanlılar "teke" den çoban bir tanrı meydana getirmişlerdir.**

Şehvetli ve saldırgan Pan, keçi tırnaklı ayakları, kıllı baldırları, yassı burnu, boynuzları ve çekik altın gözleriyle "teke" nin İlâhî şekilde görünüşüdür. Miskin inek ve öfkeli boğa arasında da aynı mukayese yapılabilir. **Tavukla horozu, insan aynı cinse mensup addetmekten utanır, biri o kadar çirkin, diğeri o kadar güzeldir.** Hilkat, tavuktan bütün esirgediklerini horoza bol bol vermiştir. Tavuk, bodur şekli, şerefsiz çehresi, nizamsız hareketleri ve çirkin sesiyle korkaklık, oburluk ve dar akıllılığın tam bir nümunesi iken, horoz, rengârenk şafak madenlerinden dökülmüş zannedilen zengin ve muhteşem tüyleri, iç içe girmiş akik ve yakut halkalardan yapılmış ateşli gözleri ve mercandan oyulmuş savaşçılara has ibiği ile, nefis feragati, mertlik ve kahramanlığın mükemmel bir timsalidir, iplik boyunlu, kuru kafalı, alık kısrağın yanında, alnında perçemleri, boynunda yeleleri ve kırları dolduran kişnemeleri ile gergin at ne şanlı bir mahlûktur! Tavus, ceylân, sülün, arslan ve hemen bütün hayvanların erkek ve dişisi arasında yapılacak mukayese bizi aynı neticeye götürür.

İnsan cinsinde de, dişinin erkekten daha güzel olması için hiç bir sebep yoktur. Kadının süslenmeye muhtaç olması, saçlarını bir uzatıp bir kısaltması, hayvan kürklerine sarılması, yaradılıştan güzel olmadığının ve bunu kendisinin de bildiğinin kâfi bir delili değil midir? Erkek sun'î süs vasıtalarına tenezzül etmez, zira erkek güzelliği buna muhtaç değildir.

Sh:141-144

DREYKUL'DA KADIN MODALARI

Paris'te tanışmakla şeref duymuş olduğum Nuriye Hanımefendinin delâletiyle Dreykul'un hususî defilelerinden birine davet edildim. Herkes bilir ki kadın modaları bahsinde Paris şehri, dünyanın başında yürür. Yeryüzünün bütün genç kadınları, her mevsim, süslenmek ve güzelleşmek için, oradan gelecek emirleri beklerler. Bu öncülük hakkını Paris'e veren üç dört büyük müesseseden biri de, Champs-Elysees caddesinde gösterişli bir binası olan ve kapısında sırmalı uşaklar bekleyen Dreykul terzihanesidir. Dreykul, her altı ayda bir, mevsime göre hazırladığı yeni elbise modellerini, başlıca moda temsilcileriyle Amerikalı milyarderlerin zevce ve kızlarından ve her türlü kraliçe ve prenseslerden müteşekkil müşterilerine teşhir eder. İnsan hayatında mevsimlerin değiştiğini gösteren veyahut tarihî dirsek yerlerini teşkil eden günlerin ehemmiyeti ne ise milletlerarası moda âleminde de bu günlerin ehemmiyeti odur.

Gizli bir peri âyinini andıran ve kadın şeklini yeni ve güzel değişikliklere uğratan bu celselerde hazır bulunanların hepsi, müessese tarafından, ya doğrudan doğruya veyahut vasıtalı olarak davetlidirler.

Dünyanın büyüklerini ve zenginlerini yakından görmek, nasıl konuştuklarını, nasıl güldüklerini işitmek, lokmayı çiğneyişlerini, su içişlerini seyretmek, insanı cidden mahzun ediyor. Paradan fazla saadet beklememeye alışmak için insan, zenginlerin civarında bir müddet bulunmalıdır. Onların yakınında geçirilecek bir mevsim, bütün adî hırsları öldürmeye yeter. Karşımda oturan Yunan kraliçesi ve akrabasından tahmin ettiğim diğer genç bir kadın, halayık entarisi biçiminde uzun etekli adî bir yazlık elbise giymişlerdi. Büyük Alman ve Avusturya ticarethanelerinin şişman karınlı patronları, tavır ve hareketlerindeki bayağılıkla dikkati çekiyorlardı; hepsinin yumuşak yakası terden buruşmuş ve yamru yumru kunduralarının ökçesi yarı yarıya aşınmıştı. O gün anladım ki kibar İngilizlerin, yeni terziden gelen elbiselerini uşaklarına giydirip kullanmamakta hakları varmış; meğer fazla süs, zenginliğe değil fıkaralığa delâlet edermiş. Şimdi paha biçilmez kürklere sarılmış kadınlar ve göz kamaştırıcı kıyafette erkekler gördükçe, her tarafından iğrenç paçavralar sarkan bir dilenciye acır gibi acımak lâzım geldiğini zannediyorum.

Türkçe yazarken Dreykul gibi müesseselere “terzihane” ismini vermek belki bir yanlış anlamaya meydan verebilir. Kadıköy’ünün her mahallesinde, köhne ahşap bir evin kapısı üzerindeki teneke levhada şu **“kadın terzihanesi”** cümlesi, “terzihane” tabirine dilimizde hazin ve fakir bir mâna verdirmiştir. Onun için “terzihane” ismi, Dreykul gibi müesseselerin çalışmasını anlatmağa yetmez. **Bunlara “süs kimyahaneleri” ismini vermek daha uygun olur.** Tıpkı bir büyük imalâthanenin mühendisi ve mütehassislan olduğu gibi, Dreykul gibi evlerin de emri altında çalışan bir sürü yardımcıları vardır: Bunlar kumaşlara görülmemiş renkler bulur, yeni dokular düşünür, sırmalar tahayyül eder, danteller işler, nakışlar resmeder; işitilmemiş boncuklar, pullar, teller imâl eder.

Bunların başında büyük ressam, şâir, müzisyen âyarında bir iki kudretli san’atkâr tıpkı bir manzume için hayâl, bir tablo için renk ve bir beste için melodi düşünür gibi, bütün milletlerin edebiyatlarını, tarihlerini karıştırarak, havaya, ışığa, gökyüzüne bakarak, her mevsimde yaprak ve çiçek renklerindeki değişikliklere dikkat ederek, kadın elbiselerini yaratmak için ilhamlar ararlar. Dreykul’un bu sonbahara mahsus hazırladığı modeller, sıra ile önümden geçerken gördüm ki, Paris kadını terzisi, “kelime” den ibaret fakir bir sermayeye sahip olan şâiri pek çok gerilerde bırakmıştır.

Elbiseler, duvarlara asılı değil, canlı mankenlere giydirilerek seyircilere gösteriliyor. Bu mankenlerin ekserisi Paris’in en güzel kadınlarındandır. Çalıştıkları müesseseden, ayda, bizim para ile yüz lira bile almazlar. Fakat dışarda zengin âşıkları, ayaklarının ucunu öpebilmek için heveslerine servetlerini hazır bulundururlar. Birinin inci gerdanlıkları, birinin elmasları, birinin zümrüt ve yakutları meşhurdur. Buna rağmen mankendirler, çünkü: Para, zevk ve safâ Paris’ine güzel bir kadını eriştiren en kısa yol mankenliktir. Kâh bir Kleopatra’nın, kâh bir Belkis’in ihtişamına bürünerek göründükleri bu defilelerde, zengin aşıklan bir bakış, bir gülüş ve bir tek gamze ile tuzaklarına düşürürler.

Beni davet ettiren ve salonda yanımdan ayrılmayarak, gözümün önünden harikulade bir rüya gibi akıp geçen âlemin hususiyetlerine dair, yorulmaz bir lütufkârlıkla izahat veren hanımefendi, mehtap donukluğunda ve gurup kızıllığında sırmalardan bir elbise giyinmiş;

mevzun ve havaî bir yürüyüşle sağa sola dönerek yürüyen kesik sarı saçlı; vücudunun elbiseden hariç kalan çıplak kısımları tırnak izleri ve bere morlukları içinde bir taraftan bir müşteriye cevap verirken diğer taraftan, uzakta bir güzel arkadaşına çapkınca göz kırpıp şımarıkça küçük pembe dilini çıkaran genç bir mankeni göstererek:

— Bunu görüyor musunuz dedi bu, bütün zengin Paris'in paylaşamadığı Lusette'dir. Her akşam, beşte, onu gösterişli hususî otomobili gelip kapıdan alır.

Taze ve masum çehreli, büyük elâ gözlü diğer bir mankeni göstererek:

— Bu henüz on altısında bir İspanyol kızıdır, dedi, yaşı küçük olduğu için erkekler ona bakmıyor. Zavallı, arkadaşlarım kıskanıyor. Kederi çok olduğu zaman bana gelir ne zaman ben de büyüyeceğim. Ne zaman beni de sevecekler? diye ağlar. Yavrucağa ara sıra şeker alırım.

Bu masum güzel çocuğu, üç gün sonra, gece yansından evvel, meşhur bir dansingin kapısı önüne gelip duran mükellef siyah bir Limousin'den etrafında üç telâşlı ihtiyar âşıkla inerken gördüm.

Teşhir edilen elbiseler, sokak, tiyatro, dans ve müsamere kıyafetinden yatak mahremiyetine kadar bir kadının giyebileceği bütün elbiselerin, yeni mevsime göre icat edilen modelleri idi. Şiir başlıkları gibi bu elbiselerin: "çıldırtmak için", "baş dönmesi", "gurup", "sonbahar" tarzında hayâli tahrik eden isimleri vardı. Belli idi ki bu elbiseler için Tunus, Cezayir, Çin, Hint ve İran'ın pazarları soyulmuştu. Cesur avcıların kuzey buz ovalarından, Afrika çöllerinden ve dünyanın insan ayağı değmemiş dağlarından ve ormanlarından getirdikleri yumuşak hayvan kürkleri ve bin renkte parlak kuş tüyleri, bir kadın mantosunu süslemeye ancak yetebilmişti. San'atkâr yeni, eski, medenî, vahşî bütün kavimlere ait şekillerden, bütün iklimlerin hususiyetlerinden faydalanmış ve gözüne ilişen her şeyden yardım görmüştü.

Gayesi sevdiğimiz kadını süslemekten ibaret olan bu san'atın, ruhu tatlı bir rüya uçurumuna doğru çeken eserleri karşısında, kendi kendime, İngiliz yazarı George Moore gibi düşündüm:

— "Ey, en küçük heveslerine esir olduğumuz kadınlar! Söylemezsiniz ama pekâlâ bilirsiniz ki bütün varlığınız erkeğin size karşı duyacağı aşka bağlıdır. Erkeğin aşkı olmazsa, düşük omuzlu, kısa ayaklı, iri kalçalı, korkunç bir mahlûk şekli almanıza mâni ne kalır? Erkek aşkına lisan veren dâhilerin, sihirli aynalar teşkil eden ulvî eserlerinde aksinizi gördüğünüz içindir ki kendinizi beğenirsiniz."

Sh:160-164

Kaynak:
Günümüz Türkçesiyle: Ahmet Haşim: Bize Göre, Gurebâhâne-i Laklakan Frankfurt Seyahatnamesi, Hazırlıyan : Mehmet Kaplan, Mîllî Eğitim Basımevi — İSTANBUL 1969, sh: 125-127- Sh:143-144

KADIN ve TENAKUS

Alıntı : https://twitter.com/ImaCelik/

Kadın cazibesindeki bu tenakus [noksanlaşmak. Azalmak. Eksilmek] acaba nedendir?

Bunu bazıları kadın kıyafetinin açık saçıklığına atfettiler; bazıları da bu açık saçıklığı, kadında iffet hissinin tenakusuna ve binnetice aşkın tereddisine [gerilemek. soysuzlaşmak. aşağı düşmek.] bir sebeb diye öne sürdüler.

Halbuki, kıymeti nisbî olan iffet, zaman, iklim, din, âdet ve bilhassa giyiniş tarzlarına göre değişen kararsız bir fazilettir.

Kadın ruhiyatını tahlilde üstad olan bir edibe nazaran, kadın kıyafetinin, somurtkan mütefekkirleri acı düşüncelere sevkeden bu açık saçıklığı ile iffet arasında bir münasebet aramak hatadır. Harbden beri kadın elbiselerini bu derece hafifleten başlıca âmil sporun medeni hayatta işgal etmeye başladığı mevkidir. Vücut zindeleştikçe harici tesirata karşı mukavemeti de artmış ve artık hasta göğüsleri, sızılı kemikleri örtmekle muvazzaf [vazifeli, görevli.] olmayan elbiseler, sıhhatli bir vücudun güzelliğini gizlemeyecek bir tarzda biçilmeye başlamıştır.

Kadın etvarındaki [Tavırlar, haller, davranışlar.] müfrit [aşırıya kaçan] serbestiye gelince, bunun da saiki harb imiş. Birçok faaliyet sahalarında erkeği istihlâf [Birisini kendi yerine geçirmek. Kendi yerine başkasını tayin etmek] eden kadın, erkek işlerini görmekle erkek etvarını da edinmeye başlamıştır.

Mamafih sebebler her ne olursa olsun, bugünkü kadın çıplaklığının cinsî cazibeyi azaltmakta ve hassasiyeti uyuşturmakta olduğunda hiç şüphe yoktur. Namütenahi [sonsuz.] çıplak bacaklar ve sayısız açık göğüsler göre göre, erkek gözü, kadın etinin yalnız görünüşüyle doyuyor. Bu soğuk ve lâkayıt göze hırs parıltısını verebilmek için şimdi kadın ne müthiş kudretler sarfetmeye mecburdur.

Şehevi ve mutaarrız Pan, keçi tırnaklı ayakları, kıllı baldırları, yassı burnu, boynuzları ve çekik altın gözleriyle tekenin ilahi şekle istihalesidir. Miskin inek ve öfkeli boğa arasında da aynı mukayese yapılabilir. Tavukla horozu, insan, aynı cinse mensup addetmekten haya eder, biri o kadar çirkin, diğeri o kadar güzeldir. Hilkat, tavuktan bütün esirgediklerini horoza ibzal [Esirgemeyip bol sarfetme, bol kullanma.] etmiştir. Tavuk, bodur şekli, şerefsiz çehresi, nizamsız hareketleri ve nahoş sesiyle korkaklık, oburluk ve dar akıllılığın bir enmüzeci [Nümune, misâl, örnek.] iken; horoz, rengarenk şafak madenlerinden dökülmüş zannedilen zengin ve muhteşem tüyleri, iç içe girmiş akik ve yakut halkalardan yapılmış ateşin gözleri ve mercandan masnû [sanatla yapılmış eser.] cengaverâne ibiğiyle, feragat-ı nefs, mertlik ve kahramanlığın mükemmel bir timsalidir. İplik boyunlu, kuru kafalı, alık kısrağın yanında; alnında perçemleri, boynunda yeleleri ve kırları dolduran kişnemeleriyle gergin at ne şanlı bir

mahluktur! Tavus, ceylan, sülün, aslan ve hemen bütün hayvanların erkek ve dişisi arasında yapılacak mukayese bizi aynı neticeye götürür.

İnsan cinsinde de, dişinin erkekten daha güzel olması için hiçbir sebep yoktur.

Kadının süslenmeye muhtaç olması, saçlarını bir uzatıp bir kısaltması, hayvan kürklerine sarınması, fıtraten güzel olmadığının ve bunu kendisinin de bildiğinin kâfi bir delili değil midir?

Erkek sun'i [uydurma, takma, sahte,] süs vesaitine [Vasıtalar] tenezzül etmez, zira erkek güzelliği buna müftekir [muhtaç-fakir] değildir.

Kaynak:

Bize Göre, Gurabahane-i Laklakan, Frankfurt Seyahatnamesi, sayfa 172 ve 173, İnkılap Kitapevi, 2004

Günümüz Türkçesiyle: Ahmet Haşim: Bize Göre, Gurebâhâne-i Laklakan Frankfurt Seyahatnamesi, Hazırlıyan :Mehmet Kaplan, Mîllî Eğitim Basımevi — İSTANBUL 1969, sh: 125-127- Sh:143-144

BAŞUCU LABİRENTİ- Anthony Burgess

(Burgess'in 1965 tarihli "ReJoyce" kitabının 12. bölümü)

Ulysses edinilmesi gereken, birlikte yaşanması gereken bir kitap. Ulysses'i ödünç almak, beyhudeden de beter olur herhalde; kitabı okumak için zaman kısıtlaması altında olmanın dayatacağı aciliyet hissi, kitabın yavaş temposuyla, gazetelerce eğitilmiş üstünkörü göze kendini pek göstermeyen, acelesi olmayan bir kulak isteyen aheste müziğiyle çatışacaktır çünkü. Okumalarımızın çoğu, işin aslında, göz okumasından ibaret – klişeleri olduğu gibi yutuyoruz, önemsiz görüneni atlıyoruz, anlamı formdan yırtarak koparıyoruz. Ulysses ise, aynı Paradise Lost gibi, işitsel bir eser, anlamı sesler taşıyor. Benzer şekilde, içeriği de form taşıyor; **"bundan sonra ne oluyor"** derken kelime oyunlarını, parodileri ve pastiche'leri kâle almazsak, kendimizi hayal kırıklığına mahkum ederiz. Ulysses aksiyon dolu bir macera romanı değil. Sıradan roman okuruyla, daha rafine zevkleri olan bir şiir degüstatörünün yaklaşımlarını birleştiren bir yaklaşıma cevap veriyor öte yandan. Onaltı yaşımdayken, Ulysses'i ilk defa okuduğumda, kitabı yalayıp yutmaya çalışmış ve başarısız olmuştum; yine de, hızlı denebilecek bir öğüne dönüştürmeyi başarmıştım – bir okul tatilinde dört tam günde okumuştum. Her kelimeyi okumuş muydum peki, yoksa atlayarak mı gitmiştim? Birazcık atlamıştım, özellikle 'Güneşin Sığırları' epizodunda ve Molly Bloom'un en sondaki monologunda. Bloom'un iç düşüncelerinden bazıları sabrımı taşırmıştı, 'Sirenler' sahnesine de hafifçe sinir olmuştum. Yine de, dört günün sonunda, kitabın neden bahsettiğini biliyordum. O ilk okumadan (sınava hazırlık kitaplarımı biraz donuk gösteren bir tecrübe) sonraki otuz küsur yılda, kitabı yalnızca iki kere daha baştan sona, oturaklı toraman Buck Mulligan'dan en son 'evet'e kadar okudum. Bölüm bölüm okumayı tercih ettim, belli bir anda en çok hoşuma giden bölümü seçtim, en sevdiğim bölümleri tanıdım -bunlar da Ulysses'le ilk tanıştığım zaman en az beğendiğim bölümlerdi genellikle- ve bu favori bölümlerde de bazı pasajlara tekrar tekrar geri döndüm.

Ulysses (ve, ileride göreceğimiz gibi, daha da fazlasıyla Finnegans Wake) böylesi bir yaklaşımı davet ediyor, Kitab-ı Mukaddes'e epey benziyor bu yönüyle. Pek çok açıdan, bir kurgu metnini sanki bir sözlükmüş ya da ansiklopediymiş gibi görmemizi pekâlâ bekleyebilen romandaki yeni dalganın öncülerinden biri bu kitap – canımızın istediği noktadan girebileceğimiz, istersek sonundan başlayıp başında durabileceğimiz, istersek kısmen ya da tamamen okuyabileceğimiz; zamansal bir asansörden ziyade, serbestçe gezinebileceğimiz bir mekân parseli. Ulysses'in 'Gezgin Kayalar' epizodu, tüm kitabın, zamanı o eli maşalı, "haydi haydi acele et" diyen otoritesinden soyan mekânsal bir şemasının olduğunu hatırlatır; bu, kitabın nihai imgesinin, değişik uzuvlarıyla parça parça sunulan bir insan vücudu imgesi

olduğunu bilmemizle perçinlenir. Zaman başdüşmanımızdır; Ulysses ve Finnegans Wake gibi kitaplar onu muzafferane bir şekilde altederler. Zaman yerini bilmelidir.

Demek ki, Ulysses, genel planını ve amacını bir kere anladıktan sonra herhangi bir yerinden girebileceğimiz bir labirent. Herhangi bir zamanda elimize alabileceğimiz ve herhangi bir ânı zenginleştirebilecek çok az sayıda kitaptan biri; bir kütüphane masasında ızdırap çekerek muhatap olacağımız bir cilt olmaktan çok, başucuna konulası bir kitap. Onunla birlikte yaşamak gerektiğini söylemek, önyargılı, partizan bir iddia atmak anlamına gelmiyor; bilakis, oldukça objektif bir bakışla, kitapta insana bir ömür boyu yetecek kadar içerik olduğunu söylemekten ibaret bu. Kitabın kapsamı kasten ansiklopedik; inceliklerini ve bulmacalarını çözmek için sükunet içinde bir çeşit boş zaman gerekiyor. İnsan hiçbir zaman hiçbir kitabı herşeyiyle anlayamaz (kendi yazdığı kitabı bile); çünkü, herşeyden önce, sözcükler de kendi başlarına buyruktur, sonsuz bir anlam skalaları vardır; zamanın, yazarın kafeslemeye çalıştığı o akışın, kitaba yeni çağrışımlar yüklemek gibi bir huyu vardır; vurguları kaydırır, güncel olaylarla yeni bağlantılar kurar, ortaya çıkmakta olan edebiyatın geriye kalan kısmıyla yeni ilişki örüntüleri önerir. Ulysses'in paradoksu, herhangi bir zamanda, ondan daha açık ve seçik olmaya çalışan kitaplardan daha kolayca anlaşılabilir olması: anlamını şimdi-ve-burada'nın içinden söküp çıkarmıyor; zamanın sırtına binip gitmek yerine zamana ket vurmayı tercih ediyor. Aynı anda, araştırılmasının ve keşfedilmesinin devamını da davet eder, bulmacalarına cevap aranmasını değil, bilakis zaten yeterince iyi anlaşılmış yönlerinin daha da zengin bir şekilde anlaşılmasını ister.

Ulysses de başucu kütüphanesine katılsın öyleyse, yanında da Joyce'un diğer büyük kitabı, Shakespeare, Kitab-ı Mukaddes, Boswell, Melankolinin Anatomisi, Rabelais, Nabokov'un Solgun Ateş'i, Tristram Shandy ve zamanın akış illüzyonuyla yetinmek yerine daha ziyade uzaydaki katı cisimleri konu eden diğer kitaplar olsun. Şimdi, Ulysses'in niteliklerini özetlemeye çalışacağım. Az önce tamamladığım bu kısa araştırmada bunların hakkını vermekte nasıl başarısız olduğumun sefilce ve çaresizce farkındayım. Yalnızca okurları değil, yazarları da başbelası baykuşlara dönüştüren ciddiyet denen o korkunç tehlike var bir kere. Joyce Ulysses'i eğlendirmek için, hayatı zenginleştirmek için, keyif vermek için yazdı. Kanatlı hayatı yok etmek pek kolay; yalnızca kanatlarını bağlayarak değil, surat asarak da yapılabilir bu.

Öncelikle, Ulysses büyük bir komik roman. İnsanı yüksek sesle güldürebilen az sayıda kitaptan biri. Mizahında müthiş bir çeşitlilik var, düşüp kalkmalı İrlanda vodvilinden en rafine esprilere kadar gidiyor. İngiliz edebiyatındaki mizah geleneği -püritenler tiyatroların kapılarını 1642'de kapadıklarından beri- biraz kısıtlı kaldı; Joyce'un takipçisi olduğu

dönemin tipik İngiliz mizah kitabı, etkisini fars ve santimantalizmden sandviçler yaparak elde ediyordu. Jerome K. Jerome bu açıdan Lewis Carroll'dan daha tipik; İngilizcenin -birbiriyle savaşan iki unsurdan oluşan bu dilin- içinde varolan mizahtan hiçbir zaman yeterince istifade edilmedi. Joyce, vis comica'nın eserlerinde tutarlı bir şekilde işlemesiyle dikkat çekicidir; şoke edici vakalar, patetik olaylar bile komik hallerde sürünürken sunulurlar: 'Kirke' epizodundaki iki hayalet, Stephen'ın annesinin ve Bloom'un oğlunun hayaletleri, tüm etkilerini geleneksel olarak kahkahayla bağdaştırılan bir tekniğin kullanılmış olmasından alırlar. Ciddiyete hiç müsamaha göstermez Joyce; (Lawrence'ın bize haddinden fazla ciddiye almamızı öğrettiği) cinselliğin ayılıp bayılmaları bile, havaları alınarak, neredeyse-groteskliğe indirgenirler. Jonathan Swift'in kahkahası kolayca diş göstermeye ya da ulumaya dönüşebilir; ama saeva indignatio'nun Ulysses'de yeri yoktur; Swift'in bunamasına şahadet eden, düşük vücut işlevleri karşısında dehşet içinde donakalmasına yer olmadığı gibi. Joyce, tüm İrlanda gibi, Golfstrim'le yıkanıyordu; Swift ise, (Dr Johnson'ın sözleriyle) kendini 'Şarki ikirciklilikle' arıtıyordu. Birazcık pisliği kabullenmek -kaldı ki, kimileri Ulysses'de birazcıktan daha fazla pislik olduğunu söyleyecektir- ilk günahı yıkamaya çalışmanın beyhude ezberini tekrarlamaktan daha sağlıklı. Bu nedenle, Ulysses'in daha kaba şakalarının bazılarından elde ettiğimiz tatmin, Profesör MacHugh'nun İngilizlere isnat ettiği "lağım saplantısı'nın kendini göstermesi değil: lağımları, aşkı, siyaseti ve ölümsüz tanrıları kabullenip içine alan, kendini hiçbir konuda suçlu hissetmeyen total, kozmik bir kahkahanın bir parçası bu tatmin.

Joyce'un ölümsüz tanrılarından biri lisan; burada da, lisanın içinde varolan komediyi bulup çıkarmış olması çok uygun düşüyor. İngilizce, dünya dilleri arasında iki temel unsurunun (Latince ve Anglo-Sakson), her ne kadar ikisi de Hint-Alman kökünden türeseler de, ruhen farklı olmaları ve İngilizceyi başka yönlere çekmeleriyle ayrı bir yerde duruyor. Anglo-Sakson kısa kelimeleri, ayağı yere basan anlamları tercih ediyor; Latincenin ise burnu daha havada, entelektüel bir lisan, onu en çok tumturaklılık ve soyutlama mutlu ediyor. Joyce bu ikisinden kolayca hazmedilebilecek bir kokteyl yapmaya kalkışmamış; daha ziyade, ikisini de sınırlarına itmeye çalışmış. Gerard Manley Hopkins İngilizcenin içindeki Anglo-Sakson'u, John Milton ise Latinceyi aşırı derecede vurgulamışlardı, ikisinin de niyeti son derece ciddiydi. Joyce ikisinin de yaptığını yapıyor ama iki işlemin de en çok komedi amacına uygun olduğunun farkında. Böylece, Stephen'ın ölmüş annesi ve çökmekte olan ailesi hakkında duyduğu vicdan azabı 'agenbite of inwit **[vicdanın pişmanlığı]** ' ve **'gözle görülenlerin kaçınılmaz modalitesi'** olarak ifade edilerek, komik-ironik bölgelere çekiliyorlar - özellikle hemen 'Güneş, bilge omuzlarının üstüne, yaprakların damalı gölgesinin arasından parlak pullar fırlattı, dans eden demir paralar gibi'den sonra gelmeleriyle, bizi bu Stephen denen ciddi genci fazla ciddiye almamamız için uyarıyorlar. Parodi bölümlerde, genellikle aptalca-oturaklı Latince etkili nesrin parodisi yapılır, ama gerektiğinde Anglo-Sakson da en kan dondurucu tasvirdeki ciddiyet keskinliğini köreltecek ölçüde sınırlarına dayandırılabilir: 'Küpeştenin üzerine kaskatı

atılmış, yeşil mezarının leş kokusunu yukarıya doğru soluyor, cüzzamlı burundeliği güneşe doğru horluyor.'

Mizahın ardından, akrabası olan insaniyet geliyor. Ulysses yazılmış en insani kitaplardan biri. Kitapta hiçbir hayvana kötü muamele edilmez (Joyce'un korktuğu köpeklere bile); kaydadeğer bir şiddet eylemi yoktur. Vatandaş, Bloom'un arkasından bir bisküvi tenekesi fırlatır ama vuramaz: vurabilseydi de büyük bir zarar veremeyecekti. Daha çok sansasyon peşinde olan bir yazar, Bloom'u sahici yaralarını yalamaya göndermekten büyük keyif alırdı. Ama buradaki şiddet sembolik, aynı 'Kirke' epizodunda askerlerin Stephen'ı yere serdikleri zamanki gibi. Stephen burada zarar görmüş olmaktan çok, sarhoştur; şiddet niyetinin ifade edilmesi bile Kara Ayin'i ve Armaggeddon'un başlatmaya yeterlidir, sanki şeylerin normal düzeni bu kadarını ancak taşıyabiliyormuş gibi. Croppy Boy şarkı ve halüsinasyon içinde asılır, adam asma tekniği genel yönleriyle tartışılır, ama bunlar da komedi haline getirilerek temizlenmiştir. Ulysses lisana şiddet uyguluyor olabilir, ama insanlara hiçbir zaman uygulamaz.

Kitapta bol bol nefret vardır, bol bol nefret dolu insan olduğu gibi. Ama Joyce'un durağan hal doktrini güçlü hislerin sanat aracılığıyla boşaltılmasında ısrar eder. İngiliz zorbalığına Sinn Fein yaklaşımıyla bakmak bir konvansiyondan ibarettir, zavallı mağdur İrlanda, Çilelerin Deirdre'si, Kathleen na-Houlihan, Shan van Vocht efsaneleri gibi. Bu, özellikle 'Kyklops' bölümünde, zırvalık derecelerine kadar şişirilir; öyle ki, zorba İngiliz okuru nefretin bu derecesinden keyif bile alabilir. Nefret dolu insanlar ise, neredeyse tanım gereği, Stephen ve Bloom'a düşman olan karakterlerdir; yazarın onlardan aldığı tek intikam, onları tatlı tatlı saçma hallere düşürmektir. Joyce'un niyetinin, Buck Mulligan'ın her sahneye çıkışında okurun onu daha da tiksindirici bulması olduğu anlaşılıyor, ama bu da mümkün olmaz: öylesine nüktedandır ki onu her seferinde hoş karşılarız. Diğer Antinous'a, Blazes Boylan'a gelince, Eccles Street'e zina amaçlı seyahatinin ilk anından beri saçmasapan bir haldedir; biz de nefret etmekten çok acırız ona sonunda. Ulysses'de hazzetmeyeceğimiz birini bulmayı gerçekten istiyorsak, kitabın ikincil kahramanına, Stephen Dedalus'a bakmalıyız asıl – meteliksiz, ukala, entelektüel gurur ve dinsiz yobazlıkla dolu, sarhoş, sefahat heveslisi, pozcu. Ama, tabii ki, onun zaaflarına da, Bloom'un kudretine ihtiyaç duyduğumuz ölçüde ihtiyaç duyarız; mükemmel olmayan bir Stephen olmasaydı, kitabın ne bir konusu, ne de bir örgüsü olurdu. İşin sonunda, kendimiz şaşarak, kendimizi herkesin içindeki iyiyi görmeye çalışır ve insanların hatalarını (gerçek anlamıyla kötücül denebilecek birşey yoktur kitapta) "bunlar gölgeden, yanılsamadan başka birşey değil" diyerek hafife alırken buluruz.

Joyce, Wells ekolünden bir optimist değil; insanın mükemmelleştirilebileceğine inanmıyor. Aksine, dünyayı olduğu gibi kabulleniyor ve insanın yarattıklarının keyfini çıkarıyor (bu böyle olmasa, neden son bölüm hariç her bölümde bir sanata ya da bilime övgüler düzsün?). İnsanlığın başarılarının en büyüğü, lisandan sona, cemiyettir; Joyce'un Dublin'i, gelmiş geçmiş tüm şehir-devletlerini temsil ediyor. Şehirsel alanda şahsi olmayan bir şekilde toplaşmanın, Auden'ın 'tarlalara dayatılmış soyut bir belediye mekânı' dediği şeyin bu kavramda yeri yok. Joyce için, cemiyet demek, insanların buluşması, birlikte içki içmesi, tartışması, sokakta birbirlerini tanımaları demek; onun kendine has mucizelerinden biri, sahici, tarihi Dublin'i, 1904 yazında yaşamakta olan Dublin'i insan toplumunun ebedi bir örneği yapabilmiş olması. Herkes bu cemiyete ait olmaktan güç ve hatta bir ölçüye kadar soyluluk alıyor; Bloom ile Stephen, ikisinde de sürekli araya girmekte olan iç sürgün hissine rağmen, bu kutsanmış, mükemmel olmayan şehrin eşit derecede hemşerileri. Herşeyden önce Dublin'liler; diğer herşey bundan sonra geliyor.

Şehrin ötesinde ise, Batı medeniyetinin tamamı var; Bloom'un kudretini de ancak bununla ilişki içinde doğru olarak görebiliriz. Batı medeniyeti, kitap boyunca değişik yüzleriyle – ekonomi, siyaset, edebiyat, mimari, müzik ve saire- ilerler, Bloom'u cüceleştirmeye, sesini bastırmaya, onu dehşet içinde bırakıp pıstırmaya çalışır. Bloom ise tüm bunlardan sağ salim kurtulur; alelade adam, fevkalade adamların eylemlerinin altında ezilmez. Dahası da var; 'Laistrygonlar' epizodu, Bloom'un, (aynı 'Nestor' epizodunun Stephen'ı gösterdiği gibi), uygarlığa (ve uygarlıkla tarih aynı şey değildir) ulaşılabilmesi için tüm insanların katlanmak zorunda olduğu zaman-sürecinin gerçek doğasının farkında olduğunu gösterir. Tarih bir mezbelelik, ölülerin yaşayanlara bir dayatması, insanın hep uyanmaya çalıştığı bir kâbus (Finnegans Wake, tarihin bir palavra olduğunu ispat edecek); buna rağmen, sanat, bilim ve insan cemiyetinin mucizesi, yine tarihten damıtılıyorlar. Zaman ve mekânın kadim çatışması bu. Ulysses'de uygarlık, şehir heykelleri ve opera binaları gibi, mekâna yayılmış bir şehri doldurur; zaman ise en aza indirgenmiştir – dokuzyüz küsur sayfada yirmidört saatten çok daha azı var. Sonraki (Finnegans Wake'e bırakılmış) amaç ise zamandan tümden kurtulmak olacak.

Batı kültürünün tamamını mekânsal olarak tasvir etmek -boynuzlanmış bir reklam komisyoncusu için oldukça heroik bir arkaplan- engin dilsel kaynaklar gerektiriyor; İngilizcenin sınırlarını zorlamayı, yeni kelimeler yaratmayı, eskilerini hortlatmayı haklı çıkarıyor. İnsanın gündelik zihni hakkında hakikati söyleme gerekliliği, sentaksı paramparça etmeyi, kelimelerin füzyonunu ve kırpılmasını, gerçek anlamıyla kelime bile olmayan ses dizilerini fonetik olarak aktarmayı gerektiriyor. Joyce'un daha derin amacını bilen okur bu dilsel gösterinin tümüyle keyfekeder olduğunu düşünmeyecektir; öte yandan, Joyce'un bir sonraki kitabından çekinmekte haklı. Dil-öncesi bilinçli zihnin tümüyle sömürülmesinden, hatta uykunun sınırlarına yapılan tek tük gezinin üzerine, Joyce daha ne yapabilir? Olsa olsa

doğrudan bilinçsiz zihnin içine dalabilir; bunu tasvir etmek için de, yeni bir lisan gibi birşey yaratması gerekecek. Onunla birlikte dalmadan önce derin bir nefes almalıyız. Ama nereye gidersek gidelim, ne duyarsak duyalım, hâlâ Dublin'de, Dublin'lilerin konuşmalarını duyuyor, aileyi ve şehir cemiyetini yüceltiyor; bir babanın, bir sürgünün, heroik olmayan bir kahramanın maceralarını takip ediyor olacağız.

10th February 2013, Armağan Ekici tarafından yayınlandı

Etiketler: Ulysses Çeviriler

JOHN LOCKE: "İNSANIN ANLAMA YETİSİ ÜZERİNE BİR DENEME"'DEN

[Bay Molyneux'un, birkaç ay önce bana gönderdiği bir mektupta [1] dile getirdiği bir problemi aktaracağım şimdi: Şöyle ki;

"Kör doğmuş bir insan düşünün; şimdi bir yetişkin ve dokunarak bir küp ile küreyi ayırt etmeyi öğrenmiş. Aynı metalden yapılmış neredeyse aynı büyüklükteki bu iki cisme ayrı ayrı dokunarak hangisinin küp hangisinin küre olduğunu söyleyebiliyor. Şimdi de masanın üzerine bu küp ve küreyi koyduğumuzu, kör adamın da görmeye başladığını düşünün. Dokunmadan yalnızca görerek bunların hangisinin küre hangisinin küp olduğunu söyleyebilir mi?"

Buna kendi yanıtı olumsuz.

"Çünkü bir küp, bir küre dokunma duyusunu nasıl etkiliyor, bunu yaşamış ancak görme duyusunda nasıl bir etki yaratacağına ilişkin deneyimi yok. Elinde baskı yapmış olan, küpün bir dış açısı gözüne de aynı etkiyi yapacak mıdır acaba" diye açıklamış bu yanıtını da. Arkadaşım olmasından gurur duyduğum [2] bu bayla aynı görüşteyim ve sanıyorum ki kör adam, ilk bakışta, yalnızca görerek hangisinin küre hangisinin küp olduğunu söyleyemeyecektir; ancak dokunarak şekil farklılıklarını hissedebiliyor ve adlarını yanılmadan söylüyordu, gözleri görmezken. Okuyucumun deneyim, gelişim ve edinilmiş kavramlara [3] ne kadar bağımlı olunduğunu anlaması açısından bir fırsat olarak gördüm saygıdeğer dostumun bana ilettiği bu problemi kitabımda aktarmayı.]

sh: 195-196

[1] Locke'un yayınlanmış yazışmaları arasında Molyneux'tan gelen 2 Mart 1693 tarihli bir mektupta burada yazılan bölüm bir eğlence problemi adı altında yer alıyor. Berkeley, buna, şeylerin gerçek şekil, gerçek büyüklük ve gerçek uzaklıklarının görünmezliği kuramı ve özellikle görülür ve dokunulur uzama ilişkin karşı savının doğrulanması için yer veriyor. (Görme Üzerine Deneme, 132, 133 kısımlar) Yeni Denemeler 9. Bölümde Leibniz Locke'un bu problemi çözüş biçimi kadar iddia edilen benzemezliği de tartışıyor ve kör doğmuş insan önceden yalnızca dokunarak küp ve kürenin orada olduğunu bilseydi gözleri açılır açılmaz duyumsal dokunma verileri nin de yardımıyla aklını kullanarak onları ayırt edebilirdi; çünkü aksi takdirde kör doğmuş bir insan yalnızca dokunarak bu problemdeki insanın yapabildiğinin tersine geometrinin esaslarını öğrenemez diyor. Görme ve dokunma ile bildirilen uzam kavramının, ortak imgeleri yoksa da, aynı ol- duğunu ima ediyor ki bu da duyum imgelerini (vorstellungen) soyut zihin kavramlarından ayırt etme gereğini gösteriyor.

(Görünenlerin geometrisi ve benzeri konular için bak: Reid, Araştırm a, 5. Bölüm, 9. Kısım)

[2] İkinci ve üçüncü baskılarda geçen **"Onu görme mutluluğuna erişemesem de..."** dördüncü baskıda çıkarılmış ve Molyneux'un 1698'de Oates'a Locke'u ziyaretinden bir yılı aşkın bir süre sonra bu dördüncü baskı yapılmıştır.

[3] Edinilmiş görme algılan, alışkanlık ve bildirimin zihinsel gelişim im izin erken dönemlerinde büyük yeri olduğunun tek örnekleridir. Bu, Locke'un insanların başlangıçta her şeyden habersiz ve gerçek varlığın bilgisi ile tüm ideleri için deneyimden derece derece kazanımlara bağlı oldukları yolundaki asıl savına tümüyle destek çıkıyor. Fakat Locke,

bilimde ve felsefede sunulmuş duyu idelerinin derece derece varılan anlamlarının kesin/asıl mantığını araştırmadan bırakıyor.

Sh: 195-196

Kaynak: John Locke, İnsanın Anlama Yetisi Üzerine Bir Deneme (I.-II. KİTAP) An Essay Concerning Human Understanding- Türkçesi: Meral DELİKARA TOPÇU, Baskı ve Cilt ÖTEKİ MATBAASI, İkinci Basım, NİSAN 2000, Ankara

[slideshare id=56595599&doc=0ddwiqdrikennb5nt2zr-signature-2d511b860dfacb3c21b534b67230b93fdcb26d1367477aef5ed61bdd896e5fad-poli-160101220418&type=d]

İnsan Algısı Üzerine Denemeler

İnsanın Anlama Yetisi Üzerine bir Deneme

İnsan Anlayışı Üzerine Bir Deneme

İnsan anlığı üzerine bir deneme

[John Locke, İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme, çev. Vehbi Hacıkadiroğlu. Kabalcı Yayınları, İstanbul, 2004.]

FEYRUZ [Fairouz, Firouz, Firoz, Fayrouz, Fayroz]

Hıristiyan bir aileden gelmesine ve kendisi de o inancı taşımasına rağmen,
kardeşi kardeşe kırdıran savaşta her türlü etnik ve dini ayrımcılığı reddetti,
"Ben Lübnanlıyım," diye haykırdı.

Huzurunda saygı ile eğiliyoruz.

İhramcızâde İsmail Hakkı

UMUDUN ACILI SESİ: FEYRUZ

Erdal ŞAFAK/Sabah

Sezen Aksu **"Kıskanır rengini baharda yeşiller, sevda büyüsü gibisin sen Firuze. Sen nazlı bir çiçek, bir orman kuytusu,"** dediği 20 yıllık şarkısında sanki ondan esinlenmiş. O kim mi? Feyruz... Yani, Firuze

Birleşmiş Milletler Barış Gücü'ne omuz vermek için yakında Lübnan'a gidecek olan askerlerimiz, Ortadoğu'nun her açıdan olağanüstü güzel ama o kadar da kadersiz bu ülkesinde kulaklarına bildikleri ezgiler çalındığında irkilmesinler. Örneğin Türkiye'de Ajda Pekkan'dan dinleyip sevdikleri Sana Neler Edeceğim'in Arapça versiyonunu duyduklarında... Ya da Ferdi Özbeğen'in Bir Düşmeye Gör'ü, Ebru Gündeş'in Tanrı Misafiri, Neşe Karaböcek'in Kısmet'i, Semiha Yankı'nın Tatlı Cadı'sı, Deniz Seki'nin Böyle Gelmiş Böyle Geçer'i kulaklarına çalındığında... Çünkü duydukları ezgiler aslında o şarkıların özgün biçimleri. Bizimkiler abartıp üstüne -malum kişilere- Türkçe söz yazdırdılar ve yutturdular. Ya da yutturduklarını sandılar. Hem de çoğu kez beş kuruş telif hakkı ödemeden. Ve bu saydıklarımızın ve de Türkçe'ye uyarlanmış uyarlanmamış bin 500'ü aşkın parçanın asıl sahibi olan o sese iyi kulak versinler. Çünkü o dünyanın en güzel seslerinden biri. O, Feyruz. Yani, Firuze. Lübnan'ın divası, Magrip'ten Maşrık'a tüm Arap âleminin ilahesi... Ve de -henüz hiç gelmediği- Türkiye'de inanmayacaksınız, ama 100 binlerle ifade edilebilecek kadar geniş hayran kitlesine sahip olan kutup yıldızı...

SESİ ÇIĞLIK ETKİSİ YARATTI

O, sesi anlatmaya sıfat yoksulu Türkçe bir yana, dünyanın en zengin, okyanuslar kadar derin dillerinden Arapça bile yetersiz kalıyor.

O, son 30 yılda, üç kez yerle bir olan Lübnan'da yıkıntılar altında can veren binlerce kişinin son çığlığı. O uzun (17 yıl) ve korkunç (200 bin kurban aldı) iç savaşın kan gölünde çırpınanların can simidi. O, tüm bu yıkımlarda analarını-babalarını yitiren çocukların korkularını ve yapayalnızlıklarını tül gibi saran bir melek.

O, insanlıktan çıkmış insanları sesiyle durduran, hayaletlerin, hortlakların bile sığınacak yer aradıkları o vahşet döneminin Beyrut'unda, tek başına savaşa, her mezhepten, her etnik kökenden -tepeden tırnağa silahlı- milislere ve de ölüme meydan okuyan müthiş bir cesaret simgesi. O, sadece Lübnanlılar'ın değil, Filistinliler'in de geleceğe umutla, inançla sarılmalarını sağlayan bir kement. Iraklılar'ın da Sudanlılar'ın da Somalililer'in de. Hatta -inanmayacaksınız ama- İsrailliler'in de!

O Beyrut, o Kudüs, o Gazze, o Bağdat, o Cezayir, o Darfur... Ve -babası Mardinli olduğu için- o biraz da bizden biri. Kısacası o, dallarında dünyanın tüm kuşlarının yuva yaptığı, gölgesinde tüm ulusların dinlendiği bir ulu Lübnan sediri.

DÖNÜŞÜ UMUT OLDU

Tarih: 1994 Eylül'ü... 13 Nisan 1975'te başlayıp 21 Ekim 1991'deki ateşkesle noktalanan, Lübnan'ın toplumsal cinnet geçirdiği 17 yıllık iç savaşın üstünden neredeyse üç yıl geçmiş. Silahların sustuğu, ölülerin gömüldüğü ama onulmaz yaraların kanamaya devam ettiği üç yıl.

Her evden ağıtların yükseldiği, kurumuş göz pınarlarından yaş yerine kan geldiği, dinsel ve etnik gruplar arasındaki husumetin iç savaş dönemindeki kadar yoğun olduğu o günlerde Lübnan -nice zamandır beklediği- bir haberle çalkalandı: Feyruz dönüyor. Hayır, yurduna değil -çünkü iç savaş boyunca Lübnan'dan kaçan hali vakti yerinde yüzbinlerce yurttaşının aksine o evine kapandı- sahnelere dönüyor. Beyrut'ta Şehitler Meydanı'nda halka ücretsiz konser verecek. Çevresinde delik-deşik olmuş binaların çatılarında hâlâ roketatarlı milislerin mevzilendiği, pencerelerden otomatik makineli tüfeklerle donatılmış iç savaş artıklarının gölgelerinin yansıdığı, ama yine de herkesin mutlu günlerinden bir anısını gizlediği Şehitler Meydanı'nda... 50 bin kişi koştu alana. Beyrut'un tüm semtlerinden, Güney Dağı'ndan, anti-Lübnan Dağı'ndan... 50 bin kişi akın etti alana.

Şii, Sünni, Maruni, Dürzi, Ermeni, Yunan. Kısaca Lübnan'ın 17 etnik ve dini grubunun 17'sinden de.
Ve o sahneye çıktı. Daha dün ayrılmışcasına. 17 korkunç yılı bir çırpıda silerek. Aşkı anlattı şarkılarında, barışı, ama hepsinden önemlisi Lübnan'ı. 5 bin yıllık uygarlık beşiği Lübnan'ı. Tatlı, güzel, gelenin vurulup ayrılamadığı, 24 saat kutsal bir sarhoşluk yaşadığı Lübnan'ı. Kısacası yeryüzü cenneti Lübnan'ı. Ne bir el-kol işareti, ne seyirciye hitaben bir kelâm. Acı yüklü bir canlı anıt gibi sadece şarkı okudu. İçini nağmelerle döktü.

Meydandan sessiz çığlıkların ve bastırılan hıçkırıkların yükseldiği dört saat sonra 50 bin kişi huşuyla evlerine dönerken, hepsi de aynı şeyi düşünüyordu: "Lübnan'a barış bu gece geldi. Lübnan, üstüne çöken lanetten bu gece kurtuldu." Hayranlarının her yılını ezbere bildikleri 71 yıllık yaşamını özetleyelim.

HAYATI HAKKINDA

Feyruz, 21 Kasım 1935'te Kuzey Lübnan'daki Cebel Alarz'ın Ddayeh Köyü'nde dünyaya geldi. Gerçek adı Nuhad Haddad'dı. Babası Vadi Haddad (aslında adı 'w' ile yazılıyor, ama ne me lazım; başımıza durduk yerde dert açmayalım) yukarıda belirttiğimiz gibi, **Mardin'den Lübnan'a göç etmiş bir Süryani'ydi.** Lisa El- Bustani ise Yunan Ortodoks kilisesine bağlı bir Maruni ailesinin kızı. Çok yoksullardı. Beyrut'a göç ettiler. Başkentin varoşlarından Zukak'ta mutfağını komşularıyla ortaklaşa kullandıkları bir eve... Daha doğrusu, bir aile pansiyonunun tek odasına. Baba matbaa dizgicisi (artık yok olan bir meslek) olarak çalışıp kalabalık (altı kişilik) ailesine bakmak için çırpınıyordu. **Ama aydın biriydi; çocuklarının okuması için boğazından kesti. Feyruz, daha parmak kadar çocukken müziğe merak sardı. Ama, dedik ya; ailesi o kadar yoksuldu ki bir radyo almak, onlar için bir uçağa sahip olmak kadar uzak bir hayaldi.** Feyruz, kardeşlerine bakarken, bir yandan da kulağını duvara yapıştırıp komşunun radyosundan yükselen şarkıları belleğine kazıyordu. Ama bir gün bir mucize oldu, okulun yıl sonu şenliğinde koroda şarkı söylerken, akranlarının hepsini bastıran sesi birinin dikkatini çekti. O biri, kompozitör **Muhammed Fleyfel'di**. Yıl 1947. Feyruz'u elinden tuttuğu gibi Beyrut Konservatuvarı'na götürdü. Genç kız kısa sürede konservatuvar korosuna girdi. O koronun konserlerinden birinde**, 'Yıldız avcısı'** diye ünlenen Lübnan Radyosu Müdürü, söz yazarı ve besteci **Halim El-Rumi'**yi yerinden zıplattı.

"Allah'ım bu kadar güzel, bu kadar büyüleyici bir ses olabilir mi?" diye tekrarlayıp duruyordu. Konser sonrası hemen Beyrut Radyosu'nun kadrolu sanatçısı yaptı. Ona sahne adı Feyruz'u veren de o oldu. İlk şarkılarını besteleyen de. Halim El-Rumi, Feyruz'u Beyrut Radyosu'na almakla kalmadı; genç kuşağın en yetenekli bestecilerinden **Assi El-Ruhbani** ile tanıştırdı. Assi, kardeşi Mansur'la birlikte Lübnan müziğini Mısır'ın etkisinden kurtarmak iddiasıyla kolları sıvamıştı. İyi bir grup oldular. Müzik arkadaşlığı hayat arkadaşlığına dönüştü: 19 yaşındaki Feyruz ile Assi El-Ruhbani, 1954'te evlendi. Sonuna kadar da mutlu oldular.

Assi'nin 1986'da ölümüne kadar... Dört çocukları oldu. Biri doğuştan özürlüydü, biri de çok küçük yaşta dünyadan ayrılacaktı. Üçlü, yani **Feyruz, Assi ve Mansur** daha ilk şarkılarıyla Lübnan'da kasırga gibi esmeye başladı. Çünkü bir devrim yapmışlardı: Klasik, bezginlik verecek kadar tekrarlanmış konuları, ezgileri, ritimleri ve makamları bir yana bırakmışlar, Batı'nın çok sesli müziğinin motifleriyle süslü yepyeni bir akım başlatmışlardı. Muhafazakârlar "Lübnan müziğini katlediyorlar," diye feryat ediyorlardı, yenilikçiler ise bu tepkilere "Lübnan müziğini yeniden yaratıyorlar," karşılığını veriyorlardı. Bu arada Feyruz ile El- Ruhbani kardeşlerin şanları çığ gibi büyüyordu. Artık Lübnan sınırlarını aşmışlar, tüm Arap âleminde ünlenmişlerdi.

İLK CANLI SESLENİŞ

Kavga 1957 yılına kadar sürdü. O yılın yaz aylarında Feyruz, kendisini sadece radyo programları ve plaklarından tanıyan Lübnanlılar'ın önüne ilk kez canlı olarak çıktı. Baalbek'teki uluslararası festivalde. Orada, Romalılar'dan kalma Jüpiter tapınağının altı sütunu arasında verdiği konserde daha ilk parçasında binlerce kişiyi sesinin tutsağı yaptı:**Lübnan ya ahdar hilo.** Lübnan'a bir ağıttı bu. Konser sonrası herkes duygularını tek ve aynı sözcükle özetledi: "Büyüleyici". Ve o akşamdan itibaren dünyanın tüm hazinelerine değişilmeyecek bir unvan kazandı: **"Jüpiter'in yedinci sütunu!"** Feyruz, 1957 yazında başlayan Baalbek randevularını 1975'e kadar sürdürdü. İç savaşın başladığı yıla kadar. Dünyanın her yerinden konser daveti yağmaya başladı. Hayranları New York'ta Carnegie Hall'ü, Paris'te Olympia'yı, Londra'da Palladium'u doldurdu. Hem de en az 500 dolar ödeyerek. Şam, Montreal, Buenos Aires, Rio de Janeiro, Amman, Kuveyt, Cezayir, Tunus, Boston, Detroit, Chicago, Atlanta, Meksiko City, Rabat, Bağdat, Kahire, Miami, Washington, Toronto, Melbourne, Abu- Dabi, Bursa **(Hazreti Muhammed salla'llâhu aleyhi ve sellem'in "Son peygamber olacaksın!" müjdesini verdiği Süryani rahibiyle karşılaştığı kent),** Bahreyn, Dubai, Uncasville... Filistin davası dünyada bu kadar çok destek buluyorsa, İslam dünyasında sönmeyen bir meşaleye dönüştüyse, bu biraz da Feyruz sayesinde oldu. Onun **El-Kudüs ve Cisr el-avda (Dönüş Köprüsü)** gibi şarkıları Araplar'ın yüreğini dağlamakla kalmadı, dünyanın her yerinde yankılandı. Ve Feyruz, 1975'te sustu. İç savaşla birlikte. Evine kapandı. Ürdün'den Fas'a tüm Arap coğrafyasından, ABD'den Avustralya'ya tüm Batı'dan gelen **"Başımızın üstünde yeriniz var,"** çağrılarına kulak vermeyi reddederek.

Hıristiyan bir aileden gelmesine ve kendisi de o inancı taşımasına rağmen, kardeşi kardeşe kırdıran savaşta her türlü etnik ve dini ayrımcılığı reddetti,
"Ben Lübnanlıyım," diye haykırdı.

Onu en çok kahreden de iç savaşın tüm taraflarının her gün denetledikleri radyo istasyonlarından zaferlerini ilan ettikleri haber bültenlerinde fon müziği olarak kendi parçalarını ve sesini kullanmaları oldu. Sonra bir gün silahlar sustu. 1990 Ekim'inde. Ve Jüpiter'in yedinci sütunu Feyruz, 1994'te Baalbek'te yeniden halkıyla buluştu. Lübnanlılar yaralıydı ama o da... Beyin kanaması sonrası felç olan sevgili eşi Assi'yi uzun süren bir hastalığın sonunda yitirmişti. Babasının acısına dayanamayan kızı yüksek dozda uyuşturucu alarak intihar etmişti. Çok sevdiği kız kardeşi de kendi eliyle hayatına son vermişti. Eşinin kardeşi Mansur ile yollarını ayırmıştı. Tek dayanağı kalan oğlu ve babasının bestekârlık meşalesini devralan Ziad da eşinden boşanmıştı. Tüm acıların üstünden gelmeyi başardı. Ağırlığını oğlunun bestelerinin oluşturduğu yeni konserler, yeni albümler ve de artık gelenekselleşen Baalbek buluşmaları...

ONU DİNLEMEK GÜNAH MI?

Bu yıl da Lübnanlılar'a ve dünyanın dört bir yanındaki hayranlarına 13 Temmuz'da Baalbek'te randevu verdi. Ama buluşmaya bir gün kala Hizbullah iki İsrail askerini kaçırdı ve... Sonrası malum. Yine evine kapandı Feyruz. Yine ağladı. Yine televizyonların ve radyoların (Türkiye'de de Açık Radyo'nun) haber bültenlerinde fon müziği olarak onun şarkıları çaldı. Ve yine Lübnan hükümeti, halkın moralini yükseltmek için ona bel bağladı: 1956'da başlayan, iç savaş yıllarında ara verilen Baalbek Festivali'nin 50'ncisi mutlaka yapılacak. Bir-iki ay içinde. Ve Feyruz, **'Jüpiter'in yedinci sütunu'** bir kez daha toplumsal dayanışmanın orta direği olacak. Ama onun dillendirmekten kaçındığı bir acısı daha var: Denetimi altındaki bölgelerde din devletini dayatmaya başlayan Hizbullah'ın tüm şarkılarla birlikte onun yapıtlarını da **"Dinlemesi günah,"** ilan etmesi! Neyse... Savaş sonrası ortamın bu fanatizmi de bir gün söner. Umarız. Siz bu arada Askerin Dönüşü'nü (iyi ki Türk hafif müziğine uyarlanmadı) dinleyin. Aslından. Bakalım gözyaşlarınızı tutabilecek misiniz?

Erişim: http://www.sabah.com.tr/yazarlar/pazar/safak/2006/09/17/umudun_acili_sesi_feyruz

Alıntı: Vikipedi

Feyruz

Konser sırasında (Beiteddine), 2001

Genel bilgiler

Doğum adı نهاد وديع حداد

Doğum	21 Kasım 1935 (80 yaşında) Jabal al Arz, Fransız Suriye Mandası
Köken	Lübnan Marunisi-Süryani
Tarzlar	Arap müziği
Meslekler	Şarkıcı, Oyuncu
Etkin yılları	1950-günümüze
Plak şirketi	EMI, Virgin,Voix de l'Orient, Fayrouz Productions
İlişkili hareketler	Ümmü Gülsüm, Abdel Halim Hafez
Resmî sitesi	Fayrouz Official

Feyruz (**Fairuz**, **Fairouz**, **Fayrouz**, Arapça: فيروز), asıl adıyla Nouhad Haddad, Lübnanlı şarkıcı. Mardinli Wadi Haddad ile Lübnanlı Süryani-Maruni Liza Alboustani'nin ilk kızı olarak 21 Kasım 1935'te Jabal Alarz'da doğdu. Ailesi Süryaniortodoks Hıristiyandır.[1] Arapça'da Feyruz (firuze) turkuaz demektir.

Feyruz, şarkı yazarı ve kompozitörlerden Mohamed Flayfel'in yardımıyla Lübnan Radyosu Korosu'na seçilmiş ve radyo yönetmeni Halim Elrumi aracılığıyla Assy Rahbani ve Mansour Rahbani kardeşlerle tanışmıştır. Şarkı yazarı ve kompozitör olan Rahbani kardeşler, geleneksel Arap şarkılarını ve bazı Batı müziği eserlerini de yeniden düzenlemekteydiler. Fairuz, bu tanışmanın ardından Rahbani kardeşlerin çalışmalarını yorumlayacaktır.

1955'ün temmuzunda Assy Rahbani ile evlenmiş, kocası ile birlikte Beyrut'un kuzeyindeki Antelias'a taşınmıştır. 1956'da Ziad isminde bir oğulları olmuştur.

Fairuz'un Rahbani kardeşlerle çalışmaları Arap dünyasında büyük bir popülerliğe erişmiş, Batı'da da önemli yankı uyandırmıştır. 1971 yılında Batı'da oldukça başarılı geçen bir turneye çıkan Fairuz, New York'ta Carnegie Hall,Londra'da Albert Hall ve Paris'te Olimpia'da konserler vermiştir.

Rahbani kardeşlerin yazdığı birçok müzikalde de sahne almış olan Fairuz; Yusuf Şahin'in Bayya' al-Khawatim (Rings' Salesman), Henry Barakat'ın Safar Barlik (The Exile) ve Bint al-

Haris (The Daughter of the Watchman) adlı sinema filmlerinde de oynamıştır. Lübnan İç Savaşı (1975 – 1990) sırasında Lübnan'ı terk etmeyen ve ülkesinin birliği için mücadele eden Fairuz, müzik çalışmalarına devam etmektedir.

1935-1950'ler - İlk yıllar

Nouhad Haddad, 21 Kasım 1935'te Jabal al Arz, Lübnan'da Maruni bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Aile daha sonra Beyrut'un Zuqaq el Blatt bölgesine taşındı. **Beyrut'un Patrikhanesi'ne bakan, komşuyla paylaşılan bir mutfağı olan tek odalı klasik bir Lübnan evinde yaşadı. Babası Wadīʿ, Mardin'den göçen bir Süryani'ydi ve bir baskı evinden dizgici olarak çalışıyordu.** Annesi Lisa ise evde dört çocuğu, Nouhad, Youssef, Hoda ve Amal'a bakıyordu.

Nouhad utangaç ve okulda çok arkadaşı olmayan bir çocuktu. Ancak yaz aylarını geçirdiği Debbieh böglesinde yaşayan büyükannesine çok bağlıydı. Nohuad, kırsal köy hayatından zevk alıyordu. Gün içinde Nouhad büyükannesine atların bakımında ve yakındaki su kaynağından su getirme işinde yardım ediyordu. Pınara gidip gelişinde şarkı söylemeyi seviyordu. Akşamları ise mum ışığında büyükannesinin anlattığı hikayeleri dinliyordu.

10 yaşında Nouhad, olağan dışı sesi ile okulda dikkat çekti. Tatilde düzenlenen okul müsamerelerinde düzenli olarak şarkı söylüyordu. Şubat 1950'de okul şovlarından birine katılan Lübnan Konservatuvarı öğretmeni ve aynı zamanda ünlü bir müzisyen olan Mohammed Fleyfel'in dikkatini çekti. Sesi ve performansından etkilenen Fleyfel, Feyruz'u konservatuvara gitmesi konusunda etkiledi. Önce, Nouhad'ın tutucu babası onu konservatuvara gönderme konusunda isteksiz olsa da, kardeşinin de onunla birlikte gitmesi koşuluyla izin verdi. Nouhad'ın ailesi toplu olarak onun müzik kariyeri yapmasına destek oldu.

Mohammed Fleyfel, Nouhad'ın yeteneğiyle çok ilgilendi. **Eğitiminin dışında, Kuran'dan ayetleri okumayı öğretti.** Bir kez şarkı söylerken, Lübnan Radyo İstasyonu ve müzisyen (ayrıca ünlü Lübnanlı şarkıcı Majida Roumi'nin babası olan) Halim el Roumi'nin dikkatini çekti. Roumi onun sesinden etkilendi ve Arap notalarının yanında Batı notalarını da rahatça söyleyebilme yeteneğini farketti. Nouhad'ın isteği üzerinde, el Roumi onu Beyrut'taki radyo istasyonu korosuna şarkıcı olarak atadı ve onun için şarkı bestelemeye başladı. **Nouhad'ın sahen adını "Turkuaz" anlamına gelen Arapça bir kelime olan "Feyruz" yaptı.**

Kısa bir süre sonra, Feyruz, radyoda müzisyen olarak çalışan Assi ve Mansour Rahbani kardeşler ile tanıştırıldı. Üçlünün kimyası tuttu ve Assi, Feyruz için şarkılar bestelemeye başladı. Onun için yazdığı üçüncü şarkı olan 'Itab, tüm Arap dünyasında kısa sürede bir hit oldu ve Arap müzik sahnesinde Feyruz'u en önemli Arap şarkıcılarından biri yaptı. Assi ve Feyruz 23 Ocak 1955'te evlendi ve Feyruz, Assi'nin inancı olan Yunan Ortodoks inancına geçti.

Feyruz ve Assi'nin dört çocuğu oldu: Ziad, müzisyen ve bestekar, Layal (1987'de beyin kanamasından öldü), Hali (menenjit nedeniyle çocukluktan beri felçli) ve Rima, fotoğrafçı ve yönetmen.

Feyruz, ilk büyük konserini 1957'de, dönemin Lübnan başkanı Camille Chamoun tarafından düzenlenen Uluslararası Baalbeck Festivali'nde, İngiliz balerin Beryl Goldwyn ve balet Rambert ile beraber verdi. Feyruz, şovdan 1 Lübnan Lirası kazandı. Yıllar içinde yer aldığı

müzikal operettalar ve konserler, Feyruz'un Lübnan ve Arap Dünyası'nın en popüler şarkıcılarından biri olmasını sağladı.

1960'lar - Yeni bir yıldızın doğuşu

1960'larda Feyruz, Halim Roumi'nin deyimiyle "Lübnan şarkıcılığının First Lady'si" olarak tanımlanıyordu. Bu dönemde, Rahbani kardeşler, Feyruz için yüzlerce ünlü şarkı, operattalarının bir çoğunu ve 3 sinema filmini hazırladı.

1969'da, Cezayir Başkanı Houari Boumedienne huzurunda özel konsere çıkmaması nedeniyle altı ay boyunca Lübnan radyo istasyonlarında Feyruz şarkıları yasaklandı. Bu olay, popüleritesinin artmasına sebep oldu. Feyruz açıklamasında her zaman her ülke ve bölgede halklara şarkı söyleyeceğini ancak asla bir birey için şarkı söylemeyeceğini belirtti.

1970'ler - Uluslararası ün ve Lübnan İç Savaşı

1971'de Feyruz'un ünü büyük Kuzey Amerika turnesinden sonra uluslararası seviyeye çıktı. Konserler Amerikan ve Arap-Amerikan kitleler tarafından oldukça pozitif tepkilerle karşılandı.

22 Eylül 1972'de, Assi Rahbani bir beyin kanası geçirip hastaneye kaldırıldı. Hayranları hastanenin dışında buluştu ve dua ederek, mumlar yaktı. Üç ameliyat sonrası Assi'nin beyin kanaması durduruldu. Feyruz ve Assi'nin en büyük oğlu Ziad Rahbani, 16 yaşındayken yayınlanmamış şarkılarından "Akhadou el Helween"i (aslen Marwan Mahfouz tarafından Ziad'ın ilk albümü "Sahriyyi"de söylenmesi için yazılmıştı.) amcası Mansour Rahbani'nin yazdığı yeni sözlerle "Saalouni n'Nass" (İnsanlar bana sordu) haline çevirdi. Şarkı, Feyruz'un Assi'siz ilk kez sahnede olmasını anlatıyordu. Beyin kanamasından üç ay sonra, Assi, Hamra Caddesi'ndeki Piccadilly Tiyatrosu'nda sahnelenen "Al Mahatta" müzikalinin galasına katıldı. Assi'nin kardeşi Elias Rahbani perfromansın müzikal aranjmanını yaptı ve orkestrasını yönetti.

Bir yıl içinde Assi, beste yapıp, kardeşi ile şarkı yazmaya devam etti. Konuları daha da politikleşen müzikaller hazırlamaya devam ettiler. Lübnan İç Savaşı çıktıktan sonra, kardeşler oyunlarında politik satir ve sert eleştiriler kullanmaya devam ettiler. 1977'de müzikalleri "Petra" hem Müslüman batı ve Hıristiyan doğu Beyrut'ta gösterildi.

1978'de üçlü Avrupa ve Basra Körfezi ülkelerini dolaşıp, Paris Olympia dahil olmak üzere konserler verdi. Bu yoğun tempo nedeniyle, Assi'nin beden ve ruh sağlığı bozulmaya başladı. Feyruz ve Rahbani Kardeşler 1979'da profesyonel ve kişisel ilişkilerini bitirmeye karar verdi. Feyruz, oğlu Ziad Rahbani'nin yönettiği bir prodüksiyon ekibiyle çalışmaya başlarken, Assi ve Mansour kardeşler Ronza'nın başta olduğu birkaç sanatçıyla çalışmaya başladı.

1975-1990 arasında devam eden iç savaşta, Feyruz yurtdışında yaşamak için Lübnan'ı asla terk etmedi ve 1978'de Beyrut'un batı ve doğu taraflarında gösterilen Petra operettası dışında, Lübnan'da canlı performans yapmadı. Ancak aynı dönemde dünya çağında birçok başarılı ve rekorlar kıran konserler ve turlar düzenledi.

İlk Avrupa TV performansını, 24 Mayıs 1975'te Fransız televizyonunda gerçekleştirdi. En büyük hitlerinden biri olan "Habbaytak Bissayf"ı söyleyen Feyruz'u performanstan sonra programın sunucusu Fransız yıldız Mireille Mathieu sarılarak kutladı.

1980'ler - Yeni prodüksiyon ekibi

1979'da yaşanan Feyruz ve Rahbani Kardeşler arasındaki sanatsal ayrılıktan sonra, Feyruz yola oğlu, besteci Ziad Rahbani, söz yazarı arkadaşı Joseph Harb ve besteci Philemon Wehbe ile devam etti.

Feyruz, Fransız televizyonlarındaki ikinci ve son performansını 13 Ekim 1988'de Du côté de chez Fred şovund gerçekleştirdi. 16 Ekim'de Paris Bercy Sahnesi'nde konser verecek olan Feyruz, konserden üç gün önce daha sonra Fransa kültür bakanı olacak Frédéric Mitterrand'ın programına katıldı. Programda Bercy konseri provaları dışında, dönemin Kültür Bakanı Jack Lang'ın Feyruz'a "Commandeur des Arts et des Lettres" madalyasını vermesini de içeriyordu. Ayrıca eski film ve konserlerinden görüntüler gösterildi. Şovda, Feyruz "Ya hourrié", "Yara" ve "Zaali tawwal" şarkılarını söyledi.

1990'lar ve günümüz

1990'larda, Feyruz altı albüm yayınladı (yayınlanmamış şarkıların da bulunduğu iki Philemon Wehbe saygı albümü, bir Zaki Nassif albümü, üç Ziad Rahbani albümü ve Ziad tarafından düzenlenmiş bir Assi Rahbani saygı albümü) ve büyük çaplı konserler düzenledi. Bunların en önemlisi Beyrut'un iç savaş döneminde yıkılmış olan merkezi Şehitler Meydanı'nın Eylül 1994'te yeniden düzenlenmesi nedeniyle düzenlenen konserdi. 1998'de Uluslararası Baalbeck Festivali'ne 25 yıl aradan sonra çıkıp, 1960 ve 1970'lerde çok ünlü olan üç oyununun en önemli şarkılarını seslendirdi.

Ayrıca 1999'da çoğunun Araplardan oluştuğu 16,000'den fazla seyirciye Las Vegas MGM Arena'da konser verdi. Bundan itibaren 2000–2003 arasında Lübnan'da Uluslararası Beiteddine Festivali, 2001'de Kuweit, 2002'de Paris, 2003'te ABD, 2004'te Amman, 2005'te Montreal'de, 2006'da Dubai'de, Abu Dhabi'de, Baalbeck'te, BIEL'de, 2007'de Atina ve Amman'da, 2008'de Şam ve Bahreyn'de biletlerinin hepsinin satıldığı konserler verdi.

Feyruz, günümüzde çoğunlukla bestekar oğlu Ziad ile çalışmaktadır. Yeni milenyumdaki ali albümü "Wala Keef" 2002'de yayınlandı. 2008'de Şam'de verdiği konser, Lübnan ve Suriye arasındaki gergin ilişkiler nedeniyle büyük tartışma yarattı. Bazı milletvekilleri Feyruz'a konseri iptal etmesi teklifinde bulundu. Suriye'de 7000 hayranı tarafından, arabasının Suriye

sınırından geçmesi ile çığlıklarla karşılandı. Neredeyse her Suriye medya biriminde Feyruz şarkıları çaldı. Radyo kanalları, TV kanalları, restoran ve kafeler, Feyruz'un 20 yıllık aradan sonra Suriye'ye gelmesinin etkisi altındaydı. Ancak bu tartışma Lübnan'daki popülaritesini etkilemedi ve Batı Beyrut'ta yüzlerce kişi karşısında Cuma Toplu Duası'nda yer aldı.

Feyruz'un "Eh... Fi Amal" isimli yeni albümü 7 Ekim 2010 yılında yayınlandı. Albümdeki şarkılar Ziad Rahbani tarafından yazılmıştı. 7 ve 8 Ekim'de Beyrut'taki BIEL Sahnesi'nde iki konser verdi. Bu konserler Rahbani Kardeşler oyunu "Sah El Nom"un 2006'daki yeni versiyonu için verilan Aralık 2006 konserinden sonraki ilk Beyrut konseriydi.

FAİRUZ'UN SÖYLEDİĞİ ŞARKILARIN TÜRKÇE DÜZENLEMELERİ

Türk sanatçı	Türkçe aranjmanı	Yabancı orijinali
Ajda Pekkan	Sana neler edeceğim	Kan Izzaman
Ajda Pekkan, Ebru Gündeş	Tanrı Misafiri	Tarik El Nahl
Ajda Pekkan	Yere Bakan Yürek Yakan	Akher Ayam El Sayfieh
Erkin Koray	Eyvah	Waynon
Ferdi Özbeğen	Elini Sallasan	Ya Ya Nassini
Ferdi Özbeğen	Bir Düşmeye Gör	B'Hebbak Ya Lebanon
Ferdi Özbeğen	Kurumuş Bir Dal Gibiyim	La Enta Habibi
Ferdi Özbeğen, Nilüfer	Nerdesin Nerde	Hela Ya Wasea

Türk sanatçı	Türkçe aranjmanı	Yabancı orijinali
Ferdi Özbeğen	Sanki Bulunmaz Hint Kumaşı	Akher Alem El Sayfieh
Ferdi Özbeğen	Seviyorum Delicesine	Kenna Netlaka Fi Al Shieh
Gönül Akkor, Deniz Seki	Böyle Gelmiş Böyle Geçer	Al Bint Chalabiya
Gönül Turgut	Birazcık Yüz Ver	Al Oudal El Mensiyyi
Kamuran Akkor	Kim Kimedir Bu Dünya	Nassam Alaynal Hawa
Neşe Karaböcek	Aradı Buldu Beni	Rejhet El Shatweye
Neşe Karaböcek	Kısmet	Nehna Ouel Amar Jirane
Neşe Karaböcek	Yalvarma	Habbeytak Bissayef
Semiha Yankı	Tatlı Cadı	Sahar El Layali
Semiha Yankı	Kurtarma Beni	Habbeytak Bessayf

Türk sanatçı	Türkçe aranjmanı	Yabancı orijinali
Zümrüt	Şeytan Tüyü	Ya Ana Ya Ana
Ümit Besen, Müslüm Gürses	İçelim Yavaş Yavaş	Ya Ana Ya Ana

ŞARKI ALBÜMÜ 97 adet

AÇ-DİNLE

[archiveorg Fairouz_934 width=640 height=140 frameborder=0 webkitallowfullscreen=true mozallowfullscreen=true]

****

https://youtu.be/eJxSPHqPJAY

أوف أوف بكير طل الحب عا حي لنا

حامل معو عتوبي و حكي و دمع و هنا

كنا و كانوا هالبنات مجمعين

يامي و ما بعرف ليش نقاني أنا

جابيلي سلام عصفور الجناين

جابيلي سلام من عند الحناين

نفض جناحتو عا شباك الدار

و متل اللي بريشاتو مخبي سرار سرار

قلي عالرماني غطيت و حكاني

و بعيونو الدبلاني شفت الهوى باين

شو قلي شو قلي عتبان المحبوب

ما بدك تطلي ابعتيلو مكتوب

وديلو شي ورقا عليها كتيبه زرقا

و امرقيلك مرقا مطرح منو ساكن

كل ليلة عشيي قنديلك ضويه

قوي الضو شويي و ارجعي وطيه

بيعرفها علامة و بيصلي تتنامي

و تقومي بالسلامة و يبقى قلبك لاين

MÜZİĞİNİN TURKUVAZ SESLİ KRALİÇESİ FEYRUZ'DAN DİNLEMENİZ GEREKEN 10 ŞARKI

1. Kan Edna Tahoun

https://youtu.be/GNV2PoJeqh0

2. Nahna Wil Amar Jiran

https://youtu.be/V1qwKvjo7G0

3. Baadak Ala Bali

https://youtu.be/qQWIqLkM03c

4. Nassam Alayna al Hawa

https://youtu.be/fbU__gcYslY

5. Al Bint El Chalabiya

https://youtu.be/UfvkcG59Vq8?list=PL3Onu1mdV7YFuh6Iu5gK2NoL1rI2Fav3C

Türkçe Aranjman:

Gönül Akkor- Böyle Gelmiş Böyle Geçer Dünya

https://www.youtube.com/watch?v=pxPppEzE71M

6. Habaytak Bisayf

https://youtu.be/Ytdzrj_5TiM

7. Kifak Inta

https://youtu.be/OlaplAypc2w

8. Zahrat Almada'en

https://youtu.be/M0rAyfD6LqQ

9. Aâtini Ennaya wa Ghanni

https://youtu.be/V4YzX3mATS0

10. Kan El Zaman Wo Kan

https://youtu.be/eZBCGVAkZLI

Türkçe Aranjman:

Ajda Pekkan-Sana Neler Edeceğim

https://www.youtube.com/watch?v=v12EYL1TMUI

[http://onedio.com/haber/arap-muziginin-turkuvaz-sesli-kralicesi-feyruz-dan-dinlemeniz-gereken-10-sarki-545223]

HABERLER

**

'LÜBNAN'IN RUHU' FEYRUZ, NASRALLAH'A ARKA ÇIKTI

Etnik ve dinsel gruplara bölünmüş Lübnan'ı birleştiren şarkıcı Feyruz'un Hizbullah lideri Hasan Nasrallah'a sevgisini ilan etmesi tartışma başlattı. Nasrallah ise Feyruz'un açıklamasından memnun

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Suriye'deki iç savaşın etkilerini doğrudan hisseden, Sünni ve Şiiler arasında gerilimin yer yer çatışmalara dönüştüğü Lübnan'da simgesel öneme sahip ünlü şarkıcı Feyruz, siyasi bir tartışmanın göbeğine düştü.

1975-1990 yılları arasında süren iç savaşta, etnik ve dini kimliklerden bağımsız bütün Lübnanlıların sevdiği bir figür olarak efsanevi bir konuma yükselen Feyruz'un Hizbullah lideri Hasan Nasrallah'a 'derin bir sevgi duyduğu' açıklandı. 2010'dan beri sahneye çıkmayan 78 yaşındaki Feyruz adına açıklamayı besteci oğlu Ziad Rahbani yaptı. İsrail'e karşı kurulan ve Suriye'de Beşar Esad rejimiyle birlikte savaşan Hizbullah'ı destekleyen Rahbani'ye, 17

Aralık'ta yaptığı bir söyleşide "Anneniz de sizin görüşlerinizi paylaşıyor mu?" sorusu yöneltildi. Rahbani, annesinin Hizbullah lideri 'Seyid Nasrallah'a büyük bir sevgi duyduğunu' açıklayınca ortalık karıştı.

'Feyruz eleştirilemez'

Maruni Hıristiyan köklerini iç savaş yıllarında 'reddederek' Filistinli mültecilerden yana tavır koyan Feyruz'un sözleri sosyal medyada alevli tartışmalar yarattı. Hizbullah'ın Esad rejimiyle bağlantısı nedeniyle sertçe eleştiren Lübnanlı siyasetçilerden, Dürzi lider Velid Canbolat efsanevi şarkıcıyı savundu.

Canbolat "Feyruz eleştirilemeyecek kadar büyük bir isim. Bir siyasi cephe ya da ittifakla anılmayacak kadar büyük bir isim. İcra ettiği sanatın yüksek kalitesi dar siyasi gruplara indirgenemez. Onu her ayrımın üzerindeki konumunda tutmaya devam edelim" dedi. Lübnan siyaseti üzerinde etkili olduğu dönemde halkın önemli bir kısmının tepki gösterdiği Suriye'ye, 2008'de Şam'da konser vermeye giden Feyruz'a yönelik eleştirilere oğlu Rahbani "Direnişin efendisine sevgiyi belli etmek imkânsız gözüküyor. Feyruz ve Nasrallah'a saldıran herkes İsrail'i savunur" cevabını verdi.

'Sevmeye hakkı yok'

Feyruz'un sevgisini açıkladığı Nasrallah yaptığı bir konuşmada gülümseyerek "Büyük saygı duyulan bir sanatçı siyasi konularda görüş ayrılığı olsa bile sizi sevdiğini söylüyorsa bütün dünya birbirine girer" dedi.

2006'da İsrail'e karşı Lübnan'ı savunarak destek toplayan fakat Suriye iç savaşındaki rolü sorgulanan Nasrallah "Öyle bir duruma geldik ki biri bir insanı sevdiğini söylediğinde ülke yok olmanın eşiğine geliyor. Kimsenin sevmeye hakkı yok" diye dert yandı.

http://www.milliyet.com.tr/-lubnan-in-ruhu-feyruz-/dunya/detay/1814578/default.htm

bkz: http://www.uludagsozluk.com/k/feyruz/

https://eksisozluk.com/feyruz--208597

MIKNATIS &ÇELİK İLE GÜVEN

Çelik, mıknatısa güvenmeseydi cazibeye kapılır mıydı? Allah Teâlâ **"demiri biz yeryüzüne indirdik"** buyurduğunda da, bu güven vardı ki, dünya onu sinesine kabul etti. Dünyanın pusulası olan mıknatıs, çeliğine olan güveni ile gemisini dalgalı denizlerde yürüttü. Rabb kulunu sevdiğinden, kendine yakîn etti

Var ettiğini yalnız ile bırakmayan Rabbim çok merhametlidir.

İhramcızâde İsmail Hakkı

Hz. Ali kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh Efendim buyurdular:

"Hiçbir sevinip gülen yoktur ki, dünya ardından onu kedere düşürmesin, ağlatmasın.

Dünyanın hiçbir ikbali yoktur ki, ardında idbâr [düşkünlük. Geriye gitmek. Geri dönmek bulunmasın.]

Dünyada hiçbir serpintiyle ferahlayan yoktur ki, ardından onu belâ sağanağıyla ıslatmasın.

Dünyanın şanındandır bu; sabahleyin birine yardım eder, akşamlayın ona düşman kesilir.

Bir yanı tatlı olur, sindirirse öbür yanı acı gelir, yerindirir.

Kişi, onun zevkine erer, güzelliğini elde ederse, mutlaka tezce belâları çatar ona, dertleri erer.

Dünyada esenliğe kavuşup akşamı eden, mutlaka korkulara düşer de sabahlar.

Aldatıcıdır dünya, onda ne varsa hepsi de insanı aldatır.

Fânîdir, onda olanların hepsi de yok olur.

Dünya azıklarında, suçlardan çekinmekten başka hiçbir şeyde hayır yoktur.

Dünyadan az bir şey elde eden, ondan emin olabilecek çok şeye sahip olmuş demektir; çok şey elde edense, kendisini helak edecek çok şey elde etmiş demektir.

Dünya, az bir fırsat verir insana, sonra geçer-gider; o fırsata erense ancak hasret elde eder. Nice ona güvenenleri dertlere uğratmıştır; nice ona inananları helak vadisine atmıştır; nice büyükleri hor-hakir etmiştir; nice benliğe düşenleri alçaltmış- gitmiştir."

(Hz. Ali kerremallâhü veche, Nehc'ül-Belaga, hzl: Abdulbaki Gölpınarlı, İst. h. 1390, s. 87)

İmam Gazzâlî kaddese'llâhü sırrahu'l-aziz buyurdu ki;

"Karınca, kâğıt üzerindeki yazıları görünce, bunları kalem yazıyor, der; çünkü başını kaldırıp yukarıdaki parmakları, eli ve bunları harekete geçiren iradeyi, insanı, sonra insanda irade, kudret yaratanı görmez. İnsanların çoğu da, en aşağı, en yakın sebebi görmektedir."

(Gazzâlî, **İhyâ**., cilt: I, s. 34. Aynı örnek için bkz. Gazâlî, **Kimya-yı Saâdet**, s. 42.)

Yahya bin Muaz radiyallâhü anh buyurdu ki;

"Kul ne kadar aptaldır.

Kusurlu bir cisim ve kalpten kusursuz bir ameli ortaya çıkarmak istiyor. Ve böyle kusurlu bir amelin kabule layık olduğuna inanır.

Oysaki eğer Allah Teâlâ'nın o yüce lütfü olmasa ve onunla o ameli örtmese kabulü mümkün değildir.

O zaman kul ameline değil Allah Teâlâ'nın lütfuna güvensin."

**

"Hatalardan dolayı Allah Teâlâ'nın rahmetinden ümidinin azalması,
amele itimat ve güvenin işaretidir.

Kul Allah Teâlâ'dan bir ihsan beklediğinde ameline güvenmesin ve bir ihsan geldiğinde kendi duası veya iyiliğinden dolayı geldiğini zannetmesin.

O'nun lütuf ve ihsanı kuldan hâsıl olan bir sebebe bağlı değildir.

Yoksa kul doğmazdan evvel Allah Teâlâ ona lütuf etmiş onu yaratmış, onu ana karnında beslemiş, muhafaza etmiş, doğunca anasını emmesini ilham etmiş ve öğretmiş, daha nice nice nimetlerde bulunmuştur.

Kulun o zaman bir ameli, duası veya bir kabiliyetimi var mıydı?

"Allah Teâlâ'nın insanların eliyle sana eziyet vermesinin nedeni insanlara güvenmemen içindir. Her şeyden incinmenin nedeni onlardan uzak kalman içindir."

Rabbin cömerttir.

Allah Teâlâ kullarına ihsanda bulunmayı sever.
Kul daha hak etmeden verir. Hatta kâfire bile verir.

"Ey Allah Teâlâ'm!
yalnızca Senden yardım istiyorum, ne olur bana yardım et;
Sana güvenip dayandım, beni Senden başkasının eline bırakma;

Yalnızca Senden istedim, beni eli boş çevirme;
Senin fazl ve keremini diledim, beni mahrum etme;
Cenâb-ı Zâtına intisap edip bağlandım, beni uzaklaştırma;
Senin kapında durmaktayım, beni kapından kovma."

**

"Ey Allah Teâlâ'm, ümidim Sen olunca, nasıl mahrum kalırım ki?
Güvencem Sen iken, nasıl zelil düşebilirim ki?"

Kaynak:
İbn-İ Atâullâh El -İskenderî -El-Hikemü'l Atâiyye
(Hikmetli Nasihatler)

الحكم العطائية
ابن عطاء الله السكندري

ALLAH TEÂLÂ CÖMERTTİR

Muhakkak Allah Teâlâ, İslâm'a hizmet edenin karşılığını ödemiştir. Buna bugün bir daha iman ettim.

Şerli zamanlarda hakkı haykıran olmak normal zamanlardakine benzemediğini ve mükâfatının husûsî olduğunu bir daha gördüm.

Sûi-zanna düştüğümüz hallerden Allah Teâlâ'm bizleri afv buyursun Âmîn.

İhramcızâde İsmail Hakkı

Allah Teâlâ mahlûkatı yaratmış, her şeyi tam yerli yerince koymuştur. Bir kul, Allah Teâlâ'nın fiillerinden kendi ilmine, zevkine ve tab'ına aykırı olan bir şeyi sormak isterse Allah Teâlâ onun basiret gözünü açar ve kul Allah Teâlâ'nın o şeydeki hikmetini görür. Bu suretle kul, zaruri olarak **kalbinden niçin, nasıl sorularını çıkarır ve artık ondan hayret etmez.** Onu yerine layık görür. Artık hiç bir şeyin sinek kanadı kadar fazla yahut eksik tarafını dahi Rabbına sormayı kendine yakıştıramaz. Elbette bir hastalığın, bir kusurun, bir eksikliğin, bir fakirliğin, bir zararın, bir cehlin, bir küfrün kaldırılmasını doğru bulmaz. Allah Teâlâ'nın insanlara ezelde taksim ettiği rızkı, eceli, kudreti, aczi, taati ve masiyeti değiştirmeyi istemez. Eşyayı olduğu gibi görür. Bunların hepsini, içinde hiç zulüm olmayan, sırf adalet ve eksiksiz sırf kemal, hiç bozukluğu, eğriliği büğrülüğü olmayan tam doğru kabul eder.

Her şer sandığının altında bir hayır vardır ve her zarar sandığı şeyin sonunda bir fayda vardır. Bir zaman zulmetin kapladığı bir şeyi, başka bir zaman nur kaplar.

Allah Teâlâ cömert, kerim ve merhametlidir. Yaratıklarına asla cimrilik etmez. Onların yararına olan bir şeyi kendine alıkoymaz. İşte bu, ikinci bir soru daha meydana çıkarır ki keşf erbabı bunu sormaktan ve buna cevap vermekten menedilmişler, bilginler bunda hayrete düşmüşlerdir.

"Bizi buna ileten Allah'a hamdolsun. Allah bize hidayet etmeseydi, biz hidayete eremezdik." (A'raf, 43)-

[İrfan Sofraları Niyazîi Mısrî. Ankara Onuncu sofra (Süleyman ATEŞ, 1971)]

"Ey Allah Teâlâ'm!
Sen lütuf ve iyiliklerini sürdürüp dururken,
Senden başkasına nasıl ümit bağlanır?
Sen ihsanda bulunma âdetini hiçbir zaman değiştirmemişken
Senden başkasından nasıl istenir?"

**

"Ey dostlarına dostluğunun hazzını tattırıp,
huzurunda saygı ile durdukları zat!
Ey veli kullarına heybetinin elbiselerini giydirip,
Kendisiyle izzet bularak huzurunda izzetle durdukları zat!
Sen, Seni zikredenlerden önce onları hatırlayansın.
İbadet ehli insanlar Sana yönelmeden önce onlara ihsanda bulunansın.
İsteyenler henüz istemeden dileklerini cömertçe yerine getirensin.
Sen, bize bağışı çok olan ve bize bağışladıklarını da sonradan bizden satın alansın!"

**

"Ey Allah Teâlâ'm!
Sen beni zilletin ortasına düşürürsen benim nasıl izzetim olur?
Beni Kendine ait gösterirsen, ben nasıl izzete kavuşmam ki?
Beni yoksulluk içinde bırakırsan ben nasıl fakir olmam ki?
Beni cömertliğinle zenginleştirirsen nasıl muhtaç durumda olabilirim?

**

"Himmetini (isteklerini) Allah Teâlâ'dan başkasına yöneltme.
Çünkü hakiki cömertten arzular geri dönmez."

**

"Allah Teâlâ'dan başkasına ihtiyacını arz etme.
Çünkü ihtiyacı yaratan ve çözen O'dur ve kendi ihtiyacını çözemeyene nasıl ihtiyacını götürürsün.
Eğer onun gücü olmuş olsaydı önce kendi ihtiyacını giderirdi."

**

"O'nun güzel sıfatlarından dolayı O'nun hakkında hüsnü zan edemiyorsan, bari sana verdiği güzelliklerden dolayı hüsn-ü zan et.
Çünkü O, hep sana güzellikler vermiş ve sana birçok nimetler ulaştırmıştır."

Kaynak:

İBN-İ ATÂULLÂH EL -İSKENDERÎ -EL-HİKEMÜ'L ATÂİYYE

(Hikmetli Nasihatler)

الحكم العطائية ابن عطاء الله السكندري

Çin, Tibet ve Hint Öğretilerine Göre ÖLÜMSÜZLÜK ve TEKRARDOGUŞ

"Var olan, var olmaya devam eder"

Bhagavad Gîtâ

TİBET'İN SADIK BENDESİ "BAYAN LAMA" ALEXANDRA DAVİD NEEL (1868-1969)

Alexandra David Neel, Doğu'nun gizem ve cazibesini kendi kuşağına aktarabilmiş bir haberci ve öncüdür. Yaşadığı çağdan çok ileride, aşkın bir insan olan Alexandra. İçinde bulunduğu toplum tarafından uzun süre reddedilmiştir. Anlatmaya çalıştığı bilgilerin değeri yeni yeni anlaşılmaktadır. Onun ezoterik yazılarından bir çoğu, seyahat notları**, "Jacques Brosse"** imzasını taşıyan bir özgeçmişi, ölümünden sonra yayınlanmış, kendisine hakettiği ilgi ve tanıtımı sağlamıştır.

Alexandra David Neel'in kendi zamanından ileride olduğundan hiç kuşku yoktur. Daha iki yaşında iken evden kaçmıştı. Bu kaçışlarını, dört sonra on beş yaşlarında iken tekrarladı. Daha sonraları Budizm Dini'ne dönen bu katolikve protestan kızı, kendine asıl çeken şev, Doğu'nun gizemi idi. Sonunda, on yedi yaşında iken tek başına, yanında yol eşyası olarak bir baston, yağmurluk ve Epictete'in Maximesler 'i olduğu hâlde yaya olarak Saint – Gothard'ı geçmeyi başardı.

Doğu Seyahatleri

Seylan ve Hindistan'a gitmek üzere gemiye bindiğinde, cebinde pek az parası vardı. Üyesi bulunduğu fakat tüm doktrinine katılmadığı **"Teozofi Cemiyeti"** sayesinde, o zamanlarda dinsel yaşama egemen olan büyük düşünür üstatlarla karşılaşma imkânı bulan Alexandra; saf Budist doktrinini araştırmak üzere Hind'i, Çin'i, Japonya'yı sonra Sıkkını, Botan, Nepal ve özellikle Tibet'i dolaştı. Gizemli yapıtları keşfetmek ve yanlarında yüksek bilgi ve esrarengiz kudretlerin ilhamım toplayacağı Yogilerle karşılaşmak amacındaydı. Bu bilgiyi elde etmeyi kafasına koyan Alexandra, evini, parasını ve yeni evlendiği kocasını bırakıp gitmekte bir an tereddüt etmemiştir.

Bu bilgiyi elde etmeyi kafasına koyan Alexandra her şeye hazırdır. Yak ve katır sırtında ya da yaya olarak seyahat eder. Dizlere kadar karda, boğazlan aşmakta, birkaç kütükten yapılmış temelsiz köprüler üzerinden, çılgın selleri geçmektedir. Beş bin metreden daha yüksek yerlerde çadır altında yaşamış ya da. bazen, kayaların girinti ve çıkıntısı içine, kovuklara sığınmıştır. Köylülerin, şarap, patates, şalgam, bakla. ızgarada pişirilmiş arpa ekmeği ve çok ender olarak insanı pek sevindiren ünlü tuzlanmış tereyağlı çayından oluşan zayıf yiyeceklerini paylaşmıştır. Bizzat Yogiler gibi, aylarca ilkel kır evlerinde yaşamış, bulunduğu ülkelerin belli başlı lehçeleri ile okuyup yazmasını öğrenmiştir.

56 yaşına geldiğinde, yaşlı Tibet dilencisi kılığına girerek, evlât edinmiş olduğu genç bir lama ile birlikte Himalayalar arasında, Tibetli ve Çinliler'den çekinmeden yaya olarak kilometrelerce yol almış, çeşitli araştırmalar yapmıştır.

Dönüşünde "Parisli bir kadının yaya giderek ve dilenerek, Çin'den, Hindistan'a. Tibet Seyahati" başlığı altında yayınlanan bu seyahatin öyküsü kendisine büyük ün kazandırmıştır.

1937 yılında Alexandra 69 yaşında iken, ölümü bulacağını umduğu Asya'nın yolunu tekrar tutar. **"Yatağım toprak, ot ve kar, göğüm yattığım çadırın tepesi ve gök kubbe idi"** demektedir. Sağlığı ve cesareti sarsılmaz durumdadır.

"Meditasyon Kalesi" anlamına gelen "Samten Dzong" adını verdiği büyük bir eve yerleşmek üzere Fransa'ya dönmeden önce, 1946 yılına kadar daima yaya olarak veya yak sırtında, yeniden Çin'i. Hindistan'ı ve Sıkkım'ı dolaşmıştır.

Alexandra David Neel, bu evde faal bir emeklilik geçirerek, manevî evladı ile birlikte gerçekleştirdikleri seyahatler sırasında toplamış olduğu bilgiler hakkında, topluma ve uzmanlara ışık tutacak ilginç eserler yazmış ve 101 yaşına kadar yaşamıştır.

Ezoteıik Bilgilerle Karşılaşması

Gizli bilgi, gizli ezoterik doktrin, Alexandra'nm araştırmalarına daima rehberlik etmiştir. Alexandra, lamaların özelliği zannedilen ve Batı'nur kuşku duyduğu parapsikolojik kudretleri içinden keşfedebilmiştir.

Lama ve Guru olan Batılı Kadın

Alexandra, Hindistan'da karşılaştığı bir gurudan bilgi almış ve inisiyatik sırlara erişmişti. **Öğrenimi sırasında; Tibet'te, dağın içinde kaybolmuş bir mağarada, olağanüstü kudretlerle donatılı olduğu iddia edilen, son derece mübarek bir keşişin hayatını paylaşmıştı.** Sırası gelince de Guru'su Alexandra'yı sırra erdirmiştir. Batı'dan gelen bu gezginci kadın, bundan sonra "Bilim Lambası" anlamına gelen "YİŞE TÖ—ME" adını alarak Tibetliler için **"Bayan Lama"** olmuştur.

Alexandra David Neel, kuşku yok ki, keşif tarihinin en ilginç simalarından birini oluşturmuştur ve okültistler arasında da seçkin bir yere sahiptir. Bugünkünden daha gizli ve esrarlı bir Doğu'da, yaptığı seyahatleri sırasında gerçek inisiyeler arasında kendine iyi bir yer sağlayan ezoterik bilgiler kazanmış ve Batılı bir kadın olarak, ruhsal plân özerinde, en büyük Hindu ve Tibet Gurular'ı ile eşit olmayı başarmıştır.

Ruh ve Madde Yayınları

Sh:3-5

ALEXANDRA DAVİD NEEL (1868-1969)

Bir kişinin kelime dağarcığı, şeklin değişmelerinden uzakta değildir. Bu kelimelerden bazıları eskir, yazılı ve sözlü dilde kullanılmaz, unutulurlar. Bazıları ise bunun tersine birdenbire rağbet görürler. Yazarlar ve konuşmacılar onları birçok yerde sık sık kullanırlar. Bunlardan en aktüel olanı "problem" terimidir. Bu, onların maruz kaldığımız dipdiri kaygılara cevap vereceğini sanmamızı gerektirir mi? '

Bir problem, ona çözüm getiren bir çözümün söz konusu olduğu bir sorudan ibarettir. Bu da isteklerimizi engellemeye, istenilen hedefe ulaşmaya ve tedirgin edici bir engelin üstesinden gelmeye özgü çareleri araştırma işidir.

Siyasî, ekonomik, dinî ve diğer birçok problemden söz edildiği duyulmuştur. Ama çok defa herbirimizin zihinsel ve fiziksel hayatında olduğu gibi, toplumların ortak hayatında da birçok kılıkta ortaya çıkan şuurlu ya da şuuraltı kaygılarımızdan ön plânda olan bir şey vardır: Bu süreklilik sorunudur.

Yok olma düşüncesi kişiler için son derece dayanılmaz ve can sıkıcı bir düşüncedir. Kişi, varlıklar merdivenindeki yeri çok aşağıda olsa da, tüm gücüyle sonsuza dek var olmaya yönelir.

Süreklilik sorunu sıkı sıkıya "Ben" sorununa bağlıdır.

Şüphesiz, uygulamaya elverişli biçimlerde hazırlanan, görüşleri zorla kabul ettiren ve zihinsel olarak ortaya çıkan bu durum, Ben'in doğası olması fikridir.

Herhangi bir kişiye; **"Ölümden sonra var olmak ister misin? Sürüp gitmesini arzu ettiğin, gerçek olan ve ölümden sonra sürüp gidecek olan şey nedir sence?"** diye sorunuz. Konuştuğunuz kişi sorduğunuz bu soruları saçma, en azından garip bulacaktır. Cevap oldukça basit değil mi? Sorguya ,çektiğiniz kişiler dinî ve felsefî inançlarına göre; **"Kendi hayatımın sürüp gitmesini isterim"** veya "Ben kendim var olacağım" şeklinde cevap vereceklerdir.

"Ne zamana kadar yaşayacaksın? -Sen kimsin?-Neden ibaretsin?- Ben'in var olacağını söylüyorsan, o zaman Ben nedir?"

Din kitaplarındaki **"İnsan, ölümcül bir beden ve ölümsüz bir ruhtan meydana gelmiştir "** tanımıyla ya da ruh ile madde arasındaki bölünmeyi belirten benzer tanımlarla yetinen Batılılar'ın büyük çoğunluğu için tartışılacak konu yoktur. Beden yok olsa da, ruh varlığını sürdürür. Bu maddî olmayan kuraldır.

Her yerde olgular, insanı kendini saran geçici karakteri saptamaya zorlar ama, ona yorucu gelen bu saptama, doğuştan gelen ölümsüzliik arzusunu bir parça olsun azaltmaz. Bu yüzden insan, efsaneler, öğretiler, uygulamalar yaratarak direnir. Kendini, yarattığı her şeyle güçlendirmek, kendi ölümsüzlüğünü inançlarında doğrulamak eğilimindedir.

Bu konudaki araştırmaların tam olması için, araştırmaların tüm uluslara yayılması gerekir. Bu konu benim imkânlarımın ve de bu kitabın sınırlarını aşar. Ayrıntılı bilgiler, çeşitli uygarlıkların bilgili uzmanlarının kitaplarında toplanmış olabilir. Ben bildiklerimle yetineceğim,

Alexandra David Neel

Sh: 7-8

RUH ÇAĞIRMA

M.Ö. III. y.y. tarihli, büyük Sinegog Maspero (1840-1915)tarafından çevrilmiş ve "Ruh Çağırma" adı verilen bir metin, Çinliler'in etten ve kemikten kurtulmuş ruh hakkındaki inanç ve duygularını şiirsel bir biçimde anlatır:

"Ey ruh gel!

Efendinin vücudunu terk etmiş dört yönde ne yapıyorsun?

Ey ruh gel!

Doğu'da birine güvenmen gerekmez!

Ruhlar bin arışlık (Dirsekten orta parmağın ucuna kadar bir Ölçü, kude) Uzun Adam'ı izlerler.

On güneş arka arkaya doğar, metalleri eritir, kayaları sıvı hâle getirirler.

Sular bu sıcaktan etkilenmeyeceklerdir, orada yaşayan ruh sıvı hâle gelecektir.

Ev ruh gel!

Güney'de durman gerekmez!

Dövmeli alınlar ve "Siyah Dişler" Tanrı'ya insan kurban ederler.

Kemikler haşlama yapılırlar.

Bu engereklerin, yılanların, yüz fersahlık pitonların ülkesidir.

Dokuz başlı ejderha hızlıca gider, gelir.

Ve birdenbire ve aniden insanları çiğnemeden yutar, kalbini sevindirir.

Ev ruh geri gel. Batı'da bin fersah genişliğinde hareket eden kumlar tehlike saçarlar. .

Eğer Gökgürültüsü kaynağına döne döne girersen, toz hâline geleceksin, orada durma!

Eğer şans eseri yakalanırsan, orası verimsiz bir çöldür.

Fil kadar büyük, kırmızı karıncalarla ve balkabağını andıran siyah yaban arılarıyla doludur.

Beş tahd orada yetişmez, sadece orada yenen bitki yetişir. Bu toprak insanları kurutur, su ararlar ama bulamazlar.

Bu sonsuz büyüklükte, tutunacak bir yer bulamadan bir oraya bir buraya sürükleneceksin.

Gel, gel, korkarım ki sen kendini mutsuzluğa atmışsın.

Ey ruh geri gel!

Kuzey'de kalman gerekmez.

Üst üste yığılmış buzlar, dağları meydana getirir, uçuşan kar bin arışı örter.

Gel, gel. orada kalman gerekmez.

Ey ruh geri gel!

Gökyüzüne çıkma!

Dokuz Kapı'vı kaplanlar ve panterler korurlar, ölümlü dünyanın insanlarını yaralar ve parçalarlar.

Dokuz başlı adam, dokuz bin dallı ağacı keser,

Canlı, parlak gözlü kurtlar dolaşırlar.

Gökyüzünün efendisinin emirlerini yerine getirirler, sonra uyumaya giderler.

İnsanları havaya fırlatırlar ve onlarla oynarlar, sonra onları derin bir uçuruma atarlar.

Gel, gel, karanlık yerlere inme!

Çelik boynuzlu, dokuz bükümlü Yeraltı kontu,

Kalın kaslı, kana bulanmış pençeleriyle hızlı hızlı insanları takip eder.

O'nun iiç gözü, bir kaplan başı ve öküzünkü gibi bir vücudu vardır.

Tüm canavarlar insan etini severler.

Korkarım ki tehlikeye atılacaksın, geri gel, geri gel"

Sh:14-15

"ÜÇ BÖCEKLER" veya "ÜÇ KURTLAR"

Vücutta bulunan tanrılar sabit bir yerde durmazlar, sinir ve damarlardan meydana gelmiş çeşitli yollar boyunca dolaşırlar. Araların da zıt vücut yapısına sahip tanrılarla yapılan döğüş sonrası atılmış ya da vücudun dışına kaçmış olanlar da vardır. Sonunda dışardan gelen ve kapının dışına kaçmış olanlar da vardır. Sonunda dışardan gelen ve kapının önünde karşılanan ziyaretçiler, ya kabul edilirler ya da muhafızlar tarafından kapı dışarı edilirler. Kötü niyetli veya tehlikeli konukların içeri sızmamaları için dikkatli olmak gerekir. Bazı işaretler, kulaktaki homurtular, aksırmalar v.s. surların içine giren veya girmeye çabalayan bir yabancının gelişinin belirtileridir.

Değişik uygulamalar arasında, büyülü sözlerin ezbere okunması, özel hapların yutulması veya birazcık su içilmesi tavsiye edilmiştir.

Vücuda en zararlı konuklar arasında üç tanesi "üç böcekler" veya "üç kurtlar" diye bilinirler. Onlar vücuda doğumdan önce, istek dışında girmişlerdir.

Taoist eğitimcilerin sembolik olarak baktığı bu anlatımlar, toplumsal sınıfların mümin kişileri arasında boş inançlar olarak görülmüşlerdir.

Vücutta hapsedilmiş kurtlar, oradan kaçmaya çalışırlar. Eğer başarırlarsa kötü ruhlar veya hayaletler olarak serbestçe dolaşırlar. Onları vücuttan atmak değil, yok etmek gerekir. Bu istenmeyen konuklar uygun bir beslenme rejimiyle yok edilirler. Bu sadece tahıldan (buğday

,arpa, darı, pirinç, nohut ve bakladır) sakınmakla olabilir. Et, şarap, diğer sert içkiler, sarımsak ve soğandan da sakınmak gerekir.

Kurtlar beslenmek için özellikle tahılı seçerler. Kimileri bunların tahıl tarafından döllendiklerini söylemektedirler.

Bu rejim uzun yıllar devam etmelidir.

Arınma yardımıyla, vücudun bazı yerlerini kemiren bu üç kurt öldürüldükten sonra, ancak bir üst rejim olan "havayla beslenme "ye ulaşılır.

"Havayla beslenme" dünyanın içinde bulunduğu hayatî enerjiyi sindirmektir. Dünyayı ayakta tutan ve kozmik kökenli solunuma benzer "embriyon solunumu" bu yolla geliştirilir. "Embriyon solunumu"nun etkisiyle vücudun maddesel yapısının dönüşümü aşamalı olarak gerçekleşir: Yapı daha görünmez hâle gelir, daha uzun süre varılır, sonunda, yok olmaya neden olan şeylerin tümüne dayanıklı hâle gelir.

"Embriyon solunum" içeri çekilen havayı gittikçe daha çok içerde tutma (Bu,, Yoga'nın bir parçasıdır) egzersizi ile gelişir.

Önce derince alınma bilinmelidir. Buna Taoistler **"Topuklara kadar"** derler. Daha sonra içe çekilen havanın hareketsiz kalmaması gerekir. Hava, göbek altında, kalpte ve beyinde bulunan hayatî merkezlerde (çakra) duracağı zamanı gösteren ve büyük bir dikkatle belirlenmiş yollan izleyerek, vücudun çeşitli yerleri boyunca dolaştırılmalıdır. Havanın geçtiği yerlerin dokuları, onun taşıdığı akıcı canlılarla dolar, onu sindirirler ve özümserler. Aynı zamanda akıntının gücü, onunla birlikte zararlı ruhları, içine sızmış olan düşman tanrıları beraberinde taşır. Böylece vücudun içinde, yok edilemeyecek yeni bir vücut oluşur.

Bu egzersiz yetkili bir ustanın gözetiminde yapılmalıdır. Bu işe rehbersiz olarak girişmek tehlikelidir. Bu çalışmaya genç yaşta başlanmalıdır. **Yetmiş yaşındaki birinin vücudunu ölümsüz hâle getirme çalışmaları başarısızlıkla sonuçlanır.** Bu yaşta kendini ölümsüz hâle getirmeyi denemek ölüme neden olabilir. Bununla birlikte normal bir insandan daha fazla yaşamak mümkündür.

Nefesi tutma egzersizi herhangi bir yerde ve zamanda yapılmamalıdır. Ücra, yüksek, güneş ışığından ve şehirden uzak dağlarda güneş doğarken yapılan egzersizler uygundur.

Soluk alma, ağız sıkıca kapatılarak, burundan; soluk verme ise, sıkılmış ve hiç bir aralık bulunmayan dudaklar arasından yavaşça yapılmalıdır.

Çağdaş ve uzman bir Taoist olan Prof. Pen Chen, teknik bir deyim olan "nefesi yeme" ile ilgili aşağıdaki notu bana verdi.

"Aşağıdaki alıntılar, Yuan hanedanlığı sırasında yaşayan Hwan Yuan Chi'nin konuşmalarından alınmıştır (1277 - 1367).Bu konuşmaların aynı isimde başka bir ustaya ait olması mümkün değildir. Ne olursa olsun, aşağıdaki pasaj, alınmış olan eser, Çin'de oldukça ünlüdür. Günümüzde tüm Taoistler 'in elinde manevî hayatın rehberi olarak bu kitap bulunmaktadır."

"Vücutta veya nefes almayı engelleyerek dışarda tutulan nefes 'esas nefes' olarak adlandırılmıştır, burunla verilen nefes aynı şey değildir. Bu esas nefesin küçük bir bölümü, Taoist egzersizin ilk etabı sırasında vücutta bulunan Embriyon nefes olarak adlandırılmıştır. Buna "kozmik nefes" (Kozmik Prâna) de denir ama Taoistler, Hintliler'in yaptığı gibi, bunu parçalı bir bölünme olarak kabul etmezler. Nefes tutma ya da azaltma onlarda asla Kumbaka anlamını taşımaz."

Embriyon nefesi, tüm zihinsel çalışmaların durmasına neden olan fizikî solunuma ara verdikten sonra vücutta açıkça görülmez.

Bu esas nefes "gerçek'nefes", "biricik gerçek öz", "doğal esas nefes" olarak da adlandırılmıştır.

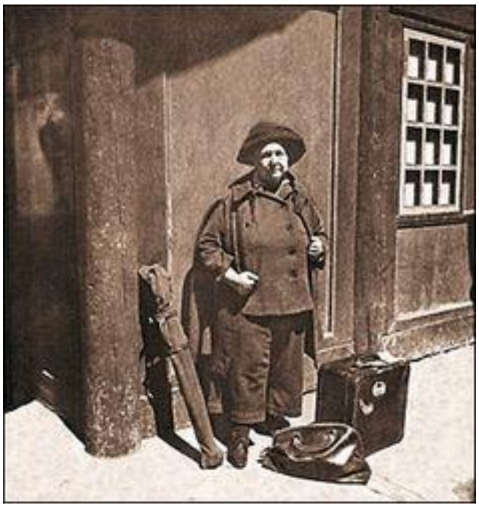
O şekilsiz, renksiz, sessiz ve düşüncesiz. Çok uzakta, aynı zamanda çok yakındadır. Ne içeride ne de dışarıdadır. Çoğalmaz ve eksilmez, insanın geliştirici satvik çalışmalarının sonucu değildir, o hâlde "vardır"; geriletici tamazik eğilimlerinin sonucu değildir o hâlde "yoktur."

Her şeyin kökeni odur, dünya kurulmadan önce vardı, hiç bir şey onsuz var olamaz.

"Embriyon nefesin uyanışı, Lao Tzu'nun öğrettiği gibi, "hayata döniiş" veya "kökene dönüş" diye adlandırılan hareketin başlangıç noktasıdır. Bu embriyon nefes kımıldadığı zaman, el ve ayak hücrelerinin her birine kadar tiim vücudu dolduran bir zevk hareketi hissedilir ve duyuların aydınlanması için, ışıklı ve parlak nefes. kafanın en yüksek noktasına çıkart (kundalini) Sonra bu nefes, zihninde erir ve Taoist kendi kendine ölümsüz hâle gelmek için hayat iksirini hazırlar ve büyüsüne başlar.

"Cevher" kelimesinden söz ederken, fizikî seyyal cevher ile kaba maddî cevher arasında bir ayırım yapılmıştır.

Taoistler iki Gök'ten, iki Dünya'dan ve iki çift ilkeden söz ederler. Açıkça bellidir ki bu ifadeler birbirlerine (mutad) şuur hâliyle bağlıdırlar.

Taoistler, öte âlemin bizim dünyamızdan ayrı olduğunu, bununla birlikte, onda var olduğunu, onunla doğrudan ilişkili olduğunu ve etkisini onun üzerinde denediğini söylerler.

Taoistler "Havayı yemek" dedikleri zaman, ondan; "ondan yararlanmak", "onu kullanmak" anlaşılmalıdır. Terimin esas anlamı "içeri almak" tır, buda "yemek" deyiminin anlam belirsizliğine neden olur.

"Ölümsüzleşmek" Taoizm'de ayrı bir anlam taşır. Bu deyim, fizikî vücudun uzun süre var olması anlamını taşısa da, kesinlikle öyle bir şey ifade etmez. Esas anlamı "ebedî ilke" ile birleşmek ve doğanın üstüne yükselmektir.

İradeyle bir beden içine kapanmak, bir nefes gibi etrafa dağılmak ya da sayısız ışınımlar yayabilmek gibi yetenekler de "ölümsüzlük" deyimi ile ifade edilir.

Solunumla ilgili egzersizleri yapma zamanı ile ilgili özel kurallar yoktur, ama alınacak tedbirler vardır.

Eğer bu zamandan, gece ve gündüzün on iki bölümü anlaşılırsa, bazı bilgiler verilmiştir. Uygun olan ya da olmaya'n dış şartlar söz konusu olduğu zaman, kimi başka bilgiler de vardır.

Ne olursa olsun, soluk almayla ilgili olarak, bir nefesden veya esas ruhtan söz eden eserlerin sayısı oldukça fazladır. "Altın Çiçeğin Sırrı" (The Secret of the Golden Flover adlı kitapta profesör C.G.Yung'un "Altın Çiçeğin Sırri" ile ilgili açıklamalarını inceleyiniz.) adlı kitap da bunlardan biridir.

Bu kitapta, Çin'de eski çağlardan bu yana ustadan çırağa geçmiş sözlü bilgiler ve belirli kişilerin anlayabileceği karakterde yazılmış eski bir el yazmasına ait yazılar bulunmaktadır.

"Altın Çiçeğin Sırrı" VIII. y.y. dan günümüze kadar basıla gelmiştir. Simgesel olarak "Altın Çiçek" ya da "Hayat İksiri" denen bu enerjinin önce doğması daha sonra da vücutta dolaşması gereklidir.

Bu eğitim, Lao Tzu'nun çıraklarından biri olan Lu Yen'e mal edilmiştir. Birçok efsane, Lu Yen'in kişiliğiyle ilgilidir. O, bu efsanelerde " ölümsüzler" den biriymiş gibi tanıtılır. Diğer birçok usta da Lu Yen'in teorilerine benzer teorileri desteklemişlerdir.

Bu türde yazılmış tüm eserlerde olduğu gibi, bunda da anlaşılması güç anlatımlar vardır. Bu anlaşılmazlık, sunduğu teorilerin sadece belli eğitim düzeyine erişmiş kişiler tarafından anlaşılmasını isteyen bir yazarın düşüncesi olabilir.

Ama, özel şuur durumlarına dayanan bu teorilerin en azından tecrübesiz kişilere anlatılamayacağı kesindir. Taoistler genellikle, öğretilerin bu türünün bilgili bir usta tarafından okuyuculara açıklanmasını söylerler.

Sh: 17-21

MERHAMETLİ DÜŞÜNCENİN MÜKÂFATI

Birçok hikâye bu inanışı doğrular, işte Tibet'te popüler olan hikâyelerden birisi:

"Yaptığı birçok işlerin sonucunda, caninin biri, cehennemlerden birinde, at olarak yeniden doğar ve kendisi gibi diğer iki atla beraber çok ağır bir arabaya koşulur. Zavallılara çektirilen

bu azap, arabayı inanılmayacak kadar dik bir yolda, bir dağın tepesine kadar çekmektir. Tüm çabalarına rağmen, bu üç hayvan ağır aracı ilerletmeye muvaffak olamaz ve zebaniler onları acımadan kırbaçlarlar. O zaman cehennemde at olarak doğmuş olan caninin kalbinde derin bir merhamet duygusu ortaya çıkar".

“İplerimin bağım çözün arkadaşlar, der cellatlarına, arabayı tek başıma çekeceğim."

Zayallı hayvan, diye bağırır öfkeli zebanilerden birisi, arabayı üçünüz birden kıpırdatamamışken, onu tek başına çekeceğini söylemeye,nasıl cesaret edersin?"

"Ve bu öfke krizi esnasında, zebani merhametli atm kafasına, kırbacının demir sapıyla korkunç bir şekilde vurur. At oracıkta ölür ve akabinde bir cennettte tekrar doğar."

Budizm'in, merhameti, faziletlerin en yücesi olarak kabul ettiğini biliyoruz. Merhamet, caninin zihniyetini değiştirerek, o zihniyete uygun bir var oluş plânına taşımaktan ileri gelir. Tibet'in iyi insanları; **"O, merhametli düşüncenin mükâfatını gördü"** derler.

Diğerleri ise, o düşüncesini değiştirdi ve bizi lâyık olduğumuz ortama otomatik olarak yerleştiren bu düşüncedir derler.

Sh: 32-33

BEDENE YENİDEN GİRME

Önce tekrardoğuş kelimesinin tam anlamıyla "Bedene yeniden girme" demek olduğunu söyleyelim. Maddesel kaptan (vücuttan) yoksun kalan ölünün spiritüel kısmı (Ben'i), yeni bir kaba (vücuda) girer.

Tibetliler "bedene yeniden girme"den söz etmezler, sadece "önceki hayat" "gelecek hayat" derler, aralarına şimdiki hayatlarının yerleştirildiği iki hayatı, hangi biçimde olursa olsun, kavramak hürriyetine sahiptirler.

Tibetliler'in büyük çoğunluğu, daha önce var olduklarını ve maddesel bir kap içinde, otonom bir kişilik (namşes) olarak var olmak zorunda olduklarına inanırlar. Her zaman aynı görüşte olmayanlar da vardır. Bunlar, maddesel olmayan bir yeniden doğuşla, düşünceler dünyasında yeniden doğuşla ilgilenirler: Düşüncelerin yok olmazlığını kabul ederler.

Bu düşünceler açıkça ortaya çıkmadıkları hâlde aktiftirler. Düşüncemizin her hareketi, (samsâra, prittiler) altı varlık sınıfından meydana gelen evrenlerde güç akımları yayar, bu akımlar, onu alan kişilerde, yayan ölü ya da diri kişinin durumuna uygun biçimde eğilimler meydana getirirler:

Daha da ileri gidersek, benzer konuların tartışıldığı küçük çevrelerde bazı kişiler "düşüncelerin tekrardoğuşu” ihtimali hakkında görüşler ileri sürerler. Bu tip tekrardoğuş,

hâlen yaşayan veya ölmüş kimselerin, düşünceleriyle doğrudan canlandırdığı kişilerin doğuşuyla gerçekleşmiştir.

Bu, hemen hemen Tibetli Tulku Lamaları'nın başına gelenlerle aynı şeydir. Bunlar, yabancıların yanlış olarak **"yaşayan Budalar"** dedikleri kişilerdir. Bu cins tekrardoğuşuıı en önemli kişisi Dalai Lama'dır.

Bununla birlikte, bu Tulku dizileriyle ilgili inanış, seçkin bir kişiliğe ait ruhun, fizikî vücudu olan bir çocuk aracılığıyla, bizim dünyamızda yeniden ortaya çıkarak tekrardoğuşlar dizisinin başlamasını gerektirir.

Tersine, ölüm **"düşüncelerin tekrardoğuşunda"** önemli bir rol oynamaz. Bir kişiden çıkan düşüncenin gelişmesi ve yeni doğmuş birinde yerleşmesi için, bulunduğu kişinin yok olmasına ihtiyacı yoktur.

Fizikî olarak yeniden görüleceği, ortaya çıkacağı, içine işleyeceği kişinin döllenmesi ile ilgili yakınlaşmalara neden olacak değişik türdeki kişilerden bile yararlanabilir. Bu teori, gerçek bir kişilik düşüncesine mal edilebilir. Bu, doğuştan şuur ve algılama ile donatılmış gerçek bir kişiye eşdeğerde yapılmıştır.

Çoğumuzun kafasından çıkmayan ve uzun süre var olma isteğinin yol açtığı beceriklilik sınırsızdır. Özel bir "Ben"in uzun süre yaşamayı sağlamak için bulduğu kavramlar oldukça yaygındır; esasında geçici olmakla beraber burada ölümsüzlüğün güvencesini de görmek mümkündür.

Fizikî ve zihinsel yeniden doğuşların ya da tekrardoğuşuıı yol açtığı sebep ve sonuç dizisi, bizi daha önce de belirttiğimiz bir soruya yöneltir; Çift veya tulpa elle tutulur, gözle görülür bir iş gerçekleştirebilir mi?

Bazılarının, inançlarını destekler ve doğrular görünen kimi belirgin işlere dayanarak ikna olduklarını gördük.

TULPA NEDİR?

Tulpa sihirli bir varlıktır. Gizli bilimler konusunda deneyimli kimseler düşüncelerinin konsantrasyonunun gücüyle, arzu ve tahayyül etlikleri işleri gerçekleştirebilen insan ya da hayvan biçiminde tulpalar yansıtan kişiler olarak bilinir.

Gelenek ve efsanelerde, normal kişiler gibi hareket eden tulpalara rastlanır. Onlar, adam öldürmek, bir tarlayı ekip biçmek, bir kızla evlenmek v.s gibi eylemleri gerçekleştirme özelliğine sahiptirler.

Sihirli işleri yapabilen tulpalar da vardır.. Hiç bir şey onlar için engel değildir. Havaya yükselerek anında dağların üzerinden atlarlar, duvarın arasından geçebilirler, hiç bir iz bırakmadan görünür veya kaybolabilirler.

Tulpalar, sadece Lamalar'ın kimliklerinde değil, aziz ve kahraman gibi tarihî kişilerin kimliklerinde de ortaya çıkarlar. Örnek olarak, Tibet'in en başarılı krallarından biri olan Sıong bstan Gampo gösterilebilir, şimdi onun hayatından bir bölüm anlatacağım: Sıong bstan Ganıpo, Tibet'in refahı için onu koruyacak bir tanrı heykeli yaratmanın iyi olacağını düşünmüştü. Okyanusun kıyısındaki Seylan Adası'nda böyle bir heykelin var olduğu, ona mucizevî bir şekilde bildirilmişti. Tehenrezigs (sanskritçe asıl adı Avalokiteshwara) bu heykelin bir örneğiydi. Hiç bir insan eli onu yaratmamıştır, o, kendi kendine ortaya çıkmıştır. (Kendi kendine var olma konusu Tibet'te oldukça yaygındır.) Fillerin yatmaya alışkın oldukları bir yerde. Vişnu heykelinin arkasında, basit bir terlikçi idi.

Kral, kendi başına uzun bir yolculuğa ve uzun araştırmalara giremeyeceğini, bir tulpanın, yolunun üzerine çıkacak engelleri aşmak için ondan veya başka birinden daha becerikli olduğunu anladı.

Kralın bıı düşüncesinin gücü, burnunun üstünde, kaşlarının birleştiği yerde bir adam yarattı. Bu büyülü kişi, bir Budist keşişi görünümündeydi. (13. y.y.'dan sonra Tibetli Yogalar'ın yöntemiyle düşüncenin konsantrasyonu sonunda, beni ziyaret edenlerden birinin gördüğü, görüntüsel bir adam yaratmayı başarmıştım,) Adının Akaıamatişila olduğu ve uzun zaman çok aktif bir hayat sürdüğü,Tibetli tarihçiler tarafından anlatılmıştır. (Serüvenlerinin özetini çevirim olan "Yayınlanmış Tibet Metinler i"nde bulabilirsiniz)

Akaramatişila'ntn Srong bstan Gampo'ya istediği statüvü sağladığını ve daha başka işler de başardığını söylemek gereksizdir. Sonra görevi bitince kral, onu var eden enerjiyi geri çekti, tulpa dağıldı, yoğunluğu azaldı ve onu yaratan fizikî kaynağa gerii dönerek, kralın kaşlarının arasına girip kayboldu.

Bu örnekle de görüldüğü gibi, Tibetliler, tulpaların, gerçek kişilerin yapağı işleri yapabildiğine ve aynı sonuçların alındığına inanırlar. Burada gerçek kelimesini, başka uygun bir karşılığını bulamadığım için, kullandığımı belirtmek isterim.

Tibetli düşünürlere göre, gerçekliğin değişik biçim ve dereceleri vardır. Düşüncenin eseriolan bir tulpa. kendi özel gerçeklik türüne sahiptir.

Faaliyetinin etkilerinin, kendisine eşit veya rüyada gördüğümüz nesne ve kişilere yakın bir gerçeklik derecesine sahip olabildiği anlatılmıştır.

Bunlar, bizde rüyada gördüğümüz sahneleri uyanıkken de gördüğümüz zaman hissettiğimiz duygulara benzer duygulara neden o- lurlar. Bu duygular uyandıktan sonra da devam eder ve Tibetliler bu durumda, rüyayı gören kişinin sopayla dövüleceğim ve ertesi gün bunların acısını çekeceğini belirtmekten geri kalmazlar.

Bize, tulpaiarın yaptıkları işlerin etkilerinin oldukça uzun sürdüğünü, hemen hemen normal birinin yaptıklarına eşit olduğunu söylerler.

Bir tulpaıın gerçeklik deîecesi ne olursa olsun, bir düşünceden yaratıldığı ve düşünce yok olunca, onun da yok olacağı kesindir. Tulpa Akaramatişila'nın, kralın onun yardımlarına ihtiyacı kalmayınca, tekrar yok olduğunu gördüm.

Bu devamlı böyle midir?

Çift ve daha sonra tulpa, bağlı oldukları kişiden ayrı bir kişilik kazanmak eğilimindedir. O zaman, bizdeki sonsuzluk tutkusunun aynısı, ilkel hâldeki şuurda uyanacak ve tulpa ile onu yaratan kişi arasında savaş çıkacaktır.

Bu savaş hayalî olabilir ama bildiğim kadarıyla, çiftin, birleştiği maddesel vücudu öldürdüğünü kanıtlayan hiç bir örnek yoktur. Zaten Tibet'te onu yaratan kişiyi öldüren tulpaiarın öyküleri anlatılmaz.

Onları yapanları yok eden robotlarla ilgili benzer öyküler,tüm dünya ülkelerinde vardır ama Tibet'te psişik plânda yapılan savaşları anlatan öyküler özellikle çok korkunçtur. Çünkü maddesel öge çıkartılmıştır. Doğrucu karakterleriyle dikkatimizi çekerler.

Bu konuda bir Khnmslı Geşe'nin (Geşe Manastır üniversitesinden edebiyat veya felsefe dalında diploma almış bir kişidir. Khams, Tibet'in kuzey batısında bir bölgedir.) anlattığı bir görüşü açıklayacağım:

"Bu tulpalarm her zaman fantastik varlıklar olarak görünmeleri gerekmez. Evet onlardan bazıları, düşüncelerin gücü ile yaratılmışlar ve olağanüstü işler başarmışlardır ama başka türlü olanlar da oldukça fazladır. Her gün yanyana yürüdüğümüz insanlardan ayırt edilemezler. Bununla birlikte, çoğu zaman, onlar yabancı güçlerin canlandırdığı robotlar da değildir. Onların durumu, Tibetliler'in nakil (povva) töreni boyunca kendi bedenini kaybetmiş bir namşes tarafından zihni boşaltılmış, fizikî biçimi doldurulmuş dedikleri kişilerin durumunu hatırlatır."

Bıı Geşe'nin yaptığı açıklama, düşüncenin iletilmesi fikrine uygundur. Kısmen ya da tamamıyla, tulpa hâline gelmiş kişi, bir konuşmayı dinleyerek, bir kitabı okuyarak veya bir görüşme sırasında .yabancı bir düşünceyi özümlemiştir. Çoğunlukla bu yerleşme şuursuzca olmuştur; düşüncelerin ve yapmacıklı işlerin davranışını yönettiği hâlde **"tamamıyla hür ve bü**

işi seve seve yapan" biri olarak kabul edilir. Dünyanın sadece bu türden tulpalarla dolu olduğunu söylemek gerekir mi? İçimizden hiç biri, kendi kendine var olmamıştır. Fizikî ve zihinsel olarak önceki nedenlerin sonuçlarıyız, Eğilimleri ve yabancı düşünceleri temsil ediyoruz; Bu.tulpayı meydana getiren şeydir.

İşte yeniden sonsuzluk ve ölümsüzlük konusuna değiniyor ve tekrar ediyoruz ki bu gün "Ben" diye adlandırdığımız grubu oluşturan öğelerden hiç biri yok olmayacaktır. Onlar, geçici veya bu gün var olan bu "Ben"i oluşturmak için kabul edilmeden çok önce de var idiler. Tibetli hocalar öğrencilerini, sürüp giden hayatlarının bu tablosunu görmeleri için zorlarlar.

Tibetliler, tulpalarm belki de çiftleyin, elle tutulur işler yapmaya muktedir olduklarına inanırlar, sorumluluk konusu da onun ardısıra gelmektedir.

"Sorumluluk" kelimesi bir açıklama gerektirir. Halktan bir Tibetli veya bir Hintli'nin inanışıyla, aydınların bu konudaki inancını birbirinden ayırmak gerekir.

Halktan kişilerde sorumluluk, ceza ve ödül fikrini çağrıştırır. Diğerlerinde ise, zihinsel veya maddesel bir işin sorumlusu, düşüncesinin veya yaptığı maddesel işin harekete geçirdiği nedenim etkilerine maruz kalacaktır. Bu birçok ön nedenlerin sonuçlarıdır.

Aydınlar hariç, hiç bir Tibetli, insanın, düşüncesinin yarattığı ve tasarılarım gerçekleştirmek için kullandığı fulpanın yaptığı işlerden sorumlu olduğu konusunda hiç bir şüphe duymazlar.

Öte yandan, çift, kişiyi tamamlayan bir parçadır, yani o "kendisi"dir. Çiftin yaptığı işi kentlisi yapmıştır, sorumluluk da kendisine aittir.

Bu gerçekten her zaman böyle midir? Onları yaratan ya da birleştikleri kişilere bağlı olan çiftler ve özellikle tulpalar hakkında ne söylediğini hatırlayalım. Ayrı bir kişiliğe sahip olma eğilimlerini ve onu nasıl başardıklarını hatırlayalım.

O zamandan beri, sorumluluk konusu daha karmaşık hâle gelmiştir. Parçası olduğu kişinin kontrolünden kısmen kurtulmuş ve kendi başına ondan uzakta dolaşır hâle gelmiş bir çift konusu olduğu zaman durum nasıldır? Bu konu, bilgili Lamalar arasında tartışmalara yol açmıştır.

Daha önce konuşulmuş konuların arasında rüya ile ilgiji bir konu oldukça önemlidir. Tibetliler bunların uyku sırasındaki pasif durumumuzun serbest bıraktığı çiftin dolaşmasına bağlı olduğunu zannederler.

Tibetli rahiplerin durumunu düzenleyen, Gulougspas mezhebinin kurucusu Tsong Khapa (Tsong Khapa 1356'da Tibet'in kuzeyinde Amdo'da doğmuştur.) rüyada yaptığımız işlerin,

moral açısından uyanık hâldeyken yaptığımız işlerle aynı sonuçlan doğurduklarını söylemekten çekinmez.

Diğerleri konuya değişik açıdan bakarlar.

Onlara göre, yaptığımız işler ne bizi suçlu hâle sokar, ne de bizi yüceltir. Onlar her zamanki eğilimlerimizi, isteklerimizi, rüya esnasında düşüncelerimizi gösterirler ve çoğu zaman, varlığımızın geçici birleşmesini, "Ben"imizin içeriğini yansıtırlar. Rüyalarımızı incelemek bizim için eğiticidir, kendimizi tanımayı öğreniriz.

Rüyalarımızda yaptığımız işler, ortaya çıkan duygularımız ne hâle gelirler? Sonuçları yok mudur?

Herhangi bir var oluş konusunda gözüken, meydana çıkan hiç bir şey ne silinebilir ne de yok edilebilir. Her şey devamlı hâlden hâle geçer, hiç bir şey devamlı değildir ve aynı zamanda hiç bir şey yok edilemez. Rüyada gördüğümüz sahneler, orada rastladığımız kişiler, bizi meydana getiren ve varın yeni bir kişiyi meydana getirecek olan nedenlere bağlı olarak yaptığımız işler, kendimizin bir parçasıdır.

"Sorumlu" olmak, "Sebep" olmak demektir. Ölümsüz yeniden doğuşlar serisinde bir yeniden doğuş olmak demektir.

Sh: 69-74

YOGA

Yoga, "uyarlamalar"ın rekorunu elinde bılundurmaktadır. Onun adı altında, çok değişik teoriler ve öğretiler hazırlanmıştır. Bunlar kimi zaman, gerçek Yoga'nın belirtilen amacına ters düşmektedir.

Kurucusu Patânjâli'nin fikrinde Yoga, zihnin sürekli değişmesini sona erdirmekten ibarettir.

"Yoga, zihnin kararsızlığını yok etmek ve onun değişmesini engellemektir." "Citta vritti nirodha" Patânjâli'nin öğretisini açıkladığı baş yapıt bu sözlerle başlar:

Yoga, "birlik" demektir. Yoga'ya göre "birleşme", tamamıyla, Upanişadlar'da anlatılan, Hintli Bilgeler'in eğitimlerine borçlu olduğumuz, Vedanta'yı hedefler.

(Hint düşüncesinin temelindeki kavram panteizmdir. Burada bireysel ölümsüzlük sorun değildir, sorun olan Atman – Varlık'ın anlaşılamayan sonsuzluğundaki ebediyettir. Bu ebediyette biz Bizizdir.)

Bu görüşün, yaşayan sonsuz "Benler"in sürekliliklerinin sağlanması arzusuyla dolu zihinleri hiç de tatmin edemediğini gördük. Jiva'nın "mesken değişimi" sistemiyle söz verilmiş olan

tekrardoğuş, birbirini izleyen hayatların arasındaki uzaklıklar, bu aralıklar boyunca devam eden "Benler" in kaderlerinin sırrı ve son olarak geçmişte karıştığı olayları bu günkü "Benleri"ne bağlama olanağından Jivalar'ı yoksun bırakan, hafıza kaybı yüzünden tatmin edici görünmemektedir.

Yoga'nın bir dalı olan Hatha Yoga, ölümsüzlüğe ulaşmak isteyenlere, birkaç yöntem önerir gibi görünmektedir. Doğruyu söylemek gerekirse Hatha Yoga ile ilgili kitaplar bundan başka bir şeyle ilgilenmezler ve organizmanın hayatî merkezlerinin temizlenmesi için salık verilen uygulamalar terkediîerek nefes alma tekniğiyle, zihnin sürekliliğini sağlama konusunu gözden kaçırmışlardır.

Swâtmaram Swami'nin yazdığı Hatha Yoga Pradipika adlı e- sere eklenmiş bir yorumda denir ki: Hatha iki heceden meydana gelmiş bir isim olarak kabul edilir. Ha, ayı tha da güneşi belirtir. (Çin felsefesinin Yin ve Yang fikrini burada tekrar buluyoruz.) Bunlar sağ ve sol burun deliklerinden geçen havaya tekabül ederler. Temel ilkenin değişmesini sınırlama amacındaki, nefes almayı kontrol altına almaya Hatha Yoga adı verilir.

"Hatha Yoga'yı sadece tehlikeli bir jimnastik olarak kabul etinek yanlıştır, zira kendi egzersizlerini sınırlayan bir uygulama, sağlıklı ve uzun bir yaşama sahip olmak için yararlı olmaktadır. Hatha Yoga, fiziksel ve zihinsel hastalıklardan kurtulma gücünü de yanında taşır. Bu düzenli uygulamanın; kalp, akciğer ve kan dolaşımı üzerinde olumlu etkisi vardır. Sürekli olarak ölümü geciktirme gücünü verir. Kimi kez bu yetenek, doğa kanunlarını bozan sonuçlarının olduğunu bilen gerçek Yogiler tarafından denenmiştir."

Hatha Yogi'nin psişik ve spiritüel çalışma sisteminde, nefes alma çalışmasının önemli bir yeri vardır. Bu uygulamaların verimliliğini belirten kaynakça olarak, uygulamaları öğreten Hocalar, aşağıdaki metni örnek olarak gösterirler:

"Brahman ve tanrılar, kendilerini prânayâmaya verirler ve ölümün baskısından kurtulmuşlardır, biz de bu uygulamayı kabul etmek zorundayız."

Prânayâma nefes almayı, nefes vermeyi ve mümkün olduğu kadar nefes tutmayı (kumbaka) öneren solunumla ilgili bir jimnastiğe verilen addır. Hangi dinî mezhebe bağlı olurlarsa olsunlar, birçok Hintli, her gün bu jimnastiği yapar. Bekledikleri etkiler oldukça değişiktir ama fizikî karakter olarak kimileri, nefes tutmanın, zihnin konsantrasyonuna, kendinden geçmiş, samâdhislere götüren veya onlara büyülü güç veren, spiritüel ve zihinsel sonuçlar doğurduğunu zanneder.

Onlara göre, onları üst merkeze çıkaran hayatî nefes, vücudun tüm mistik atardamarlarına girmeye zorlayan, soluk kesilmesinin neden olduğu **"yoğun ahiret mutluluğu"** durumu, kendi

kendini öldürme yolu olarak görülmüştür. Kafatasının en üstüne yerleştirilmiş **"yüz bin taç yapraklı Lotüs çiçeği"** Hindistan'ın tüm kültür fizik sistemlerinde ortaya çıkar.

Bununla birlikte, bir üst merkeze ulaşmadan önce, nefesin üç mistik atardamar yoluyla tüm vücudu dolaşması ve çeşitli hayatî merkezlere dokunması gerekir. Burada Taoistler'in uygulamasına benzer bir uygulama görüyoruz. Ama Hatha Yoga'da havayı emerek ve onu "yiyerek" yani vücuttaki yolculuğu boyunca özümseyerek vücudu beslemek söz konusu değildir. Hatha Yoga, bu hava dolaşımını, nadisleri (özellikle mistik anatominin üç ana atardamarında, ouma, roma, kyangma'da hayatî enerjinin yaptığı dolaşım), hayatî enerjinin serbestçe dolaşmasını engelleyen pislikten temizleme olarak görür. Bu temizleme zihin üzerinde etki yapacak ve spiritüel aydınlanmaya ulaşmak için hazırlayacaktır.

Nefes alma jimnastiğine, Hatha Yoga'da ne kadar büyük önem verilirse verilsin, o, sadece bu Okul'un yetiştirdiği hocalar tarafından bulunmuş çok sayıda egzersizden ibarettir. Konumuz olan ölümsüzlükle ilgisi olmadığı için, bu egzersizlerin çoğuyla ilgilenmeyeceğiz. Ben sadece, tuhaf yöntemlerle olsa da, kişisel Ölümsüzlük araştırmalarına inatla devam edildiğini belirtmekle yetineceğim. Bunlara örnek olarak, dilin uzaması gösterilebilir:

Dile bağlı ipi, aşamalı olarak, dilin damağın en üst kısmına ve akciğerlere hava geçirmeye yarayan kanal ağzını kapayacak şekilde dönene ve tamamıyla serbest kalıncaya kadar, kesmek gerekir. Diğer taraftan, uzamış dil, iki kirpik arasındaki noktaya ve aynı zamanda gözlere dokunmalıdır.

Bu jimnastiğin tatmin edici sonucuna ulaşmak için, altı ay süreyle her gün, bu egzersizin yapılması gerektiği söylenir. Bu egzersizi mükemmel bir şekilde yapan, yani dili sadece yarım dakika tutan aynı zamanda nefes almayan bir yogi, hastalıklardan, yaşlanmaktan, hatta ölümden bile korunur. Bu egzersizin diğer bir sonucu da aşağıda belirtilmiştir:

MASTURBASYON YAPMANIN ZARARI

"Yogi soluk borusunun ağzını tıkadığı zaman, genç ve şehvetli bir kadın onu kolları arasında sıkı sıkıya sarsa bile menisi akmaz."

Meniyi akıtmamanın soluk tutma gibi, hayatı uzatan ve hatta, ölümsüzlüğe götüren yöntemlerden olduğunu belirtelim.

MENİ KAYBETMEYLE, NEFES KAYBETMENİN ARASINDA HİÇ BİR FARK YOKTUR. BU AKAN SIVI İNSANIN HAYATÎ CEVHERİDİR. Hatha Yoga'yı öğreten hocalara göre, uzun yaşamak isteyen bir kişi, her ikisini de sakınmalıdır. Bu durumda, cinsî birleşmeyle ilgili çeşitli uygulamaların, karışık sistemi hazırlanmıştır.

Hatha Yoga, karnın altında bulunan, aşağı hayatî merkezde kıvrılmış yılana benzeyen, uyuklayan enerjiye (shakti) dikkat etmeyi unutmaz. Bu enerjiyi harekete geçirmek için çok

çeşitli yöntemler kullanılır. Çöreklenmiş **"Yılanı çözmek"** ve onu damarlar aracılığıyla, hedeflenen amaca, yani kafatasının en üst merkezine, tırmanmaya zorlamalıdır.

Hatha Yoga, kitaplarında belirtilen tuhaf tariflerin harfi harfine yerine getirilmesi salık verilmez, onların birçoğu, sadece bilgili kişilerin anlayabileceği sembolik ve hayalî terimlerle yazılmıştır.

Basit uygulamalar arasında:

Barsakları karında dolaşacak şekilde hareket ettirmek,

Ayaklar dik, eller kalçaya dayanmış olarak, vücudu havaya kaldırmak, sayılabilir. Bu egzersizleri, süreyi her gün biraz daha uzatarak yapmakla ölümü yenebilirsiniz.

Hatha Yoga üstatları, ölümsüz hâle gelmek ve ölüm anını uzatmak amacıyla yaptıkları bu uygulamalardan, tartışmaya açık olanları yapmamaları için uyarırlar. Onları **"spiritüel sağlık"** için oldukça tehlikeli olarak değerlendirirler. Zira onlar Karma Yasası'na karşı gelirler.

Sonuç olarak, tam olarak bilinmeyen çok eski çağlarda, Yogiler'iıı oldukça uzun bir süre yaşadıkları söylenmişse de, bu gün durumu Çinli ölümsüzlerin durumuna benzeyen, yaşayan ünlü birine rastlamak mümkün değildir.

Nefes almayla ilgili uygulamalar ve Yoga ile ilgili söylenenlere ek olarak, aşağıda minnet duyduğum çağdaş Hintli bilgelere ait iki alıntı sunuyorum. Birçok spiritüel üstat milyarlarca yıllık çabaları sonucunda, "esas ışık" a ulaşmayı hedefleyen beş yol belirlemişlerdir: Sankya, Yoga, Pasupatam, Pancharâtram ve Smritimatam. Bu beş okulun yazarları Yoga'nın önemini bilirler.

Kumbaka'ya, nefesi tamamıyla tutmaya, nefes alma (prâne-yâma) aracılığıyla erişilir ve Kumbaka aracılığıyla da, Laya'ya yani kendi kimliğini kaybederek, Yüce Temel İlke'ye karışan bir şuur, durumuna varır.

Yoga okulunun diğer yazarlarının yaşadığı dönemi bilmek hemen hemen imkânsızdır ama kişisel tecrübelere dayanarak, Laya durumuna erişme gücünün bir olgu olduğuna inanılır.

Çok eski zamanlardan bu yana gelişmiş, nefes tutma yeteneği, dinî disiplinin çeşitli alnaçlarına ulaşmaya yarayan araç olarak kullanılmıştır. Bu amaçların en önemlisi, psikofizik bağların çözülmesidir.

Nefes tutma yeteneği insanı, aşamalı olarak, amacı olan samâdhi (zilinin tam konsantrasyonu) durumuna ulaştırır.

Taoistlerde onun,kozmik değerin biçim değiştirme ve üretimiyle ilgili kozmik bir anlamı vardır. Yani kozmik enerji kaybı ve sonunda ölümsüzlüğe eriştiren psişik gücün yüksek derecelerine u- laşmada serbest olma.

Bu anlamdaki nefesin, nefesi tutmanın, fizyolojik fonksiyonuna sıkı sıkıya benzemesi gerekmez. Nefes, "Yüce Gerçek", "İçsel Hareket", "Yaratıcı Güç"tür.

Küçük bir ölüm nefesini kullanarak, gerekli düzeye erişilebilir ve bizde kusurlu olan şeyle, temiz ve ölümsüz olan şey değiştirilebilir.

Tüm bu egzersizleri, yetenekli ve ihtiyatlı bir rehber gözetiminde yapmak gerekir. Bu uygulamalar, iki itici güç; Vâyu ve Agni **(rüzgâr ve ateş)** ile ilgilidirler ve eğer her ikisi de eşit düzeyde olmazsa, başarısızlıktan daha kötü sonuçlar doğurabilirler.

Agni yakabilir hatta kül edebilir. Vâyu, öldürür ve sürükler a- ma neyi, nereye, hangi amaca doğru? Besleyen, tatmin eden, gerçekleştiren Soma (Kutsal törenler sırasında tanrılara sunulan içki, ayrıca tanrıların evlerinde de bü içkiden bulunur.) neredeydir?

Nükleer bilim ve uygulamalar, şu anda benzer bir soruyu karşısında bulur. (Tantrik Yoga uzmanı Swani Pratyagatmananda'nın notlarının birinden kısaltılmıştır.)

Sh:89-94

SONUÇ

Kendimi, ölümsüzlük ve ona ulaşmaya yarayan yöntemler hakkında, fikir yürütecek nitelikte bulmuyorum. Burada sadece, tümüyle farklı ortamlarda yaşayan, değişik kültür ve soydan gelen kişilerin bana anlattıkları iki görüşü belirtmekle yetineceğim.

Bunlardan ilki, kendi iç dünyasına dalmış Tibetli bir keşişe ait; benimle, bir dağ kıvrımında, barınak olarak kullanması için basitçe düzeltilmiş bir mağarada konuştu. Diğeri ise, bir Amerikan Üniversitesi'nde öğrenim görmüş, bilgili bir Hintli idi.

Birincisi bana, Tekrar döğuşlara veya geçmiş hayatlarında muhafaza ettikleri hatıralara dayanarak, hayatlarını uzatmak isteyenler yanlış yoldadırlar. Onlar "Ben'in mütecanis bir blok olduğuna inanıyorlar. Oysa Budizm'in öğrettiği gibi, o, bir katışmaçtır (Katışmaç: Muhtelif maddelerden oluşmuş homojen olmayan yığın (agregak). Fizikî ve zihinsel beş katışmaç; **vücut, duyular, algılamalar, zihinsel yapılar,(fikirler, istekler) ile şuur ve bilgidir.)** ve bu grubu oluşturan elemanların her biri geçicidir, birçok nedene bağlıdır. (Zaman ve mekânda yakın ve uzak nedenler)

Ben, Tsong Khapa'nın, Kral Srong bstan Gampo'nun veya herhangi birinin tekrardoğuşuyum demek çok yanlıştır. Bununla birlikte,Tsong Khapa,Srong bstan Gampo veya başka birinin adı altında yaşamış olan gruplar, bizim gibi, duygular, algılamalar ve şuurlardan oluşmuştur. (Budizm'de şuur, zihinsel veya fizikî bir obje'yi anlamak, melekesinin ifadesidir. Yani "Ben"in cevherine giden şuurlanma demektir. Grubumuzun geçici unsurları, seleflerine, hissedilen izlenimleri ve etkilerini nakletmeye muktedir olarak fiziksel ve zihinsel değişimler meydana getirebilirler. Bazen bilinen, bazen bilinmeyen zihinsel ve fiziksel hatıralar vardır ki onların farkında bile değilizdir ama onları duru- görü şuuru seviyesine çekmemiz mümkündür. Katılım ve asla çekim bir hatıra türüdür)

Bu elemanların faaliyeti, diğer fizikî ve zihinsel faaliyet gibi, güçler (enerjiler) doğururlar. Bunlar yayılırlar, uygun durumlara ve alıcı gruplara (bireylere) rastladıkları zaman, bu gruplara katılırlar, tekrardoğuşa uğrarlar ve yaşamaya devam ederler. Ben Tsong veya ben Kral Srong Bstan Gampo'ydum denmemeli, ama düşünülmelidir ki bir algılama, böyle bir duygu, şimdi hissettiğim böyle bir şuurlanma, bu kişilerden biri ya da bir başkası tarafından bana geçmiş olabilir. Şimdi onlar varlıklarının devamı "Ben" diye adlandırdığı grup aracılığıyla tezahür ediyor. Zaten sadece seleflerimiz tarafından bize devredilen şeyler söz konusu değildir. Algılamalar, duyular, şuurlar – bilgiler, dünya etrafında yolculuk ederler, kimsenin özel malı değildirler. (109)

Daha önce hiç bir şekilde ilişkilerinin olmadığı yerlere ve durumları daha önce gördüklerini söyleyenlerin sorununa, "dejavü"ye değineceğim. Batı'da sık sık, herhangi bir yerde ve durumda daha önce bulunduğunu söyleyen kişinin, aslında daha öjnceden şuuraltına yerleşmiş konuşmaları ve imajları hatırladığı söylenir. Konuştuğum kişi bunun böyle olduğunu söyledi ama bu yerde ve bu durumda bulunmuş olmanın "şuuru" daha önce vardı,

kimileri tarafından hissedildi. **Bu şuur, onu önceden hisseden kişiye göçüp tekrar doğabilir ve az çok belirgin hatıralar şeklinde ortaya çıkabilir.**

Daha önce var olan şey, kalır (kalıcıdır). Amerika'da yaptığı eğitime güvenerek, Hintli aydının bana verdiği, oldukça yaygın, açıklamaları aşağıda özetliyorum:

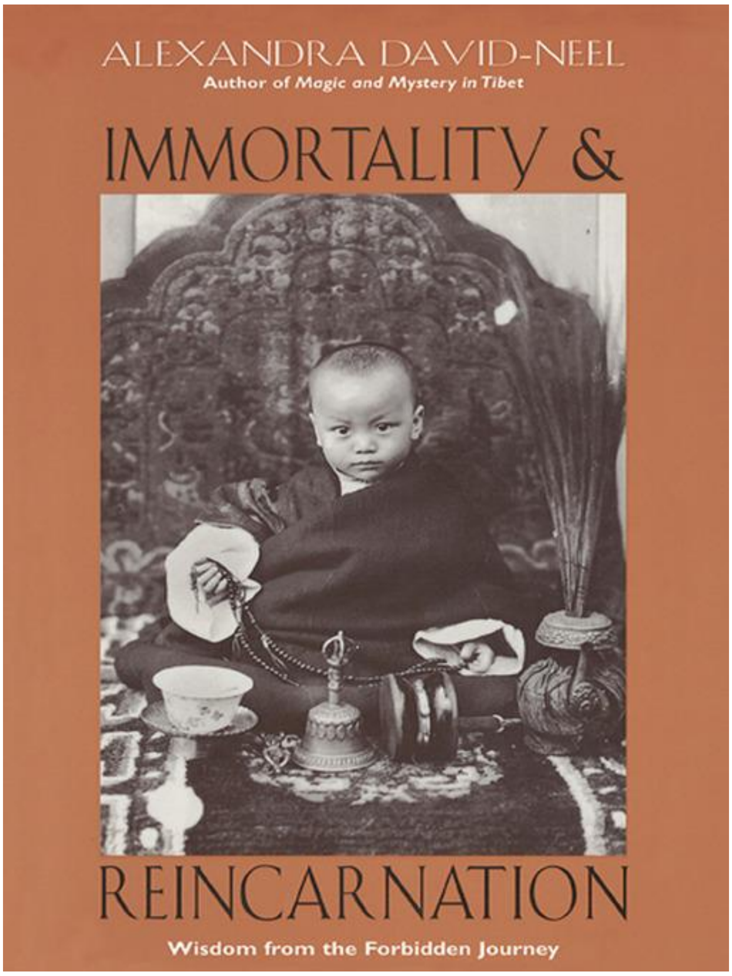
"Canlı" ile cansız madde arasındaki son sınırını ayırt etmek oldukça güçtür. Canlı olmayan maddede ayrılmış ilk "Canlı"nın orijini hakkında henüz bir şey bilmiyoruz.

Budha!:Evveli olmayan malum varlıkların menşeidir, demiştir Bununla birlikte, kesinlikle var dediğimiz şey, değişik ve yeni eylemlerdir, milyonlarca yıl boyunca, varlıkların faaliyetlerini oluştururlar. Atalarımızdan bize geçen ve bizde ikâmet eden etkin güçler orada tekrardoğuşa uğramışlardır. Şüphesiz, bilimsel verilerde inancımıza sağlam bir destek bulduğumuz hâlde, bu uzun tekrârdoğuşlar dizisini, sürekli olarak artıranlayız. Bununla birlikte, bizden sonrakilerde yaşayarak, sınırsız belki de sonsuz bir süreklilik sağlayan, şimdiki Şen'imizi oluşturan, meditasyon, içe bakış aracılığıyla ayırdedilebilen ve aktif içgüdüler, düşünceler ve görüşler biçiminde, bizde birçok kişilik bulunmaktadır.

"Var olan şey, var olmaya devam eder"

Kaynak: Alexandra David Neel, Çin, Tibet ve Hint Öğretilerine Göre ÖLÜMSÜZLÜK ve TEKRARDOGUŞ, Kitabın Orijinal İsmi: İmmortalite et Reincarnation, Türkçesi: Mehmet KUNDAKÇIOĞLU, Ruh ve Madde Yayınları, 1987, İstanbul

https://youtu.be/LAbix8hg0-Y

https://piran.wordpress.com/tag/lama-angden/

http://sikkimandbeyond.blogspot.com.tr/2010/11/sidkeong-tulku-and-ani-alexandra-david.html

[slideshare id=56582375&doc=nemnttmqaacvmmlalvbj-signature-f777fb86d5c258be33599a74227bdbbb156959ca62555690d918fa1469760a3e-poli-151231200147&type=d]

GÜNDE BİR ORGAZM, PROSTAT KANSERİ RİSKİNİ AZALTIYOR

ABD'de Harvard Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma, her gün bir orgazmın prostat kanserine yakalanma risikini yaklaşık dörtte bir oranında azalttığına işaret ediyor.

Daily Telegraph gazetesinin haberine göre, orgazm ayrıca bağışlık sistemini güçlendiriyor, uykuyu iyileştiriyor ve hatta erkekleri kalp hastalıklarına karşı koruyor.

Harvard Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin Brigham and Women Hospital ile birlikte gerçekleştirdiği araştırma, ayda 21 kez orgazm olanların prostat kanserine yakalanma riskinin yüzde 22 daha az olduğunu ortaya koydu.

Uzmanlara göre, orgazmın cinsel ilişki yoluyla olması gerekmiyor. Mastürbasyon da aynı faydaları sağlıyor.

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151230_orgazm_kanser

OLMASAYDI, OLACAK İŞLERDEN

Bir rüya

Sokaklardan yeşil elmalar
Dere gibi akıyorken.
Ağaçların dalları
Yeşilin her tonunda
elmalarla kırılıyordu.
Canında çok çekiyor
elmalardan yemek
muhtarı verse de onu
İyi ki bir tane
Yemedin

Betül M.G

PARAPSİKOLOJİ NEDİR?

HZL: M. Kerem DOKSAT

Bilimde “para” ön-takısı “zıddı” veya “komşusu” anlamına gelir.

Ruhsal yâni zihinsel süreçlerin arızalı yahut sağlıklı işleyişlerini inceleyen bilim dalına “psikoloji” denir malûmunuz.

Buna "para" eklenince de, klasik disiplinlerin ilgilenmekten neredeyse korktuğu fenomenleri inceleyen bir bilim dalıyla karşılaşırız.

Başka makalelerde de belirttiğim gibi, bu ana başlık altında mütalâa edilen pek çok disiplin akla geliyor hemencecik:

-Deneysel Psikoloji (Vundt)

-Gözlemcilik (Descartes)

İçe bakışçılık (instrospection)

Dıştan bakışçılık

-Analitik Psikoloji (Freud)

-Derinlikler Psikolojisi (Jung)

-Dinamik Psikoloji (Adler),

-Sosyal Psikoloji,

-Endüstriyel Psikoloji,

İstihdamcılık.

İnovasyon vs.

-Klinik Psikoloji

Psikometri

Psikoterapistlik vs.

-Uygulamalı Psikoloji

Psikolojinin ve psikiyatrinin pek çok ortak konusu ve sahası vardır:

-Gelişimsel Psikoloji

İlk canlılar

Bitkiler

Mantarlar

Hayvanlar ve ötesi…

-Varoluşçu Psikoloji

Spiritüalistler

Klasikler

Yeniler

Hristiyanlar

Neo-Platoncular vs.

-Bilişsel / Davranışçı Okullar

Bilişsel

Davranışçı

Karma (mikst) vs.

-Hipnoz

Klasik

Analitik

BDT destekli

Gevşeme

Basit

Progresif

Autogenic Training vs.

Guided Imagery (yönlendirilmiş hayal kurma)

Sistematik Duyarsızlaştırma

Maruziyet

in vivo veya yalancı in vivo

in vitro vs.

-Kandırmacalar

Falcılık, Medyumlar, NLP, Feng Shui vs.

Şifa Tâcirleri: TAROT, Astrolojik ve kuantolojik vs.

***

METAPSİKOLOJİ ve METAPSİKİYATRİ

Bütün bilimsel disiplinlerin, içinden çıkamadıkları hâlleri (states), durumları (conditions) ve vaziyetleri (situations) izah edebilmek için sığındıkları bir No Maen's Land veya Âraf vardır.

Burada tamamen **Hermeneütik (Yorumsama)** konuşur ve herkes kendi dünya görüşüne göre tefsirler geliştirir.

İşte, bu **Puslu Mantığın ve Belirsizlik İlkesinin rehber olduğu**, uçuşun -bilimsel esaslardan olabildiğince kopmamak ön şartı ile- nispeten serbest addedildiği **Alacakaranlık Kuşağını** araştıran disipline de, kısaca, **Parapsikoloji** denir. Zımnen de **Parapsikiyatriyi** ihtiva veya teşmil eder (içerir ve kuşatır).

İLGİLENİLEN KONULAR

Bâzı cisimleri, bâzı insanlar uzaktan etkileyebilmekte, hareket dahi ettirebilmektedir: **Telekinezi**. Bunlar en küçüğünden, koca dağlara, denizlere kadar her şey olabilir: Çatallar bükülür; Musa da kalkıp Kızıldeniz'i ikiye böler, kavmini oradan yürütür...

Durugörü (clairvoyance), canlı ve cansız nesnelerin ve olayların beş duyunun yardımı olmadan algılanmasına ve idrak edilmesine verilen isimdir.

Durugörü, kişide objektif veya sübjektif vizyonlar veya imaj duyumları tarzında belirebilir.

Durugörü fenomenine hipnozda, doğal uykuda, uyku-uyanıklık arasında (Hipnagojik ve Hipnopompik Hallüsinasyonlar), izolman, vecd, trans gibi "Değişik Şuur Hâlleri (Altered States of Consciousness)" adı altında incelenen degajman hâllerinde daha sık rastlanır.

Durugörü fenomeni ve yetenekleri, metapsişikçiler ve parapsikologlarca çeşitli sınıflara ayrılarak incelenir.

Metapsişikçiler durugörü yeteneklerini başlıca şu sınıflara ayırırlar:

Gizligörü (lüsidite): Gözler kapalıyken çevreyi görebilme.

Kritoskopi: Saydam olmayan cisimlerin ardını görebilme

Alteroskopi (alloskopi): Kişinin başkalarının bedenlerindeki iç organları, bunların işleyişlerini, auraları görebilmesi ve bu sayede bedensel rahatsızlıkları saptayabilmesi. Bu yetenek kişinin kendi bedeni için söz konusu olduğunda yeteneğe otoskopi (hautoskopi) adı verilir.

Teleoptik: Kişinin beş duyusuyla algılayamayacağı uzaklıktaki veya kapalı bir ortamdaki olay, nesne ve canlıları algılayabilmesi. Bu yeteneğin bir çeşidine coğrafi yâhut gezici durugörü (remote viewing) adı verilir. Gezici durugörü medyumları içinde en ünlüsü olan ABD'li Ingo Swann'ın bu yeteneğini kullanabilmesi için kendisine yerkürenin herhangi bir yerinin enlem ve boylam koordinatlarının kendisine verilmesi yeterliydi. ABD'nin Soğuk Savaş döneminde, SSCB'ne karşı Swann'ın bu paranormal yeteneğinden yararlanmış olduğu ileri sürülür.

Zamansal durugörü (prekognitif ve postkognitif durugörü): Yeteneğin geçmiş veya gelecekteki olayları algılamaya yönelik olması.

Telepatik durugörü.

TELEPATİ

Telepati (uzaduyum), bireyler arasında bilinen beş duyunun yardımı olmaksızın gerçekleştiği ileri sürülen bilgi aktarımıdır. Bir başka deyişle, telepati, paranormal bir yetenek olup, bireyler arasında ESP yoluyla düşünce, fikir, duyum veya imajların aktarılmasını sağladığı ileri sürülen tesir irtibatıdır.

Terim, eski Yunanca'daki "uzak" anlamına gelen tele (τηλε) kelimesi ile "etkilenme, tesir almış olma, hissetme" anlamlarına gelen patheia (πάθεια) kelimesinin birleştirilmesiyle elde edilmiş olup, önceden kullanılan "düşünce aktarımı" teriminin yerini almak üzere SPR'nin kurucularından Fredrich WH Myers tarafından 1882'de ortaya atılmıştır. Birçok Doğu Bloku ülkesinde telepati yerine "biyo-enformasyon" terimi kullanılmıştır.

Telepatide, alıcı ve verici olmak üzere en az iki kişi vardır. Tesiri gönderen veya düşüncesini yayan, gönderen kimseye verici (agent), gönderileni almaya çalışan kişiye alıcı denir. Telepati

yeteneğine sahip bâzı "alıcı" telepatların diğer insanların zihinlerini okuma yeteneği oldukları söylenir.

Telepati, psikokinezi ile birlikte, araştırmaların iki temel alanını oluşturur. Bu alanda telepatiyi tam anlamıyla keşfetmek ve anlamak üzere sürdürülen birçok araştırma vardır. Telepatinin nasıl ve ne yolla gerçekleştiği hakkında çeşitli varsayımlar ortaya atılmışsa da, henüz kesin bir sonuca ulaşılamamıştır.

Parapsikolojideki Telepati Deney Yöntemleri

Parapsikoloji alanında telepati kısa adı ESP olan duyular dışı idrakin bir türü olarak kabûl edilir. ESP'nin diğer tanınmış türlerinden bazıları prekognisyon (önceden bilme) ve durugörü olarak bilinir.

Telepati yeteneğini test etmek üzere başvurulan çeşitli deney yöntemleri bulunmaktadır. Bunlardan en tanınmış ikisi Zener Kartları ve Ganzfeldt Uyarımıdır.

Zener Kartları

1920'de Karl Zener tarafından icat edilmiştir.

Parapsikoloji alanında ilk niceliksel araştırmalarda kullanılan bu kartlara, Joseph B Rhine, çalışma arkadaşı Karl Zener'e ithafen bu adı vermiştir.

Zener kartları daire, artı, dalga, kare ve beş uçlu yıldız sembollerini içeren 25 karttan oluşan bir destedir. 1930'larda Duke Üniversitesi'nin Parapsikoloji Laboratuvarı'nda Zener kartlarıyla yapılan deneylerde, kartlar desteden tek tek çekiliyor ve deneklerden, görmedikleri bu kartlarda hangi sembollerin yer aldıklarını bilmeleri isteniyordu. Deneklerin bu testlerde başarı oranı, beş sembol olduğundan normalde %20 olması gerekirken, başarı oranının %20'nin üzerinde olduğu gözlemlenmiştir.

Ganzfeld Uyarımı

Ganzfeld uyarımı (İng. ganzfeld stimulation), parapsikoloji laboratuvarlarındaki deneylerde denekte ESP'yi harekete geçirmek üzere "duyumsal yoksunluk" sağlanması (duyumsal uyaranların minimum düzeye indirildiği bir ortam sağlanması) olayına verilen addır. Önceleri vizüel süreç testlerinde kullanılan terim, 1973 yılından itibaren psi testlerindeki uygulamalar için kullanılmaya başlanmıştır. Bu uyarım sayesinde, beş duyusunu kullanamayan deneğe paranormal algılamalar ve idrakler için bir çeşit fırsat ortamı yaratılmakta, denek, zorunlu olarak duyular-dışı algılama alanına itilmektedir. Fakat beklenen paranormal algılamalardan hangisinin oluşacağı bilinmez; yâni denekte bir telepati fenomeni de oluşabilir; durugörü de, prekognisyon da.

Parapsikloglar, Ganzfeld Uyarımını sağlamak üzere, "yüzme kabini" veya "izolasyon kabini" denilen, ısısı beden ısısına ayarlı, tuzlu suyla dolu, gürültü ve diğer uyaranlardan yalıtılmış çeşitli kabinler hazırlamışlardır.

Popüler bir Yöntem

Telepati deneylerinin yapılabilmesi için laboratuvar şartları zorunlu değildir; halk arasında yâhut aile içinde yapılan telepati deneyleri arasında en bilinen yöntem şöyle açıklanır: Dış uyaranların az olduğu (sessiz, pek ışık almayan, soğuk olmayan vs.) bir odada birkaç kişi gevşer ve zihinsel olarak konsantre olur (odaklanır). Bu kişilerden biri "verici", diğerleri "alıcı"dır. Deneyde herhangi bir aldatmaca olmaması için verici kişi deneyden önce

diğerlerine aktarmak istediği şey (görüntü, örneğin bir elma) neyse onu bir kâğıda diğerlerinden gizli olarak yazmış olmalıdır. Beş veya on dakika süren odaklanma süresince verici kişi başka hiçbir şey düşünmeden aktaracağı görüntüye odaklanmalı, yani sürekli onu düşünmeli ve onu şuurunda net ve duru bir biçimde canlandırmalıdır. Alıcılar ise, vericiden gelen etkili yayının bilinçlerinde yer edebilmesi için hiçbir şey düşünmemeye, bilinçlerini bütünüyle boş tutmaya en üst düzeyde özen göstermelidirler. Başarı, vericinin odaklanma (konsantrasyon) derecesine bağlı olduğu kadar, alıcıların her türlü kaygı ve kişisel düşüncelerden uzak bir biçimde bilinçlerini boş tutabilmelerine de bağlıdır. Odaklanma bitiminde tüm alıcılar kendi önlerinde bulunan kâğıda şuurlarının hangi görüntünün belirdiğini yazarlar ve sonuçlar karşılaştırılır. Gözlemler her beş kişiden birinin iyi bir alıcı olduğunu ortaya koymuştur.

Telepati Türleri

Parapsikologlar, araştırmalarında telepati fenomenini çeşitli türler altında ele alırlar:

Gizli veya gecikmeli telepati: Tesirin gönderilmesi ile alınması arasında belirli bir sürenin geçtiği, yani alıcının gecikmeli olarak aldığı enformasyon aktarımı.

Prekognitif telepati: Bir kimsenin zihinsel durumun geleceği hakkında edinilen enformasyon aktarımı.

Hareki (motor) veya heyecani (emotional) telepati: Uzaktan etkileme olarak da bilinen, bir kimsenin hareketlerine ilişkin duyum aktarımı

Yüksek şuur (üst şuur) telepatisi: Yüksek bilgiler ve ortak bilgelik için yüksek şuur haline geçiş söz konusudur.

Sonuçlar

Parapsikologlar, telepati deneyleri sonuçlarında şu saptamalarda bulunmuşlardır:

Telepati yer ve zamanla sınırlanamaz.

Vericinin aktifliği (konsantrasyonu) ve alıcının pasifliği başarıyı etkiler.

Hayvanlar ve bitkilerde de ESP yetenekleri mevcuttur.

Birbirine hissi bağları bulunan (anne ve çocuk, iki sevgili vs.) kimselerde sonuçlar daha başarılıdır.

Kavramın Kökenleri

İnsanlarda, zamanla körelmiş olduğu belirtilen bu yeteneğin aslında herkeste değişik derecelerde mevcut bulunduğu ve çeşitli deneme egzersizleriyle geliştirilebileceği ileri sürülür. Araştırmacılar Avusturalya'daki bâzı orman kabilelerinin beş duyu dışında bir iletişim yöntemi kullandıklarını bildirmektedir. Bu araştırmacılardan biri olan Alexander Markey, Yeni Zelanda'lı Maori'lerin günümüzde hâlâ telepati kullanarak iletişim sağlayabildiklerini yazmış olduğu bir kitabında dile getirmektedir. Benzer yöntemler Afrika kabilelerinde de, örneğin Tabu yerlilerinde kullanılmaktadır.

Gizlibilimlerle uğraşanlarda (okültizm), teozofide ve tasavvufta ustalaşmak isteyenlerin, telepati yeteneğini geliştirip kullandıkları ve bu değişik öğretilerin telapatları kendi bölgelerinde, "olgun ve keramet ehli" olarak değerlendirilmiş oldukları ileri sürülür.

Roger Luckhurst'a göre, Batı kültüründe telepati kavramı esas olarak 19. Asır sonlarında ortaya çıkmıştır. Bu dönemden önce bilim fiziksel olgulara yoğunlaşmıştı ve "zihinle" pek ilgilenmiyordu.

Paranormal fenomeni anlama çalışmaları esas olarak hayati manyetizma çalışmaları ile başlamıştır. Telepati daha sora metapsişik araştırmacılarca ele alınmış ve SPR (bunu hemen anlatacağım) gibi derneklerin kurulmasından bir süre sonra laboratuvar koşullarında yöntemli ve sistemli bir şekilde incelenmeye başlandı. Bu alanda ilk başarılı sonuçlar, parapsikolojinin babası sayılan, Duke Üniversitesi'nden profesör J.B. Rhine tarfından elde edildi.

Örneğin, Duke Üniversitesi'nde yapılan bir dizi ESP deneyinde, 1850 deneyden 558'inde başarılı sonuç alınmıştı. Bu sonuçların rastlantıya dayalı olasılık hesaplarına göre gerçekleşme olasılığı ancak 22 milyarda birdi. Rhine'ın ESP ve telepati deneyleri üzerine yazdığı "Altmış Yıldan Sonra Duyular-dışı Algılama" (Extra-Sensory Perception After Sixty Years) adlı kitabı Harvard Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nce öğrenciler için akademik bir test kitabı olarak kabul edildi. Rhine gibi psişik araştırmacıların başarılı sonuçlar almasından sonra telepati laboratuvar koşulları içine çekildi ve parapsikolojik araştırma kapsamında ele alınmaya başlandı.

Britanyalı Psişik Araştırma Derneği (SPR), paranormal fenomenleri incelemek üzere 1882'de Birleşik Krallık'ta kurulmuş bir kurumdur.

19. Asrın sonlarına doğru bâzı aydınlar, bilimin getirmiş olduğu katı maddeci anlayışın doğurduğu kısır dünya felsefesine karşı açık tepkilerini ortaya koymuşlardır. Bu tepkiyi ortaya koyanlar yine o dönemin önde gelen ünlü bilim adamları olmuştur. 18. ve 19. Asır bilim anlayışına göre, insan tesadüflerle oluşmuş, gayet mekanik ve otomatik yapıya sâhip bir varlıktı. Bu açıklamalarla yetinmeyen ve insan varlığının daha üstün, daha aşkın bir öze sahip olduğunu anlayan bu aydınlardan bir kısmı 1882 yılında Londra'da Psişik Araştırmalar Derneği'ni kurdular (İngilizce kısaltılmışı SPR: Society for Psychical Research). Derneğin ilk kurucuları arasında bulunan bilim insanlarının ve aydınların ortak düşüncesi, aynı zamanda, evrene şu soruyu sormaktı: "İnsanın öz varlığı bedenin ölümünden sonra varlığını sürdürür mü?"

Dernek, bâzı bilim çevrelerince o kadar ilgi görüyordu ki, gerek başkanları, gerekse üyeleri tanınmış bilim adamlarıydılar. Başkanlar arasında Nobel Ödülü almış üç bilim adamı, bir başbakan ile çoğu fizikçi ve filozoflardan oluşan çok sayıda profesör bulunmaktaydı. Yâni, ruhsal araştırmalar alanında kurulmuş bu ilk dernek aslında önemsiz, küçük, kendi alanında araştırmalar yapan bir dernek değildi. Aksine gerek kurucuları, gerek başkanları, gerekse üyeleri o dönemin bilim ve düşünce tarihine isimlerini yazdırmış kimselerdi. Bu aydın bilim insanları o dönemde tek bir noktada uzlaşıyorlardı: 19. Asır biliminin kendilerini içine sürüklediği mekanik kör düğümden çıkacak bir yol bulmak.

Britanyalı Psişik Araştırmalar Derneği üyeleri bu amaçla insan varlığının duyular-dışı yönlerini ve özellikle psişik yeteneklerini inceleme yoluna gittiler. Konuyla ilgili yüzlerce vak'a topladılar ve bunları hiçbir ayrıntıyı kaçırmadan objektif bir biçimde incelediler. Bunun yanı sıra bu araştırmaları destekleyici birçok psikolojik araştırmalar da yaptılar. Aralarında Freud,

Pierre Janet ve C.G. Jung'un da bulunduğu ilk psikoterapistlerin çoğu bu derneğin üyesiydi. Britanyalı Psişik Araştırma Derneği'ne başkanlık yapmış olanların çoğu, aşağıda görüldüğü gibi, bilim insanı, filozof ve edebiyatçıdır.

–––

Telepati nosyonu iki psikolojik kavrama benzemez: düşünce sokma/silme kuruntuları ve psikolojik sembiyoz (karıştırma). Bu benzerlik bâzi kişilerin neden telepati fikrine kapıldığını açıklayabilir. Düşünce sokma/silme, bir psikoz, özellikle şizofreni veya şizoafektif bozukluk semptomudur. Bu semptomu gösteren ruhsal hastalar, yanılgılı bir şekilde, düşüncelerinden bazılarının kendilerinin olmadığına inanırlar ama başkaları (yâni diğer kişiler, dünya-dışı yaratıklar veya komplocu istihbarat ajanları) beyinlerine düşünce koymaktadır (düşünce sokma). Bâzı hastalar, düşüncelerin beyinlerinden alındığını veya silindiğini (düşünce silme) sanırlar. Psikozun diğer semptomları yanı sıra, düşünce sokma da ilâçlı tedavi ile azaltılabilir.

Psikolojik sembiyoz (karıştırma: ortak hayat) ise, daha az tanımlanmış bir kavramdır. Melanie Klein gibi erken psikanalistlerin yazılarında bulunan bir fikirdir. Çocuğun erken psikolojik deneyiminde (ilk bebeklik esnasında), bir yanda kendi aklı ile, öte yanda anne/baba deneyimi arasındaki farkın bilincine varamaması inancı ile ilgilidir. Aklın bu durumuna psikolojik sembiyoz denir; gelişmeyle sona erer; fakat, denir ki, bâzı yönleri yetişkin ruhsal işlevlerinde de bulunmaktadır. Bu düşünce sokma/silme deneyimi veya bilinçsiz anıların psikolojik sembiyozu (karıştırma) "telepatinin" bir nosyon olarak icadına ve telepatinin var olduğu inanışına yol açmış olabilir, denebilir. Şizotipal kişilik bozukluğu olan kişilerin telepatiye inanmaya yatkın oldukları fikri, psikiyatrlar ve psikologların kanaatidir ve deneysel bulgular bunu desteklemektedir.

Telepati ile Empatinin Farkı

Düşünceler arasında doğrudan doğruya bağlantı kurulması, iki zihin veya ruh arasında imaj, fikir, sembol tarzında ortaya çıkan tesir alış verişi olarak da tanımlanan telepati ile yine parapsikolojide kullanılan empati teriminin sık sık birbiriyle karıştırıldığı görülür.

Empati (İng: empathy: eşduyum, sinkinezi), birbirlerine manevi bakımdan sıkıca bağlı iki canlı arasında, duygu ve ruhsal hallerin aktarılması fenomenine ve bu psişik irtibata verilen addır. Kimilerince telepatik bir irtibat biçimi sayılmaktaysa da,**telepatiden** farkı, tanımından da anlaşılacağı gibi, empatide düşünce ve imaj aktarımının olmamasıdır.

Örneğin, aralarında empati bulunan iki kişiden biri bir bedensel rahatsızlıktan acı çektiğinde diğer empatın da bedeninin aynı bölgesinde acı duyduğu görülmüştür. Gözlem ve deneyler empati hâlinin anne ile çocuklar arasında ve ikizler arasında daha sık gerçekleştiğini göstermiştir. Hayvanlar üzerinde yapılan deneyler, empati hâlinin özellikle ebeveyn ile yavrular arasında gerçekleştiğini göstermektedir. Örneğin, bir deneyde, yavrularından kilometrelerce uzağa götürülen bir anne tavşanın, yavruları öldürüldüğünde acı acı bağırdığı görülmüştür. Terim, Latince'deki "iç,içine, içinde" anlamına gelen "em" önceki ile Grekçe'deki "duygu, acı, ıstırap, algılama" anlamına gelen "patheia" kelimesinden türetilmiştir. Terimin psikolojide kullanılan anlamı ile parapsikolojide kullanılan anlamı aynı değildir.

Erişim: http://www.keremdoksat.com/index.php/entry/parapsikoloji-nedir

PSİKOLOGLA PSİKİYATR FARKI

Hzl: Neslim G. DOKSAT

Gerek gençlerimizin gerekse âilelerinin arada derede kaldıkları ve bir sorunları olduğunda nereye müracaat edecekleri hususunda kafalarının karıştığı bir karmaşaya anlaşılır cevap getirelim istedik bu sayımızda. Televizyonlarda, gazetelerde, dergilerde, velhâsıl bütün medyada insanların ruh sağlığıyla ilgili beyanlar veriliyor, tavsiyelerde bulunuluyor, programlar yapılıyor. Bu işlerle meşgûl olanları şöyle bir sıralayabiliriz:

1. **Psikiyatrlar**

2. **Psikologlar**

3. **Pedagoglar**

4. **Özel danışmanlar**

5. **Sosyal Hizmet Uzmanları**

6. "Yaşam Koçları"

7. Medyumlar

8. Astrologlar

9. Mânevi şifâcılar, biyo-enerjiciler

10. Falcılar, büyücüler, cin çıkarıcılar, üfürükçü hocalar.

Bunlardan ilk beş tanesi bilimsel ve ahlâklı çalışmak şartıyla, doğru olan adresler ve meslek erbâbıdır.

Yaşam Koçluğu kendine ve topluma yabancılaşmış, dostlukları kalmamış Batı insanı için yaratılmış bir meslek: Ücreti mukabilinde dostluk ve hâmilik satın alınıyor! Bize yabancı. Yedinci ilâ onuncu gruptakiler ise şarlatanlar, üçkâğıtçılar ve inanç-cehâlet sömürgenleri (sürüngen lâfından ilhamla bu terimi de biz uydurduk). Ne hazindir ki, en çok da onlara müracaat edilir!

Psikiyatrlar 6 sene tıp fakültesi okuyup bitiren, akabinde 5 sene ruh sağlığının korunması ve hastalıklarının teşhis ve tedavisi yönünde eğitim alan bilim insanlarıdır. Her türlü teşhisi koymak, tedaviyi plânlamak, ilâç ve diğer tedavi yöntemlerinin yanı sıra, uygun görülen psikoterapiyi uygulamak da tamamen psikiyatri uzmanlarının sorumluluğu ve yetkisi içindedir. Başka hiçbir meslek erbâbı bunu yapamaz.

Psikologlar dört senelik eğitim veya edebiyat fakültelerinden mezun olurlar ve bu hâlle hiçbir sağlık sorununa el atamazlar. Ama eğer özel eğitimlerle, kurslardan ve çalışma gruplarından geçerek eğitilirlerse, belli testleri uygulayabilir ve/veya sâdece psikoterapi yapabilirler. Bu da

en az üç dört senelik bir eğitim gerektirir. Klinik psikologlar ise yaklaşık on senelik bir eğitimden sonra sâdece teşhis koyabilir ve psikoterapi uygulayabilirler.

Pedagoglar ruhsal açıdan sağlıklı çocuk gelişimi için eğitici ve öğretici formasyonu sâhip olup, teşhis ve tedaviyle uğraşamazlar.

Özel danışmanlar da yeni bir Batı kaynaklı moda rüzgârı: Eğitim danışmanı, âile danışmanı, cinsel sorunlar danışmanı vs. Bunların çoğunun kerametleri kendilerinden menkûl olduğu için, böyle birisine müracaat etmeden önce mutlaka tıp veya psikoloji eğitiminin olup olmadığını sorgulayın deriz.Sosyal hizmet uzmanları ise psikiyatrlarca teşhisi ve tedavisi düzenlenmiş hastaların genel olarak hâl ve gidişlerini takip eden, ihtiyaçlarını tesbit edip bir merkeze bildiren elemanlardır.

Demek ki, eğer bir ruh sağlığı sorununuz mevcutsa, **GİTMENİZ GEREKEN İLK VE DOĞRU ADRES PSİKİYATRİDİR**. Zâten iyi bir psikiyatr, gerek gördüğü takdirde, sizi diğer dallardan arkadaşlarıyla da görüştürecektir.

Prof. Dr. M. Kerem Doksat, Psikiyatr

Neslim Güvendeğer Doksat, Çocuk Ergen ve Genç Psikiyatrisi Uzmanı

http://www.keremdoksat.com/index.php/entry/psikologla-psikiyatr-farki-1

YALNIZLIĞIN YALNIZLIĞINI PAYLAŞMAK

Sorumluluğu artan bir hayatı yaşayan insanoğlu, artan kalabalığın/karmaşanın içinde bir yalnızlığa doğru itilmesi/yönelmesi günden güne artmaktadır. Görünen/gördüğümüz yüzlerin bir kısmı maske altında, mutlu veya hüzünlü çizgileriyle, gerçeğini yansıtmaktan çok uzak durum göstermektedir. Öyle ki bir ihtiyacı yok iken dahi, sohbet edebileceği bir yakın dost/arkadaş bulunmaz. Bu durum güvensiz, huzursuz ve acının açılımı olacağına boşalımı şekline döner.

Kalpler sevgiye hasret yaratılmıştır.

Fakat insanın hırs hamuruna karışmış fıtratı ile her kavuştuğundan usanma özelliği vardır. Neticede tatmin olmayan duyguları artınca, hayatında çaresiz kalmış gibi bir karanlık kuyuya yuvarlanır. İlk önce yalnız geldiği dünyada, sonra bir eş ve çocuk ile süslenmiş olarak hayatını idame edip mutlu olması gerekirken, şartların getirdiği bir yalnızlığı hissedişinde sürekli bir ilerleme olmaktadır. Çünkü her değişim bir an sonra olağan olmaya başlamıştır. Sevgileri, görev, sorumluluk şeklini almış, zevk aldığı şeyleri de mecburiyetten yapmaya başlamıştır. Bu arada ulaştığı konumun yüksekliği veya kaybetmek korkusunu artırmaktadır. Kazandığı şeylerin elinden çıkışında sebep ben olur muyum der gibi. Artan yükün altında kalbi gizliden gizliye daralırken, açamadığı bir konumda sorunu bazen eşi bazen çocuğu olur. Onlara dahi durumunu ifade edememektedir. Aslında zengin bir hayatı var gibi görünürken, neden yalnız kalmıştır?

Kalp duygularını izah edeceği bir yakınlığı arzular ki, bu yakınlık bir arkadaşın yakınlığına benzeyen türdendir.

Mesela Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Bu dünyadan ayrılırken ne söylediğini hepimiz biliriz. Kelime-i Tevhid söz olarak getirmemiş, onun yerine **"Refîk-i Âlâ =Yüce Dost'a/arkadaşa"** diyerek Celâl ve Cemâl sahibi olan Allah Teâlâ'yı arkadaş/dost olarak anmıştır. Efendimiz, Rabbi ile olan yakınlığını kulluktan çıkarmış arkadaş sevgisine ulaştırarak, korkulardan emin, huzurla ahiret âlemine yolcuğa çıkmıştır.

İnsanlar hep bir yalnızlığın içerisinde kendini dinlendirecek huzur verecek bir arkadaşa ihtiyaç hissetmesi yaratılış gerçeğidir. Allah Teâlâ'nın da yaratırken bizlere bağışladığı ilâhi nisbette bu arkadaşlığın kendi tarafından kabulüne işarettir. Tarafından cahilliğimiz tasdik edilmiş olsa da, Zatî yalnızlığını ve yaratığı kainatı bizimle paylaşmıştır.

Paylaşılan aslında yalnızlığın paylaşımıdır. O her zaman kendi yalnızlığı içerisinde bulunacaktır.

Buradan bizim için çıkarılacak hisse kalbimizde bir yeri bir sevgiliye ayırmak olmalıdır ki; bunda ilâhî özellikten başka hiçbir vasıf bulunmayan arkadaşlık olmalıdır. Bu özellikler içerisinde erlik/dişilik, hırs/şehvet, kin/nefret, acı/hüzün…vb.." kavramlar bulunmaz. Sadece yaratıcının varlığı hissedilir ki, bu sonsuz yerde bulunabilen bir kavramdır.

Bahsedilen hususu kazanmak çoğumuz için mümkün olmasa da bunun taklidini yapanı beklemediğimiz bir şekilde bulmakta mümkündür. Örnekleme yapacak olursak, bazen şu sözleri hep duyarız. "Şu insana hayret ediyorum, [yardıma muhtaç] hayvanlarla ömür geçiriyor", "Şu insan evine çöp doldurup, çöpler içinde beş yıl kalmış" "Şu dilenci milyonları varken yememiş.." "Araba yarışlarını çok seviyor, …futbol maçlarından hiç vazgeçmiyor." Vb….

Bu insanların aşırıya kaçan garip halleri vardır diye düşürseniz, cevabı şu olabilir. Onlar arkadaş olarak seçtiği kişiyi cinsinden bulmayıp, meşrebine uygun düşen halden seçmiş ve arkadaşlıklarını bu şekilde seçmişlerdir. Çöp sevilir mi, sevmiştir. O insan bu ilişkisi sayesinde mutlu olmakta, içindeki boşluğu doldurmaktadır.

Yine, Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemin bize sunduğu şu misale bir bakalım:

> Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Hz. Ali (Kerrema'llâhu vecehû ve radıya'llâhu anh)' e bir gün şu suali sormuşlar:
>
> – "Ya Ali! Allah'ı sever misin?"
>
> – "Şüphesiz Ya Resullallah!"
>
> – "Beni sever misin?"
>
> – "Tabii ki Severim Yâ Rasûlu'llâh"
>
> – "Fatıma'yı sever misin?"
>
> – "Evet, Severim."
>
> – "Hasan ve Hüseyin'i sever misin?"
>
> – "Severim, Yâ Rasûlu'llâh "
>
> – " Peki, bu kadar sevgiyi bir tek kalbe nasıl sığdırıyorsun?" sualine karşı Hz. Ali cevap veremediler. Sonra bu meseleyi zevce-i muhteremeleri Hz. Fatımatu'z Zehra (aleyhisselâm)'a açtıklarında Fatıma Validemiz cevaben,
>
> – " Bunun cevabı, bilinmeyecek şey değildir. Allah'ı sevmen imanından ve aklındandır. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellemi sevmen, gönlündendir. Beni sevmen nefsindendir. Hasan ve Hüseyin'i sevmen ise tabiatının gereğidir."
>
> Hz. Ali (k.v.) bu doğru cevabı Peygamber Efendimiz (salla'llâhu aleyhi ve sellem)'e arz ettiklerinde Efendimiz bu cevabın kendisinden olmadığını işareten,
>
> **"Bu meyve (cevap) ancak bir nübüvvet ağacındandır"** buyurdular.

Kalbe ne kadar sevgi sığar?

Kalbin yukarıdaki beş misale uygun olarak binlerce sevgiyi içinde toplayabilme özelliği vardır. İnsanların puta tapışı arkasında yatan durumda bu kapsama dahildir. Hadis-i Kutside **"Ben yerlere ve göklere sığmadım, ancak mü'min kulumun kalbine sığdım."** buyrulmasının işareti olarak her sevgi ve bağının insanın kalbine sığabileceğine de işaret edilmektedir. Burada önemli olan asıl sığması istenilen sevginin ne cepheden geleceğidir. **Bir insan, bir insanı sevdi denilmesi, Allah Teâlâ'yı kalbine sığdırdı demekten başka bir mana ifade etmez.** Refik-i ala meselesinin açılımında, Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem miraçta Allah Teâlâ'nın kelamını, sevdiği arkadaşı Hz. Ebubekir radıya'llâhu anh kimliğinden duymasıdır.

Arkadaş bulmak

Eğer siz gerçeğinize yakın arkadaşınızı bulmak istiyorsanız, kâmil insanlardan bulmanız gerekir. Ancak bu zordur. Büyükler der ki,

Bir devlete padişah olmak bir kuru dava imiş,

Bir mürşidi kâmile bend olmak cümleden â'la imiş.

Bu beyitte devlete padişah olmak kolay, **kalbinizin bağlanacağı kişinin aranılan vasıfta bulunması zor** denilmektir.

Nasıl bulunur

Bulunması Hızır aleyhisselâm gibi zor olan kâmil insana ulaşmak için yapılması gereken, taklid seviyesinde, iç âlemimizde her zaman var olan bağlantıyı harekete geçirecek güzel ahlak bilgisini tamamlamaktır. Bunu yalnız başarmak çok zor olduğu için terbiyeci üstada ihtiyaç duyulur, denilir; doğrudur. Bu güven sorunu ile alakalıdır. Bu nedenle dostunu bekleyen aşıklar duygusuyla, ufuklara bakar gibi hasretini çekmeliyiz.

Mutlaka yardım bir kez yüzünü size gösterecektir.

Çalışmaların karşılığını ödeyen Allah Teâlâ, kulunu hiçbir zaman yalnız bırakmamıştır. Sizin halinize, ummadığınız bir yerden, karşılık ve cevap veren gönderecek/gösterecektir. Bu bazen bir taş, bir çiçek, bazen bir kitap, bazen de iç dünyanızın size yönelişidir.

Bir taşa derdinizi anlatın.

Neyin namelerin iç yakıcılığını aldığı husus: Hz. Ali kerrema'llâhu vechehû ve radıya'llâhu anh Efendimizin kuyuya anlattığı sır gibi,

Şimdi asıl noktaya geldik, söz/kelam. Yaratılışın başlayışı kelamdır. "Kün" [ol]

Kendinizi kalbî/ lisanî bir şekilde anlatın. Ama bir şeye anlatın. Paylaştığınız ve ortak ettiğiniz şey, sizinle derdinizden haberdar olmuştur. Bir çiçeğe o gün yaşadığınız hali anlatın o sizi karşılıksız dinleyecektir. Ancak dinlemedeki fark o sizden aldığı bilgiyi Allah Teâlâ'ya ulaştıracak olmasıdır. Çünkü çiçekten Hakk'a yol açılmıştır.

Paylaşılanla ve sözde bir yere varış vardır.

Allah Teâlâ yalnızlığında olduğu halde, insanı yaratarak bizimle kendini paylaştığını ve unutmamamızın işareti olarak **"Sizin duanız olmasaydı, Rabbim size değer verir miydi?..."** [Furkan, 77] emri vardır. Dua etmenin bir yönü de, benliğimizi Allah Teâlâ ile paylaşmamız gerektiğinin haberinin verilmesidir.

Sonuçta yaratılanlarla paylaştığımız noktalar, Hakk'a kulluk ve dualar, nefsinizi yalnızlaştırmaktan çıkaracak, varlığımız birlik ile haz almaya başlayacaktır.

Her şey birinde, biri her şeyde olan, bir hayat yaşadığımıza göre, bizi bizle bir yapacak birini bulmak zor değildir.

İhramcızâde İsmail Hakkı

ÜVEYSÎ VELÎ HAK ÂŞIĞI LÂDİKLİ HACI AHMED AĞA (kuddise sırruhu'l-azîz) HAZRETLERİNİN HAYATI

Hzl: Osman KARABULUT

Resûlu Ekrem (salla'llâhu aleyhi ve sellem) Efendimiz devrinden, zamanımıza kadar geçen bütün Allah Teâlâ dostları Velîlerin, kütüphâneler dolusu kitaplarda hayat menkîbeleri yazılmış ve bundan sonra da yazılacaktır.

Mâlumdur ki Cenâbı Hak Nübüvvet delîlini Kıyâmet'e kadar bâkî eylemiş, Evliyâ'yı, o delîlin izhârına sebep kılmıştır. Tâ ki Hazret'i Peygamber (salla'llâhu aleyhi ve sellem) Efendimizin delillerinin doğru ve âyetlerin gerçek olduğu anlaşılsın diye.

İşte o Allah Teâlâ dostları; İnsanları Hakka dâvet eden, doğru yolu göstererek saâdet ve selâmete kavuşturan, her birerleri güneş gibi nurları ile cihan köşkünü aydınlatan Sultanlardır. Onlar Hakikat yolunun eşsiz rehberleri, zaman ve mekânın incileri, ölü gönüllere hayat bahşeden hâzık tabipleri, Hak Dergâhı'nın kıymetli bekçileri, Sırât-ı müstakîm üzerinde sefer eden gerçek Tasavvuf kervânına katılıp, hidâyet ve saâdete ererek Allah Teâlâ'a vuslat eden Hak Erleri'dir.

İşte bu Erler'den birisi de, her türlü fezâil ve kemâlâtı üzerinde toplayan, Allah Teâlâ Teâlâ ve Peygamber aşkı ile yanıp kaynayan. Ümmî velâkin; Mânevî ilim, irfan, mârifet ehli, takvâ ve verâ sahibi, eşsiz kerâmetlerin kahramanı, ulu Erlerden, Allah Teâlâ Dostlarından,Velîler sarayının Sultanlarından biri de: Lâdikli Hacı Ahmed Elma Ağa 'dır.

Kendisi Ricâli Gayb (Halleri göze görülmeyen Allah Teâlâ Erleri) denilen ve Yediler'den ve Yedilerin de Reisi, ceseden Tayy-i Mekân olan Mübârek bir Allah Teâlâ Dostu idi.

Kendisini yetiştiren mânevî hocası ise; Hızır Aleyhisselâm idi.

Fakîr, Hocası ile birkaç defa görüşmüştüm.Yediler'e Tasavvuf dilinde; " Ümenâ, Ahyâr.." denilir. Kendisinin Yediler'den olduğunu, yine kendisinden duymuştum.

Hacı Ahmed Ağa (kuddise sırruhu'l-âlî) Hazretleri ile âcizâne uzun seneler görüşmüş, sık sık ziyâretlerine gitmiş, mübârek sohbetlerine katılmıştım. Bu esnâlarda kendisinden bizzat duyduğum, gözümle gördüğüm ve îtimat ettiğim bazı kardeşlerimden işittiğim hârikulâde hâl ve kerâmetlerini not etmiştim. Bunların kapalı kalmasına gönlüm razı olmadığı için, gerek eski ve gerekse yeni ve gerekse gelecek kardeşlerimin;

" Sizler Sâlihler'i hatırlayın kî, Allah Teâlâ'nın rahmeti üzerinize olsun..! "

Hadîsi şerîf'i gereğince, mânevî âlemden ve Hacı Baba'nın Rûhâniyetinden istifâde etmeleri için, bu eseri bir hizmet gâyesi ile yazdım.

Tevfikve hidâyet, Allah Teâlâ'tan dır..!

1/Kasım/1993

Osman Karabulut

GİRİŞ

Kudret'i Külliyesi ile âlemleri yoktan var eden, yarattığı mahlûkat içerisinde, İnsan nev'ini en şerefli ve Mükerrem, İlâhî Halîfesi olarak yaratıp akıl cevheri ile bezeyen, bu insan topluluğu içerisinden müstesnâ yaratıp seçtiği; âlim, ârif, âşık, sâdık, âbid ve zâhid kulları ile arzı süsleyen, esrarı ilâhiyesi ile kalblerini dolduran, yine onlar vasıtası ile Hak tâliplerine, Allah

Teâlâ âşıklarına kendisine vuslat yolunu gösteren Allah Teâlâ-u Zülcelâl hazretlerine, hadsiz pâyansız hamd ve şükürler ederim.

Sonsuz Salât-ü Selâm; Ol Habîb-i Lebîb ve kalblere tabîb olan, âlemlere rahmet ve hidâyet güneşi, bütün hakîkatlerin çekirdeği ve esâsı, varlığın kalbi ve ruhu, yaratılmışların ve bütün sevgi ve sevilmişlerin başı evveli, Risâletin hâtimesi, ilim ve Vahdet'in muallimi evveli, Enbiyâ kafilesinin Seyyidi ve Serdarı. Ariflerin, âşıkların ve sâdıkların rehberi, Allah Teâlâ'nın Müntehâb Resulü, yegâne Habîbi olan Peygamberimiz Muhammed Mustafa (salla'llâhu aleyhi ve sellem) üzerine olsun..!

O' nun sünnetlerini, adım adım takip edip izinde giden, Ilâ-yı Kelimetullah uğrunda canlarını feda ederek, Şeriat'ı Ahmediyye'yi bizlere ulaştıran ve her birerleri, hidâyet yıldızları bulunan; Âl ve Ashâbına da, Salât-ü Selâm olsun..!

Onların izlerini takip eden,vârisi Enbiyâ olan, Şerîat-ı Ahmediyye ile amil olup, nurları ile âlemi aydınlatan ; Arifler, âbidler, âşıklar, sâdıklar, zâhidler ve âlimler üzerinede olsun..!

Bilgi ve hikmet'in kaynağı, ulu Yaratıcının hazînesinin anahtarı ; Besmeie-i Şerîf'e dir.

Düşüncenin başı, sözün sonu Allah Teâlâ'nın Adıdır, söze ;

Rahîm Ve Rahman Olan Allah Teâlâ'nın Adı İle Başlarım...

LÂDİKLİ HACI AHMED AĞA (kuddise sırruhu'l-âlî) HAZRETLERİ

Konya'nın bereketli toprağında yetişen Velîler sarayının Sultanlarından. Ümmî velâkin; mânevî ilim, irfan, mârifet ehli. Aşk ve muhabbet deryâsında kaynayan, takva, verâ sahibi, eşsiz kerametlerin kahramanı, ulu erlerden, Allah Teâlâ Dostlarından biri idi.

Konya'nın Sarayönü kazasına bağlı, şirin Lâdik kasabasında doğmuş. Tertemiz burada büyümüş, yetişmiştir. Babasının adı Mehmed, annesinin adı Emine olup 1304 tevellüdü ile dünya'ya teşrif etmişti.

1897 Seferberliğinde iki ağabeyi ile birlikte cepheye gitti. Babası üç evlâdını da; **"-Ölmek var, dönmek yok. Bana gazî veya şehid babası olma şerefini çok görmeyiniz. Biz sizleri bu günler için büyüttük. Vatan, Millet, Din, iman, Kur'an ve İslâm sîzlerden bugün, yolunda kanlar ve canlar feda etmeyi beklemektedir. Hakk'ın Rızası, Peygamberimizin hoşnutluğu için, bu uğurda erlik zamânıdır. Yolunuz açık bileğiniz kavi olsun.."** Duâları ve tenbihâtı ile onların alınlarından öperek, yolcu etmiştir.

İlk korkunç mücâdele; Pınar, Losfaki, Çatalca, Vokestin, Dökme meydan muharebelerine katılarak, kahramanca çarpıştılar.

Daha sonra; Makedonya'da, Yunanistan, Arnavutluk ve Bulgaristan'da çeşitli cephelere katılan Ahmed Ağa, cepheden cepheye koşan Mehmetçik'lerin arasında idi. Aç, susuz, cephanesiz kaldıkları halde ümidsizliğe düşmeden, iman ve inançlarının verdiği kuvvetle sebat edip çalıştılar.

Balkan harbinde, Çanakkale harbinde bulunmuşlar. Ağabeylerinden biri Çanakkale'de, diğeri de Kırkgaziler'de şehîd olmuşlardır. Ahmed Ağa'mız da ikinci defa burada yaralılar arasındadır.

Savaşlar dizisinde; Hicaz Cephesi bölgesinde, azgın İslâm düşmanlarına karşı savunma görevi için kavurucu Arabistan çöllerinde savaşan Mehmetçiklerden biride Ahmed Ağa'dır. Kanal Harekâtında üçüncü defâ yaralanışı göğsüne şeref madalyası oldu.

Hacı Ahmed Ağa, bir ziyâretimde o günleri şöyle anlatmıştı:

"-Şimdiki Yahûdî'lerin yerleştiği Gazze şehri civarında, İngilizlerle harb ederken mensup olduğum birlik İngilizler'ce pusuya düşürülmüş, birliğin tamamı makinalı tüfeklerle taranıp, bir kısmı öldürülmüş, bir kısmıda yaralanmışlardı.

Bende vurularak çöle düştüm. Yanımdaki arkadaşlarda, peş peşe vurularak üzerime düşüp, can vererek şehîd oldular. Bunların arasında sıcaktan kavrulan kumlar üzerinde, son derece susuzluktan yanıyor, bir taraftanda yaralarım sızlıyordu. Artık Mevlâ'ma yönelmiş, O 'na kavuşma ânını bekliyordum.

Bulunduğumuz mevkî; Esas birliğimize üç günlük yol, bu arada hiç bir canlı yok. Yardım ve kurtuluş ümîdi kalmamıştı.

Tam bu sıralarda; Nihâyetsiz kerem sâhibinin Kudret ve Vefâ eli bize yetişti..." Hacı Ahmed Ağa, bu hâli şöyle tasvir eder.;

Nelerden Kurtarır Mevlâ İnsanı

Susuz püryân giderken çöle

Düşmüşüm kalmışım hayırlı ele

Kalbim Mevlâ ile olursa bile

Nice ol çöllerde kalmaz Hüdâi

Düşmüşüm çöllere pek yakın

Tûr'a Ciğer püryân oldu sızlıyor yara

Ol Mevlâ'mın Nuru düşmüştür bura

Mevlâ'sı darda koyar mı Hüdâ'î

Hûda'dan başka çölde kimse yoktur

Ol Mevlâm olursa derdime

Dokdur Hakîkattan başka bir kapı yoktur

Hak’tan ayrılır mı aslâ Hüdâ'î

Kapında bekleyen ol âciz benim

Kullara çok lutf-u ihsânın senin

Hakîkattan gelir ilhâmım benim

Mevlâ'dan ayrılmaz aslâ Hüdâ'î

Kanalı geçmeye kurdular düzen

Orada duymuşum semada Ezan

Ol beni kurtaran dünya'da gezen

Mevlâ'dan ayrılmaz aslâ Hüdâ'î

Bir nazar eyledim Tığ ile Tûr'a

Ömründe kuş dahî uçmamış bura

Hakka yaklaştırdı seni bu yara

Yansa da Hak'tan ayrılmaz Hüdâ'î

Kumlan boyanmış Şehidler kanı

Veren alır imiş bu tatlı canı

Nelerden kurtarır Mevlâ insanı

Nîce ol çöllerde kalmaz Hüdâ'î

Kimse bilmez bu Ahmed'in aşkını

Verseler istemem cihan köşkünü

Mâşuk'u ararım burdan geçti mi

Mevlâsına yakın oldu Hüdâ'î

Tam çaresizlik içerisinde, sıcak kumlar üzerinde susuzluktan kavrulan bedenim al kanlar içinde mecâlsiz, yaralarım sızlarken, Güneş'in vurduğu yönden bir beyaz atlı belirdi, bize doğru geliyordu. Düşman zannı ile korkumdan kendimi ölüler arasında, ölmüş gibi göstererek yere yatmıştım.

Atlı bize yaklaştı ve bana..:

-Esselâmü aleyküm..! Ahmed ne oldu yaralandın mı, kalk bakalım..!

Diyerek , ismimi söyleyince korkum kalmadı, başımı kaldırdım baktım..

-Kalkmaya mecâlim yok., dedim.

Attan inip yanıma geldi, beni sıkıştıran Şehîd arkadaşlarımı üzerimden birer birer çekti. Susuzluktan yanıyordum.

-Sana su vereyim mi..? deyip, su dolu bir matara verdi.

Susuzluktan yanan bağrıma, o Vefâ elinin verdiği; hayat ve aşk bahşeden şifâ suyunu içtim... kana kana..!

Mübârek Zat; Ellerini sızılayan yaralı yerlerim üzerinde gezdirirken, sızılarım duruyor tâze hayat buluyordum. İşte o su, beni başka bir âleme götürdü.

Bana ne oldu ise; Rahman'ın Vefâ elinden içtiğim o hayat ve aşk bahşeden sudan sonra oldu.!

Sonra beni kaldırıp atının terkisine aldı. En yakın, üç günlük yoldaki genel karargâha götürdü. Bu yolu ne zaman, nasıl geldiğimizi bilemedim. Karargâhın yakınına atının terkisinden beni indirdi. Bir değneğe kırmızı bir bez bağlayıp askerlere salladı. Ayrılacağımız zaman, beni getiren bu Zât'a..:

-Efendim, sizi bir daha görecekmiyim.? dedim.

Mübârek Zat bana..:

-Ahmed Ağa; Eğersen Hak rızası için yaşarsan her zaman seninle beraberiz. Yok öyle yaşamazsan, bu son görüşmemiz., dedi ve ilâve etti..:

-Askerler gelip seni alınca, sana inanmazlar. Onlara, beni nöbetçi subayına götürün, dersin.

Hâdiseyi nöbetçi subayına anlat, benim de selâmımı söyle..! dedi ve kayboldu.

Askerler bir sedye ile gelip beni aldılar. Beni götürürken, Parola soruyorlardı, cevap veremiyordum. Birliğimi söyledim, bana inanmadılar..:

-O birlik vurulup yok edilmiş. Hem sen kurtuldu isen, senin söylediğin yol buraya üç günlük yol, nasıl geldin ? Sen yalan söylüyorsun ! dediler.

Ben de..:

-Siz beni nöbetçi subayına götürün., dedim. Askerler beni nöbetçi subayına götürdüler.

Nöbetçi subayı, ehli hâl, âşık bir kimse imiş. Ben nöbetçi subayına; Birliğimizin başına gelenleri, yaralanıp düştüğümü, beni kurtaran Adam'ın gelişini ve durumunu anlatırken subay heyecanlanıyordu, kendisine..:

-Beni kurtaran kimsenin size selâmı var..! deyince..

Subay hemen altındaki sandalyeyi bana verdi, bana hürmet etmeye başladı ve..:

-Nasıl oldu, bir daha anlat..!

Diyerek üç kere tekrar ettirdi. Her tekrar edişte heyecanı artıyordu. Hemen beni tedâviye alıp yaralarımı sardılar. Yaramı saran doktor işin farkına varmış, bana inanmayanlara:

-Sizin burnunuz koku almıyor mu ? Şimdiye kadar hiç bir askerde bu kokuyu duydunuz mu ? Şu hastanın kokusuna bakın, Mis gibi kokuyor., dedi.

Ben hastahânede bulunduğum müddet içerisinde, Hocam bir iki defa daha geldi ve bana :

-Ahmed, terhis olup memleketine gittiğin zaman, ben yine gelip seni bulacağım, merak etme., dedi, gitti.

Elhamdülillâh, iyileşip taburcu oldum. Çok sürmedi bizi terhis ettiler, artık memleketim olan Lâdiğe gelmiştim.

İşte Hocam'ın beni çölde yaralı iken gelerek kurtardığı sırada verip içirdiği, bana hayat bahşeden o sudan sonra bende bir aşk başladı. Aşk ateşi günden güne sînemi yakmaya ve beni dağlara, ıssız yerlere sürüklemeye başladı. Evde duramaz oldum, bu derdimi de kimseye açamıyordum.

Yine bir gün sıkıntımdan, üzüntü ve kederimden ne yaptığımı, ne yapacağımı bilemez bir halde iken, aşk'ın galebesi ile dağlara çıkıp gittim.

Bir kış günü idi, her taraf kar kaplı. Bir de baktım ki, onbir tane canavar (kurt) arkama düştüler. Durumlarından aç oldukları belli idi, korkup olduğum yere durdum, onlar da durdular.

-Yâ Rab.! Sen muhafaza eyle..! Diyerek, Rabbım'a niyâz ettim.

Hayvanlar ağızlarını havaya kaldırıp, hep birden öyle bir uludular ki; **Vücûdumun bütün kılları, âdetâ elbisemden dışarı çıkmıştı. Tam o sırada, semadan kurtların üzerine bembeyaz, koyun kuyruğu şeklinde bir şey indi. Hemen kapışıp yediler ve bırakıp gittiler.**

Onlar gittikten sonra, o şeyin düştüğü yere varıp;

Acaba bir parça kalmış mı ? diye bakarken, ufacık bir parça buldum. Hakîkaten kuyruk şeklinde beyaz ve yumuşak birşeydi. Bu parçayı alıp yedim, günlerce açlık hissetmedim..!

işte böyle günler aylar geçiyor, hep gözlerim yolları gözlüyor, O 'nu bekliyordum, çünkü..:

-Geleceğim..! demişti.

Gönlümdeki yangın arttıkça, lisânım gönlümün feryadını kelimelerle dışarıya döküyordu...

BEKLER BU AHMED

Böyle mi tenbih etti evrâdı veren

Hak'tan ayrılır mı hakîkat gören

Aşkın dolu'sunu eliyle veren

Çıkmış yollarına bekler bu Ahmed

Bilmem ki gücendin gelmedin bana

Bu aşkın yangını başlıca sana

Meşgul mü oldun daldın da cihâna

Çıkmış yollarına bekler bu Ahmed

Beklerim yolları hâlâ gelmedin

Bu yangınlık neden oldu bilmedim

Tebessümden başka fazla gülmedim

Çıkmış yollarına bekler bu Ahmed

Ölüpte bilirim türâb olmadın

Cihânı gezdin bir ücret almadın

Şimdiye kadar sen hiç geç kalmadın

Çıkmış yollarına bekler bu Ahmed

Yoksa çağırırım deryâyı Ilyasa

Yoksa çıkar gelir Mûsâ'yı âsa

Feryâdımı duyar Muhammed, İsâ

Çıkmış yollarına bekler bu Ahmed

Bir âh eylesem ben bulurum seni

Mevlâm yarattı bu sevgili teni

Türâba girsem de boşlamam seni

Çıkmış yollarına bekler bu Ahmed

Kimse bilmez bu Ahmed'in aşkını

Verseler istemem cihan köşkünü

Mâşuk'u ararım buradan geçti mi

Çıkmış yollarına bekler bu Ahmed

-II -

Tam on iki sene geçmişti aradan. Nihâyet bir gün Elhamdülillâh, Hocam teşrif edip göründüler, artık dünyalar benim oldu.

İşte o günden sonra, hemen hemen her gün uğrar, lüzum eden ders ve mâlûmatı verirdi. Zaman geldi artık beni alır, kendisi ile beraber mânevî toplantılara götürürdü. Kendisinin gelmediği zaman, mânevî telefonla haberleşir, emredilen yere saatinden önce varırdım. Daima böyle verilen saatten önce vardığım için de, Üstadım beni çok sever memnun olurdu."

Evet Mübârek Sultan, Allah Teâlâ Dostu böyle idi. Vazifeye gidişleri, ruhen değil, ceseden idi.

Bir gün, Zıvarık'lı Hacı Ahmed ağa ile, Lâdiğe Hacı Baha'nın ziyâretine gitmiştik. O zaman evi, Lâdik'teki tepenin üzerinde idi, evinin karşısında da odası vardı. Odaya misafir olduk, yatsı namazına kadar beraber kaldık, namazı kılınca bizden müsaade alıp gitti. Odanın pencereleri, evinin sokak kapısına karşı idi. Biz Zıvarık'lı Ahmed Ağa ile, vazifeye nasıl gidiyorlar görelim diye pencereden bakıyorduk.

Ben zannediyordum ki; Evinin sokak kapısını açıp gidecekler. Öyle olmadı, evinin avlusundan kapıyı açmadan, füze şeklinde, arkadaşı ile beraber semaya doğru öyle bir yükseldiler ki, bir anda kayboldular. ikisi de göz kamaştırıcı nur içerisinde yükselip gittiler. Sabah namazına kendisi yalnız geldi.

HİLYE ve ŞEMÂİLİ

Uzuna yakın orta boylu, buğday benizli, naif bedenli, normal kır sakallı, çukurca gözlü, hilâl kaşlı. Nurânî sîmâsında halvet ve melâhat'ın güzelliği görülürdü.

Gayet cömerd, vakar, temkin ve îtidâl ehli idi. Sükûtu ihtiyâr eder, ihtiyaç halinde konuşurlar.

Ümmî olmasına rağmen, Hocası Hızır Aleyhisselâm olduğu için, ondan mânevî ilimler almış olup, İlmi Hikmet'te yektâ idi.

Kendisini Hakk'ın Rızâsına, halkın hizmetine adamış, her zaman ve her yönde halkımıza önder, rehber, tesellî ve ümid kaynağı idi. Kendisinden bir şey sorulduğu veya bir kişinin müşkil bir işi olduğu , zaman;

–Durun Gardaşım, şimdi cevabınızı getiririm., der, gider Hocası Hızır Aleyhisselâm'dan sorar, cevâbını alır getirirdi. Kimseyi kırmaz boş çevirmezdi.

Bazı kimseler kendisine gelip:

–Hacı Baba, mânevî yolda bize Rehber olsan, bize mânevî âlem için ders versen olmaz mı..? diyenlere tebessüm ederek:

–Ben bu işin ehli, selâhiyetlisi değilim. Sizler Hacı Sami (kuddise sırruhu'l-azîz.) Hazretlerine gidin, işin ehli ve selâhiyetlisi O 'dur., derdi.

Bir ziyâretimde Hacı Ahmed Ağa kendisi anlatmıştı ;

" Tahminen 1945 lerde Ruslar, Kuzey Doğu tarafına asker yığmışlar, gece ânîden hücuma geçeceklermiş. Bizim Hükûmet'in haberi yok. Manevî haber aldık, Cenâbı Hak'tan izin çıktı. İki arkadaş Rus Kumandanlarını öldürmek için görevlendirildik.

Bulundukları yere vardık, çadırın önünde nöbetçi olduğu halde içeriye girdik. Kumandanlarından birini ben, diğerini arkadaşım vurup öldürdük. Kafaları kopan kâfirlerin gövdeleri çırpınınca, nöbetçi farkına varıp "Türkler baskın yapmış..!" zannıyla, büyük bir korku içinde düdük düdüğe panik yaratmasıyla, Rus askeri şaşkın, kaçan kaçana..

Rusların böyle panik içinde kaçışmalarından bizim askeriyenin haberi olmuş, hemen mevzilere girerek hücum emrini beklerken.. Rusların çekilmekte olduğu anlaşılınca, orduya yerlerine gitmesi emri verilmişti."

Bu hadiseyi, o devre bu bölgede çavuş olarak askerlik yapan arkadaşım Ali efendi de anlatmıştı.

Yine bir ziyâretimde Hacı Ahmed Ağa anlatmıştı..;

" Edirne'de askerlik yapan bir Türk çavuşu, iki Bulgar subayına, Edirne'nin Askeriye'ye ait planlarını ağır bir para karşılığı satmış, kimsenin haberi yok. Manevî emir aldık, yine iki arkadaş görevlendirildik. Bulgar subayları plânları alıp Kumandanlarına teslim etmek üzere merdivenlerden çıkarlarken bir anda arkalarından yetişip, birine ben, diğerine de arkadaşım tepelerine vurduk. İkisi de merdi- verilerden aşağı yuvarlandılar. Hemen ceplerinden plânları aldık ve yerlerimize döndük.

Sıra Çavuşa geldi; Vatan hâini olduğundan, o da öldürülecekti. Terhis oluncaya kadar dokunmadık, manevî emir öyle idi.

Nihâyet terhis oldu, külfetli bir para ile sevinerek trene binmiş, memleketine dönüyordu. Memleketine gelip, tam trenden inerken ; Onun da tepesine vurduk, sanki trenden düşüp ölmüştü. Böylece vazîfe yapılmış oldu."

Yine bir ziyâretimde Hacı Ahmed Ağa anlatmıştı ;

" Konya Ereğli'sinde tâze bir gelin, ilk çocuğu kucağında babası nın evine gitmek üzere bir taksiye biner.

-Felân yere gideceğim., der.

Taksici yola düşüp giderken fikrini değiştirir, son sür'ât gelini alıp kaçar. Gelin taksinin içinde feryâd eder amma kim duyar. Gelini kurtarmak için Mevlâ'dan izin çıkmış, Hocam bana:

-Ahmed yetiş, gelini kurtar, taksicinin de işini bitir., dedi.

Allah Teâlâ'nın izni ile; Bir anda yetiştim, son sür'ât giden taksinin içinden, gelini kucağında çocuğu ile beraber alıp yolun kenarına oturttum. Taksiye de bir el sallayıp, işini bitirdim Allah Teâlâ'nın izni ile.

Gelin korkudan tir tir titriyor, beti benzi atmış, sapsarı sararmıştı;

-Kızım korkma, bana Konya'nın Lâdik kasabasından çoban Ahmed derler. Şimdi bir otobüs gelecek seni ona bindireceğim, babana selâm söyle., dedim.

Biraz sonra otobüs geldi, gelini bindirip şoföre tenbih ettim;

-Bunu babasına teslim et..! deyip uğurladım.

Aradan bir zaman geçti o gelin, babası ile Lâdiğe gelmişler, sonra bizim odayı bulmuşlar. Gelin beni görünce:

-Baba işte beni kurtaran bu Hacı Baba..! dedi, Bize teşekkür edip gittiler."

Bunları yaşayan insanlar halen hayattadır..!

Kore harbinin olduğu devre, yine bir ziyâretimde ;

Hacı Baba'yı ziyaret için Lâdiğe gitmiştim, gece orada kalıp odasında misafir olduk. Yatsı namazına kadar beraber kaldıktan sonra, Hacı Baba namazı kıldı ve sonra bizden müsade alıp gitti.

Sabah namazına da geldi ve bize :

" Bugün Kore'de idik; Türk askeri çember içine girmiş, imha edilmek üzere idi. Kurtarılmak için Mevlâ'dan izin çıktı, manevi arkadaşlarımla Kore'ye yetiştik. Bizim askerin önüne düştük. Kâfir askerleri bizi görürler, lâkin bizim askerler bizi görmezler.

Kılınçları çektik, küffâr askerini kılınçtan geçirip bizim askere yol verdik. Bakın sabah radyo haberleri verirken duyacaksınız..!" dedi.

Sabahleyin bir radyo getirdiler, ilk haberleri açtılar;

"-Kore'de bulunan, Albay Tahsin Yazıcı komutasındaki Türk birliği çember içine alınmış. İnanılmaz bir kahramanlık örneği vererek çenberi yarmış, kâfirleri perîşan etmişler.." diye radyo haber veriyordu..!

Çemberi yaranın kimler olduğundan onların haberleri yoktu. İşte Allah Teâlâ'nın manevî ordusunun vazifeleri..!

Mübârek Hacı Baba, Kore'ye çıkışlarını şu beyitlerle dile getirmişlerdi..;

HÜCUM.. İLERİ

Ol Mekke şehrinden aldık biz emir

Mü'minlerin kalbi nur ile demir

Rabbım Kullarına çok versin ömür

Korkmayın arslanlar hücum ileri

Ol Mekke şehrinde bir büyük ordu

Ehli îman bekler Vatanı Yurdu

Cephede vuruşur askerin merdi

Korkmayın arslanlar hücum ileri

Kore'ye varınca süngüyü taktık

Hakk'ın Kudretiyle cepheden attık

Kızıl Çin askerin kükreyip çattık

Korkmayın arslanlar hücum ileri

Asker süngü taktı der Allah Teâlâ..

Allah Teâlâ Ehli îman korkmaz kavgadan

Allah Teâlâ Kırkların himmeti yardımcı

Allah Teâlâ Korkmayın arslanlar hücum ileri

Kalbimizde durur îman çırası

Harp eder askerin cephede hası

Kör Moskof Kominist zâten de âsî

Korkmayın arslanlar hücum ileri

Kör Moskof öğretti yürüttü Çini

Onlar Kominîsttir kaldırmış Dîni

Vurun Mehmetçikler çevirmen yönü

Korkmayın arslanlar hücum ileri

Yazdı harbimizi Melek'ten kâtip

Tahsin Yazıcı da bir büyük hatip

Çembere yetişti Gavs ile Kutup

Korkmayın arslanlar hücum ileri

Kahraman askerler etmeyin merak

Zannetmen Türkiye Kore'ye ırak

Yetmişbin süvârî altında burak

Cem oldu Evliyâ hepsi varıyor

Kore'ye dayandı askerin ucu

Nice hükümdardan almıştın tâcı

Yavuz Sultan Selim çekti kılıncı

Karıştı Kırklar'a hepsi varıyor

Kore'de askerler harbe döşendi

Kör Moskof askere karşı direndi

Molla Hünkâr'da kılıncı kuşandı

Yürüdü Konya'dan Arslan varıyor

Kore'de askerler imdada baktı

ütün Evliyalar kandiller yaktı

Hacı Bektaş Velî buradan kalktı

Âhi Evran, Âşık Paşa varıyor

Kabzayı kavradı askerin eli

Vurun Mehmetçikler aşalım beli

Ankara'dan Hacı Bayrâm-ı Velî

Gelibolu'dan Ahmed, Mehmed varıyor

Kafkas fırkaları yürüdü başa

Döküldü askerler dağ ile taşa

Elinde Kur'an-ı Mareşal Paşa

Çekti orduları Çakmak varıyor

Kore cephesinde dizilmiş

Gâzî İnşallah dileriz hayırlı yazı

Malatya Sultânı Battal-ı Gâzî

Abdül Vehab, Ahmed varıyor

Asker taarruza birlikte geçti

Yediler'le Kırklar fırkasın seçti

Muhammed Mustafa bir Sancak açtı

Ebû Bekir, Ömer, Osman varıyor

Kore'de asker sıkıldı be gâyet

Kılarız namazı okuruz Âyet Çekti

Zülfikârı'ı Şâh-ı Velâyet Hâlid,

Mıkdat, Abdurrahman varıyor

Kerbelâ'da nice Aslanlar yatar

Atılan gülleyi eliyle tutar

Hasan'la Hüseyin imdâda yeter

Gavs-ı Âzam, Kutub, Üçler varıyor

Ol Hazret'i Allah Teâlâ cümleye

Nâzır Türkler'de pek çoktur çalışkan

Vezir Deryalarda İlyas, karada

Hızır Gayb-ı icaz, İlmi Ledün varıyor

ÂŞIK AHMED der ki söyleriz hemin

Hûda'nın elinde Kürre-i Zemin

Süzüldü semadan Cibrîl-i Emîn

Gök yüzünde has Melekler varıyor

**

Zıvarık'lı Hacı Ahmed ağabey anlatmıştı ;

Zıvarık (Altınekin) Büyük câmi İmamı Hacı Nuri efendiden, Hacı Ahmed ağa'ya verilmek üzere Lâdiğe mektup götürmüştüm. Lâdiğe varınca, Hacı Baha'nın evine vardım, bahçede olduğunu söylediler. Oraya gittim, Hacı Baba'yı orada buldum, selâm verip mektubu verdim. Beraber otururken posta Seyid Ali geldi. Hacı Baba:

- **Oğlum, bugün burada Dua var.,** dedi.

Bu arada Ceylân dağından, Hızır Aleyhisselâm inip geldi. Ceylan deresinde birleştik. Selâmlaşıp hâl, hatır sorduktan sonra Hızır Aleyhisselâm, Hacı Ahmed Ağa'ya:

- Bir beyt söyle Mevlâna.. dedi.

Hacı Ahmed Ağa hayâ edip söylemedi.

Hızır ALEYHİSSELÂM:

Satılır Cennetler Künde bezeller

Bilmezler hakîkatı boşa gezeller

Bir araya cem olsa da güzeller

Nideyim Cemâlin ben görmeyince

Beytini okudu, Hızır Aleyhisselâm Hacı Ahmed Ağa'ya:

- Mevlâna birde, sen söyle... dedi.

Hacı Ahmed Ağa:

Âşıklar aşkından almışlar bir tat

Ne cennet isterler ne de saltanat

Onlar arıyorlar nûr-u Hakîkat İlle Cemâlini ben görmeyince

Hızır Aleyhisselâm Hacı Ahmed Ağa'ya:

- **Mevlânâ, bu kuyunun kendi suyudur bitmez, tükenmez.,** dedi. Hızır Aleyhisselâm, Seyid Ali'ye:

- Birde sen söyle... dedi.

Seyid Ali:

Fırsat elde iken bul derdine çâreyi

Gâfii iken erişir mevt açar kalbe yâreyi

Haram helâl demezdin kazanırdın pareyi

Bir gün olur terk edersin mâlı mülkü sarâyı

Bul hidâyet kapısını sen arayı arayı

Hızır Aleyhisselâm, bana:

-Birde sen söyle Ahmed... dedi.

Ben de Hacı Ahmed Ağa'nın bir beytini söyledim;

Kalksa gözün perdesi baksan Hakk'ın hikmetine

Çifte Sancaklar çekildi İsâ'nın inmesine

Alâmetler belli oldu Mehdi'nin gelmesine

Enbiyâlar kılınçlandı Deccal'ın fitnesine

Kılınçlara nur doğdu Moskof'un yok edilmesine

Bu kelâmlar Hak kelâmı kalblerin îkaz edilmesine

Bu beyitleri okuduktan sonra, lüzum eden konuşmayı yapıp, biri birimizden ayrıldık.

Bir gün Zıvarık'lı Hacı Nuri efendi Hoca ve Zıvarık'tan (Altmekin.) Hacı Ahmed Ağa ;

Lâdiğe Hacı Ahmed Ağa (kuddise sırruhu'l-âlî) Hazretlerini ziyârete gitmişler. O gün odasında misâfir olup kalmışlar. Akşam Hoca efendi :

-Hacı Baba, müsade buyurun da, Üstâdım Sami Efendi Hazretlerini ziyarete gideyim., demiş.

Yatsı namazından sonra, Hacı Baba müsaade alıp gitmiş. Sabah namazından evvel de gelip:

-Hoca Efendi, Sami Efendi Hazretleri Kayseri'ye gitti. Oradan Adana'ya geçecek. Oradan da Konya yoluyla İstanbul'a geçecek, seni görüştüreceğiz., demiş.

Hoca efendi..:

-Efendim ben köydeyim, nasıl görüşeceğiz..? demiş.

Hacı Baba..:

-Üstâdım Şems'in İmamı Osman Efendi'yi tayin etti, ben ona söyleyeceğim, o da seni getirecek., demiş.

Benim haberim yok. Ertesi günü Hoca efendi ile Ahmed ağa, benim camiye, Şems'e geldiler. Hoş beş ettikten sonra..:

-Sana müjde, Sami Efendi Hazretleri Konya'ya gelecek..! Hacı Ahmed Ağa sana haber verecek, sen de bizi götürüp Hazretle görüştüreceksin., dediler.

Tabii ki sevincimin ölçüsü yok idi. Hoca efendi ve Ahmed ağayı misafir ettim, bekliyoruz hayırlı haberi.. Konya'dan bir ferdin haberi yok idi.

Ertesi gün ikindi namazından on dakika evvel, Ahmed ağa ile ikimiz caminin önünde oturuyorduk, İki kişi gelip Selâm verdiler.

Biri iri yarı uzun boylu, iri iri gözlü, pehlivan yapılı. Diğeri, orta

boylu, zayıf, boynunda çanta asılı idi. Zayıf olan dedi ki..:

-Ben Hâdim'den geliyorum, arkadaşım da Ankara dan geliyor. Mevlânâ Hazretlerini ziyârete gelmiştik, lâkin Mevlânâ kapalı imiş, Şems'i Tebrizî'yi ziyârete geldik., dedi.

Bende..:

-Buyurun efendim., dedim.

İçeri kapıyı açtım, Hazretin yanına girdiler. Bu arada bir çocuk gelip..:

-Hocam seni kayınvâliden çağırıyor..! dedi.

Ben dışarı çıkınca, o zayıf olan bizim arkadaş Ahmed Ağa'ya:

-Benim arkadaşa iyi bak, İlmi Ezelî'de tanışmıştık. Burada gözlerinden tanıdım, sende gözlerine iyi bak, bu Hocadır..! der.

Lâkin bizim arkadaşın basîreti kapanmış anlamaz. Ben geldim..:

-Efendim Huzurda konuşulmasın., dedim.

Hemen Hazret'in yanından çıktılar, Ezân-ı Muhammediyye'de okunmaya başladı, arkamda namazı kıldılar. Kalkıp giderken, o pehlivan yapılı zat bana öyle heybetli baktı ki, bende anlamadım. Elinin biri sarılı idi;

Serçe parmakla yüzük parmağı bir derinin içinde, baş parmak bir derinin içinde, orta parmak açık boşta. Acaip bir sargı, eldiven desem eldiven değil. Yine bir şey anlamıyordum. Namaz bitince, cemaatın bir kısmı camide, bir kısmı kapıdan dışarı çıktı.. Önü park, mâlum. Hemen Ahmed Ağa pür telâş dışarı çıktı, geri geldi.

-Ne oldu yâ hu., dedim.

-Sen sorma bu gelenler boş değillerdi.! Bana birşeyler söyledi o zayıf olan zat, lâkin ben anlamadım. Dışarı çıktım ki kaybolmuşlar. Onun için koştum., dedi.

Meğerse bu gelen kimseler; Pehlivan yapılı, eli sarılı olan Hacı Baba'nın Hocası Hızır Aleyhisselâm imiş. Orta boylu zayıf olan da, Ricâli Gayp'tan Nâbi Hazretleri imiş. Lâdiğe Hacı Baba'yı ziyarete gittiğimizde, bize söylemeden..:

-Oğlum, Hocam'la Nâbi Hazretleri sizin camiye varmışlar, siz bilememişsiniz.. dedi.

İşte bu zatlar ikindi namazında geldiler, akşamla yatsı arası da Üstâdım Hazretleri Konya'ya gelmişler. Hacı Ahmed Ağa akşam namazından sonra Halıcının oğlu ile yeğenini bana göndermiş. Onlar taksi ile bize gelirken eski İş Bankasının orada karşılaştık., bana:

-Ahmed Ağa bizi gönderdi, Hoca efendi ile arkadaşını saat beşte Sarayönü yolu üzerine çıkaracaksın., deyip geri döndüler.

Ben de eve gelip, Hoca efendi ve Ahmed ağaya müjdeyi verdim; Geldiler diye. O haberciler tekrar bize bir daha geldiler:

-Saat Üçbuçukta çıkaracaksın., diye söyleyip gittiler.

Sabah saat üçbuçukta denilen yere çıkardım. On dakîka sonra taksi ile; Üstâdım Sami Efendi Hazretleri, Hacı Ahmed Ağa Hazretleri ve halıcı Mehmed efendi teşrif ettiler.

Tam seher vakti idi, teker teker kenara çekip; Evvelâ Hoca efendi, ondan sonra Ahmed ağa ve ondan sonra da benimle görüşüp lâzım gelen talimatı verdiler. Vedâ ederek Lâdiğe, oradan da İstanbul'a gittiler.

Zıvarık'lı Hacı Ahmed Efendi anlatmıştı..;

" Bir gece Hacı Ahmed Ağa, Zıvarık büyük cami imamı Hacı Nuri efendi hoca ve ben, Konya'da Üçler mezarlığını ziyâret ettik.

Ziyaretten sonra Mevlânâ Hazretlerimin kapısına geldik, kapılar kapalı idi. Hacı Ahmed Ağa cezbeli bir halde şu beyitleri söyledi.;

AÇIN KAPIYI BEN GELDİM

Baldan olur kalbe şeker

Bu yangını ceset çeker

Ne olur hal çeke çeke

Götürürler ol gurbete

Vardım aşkı pervâneye

Hak esrârı divâneye

Selâm verdim Mevlâneye

Açın kapıyı ben geldim

Selâm Enbiyâ Erenler

Hakka arzuhal verenler

Açıp kapıyı girenler

Açın kapıyı ben geldim

Kokun Enbiya kokusu

Uyursun ahret uykusu

Geldiğim Hakk'ın kapısı

Açın kapıyı ben geldim

Senin aşkın düştü bana

Hak hidâyet verdi sana

Seherde Cennet Reyhana

Açın kapıyı ben geldim

Halk eyledi beni yoktan

Hidâyet ererse Hak'tan

Rahmet iner Semâvat'tan

Açın kapıyı ben geldim

Seherde Cennet Reyhânı

Ahmed seyret Âsumânı

Çıkar bu aşkın dumanı

Açın kapıyı ben geldim

Bu beyitleri okuduktan sonra; kapalı bulunan Dergâh'ın kapıları, gecenin ilerlemiş saatinde, insan eli değmeden açıldı ve Hacı Ahmed Ağa içeri girdi. Hacı Nuri efendi Hoca ile ben dışarıda kaldık. Bir müddet sonra Hacı Ahmed Ağa dışarı çıkıp yanımıza geldi ve birlikte yerlerimize döndük..!"

Bir ziyâretimde Hacı Ahmed Ağa anlatmıştı.;

"Bir gün, bir pilot Teğmen uçağı ile eğitim uçuşu sırasında, uçağı arıza yapıyor ve bir tarlaya mecburî iniş yapmak durumunda kalıyor. Her ne kadar yerde arızayı gidermiş ise de, uçağın bu tarla üzerinde kalkışa geçebilmesi imkânı yok. Bulunduğu yer öyle ıssız ki çevrede canlı yok. Hocam emir verdi..;

-Ahmed, git şu pilot Teğmen'e yardım et, uçağını da kaldır., dedi.

Hemen geldim, pilot çaresizlik içinde bocalamakta, ne yapacağını bilememekte idi. Selâm verdim ;

-Ne yapıyorsun delikanlı., dedim.

O da durumunu anlattı. Ben dedim ki :

-Oğlum sen uçağı çalıştır, kalkış için ben sana yardım edeyim!

Şaşırmış bir halde :

-Nasıl yardım edeceksin.? dedi.

-Sen çalıştır, ben uçağı kaldırayım..! dedim.

-Hacı Baba, kaç tonluk dört motorlu bir uçak nasıl kaldıracaksın..? dedi.

-Yavrum sen çalıştır bakalım..! dedim.

-Neyse çalıştırayım bakalım... dedi ve uçağı çalıştırdı.

Allah Teâlâ'nın izni ile :

-Bismillâh.. Yâ Allah Teâlâ.! deyip yardım edip uçağı kaldırdık ve uçup gitti."

Pilot der ki;

" Hacı Baba uçağı kaldırıpta, uçak havalanınca; uçağın kuyruk tarafına oturduğunu gördüm ve..

-Eyvah, Hacı Baba düşecek., dedim.

Bir müddet sonra, Hacı Baba bulunduğu yerden kayboldu.

Ben yine ;

-Ey vah, Hacı Baba düştü... diye müteessir olmuştum.

Mensup olduğum karargâha varıp, durumu ve başımdan geçenleri Kumandanıma anlattım. Kumandanım bana :

-Mâneviyat adamlarından biri sana yardım etmiş..! dedi."

Pilot Teğmen bu mâneviyat adamları nerede bulunur acaba, diye araştırma yapıyor. Şarkta filân yerde var diyorlar, târif edilen kimseyi buluyor, fakat aradığı ve gördüğü değil. Böyle bir çok yerleri geziyor. Nihâyet bir gün Konya'da Lâdikli Hacı Ahmed Ağa'yı haber veriyorlar.

Konya'ya gelip Hacı Ahmed Ağa'yı soruşturuyor, kendisine Lâdik Kasabasını târif ediyorlar. Bir arkadaşı ile bir taksiye binip Lâdiğe geliyorlar. Hacı Ahmed Ağa'yı sorarak odasını öğreniyorlar. Pilot, Hacı Baba'nın odasına giripte, kendisini görünce..

–Hah., işte bu Amca..! deyip, eline ayağına sarılıyor.

Hacı Ahmed Ağa.:

–Oğlum benzetmiş olabilirsin., diye gizlenmeye çalışırsa da.

Pilot.:

–Hayır yanılmıyorum, o sensin..! diyordu.

Beraberce camiye gidip geldikten sonra, o gün orada misâfir kalıyorlar. Ertesi gün veda ederek yerlerine dönüyorlar."

Şoför Ahmed efendi anlatmıştı..;

" Hacı Veyis Zâde, Hacı Mustafa Hoca Efendi'yi, her gün yatsı namazından sonra bir şoför arkadaş evine götürürdü. Bir kaç araba caminin önüne dizilirdik, bir türlü bana sıra gelmezdi. Bir gün, kendi kendime..;

–Bu gün Hoca Efendi'yi ben götüreceğim..!

Diyerek içimden kesin karar verdim. Namazdan sonra yine arabalar caminin önüne dizilmiş, Hoca Efendi'yi bekliyorduk.

Hoca Efendi camiden çıktı ve hemen :

–Hah, bu gün Ahmed efendide sıra, onunla gideceğim. Siz kusura bakmayın gidin., dedi.

Öbür arkadaşlar gittiler, Hoca Efendi benim arabaya bindi..;

–Ahmed efendi, şuradan sür., dedi.

İstanbul caddesini gösterdi, oradan yürüdüm. Ben evine götüreceğimi zannediyordum, halbuki Hoca Efendi ..

–Şuradan sür, şuradan sür., derken.

Sarayönü yoluna düştük, Ertuğrul köyünü geçmiştik. Lâdik petroluna varmadan epey bu tarafta, Harç Pınarı derler bir pınar vardı, oraya gelince Hoca Efendi:

–Oğlum Ahmed, şu sağ tarafta bir pınar var orada dur., dedi.

Dediği yerde durdum, Hoca Efendi arabadan indi ve bana:

–Sen burada dur., dedi ve Kıble taraftaki dağa doğru yürüyüp gitti.

Ay ışığı altında iyi görünüyordu. Dağın yamacına varınca, tepeden bir karaltı çıktı, Hoca Efendi ile karşılaşıp kucaklaştılar ve oraya oturdular. Ay ışığında onları seyir ediyordum, bir müddet sonra kalktılar, bana doğru geldiler.

Baktım ki Hoca Efendi ile dağdan inen Zat, Lâdikli Hacı Ahmed Ağa imiş!

Lâdik nerede, o dağ nerede idi, hayretler içinde ikisinin de ellerini öptüm. Hoca Efendi, Hacı Ahmed Ağa ile tekrar kucaklaşarak vedâ edip ayrıldılar.

Taksiye tekrar bindirip Hoca Efendi'yi evine getirdim. Ayrılırken, Hoca Efendi bana:

-Oğlum, bu hali kimseye söyleme..! diye tenbih etti."

Yine bir arkadaş anlattı ;

" Üç kadın iki erkek, Konya'dan Hacı Ahmed Ağa'yı ziyârete gidecektik, daha yola çıkmadan :

-Alo alo Ahmed ağa; Üç kadın, iki erkek ziyâretine varıyoruz., diye elimle telefon çevirir gibi yapıp, mânevî telefon çektim, lâtîfe olsun diye.

Lâdiğe vardığımızda, daha Lâdiğin girişinde bir adam durup bize el kaldırdı, durduk. Yanımıza gelerek :

-Hoş geldiniz., siz Konya'dan Hacı Ahmed Ağa'ya telefon etmişsiniz. Üç kadın, iki erkek ziyârete varıyoruz demişsiniz. Ahmed Ağa beni gönderdi, yukarı yoldan gelsinler, aşağı yola su salınmış, arabaları çamura çöker., dedi. Buyurun beraber gideceğiz..!

Yukarı yoldan giderek Hacı Ahmed Ağa'nın odasına vardık, ziyâretini yaptık."

Yine bir kardeşim anlatmıştı ;

" Hacı Ahmed Ağa'yı ziyârete gitmiştik, bir kaç arkadaş odasında otururken, bir kimse geldi. O kapıdan girerken, Hacı Ahmed Ağa :

-Gel bakalım, Binbaşı Dursun efendi..! dedi.

Gelen zat selâm verip, musafahadan sonra oturdu. Hacı Ahmed Ağa:

-Hoş geldin., deyip, hal hatırını sordu. Sonra:

-Aile durumunuz nasıl, ne yaptınız..? dedi.

Dursun efendi:

-Efendim, iki gün sonra mahkememiz var onun için geldim., dedi. M

Hacı Ahmed Ağa;

-Kolay, hallederiz Inşâallah..! dedi.

Hacı Baba tekrar:

-Dursun efendi, niye kız çocuklarını gelin etmiyorsun..? Onların vebali var., dedi.

Dursun efendi;

-Efendim gelen taliplere güvenemiyorum., deyince.

Hacı Baba, dolabın kapağını açıp bir paket çıkardı. İçinde şeker varmış, bir avuç aldı ve Binbaşıya;

-Şunu büyük kızına ver..

Bir avuç daha aldı;

-Şunu ortanca kızına ver..

Bir avuç daha alıp;

-Şunu da küçük kızına ver, InşâAllah Teâlâ hayırlı talipleri çıkar, tereddüt etmeden ver..! dedi.

O gelen zat, Istanbul'lu bir Subay imiş ve sivil olarak gelmişti. O gece orada misâfir oldu, ondan sonraki durumunu bilmiyorum."

Zıvarık'lı Hacı Ahmed Efendi anlatmıştı..;

" Zıvarık'ta akrabamızdan, H. Atâ Efendi Hoca vardı. Kendisi gayet saf, halım selim, mütevâzî bir kimse idi. Benim Lâdiğe sık sık gittiğimi duyar, buna razı olmaz ve:

-Şu oğlan işini gücünü terk edip Lâdiğe gidiyor, günlerini orada geçiriyor., diye arkamdan konuşurmuş.

Bir gün, kendi akrabasından birinin dili tutulmuş, konuşamaz olmuş. Halam olan ailesi, Hoca efendiye :

-Bunu, Lâdiğe Hacı Ahmed Ağa'ya götürelim, inşâallah oradan şifâ bulur., demiş.

Durumu bana söylediler, ben de :

-Hay hay, gidelim., dedim

Atâ efendi Hoca, halam ve ben üçümüz birlikte Lâdiğe gittik. Hacı Baba'yı evinden sorduk, yoktu. Ceylân dağının yakınındaki bahçede olduğunu söylediler, oraya gittik. Bahçeye varınca, Hacı Baba'yı koyun otlatır bulduk. Selâm verip elini öptük, hal ve hatırımızı sordu. Sonra bana :

-Oğlum Ahmed, şu değneği al şu koyunları bir dolandır..dedi.

H. Atâ efendiye dönerek..:

-Gel seninle şöyle bir gidelim., dedi.

ikisi beraber Ceylân dağına doğru gittiler ve ormanın içinde kayboldular. Uzun zaman gelmediler. Ben koyunları otlattım, yemek yaptım, bağdan üzüm getirdim hazırladım, nihayet birlikte geldiler.

Atâ efendi Hoca'nın rengi değişmiş, hasta gibi gördüm..:

-Hayrola Hocam, hasta mısın..? dedim.

-Bir şeyim yok., dedi amma, durumu değişikti ve üzerinde bir başkalık vardı. Beni kenara çekti ve :

-Oğlum Ahmed, hakkını helâl et., dedi.

-Hayrola Hocam, ne var..? dedim.

-Ben senin arkandan atardım, günlerini burada geçiriyorsun diye razı olmazdım. Hacı Ahmed Ağa bu işe vakıf olmuş;

Beni alıp götürdü, bir Hil'ât giydirdi Medîne-i Münevvere'ye götürüp öğle namazını Ravza-i Mudahhara'da kıldırdı. Şimdi de geri alıp geldi, ah ben büyük hata etmişim, hakkını helâl et.. dedi.

Bu arada halam; Hasta olan akrabasının durumunu Hacı Ahmed Ağa’ya söylemem için beni sıkıştırıyorken.. Hacı Ahmed Ağa;

-Ne o, oğlum Ahmed, Halan ne diyor., diye sorunca durumu anlattım.

Mübârek ellerini kaldırıp, kısa bir düâ yaptı. Ellerini yüzüne sürerken, o anda karşıdan bir kimse göründü. Hacı Ahmed Ağa, onun yanına gitti, ikisi bir şeyler konuştular. O zat, Hacı Ahmed Ağa'ya bir mendil verdi ve gitti.

Hacı Ahmed Ağa, yanımıza gelerek..;

-Şu mendili alın, dili tutulan adamın boynuna bağlayın, siz yolda felân kuyunun başına varırken lisanı açılır inşâallah.. dedi.

Hacı Ahmed Ağa'nın elini öpüp ayrılacağım zaman, bu adamın dilinin neden tutulduğunu sordum. Buyurdu ki ;

-Gusülhâneye idrar yaparmış, onun için dili tutulmuş. Tenbih edin bir daha yapmasın..! dedi.

Elini öpüp ayrıldık. Yolda giderken tarif ettiği kuyunun yanma geldik, biz atları sularken adamın dili açıldı Bi Iznillâhi teâlâ. Çok sevindik, hepimiz Hacı Ahmed Ağa'ya ve o gelen Zât'a düâ ettik."

Yine Zıvarık'lı (Altmekin'li) Hacı Ahmed Efendi anlatmıştı.;

" 1944 senesinde bizi ihtiyat askerliğine aldılar. Bir manga askerle Trakya hududunda nöbetteyiz. Ben manga'nın başında Çavuş olarak bulunuyorum.

Bir gece arkadaşlarım yattılar. Ben yatsı namazını kıldım, tam bu sırada karşıdan iki kişi belirdi, ikisi de çok garip bir şekilde nur saçıyorlardı, şüphelenerek çekindim, parola sordum cevap vermediler, yaklaşıyorlardı. Tüfeği aldım, mekanizmayı çekip mermiyi sürdüm. O anda Hacı Ahmed Ağa'nın sesi :

-Oğlum Ahmed, biziz..! deyince ellerim çözüldü.

Yanıma gelip selâm verdiler ve bana bir şey giydirdiler. Beni oradan aldılar, göz açıp kapatacak kadar kısa bir zaman içerisinde değişik bir âleme getirdiler.

Güneş yeni doğmuş, kayalardan su çıkıyordu. Hacı Ahmed Ağa:

-Oğlum, burası Amerika..! dedi.

Orada yapılacak hizmetler yapılıp bitirildikten sonra, yine göz yumup açıncaya kadar geçecek kısa bir zaman içinde, berâber memleketim olan Zıvarığa getirdiler.

Büyük cami imamı Hacı Nuri Efendi Hoca sabah namazından çıkmış, caminin önünde düâ yapıyordu. Bu düâ'ya hepimiz iştirak ettik, sonra beni yine görev yerime getirip bıraktılar.

Arkadaşlarım hâlâ akşamdan yattıkları gibi uyuyorlardı. Hacı Baba ve arkadaşı ayrılıp Lâdiğe döndüler..!"

Kalbi Büyük H. Mustafa efendi anlatmıştı..;

" Temyiz Mahkemesi Hâkimlerinden, İbrahim efendi isminde bir Hâkim'in oğlu Kore harbine iştirak etmiş. 1952 senesinde şehid olduğu haberi ile birlikte resmî evrâkı'da ailesine, anne ve babasına gönderilmişti.

Devlet, şehîd'in ailesi ve çocuklarına maaş bağlamış ve bu maaşı onbeş sene almışlar, hayatından bütün ümidlerini kesmişlerdi.

Bu arada çocuklar büyümüş evlenmiş, anneleri bir gün Kayınvalidesine:

-Anneciğim artık beni serbest bırakın, kendi hayatımı yaşamak istiyorum. Oğlumu evlendirdim, kızımı gelin ettim., der.

Kayınvalidesi..:

-Hayır kızım oğlum gelecek..! der.

Gelin..:

-Yahu anne; Oğlun şehîd olalı onbeş sene oldu, bunca yıldır devlet bize maaş veriyor., der.

Kayın validesi:

-Hayır yavrum, oğlum ölmedi gelecek..! der.

Bütün aile, artık bu kadın kafayı bozdu zannı ile; Ruh ve Sinir doktorlarına muayene ettirirler. Lâkin bir şey yok, kadın sağlam.

Hakim İbrahim efendinin Konya'lı bir arkadaşı:

-Bizim Konya'nın Lâdik kasabasında bir adam var, ona soralım. Oğlun sağ mı, değil mi o bilir., der.

Beraber Lâdiğe geiirler, Hacı Ahmed Ağa'ya misafir olup sorarlar

-Efendim, bizim bir kayıbımız var. Kore'de şehîd olduğu haberi geldi, ancak annesi buna inanmıyor

" Benim oğlum ölmedi gelecek.." der.

Hacı Ahmed Ağa..:

-Gardaşım ben öyle şeyleri bilmem, ancak ;

Sübhanallah... Sübhanallah,

Elhamdülillâh,Elhamdülillâh..

Allahuekber... Allahuekber..

Ben bunları bilirim., der.

Kurnaz adamlar:

-Ahmed Ağa sen değil, sana gelen adama soracaksın., derler. Hacı Ahmed Ağa:

-Hah öyle ise sorayım., der.

Kalkar gider ve beş dakika sonra gelerek:

-Oğlunuz sağ, güneşe karşı oturmuş ekmek yiyor. Yakında mektubu gelecek, iki ay sonra da kendisi gelecek., der.

Hakim..;

-Kalkın gidelim, bu adam safsata söylüyor.! diyerek inanamayıp giderler.

Ankara'ya vardıkları zaman; Hacı Baba'nın bildirdiği mektup gelir.! Hayretler içinde kalıp sevinirler, iki ay sonra da kendisi gelir.

Ondan sonra Hacı Ahmed Ağa'nın ne olduğunu anlarlar."

Hacı Ahmed Ağa kendisi anlatmıştı ;

Köylünün birisi Hacı Ahmed Ağa'ya:

• Hacı Baba, Hocana söyle de bir gün bana misafir olsun., der.

Hacı Ahmed Ağa:

–Vallahi gardaşım bilmem amma, bir söyleyeyim., der.

Hacı Ahmed Ağa Hocasına söyler, Hocası'da :

–Pekiyi varayım., der.

Hacı Ahmed Ağa, o köylüye :

–Söyledim gardaşım, pekiyi geleyim dedi... der.

Aradan bir zaman geçer; Köylü Hızır Aleyhisselâm gelecek diye odasını ve önünü süpürüp temizler, hazırlık yaparken...

Hızır Aleyhisselâm; Bir merkebe iki tulum katran yükleyip kendisini bekleyen köylünün odasının önüne varır. Merkebini durdurup selâm verir ve tulumları odanın önüne indirir.!

Köylü sorar:

–Baba onlar ne..? Hızır olduğunu bilmez.

Gelen ihtiyar (Hızır Aleyhisselâm):

–Oğlum katran satarım..! der.

Köylü...:

–Aman aman baba, şu katranlarını al götür buraları kokutma. Nerede satarsan sat., der.

Hızır Aleyhisselâm katran tulumlarını alır, merkebin semerine ip filân olmadan birini bir tarafına, diğerini bir tarafına yaslar, tulumlar düşmeden semere yapışmış durur, köylü farkına varmaz. Hızır Aleyhisselâm gider ve kaybolur.

Köylü aradan zaman geçer, hâlâ Hızır bekler bekler gelen yok, giden yok.Bir gün Hacı Ahmed Ağa'ya gelir:

–Hay efendim, Hocan gelmedi. Sen gelecek dedin, hani ya gelmedi.. der.

Hacı Ahmed Ağa :

–Gardaşım, varmış amma sen kovmuşsun ... der.

Köylü...:

–Ne zaman yâhu..!

Hacı Ahmed Ağa..:

–Bir gün bir merkeple katran satmaya varmış, sen kovmuşsun. Aman şu katranlarını al götür, buraları kokutma, nerede satarsan sat., demişsin. O'da katranlan alıp gitmiş... Deyince köylü..:

–Eyvaaah..! der.

Karabağ'lı Hacı Tevfik Efendi anlatmıştı;

"Bir tarih Karabağ'da yağmur yağmadı. Yağmur düâsına çıkmaya karar verdik. Duamıza iştirak etmesi için, iki arkadaş arabayla Hacı Ahmed Ağa'yı almaya Lâdiğe geldik. Hacı Baba'ya misafir olup, arzumuzu anlattık.

– Zahmet etmişsiniz, haber gönderseniz gelirdim... dedi ve bize yemek getirdi..:

- Siz şu yemeği yeyin, ben Üstâdıma sorayım, yağmur taksimi sizin oraya var mı, yok mu... dedi ve gitti.

Biraz sonra geri gelip bize :

-Benim gitmeme lüzum yok, çabuk gidin yağmurunuz yağacak...dedi.

Yola çıktık daha köye gelmeden yağmur başladı. Öyle yağdı ki her taraf sele gark oldu."

ZAMANIN BÜYÜK SULTÂNI RAMAZANOĞLU MAHMUD SAMİ EFENDİ Hazretleri Konya'da bulunuyordu;

Bir gün zamanın Büyük Sultânı, Üstâdım Mahmud Sami Hazretleri (kuddise sırruhu'l-âlî) Konya'da idi. Hacı Ahmed Ağa sırılsıklam (Baştan aşağıya ıslanmış vaziyette) Üstâdımın huzuruna geliverdi.

Üstadım Hazretleri:

- Bu nice iş, ey Ağa..? dediklerinde.

Hacı Ahmed Ağa, tatlı bir tebessümle:

- Ey Âlem Şeyhi, on dakika evvel Erzurum'da idim...! dedi

O gün Konya'da hava kurak, Erzurum'da ise yağmurlu idi. Hacı Ahmed Ağa, Tayy'î Mekân ile Erzurum'dan Konya'ya gelmişti. Üstadım Hazretleri ile halvet olup, bir kaç saat mahremâne, gizli görüşüp gittiler..!

Karamanlı Hacı Osman Efendi Hoca anlatmıştı.;

" Hacı Ahmed Ağa'yı işitmiştim, Lâdiğe ziyaretine gittim. Tepenin üzerindeki camide öğlen namazını kılıp, Hacı Ahmed Ağa'nın odasına beraberce geldik.

Yolda gelirken gönlümden şöyle dedim:

-Bu zat'da ilim olsa ne olur, ümmî kaba saba Çoban Ahmed..!

Odaya geldik, oturup hoş beş ettikten sonra, Hacı Ahmed Ağa:

- Osman efendi, Osman efendi..! sor, ne sorarsan sor. (Kalbini göstererek) şuram ilimle dolu..! dedikten sonra, Kur'ân dan Âyetler okuyup mânâsını vermeye başladı.

Celalli bir çehre ile bana:

-Hoca efendi, siz Kur'ânı Kerim'deki onsekiz peygamberin belki hayatını bilebilirsiniz. Eğer başınızın ağrımayacağını bilsem, yüzyirmidörtbin Peygamberin, birer birer hayatlarını sana anlatmaya kadirim bi iznillâh .. dedi.

Oturduğumuz odabaşıma göçtü zannettim, öyle mahcup oldum ki, kendisinden özür diledim."

Hacı Ahmed Ağa Ümmî idi, okuma yazması yoktu. Osman efendi Hoca ise alim, kâmil, medreseden yetişme, Tasavvuf ehli. Aynı zamanda Hazreti Pîr Esad Efendimiz'in ve Mübarek Üstâdımızın Halîfelerinden idi...!

Bir gün bir kaç arkadaş Lâdiğe Maçı Baba'yı ziyârete gitmiştik ;

Bindiğimiz araba " Pikap " idi. Akşamla yatsı arası gidiyorduk. Yolda arabaya bir arıza oldu. Düzlükte araba yürür, yokuşa gelince çıkmaz, yürümez. İneriz iteliye iteliye çıkarırız, düzlükte gider, yokuşa gelince çekmez.

Yolu yarılamıştık :

"Bunda bir hikmet var, geri dönelim.."

Diye aramızda karar verip geri döndük. Araba geri dönünce öyle oldu ki ne yokuş, ne iniş dinlemeden gidiyordu. Hayretler içinde evimize döndük.

Aradan üç beş gün geçtikten sonra, tekrar aynı arkadaşlarla Lâdiğe gittik. Hacı Baba'nın odasına vardık, selâm verip Mübarek ellerini öperek oturduk. Bizlere hoş geldiniz dedikten sonra ..

Hacı Baba:

-Oğlum kusura bakmayın, bir kaç gün evvel siz gelirken, arabanıza arıza yapıp geri çevirdik. Hocam gelmenize razı olmadı. O gün misafir, Ekrem Babacan Paşa var idi. Ailesi ile birlikte gelmişler. Onun için sizi geri çevirdik., dedi.

Halıcı Saraç Mehmed efendi anlatmıştı ;

" Hacı Ahmed Ağa ile beraber ilk Hacca gittiğimizde, Şam'a uğramıştık. Bana dedi ki :

- H. Mehmed Efendi, benim burada manevî bir arkadaşım var, Selim Sultan derler, gel onu ziyaret edelim. Her gece manevî vazîfeye beraber gideriz, lâkin gündüz gözü ile şimdi görüşeceğiz... dedi.

Beraber kimseye sormadan, sanki oralı imiş gibi, o zatın oğlunun dükkânına vardık, selâm verip çocuğa :

-Baban nerede..? dedi.

Çocuk..:

-Evde efendim., dedi.

-Git babana haber ver; Konya'dan arkadaşın gelmiş, Çoban Ahmed de., dedi.

Çocuk gitti, biz dükkâna oturduk. Biraz sonra çocuk geldi ve :

-Geliyor efendim., dedi.

O zat henüz görünmüyordu, Ahmed Ağa ayağa kalktı :

-İşte geldi.. dedi.

Beklediğimiz Zat'da köşeden çıktı. Öyle bir kucaklaştılar ki sanki senelerce görüşmemişler de, ilk defa görüşüyorlarmış gibi.

Halbuki Hacı Ahmed Ağa :

-Biz her gece vazîfede beraberiz... demişti.

O zat'da fakîre:

-Her gece Hacı Ahmed Ağa ile vazifede beraberiz amma, gündüz gözü ile ilk defa görüşüyoruz., dedi.

Bir müddet beraber kaldıktan sonra vedalaşıp ayrıldık."

Şems'i Tebrizî Câmisi 1952 de İbâdete açıldı ;

Fakîr bu caminin ilk imamı olarak göreve başlamıştım. Şems'i Tebrizî Hazretleri hakkında çeşitli rivayetler vardı. Orası makâmı veya orada medfun diye.

Bir ara Hacı Ahmed Ağa'ya sordum :

-Hacı baba, Şems'i Tebrizî hakkında ne malumatınız var. Kendisi buradadır, değildir diye rivâyetler var., dedim.

Hacı Baba :

-Hafız, ben bir şey bilmem amma, benim Hocam'ın bana söylediğine göre kabri buradadır. O sandukanın altı mahzendir. Mahzende atıldığı kuyu, yanı başında da kabri var. Kimseyi indirme, manevî razı olmazlar.! dedi.

Sonra ben caminin sergileri çoğalınca ;

Hazret'in sandukasının etrafına hasırlar çakılmış, hasırlar da iyice eskimiş durumda idi söktüm. Hasırları kaldırınca, altından mahzenin kapağı meydana çıktı, kapağı asıldım açıldı. Bir mum yakıp ;

-Destur Sultânım., deyip üç merdivenle aşağı inerek mahzene girdim.

Mahzen muntazam oda şeklinde, yerler kapak taşı ile döşenmiş. Hazretin atıldığı kuyu, dört köşe bir mermer ile kapatılmış, üzeri işlemeli, iki de hava deliği var. Yanı başında da bildiğimiz kabir. Aynen Hacı Ahmed Ağa'nın tarif ettiği gibi Hazretin kabri. Halbuki, Hacı Ahmed Ağa buraya hiç girmiş değil.

İşte Allah Teâlâ, dostlarına herşeyi aynen beyan eder..!

Hacı Ahmed Ağa'nın Kayınbirâderi Hacı Sadık efendi anlatmıştı;

" Bir gün Ankara tarafından bir taksi dolusu insan Lâdiğe gelir. Odaya uğrayıp Hacı Ahmed Ağa'yı sorarlar, yukarıda bahçede olduğunu öğrenip oraya gelirler. Hacı Ahmed Ağa'yı gölgede oturuyor görürler. Kuyunun başında bir ağacın altına oturup, içki şişelerini açarak içmeye başlarlar.

İçlerinden birisi Hacı Ahmed Ağa'nın yanına gelir:

-Hacı Baba, sana Evliya diyorlar, eğer sen Evliyâ isen bize dalından kopmuş taze hurma getir., der.

Hacı Baba..:

-Oğlum bende bir şey yok, öyle bir şey olmaz., der.

Adam gider bir başkası gelir:

-Hacı Ahmed Ağa, sen Evliyâ imişsin, bize dalıyla taze hurma getir.. der.

Hacı Ahmed Ağa ona da aynı şeyi söyler. Onlar içki içmelerine devam eder. Bu arada Hacı Ahmed Ağa'nın hocası gelir:

-Ne o Ahmed, ne isterler bunlar... der.

Hacı Ahmed Ağa :

–Efendim, dalından kopmuş taze hurma isterler... der.

Hocası..:

–Pekiyi... der kaybolur.

Biraz sonra dalıyla beraber taze hurma salkımını getirir. Ahmed Ağa'ya :

–Götür ver., der.

Ahmed Ağa, yanlarına varıp :

–Buyurun, istediğiniz bu değil mi... der.

Taze hurmayı dalıyla beraber önlerine koyar.

Onlar biri birlerine bakıp hayretle kalkar ve şişeleri kırarak, Ahmed Ağa'nın ayağına kapanırlar. O andan itibaren de bir daha içkiye tövbe derler.

Şimdi adını hatırlamadığım bir kardeş anlatmıştı ;

" iki arkadaş benim " CZ" motoruyla, Hacı Ahmed Ağa'yı ziyarete gidiyorduk. Arkadaşımın ikinci ziyareti benim ise ilk ziyaretim idi. Dağ yolundan gitmiştik. Yolda motor arıza yapıp çalışmadı. Namaz zamanı olmuştu, Lâdiğe varmak için de bir hayli yol vardı;

–Namazları kılalım, yemeğimizi yiyelim, motoru tekrar çalıştıralım. Çalışırsa gideriz, çalışmazsa bir araba bulup motoru atıp götürelim, diye aramızda karar verdik.

Ben arkadaşımdan habersiz;

–Ahmed Ağa, eğer sen Evliyâ isen benim motorumu tamir et.! diye kendim işitecek kadar söyledim.

Namazı kıldık, yemeği yedik, motoru çalıştırdık, çalıştı. Binip Lâdiğe Hacı Ahmed Ağa'nın odasına vardık. Kendisi odada imiş, selâmlaştık ve elini öpüp oturduk. Hal ve hatırımızı sordu, ikinci gelen arkadaşa:

–Oğlum Mehmed, kalk bir çay koy da içelim., dedi.

Bana dönüp :

–Hay yavrum, hay kuzum ben motor tamircisimiyim canım. Bana niye eziyet ediyorsun, hem niye asfalt düz yol var ken dağ yolundan geldiniz., diyerek bana darılıp, benim yoldaki halimi haber verdi.

Hemen eline sarıldım, özür diledim..!"

Öğretmen Mehmed Efendi anlatmıştı ;

" Kadınhanı Askerlik Şubesinde, bir Şube Başkanı vardı. Kendisi maneviyata inanmaz, manevî erlere aşırı derecede gayz ve kin besler. Elinden gelse saç ve sakallarını yolacak, onları yok edecek.!

Lâdik'li Hacı Ahmed Ağa'nın bu erlerden biri olduğunu duyar, lâkin bir türlü görüşemez.

Bir gün Hacı Ahmed Ağa Kadınhanı'na gider, çarşıda gezerken, tesadüfen Şube Başkanı ile karşılaşır. Yanındaki birisi:

–İşte aradığın, Lâdik'li Hacı Ahmed Ağa budur.. der.

Şube Başkanı, Ahmed Ağa'yı dairesine davet eder ve alıp götürür..

-Ahmed Ağa, sana Evliyâ diyorlar! Benim babam, dedem ve dedesi öldüler. Onların kim olduğunu, isimlerini, benim sülâlemi haber vereceksin. Eğer söylemez, haber vermezsen sana yapacağım var, elimden kurtulamazsın... diye tehdit eder.

Ahmed Ağa güler:

-Oğlum, sen bana dört gün müsade et de sorayım, haber getireyim.. der.

Şube Başkanı..:

-Sana dört gün değil, ondört gün müsade vereceğim. Biliyorum kaçacaksın, amma elimden kurtulamazsın., der ve bırakır.

Hacı Ahmed Ağa :

-Dört gün sonra haber vermeye ben mi geleceğim, yoksa sen mi geleceksin..? der.

Başkan...:

-Tabii ki sen geleceksin., der.

Dört gün sonra Hacı Ahmed Ağa Kadınhanı'na gidip, Şube

Başkanının yanına varır, selâm verip oturur. Üstâdından aldığı haberi bir bir söyler. Yedi sülâlesinin kimler olduğunu, ne iş yaptıklarını, isimlerini söyler.

Şube Başkanı ayağa kalkar, eline ayağına kapanır, özür diler, ağlayarak hakkını helâl etmesini ister.

Ahmed Ağa..:

-Sana hakkımı helâl ederim amma, sizde benim bir emanetim var, eğer onu getirirsen öyle helâl ederim., der.

Başkan hayretle sorar..:

-O emanet nedir..? der.

Hacı Ahmed Ağa..:

-Annen bilir, annene sor., der.

Başkan hemen telâşla eve gider, annesine durumu anlatır ve bir emaneti varmış onu ister, der...

Annesi..:

-Hani oğlum sen Allah Teâlâ dostlarına inanmazdın.! Onların düşmanı idin, saç ve sakallarını yolacaktın.. der.

Başkan..:

-Anacığım, ben cahilmişim, şimdi anladım, öğrendim, inandım tövbe ettim., der.

Annesi emaneti getirir ve der ki :

-Oğlum, baban Kâdirî tarikatına bağlı idi. Ölmeden evvel bana şu tesbihi emanet etti.

" Bunu sakla, sahibi gelip isteyince ver.." dedi, demek ki sahibi bu zat imiş., der ve teşbihi oğluna verir.

O da getirip yine ağlayarak, Hacı Ahmed Ağa'ya sarılıp, özür diler ve elini öper. Emanet teşbihi kendisine verir ve helâllaşır."

Yine Kadınhanı'nda ;

Mehmet isminde bir memur, Hacı Ahmed Ağa'ya inanmaz, O'na içinden kin beslermiş.

Bir gün o memur, ailesi ile birlikte memleketi olan Karaman'a gider ve bir müddet sonra dönerler. Otobüste gelirken, ailesi ön kapının yanına oturmuş, nasıl oldu ise olmuş, kapı açılmış ve kadın aşağı düşmüş haberleri olmamış. Bir iki dakika sonra haberleri olunca, hemen durup koşarak gelmişler, kadın yolun aşağısında oturuyor! Kendisine bir şey olmamış, Sormuşlar:

–Nasıl oldu..? diye.

Kadın :

–Kapı açıldı, yere düşerken yaşlı bir ihtiyarın beni tutup yavaşça yere koyduğunu ve hemen kaybolduğunu gördüm., demiş.

O zaman, efendisinin aklı başına gelip, bu işi yapanın Ahmed Ağa olacağını tahmin eder.

Bir müddet sonra Ahmed Ağa'yı görmek ve ziyaret etmek arzusu gönlüne düşer, Lâdiğe giderek Hacı Ahmed Ağa'yı ziyaret için odasına girer. Daha kapıdan içeriye girerken, Ahmed Ağa :

–Gel bakalım Mehmed efendi, hanımın Fatıma arabadan düşmeseydi, buraya gelmeyecektin ve kalbindekini de atmayacaktın... deyince;

Mehmed efendi de şafak atar, eline ayağına kapanır, özür diler. Böylece hakîkatı anlar.

EMÂNETLERİN TESLİMİ SON GÜNLERİ

Hacı Ahmed Ağa, ömrünün son günlerine yaklaşırken, bir ara hastalandı ve Konya'da bir müddet Devlet Hastahanesinde yattı. Taburcu olup evine döndüğünde, artık Mevlâsına kavuşma zamanının geldiğini anlamış ve vasiyetini, oğlu Zekeriya'ya ve yakınlarına yapmıştı.

Hacı Baba'nın oğlu Zekeriya efendi anlatmıştı ;

"Babamın son günleri idi, kendisini bir gün kaybedebileceğimiz korkusu gönlüme gelmişti. Yanına vardım ve :

–Babacığım, bana hakkını helâl et... dedim.

Mübârek babam:

– Oğlum sana hakkımı helal edeceksem, şu vasiyetimi yerine getirmelisin ki öyle helal ederim...Şu sandığı aç, içinde bir bohça var onu buraya getir... dedi.

Sandığı açtım, bohçayı alıp getirdim. Kendisi bohçayı açtı ;

İçinde beyaz bir gömlek (.... mın Maneviyat gömleği)..

bir mühür (.... mın mührü) vardı. Ayrıca birde Âsâ (...... mın Âsâsı) vardı.

Bunları gösterdikten sonra bana :

-Bu emanetleri almak için bir kimse gelecek, isimlerini sayacak, bunları ona teslim et. Eğer vermez, vasiyetimi yerine getirmezsen sana hakkımı helâl etmem ve hem de Mahşer günü yakana yapışır davacı olurum.

Şems'i tebrizî camisinin İmamı Osman efendiyi getirin, gaslimi, tekvin ve teçhizimi yapsın. Namazımı kıldırsın, kabre indirirken de başımda bulunsun. Palto ve kürkümden hangisini alırsa kendisine verin.

Şeyh Mahmud Sami Hazretlerine telefon edin, geleceğiz derlerse cenazemi bekletin...Dedikten sonra...;

Tevhid ve Şehâdetle

Allah Teâlâ... Allah Teâlâ... diyerek

Cemâline müştâk olduğu Rabbısına kavuştu.

Bu vasiyetlerini böylece yakın akrabaları işittiler. Son vasiyetlerini yapıp Ruhunu teslim ederken, dünürü Ahmed Niyazi Eser efendi'nin (Damadı Hacı Ömer Eser efendi'nin babası) kolları arasında sırtını onun göksüne dayamış vaziyette idi.

Hatta dünürü Ahmed Niyazi Eser efendi ;

Şeyh Mahmud Sami Efendi Hazretlerinin gelmesini beklemeden cenazeyi kaldırmak isteyen kalabalık bir guruba karşı bu vasiyetleri tekrar hatırlatmış, cenazeyi kendilerine vermemiş, vasiyetlerinin harfiyyen yerine getirilmesi için kendisini bir Vâsî bilerek öylece uygulatmıştı.!"

Hacı Baba'nın vasiyeti böylece yerine getirildi;

Sami Efendi Hazretlerine telefon edildi. Osman efendi, gaslini, tekfin ve teçhizini yaptı. İkindi namazından sonra cenaze musalla taşına konurken, Sami Efendi Hazretleri de teşrif ettiler.

Hacı Ahmed Ağa'nın vefat haberi, bir anda her tarafa duyulmuş. Binlerce sevdikleri ile beraber, dünyanın dört bucağından Ricaller (manevî erler) arkadaşları, Hocası Hızır Aleyhisselâm teşrif etmiş, cenazesine iştirak etmişlerdi.

Cenaze namazı kılınarak, nur ve tecellîlere mâkes gönüller arasında, omuzlar üstünde, cennet bahçelerinden bir bahçe olan istirahatgâhına tevdî edilmiştir. **8 / Haziran / 1969**

Mübarek kabri şerifleri Lâdik mezarlığında olup ziyaret edilmektedir.

Cenâbı Hak, dünyada himmetlerine, ahirette Şefaatlarına mazhar eylesin... Amîn.

Kaynak: Osman KARABULUT [Medîne-i Münevvere de Mücavir Konya Şems-i Tebrizî Camii Emekli İmam ve Hatibi] , ÜVEYSÎ VELÎ HAK ÂŞIĞI LÂDİKLİ HACI AHMED AĞA (K . S .) HAZRETLERİNİN HAYATI, AHMED HÜDÂ-İ DÎVÂNI, ŞEMS YAYINI, 1414 -1994 Konya

https://youtu.be/gDpo28mxizE

https://www.youtube.com/watch?v=6aI06is2Doo

https://youtu.be/hA96AvjNk-4

https://youtu.be/yj472ZUT0UU

444 Yazılar

KORSANINDAN KİM RAHATSIZ OLUR?

Hırsızların değer vereceği bir kitabı yazabilmek,
dünyanın en zor işidir.
Çünkü hırsızlar en son kitap çalar.

Kimilerinin telif ve haklar konusunda korsanın olmasından çok rahatsız olduğunu duyarsınız. Aslında bir şeyin korsanı veya taklidi varsa, o aslının hayat kaynağıdır. Onunla daha büyük bir çevreye ulaşıyor demektir.

Aşağıdaki alıntı haber bize şunu gösteriyor ki, kaliteli seviyeli olan eserler, korsandan etkilenmediği gibi daha büyük bir kitleye ulaşarak kabul edilişinin göstergesidir.

Mesela kitap yayınlarında sol ve sağ kesimin bir düşünce tarzı vardır. Sağ kesimde [Temel eserler olarak düşünmeyin] meşhur denen zevatın güncel kitaplarının hangisinin pdf si orta dolanıyor ki. Fakat sol kesim belli bir zaman aralığından sonra kitaplarını paylaşmak için gayret gösteriyorlar. Bu fark neden geliyor?

Sorulursa, cevap hak-hukuk meselesi:

Bu vatanın evladı olup bilgisinin zekatını vermeyen yazar sadece para karşılığı dağıtımdan [kendi cebine de çok şey girmez] dolayı çok faydalı olduğunu düşünebiliyor musunuz?

Hayır.

Eğer millet olarak gelişmek istiyorsak okumanın engellerini karşılıksız gayretlerimizle kaldırmalıyız.. Ortaçağlarda kitap yakmak adetti, şimdilerde ise [yakanlar çok] engel koyarak küflendirip unutturmak adeti bulunmaktadır. Bence bir yazar 1000 adet basılmış ve bir daha ticari getirisi yok diye basılması durdurulmuş eserini sanal ortamda paylaşınca neyi kazanır, neyini kaybeder? Geçen takdir ettiğim bir kardeşim twitter da umuma açık paylaşımı kapatıp takipçilerine açmış. Aslında mesajları yüklü, resim ve okuma parçaları ile zengin idi. Neden demek bile içime dert oluyor.

İntihal kaygısı ile engel olmak.

Bir fikir bulun birisi sizden intihal etsin. Bunun zevki bence daha erdemlidir. Hırsızların değer vermediği bir şeyi bulmaktansa çalacakları bir şeyin öncüsü olmak bence şereftir.

Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver Hocamızın bir hatırasını nakledelim.

"Fransız araştırmacı Prof. Louis Massignon programında olmadığı halde benimle görüşmek üzere İstanbul'a geldi. Benden Nuh Gemisine ait notlar istedi. Bende geniş olarak vardı. Adam bunları görünce aklını oynatacaktı. Ertesi gün döneceği için otelde okusun diye dosyayı ona verdim. Fakat gidince sanki o bulmuş gibi, sanki benim bu konuda çalışmış gibi yayınladı",

Bkz: SÜHEYL ÜNVER HOCA'DAN NOTLAR (Menâkıbı Süheyl Bey)

Bu hırsızlığı yapan Prof. Louis Massignon kendi açısından bir hata işlemiştir. Ancak Süheyl Hocamız için bir değer olmuş, o kişiyi bize tanıtmıştır.

Burada değinmek istediğimiz nokta şudur. **Bilgi kariyerli biri tarafından çalınbilir, önemli olan insanlığa mal edilmesidir.**

Ölümlü değil miyiz?

Kul bilmez ise halik bilir, demezmiyiz?

Paylaşacağımız değerli bir şeylerimizin olması bize mutluluk vermelidir.

Bu nedenle hepimiz insanlık için bir şeyler yapabilmenin gayreti içinde olmalıyız.

İhramcızâde İsmail Hakkı

GAME OF THRONES 'KORSAN' PAYLAŞIMDA BİRİNCİ

2015 yılının en çok korsan sürümü indirilen dizisi yine Game of Thrones (Taht Oyunları) oldu.

TorrentFreak'in verilerine göre, dizinin beşinci sezonunun finali kaçak olarak yaklaşık 14,4 milyon kez indirildi.

Bunların yarısından çoğunun, dizinin ABD'de yayımlanmasından sonra bir hafta içinde indirildiği tespit edildi.

Diziyi ABD'de yasal yollardan izleyen kişilerin sayısı ise yaklaşık 8 milyon.

Game of Thrones bu yıl bir rekora imza atmış, 258 binden fazla kişi diziyi aynı anda paylaşmıştı.

En çök korsan sürümü indirilen diziler klasmanında 2015'te; The Walking Dead ikinci, The Big Bang Theory de üçüncü oldu.

Üst üste 4. kez ilk sırada

2012, 2013 ve 2014 yıllarında da en çok korsan sürümü indirilen dizi yine Game of Thrones olmuştu.

Game of Thrones Temmuz ayında 24 dalda Emmy ödülüne, bu ay da En İyi Drama dalında Altın Küre ödülüne aday gösterilmişti.

Dizinin altıncı sezonu Nisan ayında başlayacak.

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151228_game_of_thrones

KADINA ÇÖPÇÜLÜK REVA GÖRÜLDÜ

Her mesleğe ve işe saygımız var ama…

Günümüzde kadına yapılacak en büyük kötülük, onları çöpçü olarak çalıştırmaktır. Geçim kaygısı yüzünden mecburen çöpçülüğe razı olan hanımefendilerimizden özür dilediğimiz gibi, mahcubiyetimizi de açıklamak istiyoruz.

Her şeyin ilerlediği denildiği bir zamanda ve devlet tarihimizin geçmişinde bile olmayan/nadir bu yanlışlıktan acil dönülmelidir.

Annelerimizin gelinlerimizin [birçok yerde park- bazı yerlerde sokaklar] bu kadar aşağılanmasını, zihniyet/düşünce olarak açıklamak ve mazeret beyan etmenin hiçbir gerekçesi yoktur. Bizce bu toplum yapımızın bozulma yoluna girişinin işaretleridir. **Kadına iş verilecekse, bu çöpçülük olmamalıdır.** Çöpçülüğü aşağılanacak bir meslek olarak düşünemeyiz. Ancak bu mesleğin psikolojik baskısını ancak erkekler kaldırabilir. Bizler psikolojik yapısı ezilmiş anne, gelin ve kızlarımız olsun istemiyoruz.

Kadınlarımızı çöpte çalıştırmak bir hatadır. Acilen önlem alınması gerekmektedir.

İhramcızâde İsmail Hakkı

http://www.tonyahaber.net/guncel-haberleri-kadina-copculuk-reva-goruldu-1127.html

http://www.karadenizgazete.com.tr/bolgesel/kadina-copculuk-reva-goruldu/64145

HAKİKAT İKLİMİNDEN

İslâmî dönemlerde dinler arasında en köklü ve aynı zamanda en yumuşak manevî birlik kuruldu. Hakikatin nesnelerde (a'yân), çeşitli bedenlerde (kâlıb) ve değişik örneklerde tecellisinin külliyetiyle ilgili kavramlar, bu toprakların arifleri ve tarikat şeyhleri tarafından açıklandı. Nitekim bunların en büyüklerinden biri olan Hâfız şöyle buyurmaktadır:

Tekke ile meyhanenin, aşkı arasında fark yoktur,
Nerede olursa olsun sevgilinin yüzü ışık saçar.

İrfanın efendisi ve Farsça Kur'an'ın şairi Mevlânâ da şöyle demektedir:

Yaratılış farklılığı isimden gelir,
İsim gittiğinde ise sessizlik çöker.
Ey insan! Baktığın yerden dolayı,
Arasındaki fark: Mü'min, Mecusi ve Yahudi.

Sh: 149

**

Kur'an-ı Kerim'de Allah Teala da kendisini göğün ve yerin 'nur'u olarak isimlendirmektedir. Bütün âlem, Allah'ın nurunun tecellisidir. Nihayet âlemin zuhur etmesi, O'nun nurundan başka bir şey değildir. Şeyh Mahmud Şebisterî, bununla ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

Tüm âlemi, Hakk'ın nurunun parıltısı bil,
Ama içindeki Hakk ortaya çıkmaz, gizlenir.
Hakk'ın nuru aktarılmayıp intikal etmedikçe,
İçinde bir değişim ve dönüşüm nasıl meydana gelir.

Âlem, Hakk'ın, kendi nuru vasıtasıyla kendisine tecelli etmesinden başka bir şey değildir. Kâinatın güzelliği de işte ilahı nurun bu tecellisinin sonucudur:

Tecelligâhın kaydından âzâde, Cemâl-i Mutlak'tır O,
Kendi nuruyla kendine zâhir olandır O.

Sh:150

**

Âlemde görünen ne varsa,
Sanki o dünyanın güneşinden bir yansımadır.
O âlemden hissedilenler bir gölge,
Bu bir çocuk, o ise dadı gibidir.

Bu, büyük ariflerin en güzel izahlarla sözünü ettikleri 'suret' ile 'mânâ' arasındaki farklılıktır. Bu hakikat, insanların günlük hayatında ve birbirleriyle ilişki tarzlarında tezahür etmektedir. Sözkonusu âlemin gerçeklikleri, görünümleriyle sınırlı nesneler ve o gerçekliklerin sureti değildir sadece. **Her suretin bir mânâsı; her 'dış'ın bir 'iç'i; her tecelli yerinin de bir menşei ve**

zuhur edeni vardır. Suret, zuhurun zorunlu sonucu olmakla birlikte, her şeyin hakikati, onun mânâsını kavramanın gereğidir. Marifetin ve saadete ulaşmanın gereği, suretten mânâya seyirdir:

Sineyi suret nakşından temizle,
Mânâya yönelt bu aynayı,
Ki sinen, mânâ hazînesi olabilsin,
Aynan, marifet nuruna gark olabilsin.

Nitekim Mevlânâ şöyle buyurmuştur:

> Bir araya getirmek sureti böyle derin bir mânâyla,
> Mümkün değildir hiç kimse için o ulu padişahtan başka.

Bu, zahir ile bâtını birbirinden ayırmaktır. **Her gerçekliğin bir zâhiri, bir de bâtını vardır ve sırf zâhiri bilmekle hakikatin tamamı anlaşılamaz.** Mutlak hakikat, zuhur eden bâtındır. Fakat ehl-i basiret açısından zuhur, bâtının dışında bir şey değildir ve hem zâhir, hem de bâtın âlemini kapsayan geniş bir gerçek varlıktır.

..

İslam inancının temeli olan tevhid ilkesi, büyük şahsiyetler tarafından şöyle ifade edilmiştir:

> Bir tek O vardır ve O'ndan başka hiçbir şey yoktur,
> Vahdehu lâ ilâhe illâ hu.

Sh:151-152

**

Genel olarak, uyanık bir göze görünen tabiatın tecelli yerleri, onları Yaratanı, yani Allah'ın celal ve cemalini hatırlatmaktadır. Nitekim Sa'dî de şöyle buyurmuştur:

> Herşeyin yaratılışı, kalbin Rabbini ikaz eder,
> Rabbini ikrar etmeyen hiçbir kalp yoktur.

Bütün bunlar, varlığın kapısı ve duvarı üzerindeki şaşırtıcı nakıştır, Kim Seni düşünmezse duvar üzerindeki nakış gibidir, silinir gider. Dağ, deniz ve ağaçlar; hepsi teşbih halindedir,

> Bütün dinleyenler anlayamaz bu esrarı.

**

> Senin güzel yüzün, aynaya yansıyan bir tecellidir,
> Bütün bu nakış, evham aynasına düşendir.
> Görünen bütün bu mey ve nakış yansımaları,
> Sakinın yüzünün kadehe düşen parlaklığıdır.

Sh: 154

**

> Feleği kınayıp durma,
> Artık inatçılığı bırak,
> Çünkü yıldızını karartan sensin,
> Felekten kendin için iyi bir talih bekleme.

**

Bütün bunlar, âlem-i kuds'ün kuşu olan insan ruhunu maddî dünyanın darlığında hapse atmakta ve zincire vurmaktadır. İnsanın yapısında ilâhî nurdan bir kıvılcım gizlidir. Bu nedenle görevi, varlığının üzerindeki nefsanî katmanın külünü temizlemek, bir kenara çekmek ve o kıvılcımın yardımıyla bütün varlığım tutuşturmaktır. Böylelikle onun ışığında özgürleşebilecek ve âdeta bir mesih gibi, başkalarının gizli ruhunu da canlandırıp uyandırabilecektir:

> Ruhu'l-Kuds'ün feyzi yine medet buyurursa
> Başkaları da yapar, Mesih'in yaptığını.

Sh:157

**

Nitekim hüsn-i İlahî ekolünün büyüklerinden biri olan **Rûzbihân-ı Baklî Şîrâzî** şöyle buyurmaktadır:

"Vücudu daha latîf, cismi daha zarif, canı daha şerif ve nefsi daha nefîs olan kimsenin, cevherinden doğan görünüşünde o madenin nuru (Peygamberî Cemal) daha zahirdir. Beğenilen herşeyde o hüsn'ün tesiri vardır. Çünkü kâinatın her bir zerresi, Hakk'ın fiilinden kaynaklanan bir cana sahiptir. Onda, mahsusen beğenilen şeylerdeki tecelli-i Zât ve sıfatlar nimetine mübaşir olan bir taraf ve Hakk'tan başkasını görmeyen bir göz vardır. Cemal madenine ne kadar yaklaşırsa aşk ahdine de o kadar yakınlaşmış olur. Akıl cennetinin çayırındaki aslan ve fazilet dağındaki avcının -salavatların en faziletlisi ve tahiyyatların en kâmili onun üzerine olsun-, aşkın tazeliğinden dolayı, Ma'şûkun nezdindeki bahçelere ne kadar yeni gelmiş olursa olsun, onu süratle öptüğünü ve alnına koyduğunu görmezsin. Onu öpmek, aşkın şehvetinden kaynaklanan kadim bir fiilin ruhla mübaşereti; alna koymak ise yakının da yakınını istemek anlamına gelmektedir. Gözün, gözden başka hazzı yoktur. Çünkü gözle, o kaynaktan o gözü görür. Zira göze, canın penceresi olma vazifesi yüklenmiştir. Ruh, bu pencereden mülk âlemini seyreder."

Sh: 158-159

Kaynak: Seyyid Hüseyin Nasr, Makaleler, Türkçesi: Şahabeddin Yalçın Şubat -1995, İstanbul

VESVESENİN BİLGİ VE ENANİYETLE ALAKASI

Vesvese: şüphe, tereddüt, kuruntu, vehim, aslı olmayan ihtimaller.

Vesvesenin artışa neden olan hususlarla ilgili olarak insanın bilgi artımı yanında elde ettiği kemalin zayıflığından çıkan çatlaklar üzerinde durmaya çalışacağız.

Bir kişi ahlakî açıdan kendinde kemal derece oluşturamamışsa, bilgi düzeyinde kazandığı/artırdığı bilginin kaprisi/egosu, onu bir yâra ötelemeye başlarken yanında bulundurduğu diğer değerlerini de kaybetmemek için, sürekli kendini yalnızlığa iterek savunmasız bırakır. [intihar vakalarının çıktığı nokta]

Yalnızlık ileri dereceye ulaşınca, oluşturduğu dünyasında, hareketlerinde, korkunun verdiği tedirginlik ve kaybetme ile olan üzüntü karşısında, son veremeyeceği hafakanlar rahatsız etmeye başlar. Şeytan, uzmanlaşıp meleklere üstad olduğu halde, kapıldığı itibarsızlık korkusu ve yaptığı önermeler, onu vesvese girdabına düşürmüş, ikincil olmayı kabullenmekte zorlanmıştır. Eğer kendi açısından kolay olan bir hareketi secde ile neticelendirse idi, bugünkü ortamların oluşmasına da engel olurdu. [Takdiri Hudâ, yardım gelmemiştir] Bu durum için takdir veya kader denilse de olayın gizemli tarafında vesevese protokolleri oluşmuş ve yönlendirme ile yeni bir hayat başlamış, devamında çokça bulunması gereken etkenlerden biri olmuştur.

Vesvese rüzgârlarına kapılmadığını iddia eden kişi yalan söylüyor denilebilir. Bu halden korunmak, Kurân-ı Kerim'in son iki süresinde emir olarak Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Efendimize verilmişse, ümmeti merhumenin de bu olgudan azâde olması düşünülemez.

Vesvesenin, bilginin varlığında bir payı oluşu ve âlim sıfatına haiz olanlarda daha fazla olması yanında ilimleri sayesinde bunu atlattıklarını bilmeniz gerekir. Bilgi bazen vesvesenin kendisidir denilecek görünüm arzedebilir. Eğer bilgide bir karşılık bulunmasaydı, vesvese de kendini palazlandıramazdı.

Vesvesenin etkisinden kurtuluş diye bir husus yoktur. Vesvese herkeste vardır. Tekrarlanır. Dindar veya dinsiz, zengin veya fakir ayrımı ile bu konu geçiştirilemez. Belki zayıflık gösteren hususlara sahip olanlar daha az vesveseye sebep olurken, artı değerlerin vesveseyi çeken durumları vardır. [Zayıfın kaybedeceği sayı olarak azdır.]

Bilginin vesveseyi nasıl artırdığına bir örnek verelim.

Adamın biri hocaya gider, kendisine bir korku muskası yaptırır. Hoca ona **"bunu ağaç altına gömeceksin fakat, kara tavuk aklına gelmeyecek"** der. Adam bir türlü karatavuk aklına gelmeden gömme işini başaramaz. Döner hocaya gelir, der ki: **"kara tavuk aklıma gelmeyecekti neden söyledin"** Burada ki durum, yapılacak ritüelin kolay olarak elde edilememesi veya olmaması gerektiği yönünde bir meyil ile kolay işi zora çevirmektir. [Yapılması istenilmemektedir.] Bazı dinsizler bu düşünceden çıkarak derler ki, Allah Teâlâ haramları belirlemeseydi, biz daha rahat olmaz mı idik. Haramlar bizim tarafımızdan tesbit edilseydi, sorumluk bizde bize kalır daha mutlu olurduk. Sınırlanmak bizi yoruyor, huzursuz oluyoruz.

Bilginin artışı, vesveseyi panikleterek insanı huzursuz edişi bu yöndedir. **Tecrübeli kişilerin veya kemâl ehlinin kat ettiği yüksek mertebeler ile kazandığı birçok meziyet aslında vesvese**

karşısında kazandığı kuvvet iledir. Vesvese onu sürekli yıpratırken onlar bir adım ötesine doğru düşerek/düşünerek kendini koruma altına almıştır. Neden niçin nasıl demek ile bulduğu karşılıkları yine kendi varlığının **"yokluk/hiçlik"** ile sonlandırarak, vesveseyi oluştuğu yerde boğmuş bir ileri seviyeye geçmiştir. **Sonuçta vesvese anında, kendi içerisinde çözülmelidir.**

Düşünceden fiile geçmeyen her hususta insanlar sorumlu tutulmadığına göre kendini sorumlu tutarak vicdan azabı yapmanın durumu ise, güven merkezli inanç şablonunu/elbisesini kendimize uyduramadığımızdan veya öğretilmediğimizden midir? Bir çocuk eğer sade sevgi ile yetiştirilirse veya tersi şiddet ile kimlik yapısında noksanlık oluşmasına benzer bir noksanlık hayat boyu geri dönülmez hasar oluşturmaktadır. Korku ve ümit arasında olmanın sözde anlatımı kolaydır. Fakat zamanımızda, tedavi edici düzeyde bir fiiliyat oluşturulamamaktadır.

Mesela: tevbe mevzusunda sürekli yapılan hatalarımız vardır. Tevbe etmenin çıkmaz sokağa çıkışı, birde pişmanlık ezginliği. Günahkar olmuş ve karşılığında had gereken hususta bedelini ödemiş birisinin, geri dönüşümünde engelleri kaldırmamakta ısrarcı olan bir ahlak yapısı günümüzde hala bulunmaktadır.

Düşüncemizde temel esas şu değil midir?

Allah Teâlâ büyüktür, kul ise adı anılmayacak kadar küçüktür.

Namaz kılmayan biri, bir zaman sonra tevbe ediyor, ve namaza başlıyor. Etrafındakiler, **"kaza namazlarını kılıyor musun" "onlardan da hesap vereceksin",** diyorlar. Namaza yeni başlamış bu kişiyi bir vesvese alıyor, ne yapmalı, geride kalanları nasıl halletmeli?. **Aslında tevbe eden birinin kazası diye bir şey yoktur. [Namaz kazası, kıyas hükümleri ile çıkarılmış hüküm]** Yeter ki ölüm yaklaşmadan bir şekilde Allah Teâlâ'yı kalben kabullenip tevbeye kavuşmuş olmaktır. Bu fırsatı bulmanın/ihsanın karşısında, Allah Teâlâ büyüklüğünü nasıl göstermesi beklenir ki?

Affedici olarak bulmak değil mi?

[Allah Teâlâ, kul hakları hususunda, iki kulun arasına girmez. Bir alışverişleri varsa kendilerinin çözmesini esas kılmıştır. Kıyamette mağdur olan kuluna dilerse yardım eder, dilerse etmez.]

Bu vesvese paniğine düşmüş kişiye yapılan kötülükler, bilgisi fazla olan kişilerin baskıcı talepleridir. Dün geldi, bizim seviyemize kavuştu, olmaz/olamaz. Bunun sebebi yetişmeye bağlıdır. Etrafınıza bakarsanız şunu da çok iyi müşahede edersiniz. Baskı ile çocuklarına din eğitimi veren kesim, genellikle bilgi ve kültür seviyesi alt tabakadır. Seviye arttıkça bu durumda bir azalma kendiliğinden oluşur. Çünkü Allah Teâlâ'yı tanıyan bilgi arttıkça ve ona yaklaştıkça bu baskı ister istemez azalır. Azalma sebebi vesvese artışındaki durulma ile de alakalıdır. Vesvese azalması ile korkuda düşme başlar. Daha yumuşak ve mutedil düşünceler artar. Yerleşim yerlerindeki, varoşlardan ve dışarı semtlerden içeri doğru bir yumuşama görülmesi bu seviye ile alakalıdır. Ancak zamanla dıştan içe doğru azalmadaki bu değişimdeki bir başka sorun hissin artışına sebep olur. Bu ise insanın sonsuz isteklerindeki kavuşma arzusunun kilitlenme noktasıdır. Beklentilerin bitiği yer, içler olurken, dış tarafta kalanların ulaşması gereken birçok meseleleri vardır. İçeride oluşan tatminsizliğin kaosu ise içte çürüme yıkım olarak geri döner. Dışın baskısı ve azmiyle, zenginleşmeye başlayan dış

kültür iç tarafı yıkmaya içi dışa çevirmeye başlar. Devran dönüşür, insanların ikileme dönen dünyevi hayatları düzeltmekten çıkıp yıkılmaya başlar.

Sözün buraya ötelenişindeki hadise vesvesenin temelindeki atılan harcın kalitesindeki karışımdır. İnsanın unutkan oluşu bir kaide olsa da, bu kastî olarak görmemezlikle alakalıdır. Hangi birimiz, en iyi ve en kötü hatıraları silmekte başarılı olabildik ki. Kısır döngü içerisinde tekrarladığımız binlerce hadise arada bir filizlenip tekrar ağaç olmak için yarışıyor.

Çözüm için ne yapmalıyız.

Vesveseyi yenemeyen birçok insanın kurtuluş için iki çaresi oluşur. Ya ilaca mahkum olacak, ya da karşısına onun bildiği/bilmediğini bilen bir kâmil insana kavuşacaktır. Eğer bu buluşma [her iki yönden biri olarak] gerçekleşmez ise vesvese insanı yıkıp bitirecek veya huzursuz ederek ölüme yönelecektir. Eğer ilk vahiy gelişinde Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem, sevgili hanımı Hz. Hatice radıya'llâhu anh annemiz olmasa idi, vehmin girdabında yaralanıp uzun bir süre kalacağı kesin gibiydi. Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve selleme doğru ve hakikat olan bir bilgi geldiği halde kendini ancak dışarıdan gelen bir destek ile kısa zamanda kurtarabilmiştir. Bu bir kaçınılmaz olgudur. Bunun izahı, insan ne kadar bilgili olursa olsun, enaniyete düşmemeli ve nefsine kadem basıp içini ufalayan, kendini rahatsız eden husus hakkında bir dosta dayanıp çare aramalıdır.

Dost bulmak meselesi

Burada asıl olan sıkıntımızı hiçbir zaman kendi cinsimiz ile tam çözemeyişimizdir. Bir erkeğin, [Hz. Rasûlu'llâh salla'llâhu aleyhi ve sellem Efendimiz dahi muhtaç olduğu husus] gibi iyi bir eş bulursa, dost bulma işinde büyük mesafe almış demektir. Kadın ise bu konuda aynı şansa sahiptir. Fakat günümüz itibarıyla uyumlu eşe sahip olmayan kadınlar sayısı artmaktadır.

O zaman kadınlarımız için en akılcı çözümü kendilerini yetiştirmeleri ve kültür seviyelerini artırmalarıdır. Bu yetersiz kalırsa, his dünyasının verilerine tabi olup, bir mürşid-i dânâ'ya kavuşmasıdır ki, burada şansın rolü çok büyüktür.

Tanınmış ruh hekimlerinden Prof. Dr. Ayhan Songar'ın bir tespitini burada hatırlayalım.

[Bir mezuniyet gününde öğrencilerine yaptığı bir sohbette şunları söylüyor:

"Birbirine gerçek dost iki kadın gördünüz mü?

Ben görmedim. Her kadın bütün diğer kadınları kendine rakip görür ve (bilerek veya bilmeyerek) hepsinden nefret eder.

Bu, kadınlığın tabiatında vardır.

Erkeklerde ise, bu rekabet hissi, daha çok meslektaşlar çevresine inhisar etmektedir. Daima kendi yapamadığımızı yapana hasetle bakar, ondan nefret eder, onu küçültmek isteriz."] [1]

" Bir kadın kadınlardan çektiğini erkeklerden hiçbir zaman çekmemiştir"

[Pakize Suda [2] kadınlar yani hemcinsleri üzerine yaptığı tespitlerde şunları söyler:

"Bütün kadınlar birbirlerini rakip olarak görürler.

Birbirlerini kıskanmaları için aynı meslekten olmalarıyla da menfaatlerinin çatışması falan şart değildir.

Ortalıkta kendilerinden başka kadınların da dolaşıyor olması, kıskanmaları için yeterli bir sebeptir.

Yolu kadınların görev yaptığı bir yere, örneğin bir banka şubesine düşen bir kadın, gördüğü muameleden bunu şıp diye anlayabilir."

"Bütün kadınların mutlaka koşulacak şartları vardır. "Seninle evlenirim ama...", "dediğini yaparım ama..." [3]

Sonuç olarak; vesvese konusu düşünceyi, fiiliyatı her şeyi etkileyerek hayatımızı sürekli değiştiren özelliği ile bir doping malzemesi olduğu gibi yıkım sebebi de olabilmektedir.

Tavsiyemiz içinizi meşgul eden hususları uygun kişilerle paylaşmak kendiniz için bir zaman kaybını önlemektir. Eğer bu konuda geç kalıp çözümünü kendimiz bulmaya çalıştığımız müddetçe çok başarılı olacağımız kesin görünmüyor.

Allah Teâlâ Kurân-ı Kerim'de bu mevzuya dikkat çeker.

"Mü'minlerin, şehirlerini, yurtlarını tamamen terk etmeleri, düzenlerini bozup dağılmaları, topyekün savaşa gitmeleri doğru değildir. Ülkelerinde devam ettirdikleri eğitimin yanında, mü'minlerin her kesiminden bir grup, dinde, ilimde ve teknikte, geniş ve derin bilgi elde etmek, anlayışlarını geliştirmek, kendi toplumlarına döndüklerinde, onları bilgilendirmek, uyarmak niyetiyle ilim tahsil etmek ve ilmî toplantılara katılmak için yeryüzündeki gelişmiş ilim merkezlerine gitmelidirler. Umulur ki, uyanık ve dikkatli davranarak kendilerini koruma imkânı kazanırlar." (Tevbe,122- Ahmet Tekin Meali)

Ey Allah Teâlâ'm yalnız kalan kullarına acımanı onlara bilmedikleri yerden yardımlar göndermeni niyaz ederiz.

İhramcızâde İsmail Hakkı

----

[1] ÇOŞKUN, Ahmet, Sohbetler, Hatıralar, İst, 1982, s. 61

[2] **Pakize Suda** (d. 1952 İzmir), Türk köşe yazarıdır.

[3] [Kadın, bir erkekle evlilik yaptığı zaman bazı meşru şartlar koşabilir. Eğer bu şartları koca kabul ederek evlenmişse, bunlara riayet etmek zorundadır. Bazı erkekler **"Bunu şimdi kabul edeyim, sonra benim dediğim olur"** düşüncesi ile daha önceden kabul ettikleri şartları hiçe saymak istemişlerdir. Hz. Ömer radiyallâhü anh devrinde bir kadın, evlenirken evinden çıkmama şartını erkeğe koşar. O da bunu kabul ederek evlenir. Sonra bu şartı ihlal etmek isteyince Hz. Ömer **"Şart kadının hakkıdır"** diyerek kadının haklı olduğunu belirtir."] (SAVAŞ, 1996), s.136 Havva'nın Kızları-İhramcizade

NOEL'E DÜŞEN RAHMET

26 Aralık 2015

Ortadoğu'da hala bazı Doğu Hristiyanlığının çok küçük mezhepleri varlığını koruyabilmişse bu Müslüman coğrafyasının din özgürlüğüne borçludur. Maruni bir Hristiyan olan romancı Amin Maalouf'un dediği gibi

" Ben hala Maruni olmamı Müslüman denizinde bir ada olarak yaşayabilmemize borçluyum. Eğer Batı Avrupa'da olsaydık yüzyıllar öncesinde dominant kilise anlayışı tarafından çoktan asimile edilmiş olacaktık."

Yenişafak/ AKİF EMRE

Yirminci yüzyılın son Noel'ini Hristiyan âleminin en kutsal mekanında izleme imkanı bulmuştum. 1999 Aralık ayında Kudüs belgeseli çekmek için Filistin'deydim. 24 Aralık Cuma günüydü ve Mescid-i Aksa her yerden gelen Filistinli Müslümanlarla doluydu. Kubbet-üs Sahra'nın olduğu kısımda kadınlar olmak üzere diğer kısım büyük avluda ise Filistin'nin her köşesinden gelen cemaatle dolmuştu. **Barış süreci henüz bozulmamış Ariel Şaron'un provokatif Mescid-i Aksa baskını yaşanmamıştı.** Filistinlilerin nisbeten daha rahat hareket etme imkânları vardı. Kontrol noktaları yer yer kalkmış, mevcutlarında ise denetimler gevşemiş gibiydi. Bu nedenle sadece Kudüs'ten ayda belli yaş üstü erkeklerden ibaret değildi cuma namazına gelenler. Kurak, yağışsız bir mevsim hüküm sürüyordu. Cuma namazından sonra muhteşem kalabalıkla beraber yağmur duası yapıldı. Eller semaya açıldı. **Cumadan sonra yüzyılın son Noel'ini izlemek üzere Beytüllahim'e (Bethlehem) geçtim.** Hz. İsa'nın dünyaya geldiği Doğuş Kilisesi'ndeki (Nativity) ayini izleyecektim. Her yer Filistin bayraklarıyla doluydu, Filistinli Hristiyan Araplar meydanı erkenden doldurmuş, Katolik Kilisesi'nin Noel'i olması hasebiyle Batılı Hristiyanlardan da gelenler vardı. Özellikle bir gün önce Kıyamet Kilisesi'nde adeta yüz yüze geldiğim İspanya Başbakanı Jose M. Aznar ve İtalya Başbakanı da ayindeydi. En önemlisi devlet başkanı sıfatıyla **Yaser Arafat** da ayine gelmişti.

Gece ayin başlamadan birden gök kapandı, bulutlar sardı ve müthiş bir yağmur yağdı. Asrın son Noel'ini fotoğraflamak için gelen bir Japon gazeteci şansına kahrediyordu. Ben Kudüs'te Mescid-i Aksa'daki yağmur duasından bahsedince hem şaşırdı hem ama neden şimdi gibi hayıflanmaya başladı. Rahmet tüm insan ve nemat ve cemaat içindi.
Müslümanların duası Hristiyanları da kuşatacaktı elbet. Filistinli Müslümanlar ve Hristiyan azınlık için bu ortam fazla sürmeyecek Siyonistlerin işgal tüm baskı ve yıldırma yöntemlerinden ibadet özgürlüğü de etkilenecekti. **Mescid-i Aksa'ya Kudüs dışından gelebilmek hayal, 40-50 yaşın altındaki gençlere ise tümden yasaklı hale gelecekti.** Hristiyan nüfusun yoğun olduğu Beyt Lahm'deki Noel'in şenlikli havası ise bir daha imkansız hale gelecekti. Osmanlı döneminde Mescid-i Aksa'ya gösterilen ilgi kadar Kıyamet Kilisesi'ne (ki anahtarı bile hala Müslüman ailededir) Doğuş Kilisesi'ne de sahip çıkılmıştı.

Rahmet ve merhametin adaletle temellendiği bir kubbenin temel sütunlarını yükselten Müslümanlığa giydirilen imaja bakılırsa bu tarihi tecrübeden hiç ders alınmamış gibi bir hal var. Ortadoğu'da hala bazı Doğu Hristiyanlığının çok küçük mezhepleri varlığını koruyabilmişse bu Müslüman coğrafyasının din özgürlüğüne borçludur. Maruni bir Hristiyan olan romancı Amin Maalouf'un dediği gibi " Ben hala Maruni olmamı Müslüman denizinde bir ada olarak yaşayabilmemize borçluyum. Eğer Batı Avrupa'da olsaydık yüzyıllar öncesinde dominant kilise anlayışı tarafından çoktan asimile edilmiş olacaktık."

Özellikle Ortadoğu'daki Noel etkinliklerini, izlerken hoş ve anlamlı bir anı olarak Beyt Lahm'deki Yaser Arafat'lı görüntü gözümün önüne geldi. Ve bir de Ramallah'ta Siyonist kuşatma altında mum ışığında dünyaya seslenen, adeta tutsak alınmış Arafat'ın son haykırışları...

Bugün Müslümanlara terör ve katliam imajlı gömleği giydirmeye çalışanların kimlikleri ile bunu küresel güç stratejisinde yarayışlı malzemeye çevirenlerin ait oldukları kültür ve medeniyet, medyatik şiddet sorgulanamaz hale geldi.

Tam bunları düşünürken yenilerde çıkan Muhammed Hamidullah'ın kitabında aktardığı Gandi ile alakalı bir not neleri yitirdiğimizin sarsıcı bir numunesi olarak zihnime kazındı.

"Hindistan istiklal mücadelesinin lideri **Gandi** bir gün istiklalden sonra devletin siyasetinin ne olacağı hakkında büyük bir nutuk verdi.

Ben o zaman bir talebe idim. Bir cümlesini hala unutamama:

Bizim müstakbel hükümetimiz, Müslümanların Hulefa-i Raşidin gibi harekete etmelidir."

Göklerden yağan rahmet nasıl tüm insanları kuşatırsa, adalet de din ve teni ne olursa olsun herkesi kuşatırsa özgürlük mücadelesi evren bir Hindu lider içinde model olabilir.

Gandi ile ilgili çarpıcı bir tavrı da Hindistanlı alim Ebu'l-Hasen En-Nedvi (1914-1999) den dinlemiştim. Büyük alim Nedvi'in tanık olduğu olay da Müslümanların alması gereken bir ders olarak tarihe geçecek nitelikte... Hilafet kongresinin İngilizlere karşı mücadelesinde Müslümanlar olarak Gandi'den destek istemeye giderler. Derler ki, siz Hindular olarak bize

destek verin, biz de sizin değerlerinizi gözeterek inek kesmeyelim. Gandi'nin cevabı bilgecedir:

Ne böylesi kendi inancınızda olmayan bir uygulamayı yapmanıza razı oluruz ne de verdiğiniz haklı mücadeleye destek olmaktan geri kalırız.

Haklı davanızı şartsız destekleriz.

Evet, rahmet ve adalet tüm insanlar için olduğu gibi, özgürlük ve vicdanın sesine de tüm insanlık muhtaç.

– See more at: http://www.iktibasdergisi.com/32120/#sthash.va5qwWr1.dpuf

CENGİZ AYTMATOV

"Ey insan! Sen kendine yabancılaşma!
Bu Allah'ın sözüdür.
Bu özel bir emir, özel bir mektupdur. "

**

"Eğer insanlar
yeryüzünde yaşamayı öğrenemezlerse,
yok olup giderler. "
CENGİZ AYTMATOV

İNSANLIĞIN UFKUNDAKİ KİŞİ CENGİZ AYTMATOV

İnsanın, özünü, çevresindeki kendisine benzer varlıkları ve benzemeyen dünyayı tanıyıp, adlandırıp, değerlendirmesi karmaşık bir işlemdir. Bu karmaşık işlemin gerektirdiği akıl yürütmeyi önermelere dönüştürme üç ayrı alandan gelen yönlendiricilerle mümkün olabilmektedir:

1) Vahiy'den cinnete kadar giden yolda bazı insanların alabildiği özel bilgiler,

2) Bilim denilen ve kendisine mahsus kavram, terim, yöntem ile sabırlı bir çalışmayı benimseyen insanların ulaşabildiği genelleşen bilgiler,

3) ilk iki alandan farklı, ancak onlarla beslenen ve onları besleyen bir dünyanın içinde, fakat ferdî gayretlerin hâkim olduğu bir çalışmanın sonucunda ulaşılan bir yanıyla özel, bir yanıyla genel bilgiler.

Birinci alana ait özel bilgiler, Peygamber, Nebî, Resûl adı verilen, Yaradan'la ilişki kurma hakkı verilmiş, "Vahiy" kavramına giren bilginin muhatapları... O özel bilginin dünyasına aşk, sezgi ve teslimiyetle uzanan velîlerin söyledikleri, bu ilk grup insana benzeyen hâller gösterip, başkalarını yanıltmakla beraber, diğer iki grupla da alâkasız, mecnunlar, şarlatanlar.

Bilim denilen aklın taçlandırdığı bir dünyada daha önceki önermeleri ve tecrübeyi dikkate alarak, oluş ve kılışların sırrını çözme yönünde, parçanın sırrına gidenler veya bütünlüğü hükme bağlamaya çalışanlar, bilim adamları, kendi dünyalarını, insanları, diğer canlıları, tabiatı kavranılır hâle getirmeye çalışıyorlar. Bilim adamları temkinli, geniş görüşlü ve sezgisi yüksek insanlar olarak, hem geçmişe, hem de geleceğe karşı sorumlu olduklarını unutamazlar. Toplumların sıkışık anlarında âcil çözüm bekleyen bunalımlı günlerinde veya aylarında bilim adamı yahut fikir adamı gibi görünen şarlatanlar da ortaya çıkıp hükümler, önermeler, çözüm teklifleri ileri sürerler Bilim ve gerçek fikir adamıyla şarlatanı ayıramayan toplumların işi zordur.

Peygamber ve velîden de, bilim ve fikir adamından da daha farklı, daha ferdî bir alan var ki, o sanat ve edebiyat dünyasıdır. Eşyayı, tabiatı, insanı ve Yaradan'ı özel gayretlerin sonucunda kavrayan insanlar sanatçılardır. Hem duyarlılığı, hem mesajların iletilişi, hem de dil adı verilen aracın kullanımı bakımından sanat dünyasının çok özel alanı Edebiyattır. Edipler (şâirler, romancılar, hikâye yazarları, tiyatro yazarları, deneme yazarları, seyâhat veya hâtırat yazarları), Yaradan 'ı, insanı, tabiatı, eşyayı bir taraftan kavrama, bir taraftan da aralarındaki ilişkileri çözme, özel gibi görünen genel hükümlere bağlama başarısını gösteren insanlardır. Bu insanların, bir millî iklimde yetişecekleri açıktır. Bir millî hayatın içinde karşılaştıklarını doğru kavrayıp, doğru anlatıp, dilin imkânlarından yeterince yararlananlar, diğer milletlerin ufuk çizgisine yükselmiş olurlar. Gerek peygamber ve velîlerin, gerek gerçek bilim veya fikir

adamlarının, gerekse gerçek ediplerin benzeştikleri noktalardan ikisi, nefsini aşma acısı ile yalnızlığa mahkûmluk çilesini kabullenmişliktir. Bir diğer özellik ise, onlar artık kendi milletinin bir parçası olduğu kadar, insanlığın övüncü, malı ve sesidir.

Cengiz Aytmatov Törekuloviç, bir gerçek ediptir. Son kırk yılda yazdıklarında Kırgız hayatını anlatıyor gibi görünse de, öncelikle Türk Dünyasının, sonra da insanlığın ufuk çizgisinde her zaman karşılaştığımız ve karşılaşacağımız durumlar ve onların yorumlarını anlatan Aytmatov, insanlığın büyük oğullarındandır.

Cengiz Ağa, Aytmatov Ağabey konusunda bir akademik toplantı yapmayı her zaman düşünürdüm. Onun 70 yaşına varması bu dileğimin gerçekleşmesi için bir açık vesile oldu. Kardeşim, dostum, A. Akmataliyev 'in heyecan dolu cümlelerini ve dileklerini yüreğinde duyan bir insan olarak, bu büyük yazara hak ettiklerinin küçük bir karşılığı olmak üzere, Atatürk Kültür Merkezi'nin şeref üyeliğini ve ona ayrılmış bir bilimlik toplantıyı gerçekleştirmek bize gurur veriyor. Ankara 'da değerli eşleriyle birlikte ağırlamaktan zevk duyduğumuz büyük yazar Cengiz Aytmatov un eserleri, daha çok konuşulacak, değerlendirilecektir. Bu toplantıya katılanların, değerlendirme ve yorumları o yöndeki adımlardan biri sayılmalıdır.

1999 yılı Nisanında Paris'te UNESCO tarafından Aytmatov adına yaptırılan ilimlik toplantı yanında, bu yılın Mayıs'ında Kırgızistan Devleti'nin de Cengiz Aytmatov Ağamız için bir toplantı düzenlemekte olduğunu bilmek bizleri mutlu ediyor. Onun eserlerini okuyanlar, okumayı kavramaya dönüştürenler Cengiz Aytmatov 'un, insanın çaresizliği karşısındaki konumunu, kişioğlunu beşerî ölçülerde anlayan ve anlatan ender büyük yazarlardan biri olduğunu bilirler. Bu büyük yazarı hürmet ve muhabbetle selâmlıyor, bildiriler kitabımızı sunmanın gururunu taşıyoruz.

Bildirileriyle katkı yapanlara, Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman DEMİREL'e, Devlet eski Bakanı A. Andican'a şükranlarımızı bildirmek bizim için çok zevkli bir görevdir.

Eserin, hatasız ve güzel basımının sağlanması için çaba harcayan sevgili Elmas Kılıç'a ve sevgili Neval Konuk'a teşekkür ediyorum.

Sadık TURAL
Nisan 1999, Ankara

Sh: 3-5

CENGİZ AYTMATOV'UN ESERLERİNDE BİYOGRAFİSİ

Hzl: Belkıs GÜRSOY

Cengiz Aytmatov'un eserlerinde biyografisini aramadan önce, yazarın hayatı hakkında kısaca bilgi vermenin; sonra bu bilgilerin roman ve hikâyelerindeki akislerden bahsetmenin yerinde olacağı kanaatindeyiz.

Aytmatov, 12 Aralık 1928'de Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'e bağlı olan ve Talas vadisinde yer alan Şeker Köyü'nde doğar. Kopuz çalan ve eli her işe yatkın olan dedesi Aytmatov, çalışkan, fakat fakir bir kimsedir. Dede Aytmatov kardeşi Birimkul ile bir su değirmeni kurarsa da, bu değirmen kısa bir süre sonra yanar. Bunun üzerine dede Aytmatov on iki yaşındaki oğlu Törekul'u yanına alır ve Maymak istasyonu yalanındaki demiryolu tren inşaatında çalışır. Baba **Törekul**, Cambul'a yerli Rus Okulu'nda okumaya gider. Sonra memuriyet hayatına atılır. Törekul, 1937'de Stalin'in temizlik harekâtının kurbanları arasına

katılır. Kemikleri 1991 yılının Ağustos ayında Çön Taş obasında bulunur. Aytmatov'un amcası da II. Dünya Savaşı'nda ölmüştür. Annesi Nagima Hamzayevna Aytmatova, çeşitli memuriyetlerde bulunmuş modem bir kadındır. Dört çocuğunu kendi başına büyütmek durumunda kalmıştır. Cengiz Aytmatov, ilkokula Şeker Köyü'nde gider. Babaannesi Ayımkan, etrafında saygı gören bilge bir kadındır. İrticalen şiirler söyler. Beş-altı yaşlarından itibaren torununu ninniler, masallar ve efsanelerle besler. Ayrıca o, ozanların atışmalarını dinler ve sohbetlerine katılır. Şifahî kültürün çok canlı olarak yaşadığı bu toprakların destanî havası yazarı içten içe kuşatıp zenginleştirir. O, çocuk yaşlarından itibaren çalışma hayatına girer. On yaşında toprağı işler. On bir yaşında Kirovsköye Köyü'ne taşınır. Yazar burada Rus okuluna gider. 1942'de okulu bırakır ve kardeşi ile birlikte Manas rayonundaki "Cide" kolhozunda tarlada çalışır. Sonra Şeker Köyü'nde köy Sovyet'i kolhozu sekreterliğine getirilir. Bir yıl da vergi memuru olarak çalışır. Bu yıllarda erkekler cephede savaşırken kadın ve çocuklar köylerde sefalet içinde yaşarlar. Aytmatov, çekilen sıkıntılara yakından şahit olur. 1946'da Kazakistan'ın Cambul şehrinde veteriner teknik okuluna gider. Bu okulu bitirdikten sonra 1948'de Kırgızistan Tarım Enstitüsü'ne devam eder. 1953 'de buradan veteriner olarak mezun olur.

1956-58 'de Moskova'da Gorki Edebiyat Enstitüsü'ne devam eder. Aynı yıl Moskova Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne girer. 1958'de Sovyet Komünist Partisi'ne ve Yazarlar Birliği'ne üye kabul edilir. 1958-60'da Literaturnyi Kırgızistan Dergisi'nin editörlüğünü, sonra beş yıl süreyle, Pravda Gazetesi'nin Orta Asya muhabirliğini yapar. Edebî eserlerinden dolayı pek çok ödül kazanır. Sovyetler Birliği'nin dağılmadan önceki döneminde Gorbaçov'un beş danışmanından biri olarak görev yapar. Kırgızistan'ın Luxemburg, Hollanda ve Belçika büyük elçilikleri görevini yürüten Aytmatov, 1996'da Kırgızistan'ın Unesco temsilciliğine atanır. Yazar, evli ve dört çocuk sahibidir.

Aytmatov'un hayatı hakkında verdiğimiz bu kısa bilgileri, eserleriyle irtibatlandırmaya çalışalım:

Yazar, mekân olarak genellikle Kırgızistan ve Kazakistan coğrafyasını ele alır. Bozkır ve köy hayatını anlatan bu eserlere, şehir hayatı nadiren girer. Bu açık ve geniş mekânların kullanılmış olması Aytmatov'un çocukluğunu ve ilk gençlik yıllarım köylerde geçirmiş olmasına bağlıdır. Uçsuz bucaksız Sarı Özek bozkırı, Moyumkum çölü, Alamengü geçidi, Kiçibel yaylaları, Yenisey ırmağı, Frunze, Şeker köyü, Talaş, Maymak istasyonu, Başat boğazı, Çalpaksaz, Tiyenşan dağları, Sarısay, Aksay Anarhay ovaları, Dolan geçidi, Çin sınırı, Issıg ve Aral gölleri, Çimkent, Moskova ve Orenburg, Cambul gibi yerler; bu çetin tabiat; aman vermez kışları, yakıcı sıcağı, kan, buzu ve fırtınasıyla canlı levhalar halinde tasvir edilir. İnsan bu reel mekânlarla bütünleşir, onun bir parçası haline gelir. Yazar hemhal olduğu topraklarda, tanıyıp bildiği insanların, hayat hikâyelerini anlatır bize. Gün Olur Asra Bedel ve Kassandra Damgası'nda ütopik ve fantastik mekânlar söz konusudur. Gün Olur Asra Bedel'de Orman Göğsü adı verilen ve ideal hayat şartları sunan ütopik bir gezegenden bahsedilir. Kassandra Damgası'nda uzayda araştırma yapan bir bilgin mekân olarak uzay istasyonunu seçer.

Aytmatov'un eserlerinde demiryolları, tren istasyonları ve trenler mekân olarak ele alınır. (Gün Olur Asra Bedel'de Sarı Özek bozkırındaki Boranlı istasyonu, Dişi Kurdun Rüyaları'nda Çalpaksaz istasyonu ve çevresi, Moskova- Almaata treni, Cengiz Han 'a Küsen Bulut, Dişi Kurdun Rüyaları, Gün Olur Asra Bedel ve Toprak Ana'da tren yolculukları anlatılır.)

Gün Olur Asra Bedel'de:

"Bu yerlerde trenler doğudan batıya, batıdan doğuya gider gelirlerdi."

"Bu yerlerde demiryolunun iki yanında Sarı Özek bozkırı, sarı kumlu geniş bozkırların bomboş orta bölgesi uzanıyordu."

"Bu yerlerde meridyenlerin Greenwhich 'ten başlayarak sayılması gibi bütün uzaklıklar demiryoluna göre hesaplanırdı."

"Trenler ise doğudan batıya, batıdan doğuya gider gelirlerdi. " leit-motifı sık sık tekrarlanır."

Aytmatov'un dedesi demiryolu inşaatında çalışmıştır. Enstitüyü bitirip asistan olacak olan yazarın, halk düşmanının oğluna Stalin bursu verilemez, anlayışıyla bursu kesilir ve asistanlığına mani olunur. Aytmatov, bu durumda da yılmaz. Pazar günleri demiryolu istasyonlarına gidip, kömür ve ağaç indirir. Ayrıca Orta Asya'da trenler insan ve yük naklinde en elverişli ve en çok kullanılan vasıtalar olarak karşımıza çıkarlar. Bu sebeple yazarın gerçek hayatı ile bu hususu bağdaştırmamız mümkündür.

Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek adlı hikâyede mekân Ohotsk denizidir. Hâdise bu denize açılan bir kayığın içinde geçer. Eserde Aytmatov'un Vladimir Sangi adlı yazar arkadaşının başından geçen bir vak'a anlatır.

Fakir, yoksul köy evleri, ağıllar, ahırlar, yine yazarın hayatından yansıyan mekânlar olarak karşımıza çıkar. Cengiz Han 'a Küsen Bulut'ta çadır bir mekân olarak kullanılmıştır.

Bize yalandan tanıyıp bildiği ve çok derin bir şekilde bağlı bulunduğu topraklan anlatan yazarın bu coğrafyaya duyduğu sevgi satırlarından fışkırıp okuyucuyu sarar.

Yazar eserlerinde zaman olarak kendi yaşadığı dönemleri bilhassa II. Dünya Savaşı öncesini, savaş yıllarını ve sonrasını anlatır. **Kassandra Damgası, 2000 yılını ve sonrasını anlatan fütürist bir romandır.**

II. Dünya Savaşı'nın yazar üzerinde derin tesiri vardır. O amcasını, bu savaşta kaybeder. Savaş acılarını yoğun bir biçimde, bütün yoksulluk ve yoksunluklarıyla birlikte yaşamıştır. Yazar, çocuk yaşta kendi durumundaki pek çok gençle birlikte okulu bırakıp kolhozda çalışmak mecburiyetinde kalmıştır. Anne ve babasına ithaf ettiği Toprak Ana romanında,

''Babam Törekul Aytmatov,

Bilmiyorum mezarın nerededir,

Bunu sana sunuyorum.

Anam Nagima Aytmatova.

Biz dört kardeşi sen yetiştirdin,

Bunu sana sunuyorum" der. (Törekul Aytmatov'un kemiklerinin daha sonra bulunduğunu hatırlayalım).

Toprak Ana'da Tolgonay, eşini ve üç oğlunu İkinci Dünya Savaşı'nda kaybetmiş acılı bir kadındır. Aytmatov'un annesi Nagima Aytmatova'nm eşi Törekul Aytmatov, halk düşmanı olarak 1937'de tutuklanmış, 15 Haziran 1957'de ölüm haberi ile beraber, itibarının iade edildiği karar, ailesine bildirilmiştir. **"Halk düşmanının ailesi"** olarak damgalanan

Aytmatovlar'dan Alimkul (Törekul Aytmatov'un ağabeyi), Özibek (Törekul Aytmatov'un yakım), Rıskulbek (Törekul Aytmatov'un kardeşi) olmak hasebiyle kısa zaman aralıklarıyla tutuklanırlar. Yazarın halası Karakız ve annesi Nagima Aytmatova, dört erkek ferdini savaşa gönderen Toprak Ana ile benzeşirler. Gün Olur Asra Bedel'de Zeliha'nm kocası Abutalip rejim düşmanı olarak nitelendirilip, tutuklanır. Eşi Zeliha ile çocukları babalarının yolunu büyük bir ümitle gözler, sonra da başka bir yere taşınırlar. Neticede Abutalip ölür ve yıllar sonra itibarı iade edilir. Aytmatov ailesinin yaşadığı dram ile bu vak'ayı rahatlıkla bağdaştırabiliriz.

Aytmatov ailesi tutuklu fertlerinden mektup bekler, köyün bir ucundan postacıyı gördükleri anda heyecanlanırlar. Bu zor yıllarda ve savaş dönemlerinde sorgu dolu gözler, haber umuduyla doludur. Bu duyguyu ve bekleyişi Toprak Ana ve Yüzyüze'de görürüz. Gülsarı'da Tanabay, Gün Olur Asra Bedel'de Boranlı Yedigey savaşa katılmışlardır. Aynı eserdeki Abutalip savaşta Alınanlara esir düşer. Başına gelen bütün felâketleri de bu esaret hazırlar.

Yazarın hikâyelerinden Yüzyüze'de asker kaçağı İsmail'in bir mağarada saklanması sonucu ruhunun bozuluşu anlatılır. İsmail, kocası savaşta ölen iki çocuklu dul ve hasta komşu kadının tek geçim kaynağı olan ineğini çalar ve keser. Yazar onbeş yaşında iken, annesinin hasta olduğu bir zamanda ailenin Zühre adlı ineği çalınır. Bu yoksul aile bu inekle birlikte tek geçim kapısını da kaybetmiş olur. Kuz

Başındaki Avcını Çığlığı'nda anlatılanbu hikâye de, Yüzyüze'de karşımıza çıkan inek çalma hâdisesinde görüldüğü gibi Aytmatov'un kendi hayatıyla ilgilidir. Aynı eserde kocası savaşta ölen Totay da üç çocuklu bir dul olarak yer alır. Bu hikâyeler, on üç yaşında oba Sovyeti'nin sekreteri olan ve köylülerin dertlerini yakından bilen Aytmatov'un bu döneme ait hâtıralarından intibalar taşır. Cemile hikâyesinde, Cemile'nin kocası Sadık'm askere gitmesi sonucunda genç kadının Danyar'ı seçmesi anlatılır. Danyar, savaştan sakatlanmış olarak dönmüş bir gençtir. Oğulla Buluşma'da., II. Dünya Savaşı'nda oğlunu kaybeden bir babanın yirmi yıl sonra bastırılamaz bir biçimde kabaran evlât hasreti, Sultan Murad' ta 15-16 yaşlarındaki Sultan Murad' m savaş yıllarında okulu bırakıp, köy kolhozunda çalışması, yazarın kendi hayatı ve tecrübeleriyle doğrudan ilgilidir. Aytmatov bu yıllarını, ölesiye çalışarak, köylünün her çeşit derdine yardımcı olmaya gayret ederek ve bütün problemlerini paylaşarak geçirmiştir.

Sultan Murad annesi ve kardeşleriyle birlikte yaşar. Arkadaşlarıyla beraber, uzak olduğu için işlenmemiş bulunan toprakları tarıma açmaya gider. Deve Gözü hikâyesi de Aytmatov'un köy kolhozunda çalıştığı zamanların intibalarım taşır. Kızıl Elma'da., Tarım Enstitüsü'nde öğrenci olan İsabiekev adlı genç bir kolhozda çalışmaya gider.

II. Dünya Savaşı'na katılan ve cephe önlerine sürülerek kırılan Kırgız gençleri, bu savaşı kendi savaşları olarak görmezler. Bu yüzden psikolojik olarak da bir trajedi yaşarlar. Cepheye gidenlerden sağ kurtulanlar ya rûhen, ya da bedenen sakatlanmış olarak geri dönerler. Sakatlıklarının bedelini etraflarına ödetmeye çalışan bir tavra girerler. Geride kalanlar, yoksullukla, çetin kış şartlarıyla ve cepheden gelen ölüm haberleriyle sarsılırlar. Savaşın faturası erkeksiz evler, parçalanmış aileler, dullar ve yetimler, acılı analar, yaşanmamış ve yarım kalmış sevgiler olarak karşımıza çıkar. Uzun vadeli ve çok yönlü sıkıntılar yaratan savaş acılarını, kendi nefsinde yaşayan Aytmatov, bu dramı eserlerinde işlerken, savaş aleyhinde fikirler serdeder (Dişi Kurdun Rüyaları, Giin Olur Asra Bedel).

Yazar, 50'li yılların sonunda Bübüsara adlı bir balerinle büyük bir aşk yaşar; Sicilya'ya doğru bir gemi yolculuğuna çıkar. Yalnız ve açılıdır. Kassandra Damgası romanının kahramanı, Japonya'da gece gemide yürür. Aytmatov'un İtalya yolculuğundaki atmosfer ve duygular ile Kassandra Damgası'nda tasvir edilen manzara karşısında hissedilen duygu aynıdır.

Yazarın eserlerinde bazen yüzyıllar öncesine yolculuk yaptığım, efsane, masal ve hikâyeleri hâle taşıdığını, hâl ile geçmiş arasında paralellik kurduğunu ve kullandığı malzemeyi hâlin gereğine göre yemden yorumladığını görürüz. Görüldüğü gibi, Aytmatov yaşadığı zamanı anlatır. Kendi hayatının anlamını ortaya koyduğu eserleri, zaman olarak da yazarın ömür çizgisi ile doğrudan bağlantılıdır.

Aytmatov'un kahramanları içinde çocuklar, önemli bir yer işgal eder. Bilhassa çocukluklarını yaşamayan, olgun, vakitsiz büyümüş yetim çocukların hikâyeleri, özlem ve sevgileri dile getirilir. Beyaz Gemi'deki Çocuk, anasız babasız büyür. Uzaklarda belli belirsiz gördüğü bir beyaz gemide çalışır düşündüğü babasına kavuşmayı hayâl eden Çocuk, balık olup yüzerek babasına ulaşmayı düşler. Gün Olur Asra Bedel'deki Daul ve Ermek bir daha göremeyecekleri rejim kurbanı babalarının yolunu bütün gün büyük bir hasretle beklerler. İlk Öğretmenim'de Altınay öksüzdür. Askerin Oğlu'nda babasını savaşta kaybetmiş Avalbek'in baba hasreti anlatılır. Çocuk yüreklerini yakan bu baba yokluğu, Aytmatov'un babasına duyduğu hasretle ve onun bir gün döneceğini uman bekleyişiyle aynı noktada kesişir.

Bozkır hayatı, yaşanan bir coğrafyayı anlatan Aytmatov'un eserlerinde hayvanlar da birer roman veya hikâye kahramanı olarak yer alırlar. Bu yaşama şeklinde insanlar ve hayvanlar içiçe bulunurlar. İnsanların en büyük dostu ve yardımcısı olan bu hayvanlar, sahiplerine şeref bahşederler. Hayvanların da bir şeceresi vardır. Aytmatov, hem yaşadığı toprakların bir gereği olarak, hem de veterinerlik mesleği sebebiyle hayvanları yakından tanır ve tahlil eder. Onlara bir kişilik kazandırır. Hayvanların insanlar tarafından gasp edilen haklarını, gördükleri eziyeti, çektikleri acıları anlatır. İyi bir gözlemci olan yazar bu yanını, veteriner olmasının getirdiği bilgi, sanatkâr oluşunun verdiği muhayyile gücü ile birleştirir. Elveda Gülsarı'da aynı adlı at, Gün Olur Asra Bedel'de Akmara ve onun soyundan geldiği düşünülen Karanar adlı deve, Dişi Kurdun Rüyaları'nda Akbaba adlı dişi kurt ile eşi Taşcaynar eserlerin kahramanı sayılabilecek bir mesabede tutulurlar. Yazar, Kuz Başındaki Avcının Çığlığı adlı eserde, bu iki kurdun hikâyesini yazabilmek için, bu hayvan cinsinin davranış ve hayat tarzım incelediğini, pek çok kaynağa başvurduğunu söyler. Gün Olur Asra Bedel'de, Boranlı Yedigey'in koyunlarını açlık ve soğuktan korumak ve yaşatmak için verdiği olağanüstü mücadele ancak meselenin içinde olanların bilebileceği konumdadır. Bu durumun da yazarın gerçek hayatıyla bağlantılı olduğu açıktır. Kuşlar, geyikler, koyun sürüleri yine bozkır hayatının bir tezahürü olarak karşımıza çıkarlar.

Kassandra Damgası'nda kıyıya vurarak kendi istekleriyle intiharı seçen balinaların bu fiiline sebep olarak dünyanın ve insanın bozulması gösterilir. Balinaların bu protestosu ve diğer hayvanların duyarlılıkları bazen bir fantezi sayılabilecek biçimde sunulur. Gün Olur Asra Bedel'de çaylak, Deniz Kenarında Koşan Ala Köpek'te "aguguk kuşu", kurtuluş ve hürriyeti temsil eden unsurlar olarak karşımıza çıkarlar.

Destanı bir coğrafyada yaşıyor olmak, babaannesinden dinlediği ninni, masal ve efsaneler, ozanların atışmaları, şifahî kültürün bütün unsurları, kısacası zengin bir folklorik malzeme Aytmatov'un eserlerine serpiştirilmiştir. Yazarın hayatında önemli bir yeri olan Manas Destanı

ile bu destandan alınmış parçalar, Kazak- Kırgız türkü ve ağıtları, mahallî deyimler, atasözleri, mitolojik unsurlar, millî hafızayı yaşatan ve canlı tutan temel unsurlar olarak, şuurlu bir biçimde, bu eserlerde yeni kalıplara dökülmüş bir şekilde karşımıza çıkarlar. Geçmişi anlatan belgeler olarak görülen bu ürünler, pek çok eserde yüzyılları aşarak allegori ve sembollerin arkasına gizlenen yeni mânalarla hâle taşınır, hâlin gereği ile yoğrulup yeni bir hüviyet kazanırlar.

Beyaz Gemi'de Buğuların türeyiş efsanesi olan Boynuzlu Maral Ana efsanesi, Gün Olur Asra Bedel'de Mankurt efsanesi, Raymalı Ağa hikâyesi, Elveda Gülsarı'da yaşlı avcının türküsü, Cengiz Hana Küsen Bulut'ta Bulut Efsanesi, Kassandra Damgası'nda. ahlâkı bozulan insan nesillerinin genetik yapıyı bozduğu yolundaki bir fantezi anlatılır. Aynı eserde dünyadaki kötü hâdiseleri protesto eden balinalarla, Cengiz Han'ı kötülüğünden dolayı terk eden koruyucu bulut arasında irtibat kurulur.

Lura Ördeği Efsanesi, Deniz Kızı efsanesi, Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek hikâyesinde işlenir. Ak Kuğu (Ak Kaz-Ak Ördek) efsanesi ile, Kazakların Kalşa Kadir Batır hakkında anlattıkları efsane birleşir. Kazaklar, Kaz'ı özellikle Ak Kuğu'yu kutsal sayıp vurmazlar. **Yazar, mesajlarını efsanelerden hareketle kolaylıkla okuyucuya ulaştırır. Hafızası kaybettirilerek köleleştirilen Mankurt'la değerleri, gelenek ve göreneklerinden, millî hafızalarından uzaklaştırılarak Mankurtlaşan insan toplulukları arasında paralellik kurulur.** Aytmatov, Kırgızlar arasında yaşayan "Mankurt" deyimini araştırır. O, Manas Destanı'nda çocuk Manas'ı Kalmakların "Mankurt edelim" dediklerini bilmektedir. Bu deyimi Sayakbay Karalayev adlı yaşlı ve ünlü Kırgız bilgeye sorar. Kalmak ve Kırgız çatışmalarında tarafların esir aldıkları kimseleri, Gün Olur Asra Bedel'de anlatıldığı şekilde köleleştirdiklerini öğrenir.

Totem olarak kabul edilen geyik gibi hayvan tiplemeleri de eserlere zengin bir çeşni katarlar (Beyaz Gemi'deki Ala Geyik efsanesi gibi.) Yazarın eserlerinde meslek gruplan olarak, çobanlık, çiftçilik, demircilik, demiryolu işçiliği, yılkıcılık ve gazetecilik vardır. Polis, koruma görevlisi, müfettiş, gizli servis ajanı gibi rejimin bekçi ve müdafii konumundaki tiplemelerle de karşılaşırız. Bütün bu meslek gruplan yazarın hayatı ile yakından ilgilidir. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarını köyde geçiren, çiftçilik yapan ve veteriner olan yazarın, kahramanlarının ilgili meslek gruplarından oluşu ile Aytmatov, gerçekçi bir yaklaşım sergiler. Pravda Gazetesi'nin Orta Asya muhabiri olan yazar, bu haseble Dişi Kurdun Rüyaları'ndaki Aydiv tiplemesiyle, bir gazeteciye yer verir. Kassandra Damgasındaki Robert Bork, Tribün Gazetesi muharriridir. Aytmatov, fikirlerinden de eserlerinde sık sık bahseder. Biz eserlerinde yer alan belli başlı fikirleri şu ana başlıklar altında toplayabiliriz:

1. Rejim aleyhtan fikirler,

2. Çiftçilerin ve çobanların olağanüstü gayretlerine rağmen, devletin ekonomik hedefleri bir türlü gerçekleşmez. Bunda insanların ekip biçtiği toprağa, koruyup baktığı hayvan sürülerine sahip olmayışının da önemli rolü vardır. Yazarın, makalelerinde de tarım politikalarının yanlışlığı üzerinde durup, köylülerin beşer takatinin üzerinde çalışmaları hususunu tenkit ettiği görülür {Deve Gözü, Elveda Gülsarı, Dişi Kurdun Rüyaları).

3. Devlet, istediği ekonomik hedeflere ulaşamayınca hesapsız, plânsız bir şekilde hayvan katliamına başvurmuş, sayga (yaban geyiği) avına çıkan insanlar tabiattaki dengenin bozulmasına yol açmıştır. Uyuşturucu madde elde etmek için yabanî kenevir toplayan insanların da ahlâkî dengeleri bozulmuştur.

4. Uzay araştırmaları ekolojik dengeleri bozmakta olup, insan, bitki ve hayvan nesillerinde dejenere olmaya yol açmaktadır. Tabiatta insandan böceğe varıncaya kadar her üye eşit hakka sahiptir. Bu sebeple, tabiatın biyolojik dengelerini korumalıdır. Bütün canlılar birleşerek âhenkli bir denge oluştururlar. Bir cinsi veya türü yok etmek tabiatın denge kanununu bozar.

5. Savaşlar ortaya parçalanmış aileler, erkeksiz evler, yetim çocuklar, yoksulluk ve hastalık getirir. Bu sebeple yazar, pek çok eserinde savaş aleyhtarı fikirler serdeder (Sultan Mıırad, Gün Olur Asra Bedel, Toprak Ana, Yıldırım Sesli Manasçı). Stalin dönemi de çeşitli vesilelerle sık sık tenkit edilir.

6. Sovyet yatılı okulları, millî gelenek, görenek ve değerlerinden uzak gençler yetiştirdiği için tenkit edilir. Âdeta hafıza kaybına uğrayan bu gençler, bir çeşit Mankurt olmuşlardır. (Gün Olur Asra Bedel, Cengiz Han 'a Küsen Bulut, Tansıkbay, Sabitcan) tabiattaki dengenin bozulması ile kültürel yozlaşmanın birbirine paralel gittiği gözlenir.

Aytmatov, yaşadığı toprağa, insana ve her çeşit kültürel değere derin bir sevgi ve bağlılık duyar. Bu sevgiden yola çıkarak insanın meselelerini sanatkârane bir biçimde ortaya koyar. Fakat bu sevgi Kazak-Kırgızları aşıp, bütün insanlığı kuşatır. İnsanlığın bütün temel meselelerine ulaşmaya çalışır. İnsan olma ortak paydasında birleşen beşerin yüreği ve beyni olur. Onu mahallîden millîye, millîden evrensele taşıyan da budur. Bu yolla hayatının misyonu olan, insanlığın ve dünyanın saadetini isteyip, ona daha iyi bir gelecek kurabilme idealine katkıda bulunmak misyonunu gerçekleştirmiş olur. Bu misyonu gerçekleştirirken, iyimser ve ümitvâr bir üslûp içinde olması, onun bu psikolojiyi okuyucuya da geçirmesini temin eder.

KAYNAKLAR

Yazarın Eserleri

1. Yüzyüze - Yıldırım Sesli Manasçı - Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul 1990.

2. Dişi Kurdun Rüyaları, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul

1990.

3. Gün Olur Asra Bedel, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul

1991.

4. Cengiz Han 'a Küsen Bulut, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul 1991.

5. Deve Gözü - Kızıl Elma, Oğulla Buluşma - Beyaz Yağmur - Asker Çocuğu, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul 1992.

6. Beyaz Gemi, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul 1993.

7. Cemile-Sultan Murad, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul 1993.

8. Toprak Ana, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul 1995.

9. Elveda Gülsarı, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul 1995.

10. Kassandra Damgası, Çev. Refik Özdek, Ötüken Yayınları, İstanbul 1997.

11. Kuz Başındaki Avcının Çığlığı, (Cengiz Aytmatov-Muhtar Şahanov), Tolkun Yayınları, Ankara 1998.

Yazar Hakkında Yazılanlar

1. Abdıldacan Akmataliyev, Cengiz Aytmatov 'un Dünyası, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara 1998.

2. Ali İhsan Kolcu, Millî Romantizm Açısından Cengiz Aytmatov, Ötüken Yayınları, İstanbul 1977.

3. Nilüfer Dergisi, Sayı 3, Ekim 1985, s. 39-65; Littera, Cilt 5,1994, Cengiz Aytmatov Özel Bölümü, s. 7-34.

4. Abdıldacan Akmataliyev, "Cengiz Aytmatov'un Eserlerinin Dünya Edebiyatındaki Yeri ve Önemi", Akt. Levent Kartal, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, Güz 1996, Sayı 2, s. 419-422.

5. Beşir Ayvazoğlu, Defterimde 40 Suret, Ötüken Yayınları, İstanbul 1996.

Sh: 87-96

CENGİZ AYTMATOV'UN ESERLERİNDE TÜRKLÜK FELSEFESİ

Prof. Dr. Kâmil Veli NERİMANOĞLU -
Bakü, AZERBAYCAN.

"Türklük felsefesi nedir ve nereden başlıyor?" sorusunu kesin biçimde cevaplandırmak zordur. Avrupa felsefesi açısından bu başlangıcı değerlendirmek çok çetindir. Felsefenin türlü kavramları hem Batı, hem de Doğu (eski Hind, Çin, Türk) felsefesi bakımından açıklanabiliyor. Ontoloji ve gneseoloji (epistemoloji, bilgi teorisi) kavramlarının açılması, müfredatlı analizi için Türk felsefi düşüncesi, geniş kapsamlı bir tahlil yapmak bakımından her türlü malzemesi olan zengin bir kaynaktır.

Türklük felsefesi atasözlerinden başlıyor. İnsan ve tabiat, zaman, mekân ve hareket, ahlâk ve güzellik kategorilerinin belirli yönleri, boyutları ata sözlerinde kendi ifadesini bulmuş durumdadır. **"Balık baştan kokar", "Köksü ağaç çabuk kurur", "Aslın danan haramzâdedir", "Sonuncu devenin yükü ağır olur", İlim aklın çırağıdır"...** gibi yüzlerce, binlerce atasözü, felsefenin ayrı ayrı problemlerine arı duruşu bakışın ifadesidir.

Türk mitolojisi, Türk felsefesinin alt yapısı durumundadır. Rüya yorumları, örf-âdetler, gelenek ve görenekler, töre sistemi, Türk felsefesinin kaynaklarıdır. Bedîî formdaki felsefî bakışın ifadesi **Ahmet Yesevî, Yunus Emre, Mevlâna Celaleddîn-i Rûmî, Nevaî, Nesimî, Fuzulî, Abay, Mahtumkulu...** gibi şahsiyetlerin sanatında kendi aksini geniş bir manzarada bulmuştur.

Maarifçilik, Tanzimat, Cehdcilik hareketleri, Millî Azadlık hareketleri tarihi, Türk Millî Devletçilik tarihi, Türklük felsefesinin tarihi ile bağlıdır. Ve Türklük felsefesinin büyük bir sistemini ifade eden ünlü şahsiyetlerimizden biri de Cengiz Aytmatov'dur. Cengiz Aytmatov'un yaratıcılığı kendi derinliği, zenginliği, genişliği ile dikkatleri çekiyor.

Kırgız elinin Şeker Köyü... Karşıda Manas Dağı... Manas Dağı'nın Manas Ata zirvesi... Bin yıllık Manas sözünde yeşeren Cengiz Aytmatov'un felsefe dünyasının ilk treni ve son durağı burasıdır. Cengiz Aytmatov, XX. yüzyılın, **Faulkner, Borges, Marques, Karabata** ile omuz omuza dayanan ünlü yazarın **Cemile, Selvi Boylum Al Yazmalım, Beyaz Gemi, İlk Öğretmen, Deve Gözü, Toprak Ana, Elveda Gülsarı, Erken Gelen Turnalar, Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek, Gün Olur Asra Bedel, Dişi Kurdun Rüyaları** adlı eserleri, kendi milletini, bu milletin tarihini, zevkini, duyuş, düşünüş ve anlayış tarzını, psikolojisini, etnografisini dile getirmiştir.

Milletin ruhunu aksettiren müellif, bu ruhun içindeki inan-iman felsefesini ifade etmeyi becerebilmiştir. Yazarın kaynağı olan masal, efsane, mit, inanç ve destan malzemesi Türk milletinin mânevi değerini ifade etmiştir. Millî olmayan, evrensel de, beşerî de olamaz. Dünyanın global felsefesini ifade etmek için, kendi insanından, kendi değerlerinden gıdalanmak, oradan pervazlanmak esastır, şarttır.

Cengiz Aytmatov'un Türk varlığı ile dünya çapındaki yazar varlığı organik bir bütünlük teşkil etmektedir. Tabiat, ev, dil, insan, Tanrı kavramları üzerindeki Cengiz Aytmatov yorumu, bediî formada insan felsefesinin muhtevasını gösterir. Aytmatov ister yatay, ister dikey paradigma içerisinde felsefe anlamı taşıyan bu kavramların açılımı için bol miktarda malzeme veriyor. Meta-dil seviyesinde metin yaratan Cengiz Aytmatov'un dünya dili ile millî dili aynı koda dayanıyor..

Ev-yurt felsefesini devlet felsefesi seviyesine yükselten Cengiz Aytmatov, devlet düşüncesinin temel ilkelerini, yurt işaret sistemi ile açıklıyor. Bu bir eserde değil, bütün eserlerinde yansıyan bir gerçeğin manzarasıdır. Toprağın kutsallığı, vatanseverlik ve dünyaseverlik, tek bir obadan başlayıp dünyanın sonsuzluğuna uzanan bir kavram gibi, karşımıza çıkıyor.

Kansız çöken Sovyet sisteminin asıl çökme nedeninin başında gelen isimlerden biri Cengiz Aytmatov'dur. Cengiz Aytmatov, slogan ve bağırtılarla değil, bediî mantık ve gerçek manzaraları ile Sovyet sisteminin ölüme mahkûmluğunu, anti-insan keyfiyetini ortaya koymuştur. Hür düşünceyi Elveda Gülsarı eserinde felsefî, millî- etnik çizgileri ile canlandıran yazar, rejim şartlarını, totalitarizmi en keskin şekilde ifşa etmiştir. Issık-Göl civarında kendi çocuk dünyası içinde yaşayan Kırgız balasının trajedisini (Beyaz Gemi), oğlu tarafından öldürülen ananın ölümünü (Gün Olur Asra Bedel), kendi milletinin örneklerini toplamaktan özge bir suçu olmayan bir öğretmenin ağır taleyini, rejimin suçunu, rejimin yararsızlığını ifade etmiştir.

Tarihle bugünü, insanla milleti, evle devleti birleştiren Aytmatov, hayat felsefesinin inceliklerini, insan haklarının beşerî kaynaklarını en mükemmel şekilde ortaya koymuştur. İnsanın özgeleşmesi-ötekileşmesi (yabancılaşması) problemi felsefenin de, edebiyatında ebedî ve ezelî konusudur. Cengiz Aytmatov, Gün Var Asra Bedel romanında, XX.yüzyılın en büyük keşiflerinden birini yapmıştır. Hafızası kaybettirilen oğulun annesini öldürmesi, asrımızın mitik-sosyolojik- simgesel bir olayı olarak canlandırılmıştır. Mankurtlaşma ve Mankurt felsefesi, dünyanın her yerinde felsefî, politik, tarihî, metaforik bir yorum kazanmıştır. Tek bir Mankurtluk felsefesi esasında büyük bir sistemi açmak ve yorumlamak mümkündür.

Cengiz Aytmatov'un törelere bağlı kahramanları, şöyle bir gerçeği ortaya koymuştur. Geçmişine bağlı insanlar, milletler, sömürü zulmünde boğulamazlar. Cengiz Aytmatov'un, dostu Muhtar Şahanov'la birge (birlikte) kaleme aldığı Sokrat'ı Anmak Gecesi veya Eşek Derisi Üzerinde Duruşma adlı dramdan getirdiğimiz şu misallere dikkat yetirek:

"Her kimse, kendi zamanının savunucusu olmalıdır ",

"İnsanların maneviyatına dikkat etmeyen devlet, yanılır",

"Özgürlük herkese aynı şartları yaratır",

"İnsan, kendisi hakkındaki gerçeği duymaktan çekinir",

"İyiliğin sınırları yok, ama kötülük sınırlar içindedir ",

"Tarihin sınaklarından çıkmış örf-âdetlerimizi, hayatın öğrettiği müdrikliği unutmakla, biz yeni trajedilere düçar oluruz",

"Zayıf hafızalı insanlar savaşta müdriklere yenilecektir",

"Oğul atanın devamıdır",

"Satkına reva olmaz"...

Aslında bu aforizmler bir kitaba sığmayacak hakikatleri ifade etmektedir. Dede Korkut 'ta bir deyim var: "Erenler dünyayı akılla bulmuştur. " Rasyonel başlangıcı vurgulayan bu deyim, Türk hayat ve duyuş tarzını, tefekkür yönünü açıklıyor. Cengiz Aytmatov'un eserleri rasyonel başlangıç ve duygusal tasvirlerin, realist manzaranın gün gibi aydınlığı ile bediî araştırmanın organik birliğini temsil ediyor. Aytmatov, sohbetlerinden birinde, "Jeti ata" – yedi arka dönen ilkesini hatırlatıyor. Aslında yedi arka dönenini (Jeti atasını) hatırlamayan Türk, Türk sayılmaz, kişiliği olan bir şahsiyet sayılamaz. Köküne, özüne bağlılık, Cengiz Aytmatov kahramanının hayat ilkesidir.

Cengiz Aytmatov yaratıcılığı Türk dünyasının ortak değeridir. Bu değeri derinden öğrenmek ve incelemek, Türk tarihinin, Türklük felsefesinin karanlık perdelerini açacaktır.

Sh: 209-211

CENGİZ AYTMATOV'UN YARATICILIĞINDA ŞAMANİZM

Güllü YOLOĞLU
Aktaran: A. TOPALOVA

Cengiz Aytmatov'u uzun yıllar millî benliğinden uzaklaşmış, yüzyıllar boyunca insanlar arasında, özellikle de müslüman camiasında kabullenilmiş davranışlara, hayat şekline karşı gelen kahramanlara önem verdiği için suçlamışlardı. Bazen de, tam zıttına Tanrı arayışında olduğunu elde bayrak ederek onu Sovyet devri ateizmine karşı eserler yazmakla itham ediyorlardı. Aytmatov bu konu ile ilgili olarak FRT'de (Almanya Federal Cumhuriyeti) Lokkum Yevangeliya Akademisindeki konuşmasında şöyle demiştir. "Bana karşı yöneltilen bazı suçlamaların, özellikle de benim Tanrı arayışında olduğum gibi suçlamalar da dâhil, tüm bu suçlamaların nedeni vardır. "

Aytmatov'un arayışında olduğu Tanrı ne Hıristiyanlık'taki God, ne İslâm'daki Allah, ne de Budizm'deki Buda'dır.

Aytmatov'un eserlerinde tabiatın bir parçası olan deniz, kavak ağaçları, kurtlar, tarağaylar, atlar insana has özellikler taşıyor; insan gibi seviyor, fısıldıyor, nefret ediyor. Yazar, bu eserlerinde bu veya diğer hayvanlarında hayatım doğduğu günden ölene kadar tasvir ediyor. Hayatın acısını, tatlısını onların dilinden anlatıyor. Bazı olaylar onların gözü ile bakıyor. Tesadüf değil ki, Mayıs 1988 yılında Edebiyyat ve Incesenet gazetesinde yayımlanan, Aydın Memmedov ve V. Guliyev'in, yazarla yaptığı konuşmada yazara şöyle bir soru yöneltiliyor:

"Sizin eserlerinizde hayvan tipleri neredeyse insan kahramanlardan daha güçlü etki bırakıyor ve akıllarda kalıyor. Bu ne ile ilgilidir? " Cengiz Ağa bu soruyu şöyle cevaplıyor:

"Bu belki de bir yerde benim zayıflığımdır. Çünkü, tarihin yarattığı en güçlü ve kuvvetli varlık insandır. Sanatçı da bu insan dünyasının kudretini göstermektedir. Benim eserlerimde hayvan

motiflerinin kuvvetli olması, herhalde bizim halklarımızın mit, efsane ve masallarında hayvanlara verilen önemin etkisi ile alâkalı olarak ortaya çıkıyor. "

Bence, Cengiz Aytmatov'un eserlerinde hayvan tiplerinin psikolojik balamdan bu kadar etkileyici olması, onun bir zamanlar zooteknik olması ile ilgilidir.

Hayvanların beslenmesi ve barındırılması hakkında geniş bir bilgiye sahip olan Cingiz Tönegioğlu Elveda, Gülsarı! adlı eserini yazabilirdi. Bu bütün zootekniklerin böyle eserler yazabileceği demek değildir. Bu alandaki bilgileri mitlerle, zamanın ve eski devrin siyasî İktisadî durumu ile bağdaştırmak için, tasvir ettiği her şeyi tüm detayları ile verebilen, kuvvetli mukayeseye sahip bir yazar, bir kelime ile Cengiz Aytmatov olmak gerekiyordu.

Aytmatov hayvanlara insana has özellikler kazandırıyor, fakat **"tarihin yaratmış olduğu her şeyden daha güçlü ve kuvvetli varlık"** olan insanın hayvana özgü karakterlere sahip olduğunu kabul etmiyordu. Cellad Kötüyü isimli romanında, Ağbörü Bostan'ın küçük oğlunu götürdüğünde çaresiz kalan baba/ ata silahıyla Ağbörü'yü de, çocuğu da vuruyor. Bostan, kurtların götürdüğü çocukların İnsanî özelliklerini kaybettiğini, dilini unuttuğunu, hayvana dönüştüğünü iyi biliyordu. İnsanî özelliklere değer veren Aytmatov'un eserde babasının eli ile oğlunu öldürtmesi hiç de tesadüf değildir. Nayman Ana da İnsanî özelliklerini kaybetmiş oğlunu, Mankurt'u insanların arasına götürmek istiyordu. Burada artık bir oyuncağa dönüşmüş Mankurt'u öldürmeye bile gerek yoktur; o bir canlı ölüdür. Fakat o bu durumda Naymanlann arasında bulunamaz. Anne bunu biliyor, fakat o kararlıdır: Oğlunu götürecek. Nayman Ana'nm oğlu tarafından öldürülmesi bunu engelliyor.

Nihâyet konumuza gelelim.

Konu ile ilgili düşüncelerimizi belirtmek için Aytmatov'un Gün Olur Asra Bedel romanına ilâve olarak yazılmış Cingiz Hanın Ağ Bulutu eserine dikkat çekelim.

Cengiz Han atı Huban ile yola çıktığında başının üzerinde bir beyaz bulut uçuyordu. Cengiz Han nereye gitse bulut da o tarafa doğru ilerliyordu. Sanki ona şemsiye tutuyordu. Ulu göğün işareti olan bu bulutun geleceğini ona iki yıl önce bir bakıcı haber vermiştir. **Gelecekten haber veren, ruhlarla ilişkiye girebilenler yüzyıllar boyunca şaman, ham, gezeryi, cam, gözüaçık, görücü vs. isimlerle anılmıştır.**

Eski insanların anlayışına, dünyaya bakış tarzına göre her şeyin ruhu vardır. **Meselâ ateşin, suyun, dağın, hayvanın, ağacın ruhu vs. Hakas Türkleri buna "sahip" diyorlar.**

Örneğin suç eczi, mağ eczi, yani suyun sahibı, dağın şahma Eğer kim suda boğulursa, ateşte yanarsa, ormanda vahşi hayvanlara yiyecek olursa, o yerlerin sahibinin "sevimlisi" olduğunu söylerlerdi. Aynı deyim, Azerbaycan'da hâlâ da yaşamaktadır. İyi insan öldüğünde şöyle diyorlar: "Kötüden toprak da bıkmıştır yani toprak iyileri götürür, kendi koynuna alır; kötüyü toprak da istemez. Bu inançla ilgili olarak uzun zaman Ahıska Türkleri mezardan hortlayarak dışarı çıkanları öldürüp yeniden mezara koyarlardı. Onlar ölen akrabalarını toprağın kabul etmemesini veya suç işlediğini düşünerek hortlama haberi yayılmadan adamı yeniden gömüyor ve kişinin uykusundan uyandığım hiç akıllarına getirmiyorlardı.

Her şeyin ruhunun, sahibinin olması inancının sonraki gelişimi, insanların kendi tayfasından, boyundan olanlar ve tüm bu ruhların, sahiplerin büyüğü olan Tanrı ile ruhların yardımı sonucunda ilişki kurabilecek birine ihtiyaç duyulmasına götürdü. Bu ilişkileri ise sadece ruhların "sevimlisi", L. Ştemberg'in kelimeleriyle ifade edersek "sevgilisi" olan Şamanlar

kurabilirdi. L. Şternberg'e (1861-1927) göre, Şamanlığı kabullenen herkes artık insanlıktan çıkıyor, ruhu istediği gibi yaşıyor, onun söylediklerini söylüyor, yediklerini yiyor, bazen ise ruhun isteği üzerine cinsiyetini bile değiştiriyordu. Şaman önceden bu veya diğer durumda ne söyleyeceğini bilmiyor; Trans (vecd) zamanı ruh onun dili ile konuşuyordu. Şamanlar ruhlar ile olan bu ilişkilerini saklı tutmalıydı. Bu yüzden de bakıcının uygun mütercimin yardımlarıyla söylediği kelimelere önce inanmayan Cengiz Han bu yüzden: "Sen bunları nereden biliyorsun? diye sorduğunda bakıcı şöyle diyor: "Nereden bildiğimi söyleme yetkim yoktur. " Görüldüğü gibi bakıcının hâkim ruhu onunla bakıcı arasındaki ilişkiyi söylemeye izin vermiyor.

Önceleri insanlarla ruhların yardımıyla Tanrı arasında ilişki kurabilen Şaman'a ihtiyaç duyulduğunu söylemiştim. L. Şternberg şöyle yazıyor: Bu adam (Şaman, G. Y.) kendi boyları ile Tanrı arasında ilişki kurabiliyor, onun düşüncesini ve isteğini, iradesini onlara iletiyor. Sonradan oluşan dinlerde bu görevi peygamberler üstlenmiştir. Bunu eserde Cengiz Han'ın bakıcıya söylediği kelimeler de ispat ediyor. **"Yüce Tanrı bu kelimeleri bana söylemeni istemiş; fakat ben gökteki bulutu nasıl koruyabilirim?"**

Cengiz Han'ın ve çevresindekilerin gözünde bakıcı, serseri, zayıf, üzerindekiler eski, uzun saçları beline kadar uzayan, aklını kaybetmiş birisi idi.

Aslında ise, "Cengiz Han 'ın önünde ne diz çöken, ne secde eden, ne de yalakalık yapan", onun önünde başını eğmeyen, mertçe duran, sert bakışlı, hanın, küçümseyerek "Ben o bulutu gökte nasıl konabilirim?" sorusuna soğukkanlılıkla "Bu senin problemindir" diye keskin cevap veren bakıcı hiç de akılsız değildir.

Aytmatov şöyle yazıyor: "Çılgın bakıcının içinde ne ise kımıldatıyordu, ne ise ilhamla kımıldamıyordu ki, hükümdarların en heybetlisi, en zâlimi karşısında, sahradaki aslan karşısında yüz yüze durur gibi korkmadan duruyordu. " Tüm bunlar bakıcının söylediklerine karşı inanç uyandırıyordu. "Belki bu gerçekten de yüce göğün hükmüdür. " (s. 44) diyen yazar okuyucuda da inanç uyandırabiliyor.

Dolaşan bakıcının sinirli hükümdar önünde bu tür eğilmeden durup keskin cevap vermesinin nedeni de yazarın, bakıcının dâhilinde "ne ise" bulunduğunu yazarak, doğrudan ismini söylemediği ruhların Han' a söylediği kelimeler idi. Dıştan bakıcıya özgü olan cesaret de ruhların cesareti idi. Yazar fikrinden emindi ve "belki" siz, "sonki"siz, "deyesen"siz, "çılgın" bakıcının içindeki ne ise kıpırdıyor, ne ise ona ilham veriyordu.

Aytmatov bu eserinde Himalay bakıcılarını da, ayakta kitap yazan müdrikleri de anıyor. Diğer bir eserde, Cemile hikâyesinde şunları okuyoruz: "Her sene ilk bahar olduğunda o bahçede babamın gençliğinde yaptığı göç yurtunu ardıç tütsüsüne verirdi. " Eve, bahçeye, ev hayvanlarına ardıç dumanı tutmak, eski Şaman geleneklerinden birisidir. Bunun için, Şaman köz salar, onun üzerine ise kuru ardıç dalları koyardı. Bazı durumlarda ise ardıç budağını ele alarak bu veya diğer şeyin üzerine koyarak, kötü kuvvetlerden korumak istedikleri şeyin etrafında dönerlerdi. Bu sene ilk baharda Atatürk Kültür Merkezi vasıtasıyla Güney Sibirya'da bulundum. Tuva'nın başkenti Kızıl şehri merkezinde bulunan Düngürşaman (Ham) Cemiyeti'nin bahçesinde gördüğüm manzara bu geleneğin hâlâ yaşadığından haber veriyor. Orada bulunan hamlardan birisi elinde ardıç yakılı bir tabakla bahçeye girdi. Arabanın ve arabadakilerin çevresinde dolaştı. Bu gelenekle Azerbaycan'da da karşılaşıyoruz. Bu amaçla üzerlik kullanılıyor. Kötü ruhlardan, Erlikin dünyasından, insanlara zarar veren kötü ruhlarla

mücadelede Tuva ve Hakaslar kekik kurusu dumanını da kullanıyorlar. Ben kekiği yemeklerde kullandığımızı söylediğimde, bunun daha doğru olduğunu belirten folklor bilimci Valentina Maynogoşeva böyle de kekiğin etkili olduğunu söyledi. Bildiğimiz gibi, bu kutsal bitkilerin dumanı nazar, göz değmemesi için de kullanılıyor. Üzerlik yakıp dumanını etrafa yayan kişi üzerliğin tohumlan çat-çat diye ses çıkardığında şu kelimeleri söyler: "Üzerliyim çatlasın. Yaman gözler patlasın" vs.'

Annenin de göç yurtuna duman tutması kötü ruhların oradan uzaklaştırılması amacı ile yapılıyor. İslâm'dan önce bu tür âyinler uzun sürerdi. Şaman dâvet edilirdi. Sonraları ise, bunu boyun, ailenin aksakallı, Cemile eserinde gördüğümüz gibi, "ağbiçeyi" de yapabilirdi.

İlk Öğretmen hikayesinde yazar, rüzgârı Şaman'a benzeterek şöyle yazıyor: "... Rüzgâr Şaman gibi kendinden geçiyordu, cinleniyordu (sinirleniyordu), boğuluyor, sonra durup dururken ısınmış yüzüne bir avuç dikenli kar atarak zıplıyordu. " Yazar burada âyin yapan ruhlarla ilişkiye giren Şaman'm olağanüstü hareketlerini kastediyor. Bu durumda şamanlar vecde geliyor, bazen sinirleniyor, bazen ise, zıplıyorlar. Rüzgârın çarptığı kar birikintilerinin karanlıktaki hareketinin de kendine özgü bir mistik özelliği vardır. Çoğu zaman aksakalların şamanlarda gördükleri hareketleri kendilerinin yapmaya çalıştıklarını belirtmiştik. Buna bir örnek daha ilâve edelim: Düysen'e kurtlar saldırdığında korkan, aynı zamanda onun kurtulmasından mutluluk duyan, heyecan dolu anlar yaşayan Altınay ağladığında, Saykal Kaptanbay'ın emri ile avsun [efsun] okur, kızın yüzüne bazen sıcak, bazen de soğuk su atar, buhara tutar, korkusunu almaya çalışır. Sonra ise, kendisi gelip Çaykan'ın eşini şamanlık yapıp Altınay'ın kalbini yerine getirmesi için çağırır.

Sahilde Koşan Alabaş eserinde, yazar ivhlerin hayatını anlatırken Şaman gelenek göreneklerine de yer vermiştir. Nivhler her şeyin ruhu olduğuna inanıyorlar. Şamanizm'e göre her zaman kötü ruhlar insanlara zarar vermek için onları takip ediyorlar, insanlar da bu yüzden her zaman bu ruhları kandırmaya, şaşırtmaya çalışıyorlar.

Meselâ ailede doğan çocuklar ölürse, o zaman yeni doğan erkek çocuğuna kız, kız çocuğuna da erkek ismi verilirdi. Veya ölümü şaşırtmak için Şaman çağırtılıp böyle bir oyun oynanırdı. Şaman hamurdan, erkekse erkek, kızsa kız figürü yapar, sonra onu "öldürür", uzak bir yerde gömerdi ve böylelikle de ölümü şaşırtmaya çalışırdı. Sahilde Koşan Alabaş eserinde ise, eşini ve oğlunu balık avına yolcu eden anne onlardan ayrılırken şöyle der: **"Ormana gidin... Bak ha, odun kuru olsun, kendin de ormanda yolunu şaşırma. "** Burada yazar şöyle yazıyor: **"O, ona o yüzden böyle diyordu ki, yolu kaybetsin, ruhları şaşırtsın, oğlunu kötü ruhlar olan Kinrlerden korusun. "** Anne de Balık Bayan boyunun diğer üyeleri gibi Kinrlerin insanlara, özellikle de çocuklara büyüdüklerinde avcı olmamaları için hastalık, sakatlık verdiklerine inanıyordu. Aytmatov, kendisi bu olayı açıklığa kavuşturmuştur. Bundan sonra, avdan eli dolu dönen yeni avcının şerefine yapılan merasim tasvir ediliyor. Boydan olan insanlar toy-bayram edip, eğlenir, en akıllı kişi olan Şaman avcı hakkında yer ve su ile konuşur, onlara bu avcıya karşı iyi davranmaları, başkaları ile paylaşabilmesi için avım bol etmeleri, Balık Bayan soyunun artması için çok evlât vermeleri amacıyla yalvarır. Daha sonra Şaman yeni avcının talihini gökteki yalnız kendisinin bildiği bir yıldıza emanet eder.

Eserde, avcılar birinci adadaki avdan sonra diğer tarafa geçmeden önce toprak sahibini yedirmeyi de unutmuyorlar. Bir daha geldiklerinde de avlarının iyi olması için nerganın kalbini küçük küçük doğrayıp, toprak sahibini yedirmek için yere serperler. Sahiplerin

yedirilip içirilmesi geleneği şamanlarda da vardır. Tuva Türkleri'nin "Ovacı Dagır" merasimi buna örnektir. Ovaya dilek dilemeye gelen boy, aile üyeleri burada kurban keser, eti pişirip yemeden önce en yağlı tekeleri ovaya bırakır, sonra ise kestiği koçun başını ovayı koruması için direğe takar ve giderlerdi. Güney Sibirya'da günümüzde de eski gelenek göreneklere sadık kalanlar çay ve süt içtiklerinde serçe parmaklarını içeceğe batırıp, etrafa seıperler. Tuva Türkleri'nde, bahar bayramı olan Şagaa zamanı halkın aksakallısı çaydan kepçe ile kazandan alıp, hayır-dua ederek etrafa serper. Tapmak yerine gidenler, kestikleri hayvanın etinden, evden getirdikleri yiyeceklerden sofraya koyarlar. Şimdi ise, bunu fakir ve dilenciler için yaparlar ki, yiyip içip "Allah kabul etsin "desinler. Fakat bu Şaman inancı ile ilgilidir. Ve nihâyet, denizin katı dumanı içerisinde ümidini kesen Mılgun'un rüzgârlar Şamanı'na küfür etmesi, dumanı dağıtmasını istemesi de her bir tabiat kuvvesinin ruhlar ile ilişkiye girip, onu yönelten Şaman'ın olması inancı ile ilgilidir.

Şaman inancına göre, su, ateş, toprak, dağ sahiplerine yalvarıp, onlardan bir şey rica edildiğinde, onlar her zaman yardım ederler. Göçeri Kuşun Ağası hikâyesinde Kermolgo-zay Issık-Kulayalvararak dileğini Tanrı'ya iletmesini rica ediyor. Sonraki devirlerde insanlar Şaman'm yerine geçmeye çalışıyorlardı. Kendileri suyun sahibi ile ilişkiye girip dileklerini onun yardımlarıyla Tanrı'ya iletmek istiyorlardı. Günümüzde uykusunu karıştırmış herkes rüyasını suya anlatır. Şamanizm'in takip edildiği devirlerde bunun ne amaçla yapıldığını açık açık söyleyemeyen dede ninelerimiz bunu "Su aydınlıktır" diye açıklıyorlardı.

Cengiz Bey'in müslüman olduğunu biliyoruz. Bir dini anlat desek, benimsetecek kadar güzel anlatılmasını istesek, Cengiz Aytmatov, Şamanizm'i mi, Hıristiyanlık'ı mı, İslam'ı mı, Budizm'i mi güzel anlatır, benimsetir? Bence hiçbirisini değil ve aynı zamanda hepsini. Onun eserlerini farklı dinden, kültürden olan insanlar için bizce okunaklı kılan da budur.

Sh: 227-232

YOLDAŞIM CENGİZ AYTMATOY - M. Necati SEPETÇİOĞLU

"Komünist rejim altında yaşayan bir yazar ancak rejimin kafes içinde yemek karşılığı şakıyan bülbülü gibidir. Ben, bülbül olamadım ve hükümetin istediği gibi şakıyamadım. 1956 yılından sonra beni tutukladılar!"

Bu söz benim değil. Bugün Macaristan'da, en eski Hunların yaşadığı topraklarda Macarların "Arpi Amca " deyip benimsediği **Macaristan Cumhurbaşkanı Arpad Göncz**'ün. O, böyle söylüyor. İyi bir tarım işçisi olduğu kadar yetenekli bir yazar da olan Cumhurbaşkanı Arpad Göncz'ün yaşanmış ve denenmiş bir ömür içindeki deneyimlerinin ve gözlemlerinin tanıklığında vardığı bu kanaat üzerinde düşünülürse, Nâzım Hikmet'in gerçek dokusu apaçık ortaya çıkar. **"Macar Cumhurbaşkanı ve yazımızın konusu Cengiz Aytmatov ile Nâzım Hikmet'in ilgisi ne?"** sorusunu sormanın yersiz olacağını düşünüyorum. Çünkü zaman, yer, şartlar ve örnekler bilinmeden kahramanı seçemezsiniz!

Bu yazının kahramanına ben, yoldaşım Cengiz Aytmatov derken, zaman, yer, şartlar ve örnekler süzgecinden geçmiş bir başarılı sanat adamına yakınlık hissi duyma onurunu düşündüm elbette. Fakat daha çok, sanat adamı olma yeteneğine eşlik gibi bir cesaret denemesinden değil, birkaç küçük dış benzeyişler düşüncesiyle yoldaşlığı yakıştırdım. Aslında dostum Profesör Sadık Kemal Tural böyle bir yazı istediği telefon konuşmasında bu başlığı da kendisi seçmişti. Yirmi yıl önceki arayışımı ve Cengiz Aytmatov'un benim bir tür

tesellim oluşunu hatırlayınca ben de teklifin uygunluğunu düşündüm. Kendisinin haberi bile olmadan Cengiz Aytmatov yinni yıl önce adı için yollara düştüğüm bir sanat adamı idi.

Yirmi yıl önce, 1978 yılında, Sovyet Sosyalistleri topraklarında dolaşır iken elimde bir telefon numarası ve aklımda iki isim vardı. Benim gibi ömrü Marksizm, Leninizm, komünizm ve Sovyet Sosyalistleri karşıtı yazılar yazmak ve konuşmak ile geçmiş bir Türksever için, hele o vakitler, şimdiki gibi çat kapı gidebileceğiniz kolaylıkta bir ülke olmayan Sovyet Sosyalistleri toprağına gidebilmek ve orada gezebilmek imkânsızı yaşamaktan başka bir şey değil idi. Şimdilerde benden başka herkesin kolayca, rahatça ve sıkça girip çıkabildiği **Türk ülkelerine 1978 yılında gidebilmek için önce Moskova'dan izin almak şarttı.** Moskova, bize yedi sekiz ay o izini vermedi, çeşitli gerekçelerle geri çevirdi. Yedi sekiz ay sonra da en olmayacak bir vakitte, Ekim ayında, ve ansızın, uygun cevabını gönderdi.

Moskova kenti bizi hiç mi hiç ilgilendirmiyordu o günlerde; görmek istediğimiz yerler Bakü'den başlayan Türk ülkeleriydi. Israrlarımız sonunda giriş izni alabildi isek de Kırgızistan'da Bişkek, Türkmenistan'da Aşkabad yolumuzdan çıkarılmıştı.

O vakit elimdeki tek telefon numarasının değerinin arttığı sanısına kapıldım; telefon numarası **Bakü'de Bahtiyar Vahapzâde**'nin idi. Onun aracılığında bir yardun ile hem Kırgızistan'a, hem Türkmenistan'a giriş izni alabileceğimizi sandım. Aklımdaki iki isimden biri olan Cengiz Aytmatov Kırgızistan'da idi çünkü.

Bahtiyar Vahapzâde'yi bana Müslüman olmuş Alman asıllı biri tanıtmıştı, o vakte kadar Vahapzâde Türkiye'de sanırım bilinmiyordu. Alman asıllı Müslüman ise, Doğu Almanya üzerinden benim kitaplarımı Vahapzâde'ye, onun şiirlerini bana ulaştırıyordu, mektuplaşmamız da önceleri bu yol üzerinden olmuştu. O şiirleri İstanbul'da bir edebiyat dergisinde, derginin sahibi bilinen yazarı da etkileyerek yayınlatmış, Vahapzâde'yi böylece Türkiye'de de duyurmuş idik. Bu bakımdan Bakü'den Kırgızistan'a gidebilmek kolaylığı sağlanacağına, en azından telefon ile konuşulabileceğine inanıyordum. Bu, hürriyetin tutsaklandığı vakit ölüme eş bir nefessizlik hâline geleceğini Türkiye'de yaşadığı için bilemeyenlerin, benim gibi, korkunç bir yanılgısı idi aslında.

Nitekim, ömrümün asıl yoldaşı eşim Muazzam ile başladığımız o yıl için o imkânsızın yaşanması diyebileceğim yolculuk asıl tadıyla Bakü'de başladı dersem yanlış olmaz. Heyecanlarımız, umutlarımız, kırk yıllık inanç ve aşk bağlarımız Bakü'den başlayarak gözlerimize açılıyordu birer birer, ve artık, umutlarımızın göverişini görmenin sarhoşluğu başlıyordu. Daha doğrusu, onca zamandır donmuş gibi duran olağanüstü resimler hareketlenmeye ve dillenmeye başlamaktaydı.

Bakü'de otele yerleşir yerleşmez ilk işimiz telefonu denemek oldu. Saat gecenin onbirbuçuğunu geçmişti. Karşı tarafın telefonunda zil sesini duyduğumda, o yaşımda bile heyecanlıydım. Vahapzâde'nin epeyce çekingen, hattâ tedirgin, "Aloo?.. " deyişini duyduğumda ise çok heyecanlandım.

O konuşmadan onbeş dakika sonra Hazar Denizi'nin kıyısında bir kahvede idik. Bahtiyar Bey yanında birini daha getirmişti... Hem yakını idi, hem de galiba

Komünist Partisi'nde etkili bir görevi vardı. Buna rağmen biz Kırgızistan'a giriş iznini alamadık. Cengiz Aytmatov'un telefon numarasını Vahapzâde biliyordu. Fakat iki Türk ülkesi

telefonda birbirleriyle görüşemiyordu, veya bana öyle söylendi; bu yüzden Bakü'de, en azından yoldaşım Cengiz ile telefon görüşmesi yapabilme umudum da böylece sönmüş oldu.

Belki yararı olur düşüncesiyle, Vahapzâde Taşkent'te bir isim ve telefon numarası verdi, bir de Almaata'da Olcas Süleymanov'un ev adresini kendi eliyle yazdı. "Bu telefonları geç vakitte ara. O saatlerde kendilerinin çıkma ihtimâlleri daha çoktur. Yoksa telefonu açan kişi, senin adını duyunca aradığın kişinin şehirde olmadığını söyler. Ne zaman döner?., 'sorusunu da senin şehirden ayrılacağın günden sonraki haftaya tarihler. Sen telefon ettiğinde ben çıkmamış olsaydım, açan kişi oğlum ya da eşim bile olsa böyle söylerdi, söyleyecekti. Bizim buralarda töredir bu... " diye de sıkı sıkıya öğütler verdi.

Taşkent'teki telefondan aldığım ilk cevap Bahtiyar Vahapzâde'yi hemen doğruladı. Daha sonra yine Taşkent'te ummadığım bir şekilde iki saate yakın konuştuğumuz Özbek Yazıcılar Yığmağı Reisi'nden de Kırgızistan'a giriş izninin alınamayacağını öğrendim. Bir Türk ülkesinden başka bir Türk ülkesine geçilemiyordu. Yazıcılar Yığmağı Reisi, Taşkent'te, aslında demeğin gerçek yöneticisi olan sekreteri durumundaki Rus kadınına Bişkek'ten Cengiz Aytmatov'u telefon ile arayıp konuşmamızın sağlanmasını buyurduğunda, doğrusu bir parça umutlanmıştım, yazık ki Yazarlar Birliği'nde kaldığım iki saate yakın bir zaman içinde Kırgızistan ile konuşma imkânı bulunamadı. Sonunda iletişim karışıklığı veya kopukluğu olduğu söylenerek özür dilendi. Taşkent'te de, yoldaşım Cengiz Aytmatov'a ulaşmamız mümkün olmamıştı.

Sovyet Sosyalistlerinin topraklarına girerken aklımdaki iki isimden biri, Bakü'de Bahtiyar Vahapzâde'nin de görmemi arzuladığı kişinin adı idi, Olcas Süleymanov'du. O günlerde başını dertten derde sokan **Az I Ya** adındaki ünlü eserini yazmıştı ve bir göz hapsindeydi. Tahmin edeceğiniz gibi, Vahapzâde'nin dedikleri gerçekleşti, telefonlarıma çıkan hep aynı kadın sesi, değerli yazarın Almaata dışında olduğunu, bir aydan önce de dönmeyeceğini söyledi. Araya sora bulduğum evinde ise kapıyı açan olmadı; evde bir yerlerden görüldüğüme, kapının bilerek, isteyerek açılmadığına bugün de eminim.

Almaata'da bulunduğumuz bir hafta içinde adım adım her yanını dolaştığım şehirde, içinde çalışanı Rus veya Kazak Türkü, hangi kitapevine uğrayıp Olcas Süleyman'ı ve eserini, Az I Ya'yı sordu isem hep aynı soğuk cevap ile karşılaştım: "Yok!"

Yüzüme kuşkuyla baktılar hep. Ve elbette, Kırgızistan'a gitmek, Bişkek'te Cengiz Aytmatov'a yoldaş ve konuk olabilmek hayâllerimiz de uçtu gitti.

Sanıyorum, bir yolculuğu anıyor görünürken, bol haklar ve hürriyetlerden bol bol, hem de bağıra çağıra söz edilen Sovyet Sosyalistlerinin ülkesindeki hürriyetlerinin hemen hemen tümünün hapsedilmesiyle doğmuş imkânsızlıklardan söz etmeğe çalıştığımı anlamışsınızdır. Yoldaşım Cengiz Aytmatov, öyle bir ağdalaşmış imkânsızlık denizinde boğulmadan ve batmadan yüzebilmenin ustalığını göstermiş sanat adamı oldu.

Herhangi bir yazarın, adını duyurması çok kolaydır; hattâ eserinin adını şehirler ötesine taşımak ondan da kolaydır... Yandaşlar ve omuzdaşlar bunun için yaratılmışlardır; milletlerarası çığırtkanlık örgütleri bu iş için görevlendirilmiştir. Fakat, bunlara rağmen, sanat eserini yaşatmak, hiç ihtiyarlatmamak çok zordur. Bence Cengiz Aytmatov'un yüceliği bu zoru başarmakla başlamıştır.

Yine de zaman zaman düşünürüm: **"Acaba Aragon, Aytmatov'u Fransa'ya aktarırken sadece ondaki romantizmin büyüsüne mi kapıldı?"**

Çok uzun ömrünün tamamını milletlerarası komünizmin akışına kaptırmış ve adamış olan Aragon muhakkak ki inancının mistiği ve sâdece marksizm'e değil, Lenin'den sonraki komünizme de yakışamayacak, hattâ fazla ince kalarak ters düşecek romantizmin hastasıydı. Bütün dünyayı çok sevdiği karısı sevgili Elsa'sının yüzündeki yansımalarda seyreden; aynı zamanda Rus Komünizminin merkez şâiri Mayakovsky'nin de baldızı olan Elsa'sınm gözlerinden görebildiği dünyadaki beklentileriyle bir tür Mecnûn sayabileceğimiz Aragon, Aytmatov'un Cemı'/e'sindeki aşk'a, okur okumaz tutulmuş, hayran kalmış ve o hayranlığı da çevresine duyurmaktan sakınmamıştır. Cengiz Aytmatov'un destanlaştırdığı, derinliği yüzlerce karış olsa da dibindeki küçücük kırıntıları bir bakışta seçilebilecek kadar duru, katıksız ve ışıltılı suları andırır aşk'ın soyuna sopuna özgü bir geleneksel aşktan kaynaklanması, Aragon'u besleyen aşk'tan hem değişik, hem özgün olması, fakat evrensel olanla çatışmadan, çekişmeden evrenseli de bütünleyerek özgünleşmesi okuyan herkesi ayrıcalıklı bir sanat adamı ile baş başa olduğuna, daha o anda, inandırıyordu çünkü.

Böyle olduğu hâlde, Aragon'u tutsak alan sadece has aşk, o aşkın özgünlüğü, gelenekselliği ve destansı anlatışı değildir, başka büyüler de vardır.

Otuz yıl kadar önce tanıştığım bir Bulgar Türkolog bana, ülkesinde de konusunu tarihten alan roman yazarlarının bulunduğunu söylemişti ve: **"Günümüzde tarihe sığınmak yazarlarımızı rahatlatıyor"** demişti. Herhalde o günlerde ülkesini kilitleyen komünist yönetimini düşünerek söylemişti.

Ona, o gün, tarihin bir sığınma evi olmadığını söyledim. Tarih bir araç gereç ambarı idi aslında, bir deneyimler eviydi belki de, denemelerin örnekleri orada saklanıyordu. Görebilir iseniz onlardan yararlanabilirdiniz; göremez iseniz bir putlar evi gibi kapalı ve çoğu suratsız yüzlerle karşılaşabilirdiniz. Aslında tarih, benim için elbette, adına bugün dediğimiz yarma akan ırmağın kaynağıydı; kurutursanız bugünü susuz bırakır, yarını çoraklaştırırdınız. Roman yazan, kaynağa ulaşmadan ırmağın hiçbir bölümünde ve kolunda özü bulamazdı.

Bulgar Türkoloğu bir daha göremediğim için sözlerime inandı mı inanmadı mı bilmiyorum. Fakat Yoldaşım Cengiz Aytmatov'u biliyorum. Tarih, onda çocukluk... Bütün eserleri, çocukluğun özümsediği tarihin bakışıyla ışıltılı görünüyor. Geriye doğru yaşlılar, aksakallar; yakma doğru ağabeyler, gelinler geçmişlerinden getirdiklerini bugünlerinde yaşatırken mutluluk aktarırlar. Bu durumda geçmişe sığınmak değil, bugünün geleceğe dökülmesi söz konusudur.

Çocuğu bütünleyen, başka bir deyişle tarihi bugüne getiren bağ çevre, tabiattır. Bence Aragon'u büyüleyen ve tutsaklaştıran da yoldaşım Cengiz Aytmatov'daki bu tabiat bütünleşmesidir, aslında Kırgızistan'dır o bütünleme, yurttur; zaman zaman ilâhileşir. Aragon'un inanmadığım söylemekten çekinmediği fakat yine de dilekler dilediği bir Tanrı, veya Steinbeck'in **"bilinmeyen bir Tanrı"** sırrı çocuğa, tabiatın içindeyken onu uçuracakmışçasına güvenişler sağlar.

Kırgız Türklerinin binlerce yıllık birikimlerinin canlandırdığı ve yaşadıkça yaşattıkları çevre ile ancak Kırgız Türklerinin varoluşuyla varlığı sürebilecek tabiat, Sovyet Sosyalist sanatçılarının, Bolşevik ihtilâlinden çıkmış Lenin Stalin sütlü komünist ilericisi yazarlarının tabiatı ve çevresi

değildir elbette. Onlar, kalıplaşmış fotoğraflarıyla ancak bizim roman yazarlarımıza soğuk birer tekrar olmuşlardır ve o yüzden de, bugüne kadar başarılı olabilmiş, bizim diyebileceğimiz romanımız da, romancımız da yok gibidir. Sovyet kokulu olmadığında ya Fransız, ya Anglosakson yapışkanı romancılarımız ve romanları hâlâ ite kaka gitmekteyse Cengiz Aytmatov'u besleyen kaynağa yüz çevirişleri sebebindendir. **Aytmatov un tabiatında Oğuz Kağan'dan Er Manas'a esen rüzgârları her zaman hissedebilirsiniz, hem de en yeni esintileriyle. Şolohof'ta, Soljenitsin'de ya da**

Gorki yahut Tolstoy gibilerinde ancak onlara has tabiat ne ise Aytmatov'daki de odur ve çok daha zengindir. Belki **İskandinavyalı Knut Hamsun**'un o olağanüstü tabiatı inandırıcı, özel ve yoğundur; bu yüzden de yazarını yüceltir, ayrıcalıklı kılar. Bana kalırsa Aragon gibi hasta bir komünisti büyüleyebilen güzellik de buradadır.

Dünyanın büyük dillerinden biri, bence en güzeli olan Türkçenin Kırgız ağzında okumaya alışabilseydim yoldaşım Cengiz Aytmatov'u ayrıca yücelten anlatım hoşluğunu da sizlere anlatmaya çalışırdım. Bildiğim, Aragon gibi iflâh olmaz bir komünistin aklını başından alan Aytmatov'un Rusçası değil, Aytmatov'un ruhundan koparıp sunduğu Kırgız dünyasıdır; Kırgızistan ve Kırgız Türkleridir. Çünkü sanat adamı gördüğü dünyayı, varlığı ve nesneleri ruhuna sindirirken yoğurup daha zengin ve süslü dünya, varlık ve nesneler biçimlendirir. Onlar, hem asıllarıdır hem değillerdir... Tıpkı Kırgızistan ve Kırgız Türkleriyle yoldaşım Cengiz Aytmatov'un Kırgızistan'ı ve Kırgız Türkleri gibi. Birincisini görür, İkincisini seversiniz; fakat gerçek olanı sizin sevdiğinizdir.

[BURAYI OKUYUN:

Gavur, gavurluğundan vazgeçer mi solcuğunu bırakır mı? İhramcızâde İsmail Hakkı]

Şunu da belirtmeden geçemeyeceğim, yoldaşım Cengiz Aytmatov aynı zamanda benim tesellim olmuş, beni teselli de etmiştir. **Meydan La Rousse** denilen yayının satıldığı yıllarda ben de genç sayılırdım ve yazık ki o genç yaşlarda bir yazar insanlardan hep beklentili oluyor, o yayında benim adımın yazılmadığını gördüm. **Sol bilinen iğne iplik türü sayılacak yazar çizerden, adı bilinmezler bile var idi de benim adım yoktu. Üzüldüm. Sepetçioğlu...** sözünün karşısında parantez açılmış (sepetçioğlunun adından) diye bir acâyip açıklama konularak oyun havası anlatılmaya çalışılmıştı; neredeyse, dikkât bu o adam değildir... demedikleri noksan uçukluklarda ansiklopedi yazmışlardı; yâni böyle bir yazar yok, fakat oyun havası var... demeye getirmiş olmalılardı.

Daha çok üzüldüm.

Fakat o yayında baktım, Cengiz Aytmatov adı da yoktu. Arayıp bulamayınca, "Onun gibi bir yazarı almadıklarına göre beni neden var saysınlar!" dediğimi hatırlıyorum. Bu düşünce benim tesellim olmuştu. Aynı yayının, epeyce yıl sonra yayınladıkları eklerinden birinde, güzel bir tesâdüf, onu da, beni de kısaca yazdılar.

Şimdi ben o yücelmiş sanat adamı, yoldaşım Cengiz Aytmatov için yazıyorum. Daha bir nice yılı, doğduğu yücelikte ve yaşadığı yetmiş yılın zenginliğinde yaşamasını diliyorum.

Sh: 195-200

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ BAŞKANI SAYIN PROF. DR. SADIK TURAL'IN KAPANIŞ KONUŞMASI

Cengiz Aka'm, akalarım, kardeşlerim,

Arapçada bir söz vardır. Kelimenin kökü, ve-ha-ye... Ne demek biliyor musunuz? Bir bilgiyi veya haberi gizli, üstü kapalı, sadece ve sadece idraki yüksek insanlara söylemek demek. Özel olarak yazılmış mektup, gizli söz, üstü kapalı bir ifade, vahiy anlamlarını da taşıyor... Vahiy, Allah'tan insanlara peygamber aracılığıyla gelen hükümler, buyruklar, emirler, sözler anlamına gelen bir teoloji terimi... Ne diyor o emirlerde? "Ey insan! Sen kendine yabancılaşma! Bu Allah'ın sözüdür. Bu özel bir emir, özel bir mektupdur. " Peygamberler Allah'tan aldığı mesajı insanlığa taşıdı...

Yazarlar da, insanlara ata ruhlarından aldıkları birtakım mesajları iletirler. Yazarlar ile yazar geçinenler arasında büyük fark vardır. Dünyanın büyük yazarlarından Shakespeare, İngilizceyi ve İngiliz milletini dirilten bir yazardır. Hugo, Fransızları millet yapan bir yazar. Fransızca sözlükteki kelimelerin nerdeyse yarısını kullanan ve böylece Fransızcayı ve Fransızları da kurtaran bir yazar. Şehnâme, Turan'ı anlattığı hâlde, Firdevsî, Farsçayı ve Farsları dirilten insan... Bizim de böyle ata-babalarımız vardı. Türk soylu halkların geçmişinde övünç olan ataları vardır.

Türk soylu halklarda son yüzyılda hepsini muhatap alan yazar çok mu?

Hayır...

Türk Dünyasında ata ruhlarından aldıklarını üstü örtülü bir biçimde

> "Ey Türk oğlu!
> Sen özüne yabancılaşma, toprağına yabancılaşma, atana yabancılaşma!
> Kısaca, Türk ol! Toprağınla bütünleş, tarihinle bütünleş!"

diyen bir yazar.

Kim O?

Törekuloğlu Aytmategin Çengiz Ağa.

Gülsarı aracılığıyla eski rejimle hesaplaşmasını, Kırgızlara, Türk Dünyasına ve sosyalizme ipoteklenmiş kafaların dünyasına gönderilen mesajını veriyor. Gülsarı'da önce O, koca rejimle hesaplaşan. Türkmenistan'da at mübarektir. Türkmenistan'da at öyle mübarek bir şeydir ki, size bunu anlatamam. At dinin bir parçası gibidir. Kırgızistan'da da at mübarekten farklı bir şey, mesajın aracısı olmuştur. Çengiz Ağabey, onu yazdığında **Elveda Gülsarat** demiş. Kendisi Türkiye Türkçesi'ne çeviren doğru yapmış diyor: **Kopar Zincirlerini Gülsarı**. Cengiz Aytmatov, ne yazdı diye kendime sordum. Hepsini okudum. Ben edebiyat profesörüyüm, işim bu. Ne yazdığıyla, niye yazdığını yanyana getirdim.

Ne yazdı?

Niye yazdı?

Peki Cengiz Ağabey, bunları duvarlar yıkıldıktan sonra mı yazdı?

O iş kolay, duvarlar yıkıldıktan sonra yazmak kolay. Duvarların ötesindeyken, bu eserleri yazmak... Halkına, hayır, Türk-Kazak bozkırlarının, Kırgız-Kazak bozkırlarının oradan sıçrayarak, sabah Türkmenoğlu'nun, Annaguli Bey'in dediği gibi, Bay Konur'dan atılan spotnikler gibi, Bişkek'ten, Moskova'dan atılan fikir spotnikleri, mesaj spotnikleri ile Türk Dünyasına ulaştı, duvarlar varken. Törekuloğlu Çingiz Ağa bizim uyanışımızın, bizim dellenişimizin, bizim kendimize gelişimizin özel mesajlarını kitaba koydu. Anlayana, Mankurt olmayana, Mankurt olmamaya kararlı olana... Biz onun için ne yapmalıydık?

a) Onun eserlerini yıllarca Türkiye'de basıp te'lif haklarını vermeyenlerin peşine düşmeliydik. Beraber, elele tutuşarak telifinin ödenmesi kavgasını vermeliydik?

b) Böyle büyük bir yazarı, onun ayağının tırnağı etmeyenlere verilen o Nobel Ödülü'nün sahibi yapmalıydık.

Bu üç günlük toplantı, bu 30 bilim adamının söylediği söz, 153 dile çevrilmiş Aytmatov'a çok şey katar mı? Hayır! Ama yapılması gerekli miydi? Evet! Neye? Biz bunları okuyoruz, anlıyoruz. O mesajın ötesinde ne var, onu başka bilim adamları, başka sanat adamları görür, onu göstermek istiyoruz. Biz, bize düşeni yapmaya çalıştık. Eksiği varsa, ayıbı varsa, tamamı bana aittir. Bir başarı, bir güzellik varsa, benim görünmeyen kahramanlarım var. Onlara aittir.

Cengiz Ağa'ya, onun can dostu, gelecek sene ona hizmet etmeye söz verdiğim Muhtar Şahanov Bey'e, Ece Hanımefendi'ye huzurunuzda tekrar teşekkür ediyorum. Hem yazdıkları, hem yazdırdıkları, hem okuttukları, hem düşündürdükleri için... Allah size uzun ömürler versin...

Hoşgeldiniz!

Sık sık gelin! Hep yazın!

Siz yazın, biz okuyalım.

Sağolun, varolun...

Sh: 239-240

Kaynak: DOĞUMUNUN 70. YIL DÖNÜMÜNDE CENGİZ AYTMATOV ULUSLARARASI BİLGİ ŞÖLENİ BİLDİRİLERİ (8 -10 Aralık 1998 -Ankara) Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

****

Annesi Kertolgo giderken Tanrı'ya, ordularının galip gelmesi için dua eder:

"Ey Tengri, şu korkulu felâket günlerinde, düşmanımız Oyratlara karşı dayanma gücü ver bize.
Bu atalar yurdunu, dağlarında verdikleriyle yaşayan, hayvanlarını orada otlatıp besleyen Kırgızları koru!
Oyrat atları toprağımızı çiğnemesin, ocağımızı söndürmesin.
Savaşta bizi zafere ulaştır!
Orada, şu dağların ardındaki Talçuy vadisinde neler oluyor?
Ne oldu?
Hiç haber yok! Savaş alanından tek haberci gelmedi.
Ufuklara baka baka gözlerimiz karardı, üzüntüden kalplerimiz yoruldu.
Neler oluyor orada?
Yarınımız ne olacak?
Onları koru ey Tengri, savaşa gidenlerimizi koru.
Evlâtlarımızı eyerlerinin üzerinde oturur görelim, onları bize develerin üzerine yatırılmış olarak gösterme.
Duamı kabul et ey Tengri, üç oğul anası olan benim dualarımı kabul et!"

Yıldırım Sesli Manasçı, CENGİZ AYTMATOV (s. 13).

**

" Ve masallar yok oldular. Dağlar boşaldı...
Derken, ömründe hiç masal görmemiş insanlar dünyaya geldi."

Cengiz Aytmatov, Beyaz Gemi, (Çev. Refik Özdek),
Ötüken Yayınları, İstanbul 1991, sh: 72

**

" Adını hatırla!
Kim olduğunu hatırla!
Babanın adı Dönenbay! Dönenbay! Dönenbay"

Mankurt

[[archiveorg KirikZamanlarCengizAytmatov width=640 height=140 frameborder=0 webkitallowfullscreen=true mozallowfullscreen=true]

[slideshare id=56466796&doc=cengizaytamov-151227123148&type=d]

[slideshare id=56471678&doc=beyazgemi2-151227190408&type=d]

[slideshare id=56471682&doc=cemile-retmenduyen2-151227190422&type=d]

[slideshare id=56471685&doc=diikurdunryalari2-151227190453&type=d]

[slideshare id=56470970&doc=bnqz7ospqxc7ffghlmlq-signature-9a738e5056a0e7c90e9ea4af02b1d15e55318954ff3005888ba29f9f92d61691-poli-151227181548&type=d]

[slideshare id=56470973&doc=vn5y0iyxtbqmiwcyiqdh-signature-9a738e5056a0e7c90e9ea4af02b1d15e55318954ff3005888ba29f9f92d61691-poli-151227181548&type=d]

[slideshare id=56470972&doc=ftu6swseqwkskm2xbejn-signature-9a738e5056a0e7c90e9ea4af02b1d15e55318954ff3005888ba29f9f92d61691-poli-151227181548&type=d]

[slideshare id=56470971&doc=ifzx9r7r1gtsqdnu2apz-signature-9a738e5056a0e7c90e9ea4af02b1d15e55318954ff3005888ba29f9f92d61691-poli-151227181548&type=d]

[slideshare id=56470969&doc=mdcqom1bspc0re4osj0p-signature-9a738e5056a0e7c90e9ea4af02b1d15e55318954ff3005888ba29f9f92d61691-poli-151227181548&type=d]

[slideshare id=56470968&doc=nl3qxcgtaat9lmygwjwg-signature-9a738e5056a0e7c90e9ea4af02b1d15e55318954ff3005888ba29f9f92d61691-poli-151227181548&type=d]

[slideshare id=56470967&doc=mpjieseshw5mtt0rryal-signature-9a738e5056a0e7c90e9ea4af02b1d15e55318954ff3005888ba29f9f92d61691-poli-151227181548&type=d]

[slideshare id=56471846&doc=cengizaytmatovuntrkeyeevrilmieserlerindemitolojikunsurlar072228-151227191945&type=d]

[slideshare id=56471873&doc=cengiz-aytmatov-bildirileri-151227192226&type=d]

VESVESE RAHMETTİR

Birçok kişinin rahatsız olduğu vesvese birçok yerde insan için rahmettir…

Bir örnek vererek açıklayalım.

Bir arkadaşım şunu dile getirmişti. **"Ben nafile ve sünnet namazlar kılarken rek'at sayısını şaşırmazken, neden farz olanlarda bu hal daha çok zuhur ediyor."**

Ehli keşfden bir zâta bu konuyu açınca açıklaması şu şekilde olmuştu.

Farz namazlar eda edilirken gaflet halinin zuhur edişi Allah Teâlâ'nın rahmetidir. Kulunun eksik olan farzı tam olsun diye, eksik kalacak kısmına bedel olarak, rek'at sayısını unutturur. O zaman kulda eksik üzere hükmeder, bir rekat ve sehv secdesi yaparak namazını tamamlar. Bilinen bir husus namazda aslolan secde hali olduğu için hatalar sehiv secdesi ile ikmal olmaktadır. Bazen secde-i sehvin tamamlayamadığı yerler zuhur edince, Allah Teâlâ o kul üzerinde bir anlık unutkanlık ile kaçıncı rekat olduğunu unutturmuştur. Burada önemli olan unutan kişinin rekat sayısını az ile takdir etmesidir.

Allah Teâlâ nafile ibadetler ile ikmal olan farzları olan kuluna, nafile ibadet etmemiş duruma düşmesini engellenmek istemiştir. Bu şekilde nafileler de bakî kalıp vücut bulması için vesvese yolu rahmet kapısından zuhur etmiştir. Kul zannı ile bu vesveseyi şeytandan zanneder. Hakikatte bu vesvese şeytandan olmayıp, Allah Teâlâ katından melekler vasıtası ile olmuştur. [Aşağıda linklerini bıraktığım yerde nafile ibadetlerin farzları ikmal durumlarına bakarsınız.]

Yine burada şu hususu da hatırlatalım, namaza duran bir kişi kıldığı namazım ve diğer ibadetlerim kabul olmuyor diye düşünmesi en büyük günahtır. Allah Teâlâ karşısında insan, kulluğunu, ibadetini ve varlığının durumunu sürekli hatırlaması gerekir. Çünkü yok hükmündedir.

Günümüzde, namaz ve diğer ibadetler hususunda riya kavramı da kalmamıştır. İnsandan istenilen, varlık ve benliğe düşmeden kulluğa yönelmesidir. Bunun dışında fazla istenilen bir husus yoktur.

Hulasa: Allah Teâlâ büyüklüğünün işareti olarak kulunun noksan halini kabul buyurması celâl ve ikramının şanındandır.

Kuluna rahmet eden bir rabbi ve şefkatli bir peygamberi olduktan sonra, hayatı yaşamaktan zevk almamak ne acayip durumdur.

Kulunun en zayıf halini de kabul eden Rabbimiz hakkında kötü zanna düşmekten yine zatına sığınırız.

Allah Teâlâ'm, biz aciz kullarını af buyurmanı niyaz ediyoruz.

Âmin.

İhramcızâde İsmail Hakkı

NİÇİN NAFİLE İBADET YAPMALIYIZ?

TEHECCÜD KILMIŞ OLMAK İÇİN

https://youtu.be/kiwYMzulKz8

KABAĞI ÇATLAYAN EŞEKLER İÇİN "HAR" TAHLİLİ

Not: Hz. Mevlâna Celâleddin Rumî kuddise sırruhu'l-âlî Efendimizin "Kabak Hikayesi"ni anlamayan kitap okumuş (!) [eşekler]in tahlilini yapabilmek için bu makaleyi okumanızı tavsiye ederim.

Hz. Mevlâna, yıllarca okutulacak/okutulmuş Mesnevî-i Şerifini yaralayacak [olsa] bir hikayeyi eserine almasındaki hikmeti kavramak, gerçekten erişilmesi yüce olan hikmet bilgisine sahip olmanın seviyesini bizlere izah edecektir.

İhramcızâde İsmail Hakkı

MEVLÂNÂ'NIN MESNEVÎ'SİNDE "HAR (EŞEK)" METAFORU

Ahmet ÖGKE
Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalı, e-mail: ahmetogke@hotmail.com

"Eşek olduğunu bilmeyen, hakîkaten eşektir!" [14]

(Hz. Mevlânâ)

Abstract

The Metaphor of Donkey in the Masnawî of Mevlana

It is seen that to be referred to metaphorical way of expression very often to express abstract meanings in the fields of Islamic mystic thought and its literature also which deal with as a basic theme a metaphysical universe beyond the physical world and internal universe of man (spiritual/psycholocial structure of man) rather than his external/outward structure. In this context metaphor of donkey was used in Islamic mystic thought generally to express meanings such as self (one's desires)/ the person who couldn't keep oneself from psychical virtues/the person who filled his heart and his mind with worldly goods (wealty) and vain and useless talks (speechs) and feelings/ and the scholar who don't act according to his knowledge. In our this study we are going to seek answers of this basic question: "I wonder if Mawlânâ had used metaphor of donkey in his Masnawî in which meaning?" Our this study is aiming to make a contribution to be understood well better refinements of language which Mawlânâ used and to be interrogated negativ and unjustifiable criticisms which are directed towards him.

Key words: Mawlânâ, metaphor, donkey, scholars of external/outward, self/one desires, love.

Özet

Fiziksel dünyânın ötesinde metafizik bir âlemi ve insanın zâhirinden çok iç dünyâsını (mânevî/rûhî yapısını) kendine temel konu edinen Tasavvuf düşüncesi ve edebiyâtı alanında da soyut mânâları ifâde etmek için metaforik anlatım biçimine sıkça başvurulduğu görülmektedir. Bu bağlamda tasavvuf düşüncesinde "eşek" metaforu, genellikle "nefs/nefsânî hasletlerden kendini kurtaramamış kimse/gönlünü ve zihnini dünyâlıklarla, boş ve faydasız söz ve duygularla dolduran kişi ve ilmiyle amel etmeyen âlim" gibi mânâları ifâde etmek üzere kullanılmıştır. Biz de bu çalışmamızda, **"Acaba Mevlânâ, Mesnevî'sinde "har (eşek)"** metaforunu hangi anlamlarda kullanmıştır?" temel sorusunun cevaplarını arayacağız. Bu yönüyle çalışmamız, Mevlânâ'nın kullandığı dilin inceliklerinin daha iyi anlaşılabilmesi ve ona yönelik birtakım olumsuz ve haksız eleştirilerin sorgulanması noktasında katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, metafor, eşek, zâhir ulemâsı, nefs, aşk.

---

14 *Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî,* Mesnevi, *çev.: Veled İzbudak, Gözden Geçiren: Abdulbâki Gölpınarlı, II. baskı, İstanbul 1990, c. I, s. 229.*

Mecaz ya da metafor, ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamının dışında kullanılan kavram. Ad değişimi olarak da bilinir. Mecâz sanatı, anlatımı daha etkili kılmak ve söze canlılık kazandırmak amacıyla yapılır. Söze güzellik, güçlülük, canlılık, zarafet, derinlik veya genişlik verir.

Yunanca "öte" anlamına gelen *meta* sözcüğü ile "taşımak, aktarmak, götürmek" mânâsındaki *phoros* kelimelerinin bileşiminden oluşan *metapherein* sözcüğünden türetilen[15] *metafor,* "Bir deyimi/ifâdeyi, anlamlı bağlantısı olan bir başka deyim/ifâde ile mecâzî olarak anlatmak"[16] şeklinde tanımlanır. Öteden beri *metaforlar,* çeşitli din ve kültürlerde soyut kavramların bir tür ifâde aracı olarak kullanıla gelmiştir. *Mecaz, istiâre, teşbih, kıyas, mesel, kinâye* ve *sembolik imgelem* gibi edebî söz sanatlarını da içine alan *metafor,* daha çok *şiir (poetik)* ve *belâgat (retorik)* alanlarında kullanılan *edebi bir sanat* olarak görülmekle birlikte, *felsefe* ve *düşünce* alanında kendisine sıkça başvurulan bir *anlatım biçimi* olarak karşı- miza çıkmaktadır.

Fiziksel dünyânın ötesinde metafizik bir âlemi ve insanın zâhirinden çok iç dünyâsını (mânevî /rûhî yapısını) kendine temel konu edinen tasavvuf düşüncesi ve edebiyâtı alanında da soyut mânâları ifâde etmek için *metaforik anlatım* biçimine sıkça başvurulduğu görülmektedir. Bu anlatım tarzında, çoğunlukla görünür dünyâda yer alan motiflerden (tabiat, bitki, hayvan vb. unsurlardan) hareketle, duyu organlarıyla algılanıp tecrübe edilemeyen konular îzah edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda tasavvuf düşüncesinde *"eşek"* metaforu, genellikle *"nefs/nefsânî hasletlerden kendini kurtaramamış kimse, gönlünü ve zihnini dün-yâlıklarla, boş ve faydasız söz ve duygularla dolduran kişi* ve *ilmiyle amel etmeyen âlim"* gibi mânâları ifâde etmek üzere kullanılmıştır.

Esâsen eşek kelimesinin sözlükteki anlamlarına bakıldığında, şu bilgilerle karşılaşılır: "Tek tırnaklılardan, attan küçük, ince bacaklı, iri başlı, büyük kulaklı binek ve yük hayvanı; merkep, har, hımâr. Mecâzen; kaba, inatçı, ahmak ve kabiliyetsiz kişi."

Eşekle ilgili bâzı deyimler ve anlamları da şöyledir:

Eşek başı Söz dinlemez, lâftan anlamaz kafa; sözü dinlenmeyen, küçümsenen kimse.

Eşek cilvesi: Kaba-saba naz ve kırıtma.

Eşek inadı: Aşırı ve kırılmaz inat.

Eşek kadar olmak: İyice büyümek, aklı erecek yaşa gelmek.

Eşek sudan gelesiye: Çok uzun süre.

Eşek şakası: Kaba ve rahatsızlık veren şaka.

Eşekten düşmüşe dönmek: Çok gülünç ve alçaltıcı duruma düşmek.

Eşek yükü: Eşeğin taşıyabileceği ağırlık."[17]

Tanım ve deyimlere bir bütün olarak bakıldığında, eşeğin, dış görünüş bakımından biraz sevimsiz, huy olarak da kaba-saba, sözden anlamaz, inatçı, ahmak ve yeteneksiz olma özellikleri öne çıkmaktadır.

Edebiyâtımızda, Farsça'daki ***"Har"*** kelimesiyle karşılanan *eşeğin* konu edildiği ***"Har-nâme"*** adında ayrı bir tür de vardır. Bu türün Türkçe'deki en meşhur örneği, Şeyhî'nin (Yûsuf Sinân, Germiyanlı) (ö.834/1431) *Har-nâme'sidir. Mesnevi* tarzında, 126 beyit hâlinde yazılan ve dört ana bölümden oluşan bu eser, "Türk mizah ve hiciv edebiyâtının şâheserlerinden biri"[18] olup, "nev'inin müstakil bir eser olarak bilinen *manzum* ilk örneğidir."[19] Ana tema olarak konusunu, İranlı mutasavvıf şâir Emir Hüseynî'nin (ö.719/1320) *Zâdü'l-Müsâfirîn* adlı eserindeki küçük bir *eşek* hikâyesinden alan[20] *Har-nâme'nin* Osmanlı pâdişahların- dan Çelebi Sultan Mehmed'e mi, yoksa II. Murad'a mı sunulduğu husûsunda iki farklı görüş olmakla birlikte, ikinci görüş ağırlık kazanmaktadır.[21] Hattâ, bu iki görüş telif edilerek, her iki pâdişâha da

15 Sarp Erk Ulaş Felsefe Sözlüğü, *haz.: A. Bâki Güçlü ve diğerleri, Ankara 2002, s. 458.*

16 *Alexander Ulfig,* Lexixon derPhilosophischen Begriffe, *Fourier Verleg GmbH, Wiesbaden, 1997, s. 265'ten naklen: Hasan Çiçek, "Kadîm Üç Felsefe Problemi Bağlamında Mevlânâ'nın Mesnevî'sinde Metaforik Anlatım",* Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, *Ankara 2003, c. XLIV, sayı: 1, s. 294.*

17 *D. Mehmet Doğan,* Büyük Türkçe Sözlük, *6. baskı, İstanbul 1989, s. 330.*

18 *Faruk Kadri Timurtaş,* Şeyhî'nin Harnâme'si, *İstanbul 1971, s. 1.*

19 *Âmil Çelebioğlu,* Türk Edebiyâtında Mesnevî (XV. yy.'a Kadar), *İstanbul 1999, s. 238.*

20 *Tâhir Olgun,* Germiyanlı Şeyhî ve Harnâme'si, *Giresun 1949, ss. 13-15; Timurtaş,* age, *s. 11.*

21 *Mine Mengi, "Harnâme Kime Sunuldu?",* Dîvan Şiiri Yazıları, *Ankara 2000, ss. 173-175* (Türkoloji

ayrı ayrı sunulmuş olabileceği ihtimâlinden de söz edilmiştir.[22] *Fâilâtün (feilâtün)/mefâilün/feilün (fa'lün)* vezninde yazılan eser, 12 beyitlik *tevhid* ve *na't* kısmıyla başlar ve bunu 26 beyitlik Sultan II. Murad'a *mehdiye* bölümü izler. Daha sonra: *"Bir eşek var idi zaîf ü nizâr/Yük elinden katî şikeste vü zâr"* beytiyle başlayan "münâsebet-i hikâyet" başlığıyla asıl konuya geçilir. Hikâyenin baş kahramanı, sürekli yük taşımaktan harap ve bîtap düşmüş bir *eşek*tir. Bir gün otlakta gördüğü semiz ve boynuzlu *sığırlar* gibi olmaya özenen *eşeğin* başından geçenlerin mizâhî bir dille anlatıldığı ve *"haddini aşan kimselerin karşılaşacakları kaçınılmaz* son "un tasvîr edildiği *Har- nâme,* 9 beyitlik pâdişah *medhiyesi* ve "Şeyhî" mahlasının zikriyle sona erer. Yaklaşık 1000 beyitlik meşhur *Hüsrev ü Şîrin* manzûmesini kendisine sunduğu Sultan II. Murad tarafından çeşitli ikram ve ihsanlar verildikten sonra memleketi *Germiyan'a* dönerken yolda harâmîlerin saldırısına uğrayan ve canını zor kurtaran Şeyhî'nin, *Har-nâme'*yi, bu olayı ve kendi hâlini tesbit ve hicvetmek için yazdığı rivâyet edilir. Bir başka rivâyete göre ise Şeyhî, pâdişâha sunduğu *Hüsrev ü Şîrin* manzûmesini, "tercümedir ve takdîre lâyık değildir" diye kötüleyen ve bu yüzden de çeşitli ikram ve ihsanlardan yararlanmasına engel olan hasımlarını hicvetmek maksadıyla *Har-nâme'yi* yazmış ve bunu da pâdişâha sunmuştur.[23] Çeşitli kütüphânelerde 6 adet elyazması nüshası tesbit edilen,[24] ilk kez M. Fuad Köprülü'nün tanıttığı,[25] Millet Ktp., Ali Emîrî Efendi Böl., no: 238'de kayıtlı elyazması nüshasının *(Şeyhî Dîvânı* içinde) Türk Dil Kurumu'nca tıpkıbasımı yapılan,[26] daha sonraları Tâhir Olgun tarafından nesre çevrilip anlaşılması güç kelimeleri îzah edilerek tab' ettirilen[27] ve Faruk Kadri Timurtaş tarafından da yayınlanan[28] bu manzûme; dilinin tabiîliği, tasvirlerinin canlılığı ve kuvveti, hicvetmede haysiyetsizliğe düşmeyen seviyesi ile aynı zamanda kendi türünde bir *sehl-i mümtenî*dir.[29]

"Eşek" sözcüğünün Arapça karşılığı olarak kullanılan "el-Hımâr" kelimesinin, Kur'ân-ı Kerîm'de -değişik varyantlarıyla birlikte- beş ayrı yerde geçtiği görülmektedir: Bir yerde (Cuma, 62/5), kendilerine kutsal kitaplardan Tevrat indirildiği halde onunla amel etmeyen Yahudiler ve Yahudi âlimleri, ***"sırtında ciltlerle kitap taşıyan eşek"***[30] metaforuyla anlatılmıştır. Yine bir başka âyette, *"Yürüyüşünde tabiî ol! Sesini alçalt! Çünkü seslerin en çirkini, elbette eşeklerin sesidir"* (Lokman, 31/19) buyrularak, bâzı kötü huylar, *eşeğin* hoş olmayan, sevimsiz birtakım özelliklerine benzetilmek sûretiyle yerilmiştir. Müddessir sûresinde de öğütten/nasihatten yüz çevirip kaçan kimseler, *"aslandan ürküp kaçan yaban eşek- leri"ne*[31] (Müddessir, 74/49-51) benzetilmiştir. Bakara sûresi 259. âyette ise, öldükten sonra yeniden dirilmeyi îzah etmek üzere anlatılan bir sahnede, ölümünün üzerinden 100 yıl geçtikten sonra yalnızca kemikleri kalmış bir *eşeğin* yeniden dirilerek ete kemiğe bürünüp canlanması olayı[32] (Bakara, 2/259) anlatılmaktadır. Nahl sûresinde eşeklerin, atlar ve katırlarla birlikte hem binek hayvanı ve hem de bir

---

Dergisi, *c. VII, yıl: 1977'den).*

22 *Çelebioğlu,* age, *s. 237.*

23 Har-nâme'nin *yazılış sebebiyle ilgili rivayetler için bk. Olgun,* age, *ss. 8-10; Çelebioğlu,* age, *s. 236.*

24 *Söz konusu nüshalar ve ta ş ı d ı kları önem hakkı nda bir değerlendirme için bk. Mengi,* agm, *ss. 174-175.*

25 *M. Fuad Köprülü, "Harnâme",* Yeni Mecmûa, *İstanbul 1917, c. I, no: 13, ss. 253-256.*

26 *Millî Eğitim Basımevi, 1942.*

27 *Olgun, age, s.11.*

28 *Timurtaş, age,s.1.*

29 *Çelebioğlu,* age, *s. 239.*

30 *Âyetin meâli şöyledir:* "Kendilerine Tevrat yükletilmiş, sonra onu yüklenmemiş (onunla amel etmemiş) olanların meseli, ciltlerle kitap taşıyan eşeğin meseli gibidir. Allah'ın âyetlerini yalanlayan kav- min meseli ne çirkindir! Allah, zâlim toplumu doğru yola (hidâyet) erdirmez."

31 *Âyetin meâli şöyledir:* "Ya şimdi onlara ne oluyor ki, nasihatten yüz çeviriyorlar? Sanki onlar, aslandan ürküp kaçan yaban eşekleridir."

32 *Âyetin meâli şöyledir:* "Yâhut şöyle birini (Uzeyr (a.s.)'ı) görmedin mi ki, bir şehre uğramıştı; şehir, altı üstüne gelmiş vaziyette, ıpıssız yatıyordu. "Bunu böyle öldükten sonra Allah nasıl diriltecek?" demişti. Bunun üzerine Allah, onu yüz sene öldürdü, sonra diriltti; "Ne kadar kaldın ?" diye sordu. "Bir gün, yâhut bir günden az kaldım" dedi. Allah: "Hâyır! Sen, yüz sene ölü kaldın. Yiyeceğine, içeceğine bir bak; henüz bozulmamış! Bir de eşeğine bak! (Nasıl çürümüş, yalnızca kemikleri kalmış!.) Bunlar, seni insanlara karşı bir ibret nişânesi yapalım diyedir. Hele şu kemiklere bak! Onları nasıl birbirinin üzerine yerleştiriyoruz! Sonra onlara nasıl et giydiriyoruz!" dedi..."

ziynet olarak insanlar için yaratıldığı[33] (Nahl, 16/8) ifâde edilmektedir.

Biz, bu çalışmamızda, ***"Acaba Mevlânâ, Mesnevî'sinde "har (eşek)" metaforunu hangi anlamlarda kullanmıştır? "*** temel sorusunun cevaplarını arayacağız. Bu bağlamda, Mevlânâ'nın *Mesnevî'de* sıkça başvurduğu *"eşek"* metaforuna yüklediği anlamları ortaya koymaya gayret edeceğiz. Bu yönüyle çalışmamız, Mevlâ- nâ'nın kullandığı *dil*in inceliklerinin daha iyi anlaşılabilmesi ve ona yönelik

birtakım olumsuz ve haksız eleştirilerin sorgulanması noktasında katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Şimdi, Mevlânâ'nın *Mesnevî*'de *"eşek"* metaforuna yüklediği anlamları, yedi başlık altında incelemeye çalışalım:

1. Aşktan Habersiz İnsan Aklı (Cüz'î Akıl/Akl-ı Maâş)

"Aşırı derecedeki sevgi ve muhabbet, sevginin son mertebesi, sevginin insanı tam olarak hükmü altına alması" şeklinde tanımlanan *aşk,* mutasavvıflara göre varlığın aslı ve yaratılış sebebidir. *Aşk,* sevenin sevgilisinde kendini yok etmesi; öyle ki, aşkın yok, sâdece mâşûkun var olması, her şeyin ondan ibâret olması hâlidir. Dünyevî aşk, *mecâzî/tabiî* aşktır. Asl olan ise, *hakîkî/ruhânî aşka,* yâni *Allah aşkına* erebilmektir. Şu kadarı da var ki, Allah aşkını derinden hisseden kimse, ilâhî güzellikten diğer varlıklara yansıyan güzellikleri de sever. Yâni o, yaratandan ötürü, yaratılanı sever. Buradaki aşk, *güzele* değil, *güzelliğe*dir**. *"Mecâzî aşk, hakîkî aşkın köprüsüdür"*** sözü bunun için söylenmiştir.[34]

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin "aşktan habersiz insan aklı"nı tasvir ederken başvurduğu en temel benzetme, "**çamura saplanıp kalmış eşek**" metaforu- dur. O, şöyle der: "**Aşkın şerhinde akıl, çamura saplanmış eşek gibi yattı kaldı. Aşkı, âşıklığı yine aşk şerh etti.**" (I/10).[35]

Akıl, aşkı îzah etme husûsunda, *"çamura batmış eşek"* gibi debelenir durur; debelendikçe de daha bir çamurun içine batar.[36] A şkın ve âşıklığın nasıl bir şey olduğunu, en iyi yine âşık olan biri açıklayabilir. *Aşk yarası*nı da yine âşık olan biri iyileştirebilir. Zira aşktan habersiz kimse, *"kuyruğunun altına diken batmış eşek"* gibidir:

> "Bir kişi, eşeğin kuyruğu altına diken kor. Eşek onu oradan çıkarmasını bilmez, boyu- na çifte atar./Zıplar durur, zıpladıkça da diken daha kuvvetti batar. Dikeni çıkarmak için akıllı bir adam lâzımdır/Eşek, dikeni çıkarabitmek için can acısıyla çifte atar durur ve yüz yerini daha yaralar." (I/12-13).

Nasıl ki o *dikeni* çıkarmaya *eşeğin* aklı, tecrübesi ve bilgisi yetmezse, aşktan nasîbi olmayan kişi de aşkı îzah edeyim derken, kafasını gözünü yaralar; mahv u perişan olur ve bu konuda âciz kalır. O *dikeni* oradan, ancak, *aşk acısını* tadan, *aşk yarası*nı bilen bir üstad çıkarabilir; yâni, aşkı en iyi biçimde, aşktan nasîbi olan kâmil bir insan anlatabilir. Zira *aşk, akıldan* öte, bir *gönül* işidir. Gönül, tinsel sezginin/rûhî mükâşefe müşâhedenin kaynağıdır. Varlığın hakîkatine ancak *aşk* ile ulaşılabilir. *Akıl,* hakîkate ilişkin birtakım

---

33 *Âyetin meâli şöyledir:* "(Allah) hem binesiniz diye, hem de ziynet olarak atları, katırları ve eşekleri yarattı. Ve sizin bilemeyeceğiniz daha nice şeyleri de yaratacaktır."

34 Aşk *konusunda bk. Ethem Cebecioğlu,* Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü, *Ankara 1997, s. 120; Süleyman Uludağ,* Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, *İstanbul 1991, ss. 58-61; İskender Pala,* Kitâb-ı Aşk, *V. baskı, İstanbul 2006; Süleyman Uludağ, "Aşk",* DİA, *c. IV, ss. 11-17; İlhan Kutluer, "Aşk",* DİA, *c. IV, ss. 17-19; Mustafa Uzun, "Aşk",* DİA, *c. IV, ss. 19-21.*

35 *Bu çalışmamızda, Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden vereceğimiz referansları, metin içinde bu şekilde kaydedeceğiz. Yararlandığımız temel kaynağın künyesi şu şekildedir: Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî,* Mesnevî, *çev.: Veled İzbudak, Gözden Geçiren: Abdulbâki Gölpınarlı, II. baskı, İstanbul 1990. Parantez içinde referans olarak verdiğimiz romen rakamı, adı geçen kaynağın* cilt *numarasını,/işâretinden sonraki rakam da* sayfa *numarasını göstermektedir. Ancak, konunun gerektirdiği yerlerde,* Manzum Nahîfî Tercümesi*'ne (Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî,* Mesnevî-i Şerîf *(Manzum Nahîfî Tercümesi), haz.: Âmil Çelebioğlu, İstanbul, 2000) de mürâ- caat ettik. İki tercüme arasında belirgin farkların görüldüğü durumlarda ise* Nahîfî Tercüme- si*'ne "Nahîfî Terc." kısaltmasıyla ayrıca atıfta bulunmayı tercih ettik.*

36 *Benzer bir tasvir için bk. Mevlânâ,* Mesnevî, *c. II, s. 184.* "Kara saplanmış eşek" *metaforu için bk.* age., *c. III, s. 261.*

verileri bize sunabilir; ama tek başına hakîkati yakalayamaz ve kavrayamaz. Zira *akıl*, sonuçta gramere mahkûmdur; *ruh* ve *gönül* ise bu tür bağlardan âzâdedir. İşte bu yüzden *aşk*, bir ilim ve akıl işi değil; bir ruh ve gönül işidir. Bu gerçeği, divan şâiri Fuzûlî şöyle ifâde ediyor: *Aşk imiş her ne var âlemde/İlim bir kıyl ü kal imiş ancak.*[37] Dolayısıyla sâdece *akılla yol alınamaz.* Çünkü Allah'a giden yol, insanı yokluğa götüren, izâfî ve geçici varlığı terk ettiren, irâdeyi yalnızca Allah'ın irâdesine bıraktıran bir yoldur. Bu yolun duraklarını *akıl* bilemez. Akıl, ancak yaşadığımız şu sonlu, fiziksel varlık âlemini düzenlemeye çalışır. Onun sonsuz metafizik âlemden haberi yoktur.[38]

Ancak burada Mevlânâ'nın yetersiz gördüğü *akıl, küllî akıl* değil, *cüz'î akıl*dır. *Küllî akıl (akl-ı maâd)*, "Allah'ın kudretinden ilk önce ortaya çıkan akıldır; Hakîkat-i Muhammediyye'dir."[39] Fiziksel dünyânın ötesini, metafizik âlemi de kavrayabilen akıldır. *Cüz'î akıl (akl-ı maâş)* ise, dünyâ işlerini ve tabiat âlemine âit meseleleri idrak eden, ancak tabiat ötesini kavrayamayan akıldır. Çeşitli düşünce kurallarına ve kalıplarına, kıyas ve mantık esaslarına gereksinim duyan bu akıl ile metafizik konular gereği gibi bilinip kavranamaz. Esâsında tek bir hakîkatten ibâret olan akla, her iki yönelişi açısından, bu iki ayrı ad verilmiştir.[40]

Bu konuda Mevlânâ şöyle der: "Akıl dediğin nedir? Akıl sâhibinin akl-ı küllü. Cüz'î akıl da akıldır; ama pek makbul değildir." (I/265).

> O, küllî akıldan kaçan ve cüz'î akla sığınmakta yetinen insanları, "aslandan kaçan yaban eşekten'ne benzetir: "Şu halde ey garip adam! Aslandan kaçan yaban eşeklerine benzedikten sonra, senin ne şerefin var ki?!/Eşek, işe yaradığı için öldürülmekten kurtulur. Fakat yaban eşeği olursa kanı mübahtır./Gerçi eşekte akıl ve iz 'an yoktur, ama yine de bu özrü onu affedilmeye lâyık kılmadı./İşte ey yüce sevgili! İnsan, akıllı olduğu halde, o nefesten (Peygamberlerin ve velîlerin öğütlerinden) kaçar, vahşileşirse, nasıl mâzur olur?" (I/265). "(İşte, kendini) akıllı sanan biri), evliyâdan kaçarsa o, hayvanlar zümresine geçer." (Nahifi Terc, I/800-801).

Görüldüğü gibi Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Kur'an'da Müddessir sûresinde kullanılan *"aslandan kaçan yaban eşeği"* (Müddessir, 74/50-51) metaforunu burada aynen iktibas etmiş ve tıpkı ilgili âyetteki gibi, küllî akıldan kaçıp cüz'î akla sığınmak sûretiyle peygamberlerin ve velîlerin öğüt ve tavsiyelerinden *(tezkire)* kaçan kimseleri *"aslandan kaçan yaban eşeği"ne* benzetmiştir.

2. Şeyhini İmtihan Etmeye Kalkışan Mürid

Tasavvuf yolunda kendine önderlik eden, yol aldıran mürşidini, her ne sebeple olursa olsun, imtihan etmeye kalkışan mürîdi *"eşek"* metaforuyla îzah eden Mevlânâ, şunları söyler:

> "Mürid, önden giden, kendine kılavuzluk eden şeyhi sınamaya kalkışırsa eşektir./Din yolunda onu sınamaya kalkıştın mı, a hakikatten haberi olmayan, sen sınanmış otursun. ../Bu cüretinle ancak senin bilgisizliğin açığa çıkar yoksa ona, senin bu imtihanından bir zarar gelmez./A yiğidim, birzerre, dağı tartmağa kalkışırsa, terâzisi parçalanır gider !/Onlar da kendi akıllarınca bir terâzi düzerlerde Tanrı erini tartmağa kalkarlar!/Halbuki o, akıl terâzisine bile sığmaz, akıl terâzisini bile kırar, parçalar!" (IV/31).

Bu tür dervişleri, dervişliği özüne, yaşantısına, ahlâkına indirememiş, şekil ve görüntü bakımından "derviş gibi" görünen *"sûret dervişleri"* olarak tanımlayan Mevlânâ Celâleddin, bu kimselerin "eşekliklerinin bâkî olduğunu söyler: *"Sûre- tâ derviş olan, o zekâtı, o arılığı nereden tadacak? O, mânâdır; "faûlün fâilât" de-*

---

37 *Dörtlüğün bütünü şöyledir:* "İlm kesbiyle pâye-i rif'at/Arzû-yi muhâl imiş ancak // Aşk imiş her ne var âlemde/İlm bir kıyl ü kal imiş ancak." *Fuzûlî,* Dîvân, *haz.: Kenan Akyüz ve diğ., Akçağ Yay., Ankara 1990, s. 306 (Mukattaât, 20).*

38 *Cebecioğlu,* age, *s. 98, 120.*

39 *Aynı eser. s. 99.*

40 *Uludağ,* age, *ss. 35-37; Cebecioğlu,* age, *ss. 97-98; Konuyla ilgili geniş bilgi için bk. Süleyman Uludağ,* İslâm Düşüncesinin Yapısı, *2. baskı, İstanbul 1985, s. 151 vd.*

ğil./Îsâ'nın eşeğinden şeker esirgenmez; ama eşek, arpadan ottan hoşlanır./Şeker, eşeği neşelendirseydi, önüne tonlarca şeker dökerdin." (VI/15; Nahîfî Terc., VI/50-51).

3. Nefs

Nefs ile *ruh,* insan bünyesi üzerinde sürekli bir hâkimiyet kurma savaşı vermektedirler. *Ruh,* insana, fıtratına uygun olanı; *nefs* ise hep aykırı olanı salık vermektedir. İşte bu durumu *Hz. Îsâ* ve *eşek* metaforlarıyla anlatan Mevlânâ, *rûhu*- nun gıdâsını (zikir ve mânevî ilimler) ihmâl edip sürekli *nefs*ini (hayvânî ve şehevî duygularla) besleyen *eşek* mîzaçlı kimselere şöyle seslenmektedir:

"Sen, Îsâ 'yı bıraktın da eşeği besledin Hulâsa, eşek gibi perdenin ardında kaldın./İlim ve mârifet, Îsâ'nın tâlihidir, ey eşek sıfatlı, eşeğin şansı değil./Eşeğin anırmasını duyar, acırsın. Hatbuki bilmezsin ki eşek, sana eşeklik telkin ediyor./Îsâ'ya acı, eşeğe değil! Tabiatını aklına baş etme!/ Bırak tabiatını, ağlaya dursun Sen, ondan al, canın borcunu öde!/Yeter artık, yıllarca eşeğe kul olduğun. Bil ki eşeğe kul olan, eşekten beterdir./"Onları geride bırakın" sözünden murat, nefsindir. Nefs geride, aklın ileride gerek. Bu aşağılık nefs de eşekte aynı mîzaçta. Gece gündüz bütün düşüncesi, yem kaygısı./Îsâ'nın eşeği gönül feyzini bulmuş, akıllıların makamında konaklamıştır. /Çünkü akıl galebe çalınca, eşek zayıflar. Zira eşek, şişman ve kuvvetli biniciden dolayı zayıflar. /Ey eşeğe değer veren! Aklının azlığından dolayı bu hakir eşek, ejderha kesildi/Gönlün Îsâ'dan hastalandıysa, yine ondan iyileşir, sıhhat yine ondan getir, onu bırakma!" (II/142).

Mevlânâ, *nefs eşeğini* hak yola sokabilmek için, tasavvufun en temel nefsi terbiye yöntemlerinden biri olan, "onun isteklerinin zıddını yapma"yı tavsiye etmektedir:

"Eşeğin başını çek, onu yola sok, doğru yolu bilen ve görenlerin yoluna sür.

Onu boş bırakma, yularını tut; çünkü o, yeşilliğe gitmeği sever.

Gaflet edip de bir an boş bıraktın mı çayırlara doğru fersahlarca yol alır.

Eşek yol düşmanıdır, yeşillik görünce sarhoş olur. Onun yüzünden nice ona kul olanlar telef olup gitmişlerdir.

Eğer yol bilmezsen eşeğin dileğine aykırı hareket et; doğru yol, o aykırı yoldur" (I/237).

Bir başka yerde *nefsi, "yükten kaçan eşeğe"* benzeten Mevlânâ, onu terbiye etme yollarından biri olan "sırtına *sabır* ve *şükür yükü*nü yükleme"yi de salık vermektedir:

"Mâna odur ki seni senden alır; suretten müstağni kalır.

Seni kör ve sağır eden, insanı, surete bir kat daha âşık eyleyen, mâna olamaz.

Köre nasip olan, ancak gam arttıran hayallerdir. Gözün nasibi bu fâni hayallerden ibarettir.

Körler, Kuran'ın harflerini ezberlemişlerdir. Eşeği görmezler de semeri dövüp dururlar!

Gözün açıksa kaçan eşeği gör; ey puta tapan, niceye dek semercilik?!

Eşeğin oldukça semer de mutlaka bulunur.Canın oldukça ekmeğin mutlaka az çok gelir.

Eşeğin sırtı hem dükkândır, hem mal, hem mal kazanılacak yer. Kalbinin incisi, yüzlerce kalbe sermayedir.

Ey boşboğaz, eşeğe çıplak bin. Peygamber, çıplak binmedi mi?

Peygamber, çıplak eşeğe bindi. Yaya yürüdü de denmiştir.

Eşek nefsin kaçıyor, onu bir kazığa bağla. Ne zamana kadar işten, yükten kaçacak?

İster yüz yıl olsun, ister otuz yıl. Mutlaka sabır ve şükür yükünü yüklemeli." (II/55-56, Nahîfî Terc., II/166-169). "Hoplayıp zıplayıp duran eşeğin sırtına taş yükünü vur! O kaçmadan, sıçramadan önce, sırtına yükü yükle !" (V/115).

Kötü huyların barınağı konumundaki *nefs*i *eşeklik*ten kurtarıp arındırabil- mek için, mutlaka kâmil bir mürşidin terbiyesine sokmak lâzımdır. Zira *"Ölmüş eşek tuz gölüne düşünce, eşekliği, murdarlığı geçmişte kalır."* (II/102). Burada *tuz,* "koruyucu" ve "arındırıcı" olma özelliğiyle, *mürşid*i simgelemektedir.

Peki, bu *nefs eşeğinin* insana hiç mi faydası yok? Bu sorunun cevâbını Mev- lânâ, *Mesnevî*'nin konumuzla ilgili en vurucu örneği olan *kabak hikâyesi*nde (V/111-119; Nahîfî Terc., V/268-287) verir. Hikâye, bir câriyenin *eşekle* ilişkisini anlatır. İç içe geçmiş iki türlü metaforik anlatımın ustalıkla örüldüğü bu hikâyeyi burada uzun uzadıya anlatmak yerine, yalnızca metaforik çözümlemesini vermekle yetineceğiz:

Ön plândaki metaforik anlatıma göre, hikâyenin baş kahramanı olan *eşek, nefsi* simgelemektedir. Esâsen bunu, Mevlânâ bizzat şöyle açıklamaktadır:

"Bitki bu hayvan nefs, bir eşektir. Onun altına düşmekse, ondan daha kötü ve ayıp bir şeydir./Eğer şehvet hırsıyla can verirsen, bil ki sen de o kadından daha alçaksın!/Tanrı, nefsimize eşek sûretini vermiştir, çünkü suretler huylara uygundur./Kıyâmet gününde sırların açığa çıkması, işte budur. Tanrı hakki için, eşeğe benzeyen nefsten kaç!" (V/116).

Hikâyedeki câriyenin sahibesi konumundaki *kadın* ise şehvet, hırs, sabırsızlık vb. gibi yerilen *nefsânî hasletlere kapılmış,* üstelik, bu gibi kötü huylardan kurtulmak için kendine bir yol gösterici arayıp bulmamış *mürşitsiz kişiyi* simgelemektedir. Bu mânâya da Mevlânâ, şu beyitleriyle işâret etmektedir:

"Şehvet isteği, gönlü sağır ve kör yaptı mı, eşeği bile Yûsuf gibi dünyâlar güzeli bir sevgili gösterir./.. ./Hırs, çirkinleri güzel gösterir. Yol âfetleri içinde de şehvetten beteri yoktur./. ./Bir eşeği bile Mısır'ın Yûsuf'u gibi güzel gösterdikten sonra, o çıfıt, bir Yûsuf'u acaba nasıl gösterir?" (V/114).

Kadının mürşidsiz işe kalkışmasını da şu beyitleriyle yermektedir:

"Ustasız iş yapmak stedin, bilgisizlikte canınla oynamaya kalkıştın/Benden eksik bir bilgi çaldın; çaldın ama, tuzağın nasıl bir şey olduğunu sormayı ihmâl ettin./. . ./Yalnızca görünüşe kapıldın. Halbuki içyüzü senden gizliydi. Usta olmadan dükkân açtın./... Fakat a haris! Neden kabağı görmedin? Yoksa eşeğin aşkına o kadar mı dalmıştın ki, gözüne kabak görünmedi?!" (V/117).

Bu beyitlerden de anlaşılacağı üzere, hikâyenin üçüncü kahramanı *câriye* de işin ustası olan *mürşidi* sembolize etmektedir. O, *nefs eşeğiyle* nasıl ilişkiye girileceğini, onunla iyi geçinmenin ve hattâ onun faydalı yönlerinden yararlanmanın, bu sâyede de ondan zarar görmek yerine zevk almanın sırlarını iyi bilen, ehil kişidir. İşte, tasavvuf yolunda da yalan yanlış, eksik bilgisiyle ve "ben artık oldum" vehmiyle mürşidsiz yola koyulanın başına gelecek kaçınılmaz son, hikâyedeki "kabağı görmeden eşekle ilişkiye giren *kadın"* gibi olacaktır. Nihâyet hikâyedeki *kabak* ise, *nefs terbiyesini* temsîl etmektedir. İnsan ile *nefsi* arasında *"mesâfe"* işlevi gören *kabak (nefs eğitimi)* sâyesinde kişi, nefsinin zararlarından korunabilmekte ve onun faydal ı yönlerinden istifâde edebilmektedir.

Söz konusu hikâyenin geri plândaki metaforik anlatım unsurlarını çözümlediğimizde ise daha farklı ve ilginç sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Ana fikir olarak, "olaylara yalnızca zâhir gözüyle bakmanın insanı sürükleyeceği felâketlerin sonuçları "nın işlendiği bu çözümlemeye göre, baş kahramanımız olan eşek, "mânevî ilimlerden yoksun olmakla birlikte Cenâb-ı Hakk'ı, insanı ve evreni yalnızca dış görünüş bakımından, zâhirî bakış açısıyla yorumlamaya kalkışma ameliyesi"ni

sembolize etmektedir. Olayların bâtınını, içyüzünü ve birtakım inceliklerini kavramaktan uzak olan bu eksik zâhirî bakış, tıpkı hikâyemizdeki eşek gibi, sâhibini iğfâl ederek onun işini bitirir. Bu durumda hikâyedeki kadın ise, mânevî ilimlerden habersiz, yalnızca zâhirî bakış açısıyla hüküm veren zâhir ulemâsını ve onların fikirlerine kapılan kimseleri; câriye de işin derinliklerine ve inceliklerine vâkıf olan mânevî ilim sâhibi kimseleri simgelemektedir. Nihâyet hikâyedeki kabak ise mânevî bakış açısını, yâni mârifet ve hikmeti ifâde etmektedir.

Burada metaforik çözümlemesini verdiğimiz *Kabak hikâyesinin,* M.S. II. yüzyılda yaşamış bir Latin yazar olan Apuleius'tan (d. 124 - ö. 170) alınmış olduğu da unutulmamalıdır. Onun, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından "dünyâ edebiyâtından tercümeler-Lâtin klâsikleri" arasında 27 numarada yayınlanan *Altın Eşek* adlı kitabında[41] aynı hikâyeyi anlattığı görülmektedir. Mevlânâ'nın kronolojik olarak kendisinden yaklaşık 11 asır [1100 (yazıyla: binyüz) sene] kadar önce yaşamış olan bir yazarın kitabında geçen söz konusu hikâyeyi alıp bize aktarması, *"Hikmet mü'minin yitik malıdır; nerede bulursa onu alır"*[42] ilkesinin bir gereği, yansıması ve sonucu olsa gerektir. Bu demektir ki, içinde yaşadığı Doğu kültürüne vâkıf olduğu kadar, hemen yanı başındaki Batı'dan da haberdar olan bir Mevlânâ ile karşı karşıyayız. Belki onun büyüklüğü, biraz da buradan kaynaklanmaktadır. Esâsen bu durum, *Mesnevî*'den veya Mevlânâ'nın başka herhangi bir eserinden herhangi bir kısmın -deyim yerindeyse- "cımbızla çekilerek", onun birtakım seviyesiz ithamlara mâruz bırakılmasının ne kadar yanlış olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Konuyla ilgili Şefik Can merhûmun değerlendirmesi, başka söze mahal bırakmayacak niteliktedir: "Bu arada, bir *câriye*nin *eşek*le sevişmesi gibi meşhur hikâye de, Latin şâir Apuleius'un *Altın Eşek* kitabından alınmıştır Apuleius'un *Altın Eşek'ini* okuyanlar insan tabiatının süflî arzularını ifâde eden bu kitabı alkışlarken, aynı hikâye Mevlânâ'nın *Mesnevî*'sinde olunca hor görülmüştür. Bu görüş tamâmiyle bîtaraf değildir. Garez gelince insanın gözü kör oluyor, hakîkati göremiyor."[43]

4. Nefsânî/Bedensel Şehvet ve Sıfatların Esâretinden Kurtulamamış Kişi

Mevlânâ, nefsânî/bedensel şehvet ve sıfatların boyunduruğundan kurtulamamış kimseleri, *"kart eşekler"* olarak tasvîr etmektedir. Çünkü onların *elleri eğri, ayakları eğri, gözleri eğri, bakışları eğri, savaşları eğri, öfkeleri eğri*dir. Yâni onlar, nefs-i emmârelerinin güdümünden kurtulamadıkları için yanlış işler yaparlar; kötü yollara düşerler; gözleri hatâ ve kusurdan başkasını görmez; muhâtapla- rına ihânet ve nefretle bakarlar; güzeli değil çirkini, doğruyu değil eğriyi görürler; durduk yerde öfkelenirler, sebepsiz yere kızarlar; savaşı bile kuralına göre yapmazlar; kalleşçe arkadan vururlar (I/206).

Mevlânâ, nefsânî/bedensel şehvet ve arzuların esâretinden kurtulamamış, bedenen güçlü kuvvetli bir kişiyle; bedensel güç bakımından zayıf olmakla birlikte hırs, kin, nefret, şehvet, öfke gibi nefsin yerilmiş hasletlerinden kurtulmayı başarmış kişiyi kıyasladığı bir hikâyeyi (V/312-327) anlattıktan sonra muhâtaplarına şöyle seslenmektedir:

> "Onda, eşek derin erkeklik gücü (cinsel güç) yoktu, fakat peygamberlerin erliği vardı./Hırsı, şehveti, hışmı terk etmek erliktir. Bu, peygamberdik damarıdır./İşte, eşek şehvetini terk edeni, Cenâb-ı Hakk beylerbeyi diye vasıflandırır./.. ./Erliğin özü budur, öbürüyse dışı, kabuğudur. Bu cennete, öbürü ise cehenneme götürür./. ./.Erkek, olan budur, eşeğin erkekliği ise hileden ibârettir." (V/327, Nahîfî Terc., V/778-779).

Bir başka yerde de buna şunları ilâve eder:

> **"Ne arzu ânında bir hatâya düşüyorsun, dağ gibi aklın saman gibi uçuyor.. ./ve ne de öfke ve kin zamanında sabrın gevşeyip karar ve sebâtını terk diyor./Erlik budur işte! Yoksa adam, sakalla, tenasül âdetiyle erkek olmaz! Öyle olsaydı eşeğin âleti, erlerin şâhı olurdu."** (V/302).

---

41 *Lucius Apuleius,* Asinus Aureus (Altın Eşek), *çev.: Nurullah Ataç, Ankara 1950. Aynı kitap, yakın zamanda tekrar tercüme edilerek yayınlanmıştır: Lucius Apuleius,* Metamorphoses (Başkalaşımlar) Asinus Aureus (Altın Eşek), *çev.: Çiğdem Dürüşken, Kabalcı Yay., İstanbul 2006.*

42 *İbn Mâce, Zühd, 15; Tirmizî, İlim, 19.*

43 *Şefik Can,* Mesnevî Hikâyeleri, *II. baskı, İstanbul 2004, s. 16.*

Mevlânâ'ya göre, nefsin, *"kendini beğenme, gurur, kibir* ve *kendinde bir varlık görme"* gibi yerilmiş hasletlerinden kurtulamayan eşekleri *aslan* parçalar (I/245).[44] Nitekim Mevlânâ, insanları bu gibi yerilmiş nefsânî hasletlerden kurtarmak için çabalayan şeyhlerin (erdemli insanların, bilgelerin) terbiyesinden, öğüt ve nasihatlerinden kaçan kimseyi, *"sahibinden kaçan eşek"* metaforuyla îzah etmiştir. O şöyle der:

"Eşek, sâhibinden eşekliği yüzünden kaçar. Halbuki sâhibi, onun iyiliğini istediği için peşine düşer./Onu, kendisi bir ayda elde etmek veya bir zarardan kurtulmak için aramaz. Kurt, yâhut yırtıcı bir canavar parçalamasın diye arar." (II/145).

Allah'a giden yolda kurda kuşa yem olmamak, türlü eziyet ve belâlara mâruz kalmamak için, ayrıca yol arkadaşlarına (ihvân) da ihtiyaç vardır:

"Yol, nasıl yoldur? Gidenlerin ayak izleri ile dopdolu bir yol. Dost nasıl dosttur? Rey ve tedbir bakımından merdivene benzeyen, seni aklı ile her an irşat edip yücelten dost.

Tutalım ki ihtiyatlısın da seni kurt kapmadı. İyi ama topluluk olmadıkça o neşeyi bulamazsın ki.

Yalnız olarak bir yolda neşeli neşeli giden kişinin neşesi, dostlarla, yoldaşlarla giderse birken yüz olur.

Eşek, ağır canlı olduğu halde eşeğiyle dostu ile giderse neşelenir kuvvet bulur.

Kervandan ayrılıp, yalnız yol almaya kalkışan eşeğe o yol, yüz kere daha uzar, o derece yorulur.

O çölü yalnız olarak aşıncaya kadar kaç sopa fazla yer, kaç kere fazla nodullanır.

O eşek sana der ki: Eşek değilsen yola böyle yalnız düşme. Sen de bu öğüdü iyi dinle.

Yolu gözeterek tenhaca ve güzel güzel giden, şüphe yok ki dostlarla daha güzel gider. (VI/43-44; Nahifi Terc, VI/118-119).

Nefsinin esîri olması yüzünden hevâ ve heveslerinin peşine takılıp giden, dolayısıyla da ayağı tökezleyip yüz üstü yere düşen ve burnu bir türlü günah pisliğinden kurtulmayan kimseyi, bakınız, Mevlânâ nasıl tasvir ediyor:

"Eşekliği yüzünden bir ayağı bağlanmış eşek serkeşliğe kalkıştı mı iki ayağı da boynuna bağlanır!

Eşek, bana bir bağ kâfidir derse aldırış etme! Çünkü bu iki bağ, o bayağı hayvanın hareketi yüzünden bağlanmıştır!" (IV/122).

5. Eğlencelik Dünyâ Malı

Günlerden bir gün, uzun bir yolculuğa çıkan sûfîlerden biri, sâkinlerinin çoğu yoksul ve garibanlardan oluşan bir tekkeye misâfir olur ve *eşeğin*i ağıra bağlayıp suyunu yemini verdikten sonra dinlenmeye çekilir. Günlerdir yokluktan aç-bîtap halde bulunan tekke mensubu sûfîler, *eşeği* satıp, parasıyla o gece güzel bir ziyâfet ve semâ töreni düzenlemeye karar verirler. Tekkeye, *"bu gece ziyâfet var, semâ var!"* diye bir velveledir, düşer. Misâfir ise, uzak yoldan geldiği için izzet ü ikrâmın kendisine yapıldığını sanmaktadır. Ziyâfetten sonra semâ töreni başlamış, dervişler vecd ile coşmuşlar, ortalık toz duman içinde kalmıştır. Semâ sona doğru yaklaşınca, dervişler: *"Eşek gitti (har be-reft), eşek gitti (har be-reft)"* diyerek ritim tutmaya başlarlar. Bunu duyan misâfir de onları taklit ederek aşk u şevk ile aynı sözleri tekrarlar. Nihâyet tören bitmiş, herkes bir tarafa dağılmıştır. Üstünün başının ve eşyâlarının tozunu toprağını silkeleyen misâfir,

---

44 *Mevlânâ'nın, nefsânî/bedensel hasletlerden kurtulamamış kimseleri anlatmak için kullandığı,* "açlık ve hırs dürtüsüne tutsak olması yüzünden iki kez kurnaz tilkiye aldanıp sonunda aslana yem olan ahmak eşek" *hikâyesi için bk. Mevlânâ,* Mesnevî, *c. V, ss. 191-236.*

toparlanıp yola koyulmak için ahırdan *eşeğini* getirmeye gider. Fakat *eşek* ortalarda yoktur. Hizmetkârdan eşeğin nerede olduğu sorar. Hizmetkâr: *"Bilmiyor musun? Gece, olan biteni haber vermek için her yanına gelişimde, sen de diğerleri gibi "Eşek gitti, ey oğul, eşek gitti" diye zikretmekteydin. Ben de durumu biliyorsun, hakîkaten ârif adammışsın, diyerek geri döndüm"* der.

Sûfînin söyleyecek sözü kalmamıştır. Bilinçsizce onların dediklerini ve yaptıklarını taklit etmenin pişmanlığını duymaya başlamıştır. Ancak iş işten geçmiş, olan olmuştur. Tamahkâr sûfîlerin kurbânı olduğunu yeni anlamıştır. Ziyâfete, zevk ve eğlenceye tamah etmek; onun gözünü, kulağını ve aklını perdelemiş, hakîkati görmesine engel olmuştur (II/40-45).

Görüldüğü gibi, hikâyenin baş kahramanı olan *eşek*, ancak bir gecelik eğlenceye yetecek *"dünyâ malı"* ya da çok kısa süreli bir *"eğlencelik sermâye"* konumundadır. Öyleyse ona ancak bu kadar değer vermeli; boşu boşuna ona *hırs* ve *tamah* göstermemelidir. Aksi takdirde, *"tamah"ın* sonunda *"tebah (zarar/ziyan)"* ile karşılaşmak kaçınılmaz olacaktır.

6. Şeytanlaşmış Kimselerle Dost Olan Kişi

Mesnevî'de anlatılan bir başka hikâyeye göre, bir gün yine sûfîlerden biri seyahate çıkar. Nihâyet bir gece yolu, bir tekkeye düşer ve oraya konuk olur. Günlerdir sırtına binerek yolculuk ettiği yorgun ve bitkin *eşeğ*ini ahıra bağlar. O sırada tekkede dervişler, büyük bir mânevî zevk ve huzur içinde, aşkla, şevkle, vecdle zikir ve murâkabe hâlindedirler. O da onlara katılır. Nihâyet zikir merâ- simi bitince, misâfir olan sûfîye yemek getirirler. Sûfî, o zaman ahırdaki *eşeğ*ini hatırlar ve tekkenin hizmetini gören kişiye: *"Ahıra git, hayvana saman ve arpa ver!"* der ve bundan sonra aralarında şu konuşma geçer: Hizmetçi: *"Lâ havle... Bu ne gereksiz bir söz! Eskiden beri bu işler benim işim."* Sûfî: *"Önce arpayı ısla! Çünkü eşek karttır, dişleri sağlam değil."* Hizmetçi: *"Lâ havle... Ey ulu, bunu niye söylüyorsun? Bu hizmet usûlünü, herkes benden öğrenir."* Sûfî: *"Öncesemerini indir, sırtına da ilâç sür!"* Hizmetçi: *"Lâ havle... Ey hakîm, benim, senin gibi yüzbinlerce konuğum geldi; hepsi de yanımızdan râzı olup gittiler. Konuk bizim canımızdır, bizdendir."* Sûfî: *"Suyunu ver; ama ılık olsun."* Hizmetçi: *"Lâ havle... Artık beni utandırıyorsun. "* Sûfî: *"Arpaya az saman karıştır!"* Hizmetçi: *"Lâ havle... Bu sözü kısa kes artık!"* Sûfî: *"Yerini süpür, taş toprak kalmasın. Islaksa biraz kuru toprak serp!"* Hizmetçi: *"Lâ havle, a babam, lâ havle de! Bir işe yolladığın ehil kişiye az söyle!"* Sûfî: *"Eşeğin sırtını tımar et!"* Nihâyet hizmetçi: *"Lâ havle... Baba, artık utan!"* dedikten sonra: *"İşte gittim, önce arpa, saman getireyim"* dedi ve gitti; ama ahır aklına bile gelmez. Sûfîyi aldatmanın keyfiyle, birkaç arkadaşıyla birlikte, sûfînin dediklerine gülmeye, onunla alay etmeye başlar.

Sûfî, uzun süre yolculuk yapmakta olduğundan gözlerini yumup uykuya dalar. Rüyâsında, bir kurdun *eşeğ*ine musallat olduğunu görür: Kurt, sırtından, uyluğundan onu parçalamaktaydı. Uyanıp: *"Lâ havle... Bu ne biçim saçma rüyâ? Acaba o şefkatli hizmetçi nerede ki?"* dedikten sonra yine uykuya dalar. Bu sefer *eşeğini* yolda giderken, gâh bir kuyuya, gâh bir çukura düşüyorken görür. Türlü türlü kötü rüyâlar görmektedir. Kısacası sûfî, tam bir vesvese içindedir. Zavallı *eşek* ise, taş toprak içinde, semeri tersine dönmüş, kuskunu kopmuş haldedir. Yol yürümekten canı çıkmış; bütün gece yemsiz... Gâh can çekişmekte, gâh ölmek üzeredir. Bütün gece: *"Yâ Rabbi, arpadan vazgeçtim, bir avuççağızdan da az saman olsa, o bile yeter"* diye sayıklamaktadır. Hâl diliyle *"Ey şeyhler, bir merhamet edin, bu ham ve edepsiz hizmetçinin elinden yandım!"* demektedir. Nihayet bîçâre *eşek*, açlık illetinden o gece sabaha kadar yan üstü yatar kalır. Gündüz olunca, hizmetçi gelip hemen semerini düzeltir, sırtına vurur. Eşekçiler gibi, sırtına birkaç da sopa indirir. O köpek hizmetçiden ne umulursa, eşeğe onu yapar. *Eşek,* dayağın şiddetinden sıçrayıp kalkar. Dili yok ki, hâlini söylesin!

Sûfî, *merkebe* binip yola koyulunca, mecalsiz *eşek,* her an yüz üstü düşüp kalkmaya başlar. Halk, *merkep* düştükçe onu kaldırmaya çalışıyor; herkes onu hasta sanıyordu. Birisi kulağını burmakta, öbürü yara var mı diye damağını yoklamakta, diğeri nalında taş aramakta, bir diğeri de gözünü puslu görmektedir. Sûfîye: *"Ey şeyh, bu ne hal? Dün, "şükürler olsun, bu eşek güçlüdür" demiyor muydun?"* derler. Sûfî: *"Geceleyin "Lâ havle" yiyen eşek, sabahleyin ancak böyle gider. Merkebin azığı geceleyin "Lâ havle" olur, hep bu tesbîhi çeker durursa; gündüzün de işte böyle ("ve lâ kuvvete" olur) başını secdeden kaldıramaz (yâni ölür gider)!"* der (II/13-20).

Sûfî, söyleyeceğini söylemiştir. Burada sözü alan Mevlânâ, bu hikâyeden çıkarmamız gereken dersleri şöyle sıralıyor:

"İnsanların çoğu insan yiyicidir. Onların selam vermelerine pek emin olma!

Hepsinin de gönlü Şeytan evidir. İnsan şeytanının lâfına pek kulak asma!

Şeytan'ın ağzından çıkan "Lâhavle"ye kanan kişi, savaşta o eşek gibi tepesi üstüne düşer.

Dünyada Şeytan'ın şeytanlığına uyan; dost yüzlü düşmanın hürmetine, hilesine kanarsa,

O eşek gibi arıklıktan ve sersemlikten İslâm yolunda, Sırat köprüsünün üstünde tepe taklak gelir.

Kötü dostun işvelerine kulak verme; yeryüzünde tuzak gör,emniyetle yürüme.

Yüz binlerce " Lâhavle" okuyan Şeytan'a bak; ey Âdem, iblisi gör,bak nasıl yılanda gizlenmiş!

Dostun postunu yüzmek için kasap gibi sana "Ey can, ey sevgili" diye hitap eder.

Bu suretle postunu yüzmek ister. Düşmanların afyonunu tadan kişinin vay haline!

Ağlatıp inleterek kanını dökmek için kasap gibi ayağın baş kor,sana hitaplarda bulunur.

Aslanlar gibi avını kendin avla. Yabancının yaltaklanmasını daterket,akrabanın yaltaklanmasını da!

Aşağılık kişilerin hürmetini, hatır saymasını, o hizmetçinin hürmeti ve hatır sayması gibi bil. Kimsesizlik, adam olmayan kişilerin işvesinden iyidir.

İnsanların arazisine ev kurma, kendi işini, gör yabancı kişinin işini değil!

Yabancı kişi kimdir? Senin toprak bedenin. Senin gama, eleme düşmen de onun yüzündendir. (II/20-21).

Görüldüğü üzere Mevlânâ, *"şeytanlaşmış kimselerle dost olan kişi"*yi, bu hikâyede anlatılan *sersem eşek* metaforuyla tasvir etmektedir.

Mevlânâ, bir başka yerde de şeytanlaşmış kimselerle dost olan ahmakları, "eşeğin kıçını öpen adam"a benzeterek onları şöyle uyarır: "...Eşeğin kıçını öpmede bir lezzet yoktur!/Boşu boşuna bıyığını pis pis kokutmaktan başka bir işe yaramaz." (IV/158-159).

Nitekim *eşek* yaratılışlı kişilerle dost olan kimsenin burnu, güzel kokuyu duymaz; ancak pisliğin kokusunu alır. Bu durumu, Mevlânâ şu şekilde ifâde ediyor:

"Fakat koku almayan, bunları nereden duyacak? Pisliğe tapan eşeğe o koku haramdır. Eşek, yolda ancak eşek pisliğini koklar. Bu tür mahdûklara misk kokusunu anlatmaya çadışmak boşunadır." (VI/77).

7. Hakîkate Kulak Vermeyen Kişi

Hakîkate kulak vermeyen ve hakîkatten anlamayan kimselere, Mevlânâ'nın hitâbı çok açıktır: *"Eşek kulağını sat, başka bir kulak al ki, bu sözü eşek kulağı anlayamaz!"* (I/83).

Kendisine hakîkat ilmi, yâni hikmet, mârifet ve tasavvuf ilmi tebliğ edildiği halde ona kulak vermeyen kimseyi, tertemiz bir suya kavuşup da içine işeyen *eşeğe* benzeten Mevlânâ şöyle der:

"Fakat berrak suyu bulup da eşek gibi içine işeyenin lâyığı budur (mahv u perîşân olmaktır)./Eşek o ırmağın kadrini bilse, içine ayağını sokacağı yerde, başını uzatırdı." (II/37). Yâni, eğer hakîkat ilmine kulak vermeyen kişi, eşek tiynetli olmasaydı, şeytanın bile aklına gelmeyecek türlü saptırmalarla hakîkat ve tasavvuf ilmine sataşacağı yerde, ona kulak verir ve onu olduğu gibi anlamaya çalışırdı.

Yine, Hakk'ı ve hakîkati bâtıldan ve fânî şeylerden ayırt edemeyen kimseleri *"eşek beyinli"* (III/222) olarak niteleyen Mevlânâ'nın, hakîkate kulak vermeyerek, Hak katında hiçbir kıymeti olmayan şeylere değer veren kimseler hak- kındaki şu tasvîri de ilginçtir: *"Eşek, müşteri olup bir şey almaya kalksa, elbette ham*

kavun alır." (II/160).

Bir başka yerde de mârifet ve hikmet incilerinin değerini bilemedikleri için hakîkate kulak vermeyen kimseleri şöyle tasvir eder: "Bu inci, iki âlemde de değerlidir. Eşek gibi hiçbir şeyden anlamayan o çocuğun elinden onu al!/Eşeğe göre, katır boncuğu ile inci birdir. O eşek, zâten incinin de, denizin de varlığından şüphe etmektedir./O, denizi de inkâr eder, incilerini de. Hiç hayvan, inciyi, süsü püsü arar mı?/Tanrı, hayvana böyle bir hikmeti vermediği için, onlar, lâl ile incinin değerini bilmezler./Sen hiç eşeğin kulağında küpe gördün mü? Eşeğin kulağı da yeşilliktedir, aklı da!" (VI/82-83; Nahîfî Terc., 208-211).

8. Zâhir Ulemâsı : Sûrete Takılıp Kalan ve Dolayısıyla Hakîkate Ulaşamayan Âlim

Mevlânâ'ya göre, sâhip olduğu *zâhirî ilm*e çok güvenen, sâdece onunla her şeyin üstesinden geleceğini sanan ve bu yüzden de başkalarını küçümseyen *zâhir ulemâsı, mârifet ilmi* gerektiren bir durumla karşılaşınca, *"buz üstünde öylece kalakalan eşek"* gibi ne yapacağını şaşırır; sağa sola kımıldayacak hâli kalmaz. En küçük bir çabalamada kafası gözü yarılır, perişan olur. Bu tür hakîkatten habersiz *zâhir ulemâsı*na Mevlânâ, biraz da alaycı bir edayla şöyle seslenir: *"Ey âlim, sen halka eşek diyorsun; ama şimdi sen, eşek gibi buz üstünde kalakaldın..."* (I/288).

Bir başka yerde ise, işin ciddiyetini en vurucu şekilde kavratacak şu yalın gerçeği onun yüzüne haykırır: *"Eşek olduğumuzu bilmezsek, hakîkaten eşeğiz!"* (I/229).

Mevlânâ, şu görünür dünyânın dışındaki metafizik âlemin gerçekliğini kavrayamayan, sûrete takılıp hakîkati göremeyen, yâni beş duyunun algılayamadığı hakîkatlere inanmayan kimselerin yolunu *"eşeklerin yolu "* olarak niteler: *"Ey atlı! (Beş) duyu (his) yolu, eşeklerin yoludur. Eşeklere katılma, bundan utan!"* (II/4). Zira, eğer *"Hayvan duyusu pâdişâhı görseydi, öküzle eşek de Tanrı'yı görürdü."* (II/5).

Kur'ân'daki *"İşte böyleleri hayvan gibidirler; belki daha da aşağılıktırlar"* (A'râf, 7/179)[45] âyetinden[46] aldığı ilhamla Mevlânâ, gözü, duyularla algılanan fiziksel dünyâdan başka bir şey görmeyen, dolayısıyla da metafizik âleme nüfûz edemeyip hakîkate ulaşmaktan mahrum kalan kimseleri, *"eşekten de aşağı"* seviyede görmektedir. O, şöyle der:

> "Halbuki ey eşekten aşağı kişi, fikir âleminden emin ve gafilsin, bir taş gibi o, cihandan haberin yok!
>
> Çünkü suretten ibaretsin, akıldan nasibin yok. İnsan huylu değilsin, bir eşek sıpasısın!" (II/79, Nahîfî Terc, II/232-233)?[47]

Bu tür kimseler, pislik ve çamur deryâsı hükmündeki bu sûret âlemini, hiç yok olmayacak kalıcı bir yurt sanırlar ve bu yüzden oraya iyice yerleşmek için gayret ederler. Oysa, "Eşek bile, hızlı yürüyeyim derken balçığa saplandı mı, oradan kurtulmak için an-be-an oynar durur (çabalar)./Orada kalmak için yerini düzeltmeğe kalkışmaz; bilir ki, orası geçim yeri değildir./Duygun, eşek duygusundan daha aşağı mı ki, gönlün bu balçıktan sıçramadı bile?!" (II/257-258).[48]

Bir başka yerde de Mevlânâ, hakîkate ulaşamamış, taklitten tahkîke geçememiş ve bu yüzden de bir türlü hüccet (delil) ve aklî îzahlar getirme illetinden kurtulamamış *cüz'î akıl* sâhibi kimseleri, *"gözleri bağlı değirmen eşekleri*"ne benzetir. Onlar, *akl-ı kül şehri*ne geldiklerinde, tıpkı *"gözleri bağlı değirmen eşekleri"* gibi önlerini göremediklerinden, oldukları yerde döner dururlar; hiç yol alamazlar (III/41-42).

---

45 *Âyetin tamâmı (meâlen) şöyledir:* "Andolsun, biz cinler ve insanlardan birçoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalpleri vardır, onlarla kavramazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar, hayvanlar gibidir; hattâ daha aşağılıktırlar. İşte asıl gafiller onlardır."

46 *Benzer bir âyet de şöyledir:* "Yoksa sen, onların çoğunun gerçekten (söz) dinleyeceğini, yâhut düşüneceğini mi sanıyorsun? Hâyır! Onlar hayvanlar gibidir; hattâ onlar, yolca daha da aşağılıktırlar." *(Furkan, 25/44).*

47 *Benzer bir tasvir için bk. Mevlânâ,* Mesnevî, *c. II, s. 236.*

48 *Benzer bir tasvir için bk. Mevlânâ,* Mesnevî, *c. IV, s. 258.*

Yine, dünyânın oyun ve oynaşına, eğlencesine aldanıp kalan kimseleri *"yaban eşekleri"ne* benzeten Mevlânâ, onları: *"Ey yaban eşekleri, bu yanda tuzaklar var! Bu yandaki tuzaklarda kan içiciler var!"* (III/41) diyerek uyarmaktadır. Burada da onun, Kur'ân'da geçen *"aslandan kaçan yaban eşeği"* (Müddessir, 74/50-51) me- taforundan esinlendiği görülmektedir.

Aslolan; *sûret* (şekil, zâhir) değil, *sîrettir* (öz, maya, yaratılış, huy, bâtın). Çünkü *sûrî* güzellik, *bakırın üzerindeki altın kaplama* gibidir. Yâni aslî bir unsur değildir; küçük bir darbede sıyrılır çıkar. Ama *sîret* güzelliği, eninde sonunda kendini belli eder ve geç de olsa kıymeti anlaşılır. Bu yüzden, insanların dış görünüşlerindeki güzelliğe aldanmamalı; gönül ve ahlâk güzelliğine önem vermelidir. İşte, zamanla foyası meydana çıkan *şekil güzelliğini "kart eşek"* meta- foruyla îzah eden Mevlânâ şöyle der:

> "İnsanlardaki (sûrî) güzellik, altın kaplama gibidir. Öyle olmasaydı nasıl olurdu da sevgilin kart bir eşek hâline gelirdi?/Melek gibiyken şeytana döndü ya! Elbette! Çünkü o güzellik, onda eğretiydi./O güzelliği yavaş yavaş mahvolur, tâze fidan git gide kurur./Var, "Kişiyi yaşattıkça, yaratılış bakımından kuvvetlerini azaltırız" (Yâsîn, 36/68) âyetini oku da gönül iste, kemiğe gönül verme!/Çünkü o gönül güzelliği, bâkî güzelliktir. O güzellik devleti, âb-ı hayâtın sâkîsidir." (II/54-55).

Ölümsüzlük suyu (âb-ı hayat) hükmündeki *mârifet ve hikmet ilminden* habersiz olan *zâhir ulemâsına,* ölüm ânındaki durumunu hatırlatan Mevlânâ şöyle seslenir:

> "Mezarda bu göze (başgözü) toprak dolar, mezarını aydınlatacak nurun var mı? (gönül gözü lâmban açık mı?)/Bu elin ayağın mecalsiz kalınca, canının uçması için kotun kanadın var mı?/Bu hayvânî canın kalmayınca, yerine koyacak bâkî bir cana sâhip misin?/Şart, iyilik etmek değil; iyilikle gelmek ve bu iyiliği Tanrıya götürmektir./Söyle şimdi: İnsanlıktan mı bir cevhere sâhipsin, yoksa eşeklikten mi? " (II/72).

Mârifet ve hikmetten yoksun zâhir ulemâsının peşine takılıp, onların sözünü dinleyenleri de aynı kategoride değerlendiren Mevlânâ şöyle der: *"Senin gibi eşeğin bu sözüne inanan kimse de, kendini senin yolunda kör ve sağır eden bir eşektir."* (III/55).

Değerlendirme ve Sonuç

Buraya kadar anlattıklarımızdan çıkan netîceye göre, Mevlânâ'nın *Mesnevî*'de *eşek* metaforuna yüklediği anlamlar, ana hatlarıyla şöyledir:

1. Aşk benzeri aşkın/metafizik konuları cüz'î akıllarının yetersiz ve dar kalıpları çerçevesinde îzah etmeye kalkışan *kıt akıllı kimse,*
2. Şeyhini imtihân etmeye kalkışan *densiz mürid,*
3. İnsanın her türlü hayvânî ve süflî dürtü ve ihtiyaçlarını sırtında taşıyan nefs,
4. İnsanlık mertebesine (hazret-i insân), *nefs eşeğiyle* yolculuk etmekle ulaşılabileceğini sanan *ahmak,*
5. *Eğlencelik dünyâ malı* ya da kendisiyle ancak çok kısa süreli bir eğlence tertip edilebilecek *sermâye,*
6. İnsan şeytanlarıyla dost olması sebebiyle, *hayvanlık seviyesinden kurtulamamış kişi,*
7. *Sûrete takılıp kalan,* dolayısıyla da hakîkat ülkesine doğru yol alamayan *câhil,*
8. Mânevî ilimlerden, mârifet ve hikmetten yoksun olduğu halde, bu tür ilme sâhip mutasavvıflara sataşma cür'etini gösteren *zâhir ulemâsı.*

Esâsında Mevlânâ'nın *"eşek"* metaforuyla anlatmaya çalıştığı varlık, *"insan"* dan başkası değildir. Gündelik hayâtımızın her safhasında bu tür insan tipleriyle karşılaşmamız mukadderdir. Ancak onun burada öne çıkardığı hususlar, genellikle insanın *hayvânî, şehevî, nefsânî* ve *bedensel* özellikleridir. Elbette insan, yalnızca bu tür yerilmiş hasletlerden mürekkep bir varlık değildir; o *melekî, ulvî, mânevî* ve *rûhânî* değerler de taşır. Nitekim Mevlânâ, insanın bu türden yüce hasletlerini ifâde etmek üzere daha başka metaforlara da başvurmuştur ki, bu ayrı bir araştırmanın konusudur.

Mesnevî"deki yalnızca *eşek* metaforuyla ilgili dizeler bir araya getirilip bir bütün olarak incelenecek olursa, aslında Mevlânâ'nın, burada tamâmen edebi- yâtımızdaki *Har-nâme* türünde şiirler söylediği görülecektir. Hattâ onun bütün eserlerindeki aynı türden metinler derlenip bir araya getirilirse, "Mevlânâ'nın *Har-nâme'*si"nin ortaya çıkacağını söylemek bile mümkündür. Çünkü o, söz konusu metinlerde, bu yazımızda da çeşitli başlıklar altında toplamaya çalıştığımız insan tipleriyle âdetâ inceden inceye alay etmekte, başarılı ve seviyeli bir şekilde onları hicvetmektedir. Dolayısıyla onun, baş kahramanı *eşek* olan hikâyeleri, hep birer *mizah ve hiciv edebiyâtının* ürünüymüş gibi okunup anlaşılmalıdır.

Burada, *Mesnevî*'deki metaforik anlatım tarzını îzah etmek üzere seçtiğimiz *"eşek"* metaforu örneğinde de görüldüğü üzere, Mevlânâ'nın en temel kaynağı Kur'an'dır. Yerinde bir tesbite göre o, kültür zemîni ve bilgi mîrâsı tamâmen Kur'ân ve İslâm olan bir mutasavvıf ve îmânı, aşkı ve cezbesi bakımından tam bir Muhammedî'dir.[49] Mevlânâ'nın: *"Canım bedenimde oldukça Kur'ân'ın kuluyum. Seçilmiş Muhammed'in yolunun toprağıyım. Birisi sözlerimden bundan başka bir söz naklederse, o nakleden de rahatsız olurum, bu naklettiği sözden de..."*[50] ifâdeleri de bu hakîkate işâret etmektedir. Nitekim bu çalışmamızda da görüldüğü üzere, *"eşek"* metaforuyla ilgili olarak Kur'ân'da geçen hemen hemen bütün âyetleri bir şekilde referans almış olması, onun bu sözünü doğrular niteliktedir. Bu itibarla Molla Câmî'nin, *Mesnevî'yi "Fars dilindeki Kur'ân"* olarak nitelemesi boşuna değildir.[51] Bu noktada o, Mevlânâ'nın oğlu Sultan Veled'in temsil ettiği görüşe bağlı kalmaktadır: Sipehsâlar'ın ifâdesine göre Sultan Veled, bu hakîkate işaretle: "Allah'ın velîlerinin şiiri, tamâmıyla tefsirdir ve Kur'ân'ın sırlarıdır. Çünkü onlar kendilerinden tamâmen yok olmuşlardır ve Allah ile ayakta durmaktadırlar. Onların hareket ve durmaları Allah'tandır"[52] demektedir.

Konumuz olan *"eşek"* metaforu örneğinde de görüldüğü üzere *metaforik üslûp*, anlatılması güç soyut konuların, somut kavramlar aracılığıyla kolaylıkla îzah edilmesini sağlayan bir ifâde biçimidir. Bu *metaforik mânâ dili,* tıpkı "T" harfi gibi üç boyutludur: Kullanılan metaforik malzeme ve motifler *yatay*; ama kastedilen anlamlar *dikey* boyutludur. Yâni yer verilen metaforlar *yüzeysel* gibi görünmekle birlikte, bunların ifâde ettiği mânâlar çok *derinlikli*dir.

Sûfîler, görünmeyen (bâtın/iç/mânevî) âleme âit konuları, fiziksel dünyâda kolaylıkla görüp bilebileceğimiz ve algılayabileceğimiz nesnelerle ifâde etme yoluna gitmişlerdir. Dolayısıyla onların kullandıkları *metaforlar*ı anlayıp çözümleyebilmek için, bunun tam tersi bir yol izlemek; yâni görünür (dış/zâhir) dünyâdan hareket ederek, bunları görünmeyen (iç/bâtın) âleme, insanın gönül dünyâsına uyarlayarak anlamaya çalışmak gerekmektedir. Aksi takdirde, bütün bir tasavvuf ve bu *dil*i kullanan mutasavvıflar, ya hiç anlaşılamayacaklar, ya da yanlış anlaşılacaklardır.

Kanâatimizce tasavvufa ve çoğu sûfîye yönelik sataşmaların temelinde de bu inceliği kavrayamamak yatmaktadır. Örneğin, *meyhâne*nin içki satılan dükkân değil de Allah aşkının alınıp verildiği ve nûş edildiği *ârifin/âşıkın gönlü* olduğunu; *Sâkî'nin meyhâneci* değil de ilâhî aşkı sunan *Cenâb-ı Hak* veya *mürşid-i kâmil* olduğunu; *şarâbın* meyhânede satılan *içki* değil de *ilâhî aşk* olduğunu; kısacası *kadehi, şarâbı, bâdeyi, cür'ayı* kavrayamayan, *aşk hastalığını* metabolizmayla ilgili biyolojik bir rahatsızlık sanan mârifet ve hikmetten yoksun kimse, elbette zâhir gözüyle baktığı mutasavvıfı yerden yere vuracaktır; hattâ netîcede onun ne sûfîliği kalacaktır ne de müslümanlığı.

İşte, eserlerinde kullandığı dili, baştan sona *metaforik* anlatım unsurlarıyla ören Mevlânâ'nın[53] şu sözleri de, bu anlamda muhâtaplarına açık bir uyarı niteliğindedir:

> "Mesnevî'nin sözlerindeki sûret, sûrete kapılanı azdırır, yolunu kaybettirir; mânâya bakan kişiye ise yol gösterir, doğru yolu buldurur /.. ./Arif"şarap" dedi mi, Tanrı için de otsa onu abes görme! Ârife nasıl olur da (var olan) bir şey (ilâhî aşk/şarâbı), yok

49 *Yaşar Nuri Öztürk,* Mevlânâ ve İnsan, *İstanbul 1993, s. 64.*

50 *Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî,* Rubâîler, *çev.: Abdulbaki Gölpınarlı, Ankara 1982, s. 152.*

51 *Bu konuda geniş bilgi için bk. Sâfi Arpaguş,* Mevlânâ'nın Dîni Anlatım Metodu, *(Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2001, ss. 46-47.*

52 *Feridun b. Ahmed,* Risâle-i Sipehsâlar, *çev.: Tahsin Yazıcı, İstanbul 1977, s. 76.*

53 *Mevlânâ'nın metaforik anlatım tarzıyla ilgili geniş bilgi için bk. Nihat Keklik, "Mevlânâ'da Metafor Yoluyla Felsefe",* Selçuk Üniversitesi 1. Millî Mevlânâ Kongresi - Tebliğler, *Konya, 3-5 Mayıs 1985, ss. 39-73.*

olur?/Sen, (burada) şeytanın içtiği şarâbı anlarsan, Tanrı şarâbını nereden düşünebileceksin?" (VI/55). "Mesnevî'yi yayılmış bir mera hâline getir; örneklerinin sûretlerine can ver!/Can ver de bütün harfleri akıl ve can olsun, can cennetine uçup gitsin. /Zâten onlar, senin sâyende can âleminden gelip harf tuzağına tutuldular, mahpus oldular. " (VI/17). "Gerçi oğul, o mânâdır, bunlar sûret. Fakat anlayışa yaklaştırmak için lâzım bu./Kederi dikene benzetirler, dikenin kendisi değildir. Bu benzetiş, ancak uyandırmak, anlatmak içindir/Katı gönüle taş derler. Gönlün taşla münâsebeti yoktur, fakat bir örnektir, verirler işte./Düşünce de onun tıpkısı olmaz; fakat öyle değildir, deme de ayıbı benzetişe, anlatışa ver!"(V/224). "Ey kardeş! Hikâye, bir ölçeğe benzer, mânâ ise içindeki tahıl tânesine./Akıllı kişi tâneyi alır, ölçek var mı, yokmu, ona bakmaz. " (II/278).[54]

"Mesnevî, Nil ırmağının suyudur: Kıptî'ye kan görünür; ama Mûsâ kavmine kan değil, sudur!" (IV/3) sözüyle Mevlânâ, *Mesnevî'*nin, gönlünde/kalbinde bozukluk ve fesat bulunan kimselere bir fayda sağlamayacağı gerçeğini dile getirmektedir.

Ayrıca *Mesnevî'de* anlatılan hikâyelerin mutlaka yaşanmış olması gerekmediği, bunların hakîkatlere kapı aralamak maksadıyla, *öğüt* ve *misâl* olsun diye anlatıldığı husûsunu, onun şu ifâdelerinden anlıyoruz: *"Bir misâl, ister doğru olsun, ister yanlış; her zaman doğrulara nasîhat olur."* (Nahîfî Terc., II/234-235).

Mevlânâ'nın *Mesnevî'de* müstehcen görünen hikâyeler anlatması *(kabak* hikâyesinde olduğu gibi) husûsunda ise şunlar söylenebilir: Bilindiği gibi, *Mesnevî'*deki bu tür *hezlâmiz* (şakacı, alaya ve açık-saçık gibi görünen) beyit, hikâye ve fıkralar, bâzı kimseler tarafından sürekli tartışma ve alay konusu edilmekte, hattâ Mevlânâ'ya bu hikâyeler üzerinden ahlâk dışı ithamlarda bulunma cür'eti gösterilmektedir. *Mevlânâ uzmanlarının* tesbitlerine göre bunlar, *zâhir ehli* nazarında nezîh görülmese de *basîret sâhipleri (ülü'l-ebsâr)* nezdinde hâl ve makama münâsip *remizler* olduğu için fasih ve beliğ sayılmakta[55] ve kabul görmektedirler. Bazı hikâyelerdeki ahlâk dışı görünen anlatımlar ve teşbihler, konunun açıklanmasındaki mecbûriyetler yüzündendir. Bu hikâyeler için ayrıca bir erotizm düşünmek yersizdir. Bu tür anlatımların, Mevlânâ'nın yaşadığı dönemin şartlarında, sokaktaki ve kırdaki *Türkmen* yaşayışında yadırganmayacak; aksine konuyu benimsetecek ve daha iyi anlaşılmasını sağlayacak bir kolaylık sunması bakımından özellikle seçilmiş olduğu muhakkaktır.[56] Mevlânâ'nın resmettiği birtakım müstehcen hayat safhalarında biraz fazla *"realist"* olması, onun mâne- vî şahsiyetini ve eserini tanzim etmekteki gayesi düşünülünce, hiçbir sûretle sorgulanamaz.[57] Konuyla ilgili Şefik Can'ın değerlendirmesine katılmamak mümkün değildir: "Bazı kişilerin Hz. Mevlânâ'ya açık saçık yazdı diye tarizde bulunmaları, taş atmaları, onların Hz. Mevlânâ'yı gereği gibi anlamadıkları ya da anladıkları halde kasten Hz. Mevlânâ'ya sataştıkları bir hakîkattir. İtalyan yazarlardan Hz. Mevlânâ'nın çağdaşı olan Boccaccio, *Dekameron* adlı eserinde manastırdaki râhibelerin sevişmelerinden apaçık bahsederken onu *"realist"* bir yazar diye alkışladıkları halde, Hz. Mevlânâ Mesnevî'sinde sâdece iki üç hikâyede açık açık insanın süflî arzularının başına neler getireceğini, insanı ne hallere düşüreceğini ders olarak anlatınca haksız olarak eleştirilmiştir. Fransız romancılardan Gustave Flaubert *Madam Bovary* adlı romanında, Emile Zola *Nana* adlı eserinde *"realist"* olarak alkışlanırken, Hz. Mevlânâ'dan söz edilirken onu realist olarak görmek istememişlerdir. Hz. Mevlânâ, bazı hakîkatlerin kolayca anlaşılması için her yerden hikâyeler almıştır."[58] Esâsen bizzat Hz. Mevlânâ: *"Beyt-i men beyt nîst iklîmest/Hezl-i men hezl nîst ta'lîmest = Benim her beytim, beyit değil, bir mânâ iklîmidir. Hezlim de hezl (şaka) değil, tâlim için söylenmiş sözlerdir"* (Nahîfî Terc., V/490-491) diyerek bu tür hikâye ve teşbihleri kullanışının

---

54 *Mesnevî hikâyelerinin şekil ve muhtevâ açısından nasıl okunması/anlaşılması gerektiğine dâir bir değerlendirme için bk. Adnan Karaismailoğlu, "Mesnevî Hikâyelerinde Şekil ve İçerik",* Nüsha, *Yıl: 5, sayı: 18, Ankara 2005, ss. 129-138.*

55 *Tâhirü'l-Mevlevî (Tâhir Olgun), "Mesnevî'de Tahkiye Usûlü",* Şerh-i Mesnevî *içinde, İstanbul ts., c. I, ss. 21-22.*

56 *Mustafa Necati Sepetçioğlu, "Mevlânâ Celâleddin Rûmî'de Hikâye",* II. Milletlerarası Mevlânâ Kongresi, *Konya 1991, s. 38.*

57 *M. Fuad Köprülü,* Türk Edebiyâtı Tarihi, *İstanbul 1986, s. 248.*

58 *Can,* Mesnevî Hikâyeleri, *ss. 15-16.*

sebeb-i hikmetini[59] beyan etmektedir. Bir başka yerde de bu konuya açıklık getirirken onun: *"Şaka ve latîfe bir şey belletmeye yarar. Onu ciddî gibi dinle; görünüşte latîfe oluşuna kapılma! Her ciddî şey, maskaralara göre maskaralık, şakadır. Fakat akıllılara göre ise, latîfeler de ciddîdir"* (IV/284) dediğini görmekteyiz.[60] Burada, hepimizin bildiği *"Her şakanın altında bir ciddiyet yatar"* sözünü hatırlamamak mümkün müdür?

Mevlânâ, yüce hakîkatleri anlatmak için sıkça başvurduğu metaforik ve mecâzî anlatım tarzını anlayamayıp hakîkat sanan ve üstelik bir de bu yüzden kendi gibi mutasavvıflara sataşma cür'etini gösteren akılsızlara: *"Halbuki o mecâzîdir, be eşekler, bu hakîkat!"* (II/238) diyerek sitemde bulunmaktadır. Bir başka yerde de: *"Ne zamana kadar testinin sûretiyle oyalanıp duracaksın?! Testinin sûretini geç de, ırmağı, suyu ara! Sûretini gördün; ama mânâdan gafilsin!..."* (II/78) diye seslenmektedir.

Edindiği mânevî tecrübeleri her seviyeden insana anlatmak gibi oldukça zor bir görevi üstlenen mutasavvıfların kullandıkları metaforik kavramları, onların mensup olduğu tasavvufî düşünce sistemini, rûhî ve mânevî halleri de dikkate alarak, mümkün olduğunca ön yargıdan uzak ve gerçekten bir bilgi edinmek maksadıyla anlamaya çalışmanın, en isâbetli yol olduğu kanâatindeyiz. Esâsen, ünlü sûfî şâir Niyâzî-i Mısrî'nin (ö.1105/1694): *"Bu fenâ gülzârına tâlib olanlar anlamaz/Vech-i bâkî hüsnüne hayrân olan anlar bizi"*[61] demesi de boşuna değildir.

Mevlânâ'nın: *"Eşek olduğunu bilmeyen, hakîkaten eşektir!"* (I/229) sözüne gelince: Esâsında *eşek, eşek* olduğunun farkında değildir; *eşeğin eşekliğini* bilmesine imkân da yoktur. Zira *eşek, akıl, duygu* ve *sezgi*den yoksundur. *Eşeklik*ten, ancak *akıl* ile, *fehm* ile, *tefekkür* ile, *idrâk* ile, *bilinç* ile, *duygu* ile ve *sezgi* ile kurtulunabilir. Bütün bunları elde edebilmek için de *gönlü* hakîkate açmak lâzımdır. Hakîkate açık gönül, yobazlıktan uzaktır; sürekli arayandır; aradıkça yolun zahmetlerinin farkına varan ve bu arayıştan aslâ yüz çevirmeyen; arayışın zevkine varandır. İşte bu da *aşk*a kapı aralar.

Aşk, ulaşılamayanın sevgisine vuslat ve sevgiliyi yüceltme iştiyâkı ve gayretidir. *Âşık, yola* koyulandır. Yola koyulan, yola girendir. Yolda olan, insan olmanın haysiyetini kazanandır. İnsan olma şerefini elde edenden, *eşeklik* sâdır olmaz. O, artık yüzünü hayra, iyiye, güzele, barışa, esenliğe çevirmiştir. Gerçek varlıkla (metafizik âlemle), lâhûtîlikle irtibâta geçmiştir. Bir kişi, etin (dünyâ lezzetlerinin) tadından ve kıymetinden vazgeçerse, artık rûhun ve mâneviyâtın lezzetlerinden haz almaya başlar ve varlığın farkına varır. Zira artık *eşeklik,* süflî dünyâda kalmıştır ve bu tür bağlardan kurtulduğu için o, ulvî âlemlere doğru kanat çırpmaktadır.

Hâtime-i kelâm olarak satırlarımızı, nefsânî ve dünyevî sefâletlerden kendini kurtaramamış; dünyâ hayâtını ulvî âlemlere yükseliş için iyi değerlendirememiş; bu yolda en küçük bir çaba harcamayan ve üstelik sefâletinin farkında olmadan Mevlânâ gibi kâmil insanlara dil uzatmaktan da geri durmayan; kısacası dünyâya geldiği gibi giden kimseler için Mevlânâ'nın söylediği şu söz le bitirelim:

"Öküz gelmiş, eşek gitmiş, bize ne! Şimdi vakit hoştur...[62]

Kaynak: Mevlânâ'nın Mesnevî'sinde "Har (Eşek)" Metaforu, TASAVVUF: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi, yıl: 8 [2007], sayı: 18, ss. 19-41.

59 *Tâhirü'l-Mevlevî,* agm, *ss.21-22.*

60 *Konuyla ilgili geniş bilgi için bk. Arpaguş,* Mevlânâ'nın Dîni Anlatım Metodu, *ss. 56-57, 126127.*

61 *Niyâzî-i Mısrî,* Dîvân, *haz.: Kenan Erdoğan, Ankara 1998, s. 221.*

62 *Ahmed Eflâkî, Menâkıbü'l-Ârifîn (Ariflerin Menkıbeleri), çev.: Tahsin Yazıcı, 2. baskı, İstanbul 1989, s. 281.*

Kaynakça

Apuleıus, Lucius, *Asinus Aureus (Altın Eşek),* çev.: Nurullah Ataç, Ankara, 1950.

, *Metamorphoses (Başkalaşımlar)*

Asinus Aureus (Altın Eşek), çev.: Çiğdem Dürüşken, Kabalcı Yay., İstanbul 2006.

Arpaguş, Sâfi, *Mevlânâ'nın Dîni Anlatım Metodu,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2001.

Can, Şefik, *Mesnevî Hikâyeleri,* 2. Baskı, İstanbul 2004.

Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü,* Ankara 1997.

Çelebioğlu, Âmil, *Türk Edebiyâtında Mesnevî (XV. yy/a Kadar),* İstanbul, 1999.

Çiçek, Hasan, "Kadîm Üç Felsefe Problemi Bağlamında Mevlânâ'nın Mes- nevî'sinde Metaforik Anlatım", *Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi,* c. XLIV, sayı: 1, Ankara, 2003, ss. 294-311.

Doğan, D. Mehmet, *Büyük Türkçe Sözlük,* VI. baskı, İstanbul, 1989.

Eflaki, Ahmed, *Menâkîbü'l-Ârifîn (Ariflerin Menkıbeleri),* çev.: Tahsin Yazıcı, II. baskı, İstanbul, 1989.

Feridun b. Ahmed, *Risâle-i Sipehsâlar,* çev.: Tahsin Yazıcı, İstanbul 1977.

Fuzuli, *Dîvân,* Haz.: Kenan Akyüz ve diğ., Akçağ Yay., Ankara 1990.

Karaismailoğlu, Adnan, "Mesnevî Hikâyelerinde Şekil ve İçerik", *Nüsha,* Yıl: 5, sayı: 18, Ankara, Yaz 2005, ss. 129-138.

Keklik, Nihat, "Mevlânâ'da Metafor Yoluyla Felsefe", *Selçuk Üniversitesi 1. Millî Mevlânâ Kongresi - Tebliğler,* Konya, 3-5 Mayıs 1985, ss. 39-73.

Köprülü, M. Fuad, "Harnâme", *Yeni Mecmua,* I. nr. 13, İstanbul 1917, ss. 253-256.

------- , *Türk Edebiyâtı Tarihi*, İstanbul, 1986.

Kutluer, İlhan, "Aşk", *DİA,* c. IV, ss. 17-19.

Mengi, Mine, "Harnâme Kime Sunuldu?", *Dîvan Şiiri Yazılan,* Ankara 2000, ss. 173-175 *(Türkoloji Dergisi,* c. VII, yıl: 1977'den).

Niyazi-i Mısrî, *Dîvân,* Haz.: Kenan Erdoğan, Ankara 1998.

Olgun, Tâhir (Tâhirü'l-Mevlevî), "Mesnevî'de Tahkiye Usûlü", *Şerh-i Mesnevî* içinde, İstanbul, ts., c. I, ss. 21-22.

-------, *Germiyanh Şeyhî ve Harnâme'si,* Giresun

1949.

Öztürk, Yaşar Nuri, *Mevlânâ ve İnsan,* İstanbul 1993.

Pala, İskender, *Kitâb-ı Aşk,* V. baskı, İstanbul 2006.

Rumî, Mevlânâ Celâleddîn, *Mesnevî,* çev.: Veled İzbudak, Gözden Geçiren: Abdulbâki Gölpınarlı, II. baskı, İstanbul 1990.

-------, *Mesnevî-^ Şerîf,* (Manzum Nahîfî Tercümesi), haz.: Âmil Çelebioğlu, İstanbul, 2000.

------- , *Rubâîler*, çev.: Abdulbaki Gölpınarlı, Ankara, 1982.

Sarp Erk Ulaş Felsefe Sözlüğü, haz.: A. Bâki Güçlü ve diğerleri, Ankara, 2002.

Sepetçioğlu, Mustafa Necati, "Mevlânâ Celâleddin Rûmî'de Hikâye", *II. Milletlerarası Mevlânâ Kongresi*, Konya 1991, ss. 35-45.

Timurtaş, Faruk Kadri, *Şeyhî'nin Harnâme'si*, İstanbul 1971.

, *Şeyhî'nin Harnâme'si*, İstanbul 1971.

Ulfig, Alexander, *Lexixon der Philosophischen Begriffe,* Fourier Verleg GmbH, Wiesbaden, 1997.

Uludağ, Süleyman, "Aşk", *DİA,* c. IV, ss. 11-17.

-------, *İslâm Düşüncesinin Yapısı,* II. baskı, İstanbul, 1985.

, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü,* İstanbul, 1991.

Uzun, Mustafa, "Aşk", *DİA,* c. IV, ss. 19-21.